

Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam
Rīgas attīstības programma 2014. – 2020. gadam

STRATĒGISKAIS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

Vides pārskats

SIA „Grupa 93”

Rīga
2014. gada maijs

Apzīmējumi

ANO – Apvienoto Nāciju Organizācija

AP vai Programma – attīstības programma

ES – Eiropas Savienība

ĪADT – īpaši aizsargājama dabas teritorija

IAIN – individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi

IVN – ietekmes uz vidi novērtējums

IAS vai Stratēģija - ilgtspējīgas attīstības stratēģija

NAI – notekūdeņu attīrīšanas iekārtas

NAP – Nacionālais attīstības plāns

NATURA 2000 – Eiropas nozīmes aizsargājama dabas teritorija (*NATURA 2000*)

LR – Latvijas Republika

LVĢMC – VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”

RD MVD – Rīgas domes Mājokļa un vides departaments

RD PAD – Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments

RVP – reģionālā vides pārvalde

SIVN – stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums

SUS – stratēģijas uzraudzības sistēma

TIAN – teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi

UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

VARAM – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

Vides pārskats – ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma ietvaros sagatavots dokuments, kurā aprakstīta, novērtēta plānošanas dokumenta, tā iespējamo alternatīvu īstenošanas ietekme uz vidi un aprakstīti pasākumi negatīvās ietekmes mazināšanai

VPVB vai Birojs – Vides pārraudzības valsts birojs

VVD – Vides valsts dienests

Saturs

IEVADS	5
1. ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTU PAMATNOSTĀDNES UN SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM	6
1.1 Stratēģijas un attīstības programmas izstrādes galvenie mērķi un pamatprincipi	6
1.2 Stratēģijas saturs	6
1.2 Attīstības programmas saturs	8
1.3 Stratēģijas un attīstības programmas saistība ar citiem plānošanas dokumentiem	12
1.3.1 Saistība ar nacionālajiem plānošanas dokumentiem	12
1.3.2 Saistība ar Rīgas reģiona plānošanas dokumentiem	15
1.3.3 Saistība ar Rīgas pilsētas plānošanas dokumentiem	16
2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA.....	20
2.1 SIVN process un metodoloģija	20
2.2 Vides pārskata sagatavošanas metodes.....	22
2.2.1 Atbilstība normatīvo aktu prasībām un sasaiste ar citiem plānošanas dokumentiem	22
2.2.2 Esošās situācijas un nulles scenārija novērtējums.....	22
2.2.3 Plānošanas dokumentu īstenošanas būtisko ietekmju uz vidi vērtējums	22
2.3 Sabiedrības līdzdalība	23
3. ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS	25
3.1 Teritorijas struktūra un zemes izmantošana.....	25
3.2 Dabas apstākļi	26
3.3 Dabas teritorijas un resursi	29
3.3.1 Meži	30
3.3.2 Meža parki	30
3.3.3 Apstādījumi.....	31
3.3.4 Ģimeņu dārziņi.....	33
3.3.5 Kapsētas.....	33
3.3.6 Bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgas teritorijas un objekti	34
3.3.7 Virszemes ūdeņi.....	41
3.3.8 Pazemes ūdeņi.....	43
3.3.9 Ainavas.....	44
3.4 Degradētās teritorijas	46
3.5 Kultūrvēsturiskais mantojums.....	49
3.6 Vides kvalitāte	50
3.6.1 Gaisa kvalitāte	50
3.6.2 Klimata pārmaiņas	59
3.6.3 Vides troksnis.....	60
3.6.4 Virszemes ūdeņu kvalitāte.....	64
3.6.5 Pazemes ūdeņu kvalitāte	67
3.6.6 Dzeramā ūdens nodrošinājums un kvalitāte	68
3.6.7 Notekūdeņu savākšana un attīrīšana	69
3.6.8 Lietus ūdeņu savākšana un attīrīšana	71

3.6.9	Teritoriju applūšana.....	72
3.6.10	Meliorācijas sistēmas stāvoklis.....	75
3.6.11	Piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas	76
3.6.12	Rūpniecisko avāriju riska objekti un paaugstinātas bīstamības objekti.....	78
3.6.13	Atkritumu apsaimniekošana.....	79
3.7	Iepriekšējā plānošanas periodā vērtējums.....	82
4.	AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM SAISTĪTIE VIDES ASPEKTI, VIDES STĀVOKLIS TERITORIJĀS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANA VAR BŪTISKI IETEKMĒT	86
4.1	Vides kvalitātes saglabāšana un uzlabošana.....	86
4.2	Vienota dabas teritoriju struktūru attīstība un kvalitātes uzlabošana.....	89
4.3	Kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstība	90
4.4	Citi aspekti.....	93
5.	STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI	94
5.1.	Starptautiskie vides aizsardzības mērķi.....	94
5.1.1.	ANO Konvencijas vides aizsardzības jomā	96
5.1.2.	Eiropas Kopienas Direktīvas, Konvencijas un Stratēģijas.....	98
5.2.	Nacionālie vides aizsardzības mērķi	101
6.	ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTU IEVIEŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS.....	104
6.1.	Vispārējā ietekme.....	105
6.2.	Ietekme uz vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	106
6.3.	Ietekme uz vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un kvalitātes uzlabošanu	118
6.4.	Ietekme uz kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību.....	129
6.5.	Citas ietekmes	134
6.6.	Kopējā ietekme	135
7.	RISINĀJUMI IESPĒJAMĀS IETEKMES UZ VIDI SAMAZINĀŠANAI.....	139
8.	ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS UN IZVĒRTĒJUMS	146
9.	IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI.....	146
10.	PLĀNOŠANAS DOKUMENTU IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES VĒRTĒJUMS.....	147
11.	VIDES MONITORINGS UN PAREDZĒTIE PASĀKUMI PLĀNOŠANAS DOKUMENTU ĪSTENOŠANAS MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI	147
12.	KOPSAVILKUMS	151
	IZMANTOTIE AVOTI	155
	PIELIKUMI	158
	1. pielikums Rīcību plāna ietekmes vērtējums identificētajos plānošanas dokumenta ietekmes uz vidi aspektos.....	158
	2. pielikums Bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgas teritorijas.....	214

IEVADS

Šis Vides pārskats ir sagatavots diviem savstarpēji saistītiem attīstības plānošanas dokumentiem: Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai līdz 2030. gadam un Rīgas attīstības programmas 2014. – 2020. gadam. Attīstības plānošanas dokumenti ir izstrādāti Rīgas administratīvajai teritorijai.

Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes mērķis ir radīt pamatu ilgstošai, stabilai Rīgas pilsētas ekonomiskai attīstībai, nodrošinot dzīves kvalitātes paaugstināšanu, izmantojot pašvaldības rīcībā esošos resursus, ievērojot tradīcijas, saglabājot dabas un kultūrvēsturisko mantojumu, paredzot teritorijas racionālu izmantošanu un nosakot būvniecības kārtību.

Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam ir pašvaldības ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments. Stratēģija definē Rīgas attīstības vīziju, ilgtermiņa attīstības mērķus, telpiskās attīstības perspektīvu laika periodam līdz 2030. gadam. Tās pamatnostādnes, ieviešanai plānotās rīcības un pasākumu grupas turpmākajam 6 gadu periodam atspoguļo un precizē Rīgas attīstības programma.

Stratēģijas izstrādes ietvaros atbilstoši aktuālās esošās situācijas analīzei, problēmām un tendencēm pārskatītas, pārvērtētas un jaunajām normatīvo aktu prasībām pieskaņotas iepriekš spēkā esošajā Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijā līdz 2025.gadam (apstiprinātas 2006.gadā, aktualizētas 2010.gadā) iekļautās pilsētas attīstības pamatnostādnes.

Rīgas attīstības programma 2014. – 2020.g. ir pilsētas pašvaldības vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopums ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteiktās vīzijas, izvirzīto stratēģisko mērķu sasniegšanai. Tajā ir iekļauts rīcību plāns, kurā ietverti rīcību virzieni un galvenie īstenojamie pasākumi, kā arī investīciju plāns turpmākajiem 3 gadiem.

Vides pārskats ir sagatavots stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros. Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai līdz 2030. gadam un Rīgas attīstības programmai 2014. – 2020. gadam ir jāveic atbilstoši likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4. panta 3. daļā un Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” II nodaļā noteiktajam. Abiem Rīgas pilsētas jaunajiem attīstības plānošanas dokumentiem ir sagatavots viens – apvienots vides pārskats. Vides pārskats ir sagatavots saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr.157 nosacījumiem.

Vides pārskata mērķis ir novērtēt attīstības plānošanas dokumentu iespējamo būtisko ietekmi uz vidi un noteikt pasākumus negatīvās ietekmes novēršanai vai mazināšanai. Vides pārskatā ir iekļauta informācija un veikta pieejamās informācijas un datu analīze atbilstoši prasībām un tādām detalizācijas līmenim, ko nosaka vides aizsardzības jomas normatīvie akti un Vides pārraudzības valsts birojs.

Vides pārskats ietver 12. nodaļas un divus pielikumu. Vides pārskatā sniegts esošās situācijas raksturojums, informācija par Rīgas pilsētai saistošajiem vides kvalitātes mērķiem, saistību ar citiem Rīgas pilsētas, Rīgas reģiona plānošanas reģiona un valsts attīstības plānošanas dokumentiem, raksturoti Stratēģijas un Programmas vides aspekti, identificētas ietekmētās teritorijas, aprakstīts būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums, kas veikts, izvērtējot Stratēģijas un Programmas pozitīvās, negatīvās, tiešās, netiešās, īstermiņa, ilgtermiņa un summārās ietekmes. Vides pārskata projektā iekļautas rekomendācijas iespējamās negatīvās ietekmes uz vidi mazināšanai, kā arī vides monitoringam un pasākumiem plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringa nodrošināšanai.

Rīgas attīstības plānošanas dokumentu – Stratēģijas un Programmas projekti tika nodoti publiskajai apspriešanai pamatojoties uz Rīgas domes 2013. gada 22. oktobra lēmumu Nr.302 „Par Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam un Rīgas attīstības programmas 2014.–2020.gadam projekta nodošanu publiskajai apspriešanai un atzinuma saņemšanu”. Vienlaikus ar Stratēģijas un Programmas publisko apspriešanu notika šī SIVN Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana. Vides pārskatā ir integrēti tā sabiedriskās apspriešanas rezultāti.

Par Vides pārskatu ir saņemtas atsauksmes no LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, LR Satiksmes ministrijas, LR Veselības ministrijas, VVD Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes, Dabas aizsardzības pārvaldes, Rīgas plānošanas reģiona administrācijas, Rīgas Brīvostas pārvaldes un VAS starptautiskās lidostas „Rīga” administrācijas. Vides pārraudzības valsts birojs par Vides pārskatu ir izsniedzis atzinums Nr.10 „Par Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam un Rīgas attīstības programmas 2014. – 2020.gadam Vides pārskatu” (izsniegts 2014.gada 23. maijā).

1. ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTU PAMATNOSTĀDNES UN SAISTĪBA AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

1.1 Stratēģijas un attīstības programmas izstrādes galvenie mērķi un pamatprincipi

Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes mērķis ir radīt pamatu ilgstošai, stabilai Rīgas pilsētas ekonomiskai attīstībai, nodrošinot dzīves kvalitātes paaugstināšanu, izmantojot pašvaldības rīcībā esošos resursus, ievērojot tradīcijas, saglabājot dabas un kultūrvēsturisko mantojumu, paredzot teritorijas racionālu izmantošanu un nosakot būvniecības kārtību. Attīstības plānošanas dokumentiem jānodrošina sabiedrības un privātīpašnieku intereses, kā arī jārada labvēlīgi apstākļi uzņēmējdarbības attīstībai un investīciju piesaistei.

Šī vides pārskata objekts – Rīgas pilsētas attīstība plānošanas dokumenti ietver saistītus attīstības plānošanas dokumentus: Rīgas pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam un Rīgas attīstības programma 2014.-2020.gadam. Ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir ilgtermiņa plānošanas dokuments, attīstības programma ir vidēja termiņa plānošanas dokuments laikam, kas saistīts ar nākamo Eiropas Savienības finansu plānošanas periodu 2014.-2020.gadam.

Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam (turpmāk – Stratēģija) ir Rīgas pilsētas pašvaldības ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā ietverts pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējums, stratēģiskie mērķi, telpiskās attīstības perspektīva un attīstības prioritātes. Stratēģijas izstrādē ievēroti attīstības plānošanas dokumentu izstrādi regulējošie normatīvie akti un visas valsts un Rīgas plānošanas reģiona nākotnes skatījums, attiecīgi pilsētas nākotnes vīzija saskaņota ar Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam, Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2014.-2020.gadam un aktualizētajā Rīgas plānošanas reģiona stratēģijā 2000.-2020.gadam pausto, ņemtas vērā citas nacionāla mēroga, Eiropas Savienības (ES) un Baltijas jūras reģiona nākotnes nostādnes.

Rīgas attīstības programma 2014. – 2020.gadam (turpmāk – Programma) ir vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopums Stratēģijā izvirzīto uzstādījumu un mērķu sasniegšanai un ievērojot Stratēģijā noteiktos mērķus un prioritātes, kā arī izvērtējot nacionālā līmeņa, Rīgas plānošanas reģiona un apkārtnē pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentus. Attīstības programmas izstrādes ietvaros veikts pašreizējās situācijas raksturojums, izvērtēti iepriekš spēkā esošās Rīgas attīstības programmas 2010. – 2013. gadam uzstādījumi un saglabāta aktuālo uzstādījumu pēctecība, kā arī papildināta ar aktualitātēm. Programmas izstrādē izmantoti arī ikgadējie Stratēģijas uzraudzības pārskati par Stratēģijas un Attīstības programmas īstenošanu no 2006.g. līdz 2013.g., regulārās pilsētas iedzīvotāju socioloģiskās aptaujas dati, virkne dažādu pašvaldības pasūtītu un citu pētījumu. Attīstības programma ietver programmā rīcības un pasākumus kopumus stratēģijā ietverto stratēģisko mērķu un prioritāšu sasniegšanai, kā arī telpiskās vīzijas īstenošanai.

Attīstības plānošanas dokumentos ir noteikti rīcības virzieni. Noteiktie rīcības virzieni kalpo par Stratēģijas un Attīstības programmas saistošo daļu un attēlo pašu rīcības virzienu integrālo ietekmi uz katra stratēģiskā mērķa īstenošanu, nevis mērķu un uzdevumu pakārtošanu konkrētam attīstības balstam.

Attīstības programmā izdalīti rīcības virzieni, tie detalizētāk aprakstīti 1.2. nodaļā.

Izstrādājot attīstības plānošanas dokumentus, ir ņemti vērā nacionāla un plānošanas reģiona plānošanas dokumenti un pamatnostādnes (plašāk skatīt 1.3. nodaļu).

1.2. Stratēģijas saturs

Stratēģijas dokumenta struktūru veido vienpadsmit nodaļas:

- 1.nodaļa Pilsētas vizītkarte – galveno datu par pašvaldību īss apkopojums
- 2.nodaļa Pilsētas pašvaldības misija.
- 3.nodaļa Pilsētas attīstības moto un balsti.

- 4. un 5. nodaļa Vīzija, četru ilgtermiņa mērķu definējums ar vīzijas detalizāciju un sagaidāmajiem rezultativajiem rādītājiem katra mērķa ietvaros.
- 6. nodaļā ietverta normatīvos aktos prasītā teritorijas specializācija, ko Rīga definē trīs mērogos – reģionālā, nacionālā un starptautiskā mērogā.
- 7.nodaļā Definēti 19 mērķu sasniegšanai noteiktie rīcības virzieni. Rīcības virzienu tālāks dalījums veicamajos uzdevumos un plānotajos pasākumos ir iekļauts Rīgas attīstības programmā 2014.-2020.gadam.
- 8. un 9.nodaļa Principi, kas jāievēro stratēģijas īstenošanā un nostādnes, ko pašvaldība ievēros tālākā plānošanā un darbībā.
- 10.nodaļa Pilsētas attīstības telpiskā perspektīva, kas izriet no nākotnes vīzijas. Nodaļā atspoguļota apdzīvojuma struktūra, transporta infrastruktūra, inženierinfrastruktūra, dabas teritoriju struktūra, kultūrvēsturiski un ainaviski nozīmīgās teritorijas, kā arī norādītas prioritārās attīstības teritorijas un nozīmīgākie telpiskās struktūras elementi.
- 11.nodaļa Stratēģijas ieviešanas un uzraudzības kārtība.

Stratēģija ir pašvaldības darba instruments, tā ir pamats Rīgas pilsētas attīstības programmas sagatavošanai un pilsētas teritorijas plānojuma atjaunošanai, dažādu tematisko un lokālpilnojumu izstrādei, kā arī pilsētas nozaru un jomu detalizētai plānošanai un pilsētas pašvaldības institūciju rīcības plānu sagatavošanai. Stratēģijas veiksmīgas ieviešanas priekšnosacījums ir integrēta plānošana, sabiedrības iesaiste un interešu sabalansēšana.

Stratēģijā formulēta pilsētas attīstības vīzija 2030.gadam:

„Starptautiski atpazīstama Ziemeļeiropas metropole. Rīgas pilntiesīgu piederību Ziemeļeiropas metropoļu saimei pamato dzīves kvalitāte pilsētā, inovatīva ekonomika, vieda un resursus taupoša saimniekošana un moderna pārvalde ar aktīvu iedzīvotāju līdzdalību. Rīga ir kompakta pilsēta. Rīgu pazīst ar tai vien piemītošu atmosfēru, kultūrvidi, pilsētas ritmu un radošiem cilvēkiem. Pilsēta ērti iekļaujas starptautiskajos transporta tīklos. Vienota Rīgas metropoles areāla ekonomika ir labklājības pamats visa areāla iedzīvotājiem, kā arī tā sniedz būtisku pienesumu visas valsts attīstībai. Lai arī pilsētas iedzīvotāju kompetence - zināšanas, prasmes, aktivitāte – ir visattīstītāko valstu līmenī un kā pašsaprotamu dzīves elementu viņi pieņēmuši mobilitāti, rīdiniņki mīl savu pilsētu un jūtas tai piederīgi, jo pilsētas pašvaldības galvenā vērtība ir iedzīvotājs, un to pašvaldība apliecina savā darbībā. Iedzīvotāju skaits pilsētā palielinās.”. Piepildot šo vīziju Rīga kļūs par pilntiesīgu Ziemeļeiropas metropoli.

Balstoties uz vīziju definēti 4 ilgtermiņa stratēģiskie **mērķi**:

- IM1 Prasmīga, nodrošināta un aktīva sabiedrība
- IM2 Inovatīva, atvērta un eksportspējīga ekonomika
- IM3 Ērta, droša un iedzīvotājiem patīkama pilsētvide
- IM4 Rīga - starptautiski atpazīstama, nozīmīga un konkurētspējīga Ziemeļeiropas metropole

Visi ilgtermiņa attīstības mērķi ir savstarpēji viens otru ietekmējoši un ir saistīti ar vienu no lielākajiem pašvaldības izaicinājumiem panākt pilsētas iedzīvotāju skaita krituma apstādināšanu un iedzīvotāju skaita palielināšanās sākumu. Ilgtermiņa mērķu sasniegšanai pašvaldības plašās kompetences ietvaros noteikti 19 **rīcības virzieni**, kas aptver sekojošas rīcības:

1. Kvalitatīva un mūsdienīga izglītība
2. Atbalsts jaunatnes pašiniciatīvai un organizētajam brīvajam laikam
3. Atpazīstama un iesaistoša kultūrvide
4. Sabiedrības integrācija un atbalsts ģimenēm
5. Daudzveidīgas sporta iespējas
6. Uz preventīvu darbību vērsta veselības aprūpe
7. Iekļaujoša un aktivitāti motivējoša sociālā sistēma
8. Sabiedriskā kārtība un drošība
9. Kvalitatīva dzīves vide un pieejams mājoklis
10. Ērta sasniedzamība
11. Līdzsvarota satiksmes infrastruktūra un organizācija
12. Infrastruktūras un komunālo pakalpojumu uzlabošana
13. Plaša energoefektivitātes īstenošana
14. Pilsētas specifisko teritoriju jautājumu risināšana

15. Laba vides kvalitāte
16. Labvēlīga uzņēmējdarbības vide un augsta ekonomiskā aktivitāte
17. Augoša daudzprofilu osta
18. Mērķtiecīgs tūrisma piedāvājums
19. Efektīva, atbildīga un uz daudzpusēju sadarbību vērsta pārvaldība.

No minētajām rīcībām prioritārie rīcības virzieni ir kvalitatīva un mūsdienīga izglītība, labvēlīga uzņēmējdarbības vide un augsta ekonomiskā aktivitāte, līdzsvarota satiksmes organizācija.

Rīcības virzienu detalizētāks izklāsts – tajos noteiktie uzdevumi, plānotie pasākumi, rīcības plāns un investīciju plāns ietverts Rīgas pilsētas attīstības programmā 2014.-2020.gadam.

1.2 Attīstības programmas saturs

Attīstības programma ir pilsētas pašvaldības vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopums ilgtspējīgas attīstības stratēģijā izvirzīto uzstādījumu un mērķu sasniegšanai. Tas ir pašvaldības darba instruments īstenojot pasākumus un projektus, kā arī pilsētas nozaru un jomu detalizētai plānošanai.

Attīstības programmas struktūru veido piecas nodaļas:

1. nodaļā sniegts vispārējs apraksts par Rīgu.
2. nodaļā ir aprakstīta Attīstības programmas sasaiste ar Stratēģiju un tajā sniegtajiem pilsētas ilgtermiņa attīstības uzstādījumiem.
3. nodaļā ir raksturoti deviņpadsmit rīcības virzieni. Katra rīcības virziena raksturojums ietver rīcības virziena ietekmi uz ilgtermiņa mērķu sasniegšanu, priekšrocības un trūkumus, pašvaldības apņemšanos 2014.-2020. gada periodā, sagaidāmos rezultātus, prioritātes un galvenos principus un uzdevumus.
4. nodaļā ir ietverts Rīcības plāns un investīciju plāns.
5. nodaļā ir aprakstīta Stratēģijas īstenošanas uzraudzība.

Attīstības programmā, katra rīcības virziena ietvaros ir noteikti sagaidāmie sasniegumi, definēti uzdevumi, rīcības plānā noteiktie uzdevumi ir izvērtēti detalizētāk pasākumos un projektos. Katrs rīcības virziens lielākā vai mazākā mērā ietekmē katra mērķa sasniegšanu.

Programmā, balstoties uz Stratēģiju noteikti 19 rīcības virzieni un izstrādātas pasākumu grupas to sasniegšanai:

– RV1 Kvalitatīva un mūsdienīga izglītība

Rīcības virziens vērsts uz vispārējās izglītības pieejamības nodrošināšanu atbilstoši sabiedrības vajadzībām un izglītības kvalitātes paaugstināšanu, kā arī kvalitatīvas interešu un profesionālās ievirzes izglītības nodrošināšanu un resursu racionālu izmantošanu.

Pasākumi ietver atsevišķu profesionālo izglītības iestāžu pārņemšanu pašvaldības pārziņā, mūziklītības veicināšanu. Materiāli tehniskās bāzes nodrošināšanu zināšanu, prasmju un kompetenču apguvei. Pašvaldība pastiprinās sadarbību ar augstskolām gan pilsētai svarīgu jautājumu risināšanā, gan biznesa un augstskolu sadarbības veicināšanai, gan augstskolu popularizēšanā starptautiskā arēnā. Paredzēts arvien plašāk īstenot izglītības institūciju sadarbību ar citu nozaru / jomu institūcijām – kultūras, sporta, sociālajām, veselības aprūpes u.c.

– RV2 Atbalsts jaunatnes pašiniciatīvai un organizētajam brīvajam laikam

Prioritātes un galvenie principi: jauniešu līdzdalība kā neformālās mācīšanās veids, indivīda vajadzības būtiskākas par esošo metodoloģiju un atbalsta instrumentiem un jauniešu iniciatīvas būtiskākas par formalizēto lēmumu pieņemšanas procedūru; sadarbība būtiskāka par konkurēšanu.

Pasākumi ietver uzstādījumu nodrošināt bērniem un jauniešiem iespējas pozitīvai saskarsmei ar viedokļiem un savu interešu attīstībai, palielinot izglītojošo un atpūtas noņemto skaitu, kā arī pilnveidojot brīvā laika centru, resursu centru un citu jauniešiem domāto infrastruktūras objektu pārklājumu pilsētā. Pašvaldība atbalstīs jauniešu veidotos projektus un sekmēs viņu iesaistīšanos jaunatnes organizācijās un lēmumu pieņemšanas procesos. Tiks paplašinātas neformālās mācīšanās iespējas. Tiks izstrādāts vidējā termiņa jaunatnes politikas plānošanas dokuments.

– RV3 Atpazīstama un iesaistoša kultūrvide

Rīcības virziena galvenais uzdevums ir nodrošināt kultūras dzīves norišu daudzveidību un tradicionālo vērtību saglabāšanu. Rīgas pašvaldība nodrošinās kultūrvides pilnveidošanu un attīstību, Dziesmu un deju svētku procesu, tradicionālu, modernu un mūsdienīgu pasākumu organizēšanas iespējas, Rīgas pašvaldības kultūras iestāžu darbības pilnveidošanu. Tiks īstenots Latgales Multifunkcionālā centra projektu, VEF Kultūras pils renovācija, paplašināta Juglas mūzikas skola. Plānots veikt kultūras centru („Ilgūciems” , „Imanta”), koncertzāles „Ave sol” rekonstrukciju un Rīgas Sv. Pētera baznīcas restaurāciju, kā arī uzsākt izpēti kultūras iestāžu nepieciešamībai Bolderājas, Purvciema, Ziepniekkalna, Juglas u.c. apkaimēs, kurās iedzīvotājiem kultūras pakalpojumi nav tieši pieejami. Pašvaldība turpinās piedalīties dažādu starptautisku kultūras pasākumu organizēšanā. Rīcība ietver pasākumus nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai.

– RV4 Sabiedrības integrācija un atbalsts ģimenēm

Galvenie izvirzītie uzdevumi ir: līdzdalība lēmumu pieņemšanā un īstenošanā, NVO un iedzīvotāju iesaistīšanās pašvaldības darbībā, tai skaitā brīvprātīgā darbā, starpkultūru dialoga attīstība un iecietības veicināšana skaidrojošo, informatīvo un atbalsta aktivitāšu organizēšana jauniebraucējiem, sociāla iekļaušana dažādām sabiedrības grupām, atbalstīt ģimenes, ģimenes vērtības.

– RV5 Daudzveidīgas sporta iespējas

Pasākumi ietver iespēju pilsētniekiem nodrošināt starptautiskajām prasībām atbilstošos sporta infrastruktūras objektus, tai skaitā nodrošinot iespēju sportot apkaimēs. Pašvaldība plāno pilnveidot sporta infrastruktūru: būvēt multifunkcionālu sporta centru Ziepniekkalnā un UEFA prasībām atbilstošu futbola stadionu Kr.Barona ielā 116A, pabeigt sporta kompleksa „Arkādija” būvniecību, būvēt brīvpieejas sporta laukumus un uzlabot sporta un aktīvās atpūtas teritorijas, labiekārtot airēšanas bāzi Lucavsalā, celt velotreku, renovēt stadionus Bolderājā, Ķengaragā, Imantā un centrā izveidot reģionālo centru, renovēt un būvēt izglītības iestāžu sporta infrastruktūru, pilnveidot aktīvās atpūtas laukumus un skriešanas celiņu tīklu, kā arī paplašināt veloceliņu tīklu.

– RV6 Uz preventīvu darbību vērsta veselības aprūpe

Izvirzītie uzdevumi: uzlabot veselības aprūpes pieejamību un kvalitāti, veicināt veselīgu dzīvesveidu un veselības riska faktoru profilaksi.

– RV7 Iekļaujoša un aktivitāti motivējoša sociālā sistēma

Izvirzītie uzdevumi: nodrošināt dažādu mērķa grupu vajadzībām atbilstošu sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus, īstenojot aktīvu sadarbību ar nevalstisko sektoru, pilnveidot pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināto sociālo pakalpojumu kvalitāti un nodrošināt motivējošu sociālo palīdzību; sekmēt iedzīvotāju iesaistīšanos darba tirgū.

– RV8 Sabiedriskā kārtība un drošība

Izstrādātais pasākumu kopums ietver jaunu policijas patruļvienību izveidi, nodrošinot kārtību uzraudzību uz ūdeņiem un peldvietās, tiks pilnveidota videonovērošanas sistēma pilsētā, uzlabots apgaismojums, pašvaldība turpinās veikt suņu uzskaiti, pārzināt suņu turēšanas kārtību atbilstoši normatīvajiem aktiem, organizēt klaiņojošu vai bezpalīdzīgā stāvoklī nonākušu dzīvnieku izķeršanu.

– RV9 Kvalitatīva dzīves vide un pieejams mājoklis

Viena no problēmām, kas skar mājokļus ir dzīvojamo ēku nolietojums, zemā siltumnoturība. Pasākumi dzīves vides uzlabošanai ietver dzīvojamā fonda palielināšanu līdz līdz 30m²/cilv., līdz 78% palielināt labiekārtoto mājokļu skaitu, jaunu mājokļu būvniecību, izmantojot degradētās ēkas. Plānots pieslēgt dzīvojamās mājas centralizētajiem ūdensvada un kanalizācijas tīkliem, paaugstināt ēku energoefektivitāti. Lai veicinātu nolietotā dzīvojamā fonda kvalitatīvu renovāciju un pilsētvides atjaunošanu un labiekārtošanu, pašvaldība līdzdarbosies renovācijas procesa organizācijā, sniegs atbalstu energoservisa kompāniju darbībai pilsētas teritorijā daudzdzīvokļu māju renovācijā. Tiks nodrošināta māju pagalmu un ārtelpu sakārtošana un labiekārtošana. Tiks veidota sadarbība ar RTU, piesaistot jaunus inženierus, lai ieviestu jaunākos sasniegumus dzīvojamo māju uzturēšanā un ekspluatācijā, sadarbībā ar atkritumu apsaimniekošanas kompānijām tiks piešķirti bonusi mājām, kuras šķiro atkritumus. Paredzēts izveidot paraugmāju – Gudrā māja (smart house), piesaistot ES līdzekļus,

izmantojot saules enerģiju, tiks uzsākta siltā ūdens ražošana. Kā arī uzņēmums plāno ieviest kvalitātes vadības sistēmu un kļūt par Starptautiskās ēku apsaimniekotāju organizācijas biedru

– RV10 Ērta starptautiskā sasniedzamība

Galvenie trūkumi ir: nepietiekoši ērts pilsētas savienojums ar lidostu un nepietiekama ostas iekļaušana iekšzemes transporta tīklos; maģistrālo ielu fragmentārais raksturs; tranzītsatiksmei tiek izmantotas ielas uz un ap Rīgas pilsētas vecpilsētu, kā arī pilsētas centrālo daļu;

Rīcības virzieni ietver Rīgas un Pierīgas vienotas transporta sistēmas izveidi un to efektīvu izmantošanu. Pašvaldība īstēnos pasākumus, lai uzlabotu Rīgas brīvostas iekļaušanos pārējā nacionālās nozīmes un starptautiskās nozīmes (TEN-T) transporta koridoru tīklā. Piemēram, plānots uzsākt Rīgas Ziemeļu transporta koridora 1.posma un Austrumu maģistrāles būvniecību, pakāpeniski pilnveidojot lielā maģistrālā loka izveidi Rīgas pilsētā. Pilsēta iesaistīties Rail Baltica projekta īstenošanā. Rīgas pilsētas pašvaldība pastiprinās sadarbību ar Satiksmes ministriju, sniedzot atbalstu projekta ievada Rīgā izpētei un izvērtējot plānotā dzelzceļa ievada starptautiskajā lidostā „Rīga” un tā saslēgšanas ar Rīgas ostas pārkraušanas termināļiem pamatotību.

– RV11 Līdzsvarota satiksmes infrastruktūra un organizācija

Rīcības virziena galvenais uzdevums ir attīstīt pilsētas satiksmes infrastruktūru un satiksmes organizāciju, lai nodrošinātu kvalitatīvu un drošu apkaimju sasniedzamību. Pašvaldība turpinās attīstīt satiksmes infrastruktūru, samazinot autotransporta satiksmi pilsētas centrā, novirzot intensīvu satiksmi uz pilsētas nozīmes maģistrālēm un lielceļiem, attīstot sabiedriskā transporta satiksmi, velosatiksmi un kājāmiešanu. Plānots turpināt maģistrālo ielu tīkla pilnveidošanu un tā fragmentārā rakstura mazināšanu. Tiks attīstīta gājēju, velobraucēju un sabiedriskā transporta satiksme, īpaši pievēršot uzmanību pilsētas centram, kur nepieciešams uzlabot gaisa kvalitāti un satiksmes drošību. Lai uzlabotu satiksmes plūsmu un palielinātu ielas caurlaides spējas paredzēts samazināt uz ielas braucamās daļas esošo autostāvvietu skaitu pilsētas centrā un pakāpeniski attīstīt stāvparkus pie dzelzceļa stacijām, pie pilsētas centra mazā transporta loka, pie maģistrālajiem ievadiem Rīgā pilsētas robežas tuvumā. Paredzēts integrēt sliežu transportu kā pamatu sabiedriskā transporta sistēmā un attīstīt tramvaju maršrutu tīklu atbilstoši stratēģiski svarīgu objektu attīstībai.

Pasākumi ietver jaunu ielu izbūvi, grants ceļu asfaltēšanu, velomaršrutu pagarināšanu, sabiedriskā transporta noslodzes palielināšanu. Tiek plānots, ka vieglā transporta vienību skaits uz 1000 iedzīvotājiem palielināsies.

– RV12 Infrastruktūras un komunālo pakalpojumu uzlabošana

Galvenie trūkumi: siltumenerģijas izstrādei Rīgā galvenokārt kā kurināmo izmanto fosilo kurināmo – dabasgāzi, pilsētā nav nodrošināts centralizētās aukstumapgādes pakalpojums, nepieciešama elektrotīklu rekonstrukcija, galvenokārt pilsētas centrālajā daļā, veidojas ūdens zudumi (starpība starp tīklā padoto un patērētājiem pievadīto ūdens daudzumu), lietus kanalizācijas tīkls ir neapmierinošā stāvoklī un neatbilst mūsdienu prasībām, upēs, ezeros un jūrā vēl arvien tiek novadīts ievērojams daudzums neattīrītu vai nepietiekami attīrītu notekūdeņu, kanalizācijas notekūdeņi tiek ieplūdināti meliorācijas sistēmās, radot būtisku vides piesārņojumu, šķiroto atkritumu daudzums nepārsniedz 10% no kopējiem Rīgā savāktajiem sadzīves atkritumiem, nav pašvaldības izveidotu un apsaimniekotu „zaļo” atkritumu kompostēšanas laukumu, nav saistošo noteikumu, kas regulētu sadzīves, bīstamo un būvniecības atkritumu apsaimniekošanu specifiski pašvaldības situācijai.

Rīcības virzieni ietver pilsētas inženiertīklu modernizāciju un atjaunošanu, kā arī komunālo pakalpojumu organizēšanas turpmāku uzlabošanu. Centralizētās siltumapgādes jomā tiks turpināta siltumtīklu rekonstrukcija un nomaiņa. Tiks nodrošināti kvalitatīvi centralizētās ūdenssaimniecības pasākumi – uzlabota dzeramā ūdens kvalitāte un attīrīto notekūdeņu izplūdes standarts. Lietus ūdens attīrīšanas pasākumi ietver lietus ūdeņu piesārņotības samazināšanu, izskatot iespēju pārtraukt ielu kaisīšanu ar sāli ziemas periodā, pastiprinot kontroli par naftas produktu noplūdi lietus kanalizācijā u.c., perspektīvā izstrādājot jaunas tehnoloģijas lietus ūdeņu attīrīšanai, kā arī esošās pilsētas šķirtsistēmas kanalizācijas pārveidošanu par daļēju šķirtsistēmas kanalizāciju. Atkritumu apsaimniekošanas jomā tiks sagatavoti saistošie noteikumi, kuros tiks noteikta turpmākā sadzīves un sadzīvē radušos bīstamo atkritumu apsaimniekošanas kārtība.

– RV13 Plaša energoefektivitātes īstenošana

Rīcības virziena prioritātes ir finansiāls stimuls, pašvaldības līdzfinansēts energoaudits, pašvaldības finansēta 12 tipveida māju renovācijas paraugdokumentācijas izstrāde, atbalsts ESKO darbībai u.c.).

Izvirzītie uzdevumi ir siltumenerģijas un elektroenerģijas racionālas izmantošanas veicināšana, pašvaldības iestāžu ēku un daudzdzīvokļu dzīvojamo māju renovācija, energoefektīva apgaismojuma ieviešana sabiedriskās ēkās, atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšana. Rīgas pašvaldības SIA „Rīgas namu pārvaldnieks” plāno uzsākt siltā ūdens ražošanu, izmantojot saules enerģiju, kā arī izveidot paraugmāju – „Gudrā māja (smarthouse) 2015”, kuru varētu izmantot kā uzskatāmu piemēru īpašumu sakārtošanā atbilstoši mūsdienu prasībām.

– RV14 Pilsētas specifisko teritoriju jautājumu risināšana

Rīcības virzieni darba, lai sakārtotu degradētās teritorijas un uzlabotu dzīves vides kvalitāti turpināšana, pašvaldība organizēs graustu, arī privāto graustu, sakārtošanu vai nojaukšanu par saviem līdzekļiem. Pašvaldība apņemas arī sagatavot degradēto un attīstāmo teritoriju sakārtošanas un izmantošanas politiku. Pašvaldība ir apzinājusi piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas, un tām tiks noteikti sanācijas pasākumi, kas obligāti veicami pirms šādu teritoriju apbūves vai citādas izmantošanas. Kā arī tiks veikta šo vietu sanācija sadarbībā ar valsts institūcijām un privāto sektoru par privātajiem un pašvaldības līdzekļiem. Jāatjauno mazdārziņu teritoriju nozīmes pilsētā, jādefinē apkaimes, kurās mazdārziņu attīstība tiks skatīta ilgākā perspektīvā kā viens kalendārais gads. Pašvaldība turpinās apsaimniekot esošās Rīgas pilsētas pašvaldības kapsētas, veidojot jaunas apbedījumu vietas (paplašinot un labiekārtojot esošās kapsētas) un būvējot kolumbārijus.

Galvenie uzdevumi minēto rīcības virzienu sasniegšanai ir: revitalizēt degradētās teritorijas un objektus; nodrošināt piesārņoto teritoriju sanāciju; veicināt/nodrošināt ģimeņu dārziņu (mazdārziņu) kvalitatīvu izmantošanu; veikt preventīvus pasākumus plūdu risku mazināšanai; nodrošināt efektīvu kapsētu apsaimniekošanu.

– RV15 Laba vides kvalitāte

Rīcības virziena galvenais mērķis ir veidot ilgtspējīgu, tīru un zaļu vidi, novēršot negatīvu faktoru ietekmi uz pilsētvidi un cilvēku veselību. Pašvaldība saglabās, pilnveidos un paplašinās ilgtspējīgu dažādu veidu apstādījumu teritoriju un elementu sistēmu, kas, saistīta ar citām pilsētas dabas teritorijām. Pašvaldība nodrošinās negatīvo faktoru mazināšanu un novēršanu un rūpēsies par pasākumu ieviešanas veicināšanu, kas nodrošina CO₂ emisiju līmeņa samazināšanu. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu un kvalitatīvu ūdens (gan pazemes, gan virszemes) resursu izmantošanu, saglabāšanu un pieejamību nākamajām paaudzēm, pašvaldība izstrādās pilsētā esošo virszemes ūdensobjektu apsaimniekošanas (ekspluatācijas) noteikumus un izmantošanas saistošos noteikumus. Uzlabos publisko ūdeņu izmantošanas iespējamību dažādiem mērķiem: komercdarbībai, saimnieciskai darbībai, rekreācijai. Rūpēsies par savā pārziņa esošo ūdenstilpju krastmalu labiekārtošanu un attīstību un ar ūdens izmantošanu saistītu objektu izveidošanu un labiekārtošanu. Tiks īstenoti Plūdu riska pārvaldības plānā piedāvātie pretplūdu pasākumi. Tiks risināts jautājums par neizmantojamu novērojumu (monitoringa), ūdensapgādes un metro izpētes urbumiem, kuri atrodas uz pašvaldības zemes, likvidēšanu.

Gaisa kvalitātes jomā pašvaldība īstenos gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmā definētos uzdevumus (optimizēt transporta plūsmas, nomainīt ogļu izmantošanu apkurē u.c.), īstenos gaisa kvalitātes pārraudzību, kā arī veiks agrāk īstenoto pasākumu efektivitātes novērtēšanu. Pašvaldība ieviesīs un īstenos pilsētā ES direktīvu gaisa kvalitātes uzlabošanā (īpaši attiecībā uz smalkajām daļiņām PM_{2.5}).

Trokšņa piesārņojuma jomā tiks samazinātas trokšņa diskomforta zonu radītās ietekmes uz šajā zonā dzīvojošajiem iedzīvotājiem. Tiks realizēti Rīcības plānā vides trokšņa samazināšanai Rīgas aglomerācijā 2011.-2019.g.paredzētie pasākumi.

– RV16 Labvēlīga uzņēmējdarbības vide un augsta ekonomiskā aktivitāte

Uzdevumi rīcības mērķu sasniegšanai: veicināt zinātnes un uzņēmējdarbības attīstību, veikt motivējošus pasākumus inovācijām un uzņēmējdarbības uzsākšanai un sekmēt konkurētspējas celšanos.

– RV17 Augoša daudzprofilu osta

Uzdevumi rīcības mērķu sasniegšanai: paaugstināt kuģu ceļu un ar to saistītās infrastruktūras kapacitāti un sekmēt ostas uzņēmumu attīstību, kā arī rūpniecības un loģistikas centru attīstību brīvdabas teritorijā; popularizēt Rīgas brīvdabas iespējas starptautiskā mērogā un sadarboties ar pieostas apkaimēm.

– RV18 Mērķtiecīgs tūrisma piedāvājums

Rīcības virziena galvenais mērķis ir veicināt tūrisma attīstību pilsētā, dažādojot tūrisma piedāvājumu. Tūrisma attīstības veicināšanai ir izstrādāts zīmols „LIVE RĪGA” un tiek uzturēts portāls www.liveriga.com. Veiksmīga tūrisma attīstība ir cieši saistīta ar pilsētvides kvalitāti, kultūras vidi un pasākumiem, sporta pasākumiem, pilsētas tēlu, iedzīvotāju attieksmi u.tml. Nozares veiksmīgai attīstībai būtiski ir veicināt tūristu apjoma pieaugumu, tūrisma pakalpojumu dažādošanu, viesnīcu noslogojuma palielinājumu, uzturēšanās laika pagarināšanu (t.sk. nakšņojumu skaita pieaugumu). Nākamajos 7 gados svarīgi uzdevumi ir: apgūt jaunus tirgus, palielinot tūristu skaitu no Polijas, Nīderlandes, Lielbritānijas, kā arī no Āzijas valstīm un ASV, samazināt tūrisma sezonālību, saglabāt augstu tūrisma produktu kvalitāti par samērīgām cenām, izveidot Rīgas pilsētā konferenču un biznesa centru ar vismaz 5000 vietu lielu kapacitāti.

Plaši paredzēta visās jomās inovatīvu informācijas un komunikāciju tehnoloģiju izmantošana, īpaši ņemot vērā, ka pašvaldība 2013.gada oktobrī ir parakstījusi Eiropas zaļo digitālo hartu.

– RV19 Efektīva, atbildīga un uz daudzpusēju sadarbību vērsta pārvaldība

Uzdevumi rīcības mērķu sasniegšanai: pilnveidot pašvaldības sniegtos pakalpojumus un veiktās funkcijas un nodrošināt labu komunikāciju ar uzņēmējiem, pārvaldes institūcijām un iedzīvotājiem.

1.3 Stratēģijas un attīstības programmas saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

Attīstības plānošanas dokumentu izstrāde ir saistīta ar vairākiem plānošanas dokumentiem. Tajos iekļautie galvenie mērķi un pamatnostādnes īsi raksturotas turpmāk šajā nodaļā.

1.3.1 Saistība ar nacionālajiem plānošanas dokumentiem

Latvijas ilgtspējīgas attīstības politikas īstenošanas pamatā ir Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija (LIAS), kas izstrādāta laika periodam līdz 2030.gadam. LIAS tika apstiprināta Saeimā 2010.gada 10.jūnijā. Tā ir hierarhiski augstākais valsts ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments, kas ietver valsts ilgtspējīgas attīstības vadlīnijas un telpisko perspektīvu. Visi turpmāk izstrādājamie stratēģiskās un attīstības plānošanas dokumenti tiek veidoti saskaņā ar šīs stratēģijas noteiktajiem virzieniem un prioritātēm.

LIAS izstrādē tikusi izmantota kapitālu pieeja ilgtspējībai. Stratēģijas uzdevums ir atrast veidu, kā mums pārdomāti lietot savu kapitālu jeb nacionālo bagātību, lai nākamajām paaudzēm to nodotu nenoplicinātu un pavairotu. Dabas resursi, vieta, cilvēki un zināšanas tiek uzsvērti kā nozīmīgs kapitāls attīstībai. Latvijas ilgtspējīgas stratēģijas kodols ir cilvēka, ekonomiskā, sociālā un dabas kapitālu, tostarp vietas un telpas, produktivitātes kāpināšana, lai atbildētu uz globālo tendenču izaicinājumiem.

Nacionālais attīstības plāns 2014. – 2020. gadam (NAP2020) ir Latvijas sociālekonomiskās attīstības stratēģiskās plānošanas dokuments (apstiprināts Latvijas Republikas Saeimā 2012. gada 20. decembrī), kas ir ieviešams arī Rīgas pilsētas attīstības plānošanas dokumentu īstenošanas periodā. NAP2020 nosaka Latvijas galvenos attīstības virzienus un parāda valsts un sabiedrības svarīgākos uzdevumus ceļā uz tālāku mērķi politiķiem, ierēdņiem un ikvienam Latvijas iedzīvotājam. „Nacionālais attīstības plāns 2014. – 2020. gadam” ir hierarhiski augstākais nacionāla līmeņa vidēja termiņa plānošanas dokuments. NAP2020 mērķis ir vienoties par būtiskākajām vidēja termiņa prioritātēm, to rīcības virzieniem, mērķiem, kā arī to sasniegšanas rādītājiem. NAP2020 paredz fokusēties uz virsmērķa – „Ekonomikas izrāviens” – sasniegšanu, kas nozīmē visu Latvijas iedzīvotāju labklājības pieaugumu un valsts ilgtspēju. Atbilstoši ilgtspējīgas attīstības plānošanas pamatprincipiem, NAP2020 ir noteiktas trīs prioritātes – „Tautsaimniecības izaugsme”, „Cilvēka drošumspēja” un „Izaugsmei atbalstošas teritorijas”, kas veido

savstarpēji iedarbīgu un vienotu sistēmu un atbilst gan ilgtspējīgas plānošanas pieejai. Atbilstoši tām strukturēti svarīgākie vidējā termiņā īstenojamie uzdevumi.

Prioritātei „Tautsaimniecības izaugsme” noteikts mērķis: „Ilgtspējīga Latvijas ekonomikas izaugsme ar pieaugošu valsts konkurētspēju starptautiskajos tirgos”. Tā sasniegšanai plānoti sekojoši rīcības virzieni: „Augstražīga un eksportspējīga ražošana un starptautiski konkurētspējīgi pakalpojumi”, „Izcila uzņēmējdarbības vide” un „Attīstīta pētniecība, inovācija un augstākā izglītība”, „Energoefektivitāte un enerģijas ražošana”.

Prioritātei „Cilvēka drošumspēja” noteikts mērķis: „Radīt spēcīgu vidusšķiru un nodrošināt tautas ataudzi Latvijā – valstī, kur ikkatram cilvēkam ir iespējas gādāt par savu, savu tuvinieku un Latvijas attīstību”. Plānotie rīcības virzieni: „Cienīgs darbs”, „Stabili pamati tautas ataudzei”, „Kompetenču attīstība”, „Vesels un darbaspējīgs cilvēks”, „Cilvēku sadarbība, kultūra un pilsoniskā līdzdalība kā piederības Latvijai pamats”.

Prioritātes „Izaugsmi atbalstošas teritorijas” mērķi ir „Radīt līdzvērtīgākas darba iespējas un dzīves apstākļus visiem iedzīvotājiem, izmantojot teritoriju attīstības potenciālus un unikālos resursus” un „Stiprināt Latvijas reģionu starptautisko konkurētspēju, palielinot Rīgas kā Ziemeļeiropas metropoles un citu nacionālās nozīmes attīstības centru starptautisko lomu. Prioritātes rīcības virzieni: „Ekonomiskās aktivitātes veicināšana reģionos – teritoriju potenciāla izmantošana”, „Pakalpojumu pieejamība līdzvērtīgāku darba iespēju un dzīves apstākļu radīšanai”, „Dabas un kultūras kapitāla ilgtspējīga apsaimniekošana”.

Valsts stratēģiskajā ietvardokumentā 2007.-2013.gadam - Latvijas līmeņa galvenais struktūrfondu un Kohēzijas fonda plānošanas dokuments, kas nodrošina kohēzijas politikas sasaisti ar nacionālajām prioritātēm un pamato šo prioritāšu izvēli, kā arī nosaka fondu apguves stratēģiju, vadības ietvaru, nodrošina koordināciju starp DP un citiem finanšu instrumentiem. Tajā ir noteiktas trīs tematiskās asis:

- cilvēku resursu attīstība un efektīva izmantošana;
- konkurētspējas palielināšana un virzība uz zināšanu ietilpīgu ekonomiku;
- publisko pakalpojumu un infrastruktūras uzlabojumi kā priekšnoteikums valsts un tās teritorijas līdzsvarotai attīstībai.

Katrai no tām ir pakārtota darbības programma, kas pieskaņota atbilstošajiem ES fondiem:

- Cilvēkresursi un nodarbinātība (Eiropas Sociālā fonda darbības programma), kas ietver nodarbinātības veicināšanu, izglītības attīstību, sociālo iekļaušanu, administratīvās kapacitātes stiprināšanu un labāka regulējuma principu ieviešanu valsts pārvaldē;
- Uzņēmējdarbība un inovācijas (Eiropas Reģionālās attīstības fonda darbības programma), kas ietver inovāciju un zinātnes potenciāla attīstību un uzņēmējdarbības veicināšanu;
- Infrastruktūra un pakalpojumi (Eiropas Reģionālās attīstības fonda un Kohēzijas fonda darbības programma), kas ietver transporta, vides, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju, sociālās infrastruktūras, kultūras un tūrisma, policentriskai attīstībai svarīgāko infrastruktūras elementu attīstību.

2013.gadā tiek gatavots Valsts stratēģiskais ietvardokuments nākamajam plānošanas periodam – 2014. – 2020. gadam.

Reģionālās politikas pamatnostādnes līdz 2020.gadam nosaka valsts reģionālo politiku turpmākajam laika periodam līdz 2020.gadam. Pamatnostādnes ir Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam noteiktās Telpiskās attīstības perspektīvas ieviešanas dokuments, kas paredz konkrētus rīcības virzienus un uzdevumus vidējā termiņā. Tajā definēti valsts reģionālās politikas galvenie principi, mērķi, prioritātes un rīcības virzieni. Pamatnostādnēs izvirzīti šādi ilgtermiņa attīstības mērķi:

- radīt līdzvērtīgus dzīves un darba apstākļus visiem iedzīvotājiem, neatkarīgi no dzīves vietas, sekmējot uzņēmējdarbību reģionos, attīstot kvalitatīvu transporta un komunikāciju infrastruktūru un publiskos pakalpojumus;
- stiprināt Latvijas un tās reģionu starptautisko konkurētspēju, palielinot Rīgas kā Ziemeļeiropas metropoles un citu valsts lielāko pilsētu starptautisko lomu.

Vidēja termiņa mērķi:

- Sekmēt teritorijās uzņēmējdarbības attīstību un darba vietu radīšanu, kā arī uzlabot pakalpojumu kvalitāti un pieejamību.
- Stiprināt reģionu un pašvaldību rīcībspēju un lomu savas teritorijas attīstības veicināšanā.

Lai sasniegtu reģionālās politikas mērķus, pamatnostādnēs ir noteikti šādi rīcības virzieni:

1. Sekmēt teritorijās uzņēmējdarbības attīstību un darba vietu radīšanu, kā arī uzlabot pakalpojumu kvalitāti un pieejamību (1.mērķis)
 - 1.1. Izstrādāt un īstenot investīciju atbalsta pasākumus reģionālās politikas mērķteritorijām
 - 1.2. Atbalsts starptautiskas, nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centriem
 - 1.3. Atbalsts lauku teritorijām
 - 1.4. Atbalsts Rīgas metropoles areālam
 - 1.5. Atbalsts Baltijas jūras piekrastei
 - 1.6. Atbalsts austrumu pierobežai
 - 1.7. Veicināt reģionālo un vietējo inovācijas sistēmu veidošanos, kas balstās uz teritoriju kultūras un radošo potenciālu, specializāciju un sadarbību starp izglītības un zinātnes sektoru, kultūras iestādēm, uzņēmējiem, NVO un vietējās pārvaldes institūcijām
2. Stiprināt reģionu un pašvaldību rīcībspēju un lomu savas teritorijas attīstības veicināšanā (2.mērķis)
 - 2.1. Paaugstināt pašvaldību un reģionu lomu uzņēmējdarbības veicināšanā un uzlabot uzņēmējdarbības vidi pašvaldībās
 - 2.2. Palielināt pašvaldību finansiālo rīcībspēju (pašvaldību finanšu pilnveidošana)
 - 2.3. Palielināt pašvaldību lomu demogrāfiskās situācijas uzlabošanā vietējā līmenī¹
 - 2.4. Paplašināt teritoriālās statistikas klāstu un ieguves iespējas

Plānojot Rīgas pilsētas attīstību ir saistoši upju baseinu apgabalu plāni – galvenokārt Daugavas upju baseinu apgabala plāns 2010. – 2015.g. (2009.), nelielā teritorijas daļā - Lielupes upju baseinu apgabala plāns 2009. – 2015.g. (2009.). Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāni ir reģionāla mēroga plānošanas dokumenti ūdeņu aizsardzības un ilgtspējas nodrošināšanai. Katram upju baseinu apgabalam tiek izstrādāts savs plāns 6 gadu periodam. Tajos iekļautā pasākumu programma ir vidēja termiņa plānošanas dokuments, kuram ir jānodrošina vides kvalitātes mērķu sasniegšanu Latvijas virszemes un pazemes ūdeņos. Plānu galvenais uzdevums ir novērst ūdeņu stāvokļa pasliktināšanos un uzlabot virszemes un pazemes ūdeņus, lai līdz 2015. gadam tie visi būtu labā stāvoklī. Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāni izstrādāti atbilstoši Ūdens apsaimniekošanas likuma un Ūdens struktūrdirektīvas 2000/60/EK prasībām. Tajos ietverta ūdeņu stāvokļa analīze, slodžu un ietekmju novērtējums un ūdens lietošanas ekonomiskā analīze. Plānos definēti ūdeņu vides kvalitātes mērķi un iekļauta pasākumu programma mērķu sasniegšanai.

Valsts atkritumu apsaimniekošanas plāns 2013. – 2020.gadam (apstiprināts ar Ministru kabineta 2012. gada 21. marta rīkojumu Nr. 100 "Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2013.-2020.gadam"). Svarīgākais uzdevums atkritumu apsaimniekošanā ir dalītās atkritumu savākšanas sistēmas ieviešana, kam ir pievēršama pastiprināta uzmanība gatavojot pilsētas attīstības plānošanas dokumentus gan ieviešamo projektu, gan plānotās (atļautās) izmantošanas plānošanā. Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna mērķi:

- novērst atkritumu rašanos, palielinoties ekonomiskajai izaugsmei, un nodrošināt kopējā radīto atkritumu daudzuma ievērojamu samazināšanu, izmantojot maksimāli visas labākās pieejamās atkritumu rašanās novēršanas iespējas un labākos pieejamos tehniskos paņēmienus, palielinot resursu izmantošanas efektivitāti un veicinot ilgtspējīgākas patērētāju uzvedības modeļa attīstību;

¹ Apakšnodaļā ietvertie uzdevumi un uzstādījumi atbilst Ģimenes valsts politikas pamatnostādnēm 2011.–2017.gadam.

- nodrošināt atkritumu kā resursu racionālu izmantošanu;
- nodrošināt, ka radītie atkritumi nav bīstami vai arī tie rada nelielu risku videi un cilvēku veselībai, atkritumi pēc iespējas tiek atgriezti atpakaļ ekonomiskajā apritē, it īpaši izmantojot pārstrādi, vai arī tiek atgriezti vidē noderīgā (piemēram, komposts), un, ka atkritumi tiek pārstrādāti pēc iespējas tuvāk to rašanās vietām;
- nodrošināt apglabājamo atkritumu daudzuma samazināšanu un atkritumu apglabāšanu cilvēku veselībai un videi drošā veidā.

Rīgas pilsētai attīstības plānošanas dokumentu ieviešanas laikā būs jāiekļaujas jaunā Valsts atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna īstenošanā.

Pašlaik atkritumu apsaimniekošanu Rīgas pilsētā veic saskaņā ar „Rīgas pilsētas atkritumu apsaimniekošanas plānu 2006. – 2012.gadam”. Plāns nosaka četras pamata prioritātes atkritumsaimniecības attīstībai Rīgas pilsētā:

- atkritumu daudzuma samazināšana, tos iespējami plaši dalīti vācot un apsaimniekojot;
- atkritumu droša noglabāšana, izvēloties starp divām alternatīvām: jaunas poligona vietas meklēšanas uzsākšana vai atkritumu šķirošanas līnijas un atkritumu dedzināšanas izveide;
- atkritumu ražošanas un apsaimniekošanas uzskaites, reģistrācijas un kontroles sistēmas attīstība, ieviešot atkritumu ražotāju reģistru, pilnveidojot uzskaiti un kontroli;
- nodrošināt kvalitatīvu pakalpojumu iedzīvotājiem.

Plāna mērķis ir apzināt atkritumu apsaimniekošanas stāvokli Rīgā, raksturojot atkritumu veidus to apsaimniekošanas procesā (radītos, savāktos, pārstrādātos un apglabātos, to sastāvu un daudzumus), novērtēt noteikto prasību ievērošanu šobrīd un plānoto darbību realizēšanai nepieciešamajām aktivitātēm, objektiem un to tehnisko aprīkojumu. Plāna uzdevumi ir :

- esošās situācijas raksturojums un tās atbilstības likumdošanas aktu prasībām novērtējums;
- atkritumu apsaimniekošanas īstermiņa plāna izstrāde, galveno pamatvirzienu noteikšana atkritumu saimniecības attīstībai ilgtermiņā;
- atkritumu saimniecības ietekmējošo aspektu novērtējums (tiesisko, ekonomisko, organizatorisko) saistībā ar atkritumu apsaimniekošanas attīstību.

Lai aizsargātu un atbilstoši izveidošanas mērķiem apsaimniekotu īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas *NATURA 2000*, tiek izstrādāti dabas aizsardzības plāni. Rīgas pilsētā spēkā esošais dabas aizsardzības plāns ir izstrādāts *NATURA 2000* teritorijai dabas parkam „Piejūra”, dabas liegumam „Jaunciems”, dabas liegumam „Krēmeri” un dabas liegumam „Vecdaugava”. Dabas aizsardzības plānā, vispārējos aizsardzības un izmantošanas noteikumos ietvertie ierobežojumi un ieteikumi jāņem vērā attīstības plānošanas dokumentu, īpaši pilsētas teritorijas plānojuma sagatavošanā, nosakot nepieciešamos teritorijas aizsardzības pamatprincipus. Dabas aizsardzības plāna uzdevums ir saskaņot dabas aizsardzības, dabas resursu izmantošanas, reģiona attīstības un citas saistītās rīcības, nodrošinot teritorijas vērtību saglabāšanu. Tas definē teritorijas apsaimniekošanas pasākumus, kā arī teritorijas iedalījumu funkcionālajās zonās atbilstoši veicamajiem aizsardzības un izmantošanas pasākumiem.

1.3.2 Saistība ar Rīgas reģiona plānošanas dokumentiem

Rīgas pilsētas attīstības plānošanas dokumentu Stratēģijas, Programmas un Teritorijas plānojuma izstrādē ir jāņem vērā Rīgas reģiona plānošanas dokumenti: Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģija 2010. – 2020. gadam (aktualizēta 2008.gadā), Rīgas plānošanas reģiona attīstības programma 2009.-2013.gadam (2005.-2011.gada attīstības programmas aktualizācija) un Rīgas plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2005.-2025.gadam. Rīgas plānošanas reģionam ir izstrādāts „Rīgas plānošanas reģiona ekonomikas profils”. Tā saturs, izstrādājot Rīgas attīstības plānošanas dokumentus, ir izvērtējams.

Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģijā 2010. – 2020. gadam izvirzītā vīzija reģiona attīstībai ietver redzējumu, ka reģions 2020.gadā būs starptautiski konkurētspējīgs izglītības, pētniecības un

darījumu reģions, ilgtspējīgs un policentriski integrēts Latvijas, Baltijas jūras piekrastē un būs Eiropas metropoles reģions. Vīzijā reģions attēlots kā "vārti" un plūsmu krustpunkts no Rietumiem uz Austrumiem, no Ziemeļiem uz Dienvidiem un kā viens no galvenajiem Baltijas jūras reģiona attīstības centriem. Reģionā būs sociāli stabila, pievilcīga dzīves un darba vieta zināšanu un informācijas sabiedrībai. Kā attīstības prioritātes ir noteiktas: uz zināšanām balstītas ekonomikas attīstības veicināšana, "sasniedzamības" infrastruktūras attīstība un ilgtspējīgas un līdzsvarotas telpiskās struktūras attīstība.

Rīgas plānošanas reģiona attīstības programma 2009.-2013.gadam ir reģionālas nozīmes plānošanas dokuments. Tās mērķis ir būt par vadlīniju vietējo attīstības plānošanas dokumentu izstrādei un paust reģionālās intereses valsts plānošanas dokumentu izstrādei. Programmā ir iezīmēti ilgtermiņa risinājumi līdz 2020.gadam (stratēģiskās rīcības) un noteiktas 7 rīcības prioritātes, kas aptver energoefektivitāti, tūrisma, uzņēmējdarbības attīstību un investīciju piesaisti, izglītību un jaunradi, transporta attīstību un dzīves kvalitātes uzlabošanu.

Rīgas plānošanas reģiona telpiskajā (teritorijas) plānojumā (2005. – 2025. g.) reģiona teritorija (telpa) tiek skatīta atsevišķi akcentējot apdzīvojumu, infrastruktūru, lauku vidi. Ir izvēlēti trīs prioritāri telpiskās struktūras pilnveidošanas virzieni: saliedēts un policentrisks apdzīvojums; augstas kvalitātes infrastruktūra un satiksme; dinamiski lauku areāli un kvalitatīva vide. Plānojuma mērķis ir iegūt starpdisciplināru plānošanas reģiona teritorijas izmantošanas redzējumu 20 gadu periodam. Plānojuma ieviešana notiek balstoties uz rīcībām un vadlīnijām atsevišķu telpu plānošanā, kas jāņem vērā valsts institūcijām un pašvaldībām. Telpiskā plānojuma noteiktie stratēģiskie attīstības virzieni: integrēta attīstība un konkurētspēja, ilgtspējīga attīstība un augsta dzīves kvalitāte. Telpiskās struktūras attīstības virzieni: saliedēts un policentrisks apdzīvojums; augstas kvalitātes infrastruktūra un satiksme; dinamiski lauku areāli un kvalitatīva vide.

Reģiona ekonomiskajā profilā secināts, ka būtiska ir konkurētspējas veicināšana, kas ir attīstības priekšnoteikums. Būtiskākie pasākumi šā mērķa sasniegšanai ir pasākumi, kas vērsti uz izglītības un zinātnes līmeņa paaugstināšanu un atbilstības nodrošināšanu jaunajai mainīgajai videi; uzņēmējdarbības un radošuma „ideoloģijas” izplatīšana un atbalsts; valsts pārvaldes procesu un procedūru vienkāršošana, digitizēšana. Veidojot saimniecības teritoriālo politiku, nozīmīga ir valsts pārvaldes reģionalizācija, decentralizācija. Rīgas plānošanas reģiona ekonomikas profils ir balstāms uz līdzsvaru starp prioritārām nozarēm (specializācija), kas veidojas uz esošiem resursiem, ar tām saistīto nozaru atbalstu (dažādošana) un kopēju uzņēmējdarbības un inovāciju sekmēšanu (vide). Reģiona teritoriju (pašvaldību) specializācija ir būtiska un vērtējama atbilstoši vietējiem resursiem un valsts atbalsta politikai.

1.3.3 Saistība ar Rīgas pilsētas plānošanas dokumentiem

Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025. gadam ir Rīgas pilsētas pašvaldības ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā ietverts pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējums, stratēģiskie mērķi, telpiskās attīstības perspektīva un attīstības prioritātes. Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijā līdz 2025.gadam (apstiprinātas 2006.gadā, aktualizētas 2010.gadā) iekļautās pilsētas attīstības pamatnostādnes. Pašlaik noris darbs pie Stratēģijas aktualizācijas. Stratēģijas atjaunotā redakcija ir šī stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma objekts.

Rīgas attīstības programma 2010.-2013.gadam. Attīstības programmā izvērsti aprakstīta Rīgas esošā situācija sektorālā skatījumā un atbilstoši pilsētas ilgtermiņa attīstības stratēģijai precizēti veicamie uzdevumi, programmas un projekti Rīgas sociāli ekonomiskās attīstības veicināšanai. Pašlaik noris darbs pie jaunās Attīstības programmas 2014. - 2020.gadam izstrādes, kas ir šī stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma objekts.

Rīgas pilsētas teritorijas plānojums 2006.-2018.gadam. 2012.gadā ir uzsākta jauna teritorijas plānojuma izstrāde, kas kalpos par Stratēģijā noteiktās attīstības politikas ieviešanas instrumentu.

Rīgas pilsētas teritorijas plānojuma detalizācija ir Rīgas pilsētas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas plānojums, kā mērķis ir noteikt galvenās politiskās nostādnes lēmumu pieņemšanai saistītiem ar

RVC un tā AZ izmantošanu. Plānojums ir saistošs politisks dokuments, kas nosaka RVC un AZ turpmāko izmantošanu, kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un attīstību.

Rīgas vides aizsardzības jomas plānošanas dokumenti

Rīgas vides programmas 2011.- 2017.gadam projekts ir pašvaldības vides politikas plānošanas dokuments, kas turpina iesāktos Rīgas Vides stratēģijas 2000.-2010. gadam noteiktos virzienus, izvirzītos mērķus un uzdevumus, jo līdzekļu trūkuma dēļ ne visas apņemšanās un ieceres ir realizētas, kā arī, Latvijai, kļūstot par Eiropas Savienības dalībvalsti, vides politikā ir noteikti jauni sasniedzamie mērķi, kas ir viena no galvenajām prioritātēm Eiropas Savienībā. Vides programma ir izstrādāta balstoties uz Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģiju līdz 2025. gadam un Rīgas attīstības programmu 2006.-2013. gadam. Programma satur pašreizējo (2011.gads) Rīgas vides stāvokļa novērtējumu (indikatoru un to sniegtā informācija, datu trūkums un nepieciešamie pētījumi), vides programmas vispārējos mērķus un uzdevumus un atbildības sadalījumu Rīgas vides programmas ieviešanā. Vides Programmas mērķis ir sasniegt augsta līmeņa un mūsdienīgu vides pārvaldību, kas dotu iespēju dzīvot kvalitatīvā, drošā un harmoniskā pilsētvidē.

Programmā noteikti 13 sasniedzamie mērķi, kas balstīti uz Rīgas pilsētas ilgtermiņa attīstības stratēģijā noteikto:

1. Nodrošināt efektīvu pilsētas dabas un apstādījumu un rekreācijas teritoriju apsaimniekošanu un labiekārtošanu
2. Veicināt atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstību
3. Veikt slēgto izgāztuvju sanāciju un rekultivāciju
4. Nodrošināt ūdens resursu aizsardzību
5. Veikt pasākumus gaisa kvalitātes uzlabošanai
6. Pilnveidot un uzturēt vides monitoringu un informācijas sistēmas
7. Samazināt trokšņu piesārņojumu pilsētā
8. Nodrošināt pilsētas iedzīvotājus ar ES standartiem atbilstošu dzeramo ūdeni
9. Nodrošināt meliorācijas pasākumus pilsētā
10. Saglabāt bioloģisko daudzveidību Rīgā
11. Nodrošināt pilsētā labvēlīgu situāciju attiecībā uz bezsaimnieku dzīvniekiem (patversme, klaiņojošo dzīvnieku populācijas kontrole)
12. Veicināt videi draudzīgu rīcību iedzīvotāju vidū
13. Veicināt siltumenerģijas un elektroenerģijas racionālu izmantošanu

Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programma 2011.-2015. gadam. Tā satur informāciju par esošo situāciju (2010.gads) Rīgā gaisa kvalitātes ziņā un rīcības gaisa kvalitātes uzlabošanai. Programmā ir apkopota informācija par galvenajiem gaisa piesārņojuma avotiem Rīgā, izvērtēta Rīgā no 2004. gada līdz 2009. gadam veikto gaisa kvalitātes uzlabošanas pasākumu efektivitāte piesārņojuma samazināšanai ar daļiņām un slāpekļa oksīdiem, veikta pieredzes un labās prakses piemēru literatūras analīze, izstrādāti priekšlikumi gaisa kvalitātes uzlabošanai Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanai, izstrādāta prognoze attiecībā uz PM₁₀ un PM_{2,5}, kā arī NO₂ par termiņiem un apjomu kā ieteiktie pasākumi nodrošinās gaisa kvalitātes uzlabošanu, ņemot vērā Latvijas un Eiropas normatīvajos aktos noteiktos mērķus un robežlielumus Rīgā. 2013.gadā ir veikta minētās Rīcības programmas aktualizācija, kur precizēti uzdevumi gaisa kvalitātes uzlabošanai līdz 2015.gadam.

Rīcības plāns vides trokšņa samazināšanai Rīgas aglomerācijā. Tas ietver pamatinformāciju par normatīvo aktu prasībām, aglomerācijas teritorijas aprakstu un tajā izvietoto trokšņa avotu raksturojumu, pārskatu par trokšņa stratēģiskās kartēšanas rezultātiem un cilvēku skaita, uz kuriem iedarbojas trokšnis, novērtējumu, plāna izstrādes metodikas aprakstu, līdz šim veikto un plānoto pasākumu trokšņa samazināšanai, kā arī attīstības plānu apskatu un analīzi, rīcības plānā iekļauto pasākumu izmaksu efektivitātes novērtējumu, ieteikumus rīcības plāna īstenošanas un rezultātu novērtēšanas kārtībai.

Rīgas pilsētas Ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāns 2010. - 2020. gadam satur CO₂ emisiju sākotnējo pārskatu bāzes gada izvēli un emisiju prognozi līdz 2020. gadam, energopatēriņa samazināšanas un

energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus, atjaunojamo energoresursu izmantošanu. Pasākumu ieviešanas nodrošināšana ietver: vadības struktūru Rīcības plāna ieviešanai, sabiedrības iesaistīšanu Rīcības plāna realizācijā, iespējamus finanšu instrumentus un finanšu apjomus Rīcības plāna ieviešanai, ES, valsts un pašvaldības atbalsta pasākumus Rīcības plāna ieviešanai un nepieciešamo likumdošanu un reglamentējošo dokumentu Rīcības plāna ieviešanai. Katru gadu tiek izstrādāts plāna ieviešanas progresa ziņojums. 2013./2014.gadā sakarā ar EK jauno viedo pilsētu un reģionu iniciatīvu klimata, enerģijas un sociālo jautājumu risināšanai tiek pārstrādāts Rīcības plāns, veidojot „Rīgas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plānu viedai pilsētai 2014.-2020.gadam”(Projekts) un uzsākot lielas saistības CO2 emisiju samazināšanai, ko panāk, integrējot enerģētikā un transportā inovatīvas IKT.

Rīgas pilsētas virszemes ūdens objektu apsaimniekošanas koncepcija 2008. – 2013. gadam izstrādāta, lai izveidotu efektīvu virszemes ūdens objektu administratīvo pārvaldību, t.sk. nodrošinātu kuģošanas drošību, Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā. Koncepcija ir pašvaldības vidēja termiņa politikas dokuments septiņu gadu laika periodam no 2008.-2013.gadam, kas sakrīt ar Eiropas Savienības finansējuma plānojuma periodu. Koncepcijas mērķis ir sagatavot Rīgas pilsētas virszemes ūdens objektu apsaimniekošanas, aizsardzības un izmantošanas efektīvas pārvaldības vairākus risinājuma variantus. Koncepcijas informatīvā sadaļa ietver daļas: politikas dokumenti un normatīvie akti, kas ir saistīti ar attiecīgās problēmas risināšanu, esošās situācijas apraksts, problēmu formulējums un izklāsts (pa nozarēm), problēmu iespējamie risinājuma varianti (pa nozarēm), priekšlikumi pašvaldības nozaru iestādēm saistošo noteikumu projektu izstrādē un nepieciešamās rīcības koncepcijas ieviešanā (pa nozarēm).

Rīgas pilsētas apstādījumu attīstības koncepcija 2007.-2018.gadam ir izstrādāta 2006.gadā, tomēr līdz šim brīdim nav apstiprināta. Koncepcija izstrādāta balstoties uz Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijā definētajiem uzdevumiem. Apstādījumu koncepcija ir pilsētas esošās apstādījumu un dabas teritoriju situācijas analīze un ilgtermiņa darbības attīstības virzienu saturošs dokuments. Tās uzdevumi ir: nodrošināt vienotas terminoloģijas ieviešanu Rīgas pilsētas saistošajos dokumentos saistītus ar apstādījumu un dabas teritoriju apsaimniekošanu, novērtēt apstādījumu un dabas teritoriju pašreizējo stāvokli un noteikt galvenās problēmas, noteikt un pamatot apstādījumu un dabas teritoriju sistēmas attīstības mērķi un funkcijas, konceptuāli nospraust apstādījumu un dabas teritoriju telpiskās sistēmas attīstības virzienus Rīgas pilsētā, noteikt prasības apstādījumu plānošanā, projektēšanā un apsaimniekošanā dažādiem apstādījumu veidiem, izvērtēt esošos pilsētas saistošos noteikumus, kas regulē apstādījumu saglabāšanu un apsaimniekošanu un izstrādāt priekšlikumus to pilnveidošanai un izstrādāt rīcības soļus vienotas apstādījumu apsaimniekošanas sistēmas izveidošanai un apstādījumu teritoriju plānošanā, rekonstrukcijā, jaunu ierīkošanā un apsaimniekošanā.

Rīgas pilsētas sadzīves atkritumu apsaimniekošanas plāns 2006. - 2012. gadam. Plāna darbības laiks ir beidzies 2013.gadā un šobrīd nav izstrādāts jauns atkritumu apsaimniekošanas plāns. Rīgas pilsētas sadzīves atkritumu apsaimniekošanas plānā 2006. - 2012. gadam noteiktās prioritātes ir jāievieš arī turpmāk, plānā noteiktas četras pamata prioritātes atkritumsaimniecības attīstībai Rīgas pilsētā:

1. atkritumu daudzuma samazināšana, tos iespējami plaši dalīti vācot un apsaimniekojot;
2. atkritumu droša noglabāšana, izvēloties starp divām alternatīvām: jaunas poligona vietas meklēšanas uzsākšana vai atkritumu šķirošanas līnijas un atkritumu dedzināšanas izveide;
3. atkritumu ražošanas un apsaimniekošanas uzskaites, reģistrācijas un kontroles sistēmas attīstība, ieviešot atkritumu ražotāju reģistru, pilnveidojot uzskaiti un kontroli.
4. nodrošināt kvalitatīvu pakalpojumu iedzīvotājiem.

Transporta jomas plānošanas dokumenti

Sabiedriskā transporta attīstības koncepcijas 2005. - 2018. gadam attīstības mērķis ir nodrošināt kvalitatīvu un ar vieglajām personīgajām automašīnām konkurētspējīgu alternatīvu pārvietošanās veidu visām iedzīvotāju sociālajām grupām. Nepieciešams nodrošināt transporta līdzekļu veidu izmantošanas modālo sadalījumu par labu sabiedriskajam transportam, izstrādājot un realizējot atbilstošas ilgtermiņa attīstības stratēģijas. Galvenie uzdevumi:

- vienota pilsētas sabiedriskā transporta uzņēmuma nostiprināšana, iekļaujot arī struktūras, kas ļautu piesaistīt papildus līdzekļus sabiedriskā transporta un ar to saistītās infrastruktūras attīstībai,
- operatoru kompānijas darbības nodrošināšana uz ilgtermiņa līgumu pamata;

- elektrotransporta- tramvaju un trolejbusu attīstība, t.sk. ritošā sastāva un infrastruktūras atjaunošana un modernizācija ,
- integrētas pilsētas sabiedriskā transporta sistēmas maršrutu tīkla izveide, t.sk. diferencējot pakalpojumus kvalitātes un cenas ziņā,
- velotransporta līdzsvarotas attīstības nodrošināšana

Rīgas un Pierīgas mobilitātes plāna mērķis ir izveidot kopēju struktūru, kurā tiks izvērtēti visi esošie un jaunie Rīgas un Pierīgas satiksmes un transporta sistēmas izveidošanas un uzlabošanas projekti un tiem tiks noteiktas prioritātes, ietverot teritoriālo, ekoloģisko, ekonomisko, sociālo un institucionālo optimizāciju.

Kultūras jomas plānošanas dokumenti

Rīgas pilsētas kultūras stratēģija 2008.–2025.gadam izstrādāta, lai maksimāli plaši apzinātu esošo situāciju un progresīvi reaģētu uz pozitīvajiem un negatīvajiem faktoriem kultūras jomā, noteiktu Rīgas pilsētas kultūrpolitiku ilgtermiņā, veidotu jaunu izpratni par kultūras nozīmi pilsētas pārvaldībā un sabiedrības attīstībā, pamatotu kultūras vietu un lomu pilsētas kopējā politikā, kā arī uzsvērtu pilsētas kultūras vērtību, informētu sabiedrību par pašvaldības mērķiem un uzdevumiem kultūras atbalstam un attīstībai, jo Rīgas pilsētas pašvaldības uzdevums ir profesionāli kalpot pilsētas iedzīvotājiem – rīdziniekiem, veicinot viņu personīgo izaugsmi un dzīves kvalitātes uzlabošanu. Stratēģija izstrādāta balstoties uz Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijas līdz 2025.gadam noteiktajiem uzdevumiem kultūras jomas attīstībā.

2. VIDES PĀRSKATA SAGATAVOŠANAS PROCEDŪRA

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (SIVN) ir process, kura mērķis ir uzlabot nozares politikas, politikas plāna, rīcības programmas, kā arī citu nacionālo, reģionālo un vietējo stratēģisko plānošanas dokumentu un normatīvo aktu kvalitāti, vērtējot šo dokumentu iespējamo ietekmi uz vidi un laicīgi novēršot vai mazinot to īstenošanas negatīvās ietekmes. Šis process ir vērsts uz to, lai izvērtētu, kādas būtiskas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē var rasties politikas plānošanas dokumentu īstenošanas rezultātā, un kā tās ietekmēs dabas kapitālu – resursus un pakalpojumus. SIVN ir veicams plānu un programmu sagatavošanās posmā un tā nepieciešamību un procesu nosaka starptautiskā un nacionālā likumdošana.

Vides pārskats ir sagatavots atbilstoši Ministru Kabineta 23.03.2004. noteikumiem Nr.157. „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” un likumam „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”. Saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, stratēģisko novērtējumu veic plānošanas dokumentiem, kuru īstenošana var būtiski ietekmēt cilvēku veselību un vidi, tai skaitā teritorijas plānojumiem, arī tiem, kuri saistīti ar Eiropas Savienības līdzfinansējuma izmantošanu, ja attiecīgos plānošanas dokumentus saskaņā ar normatīvajiem aktiem vai citiem noteikumiem izstrādā vai pieņem Saeima, Ministru kabinets, pašvaldība, valsts vai pašvaldības institūcija. Likumdošanas prasības paredz SIVN (turpmāk tekstā SIVN) procesa ietvaros sagatavot Vides pārskatu, kurā raksturotas plānošanas dokumenta būtiskās ietekmes uz vidi. SIVN procesā ir svarīgi identificēt ietekmi uz vidi un dabas resursiem, kas saistīti ar plānošanas dokumenta īstenošanu.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (SIVN) procesa mērķis ir panākt vides aspektu integrēšanu plānošanas procesā, nodrošinot, ka vides vērtību aizsardzība un ilgtspējīga attīstība tiek sekmēta un nodrošināta Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā un attīstības programmā. Ja šos aspektus nav iespējams iestrādāt pašos plānošanas dokumentos, tad ir jāpanāk, lai tie tiktu ievēroti izstrādājot teritorijas plānojumu (pašlaik izstrādes stadijā atrodas Rīgas teritorijas plānojuma grozījumi), lokālplānojumus, detālplānojumus, izvērtējot būvniecības ieceres, konkrētus būvniecības projektus vai pirms būvniecības uzsākšanas vai tās procesā veicot pasākumus, lai mazinātu iespējamo negatīvo ietekmi uz vides kvalitāti, bioloģisko daudzveidību, ainavu, kultūrvidi un kultūrvēsturisko mantojumu.

SIVN vispārīgie uzdevumi ir novērtēt vides apstākļus un sniegt informāciju lēmumu pieņēmējiem, kā arī informēt plašāku sabiedrību par sagaidāmo būtisko ietekmi uz vidi plānošanas dokumenta ieviešanas gadījumā.

2.1 SIVN process un metodoloģija

SIVN procesā un Vides pārskata veidošanā ir izmantota metodika, kas balstīta uz atbilstības izvērtējumu vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības principiem, mērķu un uzdevumu un kvalitatīvu ietekmju vērtējumu. Plānošanas dokumentu novērtēšanā tika izmantoti vides aizsardzības principi un ilgtspējīgas attīstības, kā arī koncepcija par dabas kapitālu kā vienu no sabiedrības vērtībām.

SIVN balstās uz šādiem principiem:

- **Integrācija** – vides aspekti pilnībā ir jāintegrē politikas plānošanas dokumentos, tādēļ vides aspekti ir jāņem vērā plānošanas agrā stadijā, lai izvairītos no konceptuālām kļūdām. Šādā gadījumā SIVN palīdz veikt piedāvāto rīcības virzienu analīzi un identificēt tās rīcības, kam no vides viedokļa nepieciešama papildus izpēte par to ietekmi.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra, t.i., Vides pārskata gatavošana tika uzsākta jau Stratēģijas un Programmas 1. redakciju izstrādes stadijā, ievērojot principu, ka ietekmes uz vidi novērtējums ir izdarāms pēc iespējas agrākā plānošanas dokumentu sagatavošanas stadijā. Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums tika gatavots vienlaikus ar attīstības plānošanas dokumentu izstrādi, lai novērtētu plānošanas dokumentu risinājumu ieviešanas iespējamo seku ietekmi uz vidi un nodrošinātu novērtējuma rezultātu pēc iespējas ātrāku integrāciju (integrācijas princips) attīstības plānošanas dokumentos;

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums tika veikts, ņemot vērā attīstības plānošanas dokumentos iekļauto informāciju – vīziju, prioritātes, mērķus, uzdevumus, piedāvātos risinājumus, izstrādes pamatprincipus, starptautiskos un nacionālos vides aizsardzības mērķus un normatīvo

aktu prasības. stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums tika veikts, pamatojoties uz izstrādātāja (RD Pilsētas attīstības departamenta) sniegto informāciju, kā arī informāciju, kas iegūta līdz šim veiktajos SIVN procesos, konsultācijās ar pašvaldības struktūrvienību un valsts institūciju speciālistiem, sabiedriskās līdzdalības procesā. Arī tādejādi tiek nodrošināts integrācijas princips.

- *Piesardzības princips* – pieņemot lēmumus, nepieciešams izmantot piesardzības principu, pat, ja plānotās darbības tieša negatīva ietekme nav pierādīta, jo ekosistēmu nestspēju jeb ietilpību un sakarību starp slodzēm un dabas kapitālu nav iespējams precīzi noteikt.

SIVN izstrādes procesā ir izvērtētas būtiskās ietekmes un tajos gadījumos, kad ir identificētas iespējamās negatīvas ietekmes, vai riski saistībā ar ietekmi uz vidi izstrādāti priekšlikumi negatīvo ietekmju mazināšanas vai novēršanas risinājumiem, kā arī esošās vides kvalitātes saglabāšanai, gadījumos, kad tā jau ir laba vai augsta.

- *Starppaaudžu taisnīgums* – pašreizējai paaudzei ir jāsaglabā vai jāvairo sociālais, dabas un cilvēku radītais kapitāls un jādod nākamajām paaudzēm iespējas attīstīties.
- *Pārskatāmība* – SIVN ir atvērts un pārskatāms lēmumu pieņemšanas process, kas paredz interešu grupu un nevalstisko organizāciju iesaisti, kā arī aprakstot SIVN metodoloģiju, lēmumu pieņemšanas mehānismus un sniedzot pamatojumu novērtējumā iekļautajiem apgalvojumiem. SIVN pārskatāmību nodrošina arī Vides pārskata sabiedriskā apspriešana un tās rezultātu publicēšana.

Par SIVN procedūru tiek informēta sabiedrība, veikta Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana, kas nodrošina fiziskām un juridiskām personām, sabiedrības dažādu interešu grupām gūt informāciju par SIVN procesu, rezultātiem un līdzdarboties SIVN procesā, izsakot savus komentārus un priekšlikumus par plānošanas dokumenta būtisko ietekmju vērtējumu. Sabiedrības informēšanai Stratēģijas un Programmas, kā arī to SIVN Vides pārskata projekti ir izvietoti sabiedrībai pieejamā vietā un interneta vietnēs. Sabiedriskās apspriešanas un informēšanas organizēšana nodrošina pārskatāmības principa ievērošanu SIVN procesā.

Vērtējuma veikšanā izmantotā pieeja ir balstīta uz salīdzinošu analīzi starp Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2030.g. un Rīgas attīstības programmā 2014. – 2020.g. plānotajiem ilgtermiņa attīstības mērķiem, telpiskās attīstības perspektīvas plānoto struktūru un vadlīnijām, rīcību virzieniem, uzdevumiem un pasākumu ar līdzšinējo teritorijas izmantošanu (esošo situāciju) un esošajos plānošanas dokumentos iekļautajiem attīstības virzieniem un prioritātēm.

SIVN procesā tika izmantotas šādas metodes:

1. informācijas analīze – analizēti Rīgas pilsētas spēkā esošo plānošanas dokumentu materiāli, tai skaitā Rīgas ilgtspējīga attīstības stratēģija 2025.g., teritorijas plānojuma paskaidrojuma raksts, Rīgas teritorijas un RVC teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, „Plūdu riska pārvaldības plāns Rīgas pilsētai”, „Metodoloģisko vadlīnijas teritorijas plānošanai applūstošajās teritorijās”, pēdējos gados līdz šim veikto SIVN Vides pārskati, transporta infrastruktūras objektu ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumi, nozaru plāni vides jomā (Rīgas vides programma, Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programma 2011.-2015. gadiem, Rīcības plāns trokšņa samazināšanai Rīgas aglomerācijā, Rīgas pilsētas virszemes ūdens objektu apsaimniekošanas koncepcija 2008. - 2013.g., u.c.) apkopotā informācija par esošo situāciju, kartes, normatīvie akti, nozaru plānošanas dokumenti, kā arī augstāka līmeņa attīstības plānošanas dokumenti un valsts datu bāzes;
2. salīdzinošā analīze – izmantota iepriekšējā pieredze, kas iegūta citu pašvaldību attīstības plānošanas dokumentu SIVN izstrādē, īpaši Jūrmalas pilsētas un Liepājas pilsētas teritorijas plānojumu, Latgales plānošanas reģiona ilgtermiņa un vidēja termiņa plānošanas dokumentu SIVN procesos gūtā pieredze;
3. diskusijas un konsultācijas – SIVN izstrādes notikušas ar vides valsts institūcijām par Vides pārskatā iekļaujamo informāciju, kā arī konsultācijas un diskusijas ar Stratēģijas un Programmas izstrādātājiem – RD Pilsētas attīstības departamenta speciālistiem, citiem nozares speciālistiem, lai izvērtētu attīstības plānošanas dokumentus, izstrādātu ieteikumus tā uzlabošanai un pilnveidotu Vides pārskatā ietvertu vērtējumu. Diskusijas un konsultācijas kā metode ir pielietota arī SIVN Vides

pārskata sabiedriskās apspriešanas procesā – sanāsmēs un konsultācijās ar speciālistiem, sabiedrisko organizāciju pārstāvjiem un citiem interesentiem.

2.2 Vides pārskata sagatavošanas metodes

Vides pārskats balstās uz Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2030.g. (1. redakcija) iekļautās vīzijas, ilgtermiņa attīstības mērķu, telpiskās perspektīvas un Rīgas attīstības programmā 2014. – 2019.g. (1. redakcija) ietvertu rīcības virzienu, uzdevumu, pasākumu un aktivitāšu īstenošanas ietekmes uz vidi izvērtējumu, kā arī vērtējumu par plānošanas dokumenta atbilstību starptautiskajiem un nacionālajiem vides politikas mērķiem. Vides pārskata izstrādes procesā tika izmantotas dažādas metodes datu iegūšanai un analīzei. Kopumā vides pārskata sagatavošanā var izdalīt trīs etapus: atbilstība normatīvi aktu prasībām un sasaiste ar citiem plānošanas dokumentiem vērtējums, esošās situācijas un nulles scenārija novērtējums, plānošanas dokumentu būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums.

2.2.1 Atbilstība normatīvo aktu prasībām un sasaiste ar citiem plānošanas dokumentiem

Izstrādājot un ieviešot plānošanas dokumentus ir būtiski, lai tiktu ievērotas valsts normatīvo aktu prasības vides un dabas aizsardzības jomā, kā arī citos nacionālos, reģionālos un sektoru plānošanas dokumentos izvirzītās stratēģiskās prioritātes, mērķi, attīstības virzieni un plānotie pasākumi. Tādēļ ietekmes uz vidi novērtējumā, viens no vērtējuma aspektiem ir plānoto rīcību virzienu, pasākumu atbilstība normatīvo aktu prasībām, vides kvalitātes standartiem, vides un dabas aizsardzības jomas plānošanas dokumentu pamatnostādņēm. Vides pārskatā ir iekļauta nodaļa par starptautiskajiem un nacionālajiem vides aizsardzības mērķiem, kuri ir saistoši Rīgas pašvaldībai, plānojot attīstību un ieviešot plānošanas dokumentus.

2.2.2 Esošās situācijas un nulles scenārija novērtējums

Vide ietver ļoti plašu jautājumu loku, tādēļ attīstības plānošanas dokumentu kontekstā ir nepieciešams noteikt būtiskos vides aspektus, teritorijas, kuras plānošanas dokumentu ieviešana var ietekmēt un identificēt pasākumus vai risinājumus, kam ir būtiska ietekme uz vidi. Lai to izdarītu, ir izveidots, tā saucamais, nulles scenārijs. Tas apraksta tendences Rīgas pilsētas attīstībā saistībā vides stāvokli, tostarp, vides kvalitāti, dabas teritoriju stāvokli, galvenās antropogēnās slodzes un to radītās sekas. Apkopota pieejamā pamatinformācija par vides stāvokli Rīgas pilsētā, tādējādi veicot sākotnējo novērtējumu un identificējot būtiskos vides aspektus, kas saistīti ar plānošanas dokumentu.

SIVN veikšanai izmantota publiski pieejama informācija – publiski pārskati, ziņojumi par vides stāvokli valstī un Rīgas pilsētā, datu bāzes, indikatori, dažādu politikas plānošanas dokumentu analītiskās daļas, kā arī attīstības plānošanas izstrādes procesā iegūtā informācija par esošā stāvokļa novērtējumu. Informācija par dabas resursiem un vides kvalitātes novērtējumu un tendences tiek izmantotas bāzes scenārija veidošanā. Vides pārskatā ir iekļauts kopsavilkums par vides stāvokļa raksturojumu un būtiskākajiem rādītājiem, kas raksturo vides kvalitāti, tendences un antropogēno slodzi uz vides kvalitāti un dabas resursiem.

Balstoties uz šajā etapā iegūto informāciju, tiek sagatavota vides pārskata sadaļa par iespējamām izmaiņām un būtiskiem vides aspektiem situācijā, ja plānošanas dokumenti netiek īstenoti jeb t.s. nulles scenārijs.

2.2.3 Plānošanas dokumentu īstenošanas būtisko ietekmju uz vidi vērtējums

Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2030.g. (1. redakcija) un Rīgas attīstības programmā 2014. – 2019.g. (1. redakcija) īstenošanas iespējamās ietekmes uz vidi izvērtējums veidots no vairākām vērtējuma daļām:

- Esošās situācijas analīzes un novērtējuma saistībā ar teritorijas attīstību;
- Vērtējums par attīstības plānošanas dokumentu izstrādē izmantoto pieeju un principiem;
- Vispārīgs vērtējums par vīziju, ilgtermiņa attīstības mērķiem, telpiskās attīstības perspektīvu, rīcību virzieniem, uzdevumiem, pasākumiem un aktivitātēm, kas iekļautas Stratēģijā un Programmā un identificētas teritorijas, kuras ietekmēs pilsētas šie attīstības plānošanas dokumentu risinājumi;

- Vērtējums par sagaidāmo būtisko ietekmi uz pilsētas teritorijām, tiem ilgtermiņa attīstības mērķiem, telpiskās attīstības perspektīvas struktūrām, rīcību virzieniem, uzdevumiem, pasākumiem un aktivitātēm, kuras radīs būtisku ietekmi uz vidi, dabas, vēsturiskajām, kultūrvēsturiskajām un ainaviskajām vērtībām, salīdzinot ar pašreizējo teritorijas izmantošanu;
- Ieteikumu un priekšlikumu izstrāde risinājumiem iespējamās būtiskās ietekmes uz vidi novēršanai vai mazināšanai un plānošanas dokumentu ieviešanas vides monitoringam.

SIVN process tiek organizēts tā, lai identificētu gan pozitīvās, gan negatīvās ietekmes uz vidi, kā arī kumulatīvās ietekmes. Tiek izmantota informācija, ko sniedz nulles scenārijs, kā arī balstoties uz attīstības plānošanas dokumentos iekļauto informāciju un esošās situācijas analīzi, tiek noteiktas sagaidāmās ietekmes. Iespēju robežās SIVN tiek arī sniegti priekšlikumi, kādu pasākumu īstenošana no vides un dabas aizsardzības viedokļa būtu nozīmīga.

Attiecībā uz negatīvo ietekmju uz vidi novēršanu vai mazināšanu un pozitīvo ietekmju pastiprināšanu, nepieciešams ņemt vērā attīstības plānošanas dokumentu ieviešanas mehānismu, to saistību ar citiem plānošanas dokumentiem (Rīgas gadījumā – Stratēģijas ieviešana lielā mērā ir saistīta ar atbilstošu teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu nepieciešamību).

Lai sekotu līdzi Stratēģijas un Programmas ieviešanas rezultātiem, ir jāveic to ieviešanas uzraudzība. Sagatavojot priekšlikumus attīstības plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa pasākumiem un monitoringa pārskatam, ir jāņem vērā esošā valsts vides monitoringa tīkla, veikto novērojumu un informācijas pieejamības raksturojums, kā arī jāizvērtē nepieciešamība pašvaldībai veikt papildus monitoringu vai izpēti konkrētu plānošanas dokumentu ieviešanas ietekmju izvērtēšanai.

2.3 Sabiedrības līdzdalība

Attīstības plānošanas dokumentu un Vides pārskata izstrādē sabiedrības, sabiedrisko organizāciju un institūciju līdzdalība tiek nodrošināta vairākos SIVN etapos:

- Analizējot esošo vides stāvokli un veicot tā novērtējumu par būtiskiem vides aspektiem saistībā ar attīstības plānošanas dokumentu izstrādi;
- Organizējot attīstības plānošanas dokumentu 1.redakciju Vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas procesu, tai skaitā sabiedriskās apspriešanas sanāksmi par Vides pārskata projektu, kā arī informējot par Vides pārskata projektu citās tematiskajās Stratēģijas un Programmas publiskās apspriešanas sapulcēs;
- Iestrādājot sabiedrības pārstāvju, institūciju un pašvaldības struktūrvienību speciālistu komentārus Vides pārskata projektā – ņemot vērā attīstības plānošanas dokumentu un SIVN Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtos komentārus un priekšlikumus par Vides pārskata projektu un attīstības plānošanas dokumentu 1. redakciju;
- Iestrādājot Vides pārraudzības valsts biroja ieteikumus Vides pārskata galīgajā redakcijā – ņemot vērā VPVB izsniegtajā atzinumā par Vides pārskata projektu iekļautās rekomendācijas.

SIVN Vides pārskata sabiedriskā apspriešana notiek vienlaikus ar Stratēģijas un Programmas publisko apspriešanu, kas tiek veikta pamatojoties Rīgas domes 2013. gada 22. oktobra lēmumu Nr.302 „Par Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam un Rīgas attīstības programmas 2014.–2020.gadam projekta nodošanu publiskajai apspriešanai un atzinuma saņemšanu”.

Sabiedriskā apspriešana norisinājās no 24.10.2013. līdz 05.12.2013.

Visu publiskās apspriešanas laiku bija iespēja Rīgas domē 2.stāva vestibilā (Rātslaukumā 1) apskatīt dokumentus drukātā versijā un iespēja apmeklēt izstādi, kurā katru otrdienu no plkst. 14:00 līdz plkst. 17:00 Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta speciālisti sniegs konsultācijas.

Interesenti varēja apmeklēt konsultācijas apmeklētāju pieņemšanas laikā Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Stratēģiskās vadības pārvaldē, Amatu ielā 4, pirmdienās un ceturtdienās no plkst. 14:00 līdz 18:00.

Dokumenti drukātā formātā bija pieejami arī Rīgas izpilddirekcijās, kā arī elektroniskā formātā – interneta vietnē www.rdpad.lv – sadaļā „Sabiedrības līdzdalība”.

Vides pārskata projekts tika nosūtīts atsaukmes saņemšanai ar komentāriem un priekšlikumiem Vides pārskata projekta pilnveidošanai šādām institūcijām un uzņēmumiem²:

- Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai
- Latvijas Republikas Satiksmes ministrijai
- Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālajai vides pārvaldei;
- Dabas aizsardzības pārvaldei;
- Veselības inspekcijas atbilstošajai struktūrvienībai;
- Rīgas plānošanas reģiona administrācijai;
- Rīgas Brīvostas pārvaldei
- VAS starptautiskā lidosta „Rīga” administrācijai
- Vides konsultatīvajai padomei pie VARAM

Sabiedriskās apspriešanas laikā 2013. gada 11. novembrī no plkst.15:00 līdz 17:00 Rīgas domes sēžu zālē (Rātslaukumā 1) tika organizēta viena sanāksme veltīta vides jomai un Vides pārskata projekta apspriešanai. Par Vides pārskata projektu informācija tika sniegta arī Stratēģijas un Programmas publiskās apspriešanas pārējās tematiskajās sanāksmēs: Uzņēmējdarbība – 08.11.2013. no plkst.14:00 līdz 16:00; Pilsētvide – 14.11.2013. no plkst.14:00 līdz 16:00 un Sabiedrība – 19.11.2013. no plkst.17:00 līdz 19:00.

Atsaukmju un priekšlikumu lapu vai iesniegumus līdz 05.12.2013. varēja iesniegt visos Rīgas domes Apmeklētāju pieņemšanas centros un Rīgas pilsētas būvvaldes Klientu apkalpošanas centrā, vai sūtot pa pastu Amatu iela 4, Rīga, LV-1050, adresējot Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Stratēģiskās vadības pārvaldei. Atsaukmes un priekšlikumus varēja iesniegt arī elektroniski Rīgas pilsētas pašvaldības portālā www.riga.lv sadaļā „e-pakalpojumi”.

Pēc sabiedriskās apspriešanas saņemtie komentāri, ieteikumi un priekšlikumi tika izvērtēti un iestrādāti Vides pārskata projektā. Par SIVN Vides pārskata projekta sabiedrisko apspriešanu ir sagatavots pārskats, kuru vienlaikus ar pilnveidoto Vides pārskatu tā izstrādātāji 2014. gada aprīlī iesniedza Birojā.

² Atbilstoši Vides pārraudzības valsts biroja 2013.gada 02.aprīļa vēstulē Nr.7 – 01/461 noteiktajam

3. ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

3.1 Teritorijas struktūra un zemes izmantošana

Rīga atrodas Latvijas centrālajā daļā, Baltijas jūras Rīgas jūras līča dienvidu piekrastē, pie Latvijas lielākās upes Daugavas ietekas Rīgas jūras līcī. Rīgas pilsētas centrālais novietojums jeb atrašanās valsts teritorijas vidusdaļā, pastiprina tās nacionālo nozīmi.

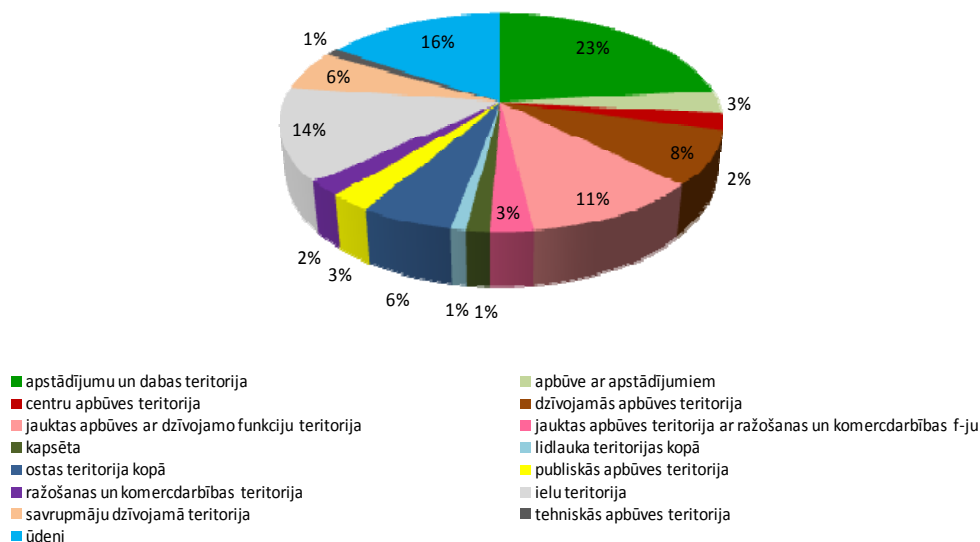
Rīgas pilsētas teritorija robežojas ar deviņu pašvaldību teritorijām – ar Jūrmalas pilsētu, Babītes novadu, Mārupes novadu, Olaines novadu, Ķekavas novadu, Salaspils novadu, Stopiņu novadu, Garkalnes novadu un Carnikavas novadu.

Rīgas pilsētas pašvaldības teritorija ir sadalīta sešās administratīvi teritoriālās vienībās: Centra rajons, Kurzemes rajons, Ziemeļu rajons, Vidzemes priekšpilsēta, Latgales priekšpilsēta, Zemgales priekšpilsēta³. Šo teritoriālo vienību robežās darbojas trīs izpilddirekcijas (Rīgas Austrumu izpilddirekcija, Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija un Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija), kuru pārziņā ir dažādu pašvaldības jautājumu risināšana. Tomēr jāņem vērā, ka pilsētas attīstības plānošanā arvien lielāka uzmanība tiek pievērsta pilsētas apkaimēm.

Atbilstoši Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentā izstrādātajai definīcijai apkaime ir piemērota lieluma apdzīvota vide, kam ir sava apkalpe, identitāte un raksturs, kas izriet no apbūves veida, fiziskajām robežām, ainavas un iedzīvotāju kopības izjūtas. Rīgas pilsētas teritorija ir sadalīta 58 apkaimēs. Apkaimju vidējā platība ir ap 500 – 800 ha (lielākā - Kleistu apkaime, platība 1 873 ha, mazākā – Atgāzenes apkaime, platība 74,5 ha). Pēc iedzīvotāju skaita lielākajā apkaimē Purvciemā dzīvo vairāk kā 60 tūkst. iedzīvotāju, bet mazākajā apkaimē Spilvē iedzīvotāju skaits nepārsniedz 100.

Daudzveidīgās dzīvojamās teritorijas aizņem 28% (no tiem 3% apbūve ar paaugstinātu apstādījumu īpatsvaru, 2% centru apbūves teritorijas, 11% jauktas apbūves teritorijas ar dzīvojamo funkciju). Ražošanas teritorijas -5% pilsētā un 1% ostas teritorijā, kā arī 0,5 % lidlauka teritorijā (1.attēls).

Vides pieejamību Rīgā raksturo 39% dabas teritoriju no kuriem 16% ūdeņi un 23% apstādījumu un dabas teritorijas, tāpēc Rīgu pamatoti var dēvēt par zaļu pilsētu.

1. attēls Teritorijas kopējā balance pēc zemes izmantošanas veidiem

Avots: Rīgas teritorijas plānojums 2006. – 2018.gadam (ar grozījumiem). Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana

³ RD 01.03.2011. Saistošie noteikumi Nr.114 „Rīgas pilsētas pašvaldības nolikums”

3.2 Dabas apstākļi

Reljefs

Lielākā daļa Rīgas teritorijas atrodas Piejūras zemienes Rīgavas līdzenumā, bet pilsētas teritorijas austrumu un dienvidaustrumu daļa iestiepjas Viduslatvijas dabas apvidus Ropažu līdzenumā. Rīgas reljefs pārsvarā ir plakans vai lēzeni viļņots smilšains līdzenums, kura relatīvais augstums ir 1 – 11 m virs jūras līmeņa. To saposmo kāpas (Dzegužkalns, Āgenskalns), kuru augstums virs jūras līmeņa sasniedz 28 metrus, kāpu grēdas un nelieli masīvi. Viens no būtiskākajiem reljefa elementiem pilsētas teritorijā ir Daugavas upes ieleja. Daugavas platums Rīgas pilsētas teritorijā ir 500 – 700 m, bet upes grīvas rajonā sasniedz 1,5 km. Upes dziļums Rīgas tiltu rajonā ir 6 – 7 m, leņķus tiem 8 – 15 m, bet kuģošanas kanālā atbilstoši dziļummērījumiem tas sasniedz 17 m atzīmi.

Hidrogrāfiskais tīkls

Rīga uzskatāma par ar ūdens teritorijām bagātu pilsētu. Visi hidroloģiskie objekti kopā aizņem 15,7% no pilsētas platības. Kopējais upju garums pilsētā ir 96,4 km. Meliorācijas sistēmu tīklu veido 81 sateces baseins Daugavas labajā un 41 - Daugavas kreisajā pusē. Lielākie no tiem Sarkandaugavas upītes, Daugavas, , Vecdaugavas, Ķīšezera un Langas un Šmerļupītes sateces baseini Daugavas labajā krastā un Rīgas līča, Buļļupes, Mārupītes – Daugavas kreisajā krastā.

Rīgas lielākā upe ir Daugava. Tās garums pilsētas robežās ir ~31 km, pilsētas centrālajā daļā Daugavas platums ir ap 700 m, dziļums 6 – 7 m, leņķus centra līdz ietekai jūrā Daugavas dziļums ir 8 – 15 m. Upes krastmalas pilsētas centrā ir nostiprinātas ar grānta un dzelzsbetona plātnēm. Lielākās Daugavas pietekas Rīgas teritorijā ir Mīlgrāvis un Buļļupe. No galvenās gultnes atdalās vairāki atzari un attekas: Mazā Daugava, Bieķengrāvis, Zunds, Hapaka grāvja lejtece, Beķera grāvis, Kojusalas grāvis, Sarkandaugava, Vecdaugava. Kopējais upju garums pilsētā ir 96,4 km. Daugavā ir daudz salu – Zaķusala, Lucavsala, Ķīpsala, Kundziņsala u.c.

Ziemeļaustrumos un ziemeļos pilsētu ieskauj divi lieli ezeri – Juglas ezers (5,7 km²) un Ķīšezers (17,4 km²). Pilsētas teritorijā ir daudz nelielu ezeru (Bābelītis (6,9 ha), Gaiļezers (7,6 ha), Linezers (2,3 ha), Velnezers (3,5 ha)), dīķu (Māras dīķis, platība 5 ha) u.c. ūdenstilpju. Pilsētas ūdenstilpnēm ir būtiska ainavas un rekreācijas nozīme.

Rīgas pašvaldībā ir aptuveni 147,4 km grāvju. 24 ezeru un dīķu kopplatība ir 2500 ha. Pilsētas teritoriju no applūšanas pasargā aizsargdambji aptuveni 20km garumā. Iekšpagalmu lietūs notekūdeņu kanalizācijas sistēma ir aptuveni 4000 ha lielā platībā⁴. Meliorācijas sistēmu tīklu veido 81 sateces baseins Daugavas labajā un 41 - Daugavas kreisajā pusē⁵.

Rīgas pilsētas zemju nosusināšanu veic ar dažādām sistēmām, kas ūdeni uztver un novada gan pašteces, gan sūknēšanas ceļā. Galvenās nosusināšanas sistēmas ir

- mazās upītes;
- atklātie grāvji;
- lietūs notekūdens kanalizācija, kas lietūs notekūdeņus novada ar segto sistēmu palīdzību;
- ūdens uzkrāšanas sistēmas – upes un ezeri, mākslīgas ūdenskrātuves un dīķi;
- jauktas nosusināšanas sistēmas.

Pilsētai ir izstrādāts Meliorācijas sistēmas attīstības plāns⁶ un izstrādāta Meliorācijas sistēmas attīstības koncepcija 2010.-2018.gadam un koncepcijas rīcības programmu, tomēr jāatzīmē, ka rīcības programma nav stājusies spēkā.

Rīcības programmā ir iekļautas rīcības Rīgas pilsētas lietūs ūdeņu savākšanas un novadīšanas sistēmu darbības galveno problēmu risināšanai un ieteikumi un rīcības Rīgas pilsētas lietūs un nosusināšanas sistēmu darbības pilnveidošanai un uzlabošanai. Rīcības programmā paredzēti rīcības virzieni meliorācijas sistēmas sakārtošanai un kompleksi pretplūdu aizsardzības un gruntsūdens līmeņa pazemināšanas pasākumi.

⁴ Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta informācija

⁵ Meliorācijas sistēmas attīstības koncepcijas 2010.-2018.gadam rīcības programma, 2010

⁶ Rīgas domes 20.12.2005. saistošie noteikumi Nr.34 "Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi", pielikums.

Risināmie jautājumi

Galvenās problēmas, kas saistītas ar meliorācijas sistēmas uzturēšanu⁷:

- Caurtekas atrodas sliktā tehniskā stāvoklī, tās ir piesērējušas un pussabrukušas, jo ilgstoši nav remontētas un atstātas, bez uzraudzības. Caurtekas nepieciešams rekonstruēt vai ierīkot no jauna.
- Plūdu periodos notiek novadgrāvju pārplūšana un pieguļošo apdzīvoto platību applūšana, jo ir samazināts caurplūdums.
- Meliorācijas attīstībā paredzēta galvenokārt atklātu gultņu rekonstrukcija, atjaunošana un jaunu ierīkošana.
- Aizsargdambji nav kopti pēc to uzbūvēšanas. Lai novērstu plūdus un uzplūdu apdraudējumu, jāizbūvē jauni aizsargdambji un jāatjauno pretplūdu aizvari uz novadgrāvjiem un upītēm
- Jāizbūvē jaunas sūkņu stacijas un jārekonstruē arī esošās sūkņu stacijas.

Klimatiskie apstākļi

Klimats pilsētas teritorijā ir mēreni silts un mitrs. Stipri jūtama ir Atlantijas okeāna mēreno platumu gaisa masu (ciklonu) un jūras ietekme. 220 – 230 dienu gadā dominējošās ir jūras gaisa masas. Gada nokrišņu daudzums Rīgā ir vidēji 640 – 720 mm⁸, kas ir līdzīgs kā citās Ziemeļeiropas galvaspilsētās, piemēram, Stokholmā, Tallinā, Londonā. Sniega sega Rīgā izveidojas decembra beigās un noturas līdz marta trešajai dekādei, tās biezums 1 – 20 cm. Puteņu maksimums ir janvārī un februārī, kad tie vidēji tiek novēroti piecas dienas mēnesī⁹.

Klimats Rīgā ir viens no būtiskākajiem vides faktoriem, kas nosaka piesārņojošo vielu uzkrāšanos un izkliedi piezemes atmosfēras slānī. Vēja virzienam un ātrumam ir liela nozīme gaisu piesārņojošo vielu pārnēsē un izkliedē: jo lielāks vēja ātrums, jo ātrāk izkliedējas piesārņojums. Lēna vēja un bezvēja apstākļos virs Rīgas veidojas temperatūras inversija, kas neļauj piesārņotajam gaisam pacelties atmosfēras augšējās slāņos un tīrājam gaisam no pilsētas nomalēm ieplūst centrā.

Lokālā mērogā klimatu ietekmē apbūves un transporta intensitāte, pilsētvidē veidojas „siltuma salas” – temperatūras atšķirības starp intensīvi apbūvēto pilsētas centru un salīdzinoši zaļāko perifēriju.

Ģeomorfoloģija un ģeoloģiskā uzbūve, augsne

Rīgas teritorijai ir raksturīgi slikti drenāžas apstākļi, tāpēc attīstās augšņu glejošanās procesi¹⁰.

Galvenās augsnes aizsardzības problēmas Rīgā ir:

- augsnes piesārņojums ar smagajiem metāliem un naftas produktiem bijušajās rūpniecības teritorijās un izgāztuvēs;
- augsnes piesārņojums ar nātrija un hlora joniem un savienojumiem ielu apstādījumos, ko izraisa ielu kaisīšana ar sāli sniega atkausēšanai;
- augsnes erozija mežos un mežaparkos, ko izraisa izbraukāšana un izmīdīšana.

Rīgas pilsētas teritorija atrodas Baltijas ledus ezera akumulatīvās abrazijas un Litorēnas jūras līdzenumā, kuru šeit šķērso Daugavas ieleja un mazāku tās baseina upju – Buļļupes, Hapaka grāvja, Mārupītes, Lāčupītes u.c. ielejas, kuras komplicē kāpu masīvi un purvaini apvidi.

Ģeoloģisko griezumu Rīgas pilsētas teritorijā veido kvartāra un augšējā devona nogulumieži. Kvartāra nogulumieži pārklāj visu Rīgas pilsētas teritoriju. To biezums ir ļoti mainīgs – no 3 –10 m dienvidu daļā, līdz 30 – 50 m un vairāk ziemeļdaļā.

Zemes virsmas absolūtās augstuma atzīmes Baltijas ledus ezera līdzenuma robežās ir 8 – 12 m, ziemeļrietumu daļā tās pazeminās līdz 6 – 7 m. Kāpu rajonos (Vecmīlgrāvis, Bolderāja, Imanta) zemes virsas atzīmes ir līdz 15 – 20 m un pat vairāk (Vecāķi).

Rīga atrodas Latvijas ģeoloģisko anomāliju zonā, kurā ievērojama daļa energopotenciāla ieslēgta zemes kristāliskās pamatnes kalnu iežos. Jūras ģeoloģijas un ģeofizikas institūts (ВНИИМопрео), kas Padomju

⁷ Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta informācija

⁸ Rīgas vides programma 2011. – 2017.gadam

⁹ Avots: [www.lv.wikipedia.org/wiki/Rīgas klimats](http://www.lv.wikipedia.org/wiki/R%C4%8Dgas_klimats)

¹⁰ Avots: Enciklopēdija „Rīga”. Rīga, 1988., 28. – 29. lpp.

gados atradās Rīgā un veica naftas iegulu pētījumus Baltijas valstīs un Baltijas jūras šelfā, pēc Latvijas Enerģētikas ministrijas pasūtījuma 1989.-1990.gadā veica novērtējumu izotermu virsmu izvietojumam Latvijas teritorijā ar temperatūru 100, 125 un 150°C. Rīga atrodas nosacīti karstajā zonā, kur 100°C izotermu virsmu absolūtās atzīmes ir ap 2,75 km dziļumā un mazāk, rēķinot no jūras līmeņa. Šobrīd Eiropas praksē ir apgūtas tehnoloģijas kristālisko iežu siltuma (petrotermālā enerģija) izmantošanai, kas balstās uz to, ka enerģiju no kristāliskajiem iežiem ir iespējams paņemt ar virsmas ūdeni, iesūknējot to karstajā kristāliskajā slānī, kas sadrupināts ar hidraulisko triecienu, vai lokālu sprādzieni palīdzību. Kristāliskie ieži ir neizsīkstošs enerģijas avots, jo magma (1300°C temperatūrā izkusuši kalnu ieži), kas atrodas zem kristāliskā slāņa, tā temperatūru nemitīgi atjauno. Latvijas ģeoloģisko anomāliju zonu karte ir ietverta Rīgas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plānā 2010.-2020.gadam.

Ģeotehniskie apstākļi

Atšķirīgo ģeotehnisko apstākļu dēļ Rīgas pilsētas teritorijā ir dažādi celtniecības apstākļi – lielākajā pilsētas daļā tie ir labvēlīgi, bet vietām – Daugavas ielejā un kūdras iegulu izplatības rajonos – nelabvēlīgi. Labvēlīgi un nosacīti labvēlīgi celtniecības apstākļi raksturīgi pilsētas centrālajā daļā, Pārdaugavā, Bolderājā, Imantā, Mārupē, Juglā, Šķīrotavā u.c. Šīs apkaimes gandrīz pilnībā ir apbūvētas.

Vairums mazāk apbūvēto apkaimju, tai skaitā Bolderāja, Buļļi, Jaunciems, Jugla u.c. no ģeotehniskā viedokļa ir apbūvei perspektīvas, ja pēc iespējas tiek saglabāta zaļā zona un reljefa īpatnības.

Būvniecības un būvju ekspluatācijas apstākļus nosaka grunts uzbūve.

Labvēlīgi celtniecības apstākļi

Ģeoloģiskā griezumā raksturīgas vidēji blīvas smilšainas grunts – pārsvarā smalkas, retāk ar vidēji rupjas smilts starpkārtām (Šķīrotava) vai putekļainas smilts iegulas (Āgenskalns, Bolderāja) – tieši no zemes virsas vai zem 2–4 m bieza uzbēruma kārtas. Slāņa biezums ir 3–25 m. Zem tā mainīgā dziļumā iegul blīva, vidēji blīva jeb ar blīvām starpkārtām, smalka, putekļaina smilts:

- 3–10 m dziļumā (Kleisti, Mārupe, Āgenskalns, Dzirciema ielas rajons, vietām Juglā);
- dziļāk par 10 m (Buļļi, Bolderāja, Pleskodāle, Vecmīlgrāvis, Mežaparks, Jugla u.c.);
- zem 1–3 m biezās blīvo putekļaino smilšu jeb morēna kārtas 9–10 m dziļumā iegul dolomīts vai karbonātisks māls (Ilģuciems, Ziepniekkalns, Rumbula), gruntsūdens līmenis iegul dažādos dziļumos.

Šādā gruntī tiek veidoti seklie pamati, pamatnei izmantojot vidēji blīvas smalkas jeb blīvas putekļainas smiltis. Izvēloties pāļu pamatus, pāļu garumu noteic blīvo smilšu, morēnas vai pamatiežu ieguluma dziļums. Būvlaukuma sagatavošanai nav vajadzīgi speciāli inženiertehniskie priekšdarbi. Gruntsūdens līmeņa pazemināšanai lietojami adatu filtri.

Nosacīti labvēlīgi celtniecības apstākļi

Ģeoloģiskā griezumā pārsvarā smalka smilts, vietām ar vidēji rupjas un rupjas smilts kārtām; vidēji blīva ar iridenām starpkārtām, daudzviet pārsegta ar 2–3 m biezu uzbēruma kārtu. Pamatnē iegul:

- 2–9 m dziļumā – blīva putekļaina smilts 3–10 m biežā slānī (Šampēteris, Mārupe, Anniņmuiža, Šķīrotava, Kalnciema – Melnsila – Kandavas ielas apkārtnē u.c.);
- 10–18 m dziļumā – blīva putekļaina vai vidēji blīva, ar blīvām starpkārtām smalka smilts (Daugavgrīva, Bolderāja, Bišu muiža, Vecmīlgrāvis, Teika, Šmerlis u.c.);
- 3–10 m dziļumā – karbonātiskie devona pamatieži – māls, merģelis, dolomīts (Pļavnieki, Šķīrotava, Rumbula).

Gruntsūdens līmenis iegul dažādos līmeņos, un tā pazemināšanai izmantojami adatu filtri. Šajos rajonos lietojami pāļu, retāk seklie pamati. Pāļu garumu nosaka blīvo smilšu, morēnas vai pamatiežu ieguluma dziļums.

Sarežģīti celtniecības apstākļi

Ģeoloģiskā griezuma augšējā daļā, daudzviet zem aptuveni 2–3 m biezās uzbēruma kārtas, retāk zem kūdras slāņa (biezums līdz 3 m) iegul irdenas, smalkas vai vidēji rupjas smiltis ar vidēji blīvām starpkārtām, to pamatnē iegul:

- 10–17 dziļumā – blīva putekļaina vai vidēji blīva, ar blīvām starpkārtām smalka smilts. No zemes virsmas līdz 3 m dziļumam sastopamas kūdras, dūņainas kūdras vai smilts iegulas – Čiekurkalns, Purvciems, Pļavnieki, Jugla, Torņakalns, Mārupe, Imanta;
- 11–20 m dziļumā – blīva putekļaina smilts, ģeoloģiskā griezuma augšējā daļā smiltīs raksturīgas nelielas (līdz 0,5 m) dūņu starpkārtas – Krievu sala, Kundziņsala, Jaunciems – Trīsciems – Vecmīlgrāvis, Vecdaugava;
- 10–15 m dziļumā – karbonātiskie ieži – māls, dolomīts, merģelis – Vecrīga.

Šajā rajonā griezuma augšējā daļā irdenajās smiltīs raksturīgas 1,5–2 m biezās dūņu vai dūņainas smilts starpkārtas. Dabiskās grunts nosegtas ar 3–7 m biezū sabērtas grunts kārtu. Galvenais pamata veids – pāļi, vieglām būvēm sekļie, nomainot vājās grunts ar minerālām vai izmantojot esošo labi sagulējušo sabērtu grunti (uzbērumu). Mākslīga grants pieblīvēšana nav efektīva. Pāļu garumu izvēlas atbilstoši blīvo smilšu, karbonātisko iežu vai morēnas ieguluma dziļumam. Gruntsūdens līmenis iegul no 0–1,5 m līdz 1,5–3 m dziļi no zemes virsmas.

Celtniecībai nelabvēlīgi apstākļi

Rajoni ar šādiem apstākļiem aizņem plašas teritorijas Daugavas ielejā un deltas apvidū, kā arī biezo (3–8 m) kūdras iegulu izplatības vietās. Ģeoloģiskā griezuma augšējā daļā raksturīgs irdens dažāda rupjuma smilšu slāņojums ar 1–3 līdz 6–8 m biezām dūņu kārtām vai 3–8 m biezās kūdras iegulas.

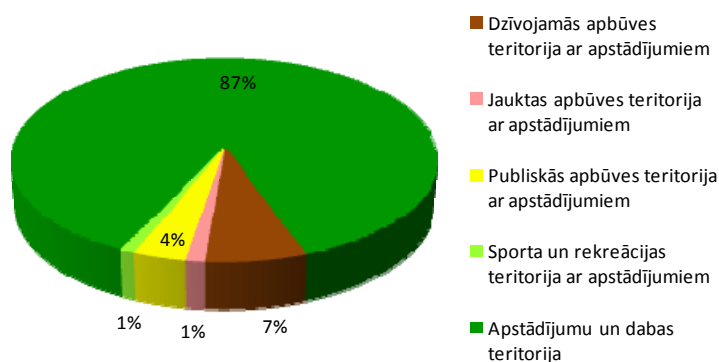
Vājo grunšu pamatnē iegul:

- kūdras izplatības rajonos zem kūdras – vidēji blīva irdena smalka smilts, no 11–19 m dziļuma – blīva putekļaina smilts (Daugavgrīva, Kleisti, Mārupe, Čiekurkalns, Jugla, Gaiļezera un Velnezera apkārtnē, Pļavnieki);
- 5–15 m dziļumā sākas irdeni smilšu un dūņu slāņojuma – blīva putekļaina vai vidēji blīva, ar blīvām starpkārtām smalka smilts (Jaunciems, Vecdaugava, Kundziņsala, Zirņu ielas apkārtnē u.c.), morēna jeb devona karbonātiskie ieži (Bieķensalas un Krasta ielas rajons);
- 18 līdz 34 m dziļumā seko blīva, putekļaina vai grantaina smilts (Voleri, Vējzaķu sala, Ganību dambis – Skanstes iela u.c.), kā arī mālaini morēnas vai karbonātiskie devona veidojumi (Torņakalns, Zaķusala, Ķīpsala, K.Valdemāra ielas – Citadeles ielas apkārtnē u.c.).

Šajos rajonos dabiskās grunts pārsegtas ar 4–6 m un biezāku uzbēruma kārtu. Gruntsūdens līmenis atrodas 0–1,5 m dziļumā. Galvenais pamatu veids ir pāļi, to kopējo garumu nosaka blīvo smilšu, morēnas vai karbonātisko iežu ieguluma dziļums. Būvlaukumu sagatavošanai nepieciešami speciāli inženiertehniskie priekšdarbi.

3.3 Dabas teritorijas un resursi

Dabas teritorijas Rīgas pilsētā raksturo 26% apstādījumu un dabas teritorijas kopā ar apbūves teritorijā ar paaugstinātu apzaļumojuma pakāpi, no kuriem 87% ir apstādījumu un dabas teritorijas (meži, pļavas, kāpas un citas), 1% sporta un rekreācijas teritorijas, 1% jauktas apbūves teritorijas, 4% publiskās apbūves teritorijas un 7% apzaļumotas dzīvojamās teritorijas (2. attēlu). Ūdeņu teritorijas aizņem 16% no pilsētas teritorijas.

2. attēls Apstādījumu un dabas teritorijas

Avots: Rīgas teritorijas plānojums 2006. – 2018.gadam (ar grozījumiem). Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana

3.3.1 Meži

Rīgas pilsēta ir otrs lielākais meža īpašnieks Latvijā aiz valsts. Rīgas pašvaldībai pieder vairāk nekā 4 tūkst. ha meža Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā, kā arī 57 tūkst. ha meža Rīgas reģionā, kurus apsaimnieko SIA „Rīgas meži”. Kapitālsabiedrībai ir piecas mežniecības, kuru pārziņā esošie meži lielākoties atrodas apmēram 50 km lielā rādiusā ap Rīgu. SIA „Rīgas meži” pieder kokaudzētava „Norupe” netālu no Ogres.

Rīgas pilsētas teritorijā meži veic sekojošas funkcijas:

- Sociālā funkcija, kas dod rekreācijas iespējas, pilnveido dzīves un darba vidi, saglabā zaļo zonu kultūrvēsturiskās vērtības;
- Estētiskās un ainaviskās funkcijas, meži apmierina iedzīvotāju estētiskās prasības, pozitīvi ietekmē cilvēku fizisko un garīgo veselību;
- Klimatiskās funkcijas, kas atstāj stabilizējošu ietekmi uz pilsētas temperatūras un mitruma režīmu, samazina vēja ietekmi, mazina piesārņojumu un troksni;
- Ekoloģiskās funkcijas, kas nodrošina floras, faunas un biotopu aizsardzību īpaši aizsargājamās teritorijās, mikroliegumos, kā arī lielā mērā mežā kopumā;
- Ekonomiskās funkcijas, kas dod ienākumus no mežmateriāliem – koksne, ogas, sēnes, kā arī palielina blakus esošo īpašumu vērtību, tāpat dod pievienoto vērtību tūrisma industrijai.

Saskaņā ar Valsts meža dienesta sniegto informāciju, 2012.gada beigās Rīgas pilsētas teritorijā meža zemes platība bija 5702,7 ha, meža platība – 5380,5 ha.

Mežu zemju platības Rīgā ir mainīgas, tomēr pēdējās desmitgades laikā tās ir samazinājušās, lielākais samazinājums par apmēram 200ha bija 2005.gadā. Šīs izmaiņas drīzāk saistāmas ar to, ka ne visām platībām bija veikta meža inventarizācija. Rīgas pilsētā esošās meža zemes veidu īpatsvars 2012.gadā bija: mežs 94,4%, purvs 2,4%, zem infrastruktūras objektiem 1,8%, lauces 1,2%, pārplūstoši klajumi 0,2%.

Rīgas pašvaldības mežos galvenie darbi ir meža satīrīšana no sadzīves atkritumiem un meža ugunsaizsardzība.

Lielai daļai pilsētas meža ir īpaši aizsargājamas dabas teritorijas statuss - DP „Piejūra” 756 ha un dabas liegumos - 13,5 ha, 22,9ha meža zemēm noteikts mikroliegumu statuss.

3.3.2 Meža parki

Meža parki ir atšķirīga labiekārtojuma līmeņa publiskās izmantošanas (atpūtas, sporta, tūrisma) ar kokiem apauguši zemes nogabali. Meža parkos tiek īpaši izveidota infrastruktūra, kam nepieciešama regulāra kopšana un atjaunošana, saglabājot vai uzlabojot teritorijas estētisko, ainavisko un kultūrvēsturisko vērtību.

SIA „Rīgas meži” apsaimniekošanā atrodas visi Rīgas 10 meža parki: Bolderājas meža parks, Kleistu meža parks, Imantas meža parks, Anniņmuižas parks, Mežaparks, Biķernieku meža parks, Šmerļa meža parks, Juglas meža parks, Bābelītes meža parks un Ulbrokas meža parks.

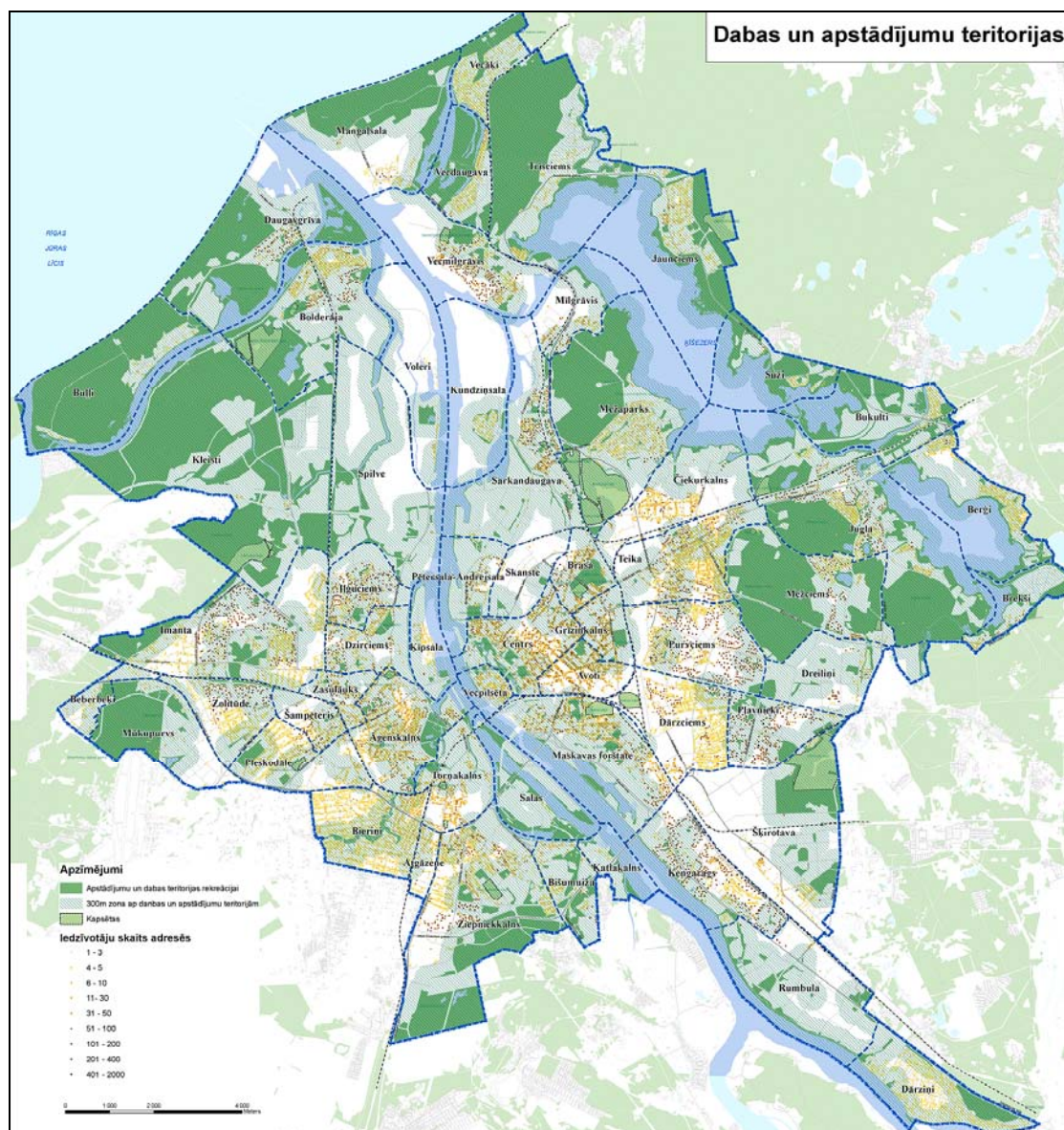
Saskaņā ar parku apsaimniekošanas pamatprincipiem, kas pieņemti ar MK 2006.gada 3.oktobra noteikumiem Nr.819, pašvaldībai meža parki būtu jāapsaimnieko saskaņā ar saistošajiem noteikumiem, nepieļaujot darbības, kuru dēļ tas zaudē savu estētisko, ainavisko, ekoloģisko, zinātnisko, kultūrvēsturisko vai izglītojošo vērtību. Noteikumos noteikts, ka ierīkojot meža parkus, meža zemes transformāciju veic ne vairāk kā 30% apjomā no meža zemes un ka meža parka teritorijā apbūve pieļaujama tikai meža parka pamatfunkciju nodrošināšanai un parka labiekārtošanai.

Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes laikā notiek Mežaparka lokālplānojuma izstrāde. Lokālplānojuma risinājumi izstrādāti saskaņā ar Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam prasībām, ņemot vērā plānojuma izstrādes laikā veiktās izpētes un izvērtējumus, t.sk. „Bioloģiskā daudzveidība un dendroloģiskās vērtības”, „Bez mugurkaulnieku izpēte”, „Ornitoloģisko vērtību izpēte”, „Ainavas un apstādījumu koncepcija”), „Ārtelpas aktivitāšu un objektu novērtējums”. Lokālplānojuma risinājumi ir

vērsti uz teritorijas kā vienotas publiskās ārtelpas attīstību un izvirzītās prioritātes ir kvalitatīvas publiskās ārtelpas un tai atbalstošās infrastruktūras detalizēti risinājumi, kas sniegtu iedzīvotājiem daudzveidīgas iespējas atpūtai un izklaidei brīvā dabā.

3.3.3 Apstādījumi

Apstādījumi ir būtiski pilsētas vides un ekoloģiskās kvalitātes nodrošināšanai un atpūtas iespēju sniegšanai. 77,7% iedzīvotāju dzīvo 300m zonā ap dabas un apstādījumu teritorijām (3.attēls), vislabākā situācija apstādījumu pieejamības ziņā ir Daugavas kreisā un labā krasta ziemeļu daļas apkaimēm, Daugavas kreisā krasta centrālās daļas un atsevišķām Dienvidu daļas un atsevišķām labā krasta centrālās daļas apkaimēm un daļai austrumu puses apkaimju Ķīšezera un Juglas ezera rajonā. Sliktākā situācija Čiekurkalnā, Dārziņos, Dreiliņos, Mangaļsalā, Rumbulā un Skanstē.

3. attēls Dabas un apstādījumu teritorijas Rīgā

Avots: „Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība Rīgas 55 apkaimēs”, SIA „Datorkarte”, 2012.g.

Rīgas pilsētas apstādījumu sistēma atrodas uz valsts, pašvaldības un privātās zemes. Rīgas sabiedriskie apstādījumi (parki, dārzi un skvēri) aptver ap 300 ha pilsētas teritorijas, t.i., 2% no visu pilsētas apstādījumu un mežu platības un tikai 1,2% no pilsētas sauszemes platības). Lielāko daļu (226 ha) Rīgas pilsētas pašvaldības apstādījumu – parkus, skvērus un dārzus – apsaimnieko, labiekārto, uztur un attīsta SIA „Rīgas meži”.

SIA „Rīgas meži” dati liecina, ka no 95 apsaimniekotajām teritorijām 29 ir nepieciešama rekonstrukcija atsevišķiem elementiem (Jēkaba laukumā, Mazās Kalna ielas skvērā, Vašingtona laukumā, Nordeķu parkā u.c.), deviņām teritorijām nepieciešama gan apstādījumu, gan atsevišķu elementu rekonstrukcija (Pils laukuma skvērā, Strēlnieku laukumā, Sarkandaugavas parkā, Dailes teātra skvērā, Dzegužkalna parkā, Sudrabkalniņa skvērā, Uzvaras parkā, Arkādijas parkā, Pilsoņu – Ventspils ielas skvērā), savukārt septiņām apsaimniekotajām teritorijām ir nepieciešama kompleksa rekonstrukcija. Arī Brīvības un Ropažu ielas skvēram un Māras dīķa apstādījumiem ir nepieciešama kompleksā rekonstrukcija. Pašreiz kompleksa rekonstrukcija jau noris Ziemeļblāzmas parkā un Meteora dārzā. Tiek plānota Mazā Arkādijas parka pārņemšana pašvaldības īpašumā.

Pēdējos gados ar ERAF atbalstu tiek sakārtoti vairāki rīdzeniekiem nozīmīgi parki – Grīziņkalns, Ziedoņdārzs un Miera dārzs (2013.gadā tiek plānots uzsākt parku rekonstrukcijas būvprojektu izstrādi un būvniecību).

Pārdaugavas apkaimes ir bagātas ar parkiem, skvēriem un mežu teritorijām, bet to kvalitāte neatbilst iedzīvotāju prasībām par sakoptu un labiekārtotu pilsētvidi. Maskavas forštates, Vecrīgas un pilsētas centra blīvās perimetrālās apbūves kvartālos ir no apbūves brīvi zemesgabali, kuros Rīgas attīstības plānā ir paredzētas publiskas zaļās teritorijas.

Pilsētas sabiedrisko apstādījumu municipālā pārvaldes sistēma izveidojās 1879.gadā, kad tika nodibināta pilsētas dārzu pārvalde. Sākotnēji Georga Kūfalta vadībā tika rekonstruēti un sakārtoti visi tā laika sabiedriskie apstādījumi. Starp abiem pasaules kariem Rīgas apstādījumu attīstību virzīja Andrejs Zeidaks, kurš veiksmīgi turpināja parku projektēšanas un ierīkošanas darbus, izvērsot tos arī ārpus pilsētas centra. Pēc Otrā pasaules kara Rīgas dārzu attīstību virzīja Kārlis Barons. Jauns sabiedrisko apstādījumu attīstības iespēju posms iezīmējās pēc neatkarības atgūšanas, gan mainoties īpašuma un pārvaldes formām, gan pielietojot arvien jaunas pieejas un materiālus. Sakarā ar zemju privatizāciju vairāki parki un skvēri ir nodoti zemju likumīgo īpašnieku rokās.

Risināmie jautājumi

- 2006.gadā ir izstrādāts, bet līdz šim brīdim nav apstiprināta Rīgas pilsētas apstādījumu attīstības koncepcija 2007. – 2018. gadam, turpmākās rīcības detalizēti nav plānotas. Lai risinātu ar apstādījumu kvalitāti saistītos jautājumus, nepieciešams izstrādāt apstādījumu uzturēšanas un attīstības rīcības programmu.
- Daļa apstādījumu teritoriju ir sliktā stāvoklī un lielai daļai Rīgas iedzīvotāju nav pieejama kvalitatīvas dabas un apstādījumu teritorijas dzīvesvietas tuvumā. Atsevišķās apkaimēs, piemēram, Brekšos, Bukultos, Sužos, Mūkupurvā, Skanstē un Bišumuižā, dabas un apstādījumu teritoriju ir kvalitāte ir ļoti zemā līmenī, lai arī šajās apkaimēs 70% iedzīvotāju (izņemot, Skanstē tie ir 20%) dzīvo 300m zonā ap dabas un apstādījumu teritorijām. Līdzīga situācija ir Berģu, Centra, Dārziņu, Imantas, Pleskodāles, Salu, Torņakalna, Zolitūdes u.c. apkaimēs. Arī Pārdaugavas apkaimes, lai arī bagātas ar parkiem, skvēriem un mežu teritorijām, tomēr to kvalitāte neatbilst iedzīvotāju prasībām par sakoptu un labiekārtotu pilsētvidi.
- Pašvaldības rīcībā nav darbinieku ar profesionālo izglītību. Nepieciešams piesaistīt jaunos speciālistus: parku dārzniekus, ainavu tehniķus, arboristus, komunālās tehnikas operatorus.
- Nepieciešama iekšpagalmu piebraucamo ceļu un teritoriju labiekārtošana Ķengaragā, Pļavniekos, Dārziemā, Zolitūdē, Ziepniekkalnā, Imantā, Ilģuciemā, Bolderājā, Daugavgrīvā, Dzirciemā u.c. Nepietiekošo finanšu līdzekļu dēļ iekškvartālu piebraucamie ceļi ir degradējušies, kritiskā stāvoklī, vai neizbūvēti (Ziepniekkalnā), pastāvīgi tiek laužti un demolēti bērnu rotaļu laukumi, apstādījumi un zālieni netiek atjaunoti. Daudzviet zaļajā zonā iestaigāti celiņi, bet esošie trošuāri netiek izmantoti, kas norāda uz neatbilstošu plānojumu. Plānojot un veicot iekšpagalmu remontdarbus, būtiski ir nodrošināt ērtākas pārviešanās iespējas arī cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.
- Apstādījumu kvalitāti gar ielām nelabvēlīgi ietekmē ielu kaisīšana ar sāli un atmosfēras piesārņojums.

3.3.4 Ģimeņu dārziņi

Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi nosaka, ka ģimenes dārziņš ir pagaidu teritorijas izmantošanas veids, RTP – 2006, galvenokārt paredz, ka dārziņu teritorijas tiek samazinātas pilsētā, aizstājot tās ar attiecīgām apbūvēm.

Rīgas pilsētas pašvaldībai piederošo, piekrītošo un pašvaldības rīcībā esošo neapbūvēto zemesgabalu ģimenes dārziņu teritorijas ir nodotas Rīgas pilsētas pašvaldības izpilddirekciju faktiskajā valdījumā, kuras slēdz dažāda ilguma (no viena līdz deviņiem gadiem) zemes nomas līgumus ar zemes izmantotājiem. Vienoti Rīgas saistošie noteikumi par ģimenes dārziņu izmantošanu nav pieņemti un rezultātā dārziņu teritorijas tiek izmantotas un labiekārtotas ļoti atšķirīgi.¹¹ Nepieciešams inventarizēt tās teritorijas, kas būtu atvēlamas mazdārziņiem ilgstošākam laikam.

Risināmie jautājumi

- Noslēgtie mazdārziņu īres līgumu vairumā gadījumu ir īstermiņa, kas nenodrošina to kvalitatīvu apsaimniekošanu. Teritorijās, kuras pašvaldībai nebūs nepieciešamas tuvākajiem desmit gadiem, būtu lietderīgi slēgt ilgtermiņa līgumus (7 – 9 gadi), kas ļautu veidot patstāvīgas ģimenes dārziņu apvienības, nodrošinot apvienībās sabiedrisko kārtību, vides sakopšanu un plānveidīgu infrastruktūras (ceļi, elektrība, apsardze) attīstību.
- Dārziņu apkaimē mazdārziņu teritorija ir izveidojusies par pastāvīgu dzīves vietu visa gada garumā. Tomēr tās pakalpojumu nodrošinājums, sociālā un inženiertehniskā infrastruktūra ir nepietiekoša un neatbilstoša funkcionējošai pilsētas apkaimē ar mājokļiem (nav centralizētās kanalizācijas, gāzes pievadu, daudzviet netiek respektētas ielu sarkanās līnijas, ierobežots sabiedriskais transports, nav pilsētas infrastruktūrai atbilstoša ielu labiekārtojuma, nav īstenots jau izstrādātais novadgrāvju tīrīšanas projekts, teritorija pavasaros applūst, fragmentāri izbūvēta Daugavmalas iela u.c.). Dārziņu apkaimē nepieciešams izstrādāt lokālplānojumu.

3.3.5 Kapsētas

Rīgas pašvaldības apsaimniekošanā ir 20 kapsētas (divas ir atvērtās kapsētas, 15 daļēji slēgtās kapsētas un trīs slēgtās kapsētas) ar kopējo platību 452,35ha (kopš 2007.gada apsaimniekojamā platība ir palielinājusies par ~8 ha),. Ārpus kapsētām Rīgas administratīvajā teritorijā esošās apbedījumu vietas (brāļu kapus) uzrauga Brāļu kapu komiteja. Kapsētu apsaimniekošanas funkcijas tiek īstenotas arī privātajā sfērā, apsaimniekojot privātās kapsētas, kopumā Rīgā ir četras citu īpašnieku valdījumā esošas kapsētas. Lielāko izdevumu daļu kapsētu uzturēšanā veido atkritumu izvešana, ūdens sūkņu remonts un apkope, kā arī dažādi remontdarbi.

Katru gadu Rīgas pašvaldības kapsētās tiek veikti vidēji 7000 jaunu apbedījumu un kapsētu platība palielinās par aptuveni 2,05 ha gadā. Līdz ar to palielinās arī izmaksas par atkritumu izvešanu un ūdens apgādi.

Risināmie jautājumi

- Nepieciešams vienots normatīvais regulējums Brāļu kapu brāļu kapu apbedījumu uzturēšanā un labiekārtošanā.
- Atkritumu šķirošanas laukumu un atsevišķi izveidoti laukumi zaļo bioatkritumu novietošanai nepieciešamība.
- Kapsētu teritoriju paplašināšanu jaunu apbedījumu veikšanai. Provizorisks dati liecina, ka tālākā nākotnē būs nepieciešama jaunas kapsētas ierīkošana, kā arī kolumbārija būvniecība. Pēc RD MVD Kapsētu pārvaldes izvērtējuma vairāki zemes gabali būtu nepieciešami kapsētu paplašināšanai vai jaunu kapsētu ierīkošanai, piemēram: Lāčupes, Pļavnieku, Jaunajai Ebreju un Sarkandaugavas kapsētai un jaunas kapsētas projektēšanai Juglas mežā.

¹¹ Rīgas vides programma 2011. – 2017.gadam

- Divas Pārdaugavas kapsētas – Lāčupes un Bolderājas kapsētas, atrodas purvainās vietās ar augstu gruntsūdens līmeni. Lāčupes kapsētai (Kleistu meža teritorijā) nepieciešama esošās meliorācijas sistēmas atjaunošana un paplašināšana. Bolderājas kapsētas (jaunajā teritorijā) jau veikta smilts pievešana paceļot grunts līmeni par 0,5 m (4 ha platībā, pievešanai izmantota Daugavas gultnes tīrīšanā iegūtā smiltis). Nākotnē šādi darbi nepieciešami būs arī paplašināmajai teritorijai Kleistu ielas pretējā pusē.

3.3.6 Bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgas teritorijas un objekti

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Rīgas pilsētas administratīvajās robežās atrodas trīs īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kas iekļautas Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*Natura 2000*) tīklā: dabas parks „Piejūra”, kurš kā dabas lieguma zona ietver kādreizējos dabas liegumus „Vakarbulļi” un „Daugavgrīva”, un dabas liegumi „Vecdaugava” un „Jaunciems”. Rīgas pilsētas teritorijā atrodas arī dabas liegums „Krēmeri”, kas nav *Natura 2000* teritorija (1.tabula).

1.tabula Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas Rīgas pilsētā

Teritorija	Kategorija	<i>Natura 2000</i> kods	Tips***	Dibināšanas gads**	Platība, ha	Nozīmīgākie aizsargājami biotopi
Piejūra	dabas parks			1962., ievērojami paplašināts 1999.	1 284*	Mežainas piejūras (jūrmalas) kāpas
Vakarbulļi	dabas lieguma zona	LV0301700 LV0301700	C	1999., (1993.)	45,5	Piejūras zālāji (jūrmalas pļavas) Priekškāpas
Daugavgrīva	dabas lieguma zona			1999., (1988.)	162	Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas
Vecdaugava	dabas liegums	LV0518300	B	1987.	233	Piejūras zālāji (jūrmalas pļavas). Klajas iekšzemes kāpas.
Jaunciems	dabas liegums	LV0524600	B	1999. (1993)	332	Mēreni mitras pļavas.
Krēmeri	dabas liegums	-	-	1999., (1993)	15	Rīgai nozīmīga putnu ligzdošanas vieta (lielais dumpis <i>Botaurus stellaris</i> , niedru lija <i>Circus aeruginosus</i> , Seivi ķauķis <i>Locustella luscinioides</i>).

* - norādīta dabas parka platība Rīgas pilsētas teritorijā

** - norādīts gads, kad ĪADT noteikts valsts aizsardzības statuss (iekavās norādīts gads, kad aizsardzības statusu ir noteikusi Rīgas pašvaldība)

*** 02.03.1993. likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”

B tips - teritorijas, kas noteiktas īpaši aizsargājamo sugu, izņemot putnus, un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai;

C tips - teritorijas, kas noteiktas īpaši aizsargājamo sugu un īpaši aizsargājamo biotopu aizsardzībai.

Avots: Dabas aizsardzības pārvalde, informāciju precizējis Vides pārskata izstrādātājs – SIA „Grupa93, Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments

Funkcionālo zonējumu un prasības, kas ir jāievēro dabas parka „Piejūra” teritorijā, nosaka Ministru kabineta (turpmāk – MK) noteikumi Nr.204 „Dabas parka „Piejūra” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”, dabas liegumā „Jaunciems” - Ministru kabineta 2012.gada 21.februāra noteikumi Nr.125 „Dabas lieguma "Jaunciems" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Pārējās Rīgas īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās ir spēkā „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (MK noteikumi Nr. 264, 16.03.2010.).

Dabas liegumam „Krēmeri” un dabas parkam „Piejūra” ir izstrādāti un spēkā esoši dabas aizsardzības plāni - atbilstoši līdz 2016.gadam un līdz 2015.gadam. Dabas liegumiem „Jaunciems” un „Vecdaugava” dabas aizsardzības plānu darbības laiks ir beidzies 2013.gadā. Pēc Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta pasūtījuma iepriekšminētajiem dabas liegumiem šī pārskata sagatavošanas laikā (2014. gada aprīlī) ir uzsākta jaunu dabas aizsardzības plānu izstrāde.

Dabas parks „Piejūra” izveidots 1962.gadā, jūras piekrastes posmā no Vecākiem līdz Gaujas grīvai. 1999.gada dabas parku paplašināja no Vakarbulļiem līdz Inčūpei. Tas atrodas Rīgas pilsētas, Carnikavas novada un Saulkrastu novada teritorijās. Dabas parks ir izveidots, lai saglabātu jūras piekrastes dabas vērtības un rekreācijas resursus. Rīgas pilsētas teritorijā galvenās dabas un kultūrvēsturiskās vērtības koncentrējas Vakarbulļos starp Bulļupī un Lielupi, Daugavgrīvā un Mangaļsalā. Dabas parkā esošie aizsargājамie kāpu un mežu biotopi ir arī augstvērtīgi rekreācijas resursi.

Dabas parka mežu vidējais vecums ir 80 gadi. Vecākās priežu audzes Bulļu salā un Mangaļu pussalā sasniedz 140 gadus. Dabisko meža biotopu platības dabas parkā veido dabiski veci boreālie (ziemeļu) skujkoku mežu nogabali Mangaļu pussalā. Parkā teritorijā Rīgā ir pārstāvēti visi atklāto kāpu biotopi – embrionālās kāpas, baltās kāpas (priekškāpas) un pelēkās kāpas. Dabas liegumu zonās „Vakarbulļi” un „Daugavgrīva” atrodas vienas no bioloģiski vērtīgākajām pļavām visā dabas parkā. Tās ir lielo upju Lielupes un Daugavas grīvas palieņu pļavas, kurām raksturīga mikoreljefa un mitruma apstākļu noteikta mozaikveida struktūra. Lielupes un Daugavas grīva, kāpas un jūrmalas pļavas ir nozīmīgas caurceļotāju putnu atpūtas un barošanās vietas.¹² Vakarbulļi ir viena no nedaudzām vietām Latvijā, kur sastopamas jūrmalas pļavas ar tām raksturīgām augu sugām - zemeņu āboliņš, jūrmalas pienzāle, purva pienene, jūrmalas armērija u.c. Viena no trīs purva mātsaknes atradnēm Latvijā.¹³ Parkā Rīgas pilsētas teritorijā pavisam sastopamas 86 Latvijā īpaši aizsargājamās un 33 visā Eiropas Savienībā aizsargājamās augu un dzīvnieku sugas. Dabas parkam „Piejūra” Rīgā šķērso viens no Eiropā nozīmīgākajiem gājputnu migrācijas ceļiem - Baltās un Baltijas jūras migrācijas ceļš¹⁴.

Dabas aizsardzības plānā¹⁵ (izstrādāts 2004. gadā) minēts, ka galvenie faktori, kas apdraud vai tuvā nākotnē var apdraudēt dabas parka vērtību un ir attiecināmi uz parka Rīgas teritoriju ir: antropogēnā ietekme, izbraukājot, izmīdot un citādi ietekmējot dabiskās ekosistēmas (vāji attīstītais parka labiekārtojums), vides piesārņojums, pļavu aizaugšana, kā arī citi. Daži no tiem ir saglabājušies, bet, citi, ievērojot to, ka dabas aizsardzības plāna darbības laiks beigsies drīz - 2015. gadā, ir no jauna izvērtējami un aktualizējami dabas aizsardzības plāna izstrādes procesā. Dabas parkā Rīgā ir ierīkots labiekārtojums apmeklētājiem, Bulļu salā pie peldvietas „Vakarbulļi” - autostāvvietas. Vecākos, Daugavgrīvā un Vakarbulļos dabas parkā atrodas peldvietas¹⁶. Dabas parka teritorija ir iecienīta atpūtas vieta vasarā rīdniekiem un tās viesiem, jo pludmales un piekrastes teritorijas Mangaļu pussalā un Bulļu salā atrodas salīdzinoši tuvu pilsētas centram, tajās ir iespējams nokļūt ar pilsētas sabiedrisko transportu. Tādēļ apmeklētājiem nepieciešamās infrastruktūras izveide un uzturēšana, vienlaikus ar tās attīstību nodrošinot piekrastes dabas vērtību saglabāšanu dabas parkā ir aktuāla. Jāatzīmē, ka dati par dabas parka apmeklētāju skaitu, tostarp pilsētas viesu, tūristu skaitu līdz šim nav apzināti. Lai plānotu atbilstošus gan tūrisma infrastruktūras, gan arī dabas aizsardzības pasākumus, viens no dabas aizsardzības plānā izstrādē risināmiem jautājumiem ir esošo apmeklētāju plūsmu un pieļaujamo antropogēno slodzi izpēte.

Dabas liegums „Vecdaugava” izveidots, lai saglabātu Daugavas senajai deltai raksturīgas retas un izzūdošas augu sabiedrības, kā arī putnu ligzdošanas vietas. Tā ir nozīmīga klaju iekšzemes kāpu un jūrmalas pļavu aizsardzības teritorija, lielākā jūrmalas armērija *Armeria maritima* atradne Latvijā, kā arī nozīmīga putnu ligzdošanas vieta. Teritorijā konstatētas 10 Latvijā un Eiropā aizsargājamās putnu sugas.

¹² Plikša I., Nikmane M. „Dabas parks „Piejūra” Rīgā”, http://piekraste.daba.lv/LV/izdale/Dabas_parks_Piejura.pdf

¹³ http://www.daba.gov.lv/public/lat/iadt/dabas_parki/piejura/

¹⁴ Ineta Plikša I., Nikmane M. „Dabas parks „Piejūra” Rīgā”, http://piekraste.daba.lv/LV/izdale/Dabas_parks_Piejura.pdf

¹⁵ Dabas parka „Piejūra” dabas aizsardzības plāns 2004. - 2015.g., LU Bioloģijas fakultāte, 2004.

¹⁶ Noteiktas Ministru kabineta 2012.gada 10.janvāra noteikumos Nr.38 „Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība”

Dabas aizsardzības plānā¹⁷ (izstrādāts 2003. gadā) minēts, ka galvenie faktori, kas negatīvi ietekmē dabas vērtības dabas liegumā ir nesakārtota rekreācijas infrastruktūra un taku tīkls, piegružošana ar sadzīves atkritumiem, pastaigas ar suņiem teritorijā putnu ligzdošanas laikā, Audupes piesārņojums ar notekūdeņiem, aizaugšana ar niedrēm, parasto vīgriezi un grīšļiem un citi faktori. Dabas liegumu ietekmējošie faktori ir no jauna izvērtējami, izstrādājot dabas aizsardzības plānu nākamajam apsaimniekošanas periodam. Plānā jānosaka pasākumi dabas vērtību labvēlīga statusa nodrošināšanai.

Dabas liegums „Jaunciems” izveidots, lai aizsargātu retas augu un dzīvnieku sugas, biotopus, kultūrvēsturiskas ainavas un nodrošinātu iedzīvotājus ar rekreācijai un izglītībai piemērotām vietām pilsētvidē. Lielu daļu teritorijas aizņem mēreni mitras pļavas, īpaša nozīme ir arī ozolu un melnalkšņu mežiem, kā arī sausiem skujkoku mežiem. Daudz retu un īpaši aizsargājamu augu un dzīvnieku sugu. Viena no nedaudzām teritorijām Latvijā, kur aug jūrmalas armērija. Būtiskākie ainavas elementi: Ķīšezera piekraste, parks pie Mangaļu mežniecības, Beltes parks, Ķīšezera piekraste ezera vidusdaļā, kas izceļas ar reljefa formu daudzveidību, un vietām augstu ezera krasta terasi.

Dabas aizsardzības plānā¹⁸ kā dabas liegumu ietekmējošie faktori ir šādi :

- ar biogēnajām vielām bagātu ūdeņu ieplūde vējuzplūdu laikā no Daugavas un Rīgas jūras līča, kā arī no Langas un Juglas upes, kas paātrina ezera eutrofikāciju, aļģu ziedēšanu un ezera aizaugšanu, gan arī citas, dzīvājiem organismiem kaitīgas, ķīmiskas vielas. Ūdens kvalitātes pasliktināšanas var negatīvi ietekmēt ūdensdzīvnieku populācijas un ūdensputnu barības bāzi. Ezeru vēl joprojām negatīvi ietekmē dūņas uzkrāties vēsturiskais ķīmiskais piesārņojums, kas tiek pakāpeniski izskalots ūdenī;
- nekontrolēta rekreācija, infrastruktūras un kontroles trūkums, kas negatīvi ietekmē piekrastes biotopus, aktīva pārvietošanās ar laivām ezerā Ķīšezērā makšķerēšanas sezonā rada traucējumus lielajiem ūdensputniem;
- ezera piekrastes, pļavu un mežaudžu piesārņošana ar sadzīves atkritumiem;
- pļavu regulāras pļaušanas pārtraukšana, ar pļavu biotopiem saistīto augu sugu stāvokļa pasliktināšanās;
- orhideju dzimtas augu plūķšana komerciālām vajadzībām;
- dižkoku un aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu dzīvotņu uzturēšanai nepieciešamo apsaimniekošanas pasākumu neveikšana.

Dabas liegumu ietekmējošie faktori šim dabas liegumam ir aktualizējami, izstrādājot jauno dabas aizsardzības plānu.

Dabas liegums „Krēmeri” izveidots, lai saglabātu putniem nozīmīgu ligzdošanas vietu Rīgas pilsētā. Pagājušā gadsimta astoņdesmito gadu beigās un deviņdesmito gadu sākumā tajā konstatētas deviņas aizsargājamas putnu sugas, tostarp lielā (300 – 400 pāri) ķīra kolonija. Vairums no tām 2005. gadā teritorijā vairs nav konstatētas. Teritorijā konstatētas divas Latvijā un ES aizsargājamas putnu sugas - lielais dumpis *Botaurus stellaris* un niedru lija *Circus aeruginosus* un viena Latvijā īpaši aizsargājama suga - Seivi kauķis *Locustella luscinioides*. Izstrādājot dabas lieguma dabas aizsardzības plānu (2006.), secināts, ka atbilstošas apsaimniekošanas trūkums un teritorijas aizaugšana ar krūmiem, niedrēm, piesārņošana ar sadzīves atkritumiem un būvgružiem ir galvenie faktori, kuri būtiski samazinājuši teritorijā sastopamo putnu sugu skaitu un daudzveidību¹⁹. 2006. gadā teritorijai izstrādāts dabas aizsardzības plāns, daļēji ir ieviesti dabas aizsardzības pasākumi. Atbilstoši Latvijas Universitātes Bioloģijas institūta Ornitoloģijas laboratorijas veiktā ūdensputnu monitoringa rezultātiem kopš 2009.gada ir izveidojusies stabila un pieaugoša aizsargājamo ūdensputnu (tai skaitā lielais ķīris, upes zīriņš) populācija un konstatēta ievērojama citu ūdensputnu sugu, tai skaitā aizsargājamo sugu daudzveidība.

Apsaimniekošanas pasākumus Rīgas īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās koordinē Rīgas domes Mājokļu un vides departaments, organizējot to infrastruktūras uzturēšanu un atjaunošanu,

¹⁷ Dabas lieguma “Vecdaugava” dabas aizsardzības plāns 2004. - 2013.g., SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, 2003.

¹⁸ Dabas lieguma „Jaunciems” dabas aizsardzības plāns 2004. - 2008.g., Latvijas Dabas fonds, 2004. (darbības laiks ar Vides ministra rīkojumu pagarināts līdz 2013. gadam)

¹⁹ Dabas lieguma „Krēmeri” dabas aizsardzības plāns 2006. - 2016. g., SIA „Grupa93”, 2006.

aizsargājamo biotopu uzturēšanu un atjaunošanu, pļaujot pļavas un niedrājus, kā arī iespēju robežās - atkritumu savākšanu. Rīgas brīvostas pārvalde (RBP) apsaimnieko savā teritorijā esošās dabas teritorijas. Sākot ar 2008.gadu RBP veic dabas parka „Piejūra” dabas lieguma zonas „Mīlestības saliņa” un dabas lieguma „Krēmeri”, kā arī Žurku salas biotopu apsaimniekošanas pasākumus ar mērķi nodrošināt ūdensputniem labvēlīgus ligzdošanas apstākļus Daugavas lejtecē. Atbilstoši ornitologu rekomendācijām RBP ir veikusi biotopu rekonstrukcijas pasākumus. Dabas liegumā „Krēmeri” un Žurku salā RBP nodrošina ikgadējos apsaimniekošanas pasākumus.

Aizsargājami koki - dižkoki

RD PAD datu bāzē attīstības plānošanas dokumentu izstrādes laikā ir reģistrēti 968 dižkoki, no kuriem 304 ir valsts nozīmes dižkoki, bet 664 – vietējas nozīmes. Pēc 2010.gada 16.marta MK noteikumu Nr.264 „Ipaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” stāšanās spēkā tika koriģēta RD datu bāze – daudzi Rīgas vietējas nozīmes dižkoki atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr. 264 kritērijiem kļuva par valsts nozīmes dižkokiem (melnalkšņi, ozoli, priedes, liepas). Rīgas vērtīgo un aizsargājamo koku saraksts tiek regulāri papildināts vai labots, apsekojot teritorijas dabā, piemēram, uzsākot būvprojektu izstrādi un citos gadījumos. Rīgas aizsargājami koki - dižkoki ir kartēti daļēji, senākajiem apsekojumiem nav pievienota precīza informācija par dižkoku atrašanos.

Dabas aizsardzības pārvaldes atsauksmē²⁰ par šo Vides pārskatu ir uzsvērusi, ka tās rīcībā nav informācijas par Rīgas pilsētas teritorijā esošajiem valsts nozīmes dižkokiem, kuri iekļauti Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta rīcībā esošajā aizsargājamo koku datubāzē, tādējādi, ir ierobežota valsts aizsardzībā esošo dižkoku aizsardzības uzraudzība ilgtermiņā. Starp Rīgas pašvaldību un Dabas aizsardzības pārvaldi pašlaik nenotiek informācijas apmaiņa, t.sk. par aizsargājamiem kokiem - dižkokiem. Attīstības plānošanas dokumentu ieviešanas laikā ir nepieciešams, vienoties par Rīgas pašvaldības struktūrvienību un Dabas aizsardzības pārvaldes sadarbību, lai integrētu pilsētas aizsargājamo koku datubāzi Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols", kas turpmāk nodrošinātu vienotu informācijas apriti, sabiedrībai brīvu pieeju šai informācijai.

Mikroliegumi

Rīgas pilsētas teritorijā ir izveidoti 12 mikroliegumi, kas noteikti nelielām bioloģiski vērtīgām teritorijām, retu un aizsargājamo biotopu, sugu dzīvotņu vai atradņu aizsardzībai. To kopējā platība 34,5 ha. Mikroliegumi ir izveidoti meža un pļavu biotopu, kā arī īpaši aizsargājamo kukaiņu un augu sugu aizsardzības nodrošināšanai. Pieci no mikroliegumiem atrodas Piejūras dabas parka teritorijā.

Rīgas pilsētā atbilstoši iepriekšminētās Dabas aizsardzības pārvaldes atsauksmes par Vides pārskatu informācijai mikroliegumu sugām, piemēram, lapkoku praulgrauzim *Osmoderma eremita* (Scop.) ir konstatēts ievērojams skaits atradņu, kurām šobrīd nav noteikts nekāds aizsardzības statuss (ap 10 atradnēm), jo to ierobežo spēkā esošā likumdošana - Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumu Nr.940 "Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu" 23.punkts²¹, kurā noteikti ierobežojumi mikrolieguma izveidei pilsētvidē. Vienlaikus minētā suga ir iekļauta Ministru kabineta 2006.gada 21.februāra noteikumos Nr.153 „Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu saraksts” un tās aizsardzība ir jānodrošina arī Sugu un biotopu aizsardzības likuma 5.panta 3.daļas kontekstā, kas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas un tās padotībā esošajām iestādēm nosaka nodrošināt pasākumu veikšanu visu sugu un biotopu, īpaši prioritāro sugu daudzveidības un teritoriju saglabāšanai, uzturēšanai, atjaunošanai, iznīcināto biotopu atjaunošanai un sugu aizsardzībai kopumā. Lai nodrošinātu lapkoku praulgrauža un citu bioloģiski nozīmīgu sugu aizsardzību ilgtermiņā Rīgas pašvaldībai sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi, Entomoloģijas biedrību un konkrētiem ekspertiem turpmāk ir jāapkopo informācija par tām īpaši aizsargājamo kukaiņu sugu dzīvotnēm Rīgas pilsētā, kuru aizsardzībai Rīgas ĪAS ieviešanas laikā līdz 2030. gadam ir jānodrošina un, izstrādājot

²⁰ Dabas aizsardzības pārvaldes 04.12.2013. vēstule Nr. 4.9/66/2013-N-E

²¹ 23. Mikroliegumu neveido:23.2. pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentos norādītajās esošās apbūves teritorijās ar izbūvētu infrastruktūru;

23.3. pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteiktajās rūpniecības, transporta infrastruktūras, tehniskās apbūves teritorijās un inženiertehniskās apgādes objektos

teritorijas plānojumu nākamajam plānošanas periodam, tajā jāiekļauj tādi teritorijas izmantošanas un apbūves nosacījumi, kas nodrošinātu šo bioloģiski vērtīgo sugu aizsardzību Rīgas pilsētvidē.

Īpaši aizsargājamās sugas un biotopi

Pārskatā iekļauta RD Pilsētas attīstības departamentā un Dabas aizsardzības pārvaldes informatīvajā sistēmā „Ozols” pieejamā par īpaši aizsargājamo biotopu un aizsargājamo sugu atrašanos un dzīvotņu izplatību Rīgā²² 2. tabulā ir apkopota īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānos, RTP-2006, projekta „Piekrastes biotopu aizsardzība un apsaimniekošana Latvijā” materiālos pieejamā informācija par aizsargājamo biotopu sastopamību Rīgas pilsētas teritorijā. Biotopu nosaukumi lietoti atbilstoši izdevumam Auniņš A. (red.) 2010. Eiropas Savienības aizsargājamie biotopi Latvijā. Noteikšanas rokasgrāmata. Latvijas Dabas fonds, Rīga. 230. lpp.)

2.tabula Latvijā un Eiropas Savienībā aizsargājamie biotopi Rīgas pilsētas teritorijā

ES nozīmes biotopa nosaukums un kods ²³		Latvijā īpaši aizsargājams biotops	Atrašanās vieta
Jūras un iesāļu augtņu biotopi			
Lagūnas	1150*	Lagūnas (7.9.)	DP „Piejūra”
Viengadīgu augu sabiedrības uz sanesumu joslām	1210	Viengadīgu augu sabiedrības uz sanesumu joslām (6.13.)	DP „Piejūra” Vecāķu pludmale
Piejūras zālāji	1630*	Jūrmalas pļavas (3.16)	DP „Piejūra” DL „Vecdaugava” Vecdaugavas kreisais krasts
Smilšainas pludmales ar daudzgadīgu augāju	1640	Smilšainas pludmales ar daudzgadīgu augāju (6.11.)	Vecāķu pludmale
Piejūras un iekšzemes kāpu biotopi			
Embrionālās kāpas	2110		DP „Piejūra”
Priekškāpas	2120		DP „Piejūra”
Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas	2130*	Ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas (6.6.)	DP „Piejūra”
Mežainas piejūras kāpas	2180	Mežainas jūrmalas kāpas (1.8.)	DP „Piejūra” Suži
Klajas iekšzemes kāpas	2330	Klajas iekšzemes kāpas ar iesirmās kāpsmildzenes <i>Corynephorus canescens</i> pļavām (3.18.)	DL „Vecdaugava” teritorija pie Ziepniekkalna ielas
Saldūdeņu biotopi			
		Vecupes (4.20.)	DP „Piejūra”
		Upju grīvas (5.16.)	DP „Piejūra”
Zālāju biotopi			
Smiltāju zālāji	6120*	Kaļķainas smiltāju pļavas (1.17.)	Vecdaugava
Mitri zālāji periodiski izžūstošās augsnes	6410		DL „Vecdaugava” Vecdaugavas kreisais krasts
Vilkakūlas zālāji	6230*	Sugām bagātas stāvās vilkakūlas <i>Nardus stricta</i> pļavas smilšainās augsnēs (3.22.)	DL „Jaunciems” Vecdaugava Vecdaugavas kreisais krasts
Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas	6270*	-	DP „Piejūra” DL „Jaunciems”
Eitrofas augsto lakstaugu audzes	6430	-	DP „Piejūra” DL „Vecdaugava” DL „Jaunciems”

²² Avots: Rīgas vides programma 2011. – 2017.gadam

²³ Biotopu nosaukumi precizēti saskaņā ar izstrādāto metodiku „Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājamie biotopi Latvijā”, Latvijas dabas fonds, 2010

ES nozīmes biotopa nosaukums un kods ²³		Latvijā īpaši aizsargājams biotops	Atrašanās vieta
Palieņu zālāji	6450	-	DP „Piejūra” Ķīšezera un Juglas ezera palienes
Mēreni mitras pļavas	6510	-	DP „Piejūra” DL „Jaunciems” Langas upes ieleja Jaunciems/Rīgas robeža Mārupītes ieleja Ķīšezera un Juglas ezera palienes
Mežu biotopi			
Veci vai dabiski boreāli meži	9010*	-	DP „Piejūra” Šmerļa mežs
Veci jaukti platlapju meži	9020*	Jaukti platlapju meži (1.6.)	DL „Jaunciems”
Staignāju meži	9080*	Melnalkšņu staignāji (1.15.)	DP „Piejūra” DL „Jaunciems” Ķengarags Ķīšezers-RTU Jugla, Juglas kanāla apkārtnē Bukulti, Ziemeļblāzma
Ozolu meži	9160	Ozolu meži (1.10.)	DL „Jaunciems”
Aluviāli krastmalu un palieņu meži	91E0*	Pārmitri platlapju meži (1.11.)	DP „Piejūra”

Salas

No bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas viedokļa nozīmīgas teritorijas ir Daugavas salas, kas atrodas ārpus vēsturiskā Rīgas centra. Bioloģiski vērtīgas teritorijas atrodamas arī Rutku salā un Kurpnieksalā. Nozīmīga pilsētas putnu faunai ir Žurku sala. Rīgas brīvostas pārvaldes organizētajā ūdensputnu monitoringā, ko veic Latvijas Universitātes Bioloģijas institūts, ir konstatēts, ka Žurku salā ir izveidojusies stabila un pieaugoša sudrabkaiju populācija.

Kaut gan Kundzinsala ilgstoši tiek izmantota RBP saimnieciskajai darbībai, daļā tās atrodas arī cilvēka mazpārveidotas teritorijas - pļavas un krūmāji. Kundziņsalā konstatēta Latvijā un Eiropā īpaši aizsargājamas putnu sugas stepes čipstes (*Anthus campestris*) ligzdošana, dienviddaļā - arī Latvijā un Eiropā īpaši aizsargājamas putnu sugas jūras zīriņa (*Sterna paradisaea*) ligzdošana²⁴. Kurpnieksalas nelielie liči un vecupes ir nozīmīgas putnu ligzdošanas un uzturēšanās vietas to migrācijas laikā.

Pļavas

Bioloģiski vērtīgas pļavas ārpus ĪADT ir Mazās Juglas kreisajā krastā pie Rīgas pilsētas administratīvajām robežām. No daudzveidības viedokļa nozīmīgi kāpu smiltāji ar bagātu veģetāciju atrodas teritorijā starp Ziepniekkalna, Ceraukstes un Šautuves ielām un uzņēmumu „Bišumuiža”. Šeit sastopams Latvijā un Eiropā aizsargājams biotops – klajas iekšzemes kāpas un iesirmās kāpsmildzenes *Corynephorus canescens* pļavas (2330), konstatētas Latvijā īpaši aizsargājamas augu sugas. Pļavās bijušā Rumbulas lidlauka teritorijā konstatēta Latvijā īpaši aizsargājama auga – ārstniecības brūnvalītes atradne²⁵.

Bioloģiski nozīmīgas ir arī Spilves pļavas. Tā ir nozīmīga teritorija gan putnu, gan augu aizsardzībai - augu sugu un biotopu daudzveidības ziņā nozīmīgākā ir lidlauka teritorijas pļava. Pļavas dienvidrietumu daļā sastopamas neielaboto pļavu indikatorsugas. Šī pļava atzīstama par bioloģiski vērtīgu un atbilst Eiropas nozīmes aizsargājamam biotopam 6510 Mēreni mitras pļavas. Pļavas nepļautajā dienvidrietumu daļā konstatētas īpaši aizsargājamas sugas – jumstiņu gladiola (*Gladiolus imbricatus*) un dzegužpīrkstīte (*Dactylorhiza* sp.). Abas ir Latvijā īpaši aizsargājamas sugas. Salīdzinoši mazpārveidoti biotopi konstatēti

²⁴ SIA Estonian, Latvian & Lithuanian Environment Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018. gada grozījumu stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums Vides pārskats

²⁵ Rīgas teritorijas plānojums 2006-2018.gadam. Ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma Vides pārskats

divās Spilves pļavu daļās – starp Bolderājas dzelzceļu un Hapaka grāvi un Spilves lidlauka teritorijā. Abās platībās novērotas dabiskām un mazpārveidotām pļavām raksturīgu putnu sabiedrības – grieze (*Crex crex*), kuitala (*Numenius arquata*), dzeltenā cielava (*Motacilla flava*), kārklu ļauķis (*Locustella naevia*), upes ļauķis (*Locustella fluviatilis*) u.c. Pēc griežu populācijas lieluma Spilves pļavas atbilst putniem starptautiski nozīmīgo vietu kritērijiem.

Piekraste

No bioloģiskās daudzveidības viedokļa Rīgā visinteresantākās teritorijas koncentrējas Baltijas jūras Rīgas līča piekrastē. Šeit konstatēti 9 Latvijā īpaši aizsargājami biotopu veidi un 13 Eiropas nozīmes biotopi. Piekrastē atrodas smilšainas pludmales, embrionālās kāpas (Eiropas nozīmes biotops 2110), priekškāpas (2120), pelēkās kāpas (2130*), mežainās jūrmalas kāpas (2180) un Eiropā un Latvijā aizsargājamās pļavas²⁶. Gandrīz visa Rīgas līča piekraste (izņemot RBP piekrastes teritorijas) atrodas dabas parkā „Piejūra”. Piekrastes teritorijas aizsardzību nosaka arī tās izvietojums Rīgas līča krasta kāpu un ierobežotas saimnieciskās darbības aizsargjoslās (noteiktas Rīgas pilsētas teritorijas plānojumā)

2007. gadā konstatēts, ka Rīnūžos uz terminālu jumtiem ligzdo šādas Latvijā un Eiropā īpaši aizsargājamās putnu sugas – mazais zīriņš (*Sterna albifrons*), jūras zīriņš (*Sterna paradisaea*) un sudrabkaija (*Larus argentatus*). Sudrabkaiju ligzdošana 2007. gadā konstatēta arī Sarkandaugavā. Daugavas grīvas krastu fortifikācijas būvju teritorijā Daugavgrīvā un Mangaļsalā un Daugavgrīvas cietoksnī konstatētas vairākas Latvijā un Eiropā aizsargājamās sikspārņu sugas. Tā uzskatāma par otro lielāko sikspārņu ziemošanas vietu Latvijā²⁷.

Līdz šim apzināto bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgu teritoriju izvietojums Rīgā parādīts 2. pielikumā. Tajā atspoguļota Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta (2006.g.) un Dabas aizsardzības pārvaldes (2014.g.) rīcībā esošā informācija. Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols" par Rīgas teritoriju 2. pielikumā ietvertā informācija ir pieejama daļēji. Tādēļ, veidojot sadarbību starp pašvaldību un Dabas aizsardzības pārvaldi, ir ieteicams integrēt Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēmā "Ozols", lai turpmāk nodrošinātu vienotu dabas informācijas apriti.

Risināmie jautājumi

- Pietiekama uzmanība nav pievērsta īpaši aizsargājamo, sevišķi zālāju, biotopu saglabāšanai un atbilstoši apsaimniekošana pilsētā esošajās īpaši aizsargājamajās dabas teritorijās, dabas aizsardzības pasākumi tajās tiek īstenoti daļēji vai arī neregulāri. Tādēļ turpina samazināties aizsargājamo pļavu biotopu kvalitāte Jaunciema un Vecdaugavas dabas liegumos un Piejūras dabas parka Daugavgrīvas un Vakarbuļļu dabas lieguma zonās. Pilsētā ir jānodrošina regulāra ĪADT dabas aizsardzības plānos ietvertu pasākumu ieviešana, kā arī monitoringa veikšana, lai sekotu līdzi īstenotu pasākumu rezultātiem un efektivitātei.
- Latvijā un ES sastopamo aizsargājamo biotopu kartēšana pilsētā ir fragmentāra - sugu un biotopu apsekošana un kartēšana Rīgas pilsētas teritorijā ir veikta daudzu projektu, plānojumu un zinātnisku darbu izstrādes ietvaros, taču visu iegūto datu apkopošana vienotā datubāzē un aktualizācija nav veikta. Līdz ar to informācija par aizsargājamo sugu un biotopu sastopamību un sastopamības dinamiku Rīgas pilsētas teritorijā nav pilnīga.²⁸ Starp Rīgas pašvaldību un Dabas aizsardzības pārvaldes dati nenotiek informācijas apmaiņa par bioloģisko daudzveidību, t.sk. aizsargājamiem kokiem - dižkokiem, bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgām teritorijām. Tādēļ ir jāveic Rīgas pilsētā veikto Latvijā un ES sastopamo aizsargājamo biotopu un sugu dzīvotņu kartēšanas rezultātu apkopošana, informācijas apkopošana pilsētas un valsts informācijas avotos (Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu informatīva sistēma „Ozols”), atbilstošu datu bāzu izveide, to turpmāka uzturēšana, pilnveidošana un izmantošana, pieņemot lēmumus ar pilsētas attīstību saistītos jautājumos.

²⁶ Rīgas teritorijas plānojums 2006-2018.gadam. Ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma Vides pārskats

²⁷ SIA Estonian, Latvian & Lithuanian Environment Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018. gada grozījumu stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums Vides pārskats

²⁸ Avots: Rīgas vides programma 2011. – 2017.gadam

- Rīgas pilsētā atrodas mikroliegumu sugu, t.sk. lapkoku praulgrauža *Osmoderma eremita* (Scop.) atradnes, kurām šobrīd nav noteikts aizsardzības statuss, jo to ierobežo spēkā esošā likumdošana - Ministru kabineta noteikumu Nr.940 (2012.g.). Lai nodrošinātu šo sugu aizsardzību ilgtermiņā Rīgas pašvaldībai sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi, Entomoloģijas biedrību un konkrētiem ekspertiem turpmāk ir jāapkopo informācija par tām īpaši aizsargājamo kukaiņu sugu dzīvotnēm Rīgas pilsētā un teritorijas plānojumu jāiekļauj nosacījumi to aizsardzības nodrošināšanai.

3.3.7 Virszemes ūdeņi

Saskaņā ar upju astoņi baseinu iedalījumu apsaimniekošanas vienībās - virszemes ūdensobjektos (turpmāk VŪO), Rīgā atrodas septiņi Daugavas upju baseina apgabala VŪO: D401 – Mīlgrāvis- Jugla, D400 SP – Daugava, D413 SP – Daugava, E041 – Vecdaugava, E042 – Ķīšezers, E045 – Juglas ezers. Divi Daugavas upes ūdensobjekti ir stipri pārveidoti ūdensobjekti. Jāatzīmē, ka Daugavas daļas ostas teritorijā tiek veikti regulāri remontpadziļināšanas darbi. Pārejas ūdensobjekts – Rīgas līča pārejas ūdeņi. Rīgas teritorijas neliela rietumu malā iekļaujas arī Lielupes grīvas sateces baseinā (ūdens baseini L100 SP Lielupe un E032 SP Babītes ezers) (3.tabula, 15. attēls).

3.tabula Rīgas pilsētas virszemes ūdensobjekti un to raksturojums

Kods	Ūdensobjekta nosaukums	Tips	Tipa nosaukums	LR "Ūdens apsaimniekošanas likuma" 1. pantā definēto novadā esošo aizsargājamo teritoriju veidi ²⁹
D401	Mīlgrāvis- Jugla	6	Potamāla tipa (lēna) liela upe	Nit, ĪADT, P
D400 SP	Daugava	6	Potamāla tipa (lēna) liela upe	K, Nit, ĪADT, P
D413 SP	Daugava	6	Potamāla tipa (lēna) liela upe	K, Nit, P
D410	Mazā Jugla	4	Potamāla tipa (lēna) vidēja upe	K, Nit, ĪADT, P
E041	Vecdaugava	5	Sekls dzidrūdens ezers ar augstu ūdens cietību	ĪADT
E042	Ķīšezers	6	Sekls brūnūdens ezers ar augstu ūdens cietību	K, P, IADT
E045	Juglas ezers	1	Loti sekls dzidrūdens ezers ar augstu ūdens cietību	K,
-	Pārejas ūdensobjekts	-	Rīgas līča pārejas ūdeņi	P

Datu avots: Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.- 2015. gadam

Publiskie ūdeņi – Daugava – visā tās garumā Rīgas teritorijā un Jugla – visa upe; Juglas ezers un Ķīšezers.

Juglas upe starp Juglas un Ķīšezieriem — visā garumā un no Zaķu muižas līdz ietekai Juglas ezerā, Bulļupe — visā garumā un Daugava līdz ietekai Rīgas jūras līcī, kā arī Juglas ezers un Ķīšezers saskaņā ar Civillikuma Trešās daļas Lietu tiesības 1115. panta nosacījumiem un tā 2. pielikumu, ir noteikti kā ezeri, kur zvejas tiesības pieder valstij.

Kā prioritārie zivju ūdeņi (karpveidīgo zivju ūdeņi) Rīgā ir noteiktas Daugavas un Juglas upes un Juglas ezers un Ķīšezers.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012.gada 10.janvāra noteikumiem Nr.38 „Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība” Rīgas pilsētas teritorijā atrodas trīs Baltijas jūras un Rīgas jūras līča peldvietas:

²⁹ Ūdens apsaimniekošanas likuma 1. panta pirmajā daļā noteikto aizsargājamo teritoriju veidi un to apzīmējumi (norādītas tikai tās, kuras atrodas Rīgas pilsētā): K - karpveidīgo zivju ūdeņi, Nit – ūdeņi jutīgajā teritorijā, P - peldvieta, peldūdeņi, IADT - īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Daugavgrīva, Vakarbulji, Vecāķi un divas iekšzemes peldvietas: Bābelītes ezera peldvieta un Daugavas upes peldvieta "Lucavsala".

Rīgā noteiktajās oficiālajās peldvietās Veselības inspekcija veic peldvietu peldūdus ūdens kvalitātes monitoringu. Rīgas pilsētas peldvietu raksturojums atbilstoši Veselības inspekcijas vērtējumam ir šāds:

- Daugavgrīvas peldvieta – turpinās darbs pie Daugavgrīvas peldvietas infrastruktūras uzlabošanas ar mērķi iegūt šai peldvietai Zilā karoga statusu. Vakarbulļu peldvieta – piešķirts Zilā karoga sertifikāts un tā prasībām atbilstošs labiekārtojums: Apsargājama autotransporta stāvvietā, pārgērbšanās kabīnes, vasaras dušas paviljons, biotualetes, laipas, nodrošināta invalīdu piekļuve pludmalē, atpūtas soliņi, sporta zona, bērnu rotaļu laukums, peldsezonā (no 15.05. līdz 15.09.), glābšanas stacija, ar bojām aprikota peldvieta, pludmales kafejnīca. Izvērtējot peldvietu ilglaicīgās mikrobioloģiskās kvalitātes dinamiku, var uzskatīt, ka abās Daugavgrīvas salas peldvietās mikrobioloģiskā kvalitāte pēdējos piecus gadus ir stabili laba. Par labas ūdens kvalitātes apliecinājumu var uzskatīt arī peldvietai „Vakarbulji” kopš 2008. gada katru gadu atkārtoti piešķirto Starptautiskā Vides Izglītības fonda (FEE) godalgu „Zilais karogs”. Peldvietu „Vakarbulji” un „Daugavgrīva” ūdens kvalitāte ir saistīta ar ieplūstošo upju ūdens kvalitāti un tā ir pakļauta gan no Daugavas, gan no Lielupes ienestā piesārņojuma riskam. Rīgas notekūdeņu attīrīšanas stacijas biogēnu un organisko vielu slodzes, kaut nelielas salīdzinājumā ar Daugavas ienesi, arī var ietekmēt ieplūdes rajona hidroķīmiskos apstākļus un biokīmiskos procesus, t.sk. nav izslēgta paaugstināta mikrobioloģiskā piesārņojuma ieplūde. Samazinot eutrofikāciju līcī, tiks novērsta arī iespējamā zilaļģu savairošanās Dauagrīvas (Bulļu) salas peldvietu tuvumā³⁰.
- Vecāķu peldvieta – garums - 2,8 km, tiek veikta regulāra pludmales labiekārtošana, ierīkotas tualetes, dušas un gājēju laipas, t.sk. apmeklētājiem ar īpašām vajadzībām, labiekārtojums aktīvai atpūtai bērniem un pieaugušajiem. Peldvietas bioloģiskā kvalitāte ilglaicīgā perspektīvā vērtējama kā nestabila, ir iespējama periodiska kvalitātes pasliktināšanās. Peldvietas ūdens kvalitāti var klasificēt kā pietiekamas kvalitātes ūdeni. Tā ir saistīta ar ieplūstošo upju ūdens kvalitāti un ir pakļauta galvenokārt Daugavas ienestā piesārņojuma riskam. Sava ietekme var būt arī Lielupei un attiecīgos hidrometeoroloģiskos apstākļos peldvietā var tikt ienests piesārņojums pat no Gaujas. Rīgas līča dienviddaļa, kurā atrodas peldvieta „Vecāķi” sakarā ar upju notecēm un rekreācijas zonu klātbūtni, ir pakļauta spēcīgai antropogēnai ietekmei. Rīgas notekūdeņu attīrīšanas stacijas biogēnu un organisko vielu slodzes, kaut nelielas salīdzinājumā ar Daugavas ienesi, arī var ietekmēt ieplūdes rajona hidroķīmiskos apstākļus un biokīmiskos procesus, t.sk. nav izslēgta paaugstināta mikrobioloģiskā piesārņojuma ieplūde. Samazinot eutrofikāciju līcī, tiks novērsta arī iespējamā zilaļģu savairošanās Vecāķu peldvietas tuvumā. Ūdens kvalitātes stāvokļa uzlabošanās līcī un pārejas ūdensobjektā lielā mērā ir atkarīga no sateces baseina iekšzemes ūdeņu stāvokļa, un tā uzlabošanai jāveic kompleksi pasākumi gan Latvijā, gan kaimiņvalstīs.³¹
- Bābelītes ezera peldvieta – ir ierīkota autostāvvietā (no Pakalnieša ielas puses, Mākslinieku ciemats). Bābelītes ezera apkārtnē vēl ir labiekārtots ar volejbola laukumiem, bērnu rotaļu laukumu, aktīvās atpūtas laukumiem. Jārisina problēmas, kas saistītas ar biogēno vielu (slāpekļa un fosfora) mazināšanu Bābelītes ezerā un sanitāri higiēnisko prasību ievērošanu. Bābelītes ezerā peldvietas ūdens ir kvalificējams kā izcilas kvalitātes ūdens. Tā mikrobioloģiskā kvalitāte ilgtermiņā ir stabila.³²

Risināmie jautājumi

- Nepietiekama Daugavas telpas izmantošana. Trūkst Daugavas akvatorijas izmantošanas un apsaimniekošanas noteikumu, bez kuriem nav iespējama pilnvērtīga ūdens teritoriju un krastmalu apsaimniekošana.
- Ūdenstilpņu krastmalu un salu degradētās teritorijas. Ūdenstilpnēm piegulošajās teritorijās nav attīstīta aktīvajai atpūtai nepieciešamā infrastruktūra – sporta spēļu laukumi, atpūtas zonas, ierīkotas peldvietas, piebraucamie ceļi, autostāvvietas u.c. Nepietiekamais finansējums ierobežo kvalitatīvas un sakoptas vides uzturēšanu (atkritumu savākšana, sanitāro mezglu nodrošināšana).

³⁰ Rīgas jūras līča piekrastes peldvietu „Vakarbulji” un „Daugavgrīva” ūdens apraksts

³¹ Rīgas jūras līča piekrastes Vecāķu peldvietas ūdens apraksts, Veselības inspekcija, 2011.

³² Bābelītes ezera peldvietas ūdens apraksts, Veselības inspekcija, 2011.

- Daugavas krastu, it īpaši Rumbulas un Dārziņu apkaimes teritorijās, apdraud erozija.
- Bolderājas karjera, Kleistu ūdenskrātuves, Buļļupes krasta un Lucavsalas ziemeļu daļas piegulošajās teritorijās nav attīstīta aktīvai atpūtai nepieciešamā infrastruktūra.
- Juglas kanāls gar Kanāla ielu ik gadu rada aplūšanas risku tuvākajām ēkām. Saglabājušās laivu piestātņu metāla konstrukcijas, kas apdraud cilvēku un kuģniecības līdzekļu drošību.

3.3.8 Pazemes ūdeņi

Pazemes ūdeņi ir valsts nozīmes zemes dzīļu resurss.³³ Atbilstoši Latvijas teritorijas iedalījumam pazemes ūdensobjektos,³⁴ Rīgas pilsētas teritorijā ūdens atrodas divos pazemes ūdens objektos³⁵ (turpmāk tekstā PŪO)³⁶:

- PŪO Q – kas apvieno ūdensapgādei intensīvi izmantotos līdz 50 m biezās kvartāra nogulumu ūdeņus no zemes virsmas līdz ūdens vāji caurlaidīgiem nogulumiem, kuri atdala šos nogulumus no zemāk iegulošā Arukilas – Amatas ūdens horizontu kompleksa (PŪO D4). Plānā PŪO Q norobežo kvartāra 10-20 m biezie smilšainie nogulumi. Šī slāņa pazemes ūdeņus izmanto Rīgas apgādei ar dzeramo ūdeni.
- PŪO D4 - Aktivās ūdens apmaiņas zonas (saldūdeņu zonas) biezums PŪO D4 teritorijā mainās no 190 m - 322 m, saldūdeņi izplatīti kvartāra un Devona ūdens saturošos nogulumos. No zemāk iegulošās sālūdeņu zonas pazemes ūdens objektu izolē Narvas svītas vidēji 110 m biezie ūdeņi vāji caurlaidīgie nogulumi (merģelis, māls).

Visā Daugavas baseina apgabala platībā pazemes ūdeņi barojas no nokrišņiem, kas izfiltrējas caur aerācijas zonu un pārplūst no augstāk iegulošiem ūdens horizontiem uz zemākiem. Barošanās apjomi ir atkarīgi no konkrētā teritorijā izplatītajiem nogulumiem un to filtrācijas īpašībām. Pazemes ūdeņu barošanās veids ietekmē arī to dabisko aizsargātību pret piesārņojumu. Artēziskie ūdeņi visā PŪO Q teritorijā ir vāji aizsargāti no piesārņojuma, savukārt D4 ietilpstošā Rīgas teritorijā ir novērtēta ar zemu piesārņojuma risku.

Gruntsūdeņi saturošā slāņa biezums ir mainīgs – no pāris metriem līdz 6 – 10 m (Mārupe, Zolitūde, Zasulauks, pilsētas centrālā daļa, Purvciems u.c.). Daugavas ielejā un ziemeļu – ziemeļaustrumu daļā (Bolderāja, Mežaparks, Jugla, Mežciems u.c.) tas sasniedz 15 – 20 m. Gruntsūdeņus baro atmosfēras nokrišņi, Daugavas ieleja un Daugavas upe. Maksimālie līmeņi parasti novēroti aprīlī un jūlijā, minimālie gruntsūdens līmeņi – augustā, janvārī un februārī. Kopējais gruntsūdens plūsmas virziens vērsts pārsvarā uz Daugavu, lokālais – uz tuvumā esošo ūdens baseinu (ezeru, novadgrāvi u.c.).

Pazemes ūdeņiem vērtē gan ķīmisko kvalitāti, gan kvantitatīvo stāvokli. Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā 2010.-2015.gadam norādīts, ka Rīgā ir slikta pazemes ūdeņu ķīmiskā kvalitāte, savukārt ūdeņu kvantitatīvais stāvoklis - labs.

Slikta ūdens kvalitāte saistīta ar hlorīdu un sulfātu palielināšanās artēziskajos ūdeņos Rīgā, kas ir ūdens ieguves ietekmes rezultāts. Rīgas apkārtnē arī konstatētas paaugstinātas nitrātu koncentrācijas gan gruntsūdeņos, gan pazemes ūdeņos. Atsevišķās vietās, kas ir klasificētas kā piesārņotās vietas, ir arī konstatēti piesēņojumi ar bīstamām ķīmiskām vielām.

Galvenās pazemes ūdeņu kvantitātes (līmeņu) izmaiņas ir saistītas ar ūdens ieguvī. Lielrīgas reģiona ūdensgūtnu mijiedarbības rezultātā 1970-os gados Arukilas-Amatas ūdens horizontu kompleksā izveidojās depresijas piltuve, kas aptvēra apmēram ¼ Latvijas teritorijas, t. sk. PŪO D4 teritorijas lielāko daļu. Teritoriāli depresijas centrs pieskaitāms Rīgas pilsētas teritorijai, kur visvairāk izmantotā Gaujas horizonta līmeņa pazeminājums sasniedza 20m. Kopš 1991.gada, samazinoties ūdens patēriņam (apmērām 3 reizes), notiek artēzisko ūdeņu līmeņu atjaunošanās. Rīgas pilsētas teritorijā visvairāk izmantotā Gaujas horizonta līmeņi ir atjaunojušies līdz 1960-o gadu sākuma līmeņiem, līmeņu atjaunošanas lielums ir 15 m.

Pazemes ūdens lielākoties (85%) tiek izmantots ražošanas vajadzībām.

³³ LR likums "Par zemes dzīlēm", 02.05.1996., ar grozījumiem, 01.01.2011. redakcija.

³⁴ Artēziskā baseina daļas, kas ir hidrauliski izolētas viena no otras.

³⁵ Informācija no Vides rīcības programmas 2012-2017.gadam, projekts

³⁶ Pazemes ūdeņu iedalījums saskaņā ar Daugavas upju baseina apsaimniekošanas plānu 2010.-2015.gadam.

Saskaņā ar VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” informāciju, kuru tā ir sniegusi RD Pilsētas attīstības departamentam attīstības plānošanas dokumentu izstrādei 2012. gadā, pilsētā ir 750 ūdensapgādes urbumi. Apzināts, ka ūdens ieguvei tiek izmantoti vai ir rezervēti 283 urbumi. Netiek izmantoti 163 urbumi, 112 urbumi ir likvidēti. Par 188 urbumiem nav zināms to statuss.

Risināmie jautājumi

- Turpmāk ir nepieciešams precizēt informāciju par urbumiem, kuru izmantošanas statuss nav zināms
- Lai novērstu pazemes ūdeņu piesārņošanu, ir jāveic to urbumu tamponēšana, kurus ir plānots slēgt.

3.3.9 Ainavas

Rīgas ainavu raksturo Eiropas mērogā unikālas ainavas vērtības, ko galvenokārt nosaka Rīgas vēsturiskais centrs un tā siluets Daugavas labajā krastā, kā arī skatu perspektīvas pāri Daugavai, kas veido Rīgas ainavas centrālo asi. Ne mazāk nozīmīga ir Rīgas dabas un kultūrvēsturiskās ainavas daudzveidība ar tās unikālajiem un tipiskajiem elementiem, kā arī katrai Rīgas apkaimei piemītošais īpašais vietas raksturs.

Pilsētvides kvalitātes nodrošināšanai īpaši nozīmīgas ir Rīgas dabas teritorijas, kas veido pilsētas ainavas un bioloģisko daudzveidību, mikroklimatu, nodrošina ekoloģiskos procesus, kā arī iedzīvotāju atpūtas un izglītošanās iespējas.

Unikālās Rīgas ainavas

Par unikālu uzskatāma ainava, kas ir vienīgā, viena no nedaudzajām vai arī vislabāk saglabāta šāda tipa ainava noteiktā telpiskā mērogā – pilsētā, valstī, reģionā, Eiropā, pat pasaulē. Rīgu raksturo Eiropas un Baltijas jūras reģiona mērogā unikālas ainavas ar augstu kultūrvēsturisko vērtību (sk. 4. tabulu).

4.tabula Rīgas ainavas, kas novērtētas kā unikālas Eiropas vai Baltijas reģiona mērogā

Eiropas nozīmes unikālās ainavas	Baltijas reģiona nozīmes unikālās ainavas
• Vecpilsētas ainava • Centrāltirgus paviljonu ainava (pasaulē vienīgā dirižabļu angāru ainava) • Jūgendstila arhitektūras ainava (Alberta iela) • Balasta dambja apbūves ainava • Brāļu kapu ainava • Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja ainava	• Kanālmalas apstādījumu ainava • 18. – 19.gs. koka apbūves ainava (Kalnciema ielas apkārtnē) • Daugavgrīvas cietokšņa ainava • Sarkano Spīķeru ainava • Ainava Mežaparka dzīvojamās apbūves priekšu mežā • Rīgas 1.slimnīcas apbūves ainava • Rīgas Mežu kapu ainava (1. un 2. Meža kapi, Raiņa kapi)

Avots: „Rīgas pilsētas ainavu teritoriju izdalīšana, analīze un novērtēšana”, 2010.g., LU ĢZFF.

Tipiskās Rīgas ainavas

Tipiskas pilsētas ainavas atspoguļo pilsētas attīstības procesus, laikmetu, pilsētai raksturīgo arhitektūru, plānošanas risinājumus, kā arī specifiskos dabas apstākļus. Saglabājot pilsētai tipiskas ainavas, tiek saglabāta tās vēsturiskā seja un autentiskums.

Izcilākās Rīgas tipiskās dabas ainavas³⁷:

- atzītas apmežotās kāpas Buļļupē, Bolderājā, Jaunciemā un Mangaļsalā,
- melnalkšņu audzes Mārupītes applūstošajās palienēs un Daugavas piekrastē pie Maskavas ielas;
- Mazās Juglas, Lielupes un Buļļupes palieņu plāva;
- Ķīšezera un Juglas ezera ainavas.

³⁷ „Rīgas pilsētas ainavu teritoriju izdalīšana, analīze un novērtēšana”, 2010.g., LU ĢZFF.

Cilvēka veidotās tipiskās kultūrvēsturiskās un dabas ainavas Rīgas parki (Dzegužkalna parks, Viestura dārzs, Arkādija parks, Māras dīķa apstādījumi, Uzvaras parks, Ziedoņdārzs un Grīziņkalna parks).

Kultūrvēsturiska nozīme ir:

- Rīgas meža parku ainavām (Mežaparks, Šmerļa meža parks, Juglas meža parks, Biķernieku meža parks, Anniņmuižas meža parks, Imantas meža parks, Bābelītes ezers un priežu mežs);
- kapsētu ainavām (Matīsa kapsēta, Miķeļa kapsēta, Lāčupes kapsēta un Mārtiņa kapsēta)
- kādreizējo piepilsētas muižu ainavām, kas saglabājušas pat 17.gs. vidus plānojuma iezīmes.

Rīgai tipiskas, autentiskas ielu ainavas, kas raksturo pilsētas attīstības vēsturi, galvenokārt atrodamas vēsturiskajā centrā un Pārdaugavā (Slokas ielā, Vienības gatvē, Matīsa ielā, Miera ielā, Brīvības gatvē, Maskavas ielā (bruģētajā daļā), Āgenskalna ielā un Baložu ielā).

Industriālās ainavas piemēri Rīgā - Gāzes rezervuāru ainava Matīsa ielā, ūdenstornu ainavas Matīsa ielā, Alīses ielā un Čiekurkalnā, vēsturisko Tramvaju depo ainavas, rūpnīcas „Latvijas balzams” ainava, bijusī „Kymmel” alus darītavas ainava, bijusī Rauga fabrikas ainava, Valmieras ielas industriālā ainava, kā arī Lienes un Bruņinieku ielu industriālā ainava.

Rīgai tipisko publisko būvju un telpu ainavu kategorijā iekļaujamas 15 baznīcu ainavas, Latvijas Universitātes (turpmāk – LU) Botāniskā dārza ainava, Latvijas Zinātņu augstceltnes ainava, Dailes teātra ainava, VEF kultūras pils un Ziemeļblāzmas kultūras nama ainava, kā arī vairākas skolu un slimnīcu ainavas.

Pie vēsturiskās jauktas apbūves ainavas var pieminēt, piemēram, Centra un Bulvāru loku apbūves ainavas, Torņakalna, Āgenskalna, Grīziņkalna, Ķīpsalas, Kundziņsalas, Bolderājas vēsturiskās apbūves ainavas, Maskavas priekšpilsētas u.c. ainavas.

Daudzstāvu dzīvojamās apbūves ainavas raksturo padomju laika dzīvojamo ēku apbūves tradīcijas. Ainaviski un ekoloģiski vērtīgākie šāda tipa apbūves piemēri atrodami Imantā un Zolitūdē, kur vietām saglabāti dabiski ekosistēmu fragmenti, ko veido melnalkšņu un priežu puduri. Balstoties uz apbūves telpiskās kompozīcijas autentiskumu un dabiskas ainavas elementu klātbūtni, ir izdalītas 14 Rīgai tipiskas daudzstāvu apbūves ainavas.

Ģimenes māju un mazstāvu dzīvojamās apbūves ainavas Rīgā ir ļoti daudzveidīgas un nesen veidojušās, tādēļ ir grūti definēt Rīgas pilsētai īpaši raksturīgās šī veida ainavas. Kā tipiskākās novērtētas Bierīņu, Imantas, Bergu, Dārzciema, Mangaļu, Vecāķu un Pleskodāles ģimenes māju apbūves ainavas.

Rīgā ir izdalīti 10 kultūrvēsturiski augstvērtīgu ainavu veidi:

1. Rīgas vēsturiskā centra ainavas;
2. Muižu ainavas ar dārziem (Ilģuciems, Bierīņi, Ziepniekkalns, Jugla u.c.);
3. Reliģiska rakstura celtnu ainavas (Maskavas forštātē, Torņakalnā, Āgenskalnā, Teikā, Mežaparkā, Grīziņkalnā, Brasā, Srakandaugavā, Vecdaugavā, Vecmīlgrāvī un Vecdaugavā);
4. Kultūrvēsturiskas kapsētu ainavas (Mežaparkā, Kleistos, Dārzciemā, Āgenskalnā);
5. Industriālās apbūves ainavas (Avotos un Teikā);
6. Jauktas apbūves ainavas (Āgenskalnā, Ķīpsalā, Torņakalnā, Maskavas forštātē, Avotos, Grīziņkalnā, Brasā, Mežaparkā, Kundziņsalā, Teikā, Bolderājā u.c.);
7. Koka apbūves ainavas (Āgenskalnā);
8. Publiskās apbūves ainavas (Bergos, Sarkandaugavā, Brasā, Torņakalnā, Āgenskalnā, Zaslaukā, Grīziņkalnā u.c.);
9. Dārzu un parku ainavas (Vecāķos, Mangaļsalā, Avotos, Sarkandaugava, Dzirciemā, Torņakalns, Āgenskalns, Jugla u.c.);
10. Aizsargbūvju ainavas (Daugavgrīvā, Mangaļsalā).

Attīstot Rīgu, ir būtiski saglabāt un aizsargāt kultūrvēsturiski vērtīgās ainavas, to autentiskumu, tai pašā laikā jārada priekšnoteikumi teritoriju daudzfunkcionālai attīstībai un augstas kvalitātes publiskajai ārtelpai³⁸. Uzmanība jāpievērš šādiem aspektiem³⁹:

³⁸ Avots: Rīgas pilsētas ainavu teritoriju izdalīšana, analīze un novērtēšana” 2010.g. LU ĢZZF.

³⁹ Avots: Rīgas pilsētas ainavu teritoriju izdalīšana, analīze un novērtēšana” 2010.g. LU ĢZZF.

- Jauna apbūve Rīgā daudzviet neatbilst kultūrvēsturiski vērtīgās ainavas raksturam, kompozīcijai, stilam;
- Daudzām kultūrvēsturiskām ēkām ir slikts tehniskais un vizuālais stāvoklis;
- Publiskajai ārtelpai ir zema estētiskā un kultūrvēsturiskā kvalitāte, tā neatbilst vēsturiskās situācijas kontekstam, ir uzceltas dažādas būves, kuras pēc formas un materiāla nav raksturīgas attiecīgai ainavu telpai, ārtelpa ir pieblīvēta ar autotransportu, apstādījumi ir neapmierinošā stāvoklī.

Risināmie jautājumi

- Zems meža parku un mežu labiekārtojuma līmenis, kā rezultātā vērojama intensīva augsnes nobradāšana, kas atkailina koku saknes un rada augsnes eroziju, kavē meža dabīgo atjaunošanos (īpaši Mežaparkā, Imantas, Anniņmuižas un Biķernieku meža parkos).
- Rīgas mežos vērojams arī relatīvi augsts piesārņojums ar sadzīves atkritumiem. Zemā labiekārtojuma līmeņa dēļ pilsētas meža parki un meži netiek pienācīgi izmantoti iedzīvotāju atpūtai.
- Daugavas krastmalu zemā estētiskā kvalitāte un labiekārtojuma līmenis posmos no Daugavas grīvas līdz Ķīpsalai un no Akmens tilta līdz Dārziņiem. Daudzviet krastmalas pārpurvojas un aizaug ar krūmiem, kā arī ir piesārņotas ar sadzīves atkritumiem, kas samazina to estētisko un ekoloģisko kvalitāti. Daugavas krastmalas ainaviskajai attīstībai nav vienotas koncepcijas.
- Daudzos parkos ir zems labiekārtojuma līmenis, atsevišķi labiekārtojuma elementi ir nolietoto vai neatbilst mūsdienu prasībām. Ir izteikts sabiedrisko tualešu trūkums un to kvalitāte neatbilst higiēnas prasībām. Lielākajā daļā parku ir zemas kvalitātes zāliens, kas netiek regulāri nopļauts.
- Daudzviet pilsētas parkos un kapsētās koki ir pārauguši, kā arī iesējušies pašsējā vai iedzīvotāju stādīti, izjaucot parku un kapsētu kopējo kompozīciju.
- Kapsētas netiek pietiekami apsaimniekotas – daudzviet to žogi ir sliktā tehniskā stāvoklī, kapu paplašināšana tiek veikta haotiski, bez apstādījumu projektiem, nav pilnībā atrisināts jautājums par atkritumu savākšanu, kapsētās ir zems drošības līmenis, slēgtās kapsētas ilgstoši netiek koptas;
- Publiskās ārtelpas zemā estētiskā kvalitāte un neatbilstība vēsturiskajai situācijai.
- Pie publiskajām būvēm daudzviet izveidotas plašas, videi nedraudzīgas auto novietnes.
- Ielu ainavas degradē sliktā seguma kvalitāte, nepietiekami regulāri apkopti ielu apstādījumi, daudzviet zāliena joslas gar ielu tiek izmantotas par autotransporta novietnēm.
- Apstādījumus gar ielām nelabvēlīgi ietekmē ielu kaisīšana ar sāli un atmosfēras piesārņojums.

3.4 Degradētās teritorijas

Degradētās teritorijas rada negatīvu sociālekonomisko ietekmi un ir pretrunā ar ilgtspējīgas attīstības principiem. Šīs teritorijas negatīvi ietekmē pilsētu un tās attīstību kopumā. Degradēto teritoriju esamība norāda uz neefektīvu pilsētas teritorijas izmantošanu, jo pilsētas attīstība visbiežāk notiek uz zaļo teritoriju rēķina, atstājot neizmantotas degradētās, dabai jau atņemtās teritorijas.

Degradētās teritorijas un objekti ir gan valsts, gan pašvaldības, gan privātie īpašumi. Degradēto teritoriju revitalizācijā liels uzsvars tiek likts uz publiskā sektora lomu, kas var būt gan kā tiešas darbības teritoriju atjaunošanā, vai netiešas – piesaistot investīcijas, informējot un iesaistot sabiedrību, kā arī veicot preventīvas darbības – samazinot degradēto teritoriju rašanās risku, sadarbojoties un kontrolējot zemju īpašniekus.

Rīgā var izdalīt trīs galvenos laika posmus, kuros radītās būves un teritorijas veido degradēto vietu lielāko daļu:

- Straujā industrializācija 19.gs. beigās, kad ap pilsētas centru radās ražošanas teritoriju josla un, ievērojami palielinoties iedzīvotāju skaitam, notika intensīva dzīvojamo ēku būvniecība.
- Padomju laikā forsēto rūpniecības attīstību un ekstensīvo teritoriju izmantošanu. Šobrīd dažādu faktoru dēļ (piemēram, pieprasījums, finanšu resursu trūkums) teritorijas netiek attīstītas, kā rezultātā ēkas un teritorijas netiek ilgstoši izmantotas un apsaimniekotas.

- Pēdējo desmitgadu ekonomiskā izaugsme, kam sekoja strauja lejupslīde, un daudzi iesāktie ēku būvniecības projekti netika pabeigti un pašlaik ir pamesti, tādējādi degradējot pilsētas ainavu.

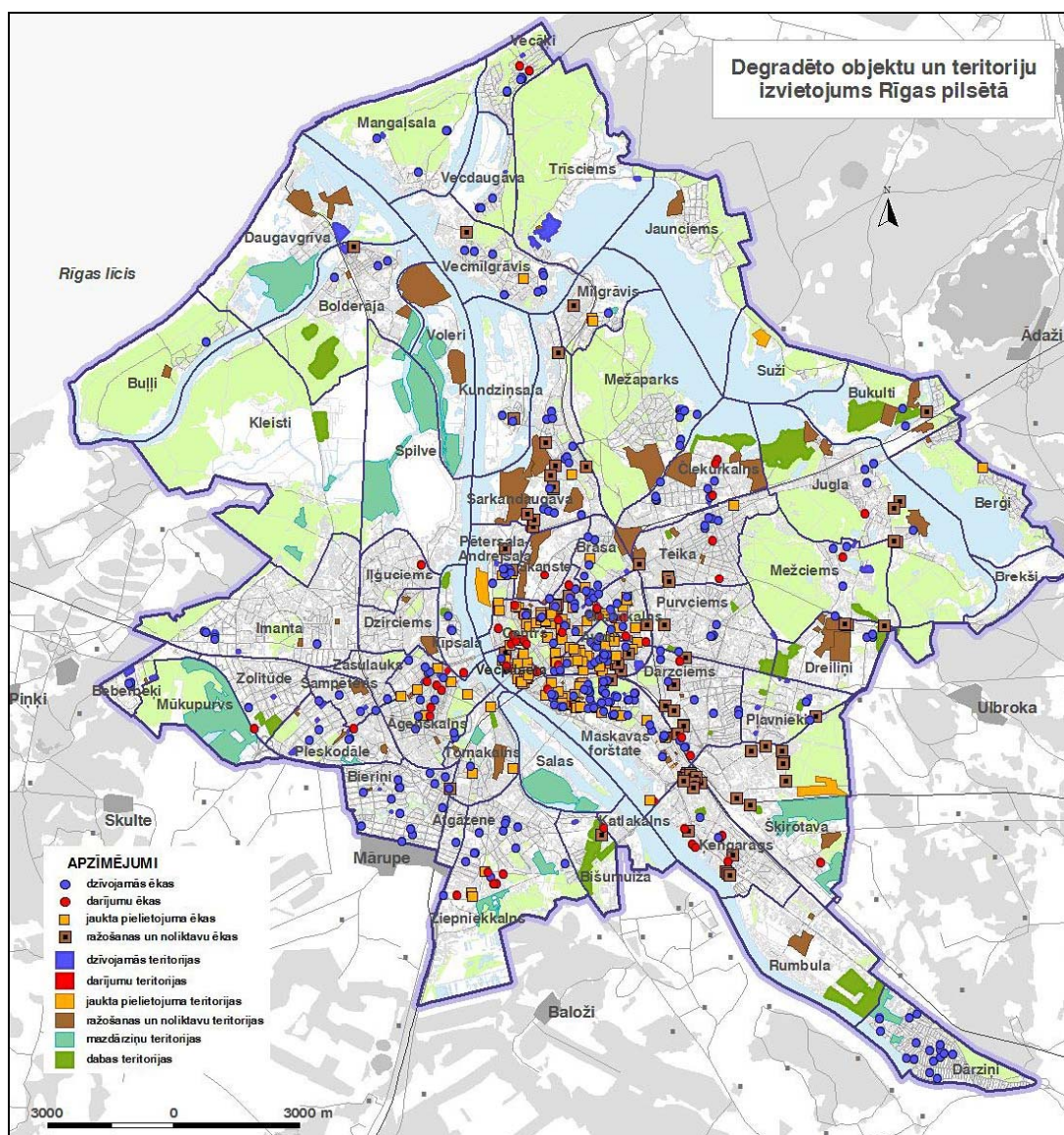
2009.gadā Rīgā tika identificēti 460 degradēti objekti un teritorijas. To skaits 2012.gadā ir palielinājies par vairāk kā trešdaļu, apzinātas 759 degradētas ēkas un teritorijas. Lielākais degradēto ēku un teritoriju skaita palielinājums ir konstatēts Centra, Maskavas forštates un Ķengaraga apkaimēs. 2009.gadā visvairāk degradēta bija Maskavas forštate, kam sekoja Centra un Avotu apkaimes. Uz līdzīgu situāciju norāda arī jaunākie dati, mainoties tikai apkaimju secībai. Lielākais skaits degradēto teritoriju un ēku ir atrodami Rīgas vēsturiskajā centrā vai netālu no tā.

2013.gadā veiktajā esošās situācija apsekojumā Rīgas pilsētā ārpus vēsturiskā centra un Rīgas brīvdabas teritorijas⁴⁰, tika konstatēts, ka Rīgā ir 372,47ha apbūvētu un neapbūvētu teritoriju, kas klasificējamas, kā degradētas.

Platības ziņā lielākās degradētās teritorijas atrodas tālāk no Centra un citām intensīvi apdzīvotajām teritorijām (skatīt 5.attēlu). Funkcionālā ziņā šīs izmēros lielās teritorijas ir pārsvarā identificētas kā dabas, mazdārziņu un ražošanas teritorijas. Vairums degradēto teritoriju pilsētā ir degradētas ražošanas teritorijas (31% gadījumu), dzīvojamās apbūves teritorijas (26%) un dabas teritorijas (16%). Atšķirībā no degradētajām teritorijām, 50% degradēto ēku ir dzīvojamās ēkas, 26% - jaukta pielietojuma ēkas.

Visas degradētās platības ir iedalītas arī pēc degradācijas veida. Pusē gadījumu teritorijas ir funkcionāli un vizuāli degradētas un otrā pusē gadījumu – vizuāli degradētas.

⁴⁰ „Esošās situācijas izpēte jauktas apbūves, ražošanas un centra apbūves teritorijās un neapbūvēto zemesgabalu identificēšanu Rīgas pilsētā izņemot Rīgas brīvdabas teritoriju un Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritoriju”, SIA „Grupa93”, 2013.gads

4. attēls Degradēto objektu un teritoriju izvietojums Rīgas pilsētā

Avots: „Degradēto teritoriju Rīgā apsekojums”, SIA „Datorkarte”, 2012

Kopš 2011.gada, kad pašvaldība ir uzsākusi aktīvu cīņu ar grausti, ir pilnībā pabeigta 24 pašvaldības objektu demontāža, izpildes procesā atrodas 12. Sakārtoti 40 privātīpašumā esošie objekti – 21 A⁴¹ kategorijas, 15 B kategorijas, divi C un divi D kategorijas. Visi pārējie graustu īpašnieki ir brīdināti. RD tiek gatavoti lēmumi par privāto graustu piespiedu sakārtošanu. Pēc lēmuma pieņemšanas par piespiedu sakārtošanu ir sakārtoti seši A kategorijas un divi B kategorijas grausti.

Risināmie jautājumi

- Liela daļa degradēto ēku ir valsts aizsargājami kultūras pieminekļi un pašvaldības rīcība ar šīm ēkām ir ierobežota, plānojot darbības ar tām ir jānodrošina kultūras pieminekļu aizsardzības jomas prasības. Atbilstoši Ministru kabineta 2003. gada 26. augusta noteikumiem Nr.474 „Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu” 32.punktam vidi degradējoša objekta statuss tiek piešķirts objektiem, kas mazina kultūras pieminekļa vērtību, un to tālāka attīstība netiek pieļauta.
- Degradēto objektu problēmu ir nepieciešams skatīt kompleksi ar iedzīvotāju skaita samazināšanos, pilsētvides kvalitāti, mājokļu politiku, ražošanas attīstību un tās pielāgošanu 21.gs prasībām.

⁴¹Graustu klasifikācija, kur A kategorijas grausti ir atzīti par ļoti bīstamiem cilvēka drošībai un dzīvībai u.c.

- Attīstību primāri vajadzētu koncentrēt funkcionāli degradētajās teritorijās un tajās, kas līdz šim jau ir apbūvētas, respektīvi, vajag atturēties no vizuāli degradētu dabas un mazdārziņu teritoriju apbūves, ja to ir iespējams darīt, piemēram, funkcionāli degradētās ražošanas teritorijās.
- Pēdējos gados palielinās centrā novietoto degradēto objektu skaits un šobrīd Centra apkaimē ir pilsētā lielākais degradēto ēku skaits. Rezultātā degradēto objektu skaits var sasniegt tādu līmeni, ka pilsētās centrālās daļas nozīme un pievilcība pilsētas mērogā mazinās, un Centra iedzīvotājiem būs nepieciešami lieli publiskā sektora ieguldījumi.

3.5 Kultūrvēsturiskais mantojums

Rīgas pilsētas teritorijā atrodas daudz kultūras pieminekļi gan kā atsevišķi savrupi objekti, gan arī kā kompleksi pilsētībūvniecības pieminekļi un apbūves aizsardzības teritorijas. Uzraudzību par kultūras pieminekļiem valstī veic Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, kas uztur valsts datu bāzi. Tajā tiek arī fiksēti objektu un pieminekļu stāvoklis Rīgas teritorijā atrodas pāri par 1450 kustamajiem un nekustamajiem pieminekļiem, no kuriem 533 ir valsts nozīmes - 5 pilsētībūvniecības, 2 arheoloģijas, 258 arhitektūras, 221 mākslas, 41 vēstures pieminekļi, un 917 vietējās nozīmes, no kuriem 4 arheoloģijas, 910 arhitektūras, 2 mākslas un 1 vēstures piemineklis, ko papildina vēl uzskaites grupas pieminekļi⁴².

2012.gadā pašvaldības uzskaitē bija 147 pieminekļi (t.sk. 11 memoriāli un pieminekļi – ansambļi, 18 figurālie pieminekļi, 15 portretiskie pieminekļi, astoņi arhitektoniski – dekoratīvie pieminekļi, 22 piemiņas zīmes, 29 dekoratīvās skulptūras, 12 strūklakas un bradājamie baseini, trīs pulksteņi, vairāk nekā 150 piemiņas plāksnes, kas atrodas Rīgas sabiedriskajā ārtelpā un ir pieejami apskatei) un to skaits pakāpeniski palielinās.

Nozīmīga ir pieminekļu izglītojošā nozīme, kas šobrīd netiek pilnībā izmantota, jo nav pietiekami daudz skaidrojoša materiāla, kas būtu uzskatāmi un estētiski noformēti ar nepieciešamo informāciju par Rīgas pieminekļiem – to vēsturi, autoriem, atrašanās vietu, nokļūšanas iespējām u.c. Būtisku ieguldījumu informācijas pieejamībai par pieminekļiem Rīgā sniegs izstrādes procesā esošā interneta vietne www.rigaspieminekli.lv.

Rīgas radošie kvartāli ir teritorijas, kas būtiski atšķiras ar savu neparasto identitāti, radošo industriju vai mākslinieku komūnu klātbūtni tajos. Radošie kvartāli pēdējo 6 – 7 gadu laikā Rīgā ir kļuvuši par spēcīgiem apkaimju apakšcentriem, kas ir kļuvušas pār tām vietām, kas dod pozitīvus impulsus pilsētvides attīstībai.

2012.gadā pie radošiem kvartāliem Rīgā var pieskaitīt Kalnciema ielas kvartālu, Andrejsalu, Spīķerus, VEF rūpnīcas teritoriju, Tērbatas, Blaumaņa, Lāčplēša un K.Barona ielas atsevišķus posmus, Baznīcas ielas apkārtni ap Veco Ģertrūdes baznīcu, Miera ielas republiku, Berga bazāru.

Risināmie jautājumi

- Nepietiekoša ir jaunu un atšķirīgu vides objektu un pieminekļu attīstība, piemēram, Rīgas apkaimju identitāte un to izmantošana pieminekļu saimniecības attīstībā nav vēl pilnībā izmantota.
- Pēdējā laikā ir uzlabojusies pieminekļu aprūpes pakalpojumu kvalitāte, tomēr tās kvalitātes uzlabošanu kavē nepietiekama jauno tehnoloģiju un zinātnes sasniegumu ieviešana un izmantošana pieminekļu aprūpes praksē, kā arī juridiskas neskaidrības un pasivitāte sadarbībā starp privāto, pašvaldības (t.sk. arī starp pašvaldības iekšējām struktūrām) un valsts sektoru. Nepietiekamie finanšu līdzekļi kavē vides objektu un pieminekļu restaurāciju un sezonālo aprūpi, kā arī pieguļošo teritoriju sakārtošanu atbilstoši mūsdienu prasībām. Jānodrošina Rīgas pieminekļu pieejamība cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem.
- Kultūras pieminekļu un vēsturiskās apbūves sociālekonomiskā potenciāla izmantošana, atbalsta programmu izveidošana un privātīpašniekus motivējošu pasākumu izstrāde kultūrvēsturiski vērtīgās apbūves saglabāšanai.

⁴² Rīgas Vides programma 2012-2017.gadam, projekts

3.6 Vides kvalitāte

Vides kvalitāti raksturojošie rādītāji Rīgas apkaimēs ir atšķirīgi, turklāt pēdējos gados tiem ir tendence uzlaboties vai vismaz būtiski nemainīties. Rīgā pastāv gan problēmas ar gaisa kvalitāti pilsētas centrālajā daļā, gan vides troksni, gan meliorāciju. Pašvaldība veic aktivitātes, lai mazinātu dažādu procesu negatīvo ietekmi uz vides kvalitāti Rīgā.

3.6.1 Gaisa kvalitāte

Nozīmīgākais gaisa piesārņotājs Rīgā ir mobilie gaisa piesārņojuma avoti – autotransports, jo īpaši pilsētas centra t.s. kanjona tipa ielās (cieša vairākstāvu apbūve abās ielas pusēs). Autotransporta emitēto piesārņojošo vielu daudzums ir vairāk kā puse no kopējā, ko gaisā izmet gan mobilie, gan stacionārie piesārņojuma avoti.

Stacionāro gaisa piesārņotāju daļu veido gan siltumenerģijas ražošanas iekārtas: Rīgas TEC – 1, AS „Rīgas siltums” lokālās siltumcentrāles un automatizētās katlu mājas, gan autostāvvietas, gan ražošanas uzņēmumi, gan arī Brīvostā darbojošies uzņēmumi.

Valsts nodrošina gaisa kvalitātes monitoringu, normatīvu izstrādi, kas arī valsts vides institūcijām izvirza prasības informēt pašvaldību par tās teritorijā notiekošām gaisu piesārņojošām darbībām, t.s. stacionāriem gaisa piesārņotājiem. Atbilstoši ES uzstādījumiem pilsētām ir galvenā loma gaisa kvalitātes nodrošināšanā savā teritorijā: pilsētām ir jānodrošina gaisa kvalitātes atbilstība ES prasībām, nodrošinot gaisu piesārņojošo vielu monitoringu (ja to neveic valsts), informējot sabiedrību, veicot gaisa kvalitātes uzlabošanas pasākumus u.c.

Monitoringa stacijas

Lai novērtētu gaisa piesārņojuma līmeni Rīgā, tiek veikts gaisu piesārņojošo vielu monitorings, kuru nodrošina trīs valsts monitoringa tīkla stacijas, trīs pašvaldības monitoringa tīkla stacijas (5.attēls un 5.tabula). Monitoringu pašvaldības stacijās Rīgā nodrošina RD MVD, valsts stacijās – VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”.

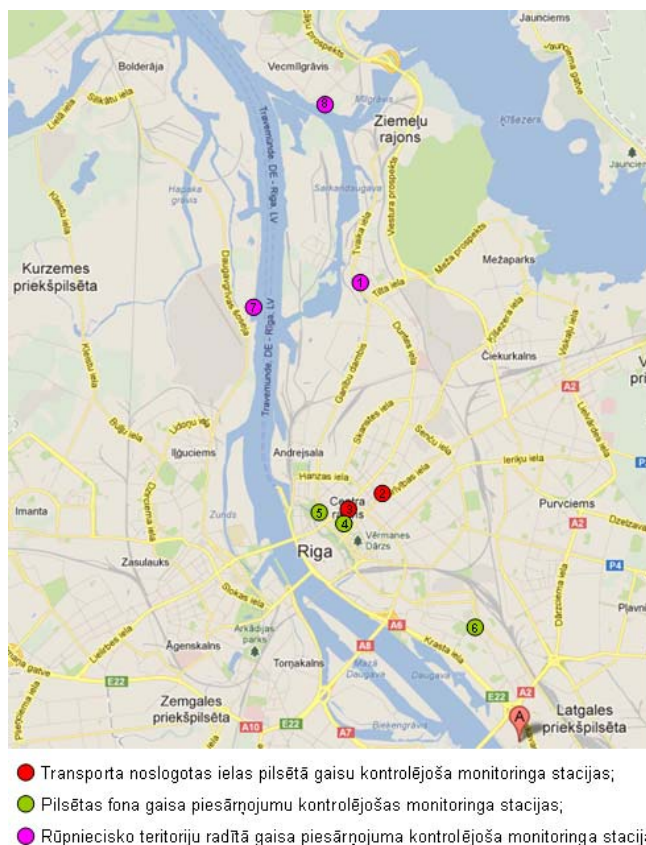
5.tabula Gaisa monitoringa staciju atrašanās vietas un tajās kontrolēto piesārņojošo vielu uzskaitījums Rīgā, 2013. gads⁴³

Nr.	Atrašanās vieta	Staciju piederība	Piesārņojošās vielas										
			SO ₂	NO ₂	NO	O ₃	CO	PM ₁₀	PM _{2.5}	C ₆ H ₆	Toluols	Ksilols	Formaldehīds
ST1	Tvaika iela 44	RD	x	x	-	x	-	-	-	x	x	-	x
ST2	Brīvības iela 73	RD	x	x	-	x	-	x	-	x	x	x	-
ST3	Kr.Valdemāra iela 18	RD	-	x	x	x	x	x	-	x	x	x	-
ST4	Raiņa bulvāris 19	LVĢMC	x	x	-	x	-	-	-	-	-	-	-
ST5	Kronvalda bulvāris 4	LVĢMC	-	-	-	-	-	x	x	-	-	-	-
ST6	Maskavas iela 165	LVĢMC	x	x	-	x	-	-	-	x	x	x	-
ST7	Voleru iela 2	Brīvosta	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-
ST8	Gāles iela 2	Brīvosta	-	-	-	-	-	x	-	-	-	-	-

Avots: Gaisa piesārņojuma mērījumu rezultāti Rīgā 2013. gadā. Pārskats. Rīgas dome Mājokļu un vides departaments Vides pārvalde Gaisa un ūdens aizsardzības nodaļa, 2014. (turpmāk - MVD)

⁴³ Gaisa piesārņojuma mērījumu rezultāti Rīgā 2013. gadā. Pārskats. Rīgas dome Mājokļu un vides departaments Vides pārvalde Gaisa un ūdens aizsardzības nodaļa, 2014.

Bez tam divas nepārtrauktas darbības DOAS tipa gaisa monitoringa stacijas, pamatojoties uz noslēgto līgumu starp Rīgas Brīvostas pārvaldi un LVĢMC, laika periodā no 2003.g. līdz 2012.g. kontrolēja gaisa piesārņojumu Rīgas Brīvostas teritorijā strādājošo uzņēmumu (SIA "MAN-TESS" un a/s "B.L.B. Baltijas Termināls") teritorijās. Kopš 2013.g. janvāra tās ir nomainītas ar nepārtrauktas darbības putekļu PM₁₀ monitoringa stacijām, kas izvietotas abās pusēs Daugavai Rīgas Brīvostas teritorijā – Gāles ielā 2 un Voleru ielā 2.

ST1 – Rīgas domes gaisa monitoringa stacija Tvaika ielā 44
 ST2 – Rīgas domes gaisa monitoringa stacija Brīvības ielā 73
 ST3 – Rīgas domes gaisa monitoringa stacija Kr.Valdemāra ielā 18
 ST4 – LVĢMC gaisa monitoringa stacija J.Raiņa bulvārī 19

ST5 - LVĢMC gaisa monitoringa stacija Kronvalda bulv. 4
 ST6 – LVĢMC gaisa monitoringa stacija Maskavas ielā 165
 ST7 - Rīgas Brīvostas pārvaldes PM₁₀ gaisa monitoringa stacija Voleru ielā 2
 ST8 – Rīgas Brīvostas pārvaldes PM₁₀ gaisa monitoringa stacija Gāles ielā 2

5. attēls Gaisa monitoringa staciju(GMS) tīkls Rīgā 2013.gadā

Avots: MVD.

Monitoringa rezultāti pilsētā

Gaisa kvalitātes normatīvus nosaka 2009.gada 3.novembra MK noteikumi Nr.1290 „Noteikumi par gaisa kvalitāti”. Gaisa monitorings Rīgā tiek veikts vielām, kurām MK noteikumos ir noteikti robežlielumi attiecībā uz ietekmi uz cilvēku un vides veselību (SO₂, NO₂, NO, O₃, CO, PM₁₀, benzols, toluols, ksilols un formaldehīds).

Rīgā laika posmā no 2006. līdz 2013. gadam (ieskaitot) nav novēroti robežlielumu pārsniegumi oglekļa monoksīdam, ozonam, sēra dioksīdam, toluolam, ksilolam un formaldehīdam.

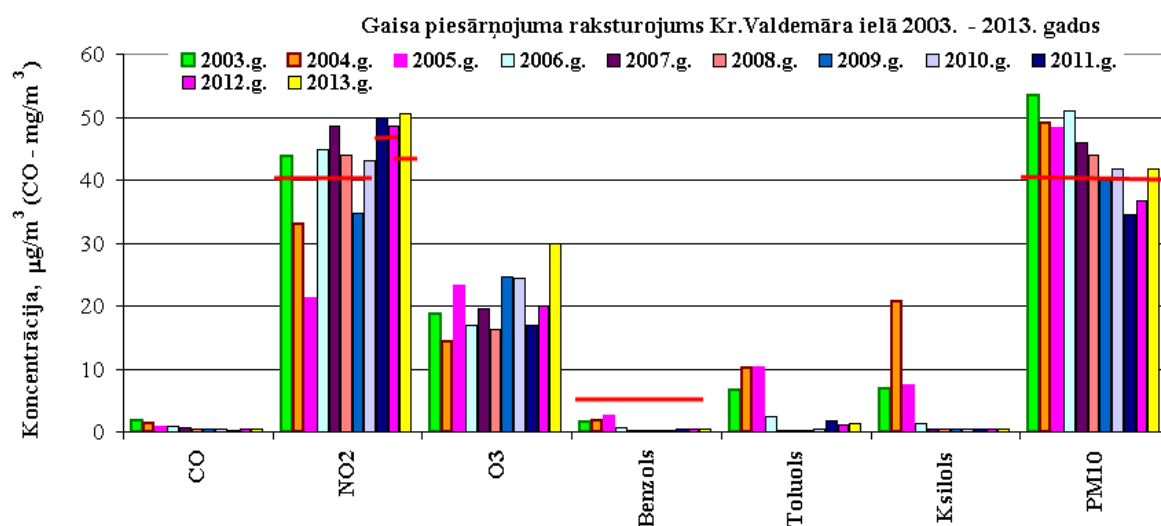
Pilsētas centrā – Kr.Valdemāra ielas mērījumu stacijā, kur ir intensīva autotransporta satiksme, tiek pārsniegts slāpekļa dioksīda gada robežlielums. Slāpekļa dioksīda gada vidējā koncentrācija pēdējos 10 gadus ir bijusi mainīga, bet tikai 2005. un 2009. gadā tā bija mazāka nekā šai piesārņojošajai vielai

noteiktais robežlielums (bez pielaides - $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$)⁴⁴. Pārējā laikā - robežlielums šajā monitoringa punktā tika pārsniegts. Pēdējos 5 gados slāpekļa dioksīda gada vidējām koncentrācijām Kr.Valdemāra ielā vērojama tendence pieaugt, kas liecina, ka transportlīdzekļu skaits pilsētas centra ielās nesamazinās, un/vai pasliktinās to tehniskie parametri (izplūdes gāzēs lielākas NO_2 koncentrācijas) (6. un 7. attēls). Atbilstoši 2013. gada monitoringa datiem slāpekļa dioksīda gada vidējā koncentrācija bija ($50,6 \mu\text{g}/\text{m}^3$) (6. tabula, 6. attēls). Jāuzsver, ka Kr.Valdemāra ielā ir izvietota punktveida mērstacija (Horiba), kurā piesārņotājienu koncentrāciju mērījumus vienā punktā - 3 m augstumā ļoti tuvu ielas malai pie nama Nr. 18. Tādējādi šie dati raksturo gaisa kvalitāti minētajā ielā vienā punktā.

6.tabula Piesārņojošo vielu gada vidējās koncentrācijas Rīgā 2013. gadā

Sarkanā krāsā iekrāsoti tie mērījumu rezultāti, kuri pārsniedz noteiktos robežlielumus. Avots: MVD.

Nr.	Stacijas novietojums	Piesārņotājvielu vidējās koncentrācijas, $\mu\text{g}/\text{m}^3$										
		SO_2	NO_2^{45}	NO	O_3	CO	PM10	PM2.5	Benzols	Toluols	Ksilols	Formaldehīds
1.	Tvaika iela 44	1.6	25.9	-	47.7	-			3.2	9.4	-	3.6
2.	Brīvības iela 73	4.2	43.4	-	25.7	-	48.4		4.1	11	5.2	-
3.	Kr.Valdemāra iela 18	-	50.6	94	29.9	400	41.7		0.5	1.3	-	-
4.	Maskavas iela 165	3.1	22.9	-	62.8	-			4.2	24.4	3.7	-
5.	Raiņa bulvāris 19	2.3	31.8	-	53.9	-			-	-	-	-
6.	Kronvalda bulvāris 4						21.3	16.8				

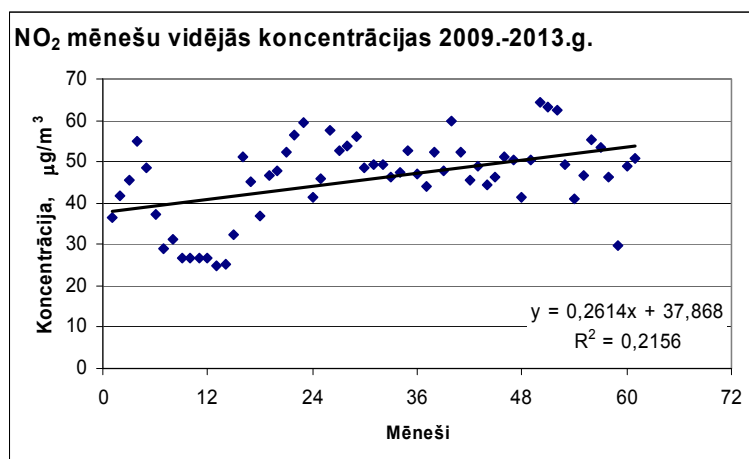

6. attēls Piesārņotājvielu vidējās gada koncentrācijas Rīgā, K.Valdemāra ielā 2006. – 2013.gados

Avots: RD MVD

⁴⁴ Slāpekļa dioksīda gada vidējai koncentrācijai ES, pēc Latvijas lūguma 2011.g. ir atļāvusi pielaidi 25%, skaitot no 2010.g., kas jāsamazina līdz nullei 2015. gadā. 2013. gadā slāpekļa dioksīda robežlielums ar pielaidi ir $44 \mu\text{g}/\text{m}^3$

⁴⁵ Slāpekļa dioksīda gada vidējai koncentrācijai ES pēc Latvijas lūguma 2011.g. ir devusi pielaidi 25%, skaitot no 2010.g., kas jāsamazina līdz nullei 2015. gadā.

7. attēls Slāpekļa dioksīda gada vidējo mēnešu koncentrācijas tendence Kr.Valdemāra ielā pēdējo piecu gadu laikā (2009.g. – 2013.g.)

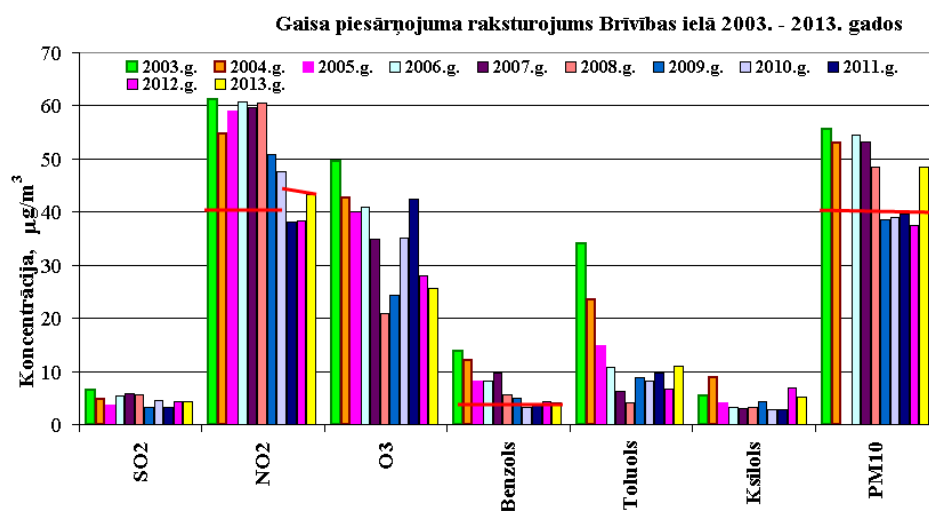
Avots: RD MVD

Slāpekļa dioksīda gada vidējās koncentrācijas 2013. gadā pārsniedz robežlielumu (bez pielāides - $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$) arī Brīvības ielā ($43,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$), jumtu līmenī Raiņa bulvārī un Sarkandaugavā tās ir zemākas ($25,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$), bet viszemākā Maskavas ielā jumtu līmenī ($22,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$). No 2009. gada līdz 2012. gadam (ieskaitot) Brīvības ielas monitoringa stacijā slāpekļa dioksīda koncentrāciju robežlieluma (bez pielāides) pārsniegumi netika konstatēti. Monitoringa stacija Brīvības ielā ir atvērtā stara (DOAS) iekārta, kurā mēra vidējās piesārņotājielu koncentrācijas 320 m garā ielas posmā.

Pēdējos 6 gados slāpekļa dioksīda gada vidējām koncentrācijām pilsētas fona gaisā un arī Kr.Valdemāra ielā vērojama tendence pieaugt, bet Brīvības ielā – samazināties, sevišķi pēc Dienvidu tilta ekspluatācijas uzsākšanas. Tas liecina, ka transportlīdzekļu skaits dažās pilsētas centra ielās samazinās lielo infrastruktūras projektu realizācijas gaitā, bet citur – palielinās. Kā liecina CSDD dati, pēc krituma krīzes gados (2007., 2008. gadi) kopējais tehniskā kārtībā esošo mašīnu skaits Rīgā atkal sācis pieaugt, turklāt palielinās arī to vidējais vecums, kas nozīmē to, ka palielinās izplūdes gāzes

Slāpekļa dioksīdam noteiktais maksimālais vienas stundas normatīvs ($200 \mu\text{g}/\text{m}^3$, gadā atļauti 18 pārsniegumi) Rīgas centrā pēdējos gadus, t.sk. 2013. gadā nav pārsniegts.

Slāpekļa dioksīda (NO₂) galvenais avots atmosfēras gaisā Rīgas centrā ir transports (apmēram 60-85% atkarībā no dienas (darbdiena, brīvdiena), diennakts laika, sezonas, meteoroloģiskajiem apstākļiem).

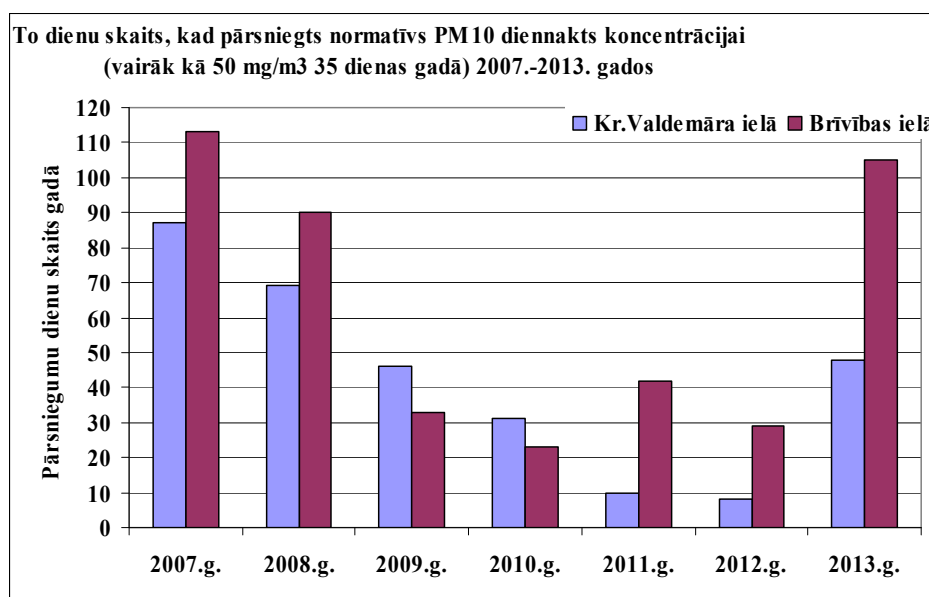

8. attēls Piesārņotājielu vidējās gada koncentrācijas Rīgā, Brīvības ielā 2006. – 2013.gados

Avots: RD MVD

Daļiņu PM₁₀ gada vidējā koncentrācija 2013.gadā gan Kr.Valdemāra, gan Brīvības ielā pārsniedza robežlielumu (40 µg/m³) un atbilstoši bija 48,4 µg/m³ Brīvības ielā un 41,7 µg/m³ Kr. Valdemāra ielā. (6. tabula).

To dienu skaits, kad ir pārsniegtas 24 stundu (diennakts) vidējās koncentrācijas robežlielums (50 µg/m³ ne vairāk kā 35 dienas gadā) daļiņām 2013. gadā Kr. Valdemāra ielā ir bijis 48, bet Brīvības ielā – 105, kas ir vairāk kā iepriekšējā gadā gan Brīvības, gan Kr.Valdemāra ielā. Kopumā 2007.-2013. gados putekļaino dienu skaitam (kad pārsniegts diennakts robežlielums 50 µg/m³ gan Kr.Valdemāra, gan Brīvības ielās vairāk kā 35 dienas) līdz 2012.g. ir bijusi izteikta tendence samazināties abās ielās, kur tiek veikts gaisa monitorings, taču 2013. gads ir atšķirīgs (9. attēls).

9. attēls. Putekļaino dienu skaits Rīgas centra ielās 2007. – 2013. gados, kas pārsniedz MK Noteikumus atļautās 35 dienas

Avots: RD MVD

Stacijā Kronvalda bulvārī mērītā PM₁₀ un PM_{2.5} piesārņojumu fona līmeņa gada vidējā koncentrācija PM₁₀ 2013. gadā bija 21,3 µg/m³ (5 dienas ar koncentrāciju virs 50 µg/m³), PM_{2.5} - 16,8 µg/m³. Daļiņām PM₁₀ noteikti 2 robežlielumi: pieļaujamā diennakts koncentrācija – 50 µg/m³, kas drīkst pārsniegt šo robežu ne vairāk kā 35 reizes gadā; un gada vidējā koncentrācija – 40 µg/m³, daļiņām PM_{2.5} - 25 µg/m³ ar pielaidi 5 µg/m³, kas jāsamazina līdz nullei uz 2015.g. 1. janvārim. Gada vidējās koncentrācijas nepārsniedz minētos robežlielumus.

Rīgā nākotnē iespējama arī problēma ar benz(a)pirēna paaugstinātu koncentrāciju atmosfēras gaisā. Benz(a)pirēna gada vidējā koncentrāciju no 2008.līdz 2012.gadam ir robežās no 0,87 līdz 1,14 ng/m³, augstāko vērtību sasniedzot 2009. gadā (mērķlielums 1,14 ng/m³). (LVGMC dati). Tā avots ir izmeši no autotransporta.

Ražošanas teritoriju monitoringa stacijas rezultāti

Rīgas domes Tvaika ielas gaisa monitoringa stacija atrodas pilsētas industriālā rajonā un tiek uzskatīta par industriālā piesārņojuma mērstaciju (monitorings tiek veikts pretī SIA "ManTess"; mērstars iet pa Tvaika ielu 630 m garumā ZR-DA virzienā; pa Tvaika ielu brauc gan sabiedriskais, gan kravas un vieglais transports; ielas vienā pusē atrodas naftas pārkraušanas termināls, kuram pa dzelzceļu (dzelzceļa līnija šķērso monitoringa gaismas staru) tiek pievesti naftas produkti (dīzeļdegviela, reaktīvā degviela, benzīns), kas tiek pārpumpēti uzglabāšanas cisternās vai tankkuģos, kuru piestātnes ir tikai 100 m attālumā no Tvaika ielas). Rūpnieciskajos rajonos piesārņotājielu koncentrācijas ielas līmenī ir atšķirīgas nekā pilsētas centrālajā daļā. Piesārņojums ar slāpekļa oksīdiem ir 2 reizes mazāks kā pilsētas centrā, bet benzola koncentrācijas 2012.g. Tvaika ielā ir lielākas nekā pilsētas centrā.

Benzola vidējās mēnešu koncentrācijas 2013. gadā ir bijušas robežās 2,2 - 4,8 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, maksimālo vērtību sasniedzot maijā un augustā. Gada vidējā koncentrācija benzolam Tvaika ielā 2013.g. ir 3,2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, kas nepārsniedz gada robežlielumu (5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$). Benzola koncentrācijas mērījumi Sarkandaugavā (Tvaika ielā 44) no 2009. līdz 2013. gadam rāda, ka vidējā gada koncentrācija pārsniedza gada robežlielumu 2 gadus - 2011. un 2012. gadā (atbilstoši bija 7,1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ un 7,6 $\mu\text{g}/\text{m}^3$), pārējā laikā atbilda normatīvajos aktos noteiktajām prasībām⁴⁶. Šajā monitoringa stacijā novērotās benzola koncentrācijas veidojas no dažādiem benzola emisiju avotiem (dzelzceļa vagoni, tankkuģi piestātnēs, pārkraušanas operācijas terminālos, kā arī smagās un vieglās automašīnas, autobusi, kas brauc pa Tvaika ielu). Visā mērījumu periodā (2000. - 2012. gadi) benzola gada vidējās koncentrācijas Tvaika ielas 44 gaisa monitoringa stacijā, ir gan samazinājušās (2001.-2003.; 2007.-2009.; 2011.-2013.gads), gan augušas (2003.-2007.; 2009.-2011. gads)⁴⁷.

Rīgas Brīvostas pārvalde mēnešu pārskatos informē par piesārņojošo vielu monitoringa rezultātiem 3 novērojumu stacijās (1 pieder Rīgas domei, divas līdz 2012.g. Īrēja Brīvosta). Piemēram, 2012.gada decembra mēneša vidējā koncentrācija benzolam bija 14,6 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Decembrī maksimālā benzola koncentrācija gaisā bija 489,2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, kas konstatēta stacijā „Man-Tess”⁴⁸ (dati no 2 Brīvostas gaisa monitoringa stacijām raksturo gaisa kvalitāti ostā, kā ražošanas objektā).

Rīgas Brīvostas pārvaldes monitoringa stacijās daļiņām PM_{10} 2013. gadā novēroti 23 diennakts normatīva pārsniegšanas gadījumi novērojumu stacijā „Voleru iela” un 9 diennakts normatīva pārsniegšanas gadījumi „Gāles ielā 2. Tā kā normatīva pārsniegšana ir pieļaujama 35 reizes gadā, tad diennakts gaisa kvalitātes normatīvs minētās vietās 2013. gadā nav pārsniegts.

Galvenie avoti putekļu daļiņu PM_{10} emisijām gaisā RBO teritorijā ir beramkravu un lejamkravu pārkraušanas un uzglabāšanas procesi, kuģu dzinēju radītās emisijas, uzņēmumu lokālo katlumāju un autotransporta līdzekļu radītās emisijas. Galvenās emisijas saistītas ar naftas produktu tvaikiem, ko raksturo gan smaka, gan paaugstinātas benzola koncentrācijas, un putekļveida piesārņojumu (t.sk. cietās daļiņas PM_{10} un $\text{PM}_{2,5}$). Rīgas Brīvostas teritorijā tiek emitētas šādas vielas⁴⁹:

- Sēra dioksīda galvenais piesārņojuma avots ir katlumājas, kas sadedzina sēru saturošu kurināmo, tumšo naftas produktu sildīšana pārkraušanai, autotransports, kas kā degvielu izmanto dīzeļdegvielu, un kuģi.
- Slāpekļa dioksīda galvenais piesārņojuma avots ir transporta līdzekļu kustība (dod līdz pat 85 % no slāpekļa dioksīda koncentrācijas) un kurināmā sadedzināšana apkures katlos.
- Daļiņas PM_{10} – daļiņas ar izmēriem līdz 10 μm tiek emitētas galvenokārt sauskravu pārbēršanas procesos, to avoti ir arī autotransports un sadedzināšanas iekārtas (izņemot gadījumus, kad kurināmais ir gāze).
- Daļiņas $\text{PM}_{2,5}$ – daļiņas ar izmēriem līdz 2,5 μm tiek emitētas galvenokārt sauskravu pārbēršanas procesos, to avoti ir arī autotransports un sadedzināšanas iekārtas (arī tādas, kurās sadedzina gāzi).
- Benzola galvenie piesārņojuma avoti ir transporta līdzekļi, kas kā degvielu izmanto benzīnu, un naftas produktu pārkraušana.
- Toluols, līdzīgi kā benzols, ietilpst naftas produktu sastāvā un vidē nokļūst ar automašīnu izplūdes gāzēm, kā arī iztvaikojot degvielai naftas produktu uzglabāšanas un pārkraušanas procesos. Toluola koncentrāciju līmenis ir atkarīgs no naftas produktu pārkraušanas intensitātes.
- Ozons rodas fotoķīmiskās reakcijās gaisā, piedaloties slāpekļa dioksīdam, ogļūdeņražiem un oglekļa monoksīdam, kuru izcelšanās saistīta ar autotransporta iekšdedzes dzinēju darbību un naftas produktu pārkraušanu, un atkarīga no saules starojuma intensitātes.
- Sērūdeņradis nelielos daudzumos tiek emitēts no dīzeļdegvielas un mazuta pārkraušanas un uzglabāšanas procesiem.

⁴⁶ „Gaisa piesārņojuma mērījumu rezultāti Rīgā 2013. gadā”, RD MVD, Gaisa aizsardzības nodaļa

⁴⁷ „Gaisa piesārņojuma mērījumu rezultāti Rīgā 2012. gadā”, RD MVD, Gaisa aizsardzības nodaļa

⁴⁸ Gaisa kvalitātes mērījumi Rīgas Brīvostā 2012.gada decembrī, Rīgas Brīvostas pārvalde, 2013.

⁴⁹ Rīgas Brīvostas Vides pārskats 2011.gadam, 2012.

Gaisa piesārņojums pilsētā

Rīgas pilsētai ir izstrādāta „Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programma 2011.-2015.”⁵⁰. Tās nepieciešamību un saturu nosaka MK Noteikumi Nr.1290 un Likums „Par piesārņojumu”, kura 17.pantā noteikts, ka pašvaldībai, kuras teritorijā tiek vai var tikt pārsniegti gaisa kvalitātes normatīvi, ir jāizstrādā rīcības programma piesārņojuma samazināšanai. Tā kā gaisa kvalitātes normatīvu pārsniegumi Rīgas pilsētā tiek konstatēti slāpekļa dioksīda (NO₂) un daļiņu, tad pašvaldībai bija jāizstrādā minētā rīcības programma. Rīcības programmas 2011. - 2015.g. mērķis ir noteikt pasākumus gaisa piesārņojuma (daļiņas un slāpekļa oksīdus) samazināšanai, lai uzlabotu gaisa kvalitāti Rīgā⁵¹. Šajā dokumentā galvenos rezultātus sola iecerētie lielle infrastruktūras projekti (Austrumu maģistrāle un Rīgas Ziemeļu transporta koridors ar Brīvības ielas dublieri), kas no transporta radītās ietekmes atslogotu Rīgas centru, tādējādi uzlabojot gaisa kvalitāti pilsētas centrā un pilsētvides kvalitāti kopumā. Tomēr šāda apjoma projektus nav iespējams īstenot Rīcības programmas darbības laikā, līdz ar to 2013.gadā veikta Rīcības programmas aktualizācija ar 2014.– 2015. gadu periodā reāli īstenojamiem projektiem un pasākumiem. Izstrādātā aktualizētā Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programma 2014.-2015.g. ietver transporta sektora, rūpniecības un enerģētikas sektora, mājāsaimniecību sektora un pilsētplānošanas pasākumus ietekmes uz gaisa kvalitāti mazināšanai.

Slāpekļa dioksīda un daļiņu izmešu atmosfēras gaisā izkliedes Rīgas pilsētā pēdējo reizi ir aprēķinātas un šo vielu robežlielumu pārsniegumu teritorijas noteiktas, izstrādājot otro gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmu, kurā NO₂ un PM₁₀ izkliedes rēķinātas pēc 2008.g. emisiju datiem. Aprēķini ir balstīti uz 2006. gada transporta intensitāšu datiem. Šobrīd pašvaldība vairs neuztur gaisa piesārņojuma aprēķinu programmas datu bāzi un tai nav arī iespējams veikt aprēķinus. Šādus aprēķinus veic VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”, taču pašvaldībai ir jānodrošina aktuālā informācija par satiksmes intensitāti pilsētas ielās. Tā kā par visu Rīgas pilsētu nav pieejami reprezentatīvi jaunākie dati par transporta intensitātēm kaut vai tikai maģistrālajās ielās, tad Stratēģijā, Programmā un Vides pārskatā nav iekļauta aktuālā informācija par slāpekļa dioksīda un daļiņu vai citi vielu izmešu atmosfēras gaisā normatīvajos aktos noteikto robežlielumu pārsniegumu teritorijām. Lai objektīvi novērtētu piesārņojošo vielu izkliedes gan plānošanas vajadzībām, gan sniegtu pamatotu informāciju par veikto pasākumus gaisa kvalitāti uzlabošanai efektivitāti, izvērtētu iedzīvotāju iesniegumus u.c., pašvaldībā ir jāveic regulāra transporta līdzekļu intensitātes uzskaitē, jānodrošina gaisu piesārņojošo vielu izkriežu aprēķināšanai nepieciešamo datu un programmatūras uzturēšana, ko var veikt tikai kvalificēti speciālisti.

2006. gada 14. novembrī ir izdoti Rīgas domes saistošie noteikumi Nr.60, kas nosaka nepieciešamību pārtraukt jaunu stacionāru gaisu piesārņojošu avotu rašanos vietās, kur esošais gaisa piesārņojums pārsniedz gaisa kvalitātes normatīvus, atbilstoši izstrādātajai NO₂ Rīgas teritoriālā zonējuma kartei⁵². Atkarībā no gaisa piesārņojuma (izrēķinātās NO₂ koncentrācijas) tiek noteiktas Rīgas piesārņojuma zonas, saskaņā ar kurām Vides pārvalde izvērtē jebkura jauna piesārņojuma avota ietekmi uz vidi, izdodot nosacījumus jaunu objektu projektēšanai un būvniecībai, lēmumu pieņemšanai par jaunu siltumapgādes avotu darbības uzsākšanu. Kopumā tiek noteiktas trīs gaisa piesārņojuma teritoriālās zonas, kuru robežas atspoguļotas zonu kartēs:

- I zona – piesārņojošās vielas NO₂ gada vidējā koncentrācija pārsniedz pieļaujamo normatīvu un ir lielāka par 40 µg/m³;
- II zona – piesārņojošās vielas NO₂ gada vidējā koncentrācija ir robežās no 30 līdz 40 µg/m³;
- III zona – piesārņojošās vielas NO₂ gada vidējā koncentrācija ir mazāka par 30 µg/m³.

Zonās, kur slāpekļa dioksīda koncentrācija pārsniedz noteikumos paredzētos normatīvos robežlielumus cilvēka veselības aizsardzībai, nav pieļaujama jaunu, atmosfēru piesārņojošu objektu celtniecība. Zonu karte pēdēji reizi aktualizēta 2009. gadā, 2014.gadā paredzēta jaunas zonu kartes izstrāde.

Rīgā pašlaik nav uzskaites mazajām apkures iekārtām (varētu būt daudzu tūkstošu skaitā), un tādējādi to ietekmi datu trūkuma dēļ novērtējumos vienkārši neņem vērā. Daļiņu emisiju sadalījumā Rīgā

⁵⁰ „Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programma 2011.-2015.” Par iespējām samazināt piesārņojumu (daļiņas un slāpekļa oksīdus) un uzlabot gaisa kvalitāti Rīgā (spēkā no 10.06.2011)

⁵¹ Vides rīcības programma 2012.-2017.gadam, projekts

⁵² Izstrādātās zonu kartes digitālā veidā glabājas Rīgas domes Informācijas tehnoloģiju centrā. Informācija par karti un tās lietošanu pieejama http://mvd.riga.lv/lv/vide/piesarn_zona/

mājsaimniecības ir viens no būtiskiem iesārņojuma avotiem. Tas rada gaisa piesārņojumu ar daļiņām (PM₁₀; PM_{2.5}), ko emitē individuālajā apkurē izmantotās sadedzināšanas iekārtas. Rūpniecības sektors, kas ietver arī katlu mājas centralizētās siltumapgādes nodrošināšanai, dod savu daļu no daļiņu emisijām, bet transporta sektora ietekme piesārņojumam ar daļiņām no dzinējiem un resuspensijas ir izteikti liela pilsētas centra kanjona tipa ielās.

Aktualizētajā rīcības programmā 2011. - 2015.g. atzīmēts, ka Rīgas domes 2006. gada 17. novembra saistošo noteikumu Nr. 60 „Par gaisa piesārņojuma teritoriālo zonējumu” praktiskā izmantošana pašvaldības darbā ir pierādījusi, ka pilsētas teritoriālais zonējums ir labs instruments slāpekļa dioksīda piesārņojuma līmeņa kontrolei un gaisa kvalitātes pasliktināšanās novēršanai. Tāpēc ir izkristalizējusies nepieciešamība pēc līdzīga zonējuma, kas tiktu izstrādāts, balstoties uz daļiņu PM₁₀ un benzola koncentrācijām apkārtējā gaisā pilsētā. Rīcības programmā iekļauts pasākums „M.3.1. Pilsētas gaisa piesārņojuma zonu karšu izstrāde NO₂, benzolam un PM₁₀. Iegūto informāciju par piesārņojošo vielu koncentrācijām pilsētā izmantot pilsētplānošanā, siltumapgādes u.c. jautājumu risināšanā.”

Gaisa kvalitāti lielā mērā ietekmē emisijas no autotransporta. Sadegot degvielai, tiek emitētas gan daļiņas (smalkā un ultrasmalkā frakcija), gan arī oglekļa oksīdi, slāpekļa oksīdi, ogļūdeņraži. Šīs emisijas ir atkarīgas gan no transportlīdzekļu vecuma, gan izmantotās degvielas veida⁵³. Rīgā 2012.gadā reģistrētas 223776 automašīnas, no tām vieglās 86%. Kopš 2010.gada Rīgā reģistrēto automašīnu skaits pakāpeniski palielinās. Jāatzīmē gan, ka ikdienā Rīgas satiksmē piedalās daudz transporta līdzekļu, kas reģistrēti ārpus Rīgas. Slāpekļa dioksīda izmešus apjoms no automašīnām ir atkarīgs no transporta līdzekļu vecuma sastāva. Līdz ar Eiro IV (no 2005.g.) un Eiro V (no 2009.g.) standartu ieviešanu automobiļu ražošanā un to īpatsvara palielināšanos transporta līdzekļu parkā ir sagaidāms, ka gaisa piesārņojums ar slāpekļa dioksīdu samazināsies, jo iepriekšminēto jaunāko standartu automašīnas ir aprīkotas ar izplūdes gāzu attīrīšanas sistēmām. Mašīnu vecumu un procentuālo sadalījumu katrā no 5 Eiro klasēm raksturo 7. tabula. Automašīnas, kas ražotas sākot no 2010.gada atbilst Eiro5 klasei, sastāda tikai 3% no kopējā vieglo automašīnu skaita⁵⁴. Salīdzinājumā ar 2011.gadu vieglo automašīnu vidējais vecums samazinās, tomēr joprojām vislielākā ~72% liela automašīnu daļa atbilst Eiro2 un Eiro1 klasei. 2012.gadā par 3% salīdzinājumā ar 2011.gadu palielinājās 6-10 gadus vecu automašīnu īpatsvars, taču tas skaidrojams ar to, ka samazinājies 2-5 gadus vecu automašīnu īpatsvars.

7.tabula Rīgā reģistrēto vieglo automašīnu sadalījums pēc to izlaides gada 2012. gadā

Automašīnas vecums 2012.gads		Eiro Klase	% sadalījums
līdz 2 gadiem	2010-2012	Eiro5	2,95%
no 3 līdz 5 gadiem	2005-2010	Eiro4	4,97%
no 6 līdz 10 gadiem	2002-2006	Eiro 4 un Eiro 3	20,43%
11 gadi un vairāk	2001 un vecākas	Eiro3, Eiro1, pirms-Eiro	71,65%

Avots: Centrālā statistikas pārvalde

Iedzīvotāju vērtējums par gaisa kvalitāti mikrorajonā/apkaimē kopš 2008.gada ir ievērojami uzlabojies un 2012.gadā pozitīvu vērtējumu izteica 77,4% iedzīvotāju. 2008.gadā pozitīvu vērtējumu izteica - 63,8% (10.attēls).

Iedzīvotājiem ir iespēja sekot gaisa monitoringa datiem Rīgas domes mājas lapā⁵⁵. Jāņem vērā, ka Valsts vides dienests regulāri saņem iedzīvotāju sūdzības⁵⁶ par traucējošām smakām, kas atgādina naftas un gāzes smakas. Iedzīvotāju sūdzības ir par termināliem un uzņēmumiem Rīgas Brīvostas teritorijā. Piesārņojums ar smakām no šiem uzņēmumiem rada diskomfortu iedzīvotājiem Mangaļu apkaimē, Sarkandaugavā un Mežaparkā.

⁵³ „Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programma 2011.-2015.” Par iespējām samazināt piesārņojumu (daļiņas un slāpekļa oksīdus) un uzlabot gaisa kvalitāti Rīgā (spēkā no 10.06.2011)

⁵⁴ Centrālās statistikas biroja dati. Statistikas dati pieejami par Latviju kopumā, tomēr var pieņemt, ka Rīgas pilsētā tendences mašīnu vecumstrukturā ir līdzīgas kā Latvijā kopumā.

⁵⁵ https://www.riga.lv/media/gaiss/04_days_04.gif

⁵⁶ Valsts vides dienests, sadaļa jaunumi, 01.03.2013., 27.09.2012., 10.09.2012.,

10. attēls Iedzīvotāju apmierinātība par gaisa kvalitāti mikrorajonā/apkaimē (procentos) 2008. – 2012.g.

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SKDS, 2008.-2012.g.

Kā liecina iedzīvotāju aptaujas rezultāti, 77% respondentu ir apmierināti ar gaisa kvalitāti savā apkaimē, savukārt 20,5% puda neapmierinātību par gaisa kvalitāti.

Smakas, piesārņojums ar PM₁₀ (putekļu veidā) un naftas produktu tvaikiem arī ir galvenie iedzīvotāju sūdzību cēloņi, kas konstatēti SIA „Vides Konsultāciju Birojs” atsevišķu projektu ietvaros veiktajās iedzīvotāju aptaujās, kā arī apkopojot datus par Lielrīgas RVP saņemtajām sūdzībām laika posmā no 2004. gada līdz 2011. gadam⁵⁷.

Otrajā (aktualizēta 2013.g.) rīcības programmā gaisa kvalitātes uzlabošanai Rīgā 2011. – 2015.gados⁵⁸ ir uzskaitīti pasākumi, kuri ir ieviešami Rīgas attīstības plānošanas dokumentu izstrādes laikā:

- Transporta plūsmu optimizēšana piesārņojuma samazināšanai
- Infrastruktūra zemu vai nulles emisiju transportlīdzekļu izmantošanas veicināšanai
- Piesārņojuma mazināšana no autotransporta degvielas izplūdes gāzēm
- Abrāzijas radītā piesārņojuma mazināšana no autotransporta riepiem un ceļu seguma
- Gaisa kvalitātes aspektu ievērošana kurināmā izvēlē
- Atbalsts enerģijas ražošanas optimizēšanai
- Efektīva dūmgāzu attīrīšana
- Putekļu emisiju samazināšana no darbībām ar putošiem materiāliem
- Piesārņojuma samazināšana no individuālās apkures
- Siltumenerģijas patēriņa samazināšana
- Pilsētplānošanas optimizācija
- Gaisa monitoringa tīkla uzturēšana
- Gaisa kvalitātes izvērtēšanai nepieciešamo datu nodrošināšana
- Sabiedrības informēšana un savstarpēja sadarbība

Risināmie jautājumi

- Aktualizētajā rīcības programmā 2014. - 2015.g. iekļauto pasākumu ieviešana, rezultātu izvērtēšana un uz jaunāko informāciju balstītas rīcības programmas izstrāde un ieviešana nākamajā periodā
- Rīgā ir liels daudzums automašīnu ar zemu Eiro klasi. Samazinoties vecu automašīnu skaitam, ir iespējams uzlabot gaisa kvalitāti, taču transportlīdzekļu vecuma struktūras izmaiņas ir lielā mērā saistītas ar sabiedrības labklājību. Pasākumu plāns PM_{2,5}, PM₁₀, NO₂ emisiju samazinājumam

⁵⁷ Rīgas Brīvostas Vides pārskats 2011.gadam, 2012

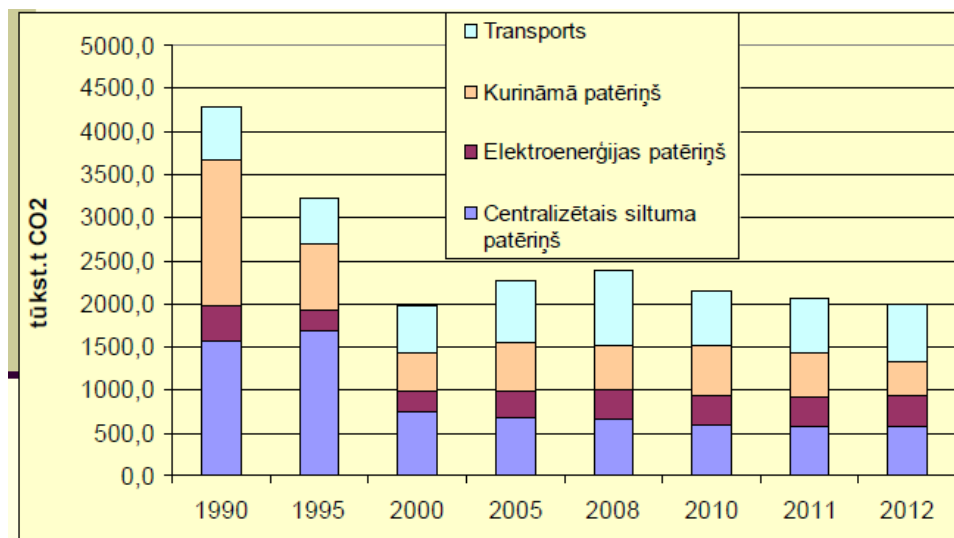
⁵⁸ Aktualizētā Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programma 2014.-2015.g., SIA "Vides konsultāciju birojs", 2013.

pilsētas centrā ir iekļauts „Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programma 2011.-2015. par iespējām samazināt piesārņojumu (daļiņas un slāpekļa oksīdus) un uzlabot gaisa kvalitāti Rīgā”.

- Gaisa kvalitātes problēmas un robežlielumu pārsniegumi ir viena no Rīgas problēmām, galvenokārt, pilsētas centrā, kā arī smaku problēma blakus ostai esošajās dzīvojamajās teritorijās.
- Lokālo emisijas avotu (individuālās apkures iekārtas, citi mājāsaimniecības sektora avoti) samazināšana
- Regulāra transporta līdzekļu intensitātes uzskaitē, gaisu piesārņojošo vielu izkļiežu aprēķināšanai nepieciešamo datu atjaunošana un programmatūras uzturēšana, ko veic kvalificēts speciālists. Šo datu izmantošana pilsētplānošanas vajadzībām, veikto pasākumu gaisa kvalitātes uzlabošanā efektivitātes, attīstības priekšlikumu, iedzīvotāju iesniegumu u.c. izvērtēšanā, lai operatīvi reaģētu uz izmaiņām
- Bezizmešu mobilitātes palielināšana pilsētā, tostarp ieviešot pilsētas sabiedriskajā transportā inovatīvas ūdeņraža un kurināmā elementu tehnoloģijas, kā arī veidojot lielāku pašvaldības elektromobiļu parku un publiski pieejamu infrastruktūru ātrai un lēnai elektromobiļu uzlādei.

3.6.2 Klimata pārmaiņas

Laika posmā no 1990. līdz 2000.gadam kopējās CO₂ emisijas samazinājās, pateicoties panāktajam ievērojamam samazinājumam kurināmā gala patēriņa un centralizētajā siltumapgādes siltumenerģijas patēriņa radītajās emisijās Rīgā. No 2000. līdz 2010.gadam CO₂ emisiju bilancē lielāko daļu no emisijām deva transporta sektors un siltumenerģijas patēriņš centralizētajā siltumapgādes sistēmā, bet atlikušo daļu rada kurināmā patēriņš dažādos patērētāju sektoros un elektroenerģijas patēriņš.

11. attēls. CO₂ emisijas no dažādiem patērētāju sektoriem no 1990.gada (bāzes gads) līdz 2012.gadam

Avots: Rīgas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāns viedai pilsētai 2014.-2020.gadam

Kopš 1990.gada CO₂ emisiju samazinājums ir sasniedzis, salīdzinot ar bāzes gadu, jau 53%. Galvenokārt tas notiek uz fosilā kurināmā patēriņa samazinājuma rēķina decentralizētās siltumapgādes sektorā, kā arī centralizētās siltumapgādes sektorā, un atjaunojamo energoresursu piesaistes siltumapgādei. Par dažiem procentpunktiem ir tendence palielināties emisijām transportā un elektroapgādē, mērķtiecīgi samazinoties kopējam emisiju apjomam kopš 2008.gada. Procentuālais emisiju sadalījums 2012.gadā pa patēriņa sektoriem:

- transports - 34%
- kurināmais decentralizētā siltumapgādē - 20%
- elektroenerģija - 17%
- centralizētā siltumapgāde - 29%.

Vidējais centralizētai siltumapgādei pieslēgto ēku īpatnējais siltumenerģijas patēriņš gadā pilsētā ir 213 kWh/m² (2008.gada dati). Renovētajās mājās dominējošais īpatnējais energopatēriņš apkurei 2010./2011.gada apkures sezonā (pie ārējais temperatūrām šīs apkures sezonas laikā) bija 45 kWh/m² līdz 80 kWh/m² robežās⁵⁹. Ir aprēķināts, ka Rīgas pilsētā būtu nepieciešams kompleksi renovēt ap 6000 māju (ar 12 milj.m²). Līdz 2011.gadam Rīgā renovētas 28 daudzdzīvokļu mājas.

Risināmie jautājumi

- Pēckara daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas, kas būvētas laikā no 1945. Līdz 1993.gadam, ir ar zemu siltumnoturību un neatbilst Eiropas līmenim. Šī apbūve raksturīga ar būvniecību pēc tipveida projektiem. Nepieciešams risināt šo ēku energoefektivitātes uzlabošanu, piesaistot ESKO un citu progresīvu organizācijas un finansēšanas formu atbalstu daudzdzīvokļu māju renovācijai.”
- Jāsniedz atbalsts ēku energoefektivitātes celšanai, veidojot valsts un pašvaldības finanšu atbalsta fondus.
- Ikdienā no Pierīgas Rīgā iebraucošo automašīnu skaits palielina kopējo emisiju daudzumu. Jārisina automašīnu novietošanas (stāvparku izvietojuma) jautājums, jautājums, jāatbalsta bezizmešu mobilitātes palielināšana un jāveic transporta plūsmu optimizācija.

3.6.3 Vides troksnis

Rīga atrodas starptautiskas nozīmes dzelzceļu un autoceļu krustpunktā, kā arī tai pieejama starptautiska lidosta un osta. Rīgu kā nozīmīgu transporta un komunikāciju mezglu noslogotākajās teritorijās raksturo trokšņu radītā slodze. Galvenie trokšņu avoti ir autotransports, sliežu ceļu transports (dzelzceļš un tramvajs), lidosta un osta, rūpniecības objekti un sadzīves trokšņi.

Rīgai ir izstrādāts rīcības plāns trokšņu samazināšanai 2009.-2018.gadam⁶⁰, kas balstīts uz 2008. gadā sagatavotajām Rīgas aglomerācijas stratēģiskajām trokšņu kartēm⁶¹, kas aptver visu Rīgas teritoriju un kurās ir noteikts trokšņu līmenis no dažādiem avotiem dažādos diennakts laikos. Rīgas domes 28.02.2012. saistošie noteikumi Nr.168 „Par rīcības plānu vides trokšņa samazināšanai Rīgas aglomerācijā” ietver Rīcības plānu vides trokšņa samazināšanai Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā laika posmam 2011.-2015.gadam, kā arī tālākam posmam 2015.-2019.gadam. Atsevišķu pasākumu apraksti un detalizēti paskaidrojumi ir pieejami RD MVD mājas lapā (<http://mvd.riga.lv/lv/vide/>). To izstrāde balstīta uz vides kvalitātes normatīviem, kas attiecībā uz troksni bija noteikti Ministru kabineta 2004.gada 13.jūlija noteikumos Nr.597 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība”. Šā Vides pārskata izstrādes laikā ir pieņemti Ministru kabineta 2014. gada 07. janvāra noteikumi Nr.16 „Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība”, kas atceļ Ministru kabineta noteikumus Nr. 597 (2004.) un nosaka jaunus robežlielumus teritorijas lietošanas funkcijām (8. tabula).

8.tabula Trokšņa robežlielumi

Nr. p.k.	Teritorijas lietošanas funkcija	Trokšņa robežlielumi		
		L _{diena} (dB(A))	L _{vakars} (dB(A))	L _{nakts} (dB(A))
1.1.	Individuālo (savrupmāju, mazstāvu vai viensētu) dzīvojamo māju, bērnu iestāžu, ārstniecības, veselības un sociālās aprūpes iestāžu apbūves teritorija	55	50	45
1.2.	Daudzstāvu dzīvojamās apbūves teritorija	60	55	50
1.3.	Publiskās apbūves teritorija (sabiedrisko un pārvaldes objektu teritorija, tai skaitā kultūras iestāžu, izglītības un zinātnes iestāžu, valsts un pašvaldību pārvaldes iestāžu un viesnīcu teritorija) (ar dzīvojamo apbūvi)	60	55	55

⁵⁹ Rīgas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāna 2010.-2020.gadam Progres a ziņojums par izpildi 2010.gadā

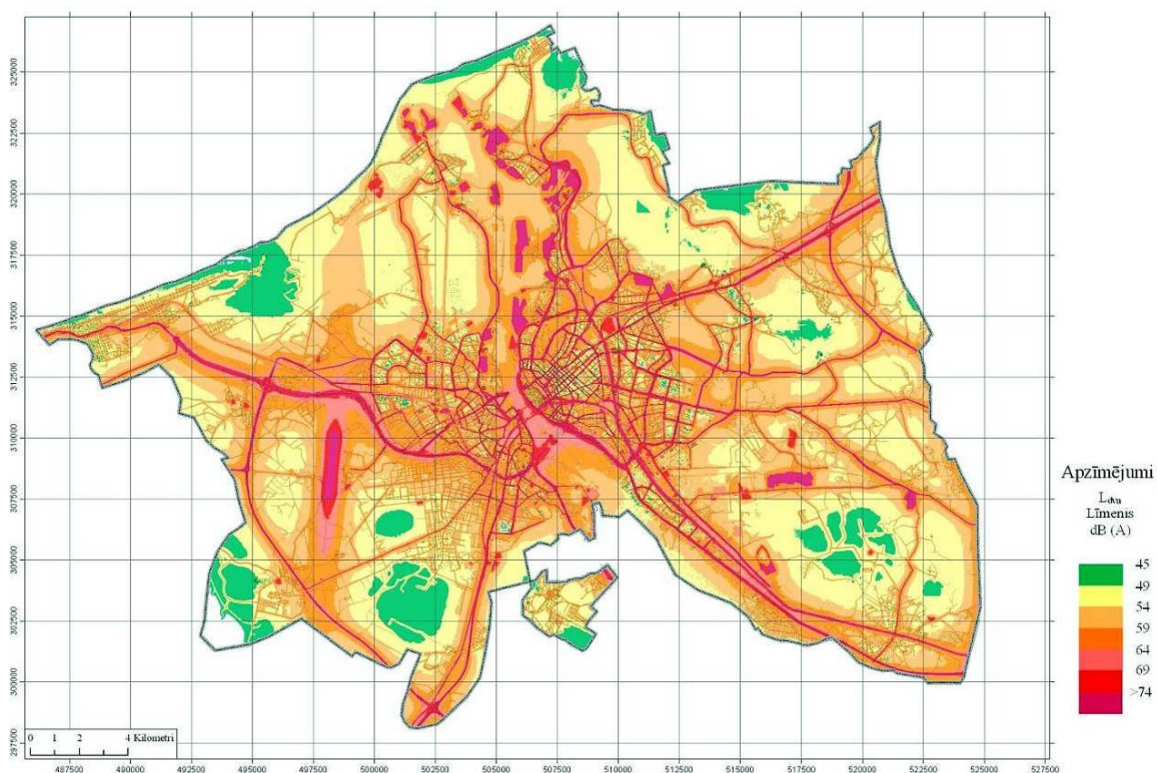
⁶⁰ Rīgas domes 2012.gada 28.februāra saistošie noteikumi Nr.168 „Par rīcības plānu vides trokšņa samazināšanai Rīgas aglomerācijā” SIA “ELLE”, 2009.gads

⁶¹ „Rīgas aglomerācijas trokšņa stratēģiskās kartēšana”, SIA “ELLE”, 2008.gads

Nr. p.k.	Teritorijas lietošanas funkcija	Trokšņa robežlielumi		
		L _{diena} (dB(A))	L _{vakars} (dB(A))	L _{nakts} (dB(A))
1.4.	Jauktas apbūves teritorija, tai skaitā tirdzniecības un pakalpojumu būvju teritorija (ar dzīvojamo apbūvi)	65	60	55
1.5.	Klusie rajoni apdzīvotās vietās	50	45	40

2008.gadā izstrādātajai Rīgas aglomerācijas trokšņu kartei par pamatu tika izmantoti auto, dzelzceļa, tramvaja un gaisa satiksmes intensitātes dati (satiksmes intensitātes mērījumu dati par 2006.gadu), kā arī informācija par troksni radošiem rūpnieciskiem avotiem, izņemot sadzīves radītos trokšņus. Lai nodrošinātu aktuālo informāciju, 2014.gadā un 2015. gadā ir paredzēts karti atjaunot, izmantojot jaunākos satiksmes intensitātes datus. Pašvaldība, izmantojot trokšņu karti, izstrādā vides trokšņa samazināšanas rīcības plānu tuvākajiem 5 gadiem un ilgtermiņā. Rīgas domes Mājokļu un vides departaments sniedz nosacījumus un atzinumus teritorijas plānošanas dokumentu (lokālpārplānojumi, detālpārplānojumi) un būvprojektu izstrādei, izvērtē vides situāciju un sniedz atbildes uz citu pašvaldības struktūrvienību pieprasījumiem, iedzīvotāju sūdzībām u.c.

Rīgas aglomerācijas teritorijā atbilstoši teritorijas zonējumiem, platības, kuras tika noteiktas atbilstoši Ministru kabineta noteikumu Nr. 597 (2004.g.) 2. pielikumā noteiktajiem trokšņa robežlielumiem, aizņem ~38 % no Rīgas aglomerācijas teritorijas. Piemēram, visā Rīgas vēsturiskajā centrā pie ēku fasādēm tiek ievērojami pārsniegti pastāvošie pieļaujamie vides trokšņa normatīvi, vietām pat par 25 dB (~20 kārtīgi) (12. attēls). Platības ziņā visvairāk aizņem tās teritorijas, kuras atrodas diskomforta zonās, kur trokšņa rādītāju robežlielumu vērtības tiek pārsniegtas par 0-5 dB un 5-10 dB.

12. attēls *Kopējo trokšņu avotu radītās diennakts trokšņa rādītāja L_{dn} vērtības Rīgas aglomerācijas teritorijā*

Avots: RD MVD

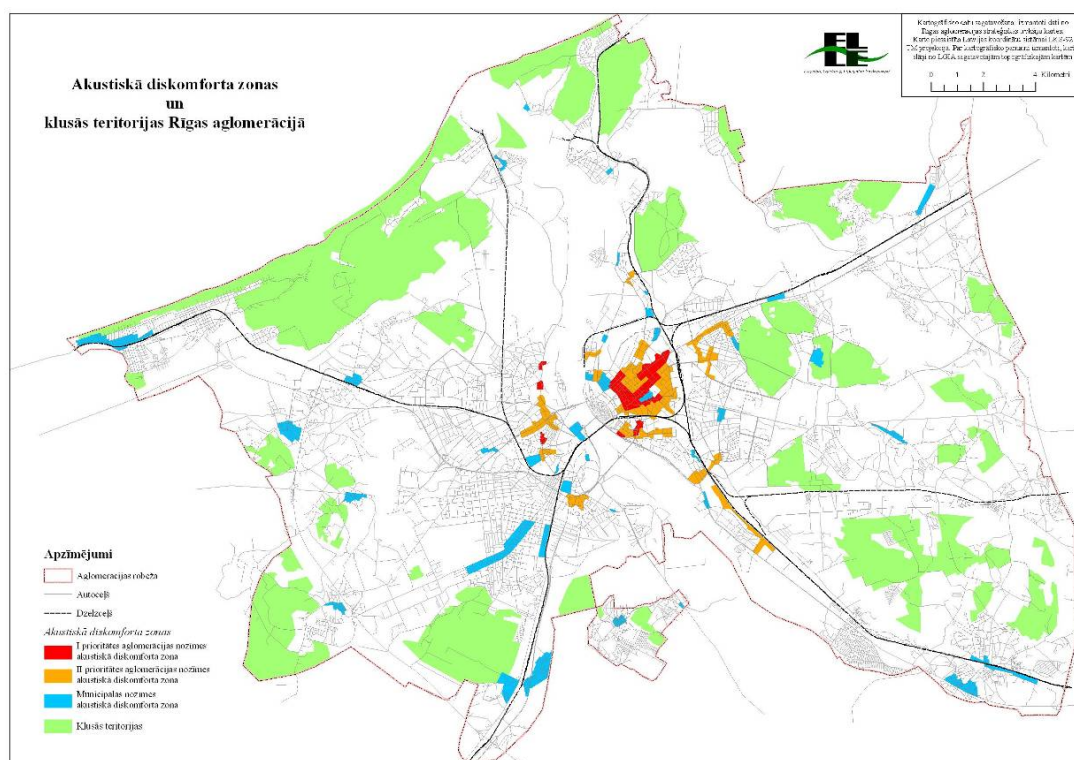
Atbilstoši veiktajiem aprēķiniem, kuros apkopota informācija par cilvēku skaitu, kuri dzīvo mājokļos ar nozīmīgām trokšņa rādītāju vērtībām, visvairāk iedzīvotāju dzīvo zonās, kur trokšņa līmenis ir robežās no 50 līdz 54 dB (A) – 249 55 iedzīvotāji un zonā no 45 līdz 49 dB (A) – 211 000 iedzīvotāji⁶². Ievērojot to,

⁶² „Rīgas aglomerācijas trokšņa stratēģiskās kartēšana”, kopsavilkums, SIA “ELLE”, 2008.gads

ka Ministru kabineta noteikumi Nr.16 (2014.g.), nosaka zemākus trokšņa robežlielumus nekā Ministru kabineta noteikumi Nr. 597 (2004.g.), trokšņa līmeņu pārsniegumu teritorijas iespējams ir mazākas. Precīzas to teritorijas, ietekmēto iedzīvotāju skaits, trokšņa diskomforta un klusās zonas izvērtējamas un nosakāmas, izstrādājot jaunās trokšņa kartes. Balstoties uz tām, ir aktualizējams Rīgas aglomerācijas trokšņa samazināšanas rīcības plāns.

Atbilstoši ES kritērijiem un metodikai esošajā Rīgas aglomerācijas trokšņa samazināšanas rīcības plānā 2009. – 2019.gadā⁶³ Rīgas administratīvajā teritorijā ir izdalītas 45 akustiskās diskomforta zonas (ADZ), kas iedalītas 3 prioritāšu zonās (3. prioritāte - municipālās ADZ, jeb MADZ)⁶⁴. MADZ raksturīgs ievērojams iedzīvotāju blīvums pie paaugstināta trokšņa līmeņa. Šādas zonas aptver Rīgas centra maģistrālās ielas, Lāčplēša ielu, Daugavgrīvas ielas posmus, Nometņu – Melnsila ielu, Krasta ielu, Rīgas centru, Slāvu ielu, Lokomotīves ielu un citas ielas. Ārpus šīm zonām pašvaldība rīcības plānā neparedz prettrokšņa pasākumus, izņemot gadījumos, kas saistīti ar teritorijas plānojuma grozījumiem, mainot plānoto (atļauto) izmantošanu un atkārtotu trokšņu situācijas modelēšanu, kas sniedz informāciju par būtiskiem vides trokšņu robežlielumu pārsniegumiem.

Plānojot pilsētas attīstību, īpaša uzmanība ir jāpievērš tiem mājokļiem un to iemītnieku skaitam, pie kuriem ir prognozēti trokšņa līmeņi, kas pārsniedz valstī noteiktos āra trokšņa normatīvus (8. tabula). Pašvaldībai ir tiesības noteikt arī stingrākus trokšņa robežlielumus kādām konkrētām teritorijām, kurās pašvaldība vēlas saglabāt klusumu.

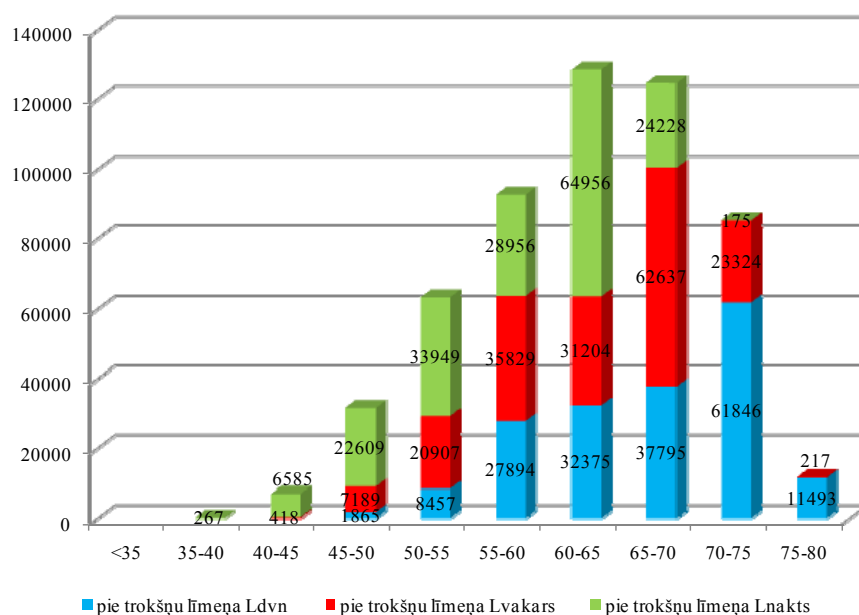
13. attēls Akustiskā diskomforta zonas Rīgā un kopējo trokšņu avotu radītās diennakts trokšņa rādītāja Ldvn vērtības Rīgas pilsētas teritorijā

Avots: Rīcības plāns vides trokšņa samazināšanai Rīgas aglomerācijā, Rīga, 2009.g.

⁶³ Rīgas domes 2012.gada 28.februāra saistošie noteikumi Nr.168 „Par rīcības plānu vides trokšņa samazināšanai Rīgas aglomerācijā” SIA “ELLE”, 2009.gads

⁶⁴ 1. prioritāte – teritorijās ir blīvi izvietotas ēkas ar trokšņa indeksa vērtībām virs 1 000 000. 2. prioritāte - ADZ, kurās kopējais trokšņa indekss ir lielāks par 1 000 000, taču ēkas ar augstiem trokšņa indeksiem ir vairāk izklaidētas telpā vai arī trokšņu ietekme uz iedzīvotājiem ir mazāka. 3. prioritātes - trokšņa indekss ir zemāks par 1 000 000, bet kuras pašvaldības noteikušas kā nozīmīgus, trokšņa jutīgus objektus.

Pilsētas turpmākajā attīstībā būtiski ir samazināt paaugstinātam troksnim pakļauto iedzīvotāju skaitu (14. attēls). Lai to nodrošinātu, tiek veikta trokšņu aizsargekrānu uzstādīšana, satiksmes organizācijas izmaiņas (ielu rekonstrukcija), dabisko aizsargstādījumu izveidošana u.c. līdzīgi pasākumi.

14. attēls Paaugstināta trokšņa līmeņa ietekmēto cilvēku skaits (esošā situācija) Rīgas aglomerācijā

Avots: Rīcības plāns vides trokšņa samazināšanai Rīgas aglomerācijā 2009. – 2019.g.

Rīcības plānā vides trokšņa samazināšanai ir ietverti ilgtermiņa pasākumi, kas vērsti uz transporta radītā trokšņa samazināšanu:

Rīgas attīstības programma 2006.-2018.gadam	- Dienvidu tilta celtniecība – trešā kārtā – Dienvidu tilta pieslēgumi ielu tīklam Daugavas kreisā krastā; - Daugavas Ziemeļu šķērsojuma 1. posma būvniecība un Daugavas Ziemeļu šķērsojums ar pievedceļiem Pārdaugavā un Brīvības gatves dublieri; - Paredzēta 9 ielu un krustojumu rekonstrukcija.; - Dzelzceļa integrācijas izpēte un integrācija pilsētas sabiedriskā transporta sistēmā; - Daugavas šķērsojuma izbūve.
Rīcības plāns trokšņa samazināšanai uz valsts autoceļiem (Satiksmes ministrija/VAS "Latvijas Valsts ceļi")	- Baltezersa rietumu apvedceļa būvniecība un autoceļa E67 (A1) Rīga (Baltezers)-Igaunijas robeža (Ainaži) posma Ādaži-Lilaste (no km 6.3 līdz km 21.05) rekonstrukcija; - Latgales ātrsatiksmes Maršruta E22 (A6) Austrumu ievads Rīgā (Kranciema karjers-Slāvu aplis Rīgā) izbūve; - Autoceļa E67 (A4) posma Rīgas apvedceļa (Baltezers – Saulkalne) rekonstrukcija.

Risināmie jautājumi

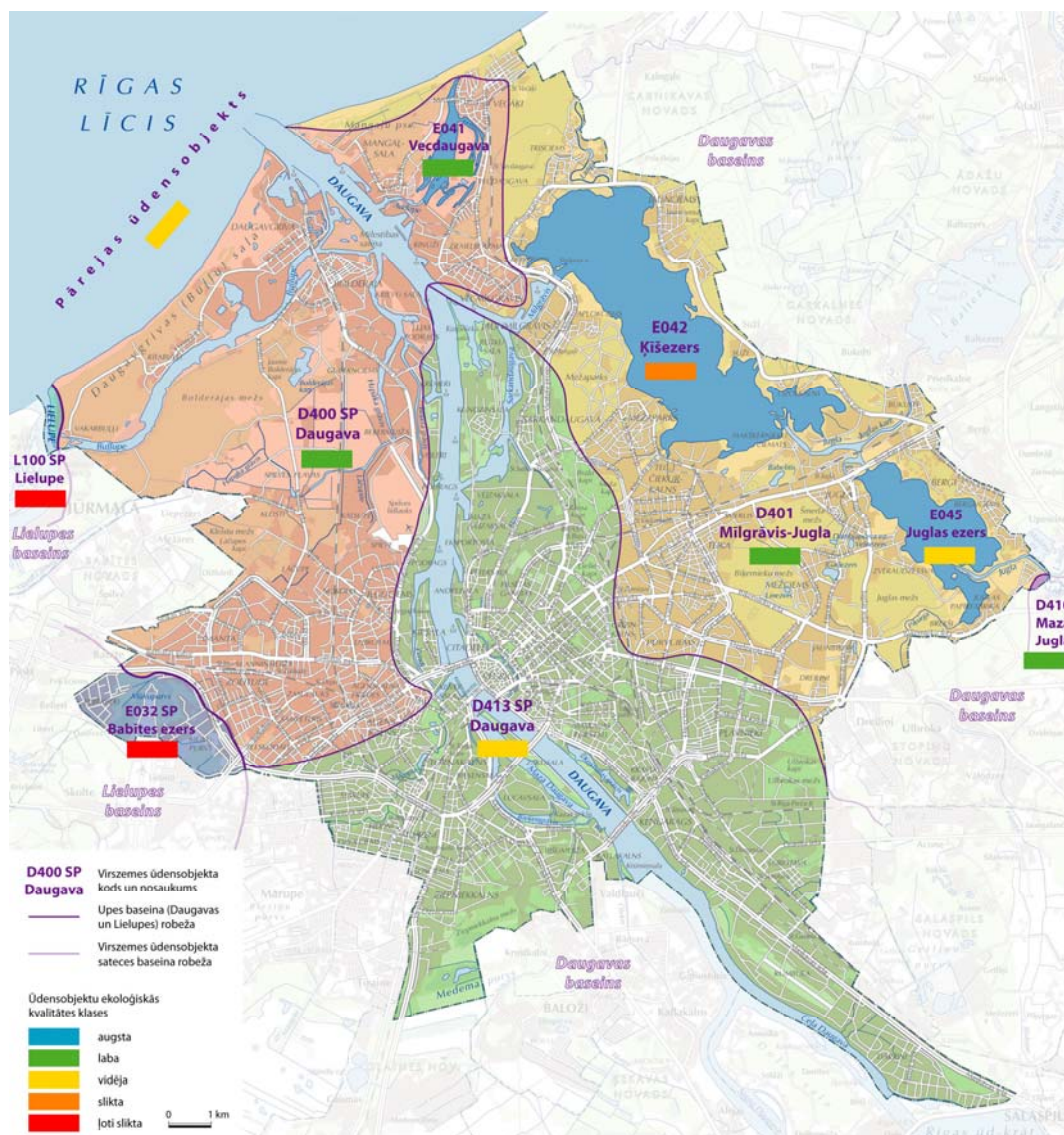
- Reprezentatīvu aktuālo datu ieguve par autotransporta, sliežu transporta (dzelzceļš, tramvajs) un gaisa transporta intensitāti, aktuālās informācijas par ražošanas objektu, tostarp ostas, radīto troksni apkopošana
- Trokšņa karšu izstrāde, balstoties uz aktuāliem transporta intensitātes datiem un informāciju par citu avotu radīto troksni, rīcības plāna vides trokšņa samazināšanai Rīgas aglomerācijā aktualizēšana
- Rīcības plāna vides trokšņa samazināšanai Rīgas aglomerācijā 2009. – 2019.g. ieviešana

- Izstrādājot attīstības plānošanas dokumentus, jāietver pasākumi būvniecības regulēšanai, nepieļaujot jaunu objektu būvniecību, piemēram, trokšņa diskomforta zonās. Jāveic plānoto trokšņa līmeņu modelēšana lokālplānojumā, detālplānojumā un būvniecības ieceru izstrādes stadijā, jāprojektē un jāievieš trokšņa samazināšanas pasākumu būvprojektos

3.6.4 Virszemes ūdeņu kvalitāte

Latvijai un līdz ar to arī Rīgas pilsētai saistošas ir Eiropas kopienas Ūdens struktūrdirektīvas (2000/60/EC) prasības, kas nosaka, ka līdz 2015.gada beigām visā Eiropā jānodrošina laba virszemes un pazemes ūdens kvalitāte. Vispārīgi ūdeņu kvalitātes mērķi ir noteikti Ūdens apsaimniekošanas likumā. Šo mērķu sasniegšanai jāveic pasākumi, lai vienlaicīgi izpildītu MK 25.06.2009. noteikumus Nr.646 „Noteikumi par upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāniem un pasākumu programmām”.

Rīgas virszemes ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes aktuālākais vērtējums ir veikts Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāna izstrādes ietvaros⁶⁵. Tajā sniegtais Rīgā esošo ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes novērtējums apkopots 9.tabulā un ilustrēts 15.attēlā sniegts virszemes ūdens objektu un to sateces baseinu novietojums Rīgas teritorijā.

⁶⁵ Daugavas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010. - 2015. gadam, 2009

9.tabula Ūdensobjektu ekoloģiskā stāvokļa novērtējums un vides kvalitātes mērķi

Ūdensobjekta nosaukums (kods)	Ekoloģiskā kvalitāte (potenciāls), 2009.g	Ekoloģisko kvalitāti ietekmējošie būtiskākie faktori – riski*	Ķīmiskā kvalitāte, 2009.g.	Sasniedzamā ekoloģiskā kvalitāte 2015.gadā
D400 SP Daugava	Laba	-	Laba	Laba
D401 Mīlgrāvis-Jugla	Laba	-	Laba	Laba
D413 SP Daugava	Vidēja	-	Laba	Laba
D410 Mazā Jugla	Laba	-	Laba	Laba
E041 Vecdaugava	Laba (ir izdarīts pieņemums par ūdensobjekta kvalitāti)	-	Laba	Laba
E042 Ķīšezers	Slikta	Izklīdētais piesārņojums	Laba	Laba
E045 Juglas ezers	Vidēja	-	Laba	Laba
Pārejas ūdensobjekts	Vidēja	Upju ienestais piesārņojums, pārrobežu piesārņojums	Laba	Vidēja (ūdensobjektam ir noteikts mērķa sasniegšanas termiņa izņēmums)

* Riska ūdensobjekts, MK noteikumi Nr. 418, 31.05.2011.

** 2006. - 2008. gada bīstamo un īpaši bīstamo vielu monitorings Daugavas apgabala veikts četros upju ūdensobjektos. Rīgas teritorijā atrodas ūdensobjekts Daugava (D413 SP) (monitorings veikts pie Rumbulas).

Avots: Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.- 2015. gadam, 2009., pilnā un apstiprinātā versija

Būtiskākie piesārņojuma avoti virszemes ūdens objektiem Rīgas teritorijā ir izklīdētā un punktveida piesārņojuma avoti, un morfoloģiskā slodze. Nozīmīgākie punktveida piesārņojuma avoti ir notekūdeņu izplūdes vietas, izklīdētā piesārņojuma avoti – notece nekonzcentrētā veidā no plašākas teritorijas, kas rodas, lietus un sniega kušanas ūdeņiem notekot no apdzīvotām vietām un ceļiem. Centralizēti savāktie un attīrītie notekūdeņi būtiski ietekmē virszemes ūdensobjektus - Daugavu visā tās tecējumā, Mazo Juglu, Lielo Juglu, Mīlgrāvi –Juglu, kā arī pārejas ūdensobjektu. Kopuma centralizēti savāktie un attīrītie notekūdeņi rada 31% no kopējās antropogēnās fosfora slodzes, bet tikai 10% no kopējās antropogēnās slāpekļa slodzes.

Pēc notekūdeņu izlaidēm nākamais nozīmīgākais punktveida piesārņojuma avots ir piesārņotas vietas. Visvairāk piesārņoto vietu ir lielo pilsētu teritorijas un to apkārtnē – Rīgā (virszemes ūdensobjekti D400SP *Daugava*, D401 *Mīlgrāvis - Jugla* un D413SP *Daugava*). Galvenās piesārņojošās ir naftas produkti, smagie metāli, fosfora un slāpekļa savienojumi, fenoli u.c. organiski savienojumi.

Cilvēku izraisītu morfoloģisko izmaiņu dēļ ūdensobjektos ietekme atzīta par būtisku, no tiem ūdensobjekti D413SP *Daugava*, D400SP *Daugava*, D401 *Mīlgrāvis-Jugla* un D410 *Mazā Jugla* ir atzīti par stipri pārveidotiem. Ūdens ņemšana no virszemes un pazemes ūdensobjektiem Daugavas baseina apgabalā kopumā nav būtiskas ietekmes, jo labas kvalitātes dzeramā ūdens resursi ir pietiekamā apjomā, tomēr lokāli - Rīgas pilsētas apkārtnē un Baltezera teritorijā atzītas par būtiski ietekmētām lielā punktveida piesārņojuma avotu blīvuma dēļ un konstatētā piesārņojuma dēļ pazemes ūdeņos. Pie cita veida slodzēm minams plūdu apdraudējums, kas skar ūdensobjektus D413SP *Daugava*, D400SP *Daugava* un D401 *Mīlgrāvis-Jugla* teritorijas. Analizējot visu slodžu mijiedarbību upju ūdensobjekti D413SP *Daugava*, D400SP *Daugava* un D401 *Mīlgrāvis-Jugla* un D410 *Mazā Jugla* uzskatāmi par būtiski ietekmētiem.

Daugavas un Juglas upes un Juglas ezers un Ķīšezers atbilstoši ūdeņu iedalījumam *prioritārajos zivju ūdeņos*⁶⁶ ir *prioritārie karpveidīgie zivju ūdeņi*. Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā novērtēts, ka ūdeņi atbilst prioritārajiem karpveidīgajiem zivju ūdeņiem izvirzītajām kvalitātes prasībām⁶⁷. Saskaņā ar ziņojumu par virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzību⁶⁸, Rīgas pilsētā 2010.gadā, kā prioritāro zivju ūdeņiem neatbilstošas kvalitātes ūdensobjekts bija *E042 Ķīšezers*, kurā bija paaugstināts ūdens pH. Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plānā novērtēts, ka Ķīšezera ekoloģiskā kvalitāte ir sliktā⁶⁹. Paaugstināta pH rezultātā ieži (karbonāti – dolomīts, kaļķakmens u.c.) ūdeņu mijiedarbībā ar atmosfērā esošajām vielām (CO₂, SO₂, SO₃) rada paskābināšanos, un dabiskas izcelsmes organiskās skābes – humusvielas pH paaugstinās intensīvas fotosintēzes rezultātā vasarā un veicina intoksikācijas procesus. Piesārņojumu rada ilgstoša punktveida piesārņojuma slodze un ietekme no visa ezera sateces baseina⁷⁰, biogēno vielu, īpaši fosfora klātbūtne ekosistēmā.

Atbilstoši Ūdens struktūrdirektīvas 2000/60/EK un LR Ūdens apsaimniekošanas pamatnostādņēm Daugavas upju baseina apgabala plānā virszemes ūdeņiem noteikti šādi vispārējie vides kvalitātes mērķi: nepasliktināt virszemes ūdensobjektu stāvokli, līdz 2015. gadam censties sasniegt labu ekoloģisko un ķīmisko kvalitāti un izpildīt aizsargājamajām teritorijām izvirzītos mērķus un piemērojamos normatīvus un samazināt piesārņojumu ar prioritārajiem vielām un pakāpeniski novērst īpaši bīstamo vielu noplūdi virszemes ūdeņos. Ievērojot Ķīšezera ekoloģiskās kvalitātes vērtējumu un pēdējo gadu monitoringa datus, Ķīšezers saskaņā ar Ministru kabineta 2011. gada 31. maija noteikumos Nr.418 "Noteikumi par riska ūdensobjektiem" noteikto ir ūdensobjekts, kuram ir risks 2015. gadā nesasniegt vides kvalitātes mērķi "labā ekoloģiskā kvalitāte". Pārejas ūdensobjektam noteiktais sasniedzamais mērķis uz 2015.gadu ir vidēja kvalitāte. Tas nozīmē, ka visos ūdensobjektos būtiski jāsamazina slāpekļa un īpaši fosfora notece.

Daugavas upju baseina apgabala plānā ir noteikta pasākumu programma vides kvalitātes mērķu sasniegšanai. Pamata pasākumos ir iekļauta notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas nodrošināšana atbilstoši normatīvo aktu prasībām, kas Rīgā nozīmē paplašināt notekūdeņu savākšanas sistēmas un nodrošināt attīrīšanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām un nodrošināt normatīvo aktu prasībām atbilstošu dzeramā ūdens sagatavošanu apdzīvotās vietas ar cilvēku ekvivalentu (CE) >100 000. Par to ieviešanu atbild Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, pašvaldības, pakalpojumu sniedzēji, operatori. Pārejas ūdensobjekta ūdens kvalitātes uzlabošanas pasākumā noteikts, ka jāsamazina vasaras hlorofila *a* koncentrācija ūdenī un vasaras Seki caurredzamība.

Papildus pasākumos paredzēts samazināt hidroloģisko un morfoloģisko pārveidojumu ietekmi uz ūdeņu stāvokli. Papildus pasākumi ezeru ūdensobjektā *E042 Ķīšezers* paredz izpētīt un noteikt slodžu avotus un faktorus, kas šajos ezeros neļauj sasniegt vides kvalitātes mērķus, kā arī sagatavot priekšlikumus par ezera kvalitātes uzlabošanai nepieciešamajiem pasākumiem. Ūdensobjekta *E042 Ķīšezers* aizsardzības pasākumos paredzēts nepieļaut neattīrītu sadzīves, ražošanas vai komunālo notekūdeņu, ka arī meliorācijas ūdeņu tiešo ieplūdi ezerā.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2012.gada 10.janvāra noteikumiem Nr.38 „Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība” Rīgas pilsētas teritorijā atrodas vairākas peldvietas Baltijas jūras un Rīgas jūras līcī: Daugavgrīva, Vakarbulļi un Vecāķi. Šīs ir peldvietas, kas izveidotas un apsaimniekotas, atbilstoši higiēnas un drošības prasībām, to uzraudzību veic Veselības inspekcija. Rīgas pilsētas teritorijā peldsezonas laikā Veselības inspekcija veic 4 peldvietu ilglaicīgās pārbaudi, kā arī ilglaicīgo peldvietu ūdens monitoringu.

⁶⁶ Nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr.118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti", 2. pielikums (12.03.2002.)

⁶⁷ Kvalitātes prasības nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr.118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti"

⁶⁸ Ziņojums par virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzību, LVĢMC, 2010

⁶⁹ Ekoloģiskās klasifikācijas sistēmu un kvalitātes rādītāju nosaka 2004. gada 19. oktobra Ministru kabineta noteikumi Nr. 858 "Noteikumi par virszemes ūdensobjektu tipu raksturojumu, klasifikāciju, kvalitātes kritērijiem un antropogēno slodžu noteikšanas kārtību", kvalitātes rādītāju robežvērtības iekļautas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plānos

⁷⁰ Platība: 1840 km². Sateces baseinu veido Mīlgrāvja, Juglas. Lielās Juglas, Mazās Juglas, Juglas ezera, Lielā Baltezera, Mazā Baltezera un citu ūdenstilpju un mazāku upīšu sateces baseini.

Saskaņā ar Veselības inspekcijas 2012. gadā veikto peldūdens monitoringu⁷¹, Daugavgrīvas un Bābelītes peldvietās kopējā mikrobioloģiskā kvalitāte ir laba, Vakarbuļļu pludmales kvalitāte tika novērtēta kā izcila un tai tika ir piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts. Vecāķu pludmalēs kopējā mikrobioloģiskā kvalitāte tika novērtēta kā pietiekama⁷².

2012.gadā Rīgas pašvaldība veica 18 peldvietu (no tām 12 peldvietas Daugavā, t.sk. peldvietā „Lucavsala”) peldvietu ūdens kvalitātes novērojumu peldvietām, kuras 2012.gadā nebija iekļautas oficiālo peldvietu sarakstā. Papildus novērotajās peldvietās ūdens kvalitāte bija laba (pēc operatīvās novērtēšanas kritērijiem) un peldēšanās ierobežojumi nav bijuši noteikti.

Ūdensmalu pieejamība

Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros izstrādāts pētījums⁷³ par ūdensmalu pieejamību Rīgā. Dabīgie krasti (arī stiprināto nogāžu ar dabīgo apaugumu) ir ar īpašo nozīmi gan ainavā, gan lietošanas „draudzīgumā”, bet stiprinātie un mērķtiecīgi labiekārtotie, rada sterilu, fiziski augstu barjeru.

Nav izslēgta arī akvatoriju rakšana iekšzemē, ar kanāliem un izteiksmīgiem tiltiņiem veidojot to grīvas tauvas joslās, lai saglabātu brīvas pārvietošanās iespējas kājāmgājējiem un velosipēdistiem, līdz ar to pagarinot krastu līniju un paaugstinot zemes līmeni.

Daugavai jau esošo piegulošo ūdensteču grīvas ir stratēģiskas ainavu telpas, kas perspektīvā akcentējamas. Līdzšinējā izpratne plānošanā ir respektējusi krastmalas, nosakot nepieciešamību piekļūt ūdensobjektiem no sauszemes, kamēr to galvenā loma pēc būtības ir nodrošināt piekļuvi zemei, kā arī kājāmgājējiem iespēju brīvi pārvietoties gar to krastiem. Ūdens ceļi ir īsākie savienojumi starp daudzām pilsētas apkaimēm. RVC un tā aizsardzības zonas ūdens teritorijās nepieciešama kompleksa ūdens teritoriju attīstības plānošana.

Rīgā noteiktas pieejamās ūdensobjektu krastmalas⁷⁴, tai skaitā Daugava visā Rīgas pilsētā, izņemot Rīgas Brīvostu, kur pieejama neliela krastmalas daļa, Ķīšezers, Juglas ezers un citi. Peldošas būves un peldmājas atļauts izvietot Kileveina grāvī, daļā Buļļupes un Juglas kanālā.

Risināmie jautājumi

- Ūdensobjektā E042 Ķīšezers jāuzlabo ūdens kvalitāte. Gatavojot priekšlikumus ezera kvalitātes uzlabošanai nepieciešamajiem pasākumiem, priekšlikumos jāietver pasākumi notekūdeņu ieplūdes samazināšanai un neattīrītu virszemes noteces, t.sk. meliorācijas ūdeņu ieplūdei.
- Ķīšezērā nav peldvietu, kuras būtu iekļautas Ministru kabineta 2012. gada 10. janvāra noteikumu Nr.38 „Peldvietas izveidošanas un uzturēšanas kārtība” iekšzemes peldvietu sarakstā.
- Jāuzlabo peldvietu labiekārtojums.
- Nostiprinot krastus, daudzviet tiek iztaisnotas krasta līnijas, samazinot dabiskos līčus un meandrus. Tomēr labu dabisko krastu īpatsvara saglabāšanai ir būtisks pozitīvs ekoloģiskais aspekts.
- Rīgā esošās upes un ūdensteces nepietiekami tiek izmantotas kā ikdienas sabiedriskā transporta alternatīva. Attīstot upju transportu, iespējams samazināt autotransporta slodzi pilsētā.

3.6.5 Pazemes ūdeņu kvalitāte

Pazemes ūdensobjektu kvantitatīvā stāvokļa un ķīmiskās kvalitātes vērtējums ir veikts Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāna sagatavošanas procesā, izmantojot ilggadīgos datus par pazemes ūdeņu līmeņiem un kvalitātes datus atbilstoši dzeramā ūdens nekaitīguma prasībām pazemes ūdeņu atradnēs Daugavas baseinā, tostarp, Rīgā.

⁷¹ „Pārskats par peldvietu ūdens kvalitāti 2012. gada peldsezonā”, LR Veselības inspekcija, 2013

⁷² Pārskats par Stratēģijas ieviešanu Rīgā par 2011. gadu. Stratēģijas Uzraudzības sistēma.

⁷³ Priekšlikumi un rekomendācijas Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu grozījumiem ūdens teritoriju un krastmalu izmantošanai, SIA „EgG”, 2010

⁷⁴

Lielrīgas reģiona ūdensgūtnu mijiedarbības rezultātā 1970-os gados Arukilas-Amatas ūdens horizontu kompleksā izveidojās depresijas piltuve, kas aptvēra apmēram ¼ Latvijas teritorijas, t. sk. PŪO D4 teritorijas lielāko daļu. Teritoriāli depresijas centrs pieskaitāms Rīgas pilsētas teritorijai, kur visvairāk izmantotā Gaujas horizonta līmeņa pazeminājums sasniedza 20 m. Kopš 1991.gada, samazinoties ūdens patēriņam (apmēram 3 reizes), notiek artēzisko ūdeņu līmeņu atjaunošanās. Rīgas pilsētas teritorijā visvairāk izmantotā Gaujas horizonta līmeņi ir atjaunojušies līdz 60-desmito gadu sākuma līmeņiem, līmeņu atjaunošanas lielums ir 15 m. Lai arī šobrīd Daugavas baseina apgabala teritorija ir labi nodrošināta ar dzeramo pazemes ūdeni, tomēr Rīgas tuvumā ir problēmas ar tā kvantitāti. Iemesls ir ūdens lietotāju koncentrācija nelielā teritorijā – Rīgas ūdens apgādes centralizētās ūdensgūtnes, Jūrmalas, Olaines, Jelgavas u.c. pilsētu tuvums, kur ir liels iedzīvotāju blīvums un pazemes ūdeņu resursu dabiskā atjaunošanās nespēj kompensēt koncentrēto patēriņu. Tas nozīmē, ka palielinoties ūdens patēriņam iespējama atkārtota reģionālās depresijas attīstība.

Ūdens ķīmisko kvalitāti negatīvi ietekmē atsevišķi nitrātu paaugstināšanās gadījumi gruntsūdeņos vai hlorīdu un sulfātu palielināšanās artēziskajos ūdeņos Rīgā, kas ir ūdens ieguves ietekmes rezultāts (pazemes ūdeņu dabiskā atjaunošanās nespēj kompensēt to koncentrēto patēriņu).

Vides kvalitātes mērķis pazemes ūdeņiem:

- nepieļaut pazemes ūdensobjektu stāvokļa pasliktināšanos, censties līdz 2015. gadam sasniegt labu ķīmisko kvalitāti un kvantitatīvo stāvokli visos ūdensobjektos;
- rīkoties tā, lai piesārņojošo vielu koncentrāciju palielināšanās pazemes ūdeņos nekļūtu par stabilu tendenci;
- izpildīt aizsargājamajām teritorijām izvirzītos mērķus un piemērojamās normatīvus, novest vai samazināt piesārņojuma nonākšanu pazemes ūdeņos.

Taču pastāv atsevišķa problēma ar vairāk kā 1 000 ūdensapgādei, monitoringam un metro izpētei izveidotajiem urbumiem, kuri vairs netiek izmantoti un apsaimniekoti, taču nav veikta to likvidēšana vai aprīkošana atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Ļoti bieži šie urbumi ir antisantitārā stāvoklī un caur tiem notiek pazemes ūdens horizonta piesārņošana. Pazemes ūdeņu piesārņojumu rada arī dažādu rūpniecisko uzņēmumu saimniekošanas rezultātā radītais grunts piesārņojums. Gan attīrīšanas, gan pārvaldības jautājumu pareizai risināšanai un veikšanai ir liela nozīme, lai tiktu sasniegts vēlams rezultāts – tīrs un izmantošanai derīgs pazemes ūdeņu horizonts Rīgas pilsētā.

3.6.6 Dzeramā ūdens nodrošinājums un kvalitāte

Centralizētos ūdensapgādes Rīgas pilsētas iedzīvotājiem sniedz pašvaldības uzņēmums SIA „Rīgas ūdens”. SIA „Rīgas ūdens”. Lielākā daļa Rīgas pilsētas administratīvās teritorijas (vairāk nekā 90%) ir nodrošināta ar centralizētiem ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumiem.

Rīgas pilsētas ūdensapgādei nepieciešamais ūdens tiek iegūts sešās pilsētas nozīmes ūdensgūtnēs: no pazemes urbumiem ūdensgūtnēs „Zaķumuiža”, „Baltezers”, „Baltezers 1”, „Baltezers 2”, „Rembergi” un no virszemes – Daugavas upē, Rīgas HES ūdenskrātuves baseinā. Mazais Baltezers tiek izmantots pazemes ūdeņu papildināšanai ūdensgūtnēs „Baltezers” un „Baltezers 2”. Centralizēti iegūstamā ūdens apjoms sadalās aptuveni vienādi - gandrīz 50% ūdens nāk no pazemes avotiem un tikpat daudz (~ 50%) dod ūdens attīrīšanas stacija “Daugava”.

Mazā Baltezera, kas ir viens no galvenajiem ūdens ieguves avotiem, virszemes ūdens kvalitāte ir vērtējama kā slikta (Daugavas upju baseinu apsaimniekošanas plāns 2010.-2015.gadam), tāpēc svarīgi ir iekļaut pasākumus, kas precīzi novērtē ūdens objekta stāvokli un plānot uzlabošanas pasākumus.

Nedzīvojamā fonda klienti veido aptuveni 23% un 30% attiecīgi ūdensapgādes un kanalizācijas jomā no padotā ūdens daudzuma un notekūdeņu daudzuma. Lielāko daļu pieslēgumu veido neliela apjoma patērētāji līdz 10 m³/dienā.⁷⁵

Bez SIA „Rīgas ūdens” pazemes ūdeni no artēziskiem urbumiem iegūst vēl citi uzņēmumi, kuri to izmanto savām ražošanas vajadzībām vai pašpatēriņam.

Pilsētas tīklā padotā ūdens un realizētā ūdens daudzums pēdējo 15 gadu laikā ir strauji samazinājies. Sākot no 2000.gada samazinājuma tempi ir līdzsvarojušies, tomēr ūdens patēriņa samazinājuma

⁷⁵ SIA „Rīgas ūdens” Rīgas Vides programmas izstrādei sniegtā informācija

tendence saglabājas. Laika posmā no 2008.gada līdz 2010.gadam padotā ūdens apjoms ir samazinājies par 12%, bet realizētā ūdens daudzums par 11,1%. Realizētā ūdens daudzums 2010.gadā, salīdzinot ar 2008.gadu ir sarucis no 113 931 m³/dienā līdz 100 384 m³/dienā.

2013.gadā SIA „Rīgas ūdens” uzsāka ES Kohēzijas fonda projekta⁷⁶ īstenošanu, kas paredz uzlabot Rīgas pilsētas ūdenssaimniecības sistēmu (IV kārtā), izbūvējot jaunu dzeramā ūdens sagatavošanas staciju Baltezerā (plānotā jauda 28 000m³ diennaktī) un paplašinot ūdens apgādes un kanalizācijas tīklus Mārupē, Katlakalnā un Bolderājā. Projekta rezultātā centralizētajā ūdensapgādes sistēmā padotais dzeramais ūdens pilnībā atbilda Padomes Direktīvas 98/83/EK kvalitātes prasībām, centralizētajai ūdensapgādes sistēmai pieslēgto iedzīvotāju daļa palielināsies no 96,7% (papildus 4200 iedz.) līdz 98,2% un centralizētajai kanalizācijas sistēmai pieslēgto iedzīvotāju daļa palielināsies no 95,6% līdz 97,9% (papildus 6000 iedz.).

Pa ūdensvadiem piegādātā, iedzīvotāju ikdienas lietošanai paredzētā, dzeramā ūdens kārtējo monitoringu veic ūdensapgādes uzņēmums, bet auditmonitoringu⁷⁷ – LR Veselības inspekcija. No pazemes ūdeņiem iegūtā dzeramā ūdens kārtējo monitoringu⁷⁸ centralizētai ūdensapgādei veic pakalpojuma sniedzējs SIA “Rīgas ūdens”⁷⁹. Auditormonitorings sastāv no pazemes ūdeņu kvalitātes un kvantitātes monitoringa, kā arī dinamiskā un statiskā līmeņa mērījumiem. Savukārt kārtējā monitoringa laikā tiek kontrolēta dzeramā ūdens kvalitāte, ņemot paraugus pilsētas ūdensvada sadales tīklā.

2012.gada kārtējā monitoringa rezultāti⁸⁰ liecina, ka dzeramā ūdens kvalitāte atbilst normatīvo aktu prasībām⁸¹.

2012.gadā auditmonitoringa programmas ietvaros⁸² Veselības inspekcija izmeklēja 16 Rīgas pilsētas dzeramā ūdens paraugus, kuros noteikti ķīmiskie un mikrobioloģiskie rādītāji. Trīs paraugos konstatēts palielināts dzelzs saturs. Konstatētas arī neredz paaugstinātas mangāna koncentrācijas. 2012.gadā 84,2% Rīgas iedzīvotāju tika piegādāts atbilstošas kvalitātes dzeramais ūdens un salīdzinot ar 2011.gadu par 7% ir uzlabojusies ūdens ķīmiskā kvalitāte. Izmeklētajos Rīgas pilsētas dzeramā ūdens paraugos no 2008.-2012.gadam netika konstatēta neatbilstība pēc mikrobioloģiskajiem rādītājiem.

Risināmie jautājumi

- Kvalitatīva dzeramajā ūdens nodrošināšana patērētājiem, risinot dzeramā ūdensapgādei iegūtā ūdens atdzelžošanu, ūdensapgādes tīklu u rekonstrukciju.
- Depresijas piltuves rašanās risku, kas var veidoties, palielinoties ūdens ieguvei no pazemes ūdensgūtnēm Baltezerā, regulārā izvērtēšana

3.6.7 Notekūdeņu savākšana un attīrīšana

Centralizētas kanalizācijas sistēmas pakalpojumus Rīgas pilsētas iedzīvotājiem sniedz pašvaldības uzņēmums SIA „Rīgas ūdens”. Kopējais centralizētai kanalizācijas sistēmai pieslēgto iedzīvotāju skaits 95,6%. Rīgas kanalizācijas sistēmā savāktu notekūdeņu attīrīšana tiek veikta bioloģiskās attīrīšanas stacija (turpmāk – BAS) „Daugavgrīva”. 2012.gadā BAS „Daugavgrīva” tika attīrīti 51,5 milj.m³ notekūdeņu (un 0,02% no kopējā notekūdeņu daudzuma attīra citās Rīgas notekūdeņu attīrīšanas iekārtās) (16. attēls) un saražoti 28 580,64 t atūdeņoto dūņu. 2011.gadā saglabājas tendence, ka 68%

⁷⁶ Ūdenssaimniecības attīstība Rīgā, 4. kārtā

⁷⁷ Auditmonitorings (audita pārbaudes) – dzeramā ūdens atbilstības pārbaudes visiem noteikumos reglamentētajiem kvalitātes un nekaitīguma rādītājiem. Audita pārbaudes tiek veiktas retāk, toties pēc plašākas izmeklējumu programmas.

⁷⁸ Kārtējais monitoring – regulāras dzeramā ūdens pārbaudes, lai iegūtu informāciju par tā mikrobioloģiskajiem, organoleptiskajiem un fizikāli ķīmiskajiem rādītājiem, kā arī par dzeramā ūdens apstrādes efektivitāti

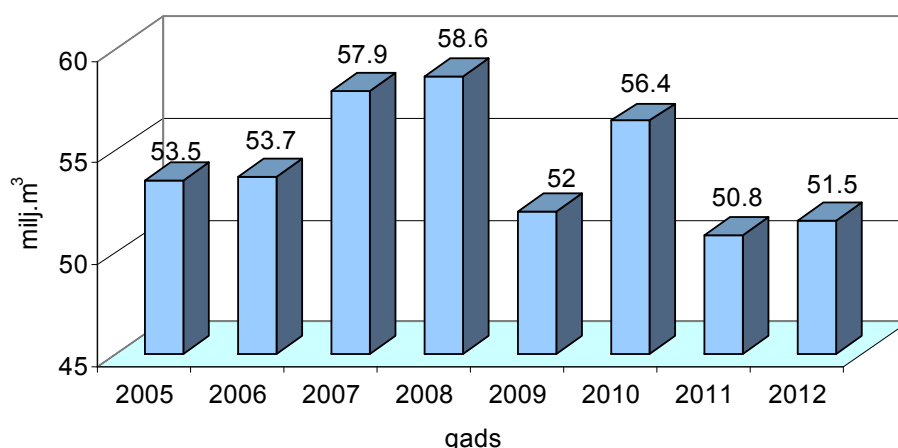
⁷⁹ Dzeramā ūdens monitoringu un kontroli veic Rīgas ūdens Apvienotā ūdens kvalitātes kontroles laboratorija, kura ir akreditēta Latvijas Nacionālajā akreditācijas birojā (akreditācijas apliecības numurs LATAK-T-165).

⁸⁰ Pieejami SIA „Rīgas ūdens” mājas lapā sadaļā Vide un mēs, <https://www.rigasudens.lv/aktuali/vide-un-mes/>

⁸¹ Dzeramā ūdens kvalitāte tiek noteikta atbilstoši MK 29.04.2003. noteikumu Nr.235 „Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība” prasībām.

⁸² Pārskats par dzeramā ūdens kvalitāti un uzraudzību 2012. gadā, Veselības inspekcija, 2013

no saņemtajiem notekūdeņiem veidoja dzīvojamais fonds, 30% nedzīvojamais fonds un 2% SIA „Rīgas ūdens” saražotie notekūdeņi.

16. attēls BAS „Daugavgrīva” attīrīto notekūdeņu apjoma izmaiņas milj. m³ 2005. – 2012.g.

Avots: SIA „Rīgas ūdens” pārskats 2012. (LVGMC)

Pēdējo gadu laikā notekūdeņu attīrīšanas kvalitāte BAS „Daugavgrīva” pēc vairākiem valsts un ES normatīvajos aktos noteiktajiem parametriem ir ievērojami uzlabojusies. 2010.gadā piesārņojošo vielu koncentrācija BAS „Daugavgrīva” attīrītajā ūdenī pēc lielākās daļas parametru bija normas robežās. Šobrīd stacija tiek noslogota par aptuveni 45% no savas projektētās hidrauliskās diennakts ražības, taču tajā netiek nodrošināta slāpekļa atdalīšana.

Lai sasniegtu ES noteiktos normatīvos rādītājus attīrītajos BAS „Daugavgrīva” notekūdeņos, 2009.gadā tika veikta ietaišu tehnoloģisko procesu izvērtēšana, pieņemta rekonstrukcijas koncepcija, lai uzsāktu BAS „Daugavgrīva” tehnoloģisko procesu uzlabošanu – aktīvo dūņu stabilizāciju un notekūdeņu bioloģisko attīrīšanu ar mērķi samazināt slāpekļa un fosfora daudzumu attīrītajos notekūdeņos atbilstoši ES noteiktajiem standartiem attiecībā uz izplūdes rādītājiem, kādi tiek noteikti lielajām aglomerācijām.

Attīrītos sadzīves notekūdeņus no BAS „Daugavgrīva” novada Rīgas jūras līcī, tomēr saskaņā ar valsts statistisko pārskatu „2012.gads”, vidē tiek novadīti normatīvi nepietiekami attīrīti komunālie ūdeņi. Normatīvajiem aktiem neatbilstoši attīrītajos ūdeņos tiek pārsniegtas pieļaujamās slāpekļa savienojumu koncentrācijas.

Attiecībā uz pieminētajiem kritērijiem – slāpekli un fosforu, pašlaik BAS „Daugavgrīva” attīrīšanas iekārtas spēj nodrošināt attīrītajos ūdeņos pieļaujamo fosfora līmeni, taču slāpekļa norma tiek pārsniegta aptuveni divas reizes. Lai to novērstu, 2011. gadā uzsākta attīrīšanas sistēmu rekonstrukcija un modernizācija. Pēc rekonstrukcijas tiks nodrošinātas tehnoloģijas ieviešanas un modernizācijas uzraudzība. Rekonstrukcijas darbi tiek veikti paralēli nepārtrauktam attīrīšanas procesam, rekonstrukcijas laikā esošo jaudu ierobežojums spēcīga vai ilgstoša lietus gadījumā nozīmē, ka tiks izmantotas avārijas izplūdes, kas saistītas ar liekā ūdens novadīšanu⁸³.

Bez SIA „Rīgas ūdens” attīrītajiem notekūdeņiem virszemes notekās savus notekūdeņu novada arī atsevišķi rūpniecības uzņēmumi, kuriem ir savas individuālās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas.

BAS „Daugavgrīva” savu darbību uzsāka 1991.gadā. Tās projektētā jauda ir 350 tūkstoši m³ diennaktī. Šobrīd diennaktī tiek attīrīti no 150 tūkstošiem m³ līdz 170 tūkstošiem m³ notekūdeņu diennaktī. Tāpēc tiek plānoti un ieviesti projekti⁸⁴, kas paplašina kanalizācijas tīklu garumu, veidojot jaunus pieslēgumus (papildus 6000 iedzīvotājiem). Par SIA „Rīgas ūdens” realizēto ES Kohēzijas fonda projektu (ūdenssaimniecības projekta IV kārtā) skatīt 3.6.6. nodaļā.

SIA „Rīgas ūdens” attīra arī ražošanas notekūdeņus, ja ir veikta to pirmā pīlāpstrāde.

⁸³ Informācija no SIA „Rīgas ūdens” mājas lapas

⁸⁴ Ūdenssaimniecības attīstība Rīgā, 4. kārtā

Rīgā darbojošos esošo bioloģisko un mehānisko notekūdeņu attīrīšanas iekārtu daudzumu un darbību raksturo informācija 10. tabulā.

10.tabula Mehāniskās un bioloģiskās NAI Rīgas pilsētā 2010.- 2012.gadā

Attīrīšanas iekārtu veids	Gads	Skaits	Jauda (m ³ /dnn)	Notekūdeņu daudzums, tūkst.m ³ /dnn, t.sk.:	Pirmējā attīrīšana	Otrējā attīrīšana	Biogēnā redukcija
Bioloģiskās NAI	2012.	16	350859	51,868,571	111,291	51,536,024	221,256
Mehāniskās NAI	2012.	16	2954	299,431	298,203	-	-
Bioloģiskās NAI	2011.	17	350859	94093,2	94,167	93,807,781	191,252
Mehāniskās NAI	2011.	18	3183	252,997	250,382	-	-
Bioloģiskās NAI	2010.	9	350585	56,642,202	28,78	56,462,247	151,175
Mehāniskās NAI	2010.	7	2735	191,247	191,247	-	-

Risināmie jautājumi

BAS „Daugavgrīva” darbības uzlabošana, lai nodrošinātu normatīvo aktu prasībām atbilstošas kvalitātes attīrīto notekūdeņu ievadīšanu Rīgas līcī (Baltijas jūrā).

3.6.8 Lietus ūdeņu savākšana un attīrīšana

Rīgas vēsturiskajā centrā lietus ūdeņu kanalizācija nav atdalīta no notekūdeņu kanalizācijas. Saskaņā ar SIA „Aqua – Brambis”⁸⁵ izstrādāto Rīgas pilsētas lietus kanalizācijas shēmu dalītās lietus kanalizācijas sistēmas notekūdeņi pilsētā tiek savākti no 69 noteces baseiniem un bez attīrīšanas novadīti dažādos virszemes ūdens objektos. Kopējais maksimālais virszemes gada noteces apjoms no dalītās sistēmas kanalizācijas noteces baseiniem ir aptuveni 12,8 milj. m³. Lielāko lietus notekūdeņu apjomu saņēmēji ir Daugava un Ķīšezers. Kopumā dalītajā lietus kanalizācijas sistēmā lietus notekūdeņi tiek savākti no 10751 ha lielas teritorijas. Daugavas kreisā krasta noteces baseina kopējā platība ir 4113 ha, bet labā krasta – 6638 ha.

Rīgā izbūvēts apmēram 180 km ielu slēgto kolektoru, kuri atrodas RD Satiksmes departamenta pārziņā, aptuveni tikpat daudz iekškvartālu un pagalmu savācošie kolektori, piecas rajona nozīmes sūkņu stacijas un deviņas vietējās nozīmes sūkņu stacijas.

Lietus kanalizācijas tīkls stipru lietusgāžu laikā pārplūst, kopumā ir apzinātas 76 vietas. RD Satiksmes departaments ir izstrādājis ilgtermiņa programmu⁸⁶ lietus ūdens kanalizācijas sistēmu sakārtošanai līdz 2020.gadam. Programmā ir paredzēta lietus ūdens kolektoru rekonstrukcija un būvniecība 120 km apjomā, kā arī sešu sūkņu staciju rekonstrukcija un trīs jaunu sūkņu staciju būvniecība. Lietus ūdens kanalizācijas sūkņu staciju rekonstrukcija ir veikta Augusta Deglava ielā 69 un Krasta ielā pie Salu tilta.

Tuvējie novadi nākotnē veidos kopīgu Rīgas pilsētas kanalizācijas sistēmas aglomerāciju, tādēļ liela nozīme ir sadarbībai ar pašvaldībām, kuras plāno izmantot SIA „Rīgas ūdens” sniegtos kanalizācijas pakalpojumus. Eiropas valstu pieredze liecina, ka kanalizācijas un lietus kanalizācijas pakalpojumus aglomerācijas ietvaros parasti veic viena organizācija. Šobrīd ES Notekūdeņu direktīvas izpratnē Rīgas kanalizācijas sistēmas aglomerācijā ir iekļāvijs Ķekavas novads un plāno pieslēgties Mārupes novads, kā arī atsevišķas Garkalnes un Ādažu novada teritorijas.

⁸⁵ Vadlīniju izstrāde Rīgas pilsētas inženierinfrastruktūras turpmākai attīstībai, 4.sējums Lietus kanalizācija, SIA „Aqua-Brambis”, 2009.

⁸⁶ Ilgtermiņa programma lietus ūdens kanalizācijas sistēmu sakārtošanai, RD Satiksmes departaments

Risināmie jautājumi⁸⁷

- Jāveic lietus notekūdeņu kanalizācijas sistēmas pilna inventarizācija un jānovērtē objektu tehniskais stāvoklis. Šobrīd ir nepilnīga lietus notekūdeņu kanalizācijas sistēmas elementu dokumentāla uzskaitē un normatīvajos aktos noteiktā reģistrācija dabā. Nav identificēti visi lietus notekūdeņu kanalizācijas sistēmas elementi dabā, nav notikusi īpašuma lietošanas tiesību aprobežojumu (servitūtu) reģistrācija par labu lietus notekūdeņu kanalizācijas sistēmas apsaimniekotājam uz trešajām personām piederošiem īpašumiem (zemes gabaliem).
- Jāizbūvē lietus ūdens novadīšanas sistēmas ielās, kurās tās nav. Lai novērstu lietus ūdens uzkrāšanos uz ielu brauktuves, nepieciešams veikt lietus ūdens sūkņu staciju un kolektoru rekonstrukciju un izbūvēt jaunas lietus ūdens kanalizācijas sistēmas.
- Nav noteikti nekādi saistoši pienākumi tiem notekūdeņu novadītājiem, kuru lietus, ražošanas vai sadzīves notekūdeņi nonāk lietus kanalizācijas tīklā.
- Pilsētā dzīvojamās un sabiedriskās apbūves lietus ūdeņi netiek attīrīti un nav izveidota sistemātiska lietus ūdeņu piesārņojumu kontrole. Nepieciešams attīrīt lietus ūdeņus no naftas produktiem un suspendētām vielām. Pārējo piesārņojumu attīrīšanas nepieciešamība nosakāma ar konkrētām analizēm.

3.6.9 Teritoriju applūšana

Atsevišķas Rīgas pilsētas teritorijas applūst dažādu iemeslu (pavasara pali, intensīvi nokrišņi, vējuzplūdi, nesakārtotas meliorācijas un lietus kanalizācijas sistēmas) un to kopējās ietekmes dēļ, radot risku mājokļu, ražošanas un sabiedrisko ēku un infrastruktūras objektu drošībai, vides piesārņojuma risku no applūdušiem ražošanas uzņēmumiem, apdraudējumu arhitektūras un kultūras pieminekļiem un potenciāli apdraud arī īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un dabas objektus.

Nozīmīgāki teritoriju applūšanas riski Rīgas pilsētai ir saistīti ar vējuzplūdiem Rīgas jūras līcī. Līdzšinējie novērojumi norāda uz palu un vējuzplūdu vienlaicīgas norises neiespējamību, un tā kā pavasara palu risks ir mazāks, tad, aizsargājot teritorijas no vējuzplūdiem, tām tiks nodrošināta arī aizsardzība no pavasara palu izraisītajiem plūdiem.

Saskaņā ar klimata pārmaiņu prognozēm nākotnē applūšanas varbūtības biežums un apjoms palielināsies, kas vēl vairāk palielina applūšanas risku. Rīgas pilsētai ir izstrādāts Plūdu riska pārvaldības plāns⁸⁸. Plānā izvērtēti iespējamie plūdu draudi Rīgas pilsētai un izstrādāts pasākumu kopums, lai mazinātu iespējamus postījumus un zaudējumus, kurus nākotnē pilsētas videi, iedzīvotājiem, to radītajām kultūras un vēstures vērtībām un saimnieciskajai darbībai varētu sagādāt plūdi. Teritoriju applūšanu Rīgas pilsētā bez vētru radītiem ūdens uzplūdiem Rīgas jūras līča dienviddaļā (vēja uzplūdi) un Daugavas caurplūduma maksimumiem (pavasara pali) nosaka arī spēcīgas lietusgāzes un strauja sniega kušana.

Plānā ieteiktie pretplūdu risinājumi balstās uz modelēšanas datiem, kas veikti iespējamajiem vējuzplūdiem, un modelēšanas rezultātā atzīti par nozīmīgāko iespējamo plūdu izraisītāju (pavasara palu modelēšanas rezultāti norāda, ka tuvajā nākotnē sagaidāms neliels pavasara palu maksimumu pieaugums, bet tālajā nākotnē – samazinājums). Plūdu riska pārvaldības plānā iekļautie rekomendētie tehniskie risinājumi ir izstrādāti, ņemot vērā prognozētās klimata pārmaiņas, tuvās nākotnes (2021. – 2050.g.) klimatam ar varbūtību 1% (reizi 100 gados). Šis scenārijs ir ļoti tuvs mūsdienu klimatam ar varbūtību 0,5% (reizi 200 gados). Tālās nākotnes scenārijs modelēts laika posmam 2071-2100.gadam.

Saskaņā ar veiktās modelēšanas datiem kopējā sauszemes teritorijas platība, kas var applūst šajā scenārijā, ir 3061,8 ha no kuriem 2646 ha teritorijas var rasties ekonomiskie zaudējumi. Šajā teritorijā

⁸⁷ Rīgas virszemes ūdens objektu apsaimniekošanas koncepcija 2008.-2013, RD Vides departaments un Rīgas Attīstības programmas 2014.-2020.gada, projekts.

⁸⁸ Plūdu riska pārvaldības plāns Rīgas pilsētai, 2012.gads

Šāda scenārija gadījumā plūdi apdraud arī 20 piesārņoto vielu reģistrā uzskaitītos objektus – A un B kategorijas piesārņojošai darbībai atļaujas saņēmušos uzņēmumus un 13 piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas.

Plūdu gadījumā dažādā pakāpē applūšanai ir pakļautas Rīgas pilsētas teritorijā esošās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas – Piejūras Dabas parks un trīs dabas liegumi (Krēmeri, Vecdaugava un Jaunciema dabas liegums), kā arī 12 mikroliegumi, kas izveidoti sugu un dzīvotņu aizsardzībai.

⁸⁹ Plūdu riska pārvaldības plāns Rīgas pilsētai, 2012.gads

Teritorijas, kuras apdraud varbūtējie plūdi un kuras tajās dzīvojošo iedzīvotāju, kultūrvēsturisko vērtību, saimnieciskās darbības, teritorijas plānotās attīstības un vēsturiskā vides piesārņojuma dēļ ir nepieciešamas aizsargāt:

- ap Buļļupi (Vakarbuļļi, Rītabuļļi, Daugavgrīva, Bolderāja) - dzīvo 1923 iedzīvotāji;
- ap Vecdaugavu – dzīvo 1159 iedzīvotāji
- ap Hapaka grāvi un Beķera grāvi (Krēmeri, Voleri, Spilve) – dzīvo 170 iedzīvotāji;
- ap Ķīšezaru, Juglas kanālu, Juglas ezeru un Baltezeru dzīvo 636 iedzīvotāji;
- ap Sarkandaugavu dzīvo 101 iedzīvotājs;
- ap Zunda kanālu (Ķīpsala, Klīversala, Mārupītes Iejtece) – dzīvo 66 iedzīvotāji;
- ap Bieķengrāvi (Mūkusala, Bieķensala, Lucavsala);
- ap Krasta ielu no Salu tilta līdz Dienvidu tiltam.

Plūdu riska pārvaldības plānā ir iekļautas visas iepriekšminētās teritorijas, nosakot tām iespējamās alternatīvas aizsargbūvju izvietojumam.

Ņemot vērā plānošanas dokumentā ietverto informāciju, varēs izvairīties no tādu plānotu objektu celtniecības, kuri tuvā vai tālā nākotnē būs pakļauti applūšanai un nebūs izmantojami tam sākotnēji paredzētajam mērķim. Plānā ieteikti risinājumi aizsardzībai pret plūdiem[1], kas ietver dažādu aizsargbūvju veidus (piemēram, aizsargdambjus, caurtekas un slūžas, polderu sūkņu stacijas) un teritorijas paaugstināšanu. Plānošanas dokumentos ieteikts noteikt ierobežojumus būvniecībai applūstošajās teritorijās un paredzēt veikt krasta nostiprināšanu. Lietusgāžu izraisīto teritoriju applūsuma novēršanai nepieciešams ierīkot alternatīvas lietusgāžu radīto noteces maksimumu uzkrāšanai, veikt lietus ūdens kanalizācijas sistēmas rekonstrukciju, pazemināt virsmas reljefu vai izveidojot mākslīgus ūdensobjektus. Dokumentā iestrādātie plūdu riska novēršanas risinājumi (asfaltētu ielu un zemes ceļu posmu paaugstināšana, esošu zemes dambju paaugstināšana, jaunu zemes dambju būvniecība, slūžu-regulatoru rekonstrukcija vai jaunbūve, caurteku-regulatoru rekonstrukcija vai jaunbūve Rīgas applūstošo teritoriju aizsardzībai) ar ieguvumu-izmaksu analīzi ļauj novērtēt paredzēto pretplūdu pasākumu un alternatīvu būvniecības izmaksas.

Risināmie jautājumi

- Jāizstrādā komplekss *Rīcības plāns* iedzīvotāju un to radīto vērtību aizsardzībai no zaudējumiem, kurus var radīt aizvien biežāk paredzamie plūdi.
- Vidējie ar varbūtības principu izlīdzinātie gada ekonomiskie plūdu radītie zaudējumi sabiedrībai Rīgā pašreiz sastāda nelielu daļu no gadā. Ilgtermiņā tiem ir tendence palielināties – gadsimta vidū tie salīdzinājumā ar mūsdienu scenāriju palielinās par ~71%. Tas nozīmē, ka jau tuvākajos gados ir jāņem vērā pasākumi, kas mazinātu plūdu ietekmi uz Rīgas pilsētu.
- Projekta ietvaros izstrādāto pretplūdu aizsardzības risinājumu detalizācijas pakāpe neparedz aizsardzību visām plūdu riskam pakļautajām teritorijām Rīgas pilsētā. Atsevišķām nelielām teritorijām aizsardzība jāparedz individuāli attīstības priekšlikuma izstrādes stadijā, izvērtējot dažādas aizsardzības iespējas un izvēloties konkrētajam gadījumam piemērotāko.
- Jānodrošina pārgāzņu darbība no kopsistēmas kanalizācijas uz lietus kanalizāciju darbību.
- Paplašināt lietus kanalizācijas sistēmu.

3.6.10 Meliorācijas sistēmas stāvoklis

Platību nosusināšanai, lietus ūdens uztveršanai un novadīšanai Rīgas pilsētā vēsturiski izveidojušās vairākas sistēmas⁹⁰:

- Vēsturiskajā centrā ierīkota pilnsistēmas kanalizācija, kas kopējos lietus un kanalizācijas notekūdeņus novada uz bioloģiskajām notekūdeņu attīrīšanas iekārtām Bolderājā.
- Daudzstāvu apbūves rajonos, kā arī rūpniecības apbūves teritorijās ierīkota lietus ūdeņu kanalizācija, lietus un nosusināšanas ūdeņus novada uz upēm un ezeriem ar daļēju attīrīšanu vai bez attīrīšanas.
- Mazstāvu apbūve, kas pārsvarā tiek nosusināta ar vaļējiem grāvjiem.

Saskaņā ar normatīvo aktu prasībām, meliorācijas sistēmas sadalās šādi:

- Valsts meliorācijas sistēma (ekspluatāciju un uzturēšanu nodrošina Lauku atbalsta dienests).
- Pašvaldības meliorācijas sistēma (ekspluatāciju un uzturēšanu nodrošina attiecīgā pašvaldība).
- Koplietošanas meliorācijas sistēma (ekspluatāciju un uzturēšanu nodrošina attiecīgās zemes īpašnieki vai tiesiskie valdītāji).

Rīgas pilsētas zemju nosusināšana realizēta ar dažādām sistēmām, kas ūdeni uztver un novada gan pašteces, gan sūknēšanas ceļā. Mazās upītes un vaļējie grāvji veic atklātās nosusināšanas un ūdens novadīšanas funkciju. Vaļējo koplietošanas grāvju kopgarums ir ~ 130 km. Vaļējie grāvji parasti darbojas plūdu un lietus periodos, lielāko sezonas daļu tie ir bez ūdens. Vietās, kur nav lietus ūdens kanalizācijas, izbūvējot ielas un ēkas, ir aizbērti vai nav ierīkoti vaļējie grāvji, aizbērtas vai nav izbūvētas caurtekas, tāpēc zemākās vietas pārplūst.

Polderi. Ja teritorija atrodas ūdensteču palienēs, jūras vai ūdenstilpju krastos, saskaņā ar LBN 224 – 05 „Meliorācijas sistēmas un hidrotehniskās būves” prasībām, apbūves teritoriju aizsardzībai pret applūšanu projektē aizsargdambjus vai polderus. Polderu galvenā funkcija ir nodrošināt optimālu mitruma režīmu poldera teritorijās un aizsargāt apdzīvotas vietas pret applūšanu. Rīgas pilsētas teritorijā šobrīd darbojas tikai viens Spilves polderis, kas tika izbūvēts apmēram pirms 50 gadiem. Par aizsargdambi tam kalpo Bolderājas dzelzceļa līnija. Poldera uzdevums ir pasargāt no applūšanas un nodrošināt nepieciešamo nosusināšanas intensitāti Rīgas pilsētas teritorijai virszemes ūdeņu sateces baseiniem Nr. K – 18, kā arī teritorijai Babītes novadā. Notece no poldera tiek novirzīta pa Hapaka grāvi uz sūkņu staciju, kas pārsūknē to tālāk pa grāvi uz Daugavu. Atbilstoši Rīgas teritorijas plānojumam 2006. – 2018.gadam esošajā polderī atrodas savrupmāju apbūves, jauktas apbūves ar dzīvojamo funkciju, centru apbūves, tehniskās apbūves, dzīvojamās apbūves ar apstādījumiem un apstādījumu un dabas teritorijas. Attīstot būvniecību šajās teritorijās atbilstoši zemes izmantošanas mērķim, ir nepieciešama sūkņu stacijas un aizsargdambja rekonstrukcija.

Lidostas „Spilve” polderis tika izbūvēts un darbojās lidostas ekspluatācijas laikā. Polderis sastāvēja no aizsargdambjiem pa visu lidlauka perimetru, novadgrāvjiem un drenāžas tīkla gruntsūdens līmeņa pazemināšanai. Ūdens aizvadīšanai kalpoja divas sūkņu stacijas. Pašreizējā situācijā abas sūkņu stacijas demontētas, novadgrāvji aizsērējuši un dambji deformēti. Sakarā ar to polderī gruntsūdens līmenis vairs nav regulējams. Vidējais gruntsūdens līmenis atrodas 0,2 – 0,5 m no zemes virsmas. Attīstot būvniecību šajā teritorijā atbilstoši zemes izmantošanas mērķim, nepieciešama poldera atjaunošana un jaunu sūkņu staciju izbūve vai zemes virsmas uzbēršana.

Aizsargdambji. Rīgas pilsētā ir vairākas teritorijas, kas norobežotas ar ielām un ceļiem vai speciāli izbūvētiem dambjiem, kas kalpo platību aizsardzībai no plūdiem. Ūdens līmeņu regulēšanai ierīkoti speciāli regulatori vai aizvari brauktuvmju tiltu ailās.

Risināmie jautājumi

- Vaļējie grāvji ierīkoti gar ielām un pa zemes īpašumu robežām. Laika gaitā, nacionalizējot zemes īpašumus, tika izmainīti zemes gabalu izmantošanas mērķi, traucējošās grāvju sistēmas tika likvidētas, tomēr veidojot apbūvi, netika ņemtas vērā grāvju ietekmes un to izvietojums. Daudzi grāvji tika ievadīti lietus kanalizācijas sistēmā, daudziem palikuši atsevišķi slēgti posmi. Grāvji

⁹⁰ Rīgas virszemes ūdens objektu apsaimniekošanas koncepcija 2008.-2013., informatīvā daļa, RD Vides departaments

kopā ar aizsargjoslām aizņem daļu zemes platības, kuru nevar apbūvēt, tādēļ zemes īpašnieki grāvjus cenšas likvidēt, ievietojot tos caurulēs, pārvietojot vai pat aizberot.

- Esošās caurtekas zem ielām bieži ierīkotas pārāk sekli, t.i., nepietiekamā dziļumā, un caurteku diametrs nenodrošina nepieciešamo caurplūdumu, kā arī jauno ēku, stāvvietu un ielu būvniecība rada papildu slodzi uz esošajām meliorācijas sistēmām.
- Saskaņā ar teritorijas plānošanas prasībām apbūves teritoriju gruntsūdens līmenim jābūt vismaz līdz 2m dziļumā, bet stadionu, parku, skvēru un citu apstādījumu teritorijās – vismaz 1 m dziļumā no projektētās zemes virsmas atzīmes. Rīgā būvniecība tiek veikta pie augstuma atzīmes, kas nav zemāka par 1,50 m.

3.6.11 Piesārņotās un potenciāli piesārņotās teritorijas

Atbilstoši MK 2001. gada 20. novembra noteikumiem Nr. 483 „Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu apzināšanas un reģistrācijas kārtība” valstī ir izveidots Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs. To uztur VSIA „Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”.

Par piesārņotām vietām atzītas teritorijas, par kurām ir pietiekami daudz datu, lai spriestu par piesārņojuma veidu, intensitāti un atsevišķos gadījumos arī areālu. Par potenciāli piesārņotām atzītas vietas, kurās saimnieciskā darbība ir bijusi saistīta ar iespējamu risku, taču vietas izpēte parasti nav veikta vai dati ir nepilnīgi un līdz ar to nav precīzas informācijas par piesārņojuma klātbūtni, tā veidu, apjomu un izplatību. Iesaistot šīs vietas novada attīstībā, ir svarīgi, veikt to izpēti, un, ja nepieciešams, sanāciju, monitoringu⁹¹ vai arī, ja pēc detalizētas izpētes veikšanas tiek konstatēts, ka teritorijā nav paaugstināts augsnes, grunts un gruntsūdeņu piesārņojums, tā no reģistra ir izslēdzama⁹².

2013.gada aprīlī Rīgas teritorijā ir reģistrētas 83 piesārņotas vietas un 142 potenciāli piesārņotas vietas.

Piesārņotās vietas Rīgas pilsētā galvenokārt raksturīgas ar gruntsūdens piesārņojumu, gan ar naftas produktiem, gan citām bīstamām ķīmiskām vielām. Tās galvenokārt atrodas:

- bijušajās padomju armijas bāzēs, piemēram, noliktavas kādreizējā lidlauka teritorijā Rumbulā, armijas kara bāzes Spilves ielā;
- autotransporta un kuģu apkalpes remontdarbnīcās, piemēram, Voleros,
- bijušās atkritumu izgāztuves gan sadzīves, gan rūpnieciskiem atkritumiem (piemēram, Kleisti, Deglavas iela, Duntē iela, Bukaišu iela);
- bijušo un esošo rūpnīcu un ražošanas teritorijas, piemēram, asfaltbetona ražošana, krāsaino metālu ražošana, ķīmisko produktu ražošana;
- degvielas uzpildes stacijas un naftas bāzes.

Lai gan lielākajā daļā no piesārņoto vielu reģistrā esošajām piesārņotajām vietām nav veikta padziļināta izpēte vai sanācija, tomēr īpašnieki tās izmanto saimniecisko darbību veikšanai un atbilstoši tiem izsniegto piesārņojošo darbību atļauju nosacījumiem veic šajos objektos monitoringu un sniegt atskaites par vides stāvokli VVD Lielrīgas reģionālajai vides pārvaldei. Teritorijas, kuras netiek izmantotas pārsvarā atrodas pilsētas perifērijā - Rumbulā, Spilvē, bijušajās izgāztuvēs⁹³.

Daļa piesārņoto un potenciāli piesārņoto teritoriju atrodas Rīgas Brīvostas teritorijā. RB pārvalde līdz pat 2011. gadam RBP ir turpinājusi jau 1998. gadā uzsāktos sanācijas darbus teritorijās ar vēsturisko piesārņojumu. Viena no visvairāk piesārņotajām teritorijām ir Jaunmīlgrāvja rajons, kur piesārņojums ar naftas produktiem pastāv tagadējās SIA „OVI Rīga”, SIA „Woodison Terminal”, SIA „Eko osta”, SIA

⁹¹ MK noteikumos Nr. 804 (25.10.2005.) noteikts, ka, ja ir pārsniegts augsnes un grunts kvalitātes kritiskais robežlielums C, ir jāveic piesārņotās vietas sanācija, bet, ja ir pārsniegts piesardzības robežlielums B vai ir pārsniegts mērķlielums A - piesārņotās vietas izpēte un monitorings. MK noteikumi Nr. 118 (12.03.2002.) nosaka, ja „ pazemes ūdeņu piesārņojuma līmenis pārsniedz robežlielumu, tad, ņemot vērā ģeoloģiskos, hidroģeoloģiskos, hidrodinamiskos apstākļus un antropogēnās iedarbības radīto slodzi attiecīgajā teritorijā, novērtē, vai vides sanācija ir nepieciešama un tehniski iespējama bez tādu pasākumu īstenošanas, kuri paaugstinātu apdraudējumu cilvēku veselībai vai videi, kā arī novērtē, vai pasākumiem piesārņoto pazemes ūdeņu vietu sanācijai un kontrolei nav nesamērīgi augstas izmaksas.”

⁹² Rīgas vides rīcības programma 2012.-2017.gada, projekts

⁹³ Rīgas vides rīcības programma 2012.-2017.gada, projekts

„VL Bunkering” un SIA „OVI” teritorijās. Šajās teritorijās piesārņojums ir sācis uzkrāties jau pirms apmēram 100 gadiem. Pašreizējie zemes nomnieki to saņēmuši mantojumā no iepriekšējiem apsaimniekotājiem, kas vairumā gadījumu bijušas padomju armijas kara bāzes vai militārie uzņēmumi. Rīgas Brīvdabas teritorijā esošās piesārņotajās vietās notiek regulāri sanācijas darbi.

2011.gadā ir uzsākts vērienīgs projekts Latvijas un Šveices sadarbības programmas⁹⁴ „Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija Sarkandaugavas teritorijā” ietvaros. Sākotnējās izpētes darbi 2011.gadā notika SIA Ovi Rīga teritorijā aptuveni 22 000m² platībā Sarkandaugavas un Mīlgrāvja satekas rajonā. Detalizēta informācija pieejama Valsts Vides dienestā.

2012.gadā programmas ietvaros Sarkandaugavā tiek veikti sanācijas pasākumi. Projekta izpildes vieta ir Sarkandaugavas vēsturiski piesārņotās teritorijas Tvaika ielā 68 un Tvaika ielā 37a, 39, 39a un 68b. Tas tiek īstenots SIA „Woodison Terminal”, SIA „OVI”, SIA „VL Bunkering”, SIA „Eko Osta”, SIA „Ovi Rīga” teritorijās. No kopējās platības (17,2 ha) aptuveni 5,5 ha ir vēsturiski piesārņoti ar naftas produktiem un to atkritumiem. Tvaika ielā 68 naftas produktu peldošais slānis ir fiksēts gandrīz visā uzņēmuma teritorijā, tā biezums ir no 0,41 līdz 0,63 m. Lielākais peldošais slānis konstatēts pie dzelzceļa degvielas pārliešanas estakādēm. Naftas produktu peldošais slānis aprēķinātā kopējā platībā ir 20 000 m², peldošais slānis satur ~ 280 m³ naftas produktu, t.sk. 180 m³ ir peldošā vai mobilā frakcija, kas virzās uz Sarkandaugavu. Detalizēta informācija par piesārņojuma izplatību un veidu pieejama Rīgas Brīvdabas vides pārskatā 2011. gadam.

Iepriekšējos gados ir veikti dažādi izpētes projekti. 2010.gadā bijušās lidostas „Rumbula” teritorijas piesārņojuma apjoma samazināšana un monitorings un piesārņotās vietas sanācija Bolderājā (I kārta), 2011.gadā bijušās Elektromašīnbūves rūpnīcas teritorijas piesārņojuma apjoma noteikšana un sanācijas pasākumu izstrādāšana. Rīgas Attīstības programmas 2014.-2020.gadam Investīciju plānā paredzēts, ka 2013.gadā tiks uzsākta normatīvo aktu prasībām neatbilstošās Augusta Deglava ielas izgāztuves (piesārņotā vietā Nr.01944/675/PV) rekultivācija. Darbu spārnots pabeigt 2 gadu laikā.

Rīgas Brīvdabas pārvalde 2011. gadā veica potenciāli piesārņoto vietu izpētes darbus:

- SIA „Bolderāja LTD” teritorijas gruntī nav konstatēts naftas produktu piesārņojums, gruntsūdenī teritorijas ZA daļā uztverts lokāls, ne sevišķi intensīvs piesārņojums ar naftas produktiem. Paraugos nav identificēts paaugstināts organisko vielu, smago metālu un makrokomponentu saturs. Piesārņojums ir ar izteikti lokālu raksturu.
- GĪKS „Bolderāja 2” teritorijas gruntī teritorijas iecirknī starp garāžām un mazdārziņiem konstatētas vājas intensitātes vēsturiska piesārņojuma pazīmes.
- SIA „Kolle betons” gruntsūdenī teritorijas DR daļā uztverts neliels, lokāls fona līmeņa pārsniegums.
- SIA „Pantera lks” teritorijas gruntsūdenī teritorijas ZA daļā uztverts lokāls, neizteikts piesārņojums ar naftas produktiem, bet samērā augsts virsmas aktīvo savienojumu saturs identificēts visā teritorijā, kā arī teritorijas Z daļā paaugstinātas intensitātes KSP rādītājs un sulfīdu daudzums.
- Pētīta daļa SIA „Rīgas jūras osta „Voleri”” teritorijas, kur konstatēts, ka grunts nav piesārņots ar naftas produktiem, bet teritorijas ZR daļā identificēts samērā intensīvs grunts piesārņojums ar smagajiem metāliem.

Risināmie jautājumi

- Rīgā ir daudz piesārņoto teritoriju, kurās nav veikta piesārņojuma apjoma un izplatības izpēte. Jāizstrādā rīcības plāns piesārņoto vietu izpētei un sanācijai.
- Jāveicina sadarbība starp uzņēmējiem un Rīgas domi potenciāli piesārņoto vietu apzināšanā un izpētē.

⁹⁴ Projekta mērķis ir panākt augsnes, grunts, pazemes un virszemes ūdeņu kvalitātes uzlabošanu, atjaunot un uzlabot vides kvalitāti un novērst iedzīvotāju veselības apdraudējumu.

3.6.12 Rūpniecisko avāriju riska objekti un paaugstinātas bīstamības objekti

Rūpniecības uzņēmumu un ražotņu saimnieciskā darbība bieži vien ir saistīta ar dažādu bīstamu ķīmisko vielu uzglabāšanu un to pielietošanu noteiktos daudzumos. Saskaņā ar Ministru kabineta 2007. gada 18. septembra noteikumu Nr.626 „Noteikumi par paaugstinātas bīstamības objektu noteikšanas kritērijiem un šo objektu īpašnieku (valdītāju, apsaimniekotāju) pienākumiem riska samazināšanas pasākumu nodrošināšanai” nosacījumiem atbilstoši iespējamam radītajam kaitējumam paaugstinātas bīstamības objektus pēc to bīstamības iedala grupās: valsts, reģionāls un vietējas nozīmes objekti.

Rīgā darbojas rūpniecības uzņēmumi, kuriem atbilstoši MK 2005.gada 19.jūlija noteikumu Nr. 532 „Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem” nosacījumiem ir jāizstrādā drošības pārskati un civilās aizsardzības plāni vai rūpniecisko avāriju novēršanas programmas. Saskaņā ar Ministru kabineta noteikumu Nr. 626 (08.09.2007.) nosacījumiem objekti, kuriem ir jāizstrādā drošības pārskati, ir valsts nozīmes paaugstinātas bīstamības objekti (5.1. punkts), bet tie objekti, kuriem ir jāizstrādā rūpniecisko avāriju novēršanas programmas, ir reģionālas nozīmes paaugstinātas bīstamības objekti (6.1. punkts).

Rīgā ir septiņi uzņēmumi, kas atbilst ir reģionālas nozīmes paaugstinātas bīstamības objektu kritērijiem, jo tiem ir jāizstrādā rūpniecisko avāriju novēršanas programmas (11. tabula). Savukārt astoņi uzņēmumi, kam tiek izstrādāti drošības pārskati un civilās aizsardzības plāni, ir valsts nozīmes paaugstinātas bīstamības objekti (12. tabula). Vides pārraudzības valsts birojs ir noteicis paaugstinātas bīstamības objektiem to ietekmes zonas avārijas gadījumā un ierobežojumus tajās. Minētās zonas ir apstiprinātas ar Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem. Informācija ir aktualizējama izstrādājot jauno Rīgas pilsētas teritorijas plānojumu, ņemot vērā arī to, ka SEVESOII direktīvas prasības tiks nomainītas ar SEVESOIII direktīvas prasībām.

11.tabula *Rūpniecības uzņēmumi, kam ir jāizstrādā rūpniecisko avāriju novēršanas programma*

Bīstamās vielas	Objekta nosaukums un atrašanās vieta
Viegli uzliesmojošas, toksiskas un videi bīstamas ķīmiskas vielas un maisījumi	• AS „GRINDEKS”, Krustpils iela 53, Rīga
Propāns – butāns	• SIA „PRO GĀZE SNGB”, sašķidrinātas naftas gāzes bāze, Aplokciema iela 3, Rīga
Naftas produkti	• SIA „VL Bunkering”, Tvaika iela 68, Rīga • SIA „WOODISON TERMINAL”, naftas produktu terminālis, Tvaika iela 39, Rīga • AS „Latvenergo”, RĪGAS TEC-1, Viskaļu iela 16, Rīga • SIA „LDZ ritošā sastāva serviss”, Lokomotīvu remonta centra Rīgas iecirkņa objekti, Krustpils iela 24 un Krustpils iela 71a, Rīga • SIA “OVI”, Tvaika iela 35, Rīga • SIA "Nordeka Oil", Dzirciema iela 121, Rīga

Avots: Vides pārraudzības valsts birojs, <http://www.vpvb.gov.lv/lv/avariju-risks/objektu-saraksts>

12.tabula *Rūpniecības uzņēmumi, kam ir jāizstrādā drošības pārskati un civilās aizsardzības plāni*

Bīstamās vielas	Objekta nosaukums un atrašanās vieta
Viegli uzliesmojošas, toksiskas un videi bīstamas ķīmiskas vielas un produkti	• AS „LATVIJAS FINIERIS”, rūpnīca „Lignums”, Platā iela 38, Rīga • SIA „LATVIJAS ĶĪMIJA”, Ķīmisko produktu vairumtirdzniecības bāze, Katlakalna iela 11a, Rīga
Amonija nitrāts	• SIA „Alpha Osta”, Atlantijas iela 35, Rīga
Propāns – butāns	• SIA „LATVIJAS PROPĀNA GĀZE”, Rīgas eksporta gāzes uzpildes stacija, Zilā iela 20, Rīga
Naftas produkti	• SIA „MAN-TESS”, Tvaika iela 7a un 7k-1, Rīga

Bīstamās vielas	Objekta nosaukums un atrašanās vieta
	- AS "B.L.B. Baltijas Termināls", naftas – ķīmijas terminālis, Ezera iela 22, Rīga - SIA „Latvija Statoil”, Rīgas terminālis, Laivinieku iela 7, Rīga - SIA „NAFTIMPEKS”, Laivinieku iela 11, Rīga
Naftas produkti un metanols	SIA „NESTE LATVIJA”, Rīgas terminālis, Laivinieku iela 5, Rīga

Avots: Vides pārraudzības valsts birojs, <http://www.vpvb.gov.lv/lv/avariju-risks/objektu-saraksts>

Bez šiem objektiem Rīgā vai tās tiešā tuvumā (objektu ietekmes zonā) atrodas vēl citi paaugstinātas bīstamības objekti, kurus nosaka saskaņā ar Civilās aizsardzības likuma 17.panta trešo daļu un Ministru kabineta noteikumu Nr. 626 (08.09.2007.). Tie ir publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras objekti - Bolderājas, Mangaļu un Šķirotavas stacija, starptautiskā lidosta „Rīga”, VAS „Latvenergo” filiāles „Daugavas Hidroelektrostacija”, „Rīgas HES”, VAS „Latvenergo” filiāle „Rīgas Termoelektrostacija” (RTEC – 2), VAS „Latvenergo” filiāle „Centrālie elektriskie tīkli”, SIA „Rīgas laku un krāsu rūpnīca” (Daugavgrīvas ielā 63/65), A/S „Latvijas ķīmija” (Katlakalna ielā 10), SIA „Rīgas ūdens” ūdens attīrīšanas stacija „Daugava” (Bauskas ielā 209).

Vietējas nozīmēs paaugstinātas bīstamības objekti ir Ministru kabineta noteikumu Nr. 626 (08.09.2007.) 7. punkta nosacījumiem, t.i., kuros tiek uzglabāti šo noteikumu pielikumā noteiktie bīstamo vielu kvalificējošie daudzumi. Tie ražotnes, atbilstošie objekti gāzes uzpildes stacijas degvielas uzpildes stacijas, ražotnes objekti, kuros veic darbības ar dabasgāzi (izņemot patērēšanu) un kuru gāzes cauruļvados spiediens pārsniedz 1,6 MPa, sašķidrinātās ogļūdeņražu gāzes balonu noliktavas un tirdzniecības punkti, automobiļu gāzes uzpildes stacijas.

Par drošību paaugstinātas bīstamības objektos atbild to operatori. Pasākumi iedzīvotāju drošības, dzīvības un veselības aizsardzības nodrošināšanai, īpašuma un vides kaitējuma novēršanai avāriju un katastrofu gadījumos ir plānoti Rīgas civilās aizsardzības plānā.

3.6.13 Atkritumu apsaimniekošana

Sadzīves un sadzīvē radušos atkritumu apsaimniekošana Rīgas pilsētā tiek veikta saskaņā ar Latvijas likumdošanu un Rīgas domes 2013. gada 17. decembra saistošajiem noteikumiem Nr.90 „Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas saistošie noteikumi”. Saistošie noteikumi nosaka prasības sadzīves atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkraušanai un uzglabāšanai Rīgas pilsētas pašvaldības administratīvajā teritorijā, Rīgas pilsētas teritorijas sadalījumu sadzīves atkritumu apsaimniekošanas zonās, sadzīves atkritumu apsaimniekošanas maksas noteikšanas kārtību un kārtību, kādā veicami maksājumi par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu.

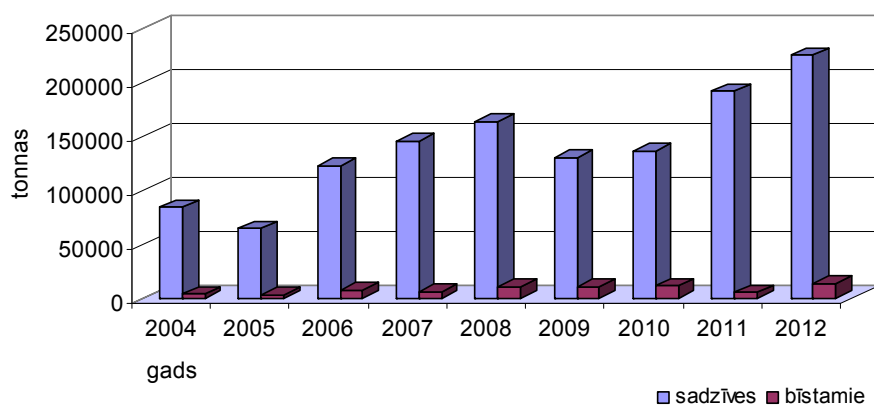
Sadzīves atkritumu un sadzīves bīstamo atkritumu apsaimniekošanu Rīgas pilsētā plāno un organizē Mājokļu un Vides departaments. Atbilstoši saistošo noteikumu Nr.90 (2013.) nosacījumiem departaments plāno, organizē un kontrolē ar sadzīves atkritumu apsaimniekošanu saistītās darbības Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā, izveido un uztur PARIS (Rīgas pilsētas atkritumu radītāju informatīvā sistēma), izskata sūdzības, iesniegumus un priekšlikumus par atkritumu apsaimniekotāja sniegto pakalpojumu kvalitāti. Rīgas pilsētas teritorijā ir trīs sadzīves atkritumu apsaimniekošanas zonas: Rīgas Centra rajona un Latgales priekšpilsētas administratīvā teritorija, Rīgas Kurzemes rajona un Zemgales priekšpilsētas administratīvā teritorija un Rīgas Vidzemes priekšpilsētas un Ziemeļu rajona administratīvā teritorija. Pašvaldība publisko iepirkumu vai publisko un privāto partnerību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā izvēlas atkritumu apsaimniekotājus, kuri veiks sadzīves atkritumu apsaimniekošanu katrā no atkritumu apsaimniekošanas zonām.

Visi Rīgas pilsētas teritorijā savāktie nešķirotie sadzīves atkritumi nogādājami Rīgas pilsētas atkritumu poligonā. Izņēmums no šiem noteikumiem ir pieļaujams gadījumā, ja atkritumu apsaimniekotājs nodrošina tādu atkritumu apsaimniekošanas darbību veikšanu ar nešķirotajiem sadzīves atkritumiem pirms to apglabāšanas, kuras garantē augstāku vides aizsardzības mērķu sasniegšanas pakāpi (piemēram, ievērojami lielāks atdalītais atkārtoti izmantojamo vai pārstrādājamo atkritumu

daudzums, ievērojami labāka atdalīto bioloģiski noārdāmo atkritumu kvalitāte u.c.), salīdzinot ar Rīgas pilsētas atkritumu poligonā uzstādītajām iekārtām, kurās tiek veikta sadzīves atkritumu sagatavošana apglabāšanai, un nav saskatāmi citi saistībā ar vides aizsardzību vai pašvaldības teritorijas attīstību izrietoši šķēršļi izņēmuma piemērošanai. Lēmumu par atļaujas sniegšanu darbību veikšanai ar sadzīves atkritumiem pirms to nodošanas apglabāšanai Rīgas pilsētas atkritumu poligonā pieņem Rīgas domes Mājokļu un vides departaments.

Noteikumos noteikts arī, ka sadarbībā ar atkritumu apsaimniekotājiem Rīgas pilsētas pašvaldība līdz 2015.gada 1.janvārim rada šķirotu sadzīves atkritumu dalītas vākšanas iespēju visā Rīgas pilsētas teritorijā, pakāpeniski nodrošinot ne mazāk kā vienu atkritumu tvertni katram šķirotu sadzīves atkritumu veidam teritorijā ar 250 līdz 500 iedzīvotājiem. Sadzīvē radušos bīstamo atkritumu radītājs vai valdītājs: atdala bīstamos atkritumus no citu veidu atkritumiem, uzglabā bīstamos atkritumus tā, lai tie neapdraudētu cilvēku dzīvību un veselību, vidi, kā arī personu mantu, nogādā bīstamos atkritumus interneta vietnē <http://www.atkritumi.lv> minētajās speciāli aprīkotajās bīstamo atkritumu savākšanas vietās vai slēdz līgumu par bīstamo atkritumu apsaimniekošanu ar personu, kura veic bīstamo atkritumu apsaimniekošanu un ir saņēmusi atļauju veikt bīstamo atkritumu apsaimniekošanu, kā arī sedz bīstamo atkritumu apsaimniekošanas izmaksas.

Lielāko daļu no atkritumiem pilsētā veido sadzīves atkritumi, kas ietver māsaimniecības atkritumus⁹⁵. Rīgas pilsētā radīto atkritumu daudzumam ir tendence pieaugt, kaut gan salīdzinoši zemāki radīto atkritumu daudzumi 2004. - 2006. g. ir skaidrojami arī uzskaites sistēmas izmaiņām vēlāk. Atbilstoši valsts statistisko pārskatu „3-Atkritumi” informācijai 2012. gadā pilsētā tika radīti 225062 tonnas sadzīves atkritumu un 14257 tonnas bīstamo atkritumu (aptuveni 6 % no kopējā atkritumu daudzuma). 2011. un 2010.gadā Rīgā tika radīti atbilstoši 191691 un 136789 tonnas sadzīves atkritumu.

18. attēls Rīgas pilsētā radīto sadzīves un bīstamo atkritumu daudzumi 2004. - 2012.g.

Avots: LVĢMC, kopsavilkumi par valsts statistiskā pārskata „3-Atkritumi”) datiem
<http://parissrv.lvqmc.lv/#viewType=wasteatvkproducer&incrementCounter=1>

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu 94/62 un Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2006. – 2012.gadam, Latvijā līdz 2015.gadam jāveic atkritumu savākšanas sistēmas izveide, nosakot dalītu iepakojuma (stikls, PET, papīrs/kartons) atsevišķu vākšanu, lai samazinātu sadzīves atkritumu poligonos noglabājamo atkritumu daudzumu.

Rīgas pilsētā savāktos atkritumus izved uz sadzīves atkritumu poligonu „Getliņi”. Getliņu atkritumu izgāztuvē tiek noglabāti cietie rūpnieciskie un sadzīves atkritumi.

Katru gadu piešķirto līdzekļu ietvaros tiek būvēti jauni laukumi sadzīves dalīto atkritumu tvertnu novietošanai, kā arī tiek uzturēti un apsaimniekoti esošie dalīto sadzīves atkritumu savākšanas laukumi. Papildus pašvaldības izveidotajām 58 vietām, Rīgā darbojošās atkritumu apsaimniekošanas kompānijas uzstāda savus dalītās atkritumu vākšanas konteinerus. Šķirotu atkritumu daudzums

⁹⁵ Atkritumu apsaimniekošanas likumā (spēkā no 18.11.2010.) sadzīves atkritumi ir definēti kā māsaimniecībā, tirdzniecībā, pakalpojumu sniegšanas procesā vai citur radušies atkritumi, ja tie īpašību ziņā ir pielīdzināmi māsaimniecībās radītajiem atkritumiem. Atsevišķi tiek izdalīti ražošanas atkritumi, kas radušies ražošanas procesā vai būvniecībā.

nepārsniedz 10% no kopējiem Rīgā savāktajiem. Iespējas šķirot atkritumus savā dzīves vietā ir atšķirīgas un vidēji 30,2% no Rīgas iedzīvotājiem 100m rādiusā no dzīvesvietas ir pieeja dalītajiem atkritumu šķirošanas punktiem. Šobrīd konteinerus atkritumu šķirošanai uzstāda atkritumu apsaimniekošanas kompānijas pēc namu apsaimniekotāju pieprasījuma. Nosacījums: nodrošināt vismaz trīs konteinerus dalītiem atkritumiem (papīrs, plastmasa, stikls) uz 250 – 500 iedzīvotājiem⁹⁶ pilnībā netiek izpildīts nevienā apkaimē⁹⁷.

Bīstamo atkritumu apsaimniekošanu pārrauga valsts saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem. Pašvaldībām jāorganizē sadzīvē radušos bīstamo atkritumu apsaimniekošana. Par savāktajiem atkritumu veidiem un to daudzumu, pēc pieprasījuma, apsaimniekošanas uzņēmumi sniedz pārskatus RD MVD. Saskaņā ar izsniegto atkritumu apsaimniekošanas atļauju nosacījumiem uzņēmumi sniedz ikgadējās atskaites Lielrīgas reģionālajā vides pārvaldē, kas tālāk tās nodod LVĢMC pārskatu veidošanai.

Iedzīvotājiem tiek nodrošināta iespēja nogādāt drošai pārstrādei vai noglabāšanai sadzīvē radušos bīstamos atkritumus – laku, krāsu pārpalikumus, medikamentus, kuriem beidzies derīguma termiņš, luminiscentās lampas un dažādas ķīmikālijas. Rīgā ir izvietoti pieci specializētie konteineri sadzīves bīstamo atkritumu savākšanai⁹⁸:

- Dunties iela 13. SN Gāzes uzpildes stacijā
- Daugavgrīvas ielā 31. Eko Gāze uzpildes stacijā
- Vienības gatve 115a. Eko Gāze uzpildes stacijā
- Ciema iela 3. Eko Gāze uzpildes stacijā
- Getliņu sadzīves atkritumu poligons.

Konteineri ir slēgti, tos atver degvielas uzpildes stacijas operators pēc pieprasījuma, lai tajos novietotu iedzīvotāju atnestos bīstamos atkritumus. 2012.gada sākumā notiek jauna punkta izveidošanas darbi.

Informācija par dažāda veida bīstamo atkritumu savākšanu pieejama Rīgas Vides rīcības programmā 2012-2017.gadam.

Risināmie jautājumi

- Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas sistēmas ieviešana atbilstoši Rīgas domes 2013. gada 17. decembra saistošajiem noteikumos Nr.90 „Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas saistošie noteikumi”, noteiktajai kārtībai, t.sk. to 2. punktā noteikto: „2.Rīgas pilsētā atkritumu apsaimniekošana notiek, ievērojot šādas prasības (turpmāk minētajā prioritārajā secībā):
 - 2.1. novēršot atkritumu rašanās cēloņus;
 - 2.2. samazinot radīto atkritumu daudzumu (apjomu) un bīstamību;
 - 2.3. veicinot atkritumu sagatavošanu atkārtotai izmantošanai;
 - 2.4. atkārtoti izmantojot pienācīgi sagatavotus atkritumus;
 - 2.5. veicinot atkritumu pārstrādi;
 - 2.6. veicot atkritumu reģenerāciju citos veidos, piemēram, iegūstot enerģiju;
 - 2.7. veicot atkritumu apglabāšanu tādā veidā, lai netiktu apdraudēta vide, cilvēku dzīvība un veselība;
 - 2.8. nodrošinot slēgto izgāztuvju un atkritumu poligona kārtu rekultivāciju.
- Rīgā nav pašvaldības izveidotu un uzturētu/apsaimniekotu „zaļo” atkritumu kompostēšanas laukumu. Jārisina šādu laukumu izveide, nodrošinot līdz vienam laukumam katrā apkaimē, kurā ir privātmāju apbūve.
- Dalītas atkritumu vākšanas sistēmas ieviešanas turpināšana līdz 2015.gada 1.janvārim radot šķirotu sadzīves atkritumu dalītas vākšanas iespēju visā Rīgas pilsētas teritorijā, pakāpeniski nodrošinot ne mazāk kā vienu atkritumu tvertni katram šķirotu sadzīves atkritumu veidam teritorijā ar 250 līdz 500 iedzīvotājiem.

⁹⁶ Rīgas pilsētas atkritumu apsaimniekošanas plāns 2006. – 2012.gadam

⁹⁷ Aprēķini tika veikti tikai apkaimēm, kurās iedzīvotāju skaits ir lielāks par 500

⁹⁸ Rīgas Mājokļu un Vides departamenta informācija

3.7 Iepriekšējā plānošanas periodā vērtējums

Rīgas pilsētas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam un Rīgas pilsētas attīstības programma 2006.–2013.gadam Rīgas domē tika apstiprināta 2005.gada nogalē. 2009.gadā šajos dokumentos tika veikti grozījumi – mērķi un uzdevumi tika koriģēti, apvienoti un precizēti, kā rezultātā tika izvirzīti 13 mērķi un to sasniegšanai definēti 105 uzdevumi. Papildus tika izvirzītas prioritātes un tūlītējie soļi, kas realizējami tuvāko trīs gadu laikā. RD darba vērtējums no 2006. līdz 2013.gadam un priekšlikumi Stratēģijas un Programmas izstrādei ir sniegti „Pašreizējās situācijas raksturojuma” 20.7. nodaļā, kas ietver Stratēģijas uzraudzības sistēma ietvaros sagatavoto vērtējumu.

Vides pārskatā iekļauts mērķa M 10 „Zaļā pilsēta ar labu vides kvalitāti” vērtējums, citu mērķu vērtējums skatāms „Pašreizējās situācijas raksturojuma” 20.7. nodaļā.

M10 Zaļā pilsēta ar labu vides kvalitāti

Aktualizējot Rīgas attīstības plānošanas dokumentus, mērķim tika mainīts formulējums (sākotnēji tas bija „Tīra un zaļa pilsētvide”).

Aptauju datu salīdzinājums liecina, ka 2012.gadā mērķa rādītāji ir vērtēti atzinīgāk nekā iepriekšējos gados. Lielākoties iedzīvotāji ir bijuši apmierināti ar kanalizācijas pieejamību mājvietā (91,8%), dabas vides daudzumu un kvalitāti Rīgā kopumā (80,4%) un apkaimē (77,4%), kā arī ar gaisa kvalitāti apkaimē (77,4%) (skat. 20.29.attēlu)

3.29.attēls

Iedzīvotāju apmierinātība ar tīrību un vides kvalitāti Rīgā

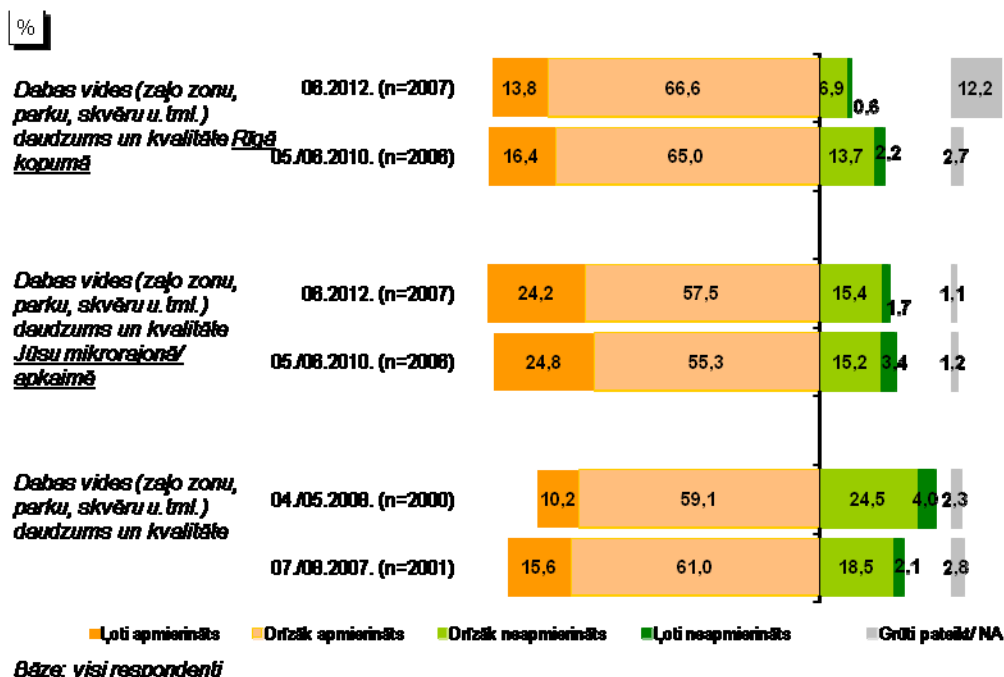

Bāze: visi respondenti, n=2007

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatori”, SKDS, 2012.g. jūnijs

Pēc veiktās aptaujas datiem var secināt, ka rīdnieki sniedza augstu vērtējumu dabas vides daudzumam un kvalitātei gan savā apkaimē (81,7%), gan arī Rīgā kopumā (80,4%) (skat. 20.30.attēlu).

Iedzīvotāju apmierinātība ar dabas vides daudzumu un kvalitāti Rīgā kopumā un apkaimē

Avots: Rīgas iedzīvotāju aptauja „Rīgas iedzīvotāju apmierinātības ar pašvaldību indikatoru”, SKDS, 2012.g. jūnijs

Iedzīvotāju vērtējums apkaimju griezumā liecina, ka dabas vides daudzumu un kvalitāti savā apkaimē visatzinīgāk vērtējuši Čiekurkalna, Jaunciema, Bieriņu, Juglas un Maskavas forštates iedzīvotāji, savukārt zemāku vērtējumu sniedza Bolderājas, Zasulauka, Bišumuižas, Šampētera un Purvciema iedzīvotāji. Ar gaisa kvalitāti savā apkaimē vairāk apmierināti ir Jaunciema, Bieriņu, Dreiliņu, Mežciema un Dārziņu iedzīvotāji, taču lielāku neapmierinātību pauda respondenti no Centra, Sarkandaugavas, Mīlgrāvja, Vecmīlgrāvja un Bolderājas apkaimes. Lielāku neapmierinātību ar dzeramā ūdens kvalitāti pauda Bieriņu, Jaunciema, Bolderājas un Purvciema iedzīvotāji, savukārt Dārziņos, Bergos, Bišumuižā un Čiekurkalnā rīdnieki dzeramo ūdeni vērtējuši visatzinīgāk. Trokšņa līmeni apkaimē gan dienā, gan naktī visatzinīgāk vērtējuši Mežciema, Dreiliņu, Bieriņu, Bišumuižas un Čiekurkalna iedzīvotāji. Lielāko neapmierinātību par trokšņa līmeni dienā pauda Centra, Mīlgrāvja, Jaunciema, Grīziņkalna un Torņakalna apkaimes iedzīvotāji. Iedzīvotāji, kas visvairāk nav apmierināti ar trokšņa līmeni naktī, dzīvo Pētersalas-Andrejsalas, Jaunciema, Zasulauka, Berģu un Grīziņkalna apkaimē.

Stratēģiskā mērķa ietvaros no 2006.gada tika veikts daudz dažādu aktivitāšu.

Efektīvas pilsētas dabas un apstādījumu, rekreācijas teritoriju apsaimniekošanas un labiekārtošanas ietvaros Rīgas pilsētas pašvaldība apsaimniekoja īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, izveidoja mikroliegumus, stādīja, uzraudzīja un kopa Rīgas dižstādus un dižkokus, apsekoja apstādījumu objektus, sastādīja apstādījumu apskates aktus, izsniedza koku ciršanas atļaujas, kā arī sniedza profesionālas konsultācijas par apstādījumu kopšanas, saglabāšanas un attīstības jautājumiem. No pašvaldības teritorijām tika izvesti sadzīves un lielgabarīta atkritumi, kā arī sakoptas iepriekš izveidotas atpūtas vietas. Tika ierīkoti asfaltbetona celiņi parkos, notika dažādi rekonstrukcijas, labiekārtošanas un remontdarbi, kā arī izveidotas aktīvās atpūtas zonas. Veikta Rīgas pilsētai piederošo, piekrietošo, saimnieciskai darbībai neizmantoto teritoriju uzturēšana, izveidotas sabiedriskās tualetes un pieslēgtas pie ārējām inženierkomunikācijām, atjaunoti apstādījumi, puķu dobes un krūmi, notika meža kopšanas un uzturēšanas darbi (dzīvnieku kaitējumu novēršana, būrīšu izgatavošana, izvietošana un tīrīšana, mineralizēto joslu kopšana, meža tīrīšana no sadzīves atkritumiem, jaunaudžu kopšana u.c.), sakoptas kapsētu teritorijas, tika kontrolēti smēķēšanas ierobežojumi un iebraukšana kāpu zonās, veikta maluzvejniecības apkarošana u.c.

Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstības jomā Rīgas pilsētas pašvaldība īstenoja atkritumu dalītas savākšanas projektu attīstību, tika izveidoti dalītās atkritumu vākšanas punkti, pašvaldības iestāžu telpās tika organizēta izlietotā papīra savākšana un nodošana otrreizējai pārstrādei, nolietoto bateriju savākšana un nodošana, organizēti semināri iedzīvotāju informēšanai par dalīto atkritumu pārstrādes iespējām, rekonstruēti sadzīves atkritumu tvertņu laukumi. Iedzīvotājiem tika nodrošināta iespēja nogādāt drošai pārstrādei vai noglabāšanai sadzīvē radušos bīstamos atkritumus – laku, krāsu pārpalikumus, medikamentus, kuriem beidzies derīguma termiņš, luminiscentās lampas un dažādas ķīmikālijas. Katrā Rīgas vides aizsardzības fonda kārtā tiek atbalstīti 2 projekti sadzīves atkritumu tvertņu novietņu izbūvei vai rekonstrukcijai, veicinot pilsētas vizuālā izskata uzlabošanu.

Ūdens resursu aizsardzības jomā pilsētas kapsētās tika apsekoti un novērsti bojājumi ūdens sūkņiem, tamponēti neizmantojamie ūdensapgādes urbumi, tīrītas ūdenstilpes, realizēti dažādi projekti – „Piesārņojuma likvidācija Bolderājā, I kārtā”, „Daugavas akvatorijas posmā no Vanšu tilta līdz Rīgas–Salaspils robežai ekspluatācijas noteikumu izstrādāšana”, „Būvgružu ietekmes uz Ķīšezera ekosistēmu izpēte” u.c.

Gaisa kvalitātes uzlabošanas jomā ir izstrādāta un apstiprināta Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programma 2011.–2015.gadam, kuras viena no veiktajām aktivitātēm katru gadu ir pilsētas ielu tīrīšana ar putekļu savākšanas un mitrināšanas iekārtām līdz brīdim, kad gaisa temperatūra ir zemāka par 0°C. Programma arī paredz, ka pašvaldība nākotnē varētu piemērot īpašas prasības darbībām ar materiāliem, kas put, lai nodrošinātu daļiņu piesārņojuma ierobežošanu, īpašu uzmanību pievēršot Rīgas brīvostai. Pilsētā tiek nodrošināta gaisa monitoringa sistēmas darbība un iedzīvotāju informēšana par gaisa kvalitāti pilsētas centrā, izmantojot uz monitoringa stacijām uzstādītus gaismas tablo, operatīva informācija par visu mērīto piesārņotājielu koncentrācijām tiek izvietota arī Rīgas pilsētas pašvaldības portālā. Tāpat tiek realizēti dažādi projekti, kuru rezultātā mazinās gaisa piesārņojums – biokurināmā koģenerācijas stacijas izbūve, biogāzes izmantošana sabiedriskajā transportā, satiksmes intensitātes samazinājums Rīgas vēsturiskajā centrā un visā Rīgā kopumā u.c.

Trokšņa piesārņojuma samazināšanas ietvaros ir izstrādāta Rīgas stratēģiskā trokšņa karte un rīcības plāns trokšņa samazināšanai Rīgā, kas paredz trokšņa aizsargekrānu uzstādīšanu, satiksmes organizācijas izmaiņas, dabisko aizsargapstādījumu izveidošanu, ielu bruģa nomaiņu pret asfaltu u.c. Tāpat arī detālplānu, būvniecības objektu (rekonstrukcijas, renovācijas u.c.) projektu un tehnisko noteikumu izstrādē tiek noteiktas prasības un nosacījumi vides trokšņa normatīvu ievērošanai, kas kopsummā nodrošina pakāpenisku trokšņa piesārņojuma samazināšanu.

ES standartiem atbilstoša dzeramā ūdens nodrošināšanas ietvaros centralizētās ūdensapgādes pakalpojumi tiek nodrošināti 97,1% no iedzīvotāju kopskaita. Tiem iedzīvotājiem, kuriem nav pieejami centralizētas ūdensapgādes un/vai kanalizācijas pakalpojumi, dzeramais ūdens tiek nodrošināts ar individuālo urbumu palīdzību. Lai uzlabotu kopējo esošo ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu stāvokli un ūdenssaimniecības drošību, ir izstrādāts ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu atjaunošanas plāns, kas iekļauts SIA „Rīgas ūdens” Stratēģiskās attīstības plānā 2012.–2025.gadam.

Videi draudzīgas rīcības veicināšanas ietvaros tika izdoti dažādi informatīvie materiāli, bukleti, izdotas publikācijas drukātajos medijos un interneta portālos, veidoti sižeti televīzijas raidījumos, rīkotas kampaņas, organizētas izstādes un semināri, rīkotas dažādas sakopšanas un stādīšanas talkas, uzstādītas atkritumu urnas suņiem un informatīvas zīmes. Īstenots projekts „Centrālā Baltijas reģiona valstu galvaspilsētu ieguldījums pilsētu mēru pakta īstenošanā” – izstrādāts Rīgas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāns 2010.–2020.g., kā ietvaros organizētas Rīgas jauniešu enerģētikas dienas un Rīgas enerģētikas dienas. Fiksēti arī dažādi pārkāpumi: sastādīti protokoli par iebraukšanu kāpu zonā, sodītas personas par smēķēšanu neatļautās vietās, veikti reidi maluzvejniecības apkarošanas nolūkā, fiksēti administratīvie pārkāpumi.

Siltumenerģijas un elektroenerģijas racionālas izmantošanas veicināšanas ietvaros dažādi pasākumi iestrādāti Rīgas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plānā 2010.–2020.gadam. Pārskata periodā tika organizēta to izpilde – tika nodota ekspluatācijā biokurināmā katlumāja siltumcentrālē „Vecmīlgrāvis”, nodots ekspluatācijā jaudīgs absorbcijas tipa siltumsūkns siltumcentrālē „Imanta”, veikta siltumcentrāles „Ziepiņkalns” modernizācija, uzstādot koģenerācijas bloku darbam ar biomasu un aizstājot fosilo kurināmo siltuma ražošanai, uzsākta siltumcentrāles „Zasulauks” modernizācija, uzstādot ūdens sildkatlus darbam ar biomasu un aizstājot fosilo kurināmo siltuma

ražošanai, uzsākta ātrgaitas elektromobiļu noma un izmantošana tehnisko dienestu vajadzībām u.c. Tāpat tika veikta ēku siltināšana, Rīgas pilsētas apgaismojuma tīkla modernizācija, veikti logu nomaiņas projekti, maģistrālo un sadales siltumtīklu posmu nomaiņa, optimizēti apgaismojuma ieslēgšanas un izslēgšanas grafiki, kā arī piesaistīti ES līdzekļi dažādu projektu īstenošanai.

Priekšlikumi Stratēģijas un Attīstības programmas izstrādei vides jomā:

- nodrošināt efektīvu pilsētas dabas, apstādījumu un rekreācijas teritoriju apsaimniekošanu un labiekārtošanu;
- nodrošināt videi draudzīgas atkritumu saimniecības attīstību;
- nodrošināt kvalitatīvus ūdenssaimniecības pakalpojumus;
- veicināt siltumenerģijas un elektroenerģijas racionālu izmantošanu;
- veikt dzīvojamo māju un pašvaldības iestāžu ēku renovāciju;
- veikt pasākumus gaisa kvalitātes uzlabošanai;
- turpināt samazināt trokšņa piesārņojumu pilsētā.

4. AR PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM SAISTĪTIE VIDES ASPEKTI, VIDES STĀVOKLIS TERITORIJĀS, KURAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTA ĪSTENOŠANA VAR BŪTISKI IETEKMĒT

Rīgas pilsētas attīstības plānošanas dokumenti – Stratēģija un Programma ir savstarpēji saistīti pašvaldības attīstības dokumenti. Stratēģijā formulēta Rīgas pilsētas vīzija, t.i., redzējums par to, ka Rīga 2030. gadā ir:

„starptautiski atpazīstama Ziemeļeiropas metropole. Rīgas pilntiesīgu piederību Ziemeļeiropas metropoļu saimei pamato dzīves kvalitāte pilsētā, inovatīva ekonomika, vieda un resursus taupoša saimniekošana un moderna pārvalde ar aktīvu iedzīvotāju līdzdalību.

kompakta pilsēta. Rīgu pazīst ar tai vien piemītošu atmosfēru, kultūrvidi, pilsētas ritmu un radošiem cilvēkiem. Pilsēta ērti iekļaujas starptautiskajos transporta tīklos. Vienota Rīgas metropoles areāla ekonomika ir labklājības pamats visa areāla iedzīvotājiem, kā arī tā sniedz būtisku pievienotās vērtības valsts attīstībai. Lai arī pilsētas iedzīvotāju kompetence - zināšanas, prasmes, aktivitāte – ir visattīstītāko valstu līmenī un kā pašsaprotamu dzīves elementu viņi pieņemusi mobilitāti, rīdiniņieki mīl savu pilsētu un jūtas tai piederīgi, jo pilsētas pašvaldības galvenā vērtība ir iedzīvotājs, un to pašvaldība apliecina savā darbībā. Iedzīvotāju skaits pilsētā palielinās.”

Ievērojot to, ka Stratēģijā noteiktā Rīgas ilgtermiņa attīstības vīzija ir visas pilsētas plānošanas pamats, kas tiek ņemta vērā, sagatavojot Rīgas attīstības programmu 2014. – 2020. gadam, tad tajā iekļautais saturs, vīzijas izklāsts un pamatojums nosaka Stratēģijas vides aspektus. Detalizētāka informācija par Rīgas attīstības plānošanas dokumentu vides aspektiem ir iegūstama, izvērtējot telpiskās attīstības perspektīvu un Programmā ietvertu rīcību virzienu realizācijas pasākumu kopumus. Stratēģijā kā Rīgas pilsētas pašvaldības virsuzdevums ir uzsvērtā pilsētas iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošana un tas, ka viens no pilsētas attīstības balstiem ir „pilsētvide”, kas orientēta uz rīdiniņiekiem. No Stratēģijā noteiktajiem četriem ilgtermiņa attīstības mērķiem trīs ietver vides aspektus, kas ir saistīti ar rīdiniņieku dzīves vides un vienlaikus ar pilsētas ekonomiskās attīstības vides aspektiem – vides kvalitāti, dabas teritoriju (t.sk. apstādījumu, mežu, ūdeņu u.c.) stāvokli, pilsētas ainavu un kultūras mantojumu. Tie ir: „IM2 Inovatīva, atvērta un eksportspējīga ekonomika”, „IM3 Ērta, droša un iedzīvotājiem patīkama pilsētvide” un „IM4 Rīga - starptautiski atpazīstama, nozīmīga un konkurētspējīga”. Stratēģijā ir noteikti un Attīstības programmā detalizēti plānoti ieviešanai turpmākajos 6 gados deviņpadsmit rīcību virzieni. Šajā novērtējumā identificēts, ka desmit plānotie virzieni ir saistīti ar vides kvalitāti, dabas teritoriju stāvokli, kultūrvidi, ainavām un vides jomas pārvaldību pilsētā. Ar minētajiem vides aspektiem ir saistīti šādi Programmā ietverti rīcību virzieni: „RV9 Kvalitatīva dzīves vide un pieejams mājoklis”, „RV10 Ērta starptautiskā sasniedzamība”, „RV11 Līdzsvarota satiksmes infrastruktūra un organizācija”, „RV12 Infrastruktūras un komunālo pakalpojumu uzlabošana”, „RV13 Plaša energoefektivitātes īstenošana”, „RV14 Pilsētas specifisko teritoriju jautājumu risināšana”, „RV15 Laba vides kvalitāte”, „RV16 Labvēlīga uzņēmējdarbības vide un augsta ekonomiskā aktivitāte”, „RV17 Augoša daudzprofilu osta” un „RV19 Efektīva, atbildīga un uz daudzpusēju sadarbību vērsta pārvaldība”.

Izvērtējot iepriekšminēto, SIVN procesā ir identificēti šādi Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un attīstības programmas vides aspekti: vides kvalitātes saglabāšana un uzlabošana, vienota dabas teritoriju struktūru attīstība un kvalitātes uzlabošana, kā arī vēsturiskās, kultūras un ainavu telpas attīstība.

4.1 Vides kvalitātes saglabāšana un uzlabošana

Stratēģijā, raksturojot Rīgas pilsētas attīstības moto un balstus, norādīts, ka „Rīgas pilsētas pašvaldības virsuzdevums ir pilsētas iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošana. Demokrātiskā sabiedrībā dzīves kvalitātes izaugsme pamatojas uz iespējām, kuras izmantojot cilvēks pašā spēkiem cenšas sasniegt sev vēlamo dzīves kvalitātes līmeni.” Tādēļ vides kvalitātes uzlabošana un gadījumos, ja esošais stāvoklis ir labs, tās saglabāšana ir nozīmīgs Rīgas pilsētas turpmākās attīstības aspekts. Apskatāmās vides kvalitātes jomas šajā novērtējumā ir virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāte, atmosfēras gaisa kvalitāte, trokšņa līmenis, smakas, augsnes un grunts kvalitāte. Uz dzīves vides kvalitāti pilsētvidē attiecas arī dabas teritoriju, tostarp labiekārtotu apstādījumu klātbūtne un

pieejamība, ūdeņu publiskā pieejamība iedzīvotājiem un dabas teritoriju kvalitāte. Ievērojot iepriekšminēto, „Vienota dabas struktūru attīstība un kvalitātes uzlabošana” šajā novērtējumā tiek izdalīta kā atsevišķs jauno Rīgas plānošanas dokumentu izvērtējamais aspekts, jo dabas teritoriju integritāte ir īpaši akcentētā gan Stratēģijā, gan Programmā.

Stratēģijā plānota Rīgas starptautiskās nozīmes palielināšanā un tās pieejamības uzlabošana, paplašinot un modernizējot gaisa, jūras, dzelzceļa un autoceļu transporta infrastruktūru. Transporta infrastruktūras attīstība ir saistīta vairākiem visiem šajā nodaļā apskatītajiem vides aspektiem un to pārvaldību no pašvaldības puses, lai nodrošinātu labas (attīstības programmas darbības laikā 6 gadu periodā) un ilgtermiņā labas vides kvalitātes nodrošināšanu pilsētā, kas ir nozīmīga rīdzinieku kopējās dzīves vides kvalitātes sastāvdaļa.

Stratēģijā pašvaldība, sabalansējot vairākas pilsētas attīstības jomas, plāno nodrošināt esošās vides kvalitātes uzlabošanu.

Rīgas telpiskajā perspektīvā kā atsevišķa struktūra ir izdalīta transporta infrastruktūra. Īpaši nozīmīga šajā ziņā ir plānotā pilsētas transporta sistēmas pārveidošana, kurā, turpinot jau līdzšinējo plānošanas dokumentu ietvaros uzsāktos sistēmas transporta attīstības projektus, tiek pilsētas transporta sistēmas izveide, kas paredz autotransporta samazināšanu pilsētas centrā jeb pilsētas „kodolā”, ierobežojot tajā autotransporta iebraukšanu un stāvēšanu, vienlaikus pilsētas centrā prioritāti nodrošinot citiem pārvietošanās veidiem un pakāpeniski⁹⁹ attīstot ārpus pilsētas centra divu transporta lokus „Centra loku” un „Pilsētas loku” (caur Rīgas Brīvostas teritoriju), kurš ir savienots ar tranzīta kravu loku ārpus pilsētas (Rīgas apvedceļš). Transporta sistēmas pārkārtošana ir saistīta ar pilsētas centra atslogošanu no autotransporta un arī tranzīta kravu pārvadājumu iespēju nodrošināšanu virzienos no/uz Rīgas Brīvostu. Transporta sistēmas pārkārtošana ir saistīta ar gaisa kvalitāti un trokšņa līmeni pilsētā, jo transports, it sevišķi autotransports ir nozīmīgākais gaisa kvalitāti un trokšņa līmeni ietekmējošais faktors Rīgas pilsētā. Šobrīd pilsētas centrā ir izteikti paaugstināti gaisa kvalitātes rādītāji (slāpekļa dioksīds, cietās daļiņas) un trokšņa līmenis, ko lielā mērā (piesārņojumu ar slāpekļa dioksīdu līdz 80 – 85 %) rada autotransports. Ir sagaidāms, ka plānotā centra atslogošana no autotransporta nākotnē mazinās gaisa piesārņojumu un trokšņa līmeni. Attīstot pilsētas loku un kravu transporta savienojumu ar Rīgas brīvostu, kā arī ievadus Rīgas brīvostā no Rīgas apvedceļa (Ziemeļu transporta koridora pakāpeniska izbūve) intensīvākai transporta plūsmai tiks pakļautas perifērijas teritorijas. Daļā no šīm teritorijām pašlaik transporta intensitāte un līdz ar to transporta radītās ietekmes (gaisa piesārņojums un trokšņa līmenis) ir zemākas vai tieši neveidojas. Tās ir vietas, kur pašlaik transporta maģistrāle nav izbūvēta (teritorijas Ķīšezera dienvidu daļā, Spilves plavās). Līdz ar transportbūvju projektu realizāciju tajās ir sagaidāma gaisa kvalitātes pasliktināšanās un trokšņa līmeņu palielinājums. Rīgas Ziemeļu transporta koridoram ir veikts ietekmes uz vidi izvērtējums, kurā ir izvērtēta tā ietekme uz gaisa kvalitāti un trokšņa līmeni un izstrādāti detalizēti pasākumi normatīvo aktu prasībām atbilstošas gaisa kvalitātes un trokšņa līmeņa nodrošināšanai. Tādēļ pilsētas transporta sistēmas attīstībā gan jaunu transporta savienojumu būvprojektu izstrādē, gan to būvniecības procesā ir svarīgi nodrošināt visu IVN procesā ieteikto pasākumu ieviešanu.

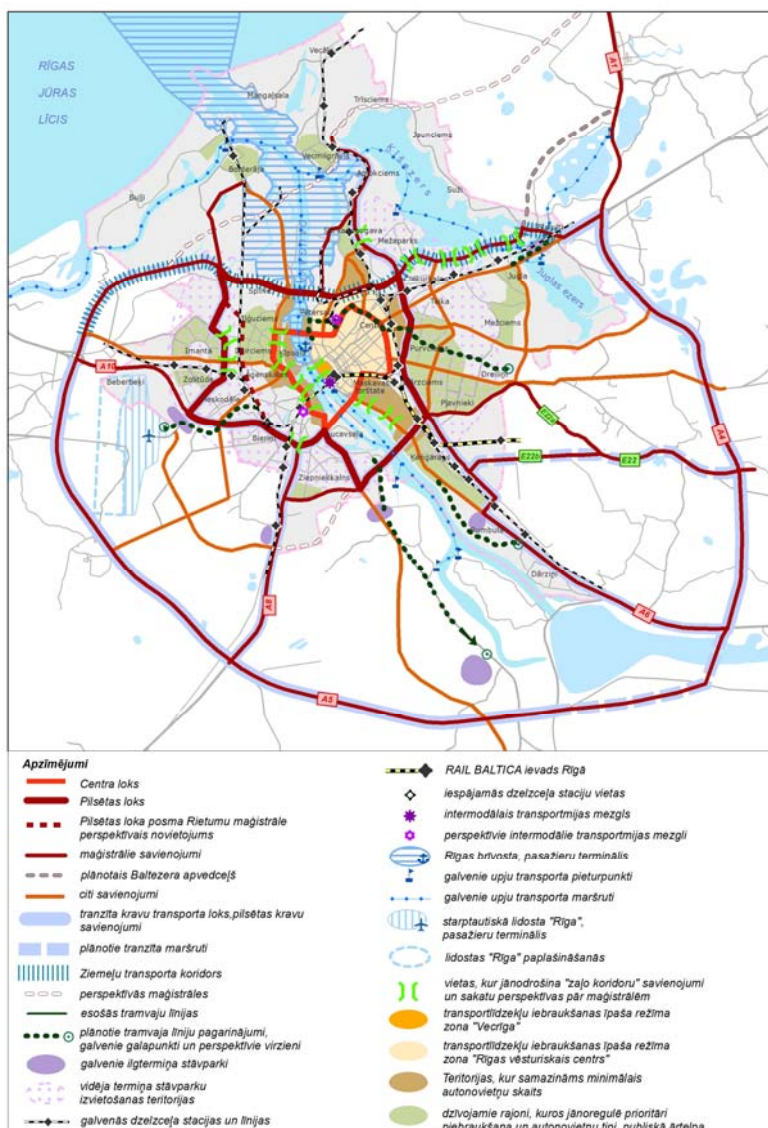
Stratēģijā uzsvērta privātā autotransporta prioritātes mazināšana pilsētas transporta infrastruktūrā, nosakot, ka tai jāatbilst vispārpieņemtai hierarhijai: gājējs – velobraucējs – sabiedriskais transports – privātais autotransports. Plānota arī intermodālo transportmiju punktu (Centrālā dzelzceļa stacija un starptautiskā autoosta, ar atbalsta stacijām Pētersalā un Torņakalnā), ilgtermiņa un vidēja termiņa stāvparku izveide. Šāda veida attīstība ilgtermiņā veicinās gaisa kvalitātes un trokšņa līmeņa mazināšanos pilsētas centrā un apkaimēs.

Saistībā ar transporta sistēmas attīstību Programmā ir izstrādāti divi rīcību virzieni: RV10 „Ērta starptautiskā sasniedzamība” un RV11 „Līdzsvarota satiksmes infrastruktūra un organizācija”, kas vidējā termiņā noteiks pilsētas attīstības virzību uz Stratēģijā noteikto ilgtermiņa attīstības mērķu sasniegšanu un tādejādi arī uz gaisa kvalitātes un trokšņa līmeņa gaidāmajām izmaiņām.

Plānots, ka Rīgas brīvostas attīstība būs būtisks pilsētas starptautiskās konkurētspējas faktors. Stratēģijā tās darbības laikā līdz 2030.gadam ir paredzēts veikt ieguldījumus modernas infrastruktūras

⁹⁹ Šajā ilgtermiņa plānošanas periodā plānots pabeigt vienu loku – Centra vai Pilsētas loku, atkarībā no tā, kuru Daugavas šķērsojumu izbūvēs līdz 2030. gadam – Hanzas vai Ziemeļu šķērsojumu.

un augstas vides kvalitātes nodrošināšanai Rīgas brīvdostā. Sagaidāms, ka ilgtermiņā šie pasākumi risinās pašlaik esošās gaisa kvalitātes problēmas un mazinās smakas, kas noteiktos meteoroloģiskajos apstākļos pašlaik rada diskomfortu Rīgas brīvdostas teritorijai blakus dzīvojošajiem cilvēkiem Kundziņsalā, Sarkandaugavā, Jaunmīlgrāvī, Vecmīlgrāvī un Mangaļsalā. Ieguldījumi infrastruktūrā uzlabos arī pilnveidos atkritumu un notekūdeņu savākšanas un pārstrādes sistēmu. Attīstības programmā (vidējam attīstības termiņam) attiecībā uz Rīgas brīvdostas modernizāciju ir iekļauts rīcības virziens RV17 „Augoša daudzprofilu osta”. Saistībā ar transporta infrastruktūras uzlabošanu, Rīgas brīvdostas modernizāciju un attīstību būtiska ietekme uz vides kvalitāti ir sagaidāma brīvdostai un transportbūvju teritorijām tuvējā apkārtnē, tostarp, dzīvojamajos rajonos.

19. attēls *Transporta infrastruktūrai plānotās teritorijas, kuru izveides vietas un apkārtni ietekmēs plānošanas dokumentu ieviešana ilgtermiņā (arī nākamajā ilgtermiņa plānošanas periodā)*

Avots: Rīgas pilsētas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam., RD Pilsētas attīstības departaments

Saistībā ar transporta infrastruktūras ieviešanu un Rīgas brīvdostas modernizāciju un attīstību būtiska ietekme uz vides kvalitāti ir sagaidāma teritorijās, kas ir saistītas ar transporta sistēmas pārkārtošanu – centra un pilsētas loka izveidi, to savienojumu ar Rīgas apvedceļu apkārtnes teritorijām, Rīgas brīvdostas teritoriju un dzīvojamajiem rajoniem tās apkārtnē.

Stratēģijas pamatnostādņēs plānots, ka Rīgai ilgtermiņā ir jāklūst par starptautiski atzītu un pievilcīgu „Zaļo inovāciju centrs”. Lai to ieviestu pilsēta paredz atbildīgi patērēt resursus un efektīvi izmantot

enerģiju. Attīstības programmas rīcības virzienā RV13 „Plaša energoefektivitātes īstenošana” ir iekļauti energoefektivitātes pasākumi, kas ir vērsti uz pilotiekārtu, inovatīvu tehnoloģiju un risinājumu ieviešanu enerģijas ražošanā, pašvaldības un dzīvojamo ēku renovācijā ar nolūku paaugstināt to energoefektivitāti un atjaunojamo energoresursu izmantošanu. Ilgtermiņā šo pasākumu ieviešanas rezultātā ir sagaidāma gaisa kvalitātes uzlabošanās, ko radītu gan mūsdienu prasībām atbilstošu apkures sistēmu izmantošana, gan samazināts kurināmā patēriņš.

Telpiskās attīstības perspektīvas „Inženierapgāde” ietvaros konceptuālo noteikta esošo siltumtīklu rekonstrukcija un jaunu centralizētas siltumapgādes tīklu izbūve, attīstot jaunas teritorijas. Sagaidāms, ka šie pasākumi uzlabos gaisa kvalitāti vai nodrošinās esošās kvalitātes saglabāšanu. Plānots arī turpināt lietussūdens sistēmas nošķiršanu no kopsistēmas (aktuāli pilsētas centrā), veicināt lietussūdens sistēmas koordinēta rekonstrukciju un attīstību, kas ir saistīta ar lietussūdens ieplūdes samazināšanu pilsētas centralizētajā notekūdeņu sistēmā, pārplūžu veidošanos un iespējamu nepietiekami attīrītu notekūdeņu ieplūdi Daugavā, kā arī pilsētas notekūdeņu attīrīšanas efektivitātes uzlabošanu.

Stratēģijā noteikto plānoto rīcības virzienu RV9 „Kvalitatīva dzīves vide un pieejams mājoklis”, RV10 „Ērta starptautiskā sasniedzamība”, RV11 „Līdzsvarota satiksmes infrastruktūra un organizācija”, RV12 „Infrastruktūras un komunālo pakalpojumu uzlabošana”, RV13 „Plaša energoefektivitātes īstenošana”, RV14 „Pilsētas specifisko teritoriju jautājumu risināšana”, RV15 „Laba vides kvalitāte”, RV 16 „Labvēlīga uzņēmējdarbības vide un augsta ekonomiskā aktivitāte”, RV17 „Augoša daudzprofilu osta” ieviešana kopumā ietekmēs šajā nodaļā apskatītos vides kvalitātes aspektus.

4.2 Vienota dabas teritoriju struktūru attīstība un kvalitātes uzlabošana

Stratēģijā uzsvērts, ka urbanizācijas process ir saistīts ar pilsētas „zaļās” un „zilās” struktūras fragmentāciju un tādēļ pastāv risks, ka dabas teritorijas nespēj pildīt tām paredzētās funkcijas - sociālo, mikroklimata uzlabošanas, piesārņojuma samazināšanas, bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanas un pilsētas vizuālās tēla veidošanas funkcijas. Kopumā tas samazina katras vietas estētisko un ekonomisko vērtību. Plānojot pilsētas attīstību, Stratēģijā dabas teritorijas ir izdalītas atsevišķā telpiskajā struktūrā un ir uzsvēta pilsētas dabas teritoriju vienotības nodrošināšana. Lai šo mērķi sasniegtu, Stratēģijā ir iekļautas vadlīnijas dabas teritoriju vienotai attīstībai, izdalot tajās šādus struktūras elementus: bioloģiskie centri, urbānās vides zaļie centri, zaļie koridori, pilsētai pieguļošā zaļā josla, zaļās takas un ūdensmalas, kā arī ūdens vienotā telpiskā struktūra. Vienotas struktūras noteikšana un dabas struktūras elementu savstarpējā saistība sekmēs iepriekšminēto dabas teritoriju funkciju nodrošināšanu pilsētā. Dabas teritoriju vai struktūras elementu klātbūtne visās pilsētās daļās – kodolā, priekšpilsētās un perifērijā - būs viens no nozīmīgiem kvalitatīvas pilsētvides un dzīves vides elementiem.

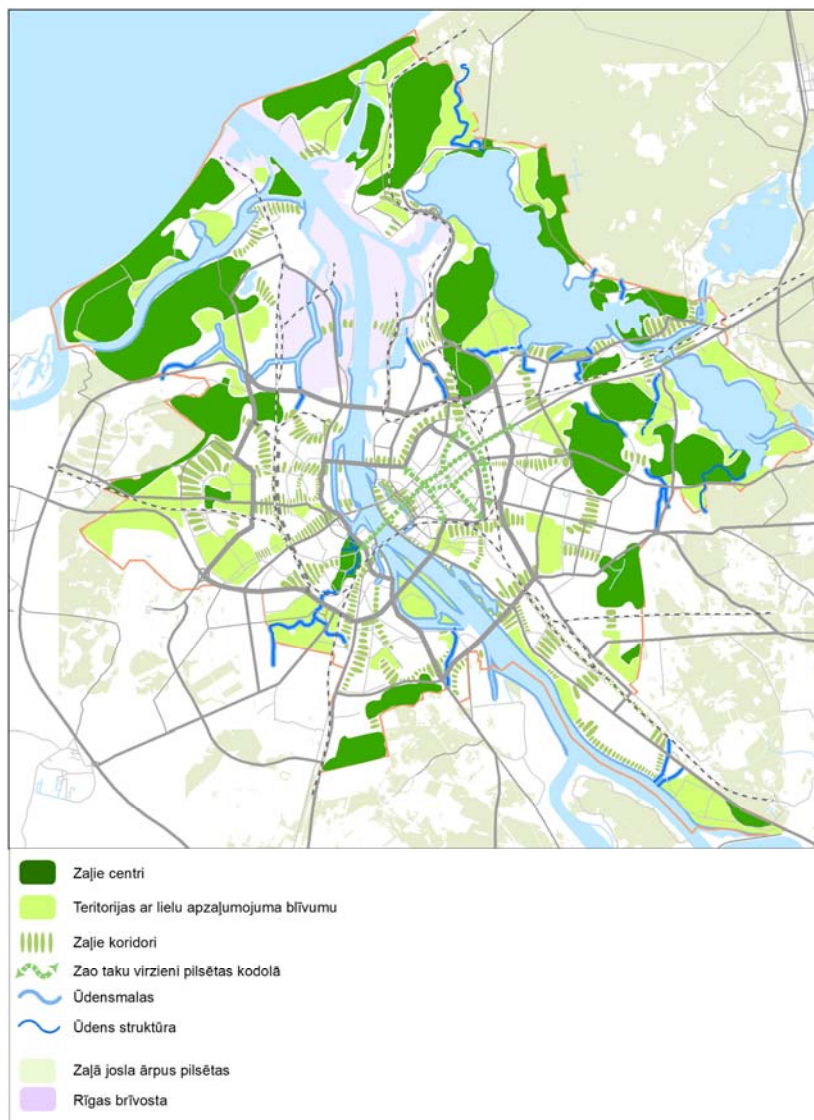
Attiecībā uz dabas teritorijām, kā tādas, kuras būtiski ietekmēs Stratēģijas ieviešana, ir uzskatāmas visas dabas teritorijas, kuras plānots iekļaut vienotā struktūrā, attīstot to savstarpējās saiknes pilsētā, kā arī veicot to labiekārtošanu. Tās ir, piemēram, lielmēroga apbūves publiskās teritorijas, kur paredzēts veikt publiskās telpas pārplānošanu un rekonstrukciju, arī labiekārtojamās ūdensmalas, u.tml. Konkrētas būtiski ietekmētās teritorijas precīzāk raksturotas arī 6.2. nodaļā.

Stratēģijā saistībā ar apdzīvojuma struktūru plānots, ka dzīvošana pilsētas kodolā ir vislabāk piemērota pilsētnieciskā dzīvesveida piekritējiem. Pilsētas kodola svarīgākās īpašības ir pilsētvides kompaktais raksturs un publiskās telpas lietošanas intensitāte. Saistībā ar dabas struktūrām kodolā Stratēģijā ir uzsvērts, ka tam raksturīga estētiski un vizuāli daudzpusīga vide ar augstvērtīgu publisko apstādījumu struktūru, ko veido bulvāru loks, parki un ielas.

Stratēģijā lielmēroga dzīvojamie rajoni ir ietverta t.s. priekšpilsētās, kurās dzīvošanai ir vairākas priekšrocības - pieejams mājoklis, publisko ārtelpu daudzums un pieejamība, kā arī, aktīvās atpūtas iespējas. Priekšpilsētas trūkums ir tas, ka lielāko tās veido padomju laikos būvētie dzīvojamie mikrorajoni vai atsevišķas dzīvojamās ēkas, bet publiskā ārtelpa – apstādījumu zonas, spēļu un sporta laukumi, kā arī pastaigu vietas un piebraucamie ceļi ir sliktā kvalitātē. Mājokļu renovācija un arī ārtelpas, tostarp apstādījumu labiekārtošana Stratēģijā tiek uzskatīta par vienu no svarīgākajiem attīstības potenciāliem mājokļu ekonomiskās attīstības sektorā. Zaļās struktūras telpas apkaimes mērogā plānots savienot ar takām, bet priekšpilsētas un pilsētas kodola savstarpējie savienojumi būs zaļie koridori. Lielmēroga dzīvojamo rajonu dabas teritoriju revitalizācija nodrošinās kvalitatīvu dabas teritoriju veidošanos šajā dzīvojamajā apbūvē un to saiknes ar pārējo pilsētas daļu nodrošināšanu.

Pilsētas perifērija saistībā ar plānoto apdzīvojuma struktūru ir plānota, kā dzīves vide cilvēkiem, kas meklē iespēju dzīvot dabas tuvumā, bet, kam joprojām ir svarīga saikne ar pilsētu un tās sociālās infrastruktūras, ekonomisko aktivitāšu un sabiedriskā transporta pieejamību. Plānots, ka šeit dominēs ģimeņu mājas vai nelielas daudzdzīvokļu mājas, taču vienlaikus ar kvalitatīva mājokļu attīstību, stratēģijā plānota perifērijas teritoriju sabalansēta attīstība, saudzīgi izmantojot dabas mantojumu, nodrošinot jaunas publiskās telpas veidošanu un zili-zaļās struktūras pieejamības paplašināšanu.

Attīstības programmā turpmākajiem 6 gadiem vienotas dabas teritoriju struktūras un kvalitātes uzlabošanas pasākumi ir plānoti rīcību virzienos „RV15 Laba vides kvalitāte”, „RV 9 Kvalitatīva dzīves vide un pieejams mājoklis”, kā arī „RV14 Pilsētas specifisko teritoriju jautājumu risināšana”.

20. attēls Dabas teritorijas, kuras plānots iekļaut vienotā struktūrā, attīstot dabas teritoriju saiknes pilsētā, un kuras tādejādi būtiski ietekmēs plānošanas dokumentu ieviešana

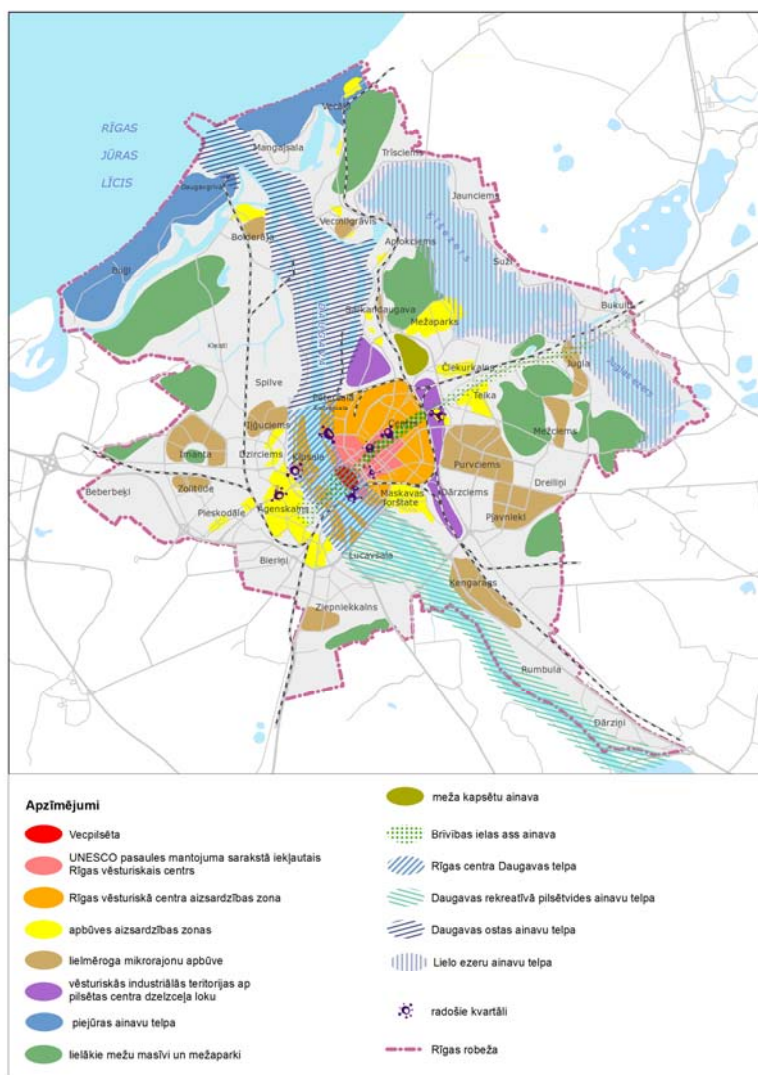
Avots: Rīgas pilsētas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam, RD Pilsētas attīstības departaments

4.3 Kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstība

Stratēģijā kā atsevišķa telpiskās perspektīvas daļa ir izdalītas „Nozīmīgākās Rīgas kultūrvēsturiskās un ainavu telpas”. Tajā minēts, ka līdz šim Rīgas pilsētā dažādos plānošanas dokumentos augsta vērtība ir bijusi piešķirta Rīgas vēsturiskā centra panorāmai un siluetam, skatu perspektīvām uz Rīgas vēsturisko centru un pāri Daugavai. Plānojot ilgtermiņa attīstību, Stratēģijā noteiktie nākotnes attīstības ainavu areāli definēti plašāk, tajos papildus Rīgas vēsturiskā centra un tās apkārtnes ainavu un kultūrvēsturiskā mantojuma telpām iekļautas kultūrvēsturiski un ainaviski nozīmīgas pilsētas

teritorijas: apbūves aizsardzības zonas, vēsturiskās industriālās teritorijas, meža parki, piejūras ainavu telpas, Brīvības lielceļa ass ainava, Daugavas ainavu telpas, apkaimju un lielmēroga mikrorajona apbūves un citas telpas. Kultūrvides un ainavu telpas izpratnes paplašināšana, atbilstošu vadlīniju un struktūras iekļaušana Stratēģijā ir jauna Rīgas pilsētas pieeja vēsturiskās, kultūras un ainavu telpu plānošanā, kas ir saistīta ar priekšpilsētas, perifērijas, Brīvības ielas un Daugavas vērtīgo kultūrvēsturisko un ainavu telpu attīstības veicināšanu.

Par teritorijām, kuras ilgtermiņā būtiski ietekmēs Stratēģijas ieviešana, ir uzskatāmas Stratēģijas vēsturiskās, kultūras un ainavu telpas attīstības vadlīnijās iekļautās teritorijas. Līdz šim pilsētas apkaimes, izņemot Rīgas vēsturisko centru un tuvāko tā apkārtni, nav tikušas skatītas pilsētas kompleksās ainavu telpas pilnveidošanas kontekstā, to attīstība netiek plānota pilsētas līmenī un notiek fragmentāri.

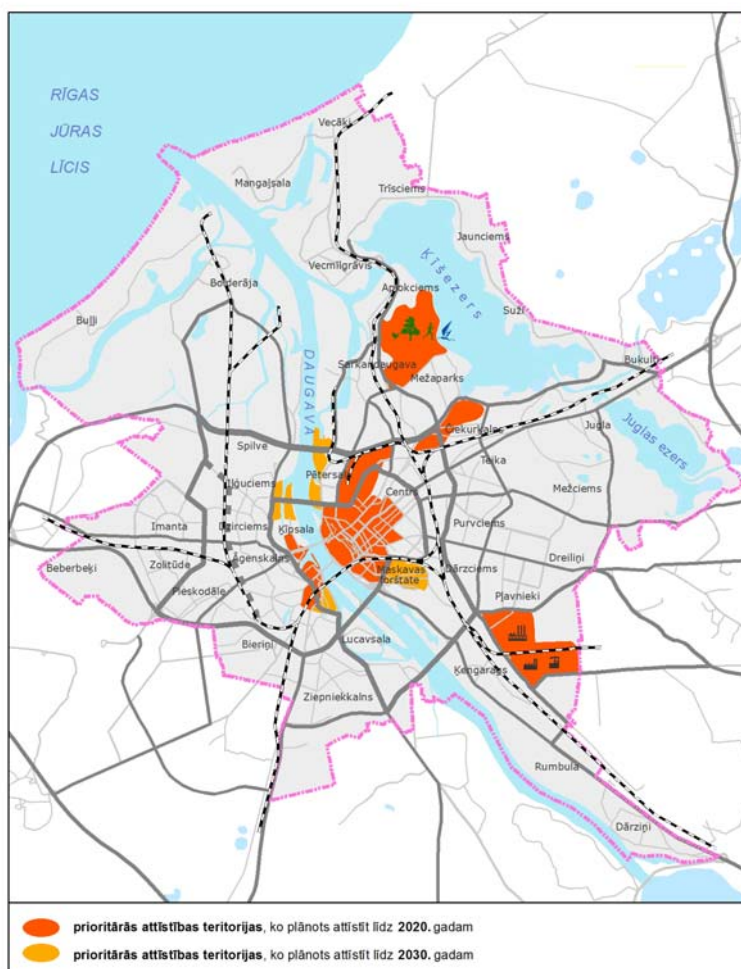
21. attēls Rīgas kultūrvēsturiskās un ainavu telpas, kuras, iekļaujot un attīstot kā pilsētas telpiskās perspektīvas daļu, būtiski ietekmēs plānošans dokumentu ieviešana

Avots: Rīgas pilsētas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam, RD Pilsētas attīstības departaments

Attīstības programmā saistībā ar vēsturiskās, kultūras un ainavu telpas veidošanu visā pilsētā ir plānoti pasākumi rīcību virzienos „RV 14 Pilsētas specifisko teritoriju jautājumu risināšana”, „RV15 Laba vides kvalitāte”, „RV9 Kvalitatīva dzīves vide un pieejams mājoklis”, „RV3 Atpazīstama un iesaistoša kultūrvide”, kā arī „RV17 „Augoša daudzprofilu osta”. Programmas ieviešana ietekmēs konkrētās pasākumu realizācijas vietas un to tiešo apkārtni vidējā termiņā. Būtiskā ietekme attiecībā uz vēsturiskajām, kultūras un ainavu telpām apkaimes un visas pilsētas līmenī, mērķtiecīgi plānojot šīs

telpiskās struktūras attīstību, ir sagaidāma ilgtermiņā, t.i. līdz 2030. gadam un nākamajā ilgtermiņa plānošanas periodā.

Bez iepriekš uzrādītajām teritorijām, kuras Rīgas pilsētas plānošanas dokumentu ieviešana ietekmēs būtiski, vērtējot tās vides un dabas aizsardzības jomu aspektā, ir jāuzsver, ka jaunajā pilsētas stratēģijā tiek plānots attīstīt kompakto pilsētu un Stratēģijas ieviešanas laikam tiek izdalītas prioritārās attīstības teritorijas ilgtermiņam – līdz 2030. gadam un vidējam termiņam – līdz 2020.gadam. Plānošanas dokumentu ieviešana kopumā būtiski ietekmēs prioritārās attīstības teritorijas (22. attēls) visos trīs iepriekš apskatītajos vides aspektos – vides kvalitāte, vienota dabas teritoriju struktūra, vēsturiskās, kultūras un ainavu telpas attīstība, katrā no teritorijām izpaužoties atšķirīgi, atkarībā no tās esošās situācijas un attīstības projektos iekļautajiem risinājumiem.

22. attēls *Prioritārās attīstības teritorijas, kuru būtiski ietekmēs plānošans dokumentu ieviešana un kuru attīstība mainīs vides kvalitātes, dabas teritoriju vienotību, vēsturisko, kultūras un ainavu telpu pilsētā*

Avots: Rīgas pilsētas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam, RD Pilsētas attīstības departaments

4.4 Citi aspekti

Stratēģijā iekļautajā vīzijā formulēts, ka Rīga 2030. gadā ir starptautiski atpazīstama Ziemeļeiropas metropole, kuru citu pilsētas attīstības aspektu vidū raksturo moderna pārvalde ar aktīvu iedzīvotāju līdzdalību. Izvērtējot esošo pārvaldības sistēmu attiecībā uz vides jomas pārvaldības secināts, ka vides pārvaldības organizatoriskā reorganizācija ir pasliktinājusi tās situāciju Rīgā. Rīcības virzienā „RV19 Efektīva, atbildīga un uz daudzpusēju sadarbību vērsta pārvaldība” plānots RD Mājokļa un Vides departamenta funkciju izvērtējums, kas iespējams ietekmēs vides pārvaldību un tādejādi netieši arī pilsētvides kvalitātes izmaiņas pilsētā.

5. STARPTAUTISKIE UN NACIONĀLIE VIDES AIZSARDZĪBAS MĒRĶI

5.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi

Šajā nodaļā ir apskatīti starptautiskie mērķi vides aizsardzības jomā, kas ietverti noslēgtajās starpvalstu Konvencijās un Eiropas Savienības direktīvās. Izstrādājot Rīgas pilsētas attīstības plānošanas dokumentus ir jāņem vērā šajos dokumentos iekļautās pamatnostādnes un vides aizsardzības mērķi.

Starptautiskie vides aizsardzības mērķi ir noteikti Eiropas 6. vides aizsardzības rīcības programmā „*Vide 2010: mūsu nākotne, mūsu izvēle*” (pieņemta 2002. gada 22. jūlijā Eiropas Komisijā). Uz Rīgas pilsētas plānošanas dokumentiem ir attiecināmi šādi mērķi:

- klimata izmaiņu jomā: stabilizēt siltumnīcas efekta gāzu koncentrāciju atmosfērā līmenī, kas neizraisa klimata izmaiņas;
- dabas un bioloģiskā daudzveidības jomā: aizsargāt un atjaunot dabiskās ekosistēmas un apturēt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos Eiropas un globālā mērogā;
- vides, veselības un dzīves kvalitātes jomā: sasniegt tādu vides kvalitāti, ka cilvēka radītais piesārņojums, tai skaitā dažādi starojumi, nepalielina ietekmi vai risku sabiedrības veselībai;
- dabas resursu un atkritumu jomā: nodrošināt, ka atjaunojamo un neatjaunojamo dabas resursu patēriņš nerada papildus slodzi videi, un panākt, ka ekonomisko izaugsmi nosaka nevis resursu izmantošanas, bet gan izmantošanas efektivitātes pieaugums.

Programmā tiek uzsvērtas četras prioritārās darbības jomas: klimata pārmaiņas; bioloģiskā daudzveidība; vide un veselība; dabas resursu ilgtspējīga lietošana, kā arī atkritumu apsaimniekošana. Stratēģiskajā darbībā ierosināti pieci prioritāri virzieni: uzlabot spēkā esošo tiesību aktu īstenošanu; integrēt vides jautājumus citās nozaru politikās; uzlabot sadarbību ar tirgu; veicināt sabiedrības informētību un pilsoņu atbildību, kā arī palīdzēt tiem mainīt attieksmi; ņemt vērā vides prasības zemes izmantošanas plānošanā un pārvaldības lēmumos.

Eiropas 6. vides aizsardzības rīcības programmā minētie mērķi izstrādātajai Rīgas pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai līdz 2030.gadam (projekts) ir saistoši. Stratēģijā un Attīstības programmā ir pievērsta uzmanība klimata pārmaiņām un tā iespējamām sekām, un dokumenti paredz plānveidīgi realizēt nepieciešamos pretplūdu pasākumus atbilstoši Plūdu riska pārvaldības plānā noteiktajām rīcībām. Saistībā ar klimata pārmaiņām stratēģijā ir pievērsta uzmanība ilgtspējīgai lietus ūdeņu apsaimniekošanai. Rīgai ir saistoši arī programmā noteikti mērķi attiecībā uz dabas un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, jo Rīgā atrodas *Natura 2000* teritorijas, kā arī valsts nozīmes aizsargājamas teritorijas un plašas mežu teritorijas (ieskaitot mikroliegumu teritorijas). Dabas daudzveidības saglabāšanai pilsētā attīstības plānošanas dokumentos paredzēts veidot zaļos koridorus un uzlabot apstādījumu kvalitāte apkaimēs. Ievērojot programmā noteiktos mērķus vides veselības un sabiedrības veselības saglabāšanai, stratēģijā jāparedz pasākumi gaisa kvalitātes uzlabošanai un trokšņu samazināšanai un ūdeņu kvalitātes uzlabošanai.

ES ilgtspējīgas attīstības stratēģija (akceptēta 2006. gadā Eiropas Komisijā)

ES ilgtspējīgas attīstības stratēģijas vispārējais mērķis ir noteikt un izstrādāt darbības, kas palīdz ES sasniegt pastāvīgu dzīves kvalitātes uzlabojumu gan pašreizējām, gan nākamām paaudzēm, radot ilgtspējīgas kopienas, kas ir spējīgas pārvaldīt un izmantot resursus efektīvi un pilnībā izmantot ekoloģisko un sociālo jauninājumu potenciālo tautsaimniecībā, nodrošinot labklājību, vides aizsardzību un sociālo kohēziju.

Ņemot vērā pieaugošās negatīvās tendences vides jomā, ES ekonomiskos un sociālos uzdevumus kopā ar jaunu konkurences spiedienu un jaunām starptautiskām saistībām, ES IAS ir noteikti 7 galvenie uzdevumi un attiecīgi mērķi, darbības uzdevumi un pasākumi. To tālākā izstrāde un īstenošana balstīsies uz iepriekš minētajiem principiem.

Stratēģijā noteikti 4 detalizēti mērķi, no tiem vides aizsardzības galvenais mērķis ir saglabāt Zemes spēju nodrošināt dzīvību visā tās daudzveidībā, ievērot, ka planētas dabas resursi ir ierobežoti, un nodrošināt augsta līmeņa vides aizsardzību, kā arī uzlabot vides kvalitāti. Nepieļaut un mazināt vides

piesārņojumu un veicināt ilgtspējīgu patēriņu un ražošanu, lai likvidētu saikni starp ekonomikas izaugsmi un vides degradāciju.

Uzdevums Klimata pārmaiņas un tīra enerģija - ierobežot klimata pārmaiņas un to radītos izdevumus un negatīvo ietekmi uz sabiedrību un vidi. Pasākumi uzdevuma izpildei ietver emisiju samazināšanu salīdzinājumā ar Kioto protokolā noteikto bāzes vērtību. Pasākumi ietver emisiju samazināšanu no automašīnām, energoefektivitātes paaugstināšanu, biomasas izmantošanu, tai skaitā degvielas ražošanā.

Uzdevums Noturīgs transports - nodrošināt, lai mūsu transporta sistēmas apmierinātu sabiedrības ekonomikas, sociālās un vides vajadzības, vienlaikus samazinot to nevēlamo ietekmi uz ekonomiku, sabiedrību un vidi. Pasākumi paredz samazināt emisijas no transportlīdzekļiem, pāriet uz videi labvēlīgākiem transportlīdzekļiem, samazināt satiksmes radīto troksni gan trokšņa avota līmenī

Uzdevums Ilgtspējīgs patēriņš un ilgtspējīga ražošana - veicināt ilgtspējīgus patēriņa un ražošanas modeļus. Pasākumi ietver ilgtspējīgāku patēriņa un ražošanas modeļu radīšanu, ekonomisku jauninājumu un vides tehnoloģijas veicināšanu un izplatīšanu.

Uzdevums Dabas resursu saglabāšana un apsaimniekošana - uzlabot apsaimniekošanu un nepieļaut dabas resursu pārmērīgu izmantošanu, atzīstot ekosistēmu pakalpojumu vērtību. Pasākumos noteikts, ka Komisijai un dalībvalstīm būtu jābalstās uz ES stratēģiju attiecībā uz ilgtspējīgu dabas resursu izmantošanu, ko būtu jāpapildina ar vairākiem ES mēroga mērķiem un pasākumiem, jāīsteno ES Bioloģiskās daudzveidības stratēģija un jāstrādā ar mērķi uzlabot integrētu ūdens resursu apsaimniekošanu, uzlabot jūras vidi un sekmēt integrētu piekrastes zonas apsaimniekošanu.

Rīgas pilsētai ir saistoša ES ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteiktie uzdevumi vides kvalitātes uzlabošanā: šobrīd Rīgā tiek pārsniegtas gaisa kvalitātes robežvērtības, kas rodas no autotransporta emisijām. Tāpat tiek pārsniegtas trokšņa robežvērtības. Rīgas pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā ir paredzēti pasākumi ēku energoefektivitātes uzlabošanai, kas saskan ar ES stratēģijas mērķiem uzlabot gaisa kvalitāti un samazināt ietekmi uz klimatu. Rīgai ir jāstrādā pie ilgtspējīga patēriņa un ilgtspējīgas ražošanas modeļa izveidošanas un ieviešanas, tai skaitā uzlabojot atkritumu savākšanas un pārstrādes sistēmas.

Tematiskā pilsētvides stratēģija

Rezolūcija apstiprināta 2006.gada 11.janvārī. Pilsētvides tematiskās stratēģijas mērķis ir „ar integrētās pieejas palīdzību sniegtu ieguldījumu labākas dzīves kvalitātes nodrošināšanā, īpašu uzmanību veltot pilsētu teritorijām” un sekmēt „iedzīvotāju augstu dzīves līmeni un sociālo labklājību, nodrošinot vidi, kurā piesārņojuma līmenis nerada draudus cilvēku veselībai un videi, un veicinot pilsētu ilgtspējīgu attīstību”.

Stratēģija apraksta problēmas, ar kurām nākas saskarties daudzām Eiropas Savienības pilsētu teritorijām. Stratēģija kā tāda neierosina nekādus vienotus, saistošus pasākumus, bet gan norāda uz citiem veidiem, kā varētu risināt pilsētu problēmas.

Stratēģiskais dokuments „Eiropa 2020”

2010. gada 17. jūnijā Eiropadome formāli apstiprināja *Eiropa 2020* stratēģiju un tās galvenos elementus: ES līmeņa kvantitatīvos mērķus 2020. gadam.

Galvenais „ES 2020” stratēģijas mērķis ir veicināt izaugsmi un nodarbinātību ES kopumā un katrā ES dalībvalstī atsevišķi. „ES 2020” stratēģijai ir trīs galvenās prioritātes: gudra, ilgtspējīga un iekļaujoša izaugsme. Lai sasniegtu augstākminētās prioritātes, „ES 2020” stratēģijai ir pieci kvantitatīvie mērķi, kuri aptver nodarbinātības politikas, pētniecības un inovācijas politikas, enerģētikas un klimata pārmaiņu politikas, izglītības politikas un sociālās politikas jomas. „ES 2020” stratēģija balstās uz Integrētajām vadlīnijām, uz kā pamata ES dalībvalstis gatavo nacionālās reformu programmas „ES 2020” stratēģijas.

Vīzija un stratēģijas apkārt Baltijas jūrai (VASAB) (akceptēta 1994.gadā Tallinā). Vīzija un stratēģijas apkārt Baltijas jūrai (VASAB) ir starpvaldību forums par Baltkrievijas, Dānijas, Igaunijas, Krievijas Federācijas, Latvijas, Lietuvas, Norvēģijas, Polijas, Somijas, Vācijas un Zviedrijas telpisko plānošanu un attīstību atbildīgo ministru sadarbībai.

Baltijas jūras reģiona telpiskās attīstības vīzijā 2030.gadam ir izklāstītas rīcībpolitikas pamatnostādnes un noteikta darba kārtība trijās tematiskajās jomās:

- Pilsētu tīklojuma izveides un pilsētas un lauku sadarbības veicināšana;

- Iekšējās un ārējās sasniedzamības uzlabošana
- Jūras telpiskās plānošanas un apsaimniekošanas uzlabošana.

Rīgai, kā Baltijas jūras pilsētai, ir jāņem vērā VASAB stratēģijā izvirzītie nosacījumi.

Konvencija par Baltijas jūras reģiona jūras vides aizsardzību – Helsinku konvencija (HELCOM) (1974., 1992.). Helsinku konvencija apvieno visas valstis, kuras apdzīvo Baltijas jūras krastu, kopīgai cīņai pret jūras piesārņojumu. Konvencijas mērķis - samazināt, aizkavēt un novērst Baltijas jūras vides piesārņošanu, sekmēt Baltijas jūras vides atveseļošanu un tās ekoloģiskā līdzsvara uzturēšanu.

HELCOM rekomendācija 28/5 nosaka attīrīšanas standartus, kas būtu jāsasniedz tādām pilsētām, kā Rīga:

- BSP₅ samazināšana par vismaz 80% no ienākošās piesārņojuma slodzes vai izplūdēs BSP₅koncentrācijas ir zemākas par 15mg/l;
- P_{kop} samazināšana par vismaz 90% no ienākošās piesārņojuma slodzes vai izplūdes P_{kop} koncentrācijas ir zemākas par 0.5mg/l;
- N_{kop} samazināšana par vismaz 90% no ienākošās piesārņojuma slodzes vai izplūdes N_{kop} koncentrācijas ir zemākas par 10mg/l;

Otrs būtisks dokuments ir HELCOM rekomendācija 23/5 par lietusūdeņu sistēmu pareizu pārvaldību, samazinot noteces no pilsētu teritorijām. Šī rekomendācija akcentu liek gan uz noteces samazināšanu, gan naftas produktu nokļūšanas lietusūdeņos ierobežošanu. Rekomendācija iesaka pēc iespējas vairāk izmantot dabisko infiltrāciju vietās, kur nav piesārņojuma avotu. Savukārt vietās, kur tiek izmantoti naftas produkti, ir jāierīko attiecīgas attīrīšanas ietaises, lai naftu saturoši lietusūdeņi nenokļūtu virszemes un pazemes ūdeņos¹⁰⁰.

5.1.1. ANO Konvencijas vides aizsardzības jomā

Starptautiskos vides aizsardzības mērķus attiecībā uz dabas, vides un kultūras mantojuma aizsardzības jomu nosaka šajā nodaļā aprakstītās ANO konvencijas. Tās ir ratificētas arī Latvijā.

Konvencija „Par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību” – Bernes konvencija (1979.). Konvencijas mērķis ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, kā arī veicināt šādu sadarbību. Īpaši uzsvērta apdraudēto un izzūdošo sugu, t.sk. apdraudēto un izzūdošo migrējošo sugu aizsardzība. Konvencija ir apstiprinātā Latvijā ar LR Likumu „Par 1979. gada Bernes Konvenciju par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu” (17.12.1996). Tas nozīmē, ka Latvijā ir apņēmusies pievērst uzmanību savvaļas floras un faunas saglabāšanai savas plānošanas un attīstības politikā un pasākumos pret to piesārņošanu.

Konvencija „Par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi” – Ramsāres konvencija (1971.). Konvencijas mērķis ir nodrošināt visa veida mitrāju aizsardzību un saprātīgu izmantošanu, atzīstot, ka mitrāji kā ekosistēmas ir ļoti nozīmīgi bioloģiskās daudzveidības aizsardzībā, kā arī cilvēku labklājības nodrošināšanā. Latvijā Ramsāres konvencija ir pieņemta un apstiprināta līdz ar likuma „Par 1971.gada 2.februāra Konvenciju par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi” spēkā stāšanos 1995.gada 5.aprīlī. Saskaņā ar konvencijas 1.pantu, mitrāji ir palienes, zāļu un kūdras purvi vai ūdeņu platības - dabiskas vai mākslīgas, pastāvīgas vai pārplūstošas, kurās ir stāvošs vai tekošs ūdens, saldūdens, iesālš vai sāļš ūdens, t.sk. jūras akvatorijas, kuru dziļums bēguma laikā nepārsniedz 6 metrus. Latvijā ir noteiktas 6 Ramsāres vietas. Rīgas pilsētā un tā tiešā tuvumā neatrodas Latvijas Ramsāres vietas.

Mitrāju aizsardzība un nodrošināšana kā ūdensputnu dzīves vide ir nozīmīga Rīgas pilsētas bioloģiskās daudzveidības vērtību (putnu faunas) saglabāšanā. Rīgā atrodas Eiropas Savienības nozīmes putniem nozīmīga vieta - ĪADT dabas parks „Piejūra” teritorija.

Konvencija par bioloģisko daudzveidību – Riodežaneiro konvencija (1992.). Konvencijas uzdevums ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana un godīga līdztiesīga ģenētisko resursu patērēšanā iegūto labumu sadale, ietverot gan pienācīgu pieeju ģenētiskajiem

¹⁰⁰ Rīgas vides programma 2012.-2017.gadam (projekts)

resursiem, gan atbilstošu tehnoloģiju nodošanu, ņemot vērā visas tiesības uz šiem resursiem un tehnoloģijām. Galvenais uzdevums dalībvalstīm – bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un tās ilgtspējīgas izmantošanas jautājumu integrēšana jau esošajās valsts stratēģijās, plānos un programmās un nepieciešamo stratēģiju un citu dokumentu izstrādāšana.

Rīgas pilsētā ir Eiropas nozīmes aizsargājamas dabas (*Natura 2000*) teritorijas un citas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas un mikroliegumi. Izstrādājot plānošanas dokumentus, jāpievērš uzmanība bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas aspektiem visā pilsētas teritorijā, tai skaitā mežos un parkos. Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai pilsētā būtisks ir funkcionējošs zaļo koridoru tīkls. Jāpievērš uzmanība antropogēnās slodzes ietekmei uz īpaši aizsargājamajām dabas teritorijām, īpaši vietās ar vērtīgiem dabas objektiem, piemēram, dabas parkā „Piejūra”.

Konvencija par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību – Bonnas konvencija (1979.). Konvencija definē terminu „migrējoša suga”, un rūpējoties par tām savvaļas dzīvnieku sugām, kas migrē pāri nacionālās jurisdikcijas robežām, pasludina, ka migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu saglabāšana un efektīva apsaimniekošana prasa kopīgu rīcību no visām valstīm. Latvijā konvencija ir pieņemta un apstiprināta ar LR likumu „Par 1979.gada Bonnas Konvenciju par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību” (25.03.1999).

Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību – UNESCO konvencija (1972.).

Ar „kultūras mantojumu” tiek saprasts:

- pieminekļi: arhitektūra, monumentālās skulptūras un glezniecības darbi, arheoloģiski elementi vai struktūras, uzraksti, alas vai elementu grupas, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no vēstures, mākslas vai zinātnes viedokļa;
- ansamblji: atsevišķu vai apvienotu ēku grupas, kam dēļ to arhitektūras, vienotības vai to vietas ainavā ir īpašas nozīmes universāla vērtība no vēstures, mākslas vai zinātnes viedokļa;
- ievērojamas vietas: cilvēka radītas vai cilvēka un dabas kopīgi radītas, kā arī teritorijas, kas ietver arheoloģiski ievērojamas vietas, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no vēstures, estētikas, etnoloģijas vai antropoloģijas viedokļa.

Konvencijā ar jēdzienu „dabas mantojums” tiek saprasti:

- dabas pieminekļi, kas radušies no fizikāliem vai bioloģiskiem veidojumiem vai šādu veidojumu grupām, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no estētikas vai zinātnes viedokļa;
- ģeoloģiski vai fiziogēogrāfiski veidojumi un stingri noteiktas zonas, kas ir kādas apdraudētas dzīvnieku vai augu sugas dzīves vieta, kam ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes vai saglabāšanas viedokļa;
- ievērojamas dabas vietas vai ierobežotas dabas teritorijas, kurām ir īpašas nozīmes universāla vērtība no zinātnes, saglabāšanas vai dabas skaistuma viedokļa.

Valsts pienākums ir nodrošināt tās teritorijā kultūras un dabas mantojuma identifikāciju, aizsardzību, konservāciju, popularizāciju un saglabāšanu nākamajām paaudzēm. Tādēļ valstij maksimāli jāizmanto esošie resursi un nepieciešamības gadījumā – arī starptautiskā palīdzība, t.sk. jebkura tai pieejamā finansiālā, mākslinieciskā, zinātniskā un tehniskā palīdzība un sadarbība.

Konvencijas kultūras mantojuma pieminekļu sarakstā ir iekļauts Rīgas vēsturiskais centrs. Lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku tā aizsardzību, konservāciju un popularizāciju, Rīgai savu iespēju robežās un atbilstoši valsts apstākļiem jācenšas:

- īstenot atbilstošu politiku, kuras mērķis būtu piešķirt kultūras un dabas mantojumam zināmas funkcijas sabiedrības dzīvē, kā arī iekļaut šī mantojuma aizsardzību aptverošas plānošanas programmās;
- attīstīt zinātnes un tehnikas studijas un pētījumus un pilnveidot darba metodes, kas ļauj valstij novērst briesmas, kas draud tās kultūras mantojumam;
- veikt atbilstošus juridiskus, zinātniskus, tehniskus, administratīvus un finansu pasākumus, lai atklātu, aizsargātu, konservētu, popularizētu un atjaunotu šo mantojumu;
- atbalstīt tādu nacionālu vai reģionālu centru izveidošanu vai attīstību, kas sagatavo speciālistus kultūras mantojuma aizsardzībai, konservācijai vai popularizācijai, kā arī lai veicinātu zinātniskos pētījumus šajā jomā.

Konvencijas dabas mantojuma pieminekļu sarakstā nav objektu no Rīgas, bet no Latvijas 2010. gadā tajā ir iekļauti Daugavas loki, kā arī Kuldīgas vecpilsēta Ventas senlejā.

Konvencija „Par cīņu pret pārtuksnešošanos/ zemes degradāciju valstīs, kurās novērojami ievērojami sausuma periodi un/vai pārtuksnešošanās, jo īpaši Āfrikā”. Konvencija attiecinās uz Eiropas valstīm, t.sk. Latviju atsedz šī reģiona problēmas – ievērojama lauksaimnieciskās ražošanas samazināšanos, zemes auglības pazemināšanos, vēja un ūdens erozijas pastiprināšanos, kā arī dažāda veida augsnes degradāciju. Konvencijas ieviešana nodrošinās augsnes aizsardzības pasākumu īstenošanu, veicinot augšņu produktivitātes pieaugumu, ieviešot ilgtspējīgu zemes un ūdens resursu apsaimniekošanu. Latvijā šī Konvencija parasti tiek attiecināta ne vien uz vēja un ūdens erodētajām augsnēm (vēja erozija piekrastē, jūras krasta erozija, lielo upju palieņu krastu erozija), un punktveida aun difūzo piesārņojumu, ko izsauc augšņu apbūvēšana un ainavas piesārņošana ar pamestām būvēm, bet arī uz degradētajām teritorijām (bijušās militārās bāzes, karjeri) kuras, pat ja tajās atbilstoši valsts normatīvo aktu nosacījumiem nav jāveic sanācija, tās ir revitalizējamas, pamatojoties uz šo Konvenciju.

Konvencijas tieši attiecas uz Rīgu, jo tajā ir apzinātas teritorijas, kuras ir atzītas par degradētām, kā arī, teritorijas, kuras skar jūras krasta erozija (Mangaļsala). Konvencijas nosacījumi attiecas arī uz tām Rīgas potenciāli piesārņotajām vietām, kurās pēc to izpētes tiks konstatēts, ka piesārņojuma līmenis nav tik augsts, lai būtu nepieciešams veikt to sanāciju.

5.1.2. Eiropas Kopienas Direktīvas, Konvencijas un Stratēģijas

Eiropas Kopienas Direktīvas tieši attiecas uz Latviju kā ES dalībvalsti, tiek iestrādātas valsts likumdošanā un ir saistošas visu līmeņu plānošanas dokumentiem.

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/75/EK par rūpnieciskajām emisijām. Direktīva nosaka prasības rūpnieciskajām darbībām, paredzot īpašus noteikumus kurināmā un atkritumu sadedzināšanas iekārtām. Tajā noteikts, ka Dalībvalstis veic pasākumus, lai iekārtās nerodas būtisks piesārņojums, veic preventīvos pasākumus piesārņojuma novēršanai, izmanto labākos pieejamos tehniskos paņēmienus, novērš atkritumu rašanos saskaņā ar Direktīvu 2008/98/EK, nodrošina atkritumu izmantošanu, pārstrādi, reģenerāciju vai apglabāšanu tā, lai tiktu novērsta vai samazināta jebkāda ietekme uz vidi, izmanto enerģiju efektīvi un pēc darbības pilnīgas izbeigšanas veic pasākumus piesārņojuma riska novēršanai un iekārtas ekspluatācijas vietas sakārtošanai.

Direktīva 008/50/EK par tīrāku gaisu Eiropai nosaka gaisa kvalitātes robežlielumus, Dalībvalstu atbildību gaisa kvalitātes novērtēšanā aglomerācijās, gaisa kvalitātes uzlabošanas plāni un īstermiņa rīcības plānu izstrādi, ja tiek pārsniegti gaisa kvalitātes normatīvi, kā arī pienākumu informēt sabiedrību par gaisa kvalitāti un tās uzlabošanas plāniem.

Abu iepriekšminēto direktīvu prasības Latvijā ir iestrādātas LR likumā „Par piesārņojumu” (2001). Saistībā ar Programmas ieviešanu ir jāatzīmē abās valstīs Ministru kabineta noteikumos noteiktie vides kvalitātes standarti: gaisa kvalitātes robežlielumi cilvēka veselības aizsardzībai, trokšņa līmeņa robežlielumi, augsnes un grunts, virszemes un pazemes ūdeņu kvalitātes robežlielumi, kuru pārsniegšana var rada negatīvu ietekmi vai nopietni traucē cilvēku veselību un ekosistēmas, prasības apkārtējā vidē novadāmo attīrīto notekūdeņu kvalitātei, kā arī peldūdeņu un prioritāro zivju ūdeņu kvalitātes normatīvi.

Rīgas pilsētā ir plānota jaunu ražošanas objektu attīstība (teritorijas Ziepniekkalnā un Granīta ielas rajonā) un Rīgas Brīvostas teritorijā (tai skaitā jaunas ražošanas, noliktavu teritorijas Spilvē), tāpēc uzsākot jaunas saimnieciskās darbības ir saistošas šīs direktīvas un LR normatīvie akti piesārņojuma novēršanas un kontroles jomā. Rīgas pilsētā tiek saglabātas arī esošās ražošanas teritorijas Rīgas vēsturiskā centra aizsardzības zonā (pie dzelzceļa loka), līdz tiks rasts risinājums teritoriju kompleksai revitalizācijai, saglabājot to kultūrvēsturisko mantojumu. Priekšroka ir jādod esošo potenciāli piesārņoto teritoriju un degradēto teritoriju atgriešana ekonomiskajā aprītē, neizmantojot jaunas, neapgūtas teritorijas.

Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992.) par dabisko biotopu, savvaļas floras un faunas aizsardzību (Biotopu direktīva). Šīs Direktīvas mērķis ir sekmēt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskās dzīvotnes un savvaļas floru un faunu dalībvalstu teritorijā.

Pasākumus, ko veic saskaņā ar šo Direktīvu, izstrādā tā, lai saglabātu un atjaunotu to dabisko dzīvotņu un savvaļas floras un faunas sugu labvēlīgu aizsardzības statusu, kas ir nozīmīgas Eiropas Savienībā.

Direktīva uzskaita dabisko biotopu veidus un augu un dzīvnieku sugas, kam nepieciešama stingra aizsardzība. No 198 biotopiem, kuri atzīti par apdraudētiem Eiropā, 58 ir sastopami arī Latvijā. Lai īstenotu šīs direktīvas prasības, tiek veidots *NATURA 2000* - Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīkls, kas nodrošina Eiropai nozīmīgu dabisko dzīvotņu veidu saglabāšanu un atjaunošanu tās dabiskās izplatības areālā. *NATURA 2000* tīkls ietver īpaši aizsargājamās teritorijas, ko dalībvalstis klasificējušas, ievērojot *Eiropas Padomes Direktīvu 79/409 (1979.) par savvaļas putnu aizsardzību*. Abās Direktīvās noteikto prasību ieviešanas ietekme ir analoga Latvijā jau pastāvošajai īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmas likumdošanai un ar to saistītajiem ierobežojumiem un aprobežojumiem, kā arī izrietošajām saistībām gan attiecībā uz privātiem zemes īpašniekiem, gan pašvaldībām kā zemes īpašniekiem. Šo direktīvu prasības ir iestrādātas LR 16.03.2000. likumā „Sugu un biotopu likums”, LR 02.03.1999. likumā „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” un saskaņā ar minētajiem likumiem izdotajos MK noteikumos. Rīgas pilsētā esošie valsts izveidotie dabas liegumi „Jaunciems” un „Vecdaugava” un dabas parks „Piejūra” ir iekļauti *NATURA 2000* teritoriju tīklā. Tādējādi Biotopu un Putnu direktīvu prasības tieši attiecas uz Rīgas pilsētu.

Eiropas Kopienas Direktīva 2000/60/EC (2000.) nosaka struktūru Eiropas Kopienas rīcībai ūdens aizsardzības politikas jomā (turpmāk – ŪSD). Direktīvas mērķis ir nodrošināt ūdeņu pārvaldības struktūras izveidi, kas garantē nepārtrauktu un pēctecīgu procesu, lai nepieļautu ūdeņu stāvokļa pasliktināšanos, lai nodrošinātu ūdens resursu ilgtspējīgu izmantošanu un to kvalitātes uzlabošanu. Direktīva nosaka vairākas jaunas prasības ūdeņu apsaimniekošanā:

- ŪSD ieviešanas sākuma posmā katrai dalībvalstij ir jānosaka „labam ūdens stāvoklim” atbilstošo kvalitātes mērķu standarti un to robežlielumi, jānodrošina ūdens kvalitātes mērķu sasniegšana līdz 2015.gadam, savukārt pēc ŪSD ieviešanas turpmāk tie jāpārskata ne retāk kā reizi 6 gados;
- Katrai dalībvalstij ir jānosaka upju baseinu apgabali, kuru robežās ūdeņu apsaimniekošanu administrē un koordinē atbilstoša institūcija.
- Dalībvalstīs katrā upju baseinu apgabalā ir jāizstrādā upes baseina apsaimniekošanas plāns un rīcības programma tajā noteikto ūdeņu kvalitātes mērķu sasniegšanai.

No šīs direktīvas izrietošās tiesību normas ir ietvertas LR 12.09.2002. „Ūdens apsaimniekošanas likumā”, MK 19.10.2004. noteikumos Nr.858 „Noteikumi par virszemes ūdensobjektu tipu raksturojumu, klasifikāciju, kvalitātes kritērijiem un antropogēno slodžu noteikšanas kārtību, MK noteikumos Nr.12.03. 2002. 118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti” un MK 23.12.2003. noteikumos Nr.736 „Noteikumi par ūdens resursu lietošanas atļauju”. Rīgas pilsēta atrodas Daugavas upju baseinu apgabalā un ļoti neliela daļa Lielupes upju baseina apgabalā. Šiem plāniem 2009.gadā ir izstrādāts un LR Vides ministrijā apstiprināts apsaimniekošanas plāns, kas ietver pasākumu programmas laba ūdens stāvokļa nodrošināšanai arī Rīgas pilsētā esošajos ūdensobjektos.

Eiropas Padomes Direktīva 96/82/EK (1996.) par tādu smagu nelaimes gadījumu briesmu pārzināšanu, kuros iesaistītas bīstamas vielas (Seveso II direktīva). Direktīvas mērķis ir novērst smagus nelaimes gadījumus, kas saistīti ar bīstamām vielām, un to seku ietekmi uz cilvēkiem un vidi, lai nodrošinātu augsta līmeņa aizsardzību visā Kopienā konsekventi un efektīvi. Direktīvas prasības Latvijā ir ietvertas LR „Civilās aizsardzības likumā” un saskaņā ar to izdotajos normatīvajos aktos, kā arī 2005. gada 19. jūlija Ministru kabineta noteikumos Nr. 532 “Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem” (izdoti saskaņā ar ķīmisko vielu un ķīmisko produktu likuma 11.panta otro daļu). Direktīvas prasības ir saistošas Rīgas pilsētas attīstības plānošanas dokumentu izstrādei, jo pilsētā plānošanas dokumentu izstrādes laikā darbojas astoņi uzņēmumi valsts nozīmes, septiņi reģionālas nozīmes paaugstinātas bīstamības objekti. Pašvaldībai sadarbībā ar valsts vides institūcijām ir jāpārtrauga Rīgas Brīvostas teritorijā esošo bīstamo rūpniecības objektu darbība un atbilstība vides un drošību standartiem, labas vides pārvaldības pasākumu ieviešana Rīgas Brīvostā teritorijā darbojošajos uzņēmumos.

Direktīva 2007/60/EK „Par plūdu riska novērtējumu un pārvaldību” 2007. gada 23. oktobrī pieņemta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2007/60/EK „Par plūdu riska novērtējumu un pārvaldību” uzdod veikt plūdu riska sākotnējo novērtējumu visā valsts teritorijā, uz tā pamata noteikt plūdu apdraudētās teritorijas un sagatavot plūdu riska pārvaldības plānus katram upju baseinu apgabalam. Plūdu direktīva reglamentē dažādu ar plūdu riskiem un plūdu risku pārvaldību saistītu novērtējumu sagatavošanu iesniegšanu Eiropas Komisijā. Plūdu riska pārvaldības plānos uzmanība būtu jākoncentrē

uz novēršanu, aizsardzību un sagatavotību. Viens no direktīvā paredzētajiem pasākumiem veiksmīgas plūdu pārvaldības veikšanai un plūdu apdraudējuma samazināšanai ir atbilstoša plūdu riska kartogrāfiskā materiāla izstrāde.

Plūdu riska pārvaldības plāna Rīgas pilsētai ietvaros 2010.-2011. gadā tika veikta ar klimata pārmaiņām saistīto hidroloģisko procesu izpēte un prognozēšana Rīgas pilsētas teritorijai, modelējot vēja uzplūdu un pavasara palu scenārijus trīs laika periodiem, kas atšķiras no klimata viedokļa un papildus tika veikta izpēte par lietussgāzu un sniega kušanas ietekmi. Plūdu riska pārvaldības plānā Rīgas pilsētai ir veikta applūstošo teritoriju izvērtēšana atbilstoši teritoriju applūšanas apdraudējumam mūsdienu situācijai, tuvai un tālai nākotnei. Šāds izvērtējums ir jāvis noteikt, kuriem no potenciāli apdraudētajiem objektiem būtu nepieciešami plānveida pasākumi to aizsardzībai un plānveida sagatavotībai to likvidācijas vai pārcelšanas gadījumā.

Eiropas Padomes Direktīva 1975/442/EEK (1975.) „Par atkritumiem” un Eiropas Padomes Direktīva 1991/689/EEC „Par bīstamajiem atkritumiem”. Latvijā šīs Direktīvas pārņem Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2003.-2012.gadam, kas paredz valstī veidot reģionālus sadzīves atkritumu poligonus un uzstādīt atbilstošas atkritumu apstrādes iekārtas, bet esošo, normatīviem neatbilstošo izgāztuvju slēgšanu un rekultivēšanu. Direktīvu 75/442/EEK un 91/156/EEK prasības Latvijā ir ietvertas LR 28.10.2010. „Atkritumu apsaimniekošanas likumā” un saistībā ar to izdotajos normatīvajos aktos. Rīgas pilsēta atrodas Rīgas atkritumu apsaimniekošanas reģionā, pilsētai ir saistošas šo Direktīvu un valsts normatīvo aktu prasības. Rīgai ir jānodrošina sadzīves atkritumu dalītas savākšanas iespējas iedzīvotājiem un jārisina bioloģiski noārdāmo atkritumu kompostēšanas un uzglabāšanas jautājumi.

Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa direktīva 2009/28/EK par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK, kas nosaka obligātus mērķus Eiropas Savienības dalībvalstīm. Saskaņā ar tās I pielikuma A daļu Latvijas vispārējais mērķis, ko paredz rīcības plāna projekts, ir palielināt no atjaunojamiem energoresursiem (turpmāk - AER) saražotās enerģijas īpatsvaru no 32,6% 2005.gadā līdz 40% 2020.gadā bruto enerģijas galapatēriņā. Lai izpildītu Direktīvas 2009/28/EK prasības ir izstrādāts rīcības plāns atjaunojamās enerģijas jomā „Latvijas Republikas Rīcība atjaunojamās enerģijas jomā Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa direktīvas 2009/28/EK par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK ieviešanai līdz 2020.gadam” Rīcības plāns paredz virzību uz plašāku vietējo AER izmantošanu Latvijā, iezīmējot Direktīvas 2009/28/EK noteiktā mērķa sasniegšanai veicamos pasākumus, īstenojot ilgtspējīgu attīstību, saglabājot vides kvalitāti un sniedzot ieguldījumu siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanā, palielinot Latvijas enerģētikas pašnodrošinājumu, nodrošinot Latvijas dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu un sociāli ekonomiskos ieguvumus no to izmantošanas.

Eiropas Padomes Direktīva 2001/42/EK (2001.) „Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu”. Šīs direktīvas mērķis ir nodrošināt augstu vides aizsardzības līmeni un veicināt noturīgu attīstību, sekmējot ekoloģisko apsvērumu integrēšanu plānu un programmu sagatavošanas un pieņemšanas procesā, nodrošinot, lai saskaņā ar šo direktīvu veiktu vides novērtējumu tādiem plāniem un programmām, kam var būt būtiska ietekme uz vidi. Direktīvas prasības ir ietvertas LR 14.10.1998. likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un MK 23.03.2004. noteikumos Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Saistībā ar šīs direktīvas prasību nodrošināšanu tiek veikts Rīgas pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam un Rīgas attīstības programmas 2014.-2020.gadam ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums.

Eiropas Ainavu konvencija (2000.). Konvencijas mērķis ir veicināt ainavu aizsardzību, apsaimniekošanu un plānošanu, kā arī organizēt sadarbību par ainavu jautājumiem Eiropā. Konvencija atzīst ainavas kā svarīgu cilvēku dzīves kvalitātes daļu jebkurā vietā – pilsētās un laukos. Ņemot vērā pārmaiņas reģionālajā un pilsētu plānošanā, transportā, infrastruktūrā, tūrismā un atpūtā, notiek ainavu pārveidošanās. Lai saglabātu ainavu nozīmīgo loma kultūras, ekoloģijas, vides un sociālajā jomā, kā arī ainavas kā saimnieciskajai darbībai labvēlīgu resursu, konvencija uzsver ainavu aizsardzības, apsaimniekošanas un plānošanas nepieciešamību. Latvijai, balstoties uz Eiropas ainavu konvenciju, 2013.gadā izstrādāts dokuments „Ainavu politikas pamatnostādnes 2013.-2019.gadam”. Rīgai 2009.

gadā Rīgai ir izstrādāta „Rīgas pilsētas ainavu teritoriju izdalīšana, analīze un novērtēšana”, kas balstīta Eiropas ainavu konvencijā noteiktajās vadlīnijās un paredz nodrošināt Eiropas ainavu konvencijas prasību īstenošanu Rīgā. Izstrādājot pilsētas attīstības plānošanas dokumentus, jāņem vērā ainavu aizsardzības plānošanas dokumentos noteiktie mērķi un izvirzītie uzdevumi, nosakot prasības dažāda veida ainavu saglabāšanai un aizsardzībai.

Lisabonas stratēģija, ko Eiropas Savienības Padome pieņēma 2000.gada 23.-24.martā, noteica „jaunu stratēģisko mērķi ES, lai stiprinātu nodarbinātību, ekonomiskās reformas un sociālo saliedētību kā uz zināšanām balstīta ekonomikas daļu”. Gadu vēlāk – 2001.gadā stratēģija tika papildināta Gēteborgas Eiropas Savienības Padomes sanāsmē par ilgtspējīgo attīstību, pievienojot ekoloģisko aspektu Lisabonas procesam. Līdz ar to stratēģija balstās uz 3 pīlāriem – ekonomiskā atjaunotne, sociālā atjaunotne un ekoloģiskā atjaunotne. Gēteborgā Eiropas Savienības Padome noteica galvenos ekoloģiskos mērķus un termiņus, kā arī 4 prioritātes:

- klimata maiņa: siltumnīcas efekta samazināšana, palielinot elektrības ražošanu no atjaunojamiem avotiem;
- pāreja no „ceļu transporta” uz citiem- videi draudzīgākiem transporta veidiem;
- sabiedrības uzvedība: reaģēt uz iedzīvotāju bažām par pārtikas drošību un kvalitāti, ķīmisko vielu lietošanu, infekcijas slimībām;
- resursu racionāla pārvaldība.

Rīgas pilsētas ilgtspējīgā attīstības stratēģijā tiek risināti ekonomiskās dzīves aktivizēšanas jautājumi vienlaikus saistībā ar ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanu.

5.2. Nacionālie vides aizsardzības mērķi

Latvijas vides politikas dokumenti ir cieši saistīti ar starptautiskajām konvencijām, kam Latvija pievienojusies, kā arī ES direktīvās noteiktajām prasībām vides un dabas aizsardzībā. Daudzi normatīvie akti ir stājušies spēkā, taču to praktiska ieviešana nenotiek vai kavējas gan finanšu, gan administratīvās kapacitātes trūkuma dēļ.

Vides politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (apstiprinātas ar Ministru kabineta 2014.gada 26.marta rīkojumu Nr.130, turpmāk - VPP2020) ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kurā atspoguļota esošā situācija, formulēti vides politikas mērķi, risināmās problēmas, politikas pamatprincipi un politikas rezultāti, kā arī rīcības virzieni politikas mērķu sasniegšanai. Vides politikas virsmērķis ir nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, īstenojot ilgtspējīgu attīstību, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli.

VPP2020 aizstās Vides politikas pamatnostādnes 2009.-2015. gadam. Lai arī Vides politikas pamatnostādņu 2009.-2015. gadam darbības periods vēl nebija beidzies, ievērojot apstiprināto Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2014.-2020. gadam, Eiropas Savienības 2014.-2020. gada finanšu perioda prioritātes un Eiropas Savienības 7. Vides rīcības programmas mērķus, valstī tika pieņemts lēmums par jaunu vides politikas pamatnostādņu izstrādi.

VPP2020 izvirza pasākumus, lai sasniegtu virsmērķi - nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, īstenojot uz ilgtspējīgu attīstību veiktas darbības, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli.

Lai sasniegtu augstākus nacionālos un starptautiskos vides kvalitātes mērķus, līdz 2020. gadam jāveic jaunas rīcības un jāsasniedz jauni rezultatīvie rādītāji. Globālo un Eiropas Savienības mēroga mērķu atspoguļojums Latvijas vides politikā aktualizējas sakarā ar Latvijas prezidentūru Eiropas Savienības Padomē 2015. gada pirmajā pusgadā, kad Latvijai būs jākoordinē daudzi liela mēroga pasākumi. Savukārt Latvijas sabiedrība vēlas saņemt arī vēl labāku, savlaicīgāku un sakārtotu informāciju par vides stāvokli Latvijā, lai varētu aktīvāk un kvalitatīvāk līdzdarboties tās veidošanā visos līmeņos, nodrošinot vides institūciju kapacitātes paaugstināšanu un to resursu palielināšanu. No nacionālajām interesēm jaunajā politikas periodā jāakcentē arī tādi ilgtspējīgas attīstības pasākumi kā resursu taupīšana un efektīvāka izmantošana, zaļais iepirkums, depozītu sistēmas ieviešana u.c.

VPP2020 paredz vairākas lielas reformas, no kurām galvenās ir šādas:

- Lai uzlabotu Latvijas vides aizsardzības fonda darbību un padarītu to efektīvāku, kā arī lai sakārtotu atbildības jomas, ir plānotas vairākas izmaiņas Latvijas vides aizsardzības fonda darbībā un finansējuma avotos. Ieviešot finan-sēšanas modeli "dabas resursu nodoklis atgriežas dabā", tiktu īstenots dabas resursu nodokļa mērķis - veicināt dabas resursu ekonomiski efektīvu izmanto-šanu, ierobežot vides piesārņošanu, samazināt vidi piesārņojošas produkcijas ražošanu un realizāciju, veicināt jaunu, vidi saudzējošu tehnoloģiju ieviešanu, atbalstīt tautsaimniecības ilgtspējīgu attīstību, kā arī finansiāli nodrošināt vides aizsardzības pasākumus. Īstenojot principu "dabas resursu nodoklis atgriežas dabā", būtu iespējams izsekot valsts budžetā iekasēto zaudējumu par videi nodarīto kaitējumu saiknei ar veiktajiem pasākumiem vides atjaunošanai. Vienlaikus nepieciešams izvērtēt un aktualizēt dabas resursu nodokļa likmju efektivitāti.
- Zemes dzīļu izmantošanas juridiskā ietvara pilnveidošana un institucionālās kapacitātes stiprināšana, nodrošinot efektīvu zemes dzīļu valsts pārvaldību un zemes dzīļu aizsardzību.
- Normatīvo aktu bāzes izstrāde depozīta sistēmas piemērošanai dzērienu iepakojumam, lai nodrošinātu sistēmas darbības uzsākšanu no 2015. gada 1. janvāra atbilstoši 2013. gada 23. aprīlī Ministru kabinetā akceptē-tajai Konceptijai par depozīta sistēmas piemērošanu dzērienu iepakojumam. Depozīta sistēmu Latvijā plānots ieviest dzērienu iepakojumam no PET, stikla, metāla izejmateriāliem (bezalkoholiskie dzērieni, alus, dzērieni ar zemu alkohola saturu). Depozīta sistēmas lielākais ieguvums līdztekus apkārtējās vides sakopšanai ir iespēja savākt daudz tīrākas izejvielas nekā atkritumu dalītās savākšanas sistēmā, un tas ir izdevīgāk gan ražotājiem, gan iepakojuma pārstrādātājiem.
- Prasību noteikšana ūdenssaimniecības pakalpojumu (ūdensapgādes un kanalizācijas) sniegšanai un lietošanai pašvaldībās.
- Zinātnes potenciāla palielināšana vides aizsardzības nozarei nepie-ciešamo pētījumu veikšanā, zinātnisko darbu un pētījumu pieejamības sabiedrībai nodrošināšana. VPP2020 darbības periodā plānots pārvērtēt arī jau agrāk iezīmētās idejas par institūta izveidi, apvienojot visus galvenos vides pētījumu virzienus vienā programmā.

Lai aptvertu visus vides politikas starptautiskos un nacionālos aspektus, VPP2020 ir strukturētas vairākās tematiskajās sadaļās, kurās izvirzīts apskatāmās jomas politikas mērķis, definēti politikas un darbības rezultāti, izvēlēti rezultatīvie rādītāji, kā arī pasākumi politikas mērķu un rezultātu sasniegšanai. Kopumā ir ievads, 13 sadaļas (no tām deviņas ir tematiskās) un noslēgums.

Sadaļā "Noslēguma jautājumi" ir sniegta informācija par VPP2020 īstenošanai pieejamo indikatīvo finansējumu no Eiropas Savienības fondiem un noteikta ziņošanas un pamatnostādņu pārskatīšanas kārtība.

Vides politikas plāns ir saistošs Rīgas pašvaldībai, īpaši attiecībā uz gaisa kvalitāti, ūdens kvalitāti, trokšņa robežvērtību pārsniegumiem un energoefektivitātes jautājumiem.

Valsts politiku atkritumu apsaimniekošanas jomā nosaka Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna 2013. – 2020. gadam (apstiprināts ar Ministru kabineta rīkojumu Nr. 100 "Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2013.-2020.gadam" (prot.Nr.11 35.š)).

Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna mērķi:

- novērst atkritumu rašanos, palielinoties ekonomiskajai izaugsmei, un nodrošināt kopējā radīto atkritumu daudzuma ievērojamu samazināšanu, izmantojot maksimāli visas labākās pieejamās atkritumu rašanās novēršanas iespējas un labākos pieejamos tehniskos paņēmienus, palielinot resursu izmantošanas efektivitāti un veicinot ilgtspējīgākas patērētāju uzvedības modeļa attīstību;
- nodrošināt atkritumu kā resursu racionālu izmantošanu;
- nodrošināt, ka radītie atkritumi nav bīstami vai arī tie rada nelielu risku videi un cilvēku veselībai, atkritumi pēc iespējas tiek atgriezti atpakaļ ekonomiskajā apritē, it īpaši izmantojot pārstrādi, vai arī tiek atgriezti vidē noderīgā (piemēram, komposts), un, ka atkritumi tiek pārstrādāti pēc iespējas tuvāk to rašanās vietām;
- nodrošināt apglabājamo atkritumu daudzuma samazināšanu un atkritumu apglabāšanu cilvēku veselībai un videi drošā veidā.

Rīgai ir izstrādāts pilsētas atkritumu apsaimniekošanas plāns 2006.-2012.gadam, kura darbības laiks ir beidzies. Izstrādājot attīstības plānošanas dokumentus, Rīgai ir saistošs valsts atkritumu apsaimniekošanas plāns 2013.-2020.gadam.

Plūdu riska novērtēšanas un pārvaldības nacionālā programma 2008.- 2015. gadam (apstiprināta ar Ministru kabineta 20.12.2007. rīkojumu Nr.830).

Tas ir vidējā termiņa politikas plānošanas dokuments. Programmas mērķis ir izveidot tādu ūdeņu aizsardzības sistēmu, kas sekmētu plūdu ietekmes samazināšanu, ka arī tādu plūdu radītu apdraudējumu izvērtēšanas un pārvaldības sistēmu, lai mazinātu ar Kopienā notikušiem plūdiem saistītu nelabvēlīgo ietekmi uz cilvēku veselību, vidi, kultūras mantojumu un saimniecisko darbību.

Lai sasniegtu izvirzīto mērķi, programma koncentrējas uz praktiskiem un minētajā laika periodā realizējamiem pasākumiem, uzstādot sekojošus apakšmērķus un uzdevumus:

1. Plūdu apdraudēto teritoriju detaļa izpēte atbilstoši plūdu riska kritērijiem.
2. Plūdu riskam pakļauto teritoriju sākotnējais plūdu riska izvērtējums un tālāko rīcību plānošana.
3. Prioritāro plūdu riskam pakļauto teritoriju precizēšana un konkrēto pasākumu plūdu riska novēršanai vai samazināšanai noteikšana.
4. Veicamo pasākumu īstenošana plūdu riska novēršanai un plūdu apdraudējuma samazināšanai prioritārajās teritorijās.

Pēc sākotnējā plūdu riska novērtējuma kritērijiem Rīgas pilsētas teritorija iekļauta pirmajā plūdu riska vai ārkārtas scenārijā, kas paredz mazas varbūtības plūdus (ārkārtējus, ekstremālus plūdus ar atkārtotšanās periodu ≥ 200 gadiem). Uz Rīgu attiecināti kritēriji:

- 1A – Augstākās „A” drošuma klases HES hidrotehnisko būvju avārijas gadījumiem,
- 1C – Pilsētām, kuras apdraud vairāku plūdu cēloņu kombinācija,
- 1D – Pilsētām, kurās ir vairāk par 10000 iedzīvotāju
- 1E – Ūdenskrātuvju kaskādes uz lielajām un vidējām upēm, kuru avārija var radīt plūdu vilni, kas var izsaukt zemāk esošo ūdenskrātuvju aizsprostu pārrāvumu, kā arī piegulošo teritoriju applūdumu.

Programmā ir definēti kritēriji plūdu riska novērtēšanai, izvērtēti plūdu riski Latvijas teritorijā, veikta īsa plūdu vēsturisko seku un materiālo zaudējumu analīze un noteikts prioritāro plūdu riska vietu saraksts, kurās jāveic detalizēti izpēti vai pretplūdu aizsardzības pasākumi. Programma ietver pasākumus apdraudējuma samazināšanai prioritārajos objektos. Noteikti arī plūdu riska scenāriji un izstrādāti tā novērtējuma kritēriji.

Rīgai 2012.gadā ir izstrādāts Plūdu riska pārvaldības plāns, kurā ir detalizētas nacionālajā plūdu riska novērtēšanas un pārvaldības programmā noteiktās prioritātes un izvirzītie uzdevumi. Izstrādājot pilsētas plānošanas dokumentus, jāņem vērā, ka Rīgā atrodas applūstošās teritorijas un atbilstoši ir jāparedz šo teritoriju izmantošana un vai aizsardzība.

Valstī pašlaik nav vēl izstrādāta jauna Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma. Iepriekšējās programmas darbība beidzās 2010. gadā. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija ir sagatavojusi jaunu šīs programmas projektu. Tajā minēti sekojoši mērķi:

- saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidību;
- saglabāt un veicināt vietējo savvaļas sugu daudzveidību;
- saglabāt savvaļas sugu, kā arī kultūraugu un mājdzīvnieku šķirņu ģenētisko daudzveidību;
- veicināt tradicionālās ainavas struktūras saglabāšanos un
- nodrošināt dzīvās dabas resursu līdzsvarotu un ilgtspējīgu izmantošanu.

To ieviešanas iespējas ir izvērtējamas arī sagatavojot Rīgas pilsētas attīstības plānošanas dokumentus.

6. ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTU IEVIEŠANAS BŪTISKĀS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS

Šajā nodaļā sniegta Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam un Rīgas attīstības programmas 2014. – 2020. gadam iespējamās būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums. Ievērojot to, ka šo abu Rīgas teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrāde notiek līdztekus un tie ir izstrādāti ciešā saistībā viens ar otru, tad šajā nodaļā sniegta Stratēģijas un Programmas projektu īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi vērtējums par abiem dokumentiem kopā. Nodaļa sagatavota izvērtējot vīzijas, plānoto ilgtermiņa attīstības mērķu, telpiskās attīstības perspektīvas, rīcības virzienu, uzdevumu, projektu/aktivitāšu ieviešanas sagaidāmo ietekmi uz vidi. Jāuzsver, ka Stratēģija līdz 2030. gadam ir detalizēta vīzijas, ilgtermiņa attīstības mērķu, rīcību virzienu un telpiskajai perspektīvas līmenī, izklāstot arī stratēģiskās nostādnes pilsētvides attīstībai un Stratēģijas īstenošanas principus. Rīcību virzieni, nosakot katrā no tiem prioritātes, uzdevumus, pasākumus un aktivitātes to ieviešanai, detalizētāk ir izstrādāti vidējam termiņam, t.i., turpmākajiem 6 gadiem. Stratēģijas ieviešana laikam no 2020. – 2030. gadam ir plānojama nākamajā vidējā termiņa plānošanas periodā. Tāpat arī jāuzsver, ka Programmas rīcību plāna ietvertie pasākumi, aktivitātes un to ieviešanas veidi ir ļoti daudzveidīgi (tie var būt vairāku aktivitāšu kopumi, plānu un programmu izstrāde, atjaunošana un ieviešana, pārvaldības, organizatoriskie vai izglītojošie pasākumi, labiekārtojuma, revitalizācijas projektu, vai būvprojektu izstrāde un citi). Tādēļ daudzos gadījumos, vērtējot Programmā un jo īpaši Stratēģijā plānoto, it īpaši no 2020. līdz 2030. gadam, šajā plānošanas stadijā nav pieejama informācija par veidu un risinājumiem kā prioritāte un rīcību virziens tiks ieviests. Līdz ar to pilnībā nevar spriest par sagaidāmo ietekmi uz vidi vai arī novērtējumu var veikt atbilstoši Stratēģijas un Programmas detalizācijas līmenim.

Vēl jāuzsver, ka gadījumos, ja plānoto rīcību ieviešana ir saistīta ar tehniski ekonomisko pamatojumu izstrādi, būvprojektu izstrādi, tostarp, plānošanas arhitektūras uzdevumu tehnisko noteikumu saņemšanu, kā arī būvdarbiem, turpmākajā Stratēģijas un Programmas ieviešanas procesā atbilstoši tad pieejamai informācijai atbilstoši mūsu valsts normatīvo aktu prasībām ir jāvērtē katra projekta iespējamā ietekme uz vidi un, ja nepieciešams, jāplāno pasākumi negatīvo ietekmju mazināšanai (skat. pārskata 7. nodaļā aprakstītos risinājumus).

Stratēģijas vīzijas, ilgtermiņa attīstības mērķu, telpiskās attīstības perspektīvas un Programmas rīcības virzienu, uzdevumu, projektu/aktivitāšu ieviešanai sniegta vispārējais ietekmes vērtējums un šajā SIVN procesā identificētajos vides aspektos (plašāks izklāsts 4. nodaļā):

- vides kvalitātes saglabāšana un uzlabošana;
- vienota dabas teritoriju struktūru attīstība un kvalitātes uzlabošana;
- vēsturiskās, kultūras un ainavu telpas attīstība;

Ietekmju novērtējums sagatavots norādot tiešās, netiešās, sekundārās, īstermiņa, ilgtermiņa, pozitīvās, negatīvās un kumulatīvās ietekmes. Ar *tiešajām* ietekmēm šajā novērtējumā tiek saprastas tādas ietekmes, kuras uz apkārtējo vidi iedarbojas tieši un nepastarpināti, ar *netiešajām* – ietekmes, kuras mijiedarbojoties ar vidi, pastarpināti rada izmaiņas apkārtējā vidē, ar *pozitīvajām* – ietekmes, kas vērstas uz vides kvalitātes uzlabošanu, slodzes uz apkārtējo vidi mazināšanu un ierobežošanu, dabas resursu stāvokļa uzlabošanu vai vairošanu, ar *negatīvajām* – ietekmes, kuras var izraisīt vides kvalitātes pasliktināšanu, slodzes uz vidi palielināšanu un dabas resursu stāvokļa pasliktināšanu un noplicināšanu. Jāuzsver, ka iespējamās negatīvās ietekmes uz vidi var samazināt vai novērst pasākumu plānošanas un ieviešanas procesā (7. nodaļa). *Īslaicīgās* ietekmes izpaužas darbības (būvdarbi, labiekārtojuma uzstādīšana un citas) norises laikā vai īsu laiku pēc darbības ieviešanas, *vidēja termiņa* ietekmes izpaužies Programmas ieviešanas laikā, *ilgtermiņa* ietekmes izpaužies Stratēģijas ieviešanas laikā un saglabāsies līdz/uz turpmākajiem plānošanas periodiem. *Kumulatīvās* ietekmes lielākoties izpaužas ilgtermiņā, dažādu ietekmes uz vidi faktoru un sociālekonomisko aktivitāšu mijiedarbībā.

Vērtējumā būtiskās ietekmes iedalītas arī *pēc ietekmētās teritorijas*, izdalot ietekmes *pilsētas līmenī*, ja sagaidāmā ietekme attiecināma uz Rīgas teritoriju vai ietekmes, kuras izpaužies *apkaimes vai apkaimju līmenī*. Programmā iekļautais rīcību plāns vērtēts detalizētāk, izvērtējot rīcības virzienus,

pasākumu/aktivitāšu līmenī. Programmas pasākumi pēc ietekmētās teritorijas vērtēti lokālā līmenī – ja ietekme izpaužas pasākuma realizācijas vietā un tiešā tās apkārtnē, vai arī apkaimes vai apkaimju līmenī, ja tiek ieviesti apkaime aptveroši pasākumi. Šīs nodaļas apakšnodaļās iekļauts Programmas novērtējuma kopsavilkums pa tēmām, rīcību plāna vērtējums pievienots Vides pārskatam Pielikumā.

6.1. Vispārējā ietekme

Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam un attīstības programma 2014. – 2020. gadam ir izstrādātas līdztekus, sagatavojot Stratēģiju ilgtermiņa periodam, Programmu – vidēja termiņa plānošanas periodam. Abu pilsētas teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādei un situācijas analīzei sagatavots viens esošās situācijas apraksts. Izvērtējot esošo situāciju, ņemtas vērā līdz šim spēkā esošās telpiskās attīstības prioritātes un tendences valsts, reģiona un vietējā līmenī, aktuālās normatīvo aktu prasības, iepriekš spēkā esošajā Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijā līdz 2025.gadam (apstiprināta 2006.gadā, aktualizēta 2010.gadā) iekļautās pilsētas attīstības pamatnostādnes, ikgadējie Rīgas pašvaldības sagatavotie Stratēģijas uzraudzības sistēmas (SUS) pārskati, regulāri veiktās pilsētas iedzīvotāju socioloģiskās aptaujas dati, daudzi pilsētā veiktie pētījumi par konkrētām ar pilsētas attīstību saistītām tēmām, kā arī Stratēģijas un Programmas izstrādes gaitā notikušajos pasākumos paustie viedokļi. Tādējādi abi jaunie pilsētas teritorijas attīstības plānošanas dokumenti ir balstīti uz vienu informāciju un izpratni par pilsētas attīstības tendencēm, problēmām un risināmajiem jautājumiem, tostarp vides kvalitātes, dabas teritoriju attīstības, kultūrvēsturiskā mantojuma un ainavu aizsardzības, saglabāšanas un attīstības jomā. Nosakot vīziju, attīstības prioritātes un virzienus ilgtermiņa periodam, kā arī izstrādājot pilsētas telpisko perspektīvu 2030. gadam, vienlaikus vidēja termiņa periodam ir noteikti uzdevumi, plānoti pasākumi un aktivitātes, kas paskaidro un detalizē Stratēģijas ieviešanu turpmākajiem 6 gadiem.

Stratēģijā noteikta pilsētas attīstības vīzija: „Rīga 2030. gadā ir:

- starptautiski atpazīstama Ziemeļeiropas metropole. Rīgas pilntiesīgu piederību Ziemeļeiropas metropoļu saimei pamato dzīves kvalitāte pilsētā, inovatīva ekonomika, vieda un resursus taupoša saimniekošana un moderna pārvalde ar aktīvu iedzīvotāju līdzdalību.
- kompakta pilsēta. Rīgu pazīst ar tai vien piemītošu atmosfēru, kultūrvidi, pilsētas ritmu un radošiem cilvēkiem. Pilsēta ērti iekļaujas starptautiskajos transporta tīklos. Vienota Rīgas metropoles areāla ekonomika ir labklājības pamats visa areāla iedzīvotājiem, kā arī tā sniedz būtisku pienesumu visas valsts attīstībai. Lai arī pilsētas iedzīvotāju kompetence - zināšanas, prasmes, aktivitāte – ir visattīstītāko valstu līmenī un kā pašsaprotamu dzīves elementu viņi pieņēmuši mobilitāti, rīdiniņki mīl savu pilsētu un jūtas tai piederīgi, jo pilsētas pašvaldības galvenā vērtība ir iedzīvotājs, un to pašvaldība apliecina savā darbībā. Iedzīvotāju skaits pilsētā palielinās.”

Stratēģijā, definējot pilsētas trīs attīstības balstus (ekonomika, pilsētvide, sabiedrība), kas ir galvenais rīdiniņu augstas dzīves kvalitātes priekšnoteikums, vīzijas sasniegšanai noteikti četri ilgtermiņa attīstības mērķi: IM1 „Prasmīga, nodrošināta un aktīva sabiedrība”, IM2 „Inovatīva, atvērta un eksportspējīga ekonomika”, IM3 „Ērta, droša un iedzīvotājiem patīkama pilsētvide” un IM4 „Rīga - starptautiski atpazīstama, nozīmīga un konkurētspējīga Ziemeļeiropas metropole” un to sagaidāmie rezultātīvie rādītāji 2030. gadā. Atšķirībā no līdz šim spēkā esošās Rīgas pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2025.gadam (2010.) jaunajā Stratēģijā galvenais uzsvars likts uz pilsētas attīstības telpisko perspektīvu, kas izriet no nākotnes vīzijas. Telpiskā perspektīva nosaka teritorijas attīstības vadlīnijas, attīstības prioritātes un vēlamās ilgtermiņa izmaiņas. Tā ir strukturēta septiņās tematiskās daļās: Apdzīvojuma telpiskā struktūra, Transporta infrastruktūra, inženierinfrastruktūra, Dabas teritoriju telpiskā struktūra, Nozīmīgākās Rīgas vēsturiskās, kultūras un ainavu telpas, Prioritārās attīstības teritorijas un Nozīmīgākie telpiskās struktūras elementi (struktūrplāns). Vīzija, ilgtermiņa attīstības mērķi un telpiskā attīstības perspektīva ir saistoša attīstības programmas sagatavošanai un arī Rīgas pilsētas teritorijas plānojuma 2006. – 2018.g. aktualizācijai (teritorijas plānojums nav šī SIVN objekts, šī Vides pārskata sagatavošanas laikā ir uzsākts teritorijas plānojumu izstrādes process <http://www.rdpad.lv/rtp/>).

Attīstības programmā noteiktas vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopumi Stratēģijā izvirzīto uzstādījumu un mērķu sasniegšanai un tādējādi nodrošina stratēģijas pamatnostādņu ieviešanu

turpmāka 6 gados. Attīstības programmā Stratēģijā noteiktās attīstības vīzijas un mērķu sasniegšanai ir noteikti 19 Rīcības virzieni. No tiem 10 Rīcības virzieni attiecas uz vides jomu, t.i. : RV9 „Kvalitatīva dzīves vide un pieejams mājoklis”, RV10 „Ērta starptautiskā sasniedzamība”, RV11 „Līdzsvarota satiksmes infrastruktūra un organizācija”, RV12 „Infrastruktūras un komunālo pakalpojumu uzlabošana”, RV13 „Plaša energoefektivitātes īstenošana”, RV14 „Pilsētas specifisko teritoriju jautājumu risināšana”, RV15 „Laba vides kvalitāte”, RV 16 „Labvēlīga uzņēmējdarbības vide un augsta ekonomiskā aktivitāte”, RV17 „Augoša daudzprofilu osta” un RV19 „Efektīva, atbildīga un uz daudzpusēju sadarbību vērsta pārvaldība”.

Stratēģijas un Programmas savstarpējai mijiedarbībai un saiknei izstrādes procesā, kompleksi risinot pilsētas attīstības jautājumus attiecībā uz vides kvalitāti, dabas teritoriju attīstību, kultūras mantojuma un ainavu aizsardzību, saglabāšanu un attīstību vidējā termiņā un ilgtermiņā, ir sagaidāma pozitīva, tieša vai netieša, vidēja un ilgtermiņa ietekme uz šajā SIVN identificētajiem vides aspektiem.

Pilsētvide Stratēģijā ir noteikta kā viens no pilsētas attīstības balstiem, ar to saprotot fizisko telpu un pilsētas apbūves, zaļās zonas, transporta un cita veida infrastruktūras kopumu, kas funkcionālajā un vizuālajā izpausmē veido dzīves, darba un darījumu vidi, izglītības un atpūtas vidi. Stratēģijā uzsvērts, ka „*tieši ar pilsētvides plānošanu pašvaldība pamatā nodrošina ilgtspējīgas attīstības principa ievērošanu jeb līdzsvaru starp ekonomiskajiem, sociālajiem un vides aspektiem.*” Turpmākajās nodaļās ir vērtēta Stratēģijā un arī Programmā iekļautā pilsētvides struktūru plānojuma ietekme uz vidi.

6.2. Ietekme uz vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu

Stratēģijā uzsvērts, ka Rīgas pilsētas pašvaldības misija ir „*profesionāli kalpot pilsētas iedzīvotājiem, efektīvi pildot gan tiesību aktos noteiktās, gan brīvprātīgās funkcijas, racionāli un lietderīgi izmantojot pašvaldības resursus, lai nodrošinātu augstu dzīves kvalitāti un veicinātu rīdnieku personīgo izaugsmi.*” Kā pašvaldības virsuzdevums izvirzīts: „*.... pilsētas iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošana. ...*”. Rīgas vīzijas izklāstā uzsvērts, ka tā 2030.gadā ir starptautiski atpazīstama Ziemeļeiropas metropole. Rīgas piederība Ziemeļeiropas metropolu saimei pamatota ar dzīves kvalitāti pilsētā, kā arī ar inovatīvu ekonomiku, viedu un resursus taupošu saimniekošanu. Plānots, ka pilsēta attīstīsies tā, lai 2030. gadā tā būtu „ar veiksmīgu un vides kvalitātei atbilstošu ostu”, „ar pārdomātu industriālo politiku”. Stratēģijas pamatnostādņēs risināti jautājumi par labvēlīgas uzņēmējdarbības vides attīstību, kvalitatīvas pilsētvides veidošanu, tostarp, sasniedzamību gan pilsētas daļu, gan ražošanas teritoriju, t.sk. ostas transporta savienojumu attīstībai.

Šajā Vides pārskatā ir konstatēts, ka vides kvalitātes joma plānotajā pilsētas ilgtermiņa attīstībā ir tieši saistīta ar ilgtermiņa attīstības mērķiem: IM2 „Augoša, inovatīva, atvērta un eksportspējīga ekonomika”, IM3 „Ērta, droša un iedzīvotājiem patīkama pilsētvide” un IM4 „Rīga - starptautiski atpazīstama nozīmīga un konkurētspējīga Ziemeļeiropas metropole”. Ilgtermiņa attīstības mērķu ieviešanai ir sagaidāmas šādas ietekmes uz vides kvalitāti:

- Ilgtermiņa attīstības mērķa IM2 „Augoša, inovatīva, atvērta un eksportspējīga ekonomika” ieviešana būs saistīta ar uzņēmējdarbības un nodarbinātības, kas ir iedzīvotāju labklājības pamats, atbalstu. Stratēģijā vērsta uzmanība uz nepieciešamību celt ekonomikas konkurētspēju globālajā vidē, ieviešot inovācijas, paaugstinot efektivitāti un produktivitāti. Rīgas pilsētas ekonomikas balsts ir šādas prioritārās nozares: osta, transports un loģistika, ķīmiskā rūpniecība, datoru tehnoloģijas, elektrotehnikas ražošana, profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi, metālizstrādājumu ražošana un mašīnbūve, tūrisms un izglītība. Stratēģijā atzīmēts, ka pilsētas ekonomikas attīstības līdzšinējās tendences norāda, ka īpaša uzmanība ir jāpievērš centieniem palielināt ražošanas pievienoto vērtību, jo augstas pievienotās vērtības rūpniecības produkcijas eksports radītu multiplikatīvu efektu pilsētas un visas valsts ekonomikas attīstībai. Plānots, ka pašvaldība sadarbībā ar valsts iestādēm realizēs industriālo politiku Rīgā, tam atvēlot nepieciešamās platības ražošanai stratēģiski svarīgās teritorijās. Uzsvērts arī, ka pilsētas ekonomikas izaugsme tiks veicināta, balstoties uz jau apbūvētu, bet ekonomiski neefektīvu t.sk. degradētu teritoriju reaktivāciju. Plānots, ka 2030. gadā: „*Pilsētā sadarbībā ar valsti ir izveidota un tiek uzturēta uzņēmējdarbībai izcili labvēlīga vide, līdzās nacionāliem uzņēmumiem darbojas pasaulē pazīstamu uzņēmumu reģionālās pārstāvniecības. Pilsētas ekonomisko pamatu veido kvalitatīvi, eksportspējīgi, inovatīvi augstas pievienotās vērtības pakalpojumi un šeit radītie produkti. Gudras valsts industriālās politikas rezultātā ir palielinājies rūpniecības īpatsvars*”

ekonomikā, stabila izaugsme ir transporta un loģistikas, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju un pakalpojumu nozarēm. Svarīgu vietu ekonomikā un eksportā ir ieņēmušas radošās industrijas. Izglītības sistēmā gūtais rosina pilsētas iedzīvotājus aktīvāk iesaistīties uzņēmējdarbībā. Pašvaldības apkopotie labās prakses piemēri un atbalsta fondi iedrošina uzsākt dažādu ideju realizēšanu. Pašvaldība ir cieši sadarbojas ar valsts nozīmīgākajām augstskolām, kas ir ievērojami cēlušas savu līmeni.”

Ir sagaidāms, ka ražošanas attīstība saistībā ar inovāciju ieviešanu, sadarbībā ar augstākās izglītības un zinātniskajam iestādēm, efektivitātes un produktivitātes paaugstināšanu, kas vērsta uz rūpniecības pievienotās vērtības paaugstināšanu, sekmēs modernu mūsdienu un nākotnes tehnoloģiju ieviešanu ražošanas sektorā, kas vienlaikus mazinās dabas resursu (ūdens, kurināmā, citu ražošanas izejvielu) izlietojumu un vides piesārņojumu. Kompaktas pilsētas attīstības modelis attiecas arī uz ražošanas teritorijām, jo pilsētas ekonomikas izaugsme tiks veicināta revitalizējot jau apbūvētas, bet ekonomiski neefektīvas t.sk. degradētas teritorijas. Tas sekmēs zemes izmantošanas efektivitāti, degradēto teritoriju likvidēšanu. Prioritārās nozares: osta, transports un loģistika, ķīmiskā rūpniecība, datoru tehnoloģijas, elektrotehnikas ražošana, profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi, metālizstrādājumu ražošana un mašīnbūve, tūrisms un izglītība – ir ar dažādu sagaidāmo ietekmi uz vidi. Vairākas jomas, piemēram, loģistika, datoru tehnoloģijas, elektrotehnikas ražošana, profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi un izglītība nav saistāmi ar iespējamu būtisku ietekmi uz vides kvalitāti. Šajos objektos vai to attīstības teritorijās svarīgākais ir nodrošināt kvalitatīvas inženiertehniskās infrastruktūras pakalpojumus. Ostas, transporta, ķīmiskās rūpniecības, metālizstrādājumu ražošanas un mašīnbūves attīstībai, kas arī ir plānotas kā prioritārās ekonomikas nozares, ietekmes uz vidi ir dažādas. Pārsvārā tās ir neitrālas, lokāli iespējama arī negatīva ietekme uz vides kvalitāti. Ietekme var būt arī pozitīva, ja, attīstot ražotnes, tiek sakārtotas degradētās teritorijas vai modernizēta tehnoloģijas, tādējādi samazinot vides piesārņojumu. Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā īpaša uzmanība ir pievērsta daudzprofilu ostas un transporta attīstībai. Šīs teritorijas ir iekļautas telpiskajā perspektīvā, pilsētas struktūrplānā, plānotie pasākumi – rīcības virzienos RV 16 „Labvēlīga uzņēmējdarbības vide un augsta ekonomiskā aktivitāte”, RV 17 „Augoša daudzprofilu osta” un RV10 „Ērta starptautiskā sasniedzamība”. Minēto jomu attīstības sagaidāmā ietekme ir vērtēta turpmāk šajā nodaļā. Ķīmiskās rūpniecības, metālizstrādājumu ražošanas un mašīnbūves jomu attīstība jaunajos Rīgas attīstības plānošanas dokumentos detalizētāk netiek izklāstīta, tāpēc par to sagaidāmo ietekmi nevar spriest. Taču, attīstot konkrētus projektus, ja nepieciešams, to ietekme ir vērtējama ietekmes uz vidi procedūrās.

- Ilgtermiņa attīstības mērķa IM3 „Ērta, droša un iedzīvotājiem patīkama pilsētvide” īstenošana būs saistīta ar kvalitatīvas pilsētvides veidošanu, lai piesaistītu pilsētai iedzīvotājus un attīstītu ekonomiku. Pilsētvides attīstībā pašvaldība, sabalansējot dažādus aspektus, plāno arī pilsētas transporta sistēmas pārveidošanu un vides kvalitātes uzlabošanu, gaisa kvalitātes piesārņojuma pārsniegumu novēršanu. Pilsētas vīzijas izklāstā akcentēts, ka 2030. gadā ir notikusi pilsētas renesanse, kas aptver tās dzīves vidi. Rīga ir kompakta pilsēta ar jauniem attīstības akcentiem, attīstījies, revitalizējot degradētās teritorijas. Tā ir ilgtspējīga metropole, kas raksturojas ar sabalansētu dzīves vides kvalitāti, pieejamu mājokli, pilsētas transporta infrastruktūras atbilstību hierarhijai: gājējs – velobraucējs – sabiedriskais transports – privātais autotransports, attīstītu sabiedrisko transportu (tramvaji, transporta sistēmā integrēts pasažieru dzelzceļš), vienu jaunu Daugavas šķērsojumu pilsētas ziemeļu daļā un sliežu savienojumu ar lidostu, sakārtotu automašīnu novietošanu pie daudzdzīvokļu dzīvojamām ēkām un stāvparkos. Plānots, ka 2030. gadā pilsētā atbildīgi patērē resursus un efektīvi izmanto enerģiju. Pateicoties ievērojami samazinātam izmešu daudzumam, gaisa kvalitāte pilsētā atbilst ES standartiem. Ostā veikti ievērojami ieguldījumi modernas infrastruktūras un augstas vides kvalitātes nodrošināšanai. Ilgtermiņa mērķa rezultativajos rādītājos iekļauti gaisa kvalitātes parametri, iedzīvotāju viedoklis par vides kvalitāti Rīgā kopumā un savā apkaimē, vērtējums par ielu infrastruktūras kvalitāti un citi.

Transporta sistēmas pārveidošana, t.sk. tranzīta transporta novirzīšana no pilsētas centra, perifēriju, sabiedriskā transporta priekšrocības kopējā satiksmē mazinās transporta plūsmu intensitāti centrā un līdz ar to uzlabos gaisa kvalitāti, mazinot atmosfēras gaisa piesārņojumu ar slāpekļa oksīdiem (pašlaik atbilstoši ikgadējiem Rīgas gaisa kvalitātes novērojumu datiem Krišjāņa

Valdemāra ielā regulāri tiek konstatēti slāpekļa dioksīda pārsniegumi, kuru cēlonis ir autosatiksmes intensitāte) un autotransporta radīto trokšņa līmeni. Mainot transporta sistēmu un plūsmas pilsētas perifērijā, gaisa kvalitāte un trokšņa līmenis izmainīsies tiešā jaunu maģistrāļu apkārtnē. Nozīmīgāko (ja tie atbilst likuma „Par ietekmi uz vidi” 1. pielikuma kritērijiem) plānoto transporta infrastruktūras projektu ietekme uz vidi tiek vērtēta ietekmes uz vidi novērtējumos (piemēram, Rīgas Ziemeļu transporta koridors, dzelzceļa savienojums ar lidostu „Rīga”). Vērtējumā nosaka arī pasākumus negatīvo ietekmju mazināšanai vai novēršanai (kā nozīmīgākos var minēt trokšņa samazināšanas pasākumus). Minētie pasākumi ir jāiestrādā būvprojektos un jāievieš būvniecības un autoceļu ekspluatācijas laikā. Detalizētāk par transporta ietekmes vērtējumu skatīt turpmāk šajā nodaļā attiecībā uz telpiskās attīstības perspektīvas struktūru vērtējumu.

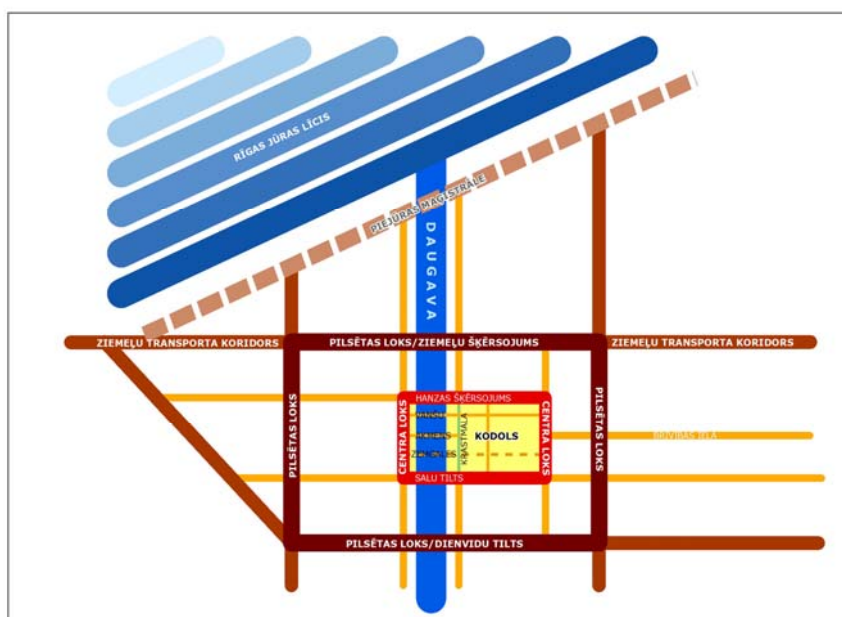
- Ilgtermiņa attīstības mērķis *IM4 „Rīga - starptautiski atpazīstama nozīmīga un konkurētspējīga Ziemeļeiropas metropole”* ir izvirzīts, jo Rīgai ir svarīgi iekļauties Ziemeļeiropas un Baltijas jūras reģiona metropoļu sadarbības telpā, palielinot tajā savu lomu un ietekmi un izmantojot iespēju kopīgai attīstībai pasaulē. Stratēģijā plānots, ka 2030.gadā Rīgu ar pārējām pasaules pilsētām vieno moderna gaisa, jūras, autoceļu un dzelzceļa satiksme, darbojas pasažieru terminālis un kruīzu kuģu piestātne Daugavas kreisajā krastā, Rīgas starptautisko sasniedzamību veicina realizētais Rail Baltic dzelzceļa infrastruktūras koridors, sliežu transports savieno pilsētas centru un starptautisko lidostu „Rīga”, Rīgas brīvosta ir starptautiskas nozīmes loģistikas centrs, pilsētā ir attīstīta tūrisma infrastruktūra, Rīga ir pievilcīgs tūrisma galamērķis, veiksmīgi tiek realizēta pilsētas zīmola (tēla, mārketinga) stratēģija. Rīgas pilsēta ir aktīva Baltijas jūras reģiona un Ziemeļvalstu sadarbības tīklu dalībiece. Stratēģijā uzsvērts, ka Rīgas starptautiskā konkurētspēja 2030. gadā būtu Latvijas ekonomiskās izaugsmes pamats un ka, nostiprinoties Rīgas starptautiskām pozīcijām, ieguvējas būs visas pašvaldības un Latvijas iedzīvotāji kopumā.

Šī mērķa sasniegšana ir saistāma transporta sistēmas un ostas attīstību, ērtiem un daudzveidīgiem transporta savienojumiem ar pārējām pasaules pilsētām, pasažieru pārvadājumu attīstību Rīgas brīvēstā, labu pilsētas sasniedzamību, t.sk. no lidostas „Rīga” ar sliežu transportu, kā arī Rail Baltica dzelzceļa infrastruktūras koridora attīstības starptautisko nozīmi. Gan ostas attīstībai un, kā jau minēts iepriekš, transporta sistēmas pārkārtošanai kopumā, sasniedzot Stratēģijā izvirzītos rezultātīvos rādītājus, ir sagaidāma pozitīva ietekme uz vides kvalitātes standartu nodrošināšanu. Plānoto transporta infrastruktūras projektu ietekme uz vidi tiek vērtēta ietekmes uz vidi novērtējumos (ja tie atbilst likuma „Par ietekmi uz vidi” 1. pielikuma kritērijiem), nosakot arī pasākumus negatīvo ietekmju mazināšanai vai novēršanai. Jāatzīmē, ka šī Vides pārskata sagatavošanas laikā pēc Satiksmes ministrija pasūtījuma ir uzsākta Eiropas standarta platuma dzelzceļa līnijas Gail Baltica Latvijas posma detalizēta tehniskā izpēte un ietekmes uz vidi novērtējuma (paredzētā darbība VPVB 2014.g. aprīlī vēl nav pieteikta) veikšana, kas ietver arī tā plānoto teritoriju Rīgā. Ostas turpmākajā attīstībā, plānojot tās modernizāciju, vienlaikus ir jāplāno vides aizsardzības pasākumi un uzlabojumi, jāpilnveido vides kvalitātes monitorings gan ostas teritorijā, gan tās teritorijai blakus esošajās teritorijās, īpaši dzīvojamā apbūvē.

Vērtējums: Stratēģijas ilgtermiņa attīstības mērķu ieviešanai ir sagaidāma tieša un netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides kvalitāti pilsētā konkrētu projektu ieviešanas laikā – īstermiņa ietekme to realizācijas vietās un tiešā tuvumā. Prioritāro attīstības virzienu ieviešanai, pieņemot, ka tiek ievērotas vides aizsardzības normatīvo aktu prasības ietekmes uz vidi novērtējuma jomā, attiecībā uz piesārņojošām darbībām un rūpnieciskā riska objektiem, ir sagaidāma neitrāla vai pozitīva ietekme uz vides kvalitāti. Lai nodrošinātu pozitīvu ietekmi, ir jāīsteno ietekmes uz vidi novērtējumos identificētie pasākumi negatīvo ietekmju mazināšanai vai novēršanai un vides institūciju nosacijumi transporta infrastruktūras objektu būvprojektēšanai, tos iestrādājot būvprojektos un ieviešot būvniecības un objektu ekspluatācijas laikā. Ostas turpmākajā attīstībā, plānojot tās modernizāciju, vienlaikus ir jāplāno vides aizsardzības pasākumi un uzlabojumi, jāturpina pilnveidot vides pārvaldība un vides kvalitātes monitorings gan ostas teritorijā, gan tās teritorijai blakus esošajās teritorijās, īpaši dzīvojamā apbūvē.

Stratēģijā iekļautā telpiskās attīstības perspektīva strukturē pilsētas nākotnes attīstības plānošanu septiņās tematiskajās daļās. Tajās, balstoties uz attīstības vīziju, rakstveidā un grafiski noteiktas teritorijas attīstības vadlīnijas, attīstības prioritātes un vēlamās ilgtermiņa izmaiņas. Telpiskajā

- Rīgas pilsētas telpiskās attīstības perspektīvā kā atsevišķa daļa ir izdalīta transporta infrastruktūra. Tās izklāstā uzsvērts, ka būtiski ir ievērot plānošanas pēctecību, kā arī integrēt jaunas tehnoloģijas un zināšanas. Kā transporta infrastruktūras attīstības galvenais pamats izmantota Rīgas pilsētas teritorijas plānojumā 2006. – 2018.g. iekļautā pilsētas ielu tīkla struktūras attīstības koncepcija (23. attēls).

Avots: Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030.gadam (projekts 20.05.2013.), RD Pilsētas attīstības departaments

Stratēģijā lielā uzmanība ir pievērsta pilsētas sabiedriskā transporta pārkārtošanai un attīstīšanai, lai tas būtu ērts rīdziniekiem un tajā pat laikā nodrošinātu ērtu satiksmi uz lidostu „Rīga” un starptautisko autoostu. Plānots, ka nozīmīgākais sabiedriskā transporta infrastruktūras elements būs Rīgas centrālā dzelzceļa stacija, kas pildīs multimodālas funkcijas (savienota ar starptautisko

autoostu, Gail Baltica ātrvilciena pieturvietā, savienota ar transportu uz lidostu „Rīga”, droša velosipēdu novietne). Šo mezglu plānots atbalstīt ar reģionālajiem transportmiju punktiem Torņakalnā un Pētersalā.

Kompleksiem pasākumiem, kas mazinās privātā autotransporta lietošanu pilsētas centrā - kodolā, daļēji arī Priekšpilsētās, ir sagaidāma pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme uz autotransporta radītā gaisa piesārņojuma un trokšņa līmeņa samazināšanu. Tas ir īpaši svarīgi attiecībā uz pilsētas centru, kur gaisa piesārņojums neatbilst normatīvo aktu prasībām, un galvenais gaisa piesārņojuma avots ir autotransports. Atbilstoši RD Mājokļa un vides departamenta atskaitei „Gaisa piesārņojuma mērījumu rezultāti Rīgā 2013. gadā” (2014.g.) informācijai gaisa piesārņojuma ar slāpekļa dioksīdu (galvenais avots autotransports) robežlielumu pārsniegumi Kr.Valdemāra ielā ir konstatēti regulāri līdz 2013.g. ieskaitot. Slāpekļa dioksīda gada vidējās koncentrācijas 2013. gadā pārsniedz robežlielumu bez pielaides ($40 \mu\text{g}/\text{m}^3$) arī Brīvības ielā ($43,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$), bet laika periodā no 2009. gada līdz 2012. gadam (ieskaitot) Brīvības ielas monitoringa stacijā slāpekļa dioksīda koncentrāciju robežlieluma (bez pielaides) pārsniegumi netika konstatēti. Monitoringa stacija Brīvības ielā ir atvērtā stara (DOAS) iekārta, kurā mēra vidējās piesārņotājielu koncentrācijas 320 m garā ielas posmā. Juntu līmenī (fona mērījumi) Raiņa bulvārī (2013.g., arī pilsētas centrs) ir zemākas un nepārsniedz iepriekšminēto robežlielumu. Daļiņu PM_{10} gada vidējā koncentrācija 2013.gadā gan Kr.Valdemāra, gan Brīvības ielā pārsniedza robežlielumu ($40 \mu\text{g}/\text{m}^3$) un atbilstoši bija $48,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$ Brīvības ielā un $41,7 \mu\text{g}/\text{m}^3$ Kr. Valdemāra ielā. Rīgas centrā nākotnē, nesamazinot transporta intensitātes, iespējama arī problēma ar benz(a)pirēna paaugstinātu koncentrāciju atmosfēras gaisā. Benz(a)pirēna gada vidējā koncentrāciju no 2008.līdz 2012.gadam ir robežās no 0,87 līdz 1,14 ng/m^3 , augstāko vērtību sasniedzot 2009. gadā (mērķlielums 1,14 ng/m^3).

Vienlaikus jāatzīmē, ka Rail Baltica ievada plānošana uz Rīgas centrālo dzelzceļa staciju, ir saistīta ar papildus dzelzceļa transporta radītām ietekmēm uz vides kvalitāti – galvenokārt paaugstinātu trokšņa līmeni dzelzceļa darbības ietekmē. Tā ietekmes uz vidi būtiskums, ietekmēto cilvēku skaits un apbūves teritorijas, ja tādas tiek konstatētas, nepieciešamie pasākumi negatīvās ietekmes uz vidi mazināšanai ir noskaidrojamas ietekmes uz vidi novērtējuma procesā. Iespējams, ka pozitīva ietekme ir sagaidāma atsevišķās dzelzceļa trases izbūves vietās, sakārtojot degradētās teritorijas, un veicot sanāciju, ja izvērtējot augsnes un grunts piesārņojumu esošā dzelzceļa teritorijās tiek pārsniegti augsnes, grunts un gruntsūdeņu kvalitātes standarti. Kā jau minēts, šī vides pārskata sagatavošanas laikā Satiksmes ministrija ir izsludinājusi atklātu konkursu par Eiropas standarta platuma dzelzceļa līnijas Rail Baltica Latvijas posma detalizēta tehniskā izpēti un ietekmes uz vidi novērtējumu.

Savukārt ietekmes uz vidi novērtējums ir jau veikts un Birojs par ir izsniedzis atzinumu par „Jaunas publiskās lietošanas dzelzceļa līnijas būvniecība Rīgas pilsētā (VAS “Latvijas Dzelzceļš”)", kurā plānots dzelzceļa līnijas Rīga – Tukums posmā Imantas stacija – Babītes stacija paredzēts izbūvēt aptuveni 2,3 km garu publiskās lietošanas dzelzceļa līniju diviem sliežu ceļiem līdz starptautiskās lidostas “Rīga” teritorijai <http://www.vpnb.gov.lv/lv/ivn/projekti/?status=3&id=236>). Objektā un tā tiešā apkārtnē plānoti pasākumi identificēto negatīvo ietekmju mazināšanai, t.sk. paredzēti prettrokšņa pasākumi. Vides pārraudzības valsts biroja 2011. gada 08. novembrī izsniegtajā atzinumā šajā kontekstā norādīts: „... lai pasākumi nodrošinātu to, ka vilcienu kustība pa jauno līniju nozīmīgi nepalielinātu trokšņa līmeni dzīvojamās apbūves teritorijās, situācijas uzlabošanās kopumā ir sagaidāma un mērķtiecīgi plānojama, veicot kompleksus pasākumus trokšņa samazināšanai nozīmīgākajos esošajos trokšņa avotos (autotransports uz maģistrālajām ielām, aviosatiksmē). Ņemot vērā plānotā dzelzceļa līnijas atzarojuma būvniecības termiņu pašreizējo nenoteiktību, Biroja ieskatā prettrokšņa pasākumu, kas ir viens no būtiskākajiem plānotā dzelzceļa līnijas izbūves ietekmi mazinošajiem risinājumiem, atkārtota aktualizācija būtu lietderīga tieši pirms plānotās dzelzceļa līnijas izbūves,”

Vērtējums: transporta hierarhiskās sistēmās: gājējs – velobraucējs – sabiedriskais transports – privātais transports – kravu transports un sabiedriskā transporta prioritātes attīstības sekmīgai ieviešanai ir sagaidāma pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme uz gaisa kvalitāti pilsētas centrā (kodolā). Pozitīvi ir vērtējama pēctecības saglabāšana pilsētas transporta sistēmas attīstības plānošanā. Gaisa kvalitātes un trokšņu līmeņu izmaiņas ir sagaidāmas plānoto pilsētas loku apkārtnē, kur paredzēta stāvparku izvietošana, taču sagaidāms, ka, izkliežot transportlīdzekļu

plūsmas pie paredzētajiem pilsētas transporta sistēmas lokiem, nav sagaidāmi gaisa piesārņojuma un trokšņa līmeņa robežlielumu pārsniegumi. Katrā konkrētā gadījumā pirms stāvparka izveides ir jāveic gaisa piesārņotājvielu izkļiežu aprēķini un, ja nepieciešams, projektēšanas gaitā jāplāno pasākumi izmešu mazināšanai. Ja nepieciešams, jauniem transporta infrastruktūras objektiem jāveic IVN, kuru ietvaros tiek noskaidrotas būtiskās ietekmes, plānoti pasākumi negatīvo ietekmju mazināšanai.

- Stratēģijā uzsvērts, ka starptautiskā lidosta "Rīga" ir pilsētas attīstībai prioritārs nacionālas nozīmes transporta infrastruktūras objekts. Ilgtermiņa attīstības mērķa IM4. rezultatīvajos rādītājos līdz 2030. gadam ir plānots palielināt pasažieru apgrozījumu starptautiskajā lidostā "Rīga" līdz 12 milj. (2012.g. - 4,8 milj.), t.i. plānots palielināt pasažieru apgrozījumu 2,5 reizes. Stratēģijā iekļautajās transporta attīstības vadlīnijās ir iekļauta lidostas paplašināmā teritorija. LR Satiksmes ministrijas uzdevumā, piedaloties arī Lidostas pārstāvjiem, ir sagatavots „VAS „Starptautiskā lidosta „Rīga”” trokšņa samazināšanas rīcības plāna” projekts. Stratēģiskā karte un Rīcības plāns pieejami Lidostas mājas lapā: <http://www.riga-airport.com/lv/main/par-lidostu/vides-troksnis>. Sniedzot atsaukumi par šo Vides pārskatu, starptautiskās lidostas „Rīga” administrācija ir ieteikusi izvērtēt plānotos pilsētas attīstības virzienu kontekstā ar Lidostas stratēģiskajā trokšņa kartē sniegto informāciju un Rīcības plānā iekļautajiem pasākumiem trokšņa samazināšanai. Piemēram, iepriekšminētā rīcības plāna 3.2.6. pasākums paredz lidojuma trajektorijas novirzīt prom no Bolderājas uz Spilves pļavām. Rīgas pašvaldībai ir jāņem vērā rīcības plānā ietvertais pasākums, veicot turpmāku teritorijas plānošanu un plānot Spilves pļavās pret trokšņa līmeni mazākjūtīgus atļautās izmantošanas veidus.
- Stratēģijā, lai nodrošinātu gaisa un trokšņa piesārņojuma samazināšanu zonās, kur šie vides kvalitātes rādītāji pašlaik ir pārsniegti, tiek plānoti transporta līdzekļu novietņu pārkārtošanas un samazināšanas pasākumi, kompleksi ar vairāklīmeņu transportmijas sistēmas ieviešanu, kā arī (ātrgaitas) sabiedriskā transporta maršrutu pagarināšanu ārpus pilsētas robežām, savienojot stāvparkus ar pilsētas centra daļām. Stratēģijā uzsvērts arī, ka pilsētas dzīvojamajos rajonos jākoncentrējas uz publiskās ārtelpas sakārtošanu un attīstīšanu, tostarp, kompleksi risinot vides kvalitātes un transporta novietņu vajadzības.

Kompleksi veikta transporta plūsmu optimizācija, transportmijas sistēmas ieviešana, kā arī (ātrgaitas) sabiedriskā transporta maršrutu pagarināšana ārpus pilsētas un publiskās ārtelpas reorganizācija, plānojot arī autonomvietnes iedzīvotāju privātajam autotransportam, ilgtermiņā kopumā dos ieguldījumu gaisa kvalitātes uzlabošanai pilsētas centrā un arī dzīvojamajos rajonos. Attiecībā uz stāvparkiem, kuri tālākā nākotnē plānoti arī ārpus pilsētas, Rīgas pašvaldībai ir jāsadarbjas ar Rīgas kaimiņu pašvaldībām gan teritorijas plānošanā, gan arī vides stāvokļa (esošā un plānotā) izvērtēšanā un, ja nepieciešams pasākumu plānošanā (ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrās) un projektēšanā (būvprojekta stadijā) iespējamās negatīvās ietekmes mazināšanai.

Vērtējums: kompleksai transporta sistēmas pārkārtošanai ir sagaidāma pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme uz gaisa kvalitāti pilsētā kopumā, īpaši pilsētas centrā (kodolā). Gadījumā, ja stāvparku plānošanas un projektēšanas stadijās tiek konstatētas būtiskas negatīvas ietekmes, jāveic pasākumi negatīvās ietekmes novēršanā gan teritorijas plānošanas, gan ietekmes uz vidi novērtējuma un/vai sākotnējā izvērtējuma vai tehnisko noteikumu nosacījumu izpildes un būvprojektu izstrādes stadijās.

- Stratēģijā tiek pēctecīgi turpināta pilsētas transporta sistēmas attīstība, kas paredz tranzīta transporta plūsmu novirzīšanu uz pilsētas perifēriju, iesaistot tranzītkravu plūsmās Rīgas brīvostu. Kravu plūsma uz Rīgas brīvostu tiek plānota, izmantojot Rīgas apvedceļu ar ievadiem Rīgas brīvostā pa Ziemeļu transporta koridora III, IV un I posmu trasi un Rietumu, Austrumu maģistrāļu daļām. Konceptijas pamatā ir tas, ka visas kravas Rīgas brīvostas termināļos nonāk pa Rīgas apvedceļu vai pilsētas loku. Plānots, ka pilsētā strādājošie uzņēmumi savas ar ostu saistītās kravas pamatā pārvadās pa pilsētas loku, kas ir ērti savienots ar Rīgas brīvostu
- Tranzīta transporta plūsmu novirzīšanu uz pilsētas perifēriju caur Rīgas Brīvostu radīs gaisa kvalitātes (slāpekļa dioksīda, citu slāpekļa oksīdu, benzola izmešu) un trokšņa līmeņu izmaiņas jauno transporta maģistrāļu tiešā tuvumā. Vietās, kurās līdz šim transporta intensitāte ir bijusi zemāka, sagaidāmā ietekme lokāli vai apkaimju līmenī ir iespējama arī negatīva. Plānotā Rīgas

Ziemeļu transporta koridora plānotā trase šķērso līdz šim pārsvarā neapbūvētas teritorijas Ķīšezera dienvidu daļā posmā no Jaunciema gatves līdz Ezermalas ielai un Spilves pļavās posmā no Daugavgrīvas šosejas līdz pilsētas rietumu robežai. Lai gan šajās teritorijās gaisa piesārņojuma un trokšņa līmenis pieaugs, izbūvējot jaunu transporta infrastruktūru, ir sagaidāms, ka tiks plānoti pasākumi negatīvo ietekmju mazināšanai (ietekmes uz vidi novērtējumu rezultātā vai nosakot prasības tehniskajos noteikumos būvprojektu izstrādes stadijā), kas neradīs gaisa un trokšņa kvalitātes robežlielumu pārsniegumus transporta maģistrāles apkārtnē. Plānojot jaunu apbūvi šajās teritorijās ir veicami uz vides piesārņojuma, īpaši trokšņa mazināšanu vērsti pasākumi: būvniecības risinājumi (prettrokšņa sienas, stādījumi, apstādījumu plānojums, izmantojot reljefu kā trokšņa barjeru u.c.), arhitektoniskās plānošanas paņēmieni, veidojot „prettrokšņa ēkas” un bloķējot trokšņainās zonas, telpu plānojums ēkā, dzīvojamās telpas, orientējot klusākajos virzienos¹⁰¹. Ietekmes uz vidi būtiskums, ietekmēto cilvēku skaits un teritorijas, kurās ir veicami pasākumi negatīvās ietekmes uz vidi mazināšanai ir noskaidrojami ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrās. Vienlaikus, izvērtējot ietekmes būtiskumu, ir jāņem vērā Rīgas apvedceļa un pilsētas loka piedāvātās priekšrocības pilsētas transporta sistēmā kopumā. Rīgas Ziemeļu transporta koridora ietekme uz vidi jau ir pētīta ietekmes uz vidi novērtējumos katram posmam atsevišķi un kopsavilkumā par visu plānoto trasi. Vides pārraudzības valsts birojs 2008., 2010. un 2011. gadā ir izsniedzis atzinumus par IVN ziņojumiem <http://www.vpvb.gov.lv/lv/ivn/projekti/?status=3&year=2011>). Tajos ir plānots pasākumu komplekss dažādu iespējamu vides ietekmju mazināšanai gan būvniecības, gan objekta darbības laikā, kas ir jāievieš būvprojekta izstrādes un būvniecības ietvaros. Piemēram, Biroja atzinumā par Rīgas Ziemeļu transporta koridora 3. un 4. posma ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumu iekļauti vairāki pasākumi negatīvās ietekmes uz trokšņa līmeņa izmaiņām nodrošināšanai: „6. Obligātie nosacījumi un turpmākajā projektēšanā veicamie pasākumi:

- *Turpmākajā projektēšanā jāprecizē trokšņa diskomforta zonas skartās vietas, jādetailizē pasākumi trokšņa izplatības ierobežošanai to tuvumā, lai nodrošinātu spēkā esošajos vides trokšņa novērtēšanas kārtību reglamentējošos noteikumos noteiktos vides trokšņa robežlielumus, un jānodrošina to ieviešana, realizējot projektu.*
- *Turpmākajā projektēšanā akceptētajam automaģistrāles trases variantam jāizvērtē speciālu pasākumu nepieciešamība vibrācijas samazināšanai būvdarbu vai ekspluatācijas laikā dzīvojamo ēku un Rātsupītes ielas laboratorijas korpusu un ražotņu tuvumā.*
- *Lai mazinātu iespējamo ietekmi, ko radīs satiksmes izmaiņas automaģistrāles būvniecības darbu laikā, jāizstrādā satiksmes organizācijas plāns būvniecības laikam, nodrošinot īpašumu sasniedzamību.*
- *... no Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālajā vides pārvaldē jāpieprasa un jāsaņem vides aizsardzības tehniskie noteikumi arī ar akceptētā Rīgas Ziemeļu transporta koridora 3. un 4. posma trases varianta saistīto infrastruktūras objektu un pievedceļu izbūvi un prettrokšņa pasākumu nodrošināšanu saistītajiem risinājumiem.”*

Vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas sanāksmē ir izteiktas bažas, ka būvprojektos, lai tos saskaņotu, tiek ietverti pasākumi trokšņa mazināšanai, bet praktiski tos var arī neieviešāt līdzekļu trūkuma vai citu apstākļu dēļ. Gadījumā, ja projektētie pasākumi (ja tie ir bijuši nepieciešami) netiek ieviesti, transporta infrastruktūras izbūvei būs negatīva ietekme uz vides kvalitāti (trokšņa līmenis) vietās, kurās trokšņa līmeņa pārsniegumi ir identificēti ietekmes uz vidi novērtējumos.

Izvērtējot pašlaik Viestura prospektā jaunbūvējamās Austrumu maģistrāles iespējamās trokšņa līmeņus maģistrāles būvprojektā ir konstatēts¹⁰², ka, pieaugot autotransporta plūsmai, trokšņa līmeņi tās tiešā tuvumā pieaugs un tā mazināšanai būs jāveic prettrokšņa pasākumi, veidojot aizsargstādījumus un citi. Projektētās Austrumu maģistrāles gaisa piesārņotājielu izkliežu aprēķinu rezultāti ar prognozēto satiksmes intensitāti pēc 12 gadiem, liecina, ka slāpekļa dioksīda gada vidējās un diennakts robežvērtības netiks pārsniegtas. Savukārt cieta daļiņu PM₁₀ dienas robežlieluma – 50 µg/m³, neveicot to rašanās ierobežošanas pasākumus, pārsniegums būs ne

¹⁰¹ Zabauskis A.L Būvakustika. Teorija un realitāte, Rīga 2006 <http://www.akustika.lv/buva2007.pdf>

¹⁰² Austrumu maģistrāles posmā Viestura prospekts – Slāvu aplis projekta īstenošanas vides pārskata ziņojums, SIA „Eiropprojekts”, 2004.

vairāk kā 7 reizes gadā, bet ar atbilstošu brauktuves slapjās kopšanas intensitāti šo robežlielumu maģistrālē un tās tiešā tuvumā, ir iespējams ievērot¹⁰³.

Rīgas brīvostas darbības ietekmes ir skatāmas kompleksi – gan tās darbības ietekme saistībā ar kravu pārkraušanu, uzglabāšanu, gan tranzītkravu transporta piesaistes ietekme. Programmā ir plānots projekts „Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai no pilsētas centra”. Tā uzsākšana ir vērtēta ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrā. Noslēguma ziņojumā¹⁰⁴ secināts, ka galvenās prognozējamās ietekmes uz pilsētvidi, kurā notiks gan paredzētā darbība, gan arī attīstīsies ar to saistītā infrastruktūra, ir trokšņa traucējums un gaisa piesārņojums.

Ostas attīstība ir jau vērtēta Rīgas teritorijas plānojuma 2006. - 2018.g. grozījumu izstrādes laikā 2009. gadā. SIVN Vides pārskatā¹⁰⁵ ir novērtēts, ka „Ostas intensīvas attīstības rezultātā līdz šim mazizmantotās vai neizmantotās teritorijās, var pieaugt trokšņa un vibrācijas piesārņojums gar dzelzceļa līnijām. Tomēr šobrīd nezinot precīzus attīstāmo projektu parametrus, to viennozīmīgi apgalvot nevar. Kritiska situācija šajā aspektā var veidoties Šķirotavā, Atgāzenē, Torņkalnā, Sarkandaugavā, Dzirciemā un Bolderājā, kur dzīvojamās mājas atrodas tuvāk par 100 m no dzelzceļa līnijas. Ietekmi iespējams samazināt, ievērojot Apbūves noteikumu prasības par pasākumu veikšanu vibrācijas un trokšņa līmeņa samazināšanā.” Arī šī Vides pārskata izstrādes laikā situācija gan attiecībā uz iespējamo dzelzceļa līniju, kā arī citu ostas infrastruktūras objektu attīstību ir līdzīga - precīza informācija par realizējamo projektu apjomu, izvietojumu vidējā un ilgtermiņā Stratēģijā un Programmā nav sniegta (to nosaka šo dokumentu detalizācijas līmenis). Tādēļ, ja, attīstoties ostai, tiek ierosinātas darbības, kam ir būtiska negatīva ietekme uz vides kvalitāti ostai blakus esošajās teritorijās, tā ir vērtējama ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrās un/vai jānosaka vides prasības būvprojektu izstrādes stadijās.

Vērtējums: *Tranzīta transporta plūsmu novirzīšanai uz pilsētas perifēriju, izmantojot Rīgas apvedceļu ar ievadiem Rīgas brīvostā pa Ziemeļu transporta koridora III, IV un I posmu trasī un Rietumu, Austrumu maģistrāļu daļām, caur Rīgas brīvostu, ir sagaidām tieša un netieša, ilgtermiņa ietekme uz vidi. Tā atkarībā no konkrētās vietas esošās situācijas dažādos vides kvalitātes aspektos var būt gan pozitīva, gan neitrāla, gan negatīva. Pozitīvās ietekmes sagaidāmas saistībā ar to, ka līdz ar transporta maģistrāļu izbūvi tiks sakārtota lietusūdeņu savākšana, attīrīšana (ja nepieciešams), rekonstruēti novecojuši dzeramā ūdens apgādes un notekūdeņu savākšanas tīklu posmi, vai atsevišķās vietās veidotas jaunas pieslēgumu iespējas centralizētajiem pilsētas tīkliem, labiekārtotas tuvējās teritorijas, izveidotas drošas gājēju pārejas, risinājumi dzīvnieku migrācijai. Negatīvās ietekmes sagaidāmas pašlaik apbūvētās vietās, ielās ar nelielu transporta intensitāti, tās iekļaujot tranzīta koridoros, saistībā ar gaisa kvalitātes un trokšņa līmeņa izmaiņām. Tajās ir jāveic IVN izstrādātie un Biroja (iekļauti atzinumos <http://www.vpvp.gov.lv/lv/ivn/projekti>) noteiktie pasākumi negatīvās ietekmes mazināšanai vai novēršanai.*

- Stratēģijā iekļautas inženierinfrastruktūras attīstības vadlīnijas. Pilsētas inženierinfrastruktūru veido elektroapgādes, gāzes apgādes, siltumapgādes, ūdensapgādes, kanalizācijas, kā arī dažādu sakaru objekti, kas saistīti ar attiecīgā pakalpojuma ražošanu, pārvadi, kā arī patēriņu. Inženierinfrastruktūras attīstība paredzēta trijos virzienos: 1. esošās infrastruktūras modernizācija ar viedo tīklu ieviešanu, kas uzlabo pakalpojuma kvalitāti, kā arī novērš resursu izšķērdību – primāri pilsētas prioritārās attīstības teritorijās, teritorijās, kurās inženierkomunikācijas ir vecākas par 70 gadiem, kā arī ražošanas teritorijās, lai paaugstinātu Rīgas konkurētspēju; 2. jaunu inženierkomunikāciju izbūve pēc viedo tīklu principa – primāri Prioritārās attīstības teritorijās, kā arī teritorijās, kur atrodas kompensējamie zemesgabalu un citās savrupmāju apbūves teritorijās Rīgas priekšpilsētās, lai mazinātu iedzīvotāju skaita mazināšanos un 3. sadarbība ar kaimiņu novadiem industriālo zonu inženiertehniskā nodrošinājuma attīstībā un modernizācijā.

¹⁰³ Austrumu maģistrāles posmā Viestura prospekts – Slāvu aplis projekta īstenošanas vides pārskata ziņojums, SIA „Eiropprojekts”, 2004.

¹⁰⁴ Ietekmes uz vidi novērtējums Rīgas ostas aktivitāšu daļas pārcelšanai no pilsētas centra uz Krievu salu un ar to saistītās infrastruktūras attīstībai, Noslēguma ziņojums, SIA „Eiropprojekts”, 2009.

¹⁰⁵ Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam grozījumu stratēģiskā IVN vides pārskats. SIA „Vides Konsultāciju Birojs”, 2009.

Stratēģijā uzsvērts, ka „Ūdens resursi Rīgas pilsētai ir pietiekami un nākotnē nepieciešams rekonstruēt un paplašināt esošos ūdensapgādes tīklus. Ar ūdensapgādi nenodrošinātie rajoni pārsvarā atrodas pilsēta perifērijā, tāpēc nepieciešams turpināt darbu pie ūdensapgādes tīklu paplašināšanas daudzdzīvokļu un ražošanas apbūves, kā arī blīvu savrupmāju apbūves teritorijās.” Attiecībā uz kanalizācijas sistēmu akcentēts, ka „pilsētas centrālajā daļā un Vecpilsētā pašlaik pastāv tikai kopsistēmas kanalizācija. Kaut arī pazemes komunikāciju blīvuma dēļ tas ir grūti realizējams, jāturpina darbs pie kopsistēmas kanalizācijas nodalīšanas, esošo tīklu sakārtošanas, kā arī kanalizācijas tīklu paplašināšanas, pirmkārt uz teritorijām, kur plānota daudzdzīvokļu apbūve un ražošanas apbūve, kā arī uz blīvu savrupmāju teritorijām perifērijā.” Tāpat arī Stratēģijā noteikts, ka Pilsētai jāturpina lietusūdens nošķiršana no kopsistēmas, kā arī jāveicina lietusūdens sistēmas koordinēta rekonstrukcija un attīstība. Pašlaik ar lietusūdens sistēmas elementiem nodarbojas dažādas pašvaldības institūcijas – SIA „Rīgas ūdens” ar kopsistēmas daļu, RD MVD ar meliorācijas sistēmu, RD SD ar šķirtās lietusūdens sistēmu.”

Inženierinfrastruktūras attīstības vadlīnijās konceptuāli noteikts, ka ūdensapgādes sistēma līdz 2030. gadam tiks nodrošināta no 6 ūdensgūtnēm (5 pazemes ūdensgūtnes Baltezera-Zaķumuižas rajonā un 1 ūdensgūtnes Rīgas HES ūdenskrātuvē), kanalizācijas sistēma tiks balstīta uz notekūdeņu novadīšanu un attīrīšanu BAS „Daugavgrīva”. Vadlīnijās atzīmēta kanalizācijas kopsistēmas teritorija pilsētas centrā. Vadlīnijās saistībā ar ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas attīstību norādītas prioritārās attīstības teritorijas, kuras plānots attīstīt līdz 2020. gadam, prioritārās attīstības teritorijas, kuras plānots attīstīt līdz 2030. gadam un zaļās perifērijas teritorijas, kur inženierinfrastruktūras objektu attīstība jāveicina kompleksi.

- Vadlīnijās izdalītas šādas prioritārās attīstības teritorijas: Rīgas centrs, Zinātnes un inovāciju centrs, Skanste un Mežaparks plus, Maskavas forštate, Granīta iela un Ezerparks. Ir svarīgi, lai prioritārajās attīstības teritorijas savlaicīgi nodrošinātas ar atbilstošu inženierinfrastruktūru, t.sk. ūdensapgādes, kanalizācijas un lietusūdeņu savākšanas sistēmām. Pašvaldības plāno investīcijas inženierinfrastruktūras attīstībā šajās teritorijās. Attiecībā uz Skansti Stratēģijā uzsvērts, ka pašvaldības tiešie uzdevumi teritorijas attīstībā ir inženiertehniskās infrastruktūras izbūve vai sadarbība ar attīstītājiem šajā jomā (Skanstes teritorija ir Rīgas vēsturiskajam centram tuvākā maz apbūvētā apkaimē). Prioritārā attīstības teritorija Ezerparks ir plānots kā potenciālais jaunais dzīvojamais rajons ar paaugstinātas intensitātes apbūvi, kā arī darījumu un sabiedrisko funkciju objektu attīstības teritorija, izveidojot līdz pat 13 000 darbavietu un nodrošinot dzīvesvietu vairāk kā 10 000 iedzīvotājiem¹⁰⁶, tajā ietverot Valsts ieņēmumu dienests vajadzībām plānoti apbūvi, kas sekmēs turpmāku darījumu attīstību šajā teritorijā. Šobrīd Ezerparka teritorijā ir vāji attīstīta publisko pakalpojumu infrastruktūra. Granīta iela ir paredzēta kā prioritāra ražošanas attīstības teritorija resursietilpīgām nozarēm kā jauna tipa ražošanas telpa, kas piemērota plašam nozaru spektram, un šeit būs iespējams veidot kvalitatīvu ražošanas puduri. Stratēģijā norādīts, ka pašvaldības nozīmīgākais ieguldījums teritorijas attīstībā ir investīcijas inženiertehniskās infrastruktūras un ielu būvniecībā. Svarīgi, ka, attīstot prioritārās attīstības teritorijas, pašvaldības plāno nodrošināt inženierinfrastruktūru, t.i. pieejamus ūdensapgādes (kvalitatīva dzeramā ūdens pieejamība), centralizētas notekūdeņu savākšanas un attīrīšanas, kā arī lietusūdeņu savākšanas pakalpojumus. Notekūdeņu - gan sadzīves, gan ražošanas - savākšana un atbilstoša attīrīšana pilsētas notekūdeņu attīrīšanas teritorijās no prioritārajās attīstības teritorijās nodrošinās pašvaldības ieguldījumu virzībā uz virszemes ūdeņu labas kvalitātes sasniegšanu, kas Daugavā, Ķīšezerā, Juglas ezerā un Rīgas jūras līcī neatbilsts labai kvalitātei. Birojs, sniedzot atzinumu par šo Vides pārskatu, uzver, ka svarīgi ir, „lai jaunās attīstības teritorijas tiktu savlaicīgi nodrošinātas ar atbilstošu inženierinfrastruktūru, kā arī realizēti plānotie projekti esošajās apbūves teritorijās, paredzot tam atbilstošu finansējumu”. Plānojot centralizētas siltumapgādes pakalpojumu pieejamību prioritārajās attīstības teritorijās sagaidāms, ka gaisa piesārņojums ar daļiņām nepalielināsies, jo to nozīmīgs avots ir individuālajā apkurē izmantotās sadedzināšanas iekārtas. Savukārt Stratēģijā plānots pilsētas siltumapgādē iesaistīt atjaunojamos energoresursus un veidot trigenerācijas shēmas pilsētas centralizētai siltuma/aukstuma apgādei var pozitīvi ietekmēt gaisa kvalitāti.

¹⁰⁶ Pēc SIA „New Europe” sniegtajiem datiem

Vērtējums: pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme uz virszemes ūdeņu kvalitāti un kvalitatīva dzeramā ūdens nodrošinājumu patērētājiem, nodrošinot prioritārajās attīstības teritorijās ūdensapgādes, kanalizācijas un lietusūdens sistēmu izbūvi. Neitrāla vai pozitīva ietekme uz gaisa kvalitāti.

- Stratēģijā iekļautas Rīgas pilsētas apdzīvojuma struktūras vadlīnijas, kurās izdalītas trīs apdzīvojuma struktūras konceptuālas pilsētas daļas: Kodols, Priekšpilsēta un Perifērija. Attiecībā uz inženierkomunikāciju attīstību Stratēģijā noteikts, ka jaunu inženierkomunikāciju izbūve primāri plānota prioritārās attīstības teritorijās, kā arī teritorijās, kur atrodas kompensējamie zemesgabalu un citās savrupmāju apbūves teritorijās Rīgas priekšpilsētās (attīstības plānošanas dokumentos investīcijas savrupmāju apbūves teritorijās nav identificētas). Apdzīvojuma struktūras daļā Perifērija plānota galvenokārt savrupmāju apbūve un arī jaukta mazstāvu un daudzstāvu dzīvojamā apbūve. Šajā attīstības plānošanas dokumentu detalizācijas stadijā nav iespējams precīzi novērtēt, cik lielā mērā Perifērijā tiks realizēta pilsētas inženierkomunikāciju izbūve, jo nav zināms, kādā apjomā šis jautājums tiks risināts ar pilsētas investīciju palīdzību.

Līdzšinējie SIA „Rīgas ūdens” ieviestie ūdenssaimniecības projekti un pašlaik īstenotā projekta IV kārtā nodrošinās centralizētajai ūdensapgādes sistēmai pieslēgto iedzīvotāju daļu līdz 98,2% un centralizētajai kanalizācijas sistēmai pieslēgto iedzīvotāju daļu līdz 97,9%. Tas ir augsts pieslēgumu līmenis, bet atlikusī pilsētas daļa, kas nav pieslēgta centralizētiem ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumiem pārsvarā atrodas Perifērijā, kur attīstību realizē privātais sektors. Attīstības plānošanas dokumentu un Vides pārskata publikās apspriešanas laikā ir norādīts uz augstajām izmaksām, kas var apgrūtināt inženierkomunikāciju izbūvi. Stratēģijas darbības laikā un, izstrādājot jauno pilsētas teritorijas plānojumu, sadarbībā ar privāto sektoru, iespēju robežās ir jāmeklē risinājumi investīciju piesaistei šī jautājuma risināšanai, detalizētāki risinājumi konkrētām teritorijām jārod teritorijas plānojuma izstrādē. Ievērojot to, ka pilsētā virszemes ūdeņu kvalitāte visos ūdensobjektos neatbilst labai kvalitātei, nav pieļaujama nepietiekami attīrītu notekūdeņu novadīšana apkārtējā vidē.

Plānotās apdzīvojuma struktūras ietekmi uz pilsētas kopējo gaisa kvalitātes situāciju tieši saistībā ar Perifēriju precīzi novērtēt nevar, jo līdzīgi kā attiecībā uz ūdensapgādi un kanalizāciju, pastāv bažas, par centralizētas siltumapgādes pakalpojumu izmantošanas iespējām Perifērijā. Atbilstoši esošās situācijas vērtējumam atmosfēras gaisa piesārņojuma ar daļiņām nozīmīgs avots ir individuālās apkures sadedzināšanas iekārtas. Taču, ievērojot Perifērijas ģeogrāfisko novietojumu un pašlaik pieejamo gaisa kvalitātes novērtējumu, Perifērijā nav sagaidāmi gaisa kvalitātes normatīvu pārsniegumi. Citās pilsētas daļās centralizēta siltumapgāde ir pieejama. Attīstot jaunus objektus, izvērtējot arī ekonomiskos aspektus, ir ieteicams izmantot centralizētas siltumapgādes sistēmu.

Vērtējums: Plānotā Rīgas pilsētas apdzīvojuma struktūra pilsētas centrā (Kodolā) un Priekšpilsētā ir saistīta ar ūdensapgādes, centralizētās kanalizācijas un siltumapgādes sistēmu pieejamību, tādēļ pilsētas līmenī nav sagaidāms, ka minētās struktūras attīstība varētu būtiski negatīvi ietekmēt virszemes ūdeņu vai gaisa kvalitāti saistība ar inženierkomunikāciju attīstību. Attiecībā uz Perifēriju vērtējumu pašlaik nevar veikt, jo pašlaik nav zināms, cik lielā mērā minēto inženierkomunikāciju izbūve tiks realizēta.

- Telpiskajā perspektīvā, kopumā akcentējot ilgspējīgas kompaktas pilsētas attīstību, ir izdalītas prioritārās attīstības teritorijas, kuras pārsvarā koncentrējas ap pilsētas centru. Taču ražošanas attīstībai kā prioritāra attīstības teritorija ir izdalīta teritorija Granīta ielā. Tā ir paredzēta resursietilpīgām nozarēm (uzņēmumiem, kam nepieciešamas, pirmkārt – lielākas elektroenerģijas jaudas, arī lielāki ūdens resursi un lielākas zemes platības, arī nozarēm, kas saistītas ar piegādēm lielos apjomos un kam ir svarīga ērta piekļūšana, nešķērsojot pilsētas centru). Granīta iela attīstāma kā jauna tipa ražošanas telpa, kas piemērota plašam nozaru spektram un šeit ir iespējams veidot kvalitatīvu ražošanas puduri. Pašvaldība plāno, ka nozīmīgākais ieguldījums šīs teritorijas attīstībā būs investīcijas inženiertehniskās infrastruktūras un ielu būvniecībā, kā arī sabiedriskā transporta satiksmes uzlabošanā. Plānotais potenciālais darba vietu skaits ir līdz 38000 darbinieku, t.i., veidots 5 000 - 24 000 pilnīgi jaunu darba vietu. Tādēļ nozīmīga ir sabiedriskā transporta attīstīšana, tostarp ar centra un Pārdaugavas teritorijām (pilsētas dzelzeceļš). Teritorijas izmantošanas konkrētus risinājumus plānots izstrādāt lokālplānojumā vai

detālpāņojumā. Stratēģijā uzsvērts, ka saistībā ar teritorijas izmantošanas plāņošanu teritorijā un tās tiešā tuvumā vēlams ierobežot dzīvojamo funkciju, lai novērstu iespējamos konfliktus.

Jaunas ražošanas teritorijas attīstības plāņošana pilsētas perifērijā, kur pašlaik atrodas ekstensīvi izmantotas zemes, degradētas ražošanas teritorijas, kompleksi ar teritorijas attīstību risinot inženierinfrastruktūras attīstīšanu, labvēlīgi ietekmēs teritorijas sakārtošanu, likvidēs degradēto teritoriju, uzlabos vides kvalitāti, jo attīstot inženiertehnisko infrastruktūru tiks nodrošināta notekūdeņu apsaimniekošana un attīrīšana (sagaidāms, ka teritorija tiks pieslēgta centralizētajai notekūdeņu savākšanas sistēmai), atkritumu apsaimniekošana. Pozitīvi ir vērtējams arī tas, ka turpmākās attīstības plāņošana teritorijā paredzēta kompleksi, t.i. lokālpāņojuma vai detālpāņojuma ietvaros. Tas nozīmē, ka teritorijas attīstības detalizētai plāņošanai tiks izstrādāts darba uzdevums, saņemti vides institūciju nosacījumi plāņošanai un vēlāk atzinumi par izstrādātajiem risinājumiem, to atbilstību vides aizsardzības normatīvo aktu prasībām. Pēc detalizētas plāņošanas veikšanas tiktu identificēti tie ražošanas veidi, kuriem pirms ieviešanas būs nepieciešams veikt ietekmes uz vidi novērtējumu, sākotnējo ietekmes uz vidi izvērtējumu vai arī izsniegt tehniskos noteikumus. Prioritārai attīstībai paredzētā ražošanas teritorija Granīta ielā robežojas ar Stopiņu novada teritorijas plāņojumā noteikto „ražošanas, komunālās saimniecības un nolikta teritoriju”, kā arī Salaspils novadā plānotajām ražošanas teritorijām. Tādejādi Granīta ielā plānotā ražošanas teritorija iekļaujas Rīgas aglomerācijas ražošanas un industriālo parku zonās. Šī teritorija atrodas pilsētas nomalē. Piekļuve tai ir plānota no Rīgas apvedceļa vai Maskavas ielas (no Daugavpils šosejas), t.i., būs iespējama ērta piekļuve, nešķērsojot pilsētas centru. Šāds risinājums atbilst Stratēģijā iekļautajām transporta pamatnostādnēm par centra (jeb Kodola) atslogošanu no transporta, t.sk. kravu transportlīdzekļu plūsmas, lai mazinātu transporta radīto gaisa piesārņojumu kopumā un it īpaši attiecībā uz slāpekļa dioksīda izmešiem, kam pašlaik atbilstoši Rīgas gaisa piesārņojuma mērījumu rezultātiem (Mājokļa un vides departamenta ikgadējo atskaišu informācija, <http://mvd.riga.lv/lv/vide/>) pilsētas centrā regulāri tiek konstatēti robežlielumu pārsniegumi.

Vērtējums: pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme uz vides kvalitāti (degradēto teritoriju sakārtošana, teritorijas ūdensapgādes, notekūdeņu savākšanas, atkritumu apsaimniekošanas jautājumu risinājumi, autotransporta radītā gaisa piesārņojuma un trokšņa mazināšana pilsētas centrā). Attīstot konkrētas ražotnes lokāli ir iespējama arī atsevišķu rādītāju trokšņa, gaisa piesārņojuma līmeņu palielināšanās, salīdzinot ar esošo situāciju. Blakus prioritārās attīstības teritorijai Granīta ielā nav plānots attīstīt jaunas dzīvojamās apbūves teritorijas, tad nav paredzams, ka šīs izmaiņas būtiski negatīvi ietekmēs iedzīvotāju dzīves vides kvalitāti. Rīgas attīstības turpmākās prioritātes ir veidot rūpniecību ar augstu pievienoto vērtību, attīstīt loģistikas centru, veidot kompaktu pilsētu un līdz ar to arī kompaktas ražošanas teritorijas, plānojot tajās efektīvu zemes izmantošanu. Uzsākot to attīstību, atbilstoši ražotņu darbības veidam un apjomiem ietekme uz vidi ir papildus izvērtējama ietekmes uz vidi procedūrās (atbilstoši valsts normatīvo aktu prasībās noteiktajam). Līdz ar to gaisa kvalitātes vai trokšņa līmeņu robežlielumu vai citu vides kvalitātes normatīvu pārsniegumi nav sagaidāmi. Pasākumi negatīvo ietekmju mazināšanai vai novēršanai ir plānoti turpmākajās teritorijas plāņošanas (lokālpāņojums vai detālpāņojums) un būvprojektu izstrādes stadijās, kā arī, ja nepieciešams, ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrās.

Programmā saistībā ar vides kvalitāti uzdevumi, pasākumi un aktivitātes ir plānotas rīcību virzienos RV 14 „Pilsētas specifisko teritoriju jautājumu risināšana”, RV9 „Kvalitatīva dzīves vide un pieejams mājoklis”, RV10 „Ērta starptautiskā sasniedzamība”, RV11 „Līdzsvarota satiksmes infrastruktūra un organizācija”, RV12 „Infrastruktūras un komunālo pakalpojumu uzlabošana”, RV 13 „Plaša energoefektivitātes īstenošana”, RV 15 „Laba vides kvalitāte” (uzdevumi „U15.3.Nodrošināt ūdens resursu kvalitāti un aizsardzību”, „U15.4. Nodrošināt gaisa kvalitātes atbilstību normām”, „U 15.6.Samazināt trokšņu piesārņojumu pilsētā”). Rīcību virzienos RV10 un RV11 iekļauti turpmākajos 6 gados veicamie projekti, kuri detalizēti vērtēti jau Stratēģijas daļas vērtējumā. Visu ar ietekmi uz vides kvalitāti saistīto pasākumu un aktivitāšu vērtējumu skatīt Pielikumā.

Var atzīmēt, ka pašvaldība plāno īpašu uzmanību pievērst degradētajām teritorijām, graustiem, piesārņotajām un potenciāli piesārņotajām vietām. Rīcības virzienam RV14 noteikti vairāki ar vides kvalitāti saistīti rezultatīvie indikatori 2020.gadā: degradētās teritorijas (samazinās no 759 līdz aptuveni 500), graustu skaits (A, B, C un D kategorija) kopā (samazinās no 107 līdz 0), nojauktie

bīstamie grausti (A kategorija, plānots 31 graustu rekonstrukcija) pilsētā, piesārņoto teritoriju skaits (samazinās par 30). Rīcību virziena RV14 uzdevumu „U14.1. Revitalizēt degradētās teritorijas un objektus” un „U14.2. Nodrošināt piesārņoto teritoriju sanāciju” ieviešanai sagaidāma pozitīva ietekme uz augsnes, grunts, pazemes ūdeņu (t.sk. gruntsūdeņu) kvalitāti, to turpmākas piesārņošanas novēršanu.

Vērtējums: Programmā ietvertie pasākumi detalizēts vērtējums ir iekļauts šā pārskata Pielikumā. Kopumā turpmākajam 6 gadu periodam plānotie pasākumi sekmēs pilsētas virzību uz Stratēģijā noteikto ilgtermiņa attīstības mērķu sasniegšanu attiecībā uz kvalitatīvas dzīves vides veidošanu pilsētā. Programmā un investīciju plānā iekļautajiem pasākumiem kopumā ir sagaidāma pozitīva, tieša vai netieša, vidēja termiņa ietekme uz vides kvalitāti konkrētu projektu realizācijas vietās, t.i. lokāla vai apkaimes līmeņa ietekme). Nodrošināt pēctecību un saglabājot konkrēto projektu rezultātus nākamajiem plānošanas periodiem – ilgtermiņa ietekme.

KOPUMĀ, ieviešot Stratēģiju un Programmu būtiska ietekme uz vides kvalitāti ir sagaidāma, transporta hierarhisko sistēmu pārkārtojot no esošās uz „gājējs – velobraucējs – sabiedriskais transports – privātais transports – kravu transports”, nosakot sabiedriskā transporta prioritāti pilsētā, pilsētas transportmezglus un savienojumus veidojot tā, lai mazinātu transporta intensitāti pilsētas centrā un nākotnē novirzot tranzīta transporta plūsmas uz pilsētas perifēriju, izmantojot Rīgas apvedceļu ar ievadiem Rīgas brīvostā pa Ziemeļu transporta koridora III, IV un I posmu trasi un Rietumu, Austrumu maģistrāļu daļām, caur Rīgas brīvostu, kā arī attīstot prioritārās teritorijas un pilsētas inženiertehniskās infrastruktūras nodrošinājumu. Sagaidāmās ietekmes ir tiešas un/vai netiešas, ilgtermiņa (ekspluatācijas laikā) un īstermiņa (parasti – būvniecības laikā).

Plānojot prioritārās attīstības teritorijas pašvaldība paredz arī investīcijas inženierinfrastruktūras, t.sk. ūdensapgādes, kanalizācijas un centralizētas siltumapgādes pakalpojumu attīstībai prioritārajās attīstības teritorijās. Tas sagaidāms dos pozitīvu ieguldījumu pilsētas virszemes ūdeņu un gaisa kvalitātes uzlabošanai. Stratēģijas un Programmas ieviešanas procesā pašvaldībai kopīgi ar privāto sektoru ir jāmeklē risinājumi ūdensapgādes, kanalizācijas un centralizētas siltumapgādes pakalpojumu attīstībai savrupmāju un jauktas apbūves teritorijas pilsētas Perifērijā.

Tās pēc ietekmes uz vides kvalitāti atkarībā no konkrētu projektu realizācijas vietas var būt gan pozitīvas vai neitrālas, gan arī negatīvas. Veiksmīgi ieviešot Stratēģiju un Programmu, pozitīva ietekme ir sagaidāma uz gaisa kvalitāti un trokšņa līmeni pilsētas centrā, uz degradēto teritoriju sakārtošanu, kā arī jaunizbūvēto transporta maģistrāļu apkārtnē, nodrošinot tajās lietusūdeņu savākšanu un attīrīšanu, rekonstruējot novecojušo dzeramā ūdens apgādes un notekūdeņu savākšanas tīklu posmus, atsevišķās vietās veidojot jaunus pieslēgumus centralizētajiem pilsētas tīkliem, labiekārtojot blakus esošās teritorijas un citos aspektos. Pozitīvi ir vērtējama pēctecības saglabāšana pilsētas transporta sistēmas attīstības plānošanā. Gaisa kvalitātes un trokšņu līmeņu izmaiņas ir sagaidāmas plānoto pilsētas loku apkārtnē, kur paredzēta stāvparku izvietošana, taču var paredzēt, ka, izkliešot transportlīdzekļu plūsmas pie paredzētajiem pilsētas transporta sistēmas lokiem, nav sagaidāmi gaisa kvalitātes un trokšņa līmeņa robežlielumu pārsniegumi. Negatīvas ietekme, galvenokārt uz gaisa kvalitāti un trokšņa līmeni, ir iespējama pašlaik apbūvētās vietās, ielās ar nelielu transporta intensitāti, tās iekļaujot tranzīta koridoros. Tajās ir jāveic IVN ziņojumos (gadījumos, kad IVN ir veikts) ietvertie un Biroja (iekļauti atzinumos <http://www.vpvb.gov.lv/lv/ivn/projekti>) noteiktie pasākumi negatīvās ietekmes mazināšanai vai novēršanai.

Tādu transporta un ražošanas infrastruktūras objektu ieviešanai, kuri atbilst likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1. pielikuma kritērijiem, ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, 2. pielikuma kritērijiem – sākotnējais ietekmes uz vidi izvērtējums. Šo procedūru laikā ir izvērtējams ietekmes uz vidi būtiskums, nepieciešamie pasākumi, kas, lai mazinātu vai novērstu negatīvo ietekmi, ir jāiestrādā būvprojektos un jāievēro būvniecības un objektu ekspluatācijas laikā.

Stāvparkos, kas tālākā nākotnē plānoti arī ārpus pilsētas, Rīgas pašvaldībai ir jāsadarbības ar tās kaimiņu pašvaldībām gan teritorijas plānošanā, gan arī vides stāvokļa (esošā un plānotā) izvērtēšanā un, ja nepieciešams pasākumu plānošanā (ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrās) un projektēšanā (būvprojekta stadijā) iespējamās negatīvās ietekmes mazināšanai.

6.3. Ietekme uz vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un kvalitātes uzlabošanu

Atbilstoši Stratēģijas pamatnostādņēm, tajā noteiktajiem attīstības prioritārajiem mērķiem un attīstības virzieniem, dabas teritorijas ir nozīmīga Rīgas pilsētvides struktūras daļa, dzīves vides kvalitāti nosakošs faktors. Rīgas vīzijas izklāstā uzsvērts, ka pilsēta virzīsies tā, lai 2030. gadā tā būtu „ar daudzveidīgām un kvalitatīvām dabas teritorijām, zaļiem koridoriem un pieejamām ūdensmalām.” Dabas teritoriju attīstība ir tieši saistīta ar pilsētas ilgtermiņa attīstības mērķa IM3 „Ērta, droša un iedzīvotājiem patīkama pilsētvide” ieviešanu, jo, kā minēts Stratēģijā, sagaidāms, ka 2030. gadā pilsētā apkāmes ir atpazīstamas ar savu identitāti, tajā ir plašas rekreācijas teritorijas, Rīga ir sakopta un skaista visos gadalaikos, ir notikusi padomju laika daudzdzīvokļu namu rajonu revitalizācija (kas ietver arī dabas teritoriju revitalizāciju).

Stratēģijas ieviešanas sagaidāmais ietekmes uz dabas teritorijām vērtējums kopumā:

- Izvērtējot risku par to, ka dabas teritorijas, turpinoties urbanizācijai, nākotnē var nespēt pildīt ekoloģiskās funkcijas, kas ir jo īpaši ir svarīgi piesārņojuma mazināšanā, pilsētas mikroklimata uzlabošanā un bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanā, Stratēģijas struktūrplānā kā tās elementi iekļauti zaļie centri un revitalizējamās rekreācijas teritorijas. Struktūrplānā dabas teritorijas – zaļās un ūdens teritorijas - pilsētā ir definētas kā aizsargājamās vides vērtības, uzsverot, ka nozīmīga ir arī to plānotā sasaiste ar apkārtējiem mežiem gar Rīgas administratīvo robežu, kas varētu pildīt „zaļo filtru” funkciju, tādējādi nepieļaujot stihiskus suburbanizācijas procesus šajos virzienos. Kā rekreācijas vērtības, kurām nepieciešama arī attiecīga infrastruktūra un saudzīga labiekārtošana, tiek definētas Mežaparka teritorija un Rīgas jūras līča piekraste.

Pilsēta plāno turpināt saglabāt dabas teritorijas, no kurām lielākās platības aizņem meži un ūdeņi, kā turpmāko attīstības vērtību, un nosaka prioritāri labiekārtojamās dabas teritorijas rekreācijas nolūkiem, kas sekmēs kvalitatīvas dzīves vides uzturēšanu un veidošanu. Dabas teritoriju esamība un kvalitāte attiecas uz Stratēģijā noteiktā ilgtermiņa attīstības mērķa „IM3 Ērta, droša un iedzīvotājiem patīkama pilsētvide” sasniegšanu, kam attiecībā uz dabas teritorijām 2030. gadā ir noteikts rezultatīvais rādītājs „zaļo teritoriju īpatsvars” (23 % - 2012.g. un 23 % - 2030.g.), plānojot, ka dabas teritoriju īpatsvars pilsētā nesamazinās.

Vērtējums: pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju kvalitāti un to funkciju nodrošināšanu pilsētā nākotnē.

- Telpiskās attīstības perspektīvā dabas teritorijas ir izdalītas atsevišķā struktūrā un uzsvērtā pilsētas dabas teritoriju vienotības nodrošināšana. Tajā ir iekļautas vadlīnijas dabas teritoriju vienotai attīstībai, izdalot tajās atsevišķus dabas struktūras elementus un nosakot tiem katram funkcijas un vadlīnijas turpmākai izmantošanai vienotajā pilsētas dabas teritoriju struktūrā.

Arī līdz šim pašlaik spēkā esošajā pilsētas teritorijas plānojumā 2006. – 2018. g. ir noteikti dabas teritoriju plānotās (atļautās) izmantošanas veidi (dabas un apstādījumu teritorijas, apbūves teritorijas ar pastādījumiem, ūdens teritorijas) un TIAN ietveri noteikumi, kas iekļauj dabas teritorijas kopējā pilsētas teritorijas izmantošanas struktūrā. Taču jaunajā Stratēģijā tiek noteikts dabas struktūru vienotības princips, kas nosaka turpmāko dabas telpu attīstības vienotību, veidojot t.s. pilsētas „zaļo un zilo” struktūru. Stratēģijā, raksturojot Rīgu 2030. gadā, norādīts, ka pilsēta virzīsies, lai 2030. gadā tā būtu pilsēta ar „daudzveidīgām un kvalitatīvām dabas teritorijām, zaļiem koridoriem un pieejamām ūdensmalām”. Uzsvērtā dabas teritoriju savstarpējo saikņu saglabāšanas nepieciešamība (vietās, kur tās pastāv) un attīstīšana (vietās, kura tās ir no jauna izveidojamas). Tā tiek noteikta kā jauna pilsētas turpmākās attīstības prioritāte. Dabas teritoriju vienotības principa ieviešana atjauno pamatnostādnes, kuras Rīgā bija spēkā teritorijas plānošanas periodā līdz 2006. gadam, un rada priekšnoteikumus labvēlīgai ekosistēmu attīstībai un kvalitatīvas pilsētvides veidošanai. Atjaunojot dabas teritoriju vienotības principu, tiek novērsta to fragmentācija vai savstarpēja izolētība, kas dabas teritoriju robežjoslās ar citiem izmantošanas veidiem (parasti apbūves) var negatīvi ietekmēt konkrētās dabas teritorijas kvalitāti, ilgtermiņā pasliktinot tās funkcionēšanu. Sagaidāms, ka dabas teritoriju vienotība, zaļo koridoru un ūdensmalu attīstīšana sekmēs pārvietošanās iespējas pilsētas publiskajā telpā, kā arī bioloģiskās daudzveidības izplatīšanās iespējas un nodrošinās dzīvnieku migrācijas koridoru saglabāšanu vai jaunu izveidi. Stratēģijā iekļautais dabas struktūru plānojums ar tās vienoto sistēmu var kalpot par pamatu Rīgas iekļaušanai Latvijas ekoloģiskajā tīklojumā.

Vērtējums: pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju struktūras vienotības saglabāšanu, ekosistēmas kvalitātes un dabas teritoriju funkciju nodrošināšanu kvalitatīvas pilsētvides veidošanai, kā arī Rīgas integrēšanas iespējām Latvijas ekoloģiskajā tīklojumā.

- Saistībā ar apdzīvojuma struktūru izdalītas trīs konceptuālas pilsētas daļas: Kodols, Priekšpilsēta un Perifērija. Katra daļa raksturots ar tipisko iedzīvotāju dzīvesveidu, kur viena no nozīmīgām komponentēm ir dabas struktūras. *Kodolā* (pilsētas centrs) dabas struktūrām ir raksturīga estētiski un vizuāli daudzpusīga vide ar augstvērtīgu publisko apstādījumu sistēmu, ko veido bulvāru loks, parki un ielas. *Priekšpilsētā* (lielmēroga dzīvojamie rajoni) mājokļu renovācija un arī apstādījumu labiekārtošana tiek uzskatīta par vienu no svarīgākajiem attīstības potenciāliem mājokļu ekonomiskās attīstības sektorā. Dabas teritorijas apkaimes mērogā tiek plānots savienot ar takām, bet priekšpilsētu un pilsētas kodolu savstarpēji – ar zaļajiem koridoriem. Plānots, ka lielmēroga dzīvojamo rajonu dabas teritoriju revitalizācija nodrošinās kvalitatīvu dabas teritoriju veidošanos šajā dzīvojamajā apbūvē un saiknes ar pārējo pilsētas daļu. *Perifērijā* ir dzīves vide cilvēkiem, kas meklē iespēju dzīvot dabas tuvumā, bet, uztur arī saikni ar pārējām pilsētas daļām. Plānots, ka Perifērijā līdztekus ģimeņu mājām vai nelielām daudzdzīvokļu mājām notiks teritoriju sabalansēta attīstība, saudzīgi izmantojot dabas mantojumu, nodrošinot jaunas publiskās telpas veidošanu un zili-zaļās struktūras pieejamības paplašināšanu.

Šajā aspektā Stratēģijā ir saistītas dabas teritoriju un apdzīvojuma struktūras attīstības pamatnostādnes, kas sniedz priekšstatu par rīdzinieku iecerēto dzīves vidi un raksturo pilsētvides kvalitāti un daudzveidību, kuru nosaka dabas teritoriju struktūra un iesaiste Centra, Priekšpilsētas un Perifērijas publiskās ārtelpas attīstībā.

Vērtējums: pozitīva, tieša vai netieša, ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju kvalitāti, attīstību publiskajā ārtelpā un dabas teritoriju funkciju nodrošināšanu pilsētā nākotnē.

Katram dabas struktūras elementam Stratēģijā ir noteikta sava funkcija, loma vienotajā struktūrā un vispārējās attīstības vadlīnijas. Izvērtējot katra dabas teritoriju veida turpmākās attīstības ietekmi, ir konstatētas šādas ietekmes:

- Struktūras pamatu veido *bioloģiskie centri* (meži, lielie pilsētas nozīmes parki, meža parki vai to koncentrācijas vietas, kas pamatā struktūrplānā izdalīti kā „zaļie centri”). Bioloģiskie centri pēc funkcijām ir plānoti daudzfunkcionāli un paredzēts, ka tie nodrošina pilsētas iedzīvotāju un viesu rekreācijas vajadzības, vides piesārņojuma samazināšanas, mikroklimata uzlabošanas, bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanas un pilsētas koptēla veidošanas funkcijas. Stratēģijā noteikts, ka dabas teritorijas bioloģiskajos centros nav transformējamās citiem izmantošanas mērķiem. Vienlaikus tiek uzsvērts, ka ir jāsabalansē to aizsardzības un labiekārtošanas pasākumi nodrošinot Zaļo centru daudzveidību un ilgtspējīgu izmantošanu.

Nozīmīgākās bioloģisko jeb zaļo centru teritorijas (NATURA2000 teritorija dabas parks „Piejūra”, lielākie pilsētas meža masīvi Bulļu salā, Mangaļu pussalā, Bolderājas kāpā, Kleistu mežs, Biķernieku mežs, Juglas mežs un citi) ir iekļauti Rīgas struktūrplānā, kas „akcentē svarīgākos pilsētas telpiskos un funkcionālos mezglus, kā arī pilsētas interešu virzienus, kuru attīstību pilsēta definē kā prioritāru investīcijām vai padziļinātai izpētei šīs Stratēģijas īstenošanas ietvaros”. Struktūrplānā nosaka un shematiski attēlo vietējās pašvaldības nozīmīgākās telpiskās struktūras. Tādējādi, iekļaujot bioloģiskos centrus struktūrplānā, šīs dabas teritoriju struktūras pamatelements (kopā ar citiem veidiem) ir noteikts par vienu no būtiskām pilsētas telpiskās struktūras sastāvdaļām.

Bioloģisko centru saglabāšana un iekļaušana struktūrplānā sekmēs turpmāku dabas teritoriju ekosistēmu saglabāšanu to funkciju veikšanai pilsētā, plānojot un nodrošinot to atbilstošu apsaimniekošanu tiks nodrošināti labvēlīgi apstākļi to pastāvēšanai un kvalitātes uzlabošanai, ilgtermiņā sagaidāms, ka arī bioloģiskās daudzveidības kontekstā.

Stratēģijā nav atsevišķi akcentētas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas - Latvijas *NATURA 2000* teritorijas (dabas parks „Piejūra”, dabas liegums „Vecdaugava” un dabas liegums „Jaunciems”) un mikroliegumi vai citas iepriekšējā plānošanas periodā (2005.g.) identificētās bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgas teritorijas (2. pielikums), taču izvērtējot Rīgas dabas teritoriju attīstības vadlīniju struktūru, redzams, ka tās atbilstoši vadlīniju detalizācijai ir iekļautas dabas teritoriju

vienotajā struktūrā. Stratēģijā ir plānots ilgtermiņā saglabāt Rīgas *NATURA 2000* teritorijas un mikroliegumus.

Vērtējums: pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju kvalitāti un to funkciju nodrošināšanu pilsētā nākotnē, pašvaldības teritorijā esošo īpaši aizsargājamās dabas teritorijām - NATURA 2000 teritorijām un mikroliegumiem, nodrošinot to saglabāšanu ilgtermiņā pilsētas dabas struktūrā.

- Kā svarīga dabas struktūra telpiskajā plānojumā izdalīti *urbānās vides zaļie centri* (apbūves teritorijas ar paaugstinātu apzaļumošanas pakāpi mazstāvu dzīvojamā apbūvē un daudzstāvu dzīvojamās apbūves pagalmi). Tie līdz ar dzīvojamo funkciju pildīs kompensācijas funkciju, t.i. šīs teritorijas uzlabos pilsētas mikroklimatu, samazinās gaisa un trokšņa piesārņojumu un nodrošinās rekreācijas iespējas blakus esošo blīvi apbūvēto teritoriju iedzīvotājiem. Telpiskajā perspektīvā noteikts, ka, pilsētai attīstoties, svarīgi ir saglabāt šo teritoriju lomu to funkciju izpildes nodrošināšanai. Gadījumos, ja tiek izlemts par apbūves blīvumu palielināšanos, tad tas realizējams tikai paaugstinot zaļo koridoru kvalitāti, drošību, integrējot tajās atpūtas zonas, un ilgtspējīgas lietusūdens sistēmas risinājumus ar teritorijām automašīnu novietošanai.

Urbānās vides zaļie centri veido dabas teritoriju pamatu pilsētas mazstāvu vai lielmēroga (pārsvārā daudzstāvu) apbūves rajonos. Tās ir rīdzeniekiem tuvākās dabas teritorijas viņu dzīves vietās un tādejādi nosaka dzīves vides kvalitāti dzīvojamās apbūves teritorijās. Stratēģijas ieviešanas gadījumā līdz 2030. gadam sagaidāms, ka dzīvojamajos rajonos, saglabājot un atbilstoši apsaimniekojot dzīvojamās apbūves teritoriju apstādījumus, to stāvoklis uzlabosies Brekšos, Bukultos, Sužos, Mūkupurvā, Skanstē un Bišumuižā, Bergos, Centra rajonā, Dārziņos, Imantā, Pleskodālē, Salu apkaimē, Torņakalnā, Zolitūdē un citviet. Pašlaik minētajās vietās dabas teritoriju kvalitāte un dažos gadījumos arī pieejamība tiek vērtēta kā slikta vai nepietiekama. Tāpat arī Pārdaugavas apkaimes, parkiem, skvēru kvalitāte uzlabosies, veicot turpmākus apsaimniekošanas un labiekārtošanas pasākumus, uzlabosies.

Pozitīvi ir vērtējams, tas, ka, attiecībā uz apbūves blīvumu telpiskās attīstības perspektīvā ir iekļautas vadlīnijas, nosakot, ka apbūves blīvuma palielināšana ir pieļaujama iedzīvotāju rekreācijas vajadzībām vai automašīnu novietošanai, ja to saista ar ilgtspējīgas lietusūdens sistēmas risinājumiem, kas kopumā ir vērsti uz dzīvojamās apbūves dabas teritoriju (arī publiskās ārtelpas) kvalitātes uzlabošanu un labiekārtošanu. Lai nodrošinātu jaunās telpiskās attīstības perspektīvas vadlīniju ieviešanu, šajā kontekstā ir jāizvērtē esošā teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas nosacījumi un, ja nepieciešams jāprecizē dabas teritoriju papildizmantošanas veidi un nosacījumi.

Vērtējums: pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju kvalitāti, to funkciju nodrošināšanu, pieejamības uzlabošanu, radot priekšnoteikumus ilgtspējīgas attīstības risinājumiem dabas teritorijās mazstāvu un daudzdzīvokļu apbūves teritorijās.

- Dabas telpiskajā struktūrā izdalītie *zaļie koridori* bez dzīvojamās un rekreācijas funkcijas veic arī pārvietošanās funkciju, nodrošinot nākotnē iedzīvotājiem iespēju nokļūt no viena zaļās struktūras centra uz otru nākotnē pa kvalitatīvu un vizuāli pievilcīgu pilsētas telpu. Zaļie koridori nodrošina pārvietošanās iespējas arī pilsētā dzīvojošiem dzīvniekiem. Tos veido dažādi dabas teritoriju elementi – dabas teritorijas mazstāvu dzīvojamā apbūve, atsevišķi parki un skvēri, daudzstāvu dzīvojamās apbūves plašie pagalmi un ūdensmalas. Stratēģijā noteikts, ka, pilsētai attīstoties, ir jāpaaugstina šo koridoru vides kvalitāte un drošums, kā arī jārada iespējas izmantot minētās teritorijas iedzīvotāju rekreācijā, izstrādājot attīstības vai pilsētvides projektus, jāparedz tajos publiskās ārtelpas risinājumi, kā arī, jāizvērtē nepieciešamība sakārtot, pārkārtot vai izveidot meliorācijas sistēmas atvērta tipa krājbaseinu vai grāvju veidā, atbilstoši ilgtspējīgas pilsētvides attīstības principiem.

Transporta infrastruktūras attīstības vadlīnijās ir noteiktas vietas, kur ir jānodrošina „zaļo koridoru” savienojumi pār: Rīgas Ziemeļu transporta koridoru (ar Ķīšezeru), vairākām maģistrālajām ielām (ar Daugavu), Viestura prospektu un pilsētas loku.

Nosakot zaļos koridorus kā dabas struktūras elementus tiek nodrošināta Stratēģijā ietvertā dabas teritoriju vienotas struktūras principa īstenošana pilsētā. Ieviešot zaļajiem koridoriem noteiktās

vadlīnijas, paredzams, ka uzlabosies to kvalitāte, iesaiste iedzīvotāju rekreācijā, vienlaikus ieviešot ilgtspējīgus risinājumus attiecībā uz virszemes ūdeņu noteces apsaimniekošanu. Tā kā zaļie koridori dos iespēju arī pārvietoties dzīvniekiem un, pieņemot, ka tos kā kvalitatīvus apstādījumus raksturo daudzveidīgs stādījumu sortiments, kas iespējams piesaistīs noteiktas dzīvnieku grupas (tauriņi, kukaiņi, putni), tad ir sagaidāms arī, ka zaļo koridoru attīstība palielinās bioloģisko daudzveidību pilsētā un iedzīvotāju izpratni par to.

Vērtējums: pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju struktūru vienotības nodrošināšanu, tās pamatelementus savienošo – zaļo koridoru kvalitāti, bioloģisko daudzveidību, tiem plānoto funkciju nodrošināšanu un pieejamības uzlabošanu, radot priekšnoteikumus ilgtspējīgas attīstības risinājumiem dabas teritorijās mazstāvu un daudzdzīvokļu apbūves teritorijās.

- *Zaļās takas*, ko veido ielas ar alejveida apstādījumiem un ūdensmalas. To funkcija ir nodrošināt iedzīvotājiem pārvietošanās iespējas kvalitatīvā pilsētvidē, kā arī piekļuves iespējas pilsētas ūdeņiem un iespēju pārvietoties gar tiem. Stratēģijā noteiktas vairākas vadlīnijas šīs struktūras attīstībai. Stratēģija nosaka to, ka attīstības vai rekonstrukcijas projektos (ielu, publiskās ārtelpas, sabiedrisko objektu), kas atrodas zaļo taku tiešā tuvumā, jāparedz relatīvi nelieli publiskās ārtelpas elementi (rekreācijai, socializācijai). Stratēģija akcentē Eiropas Komisijas „Pilsētvides tematiskajā stratēģijā” (2006.) apstiprinātās pamatnostādnes par to, ka ļoti svarīgi ir upju un ezeru krastmalās saglabāt dabiskās ekosistēmas un tajā notiekušos procesus.

Ar zaļo taku plānojumu tiek nodrošināta un sekmēta Stratēģijā ietvertā dabas teritoriju vienotas struktūras principa īstenošana pilsētā. Ieviešot zaļajām takām noteiktās vadlīnijas, paredzams, ka uzlabosies to kvalitāte, ūdeņu pieejamība un pieejas vietu labiekārtojums, kā pārvietošanās iespējas pa takām un ūdensmalām. Turpmāk, attīstot zaļos koridorus un ūdensmalas nākamajos plānošanas līmeņos ir jānosaka konkrētas vietas šī dabas struktūras elementa attīstībai, gan nosakot prasības teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus, gan arī atbilstoša mēroga noteiktības grafiskajā materiālā. Svarīgi, lai, labiekārtojot ūdensmalas un līdz ar to plānojot lielāku cilvēku piesaisti konkrētai vietai, tiktu nodrošināta radušos atkritumu apsaimniekošana, notekūdeņu savākšana un atbilstoša attīrīšana, pieļaujot tikai attīrītu ūdeņu novadīšanu apkārtējā vidē. Vietās, kur dominē dabiska, nepārveidota vide, plānojot zaļo koridoru, t.sk. ūdensmalu labiekārtojumu attīstību, ieteicams izvēlēties risinājumus, kuri nodrošinātu dabisko ekosistēmu saglabāšanos un saikni ar citām blakusesošajām dabas struktūrām. Zaļās takas, t.sk. ūdensmalas tāpat kā zaļie koridori, iespējams vairāk gan ar lokālu ietekmes izpausmi, labvēlīgi ietekmēs bioloģiskās daudzveidības uzturēšanu pilsētā. Ūdensmalu dabiskās daļas kopšana, ievērojot dabas aizsardzības jomā lietotās saimniekošanas metodes (pļaušana un pļaušanas laika izvēle var sekmēt sugu daudzveidību), var kalpot bioloģiskās daudzveidības vairošanai.

Sekmīgai dabas struktūras elementu, jo īpaši „zaļo koridoru” un „zaļo taku” ieviešanai, lai nodrošinātu bioloģiski vērtīgo teritoriju iekļaušanu šajās struktūrās, ir jāveic Rīgas pilsētā veikto Latvijā un ES sastopamo aizsargājamo biotopu un sugu dzīvotņu kartēšanas rezultātu apkopošana, aktuālo bioloģiskās daudzveidības pētījumu veikšana, īpašu uzmanību pievēršot mikroliegumu sugu, t.sk. lapkoku praulgrauža *Osmoderma eremita* (Scop.) atradnēm (zināmas 13 atradnes, no tām mikrolieguma statuss iepriekš noteikts tikai dažām), kurām šobrīd atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu nosacījumiem nav noteikts aizsardzības statuss, kā arī īpaši aizsargājamo biotopu un sugu atradnēm upju un ezeru piekrastēs, ielu malās, pagalmos un citviet - teritorijās, kuras potenciāli varētu būt nozīmīgas bioloģiskajai daudzveidībai un kalpot kā minētie pilsētas dabas struktūru elementi. Tāpat arī jāveic informācijas apkopošana pilsētas (RD Pilsētas attīstības departaments, 2005.g.) un valsts informācijas avotos (Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu informatīvā sistēma „Ozols”), atbilstošu datu bāzu izveide vai valsts informatīvās sistēmas „Ozols” izmantošana (savstarpēji vienojoties Rīgas pašvaldībai un Dabas aizsardzības pārvaldei), to turpmāka uzturēšana un pilnveidošana. Izpētes un informācijas izvērtējuma rezultāti ir izmantojami tematisko plānojumu „Zaļo struktūru un publisko telpu plāns” un „Ūdens teritoriju un krastmalu izmantošanas plāns” sagatavošanā detalizētāk izstrādājot minēto dabas teritoriju elementu plānoto izvietojumu un prasības vai ieteikumus to izmantošanai un arī pieņemot lēmumus par konkrētu attīstības projektu ieviešanu.

Zaļo koridoru un zaļo taku funkciju ieviešanas iespējas ir detalizētāk pētāmas turpmākajos pilsētas teritorijas plānošanas procesos (tematiskajos plānojumos „Zaļo struktūru un publisko telpu plāns” un „Ūdens teritoriju un krastmalu izmantošanas plāns”, lokālplānojumos, detālplānojumos, būvprojektu sagatavošanā, kā arī jaunā teritorijas plānojuma izstrādē) plānojot un izvērtējot to izvietojuma iespējas saistībā ar zemes īpašumu piederību. No šo dabas struktūras elementu praktiskās funkcionēšanas ir atkarīga vienotas dabas struktūras vadlīniju sekmīga ieviešana pašvaldībā. Lai to panāktu, pašvaldībai ilgtermiņā ir jāplāno un jāveic pasākumi sadarbībā ar privātajiem zemes īpašniekiem, investoriem un arī valsti kā zemes īpašnieku, kas ir vērsti uz šo struktūru ieviešanas risinājumu izstrādi katrā zemes īpašumā, ievērojot katra zemes īpašnieka intereses, bet tajā pašā laikā vienojoties par tādiem attīstības risinājumiem, kas nodrošinātu zaļo koridoru un taku funkciju ieviešanu privātajos zemes īpašumos. Piemēram, plānojot atbilstošus publiskās ārtelpas, apstādījumu vai teritorijas labiekārtojuma risinājumus tā, lai tie nodrošinātu dabas teritoriju savstarpējos savienojumus blakus esošajiem zemes īpašumos, iespējams nosakot diferencētu nekustamā īpašuma nodokli dabas teritoriju funkcijām paredzētajai zemesgabala daļai, līdzfinansējot šīm funkcijām paredzēto privātajā īpašumā ierīkoto dabas teritoriju ierīkošanu un apsaimniekošanu vai vienojoties par citiem abām pusēm pieņemamiem risinājumiem.

Vērtējums: pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju struktūru vienotības nodrošināšanu, tās pamatelementus savienošo zaļo taku un ūdensmalu kvalitāti, bioloģisko daudzveidību, tiem plānoto funkciju nodrošināšanu un pieejamības uzlabošanu. Ieviešot ilgtspējīgus risinājumus šo struktūru apsaimniekošanā, nodrošināta dabisko krastmalu saglabāšana.

- *Ūdens vienotā telpiskā struktūra*, ko veido ezeri un upes, Stratēģijā ir izdalīta kā atsevišķa vienotā dabas struktūra. Upes un ezeri - zilie koridori un takas - ir Rīgas dabas un apstādījumu telpiskās struktūras vienojošais un pilsētas ainavas veidolu noteicošais elements. Stratēģijā kā būtiski ir uzsvērti ūdens telpiskās struktūras mezglpunkti - upju un strautu grīvas. Pilsētas mazās, daļēji meliorētās upītes un strauti ir būtiski zaļo koridoru pamatelementi. Stratēģijā ir minēts, ka ilgtermiņā būtu jāizskata iespēja atsevišķos posmos atjaunot upju un strautu gultnes, kuras ir novirzītas pazemē. Tajā arī atzīmēts, ka mazās upes un strauti kalpo gan kā bioloģiskās daudzveidības izplatības koridori, gan palu un stipru lietusgāžu radīto plūdu akumulācijas baseini, kā arī uzlabo mikroklimatu apkaimēs. Uzsvērts, ka pašvaldība neatbalsta mazo upju un strautu gultnes ievadīšanu pazemē, publiski nepieejamās vietās.

Upju un ezeru iekļaušana pilsētas dabas struktūrās ir loģiska un veicina iepriekšējos plānošanas periodos akcentēto „zilo un zaļo” pilsētas struktūru nozīmību pilsētā. Stratēģijā ietvertās vadlīnijas, īpaši attiecībā uz mazajām upītēm un strautiem, ieviešanas gadījumā uzlabotu virsūdeņu noteci pilsētā, sekmētu to upīšu (Lāčupīte, Gaiļupīte, Strazdupīte un citas) ekosistēmu atjaunošanu, kuras, ierīkojot cauruļvadus, ir ievadītas pazemē, un novērstu turpmāku mazo ūdensteču (upju un strautu) ievadīšanu pazemē. Jāatzīmē gan, ka konkrētas ūdensteces, kuru atjaunošana šādā veidā pašlaik plānota, netiek nosauktas.

Vērtējums: pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju struktūru vienotības nodrošināšanu, virsūdens noteces uzlabošanu, bioloģisko daudzveidības saglabāšanu un dabas teritoriju funkciju nodrošināšanu pilsētā.

- Stratēģijā uzsvērtā arī Rīgas pilsētai pieguļošo piepilsētas mežu loma pilsētās struktūrā. To pamatfunkcija ir uzlabot pilsētas vides kvalitāti, tai skaitā mazinot vides piesārņojumu un uzlabojot mikroklimatu, kā arī nodrošināt rekreācijas iespējas pilsētas iedzīvotājiem. Stratēģijā noteikts, ka pilsētai pieguļošā zaļā joslā ir maksimāli saglabājama un nav pieļaujama tās atsevišķu daļu transformācija. Stratēģijas pamatnostādnēs uzsvērtā Pierīgas mežu un citu dabas teritoriju loka ap Rīgu kā vienota kompleksa saglabāšanas nepieciešamība.

Pierīgas dabas teritoriju saglabāšana arī turpmāk sekmēs vides kvalitātes saglabāšanu pilsētā, kalpos kā Rīgas un Pierīgas rekreācijas teritorijas, kā arī nodrošinās Rīgas dabas teritoriju saiknes ar apkārtējām dabas teritorijām. Ievērojot to, ka lielākā daļa Pierīgas mežu ir Rīgas pašvaldības īpašums, pilsētas nodomi tās saglabāšanā ir realizējami. Attiecībā uz citu dabas teritoriju veidu

(pļavu, tīrumu un citu vai arī mežu, kuri nav Rīgas pašvaldības īpašums) saglabāšanu Rīgas pašvaldībai ir jāsadarbojas ar Pierīgas pašvaldībām.

Vērtējums: pozitīva, ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju kvalitāti (tieša ietekme dabas teritoriju kontekstā), kā arī vides kvalitāti (netieša ietekme) pilsētā.

- Rīgas centrs un „Mežaparks Plus” telpiskās attīstības perspektīvā ir noteiktas kā prioritāri attīstāmās teritorijas. Rīgas centrā galveno uzmanību plānots veltīt centra pilsētvides saglabāšanai un attīstībai, tā specifisko problēmu risināšanai. Mežaparku, kas ir izcila valsts nozīmes atpūtas un rekreācijas teritorija, dziesmu svētku mājvieta, un blakus esošās teritorijas, kuru kodols ir Mežaparks, Rīgas Zoodārzs, Ķeizarmeža sporta komplekss, Ķīšezera piekraste ar labiekārtotām peldvietām un peldlīdzekļu piestātnēm, Ozo golfa laukums un vēsturiskā Mežaparka apbūve - un tiem pieguļošās teritorijas ir plānots attīstīt, kā teritoriju, kurai izstrādājama īpaša investīciju mērķprogramma. Stratēģijā uzsvērts, ka Mežaparka rekonstrukcijā neatliekams uzdevums ir parka celiņu un citu publiskās ārtelpas un pakalpojumu objektu ierīkošana.

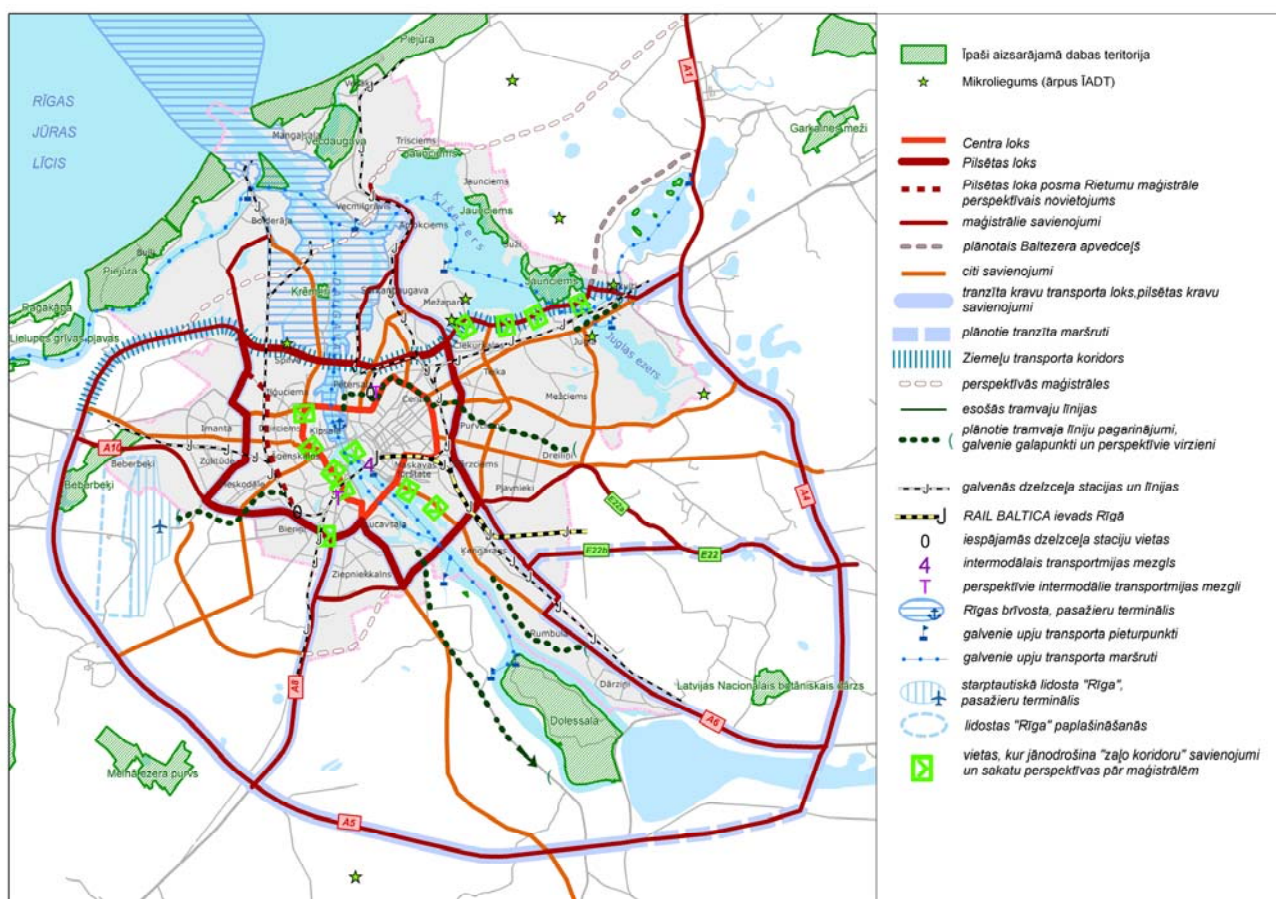
Mežaparka attīstības plānošanai ir izstrādāts un 2013. gadā Rīgas domē apstiprināts lokālplānojums. Tā risinājumi ir vērsti uz Mežaparka revitalizāciju, atpūtas iespēju un pakalpojumu attīstību. Mežaparks tiks attīstīts kā Dziesmusvētku mājvieta un aktīvās atpūtas centrs visos četros gadalaikos. Lokālplānojumā risināti jautājumi par apmeklētāju piesaisti, paplašinot un labiekārtojot bērnu laukumus, kā arī veidojot promenādi, tāpat risināti transporta jautājumi, lai līdz minimumam samazinātu transporta klātbūtni parka teritorijā un atrisinātu stāvvietu pieejamības jautājumus parka apkārtnē. Parka centrālajā daļā plānots veidot jaunu rotaļu, sporta un atpūtas laukumu, pastaigas takas un citu labiekārtojumu, papildinot un paplašinot esošo Bērnu pilsētiņu, savukārt Bērnu dzelzceļa stigas teritorijā paredzēts veidot jaunu aktīvās atpūtas zonu. Bijušās slidotavas teritorijā paredzēts veidot daudzfunkcionālu sporta un atpūtas kompleksu, ietverot stāvvietas parka un zoodārza apmeklētājiem. Lokālplānojumā ietverta iespēja slidotavas teritorijā veidot vairāklīmeņu autostāvvietu. Galvenie lokālplānojuma risinājumi paredz visā Mežaparka teritorijā atjaunot esošo celiņu tīklu un izbūvēt jaunus celiņus, izvietot apkopes objekti, moduļu tipa ēkas līdz 80 kvadrātmetru platībā, kas nodrošinātu parka apmeklētājiem pamatservisu (tualetes, inventāra nomu, mantu glabātuvi, kafejnīcas un citas iespējas. Lokālplānojuma (un pirms tam detālplānojuma) sabiedriskās apspriešanas laikā r bijušās plašas diskusijas par Mežaparka attīstības risinājumiem (sabiedriskās apspriešanas rezultāti pieejami RD Pilsētas attīstības departamenta mājas lapā <http://www.rdpad.lv/> sadaļā „Sabiedrības līdzdalība”).

Šo abu teritoriju iedalīšana prioritāri attīstāmo teritoriju sarakstā Stratēģijā noteikto prioritāšu ieviešanas gadījumā sekmēs publiskās ārtelpas, tostarp dabas teritoriju (parku un skvēru, plānoto zaļo koridoru) un Mežaparka kā bioloģiskā (zaļā) centra attīstību.

Vērtējums: pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme uz Rīgas centra publiskajā ārtelpā ietilpstošajām dabas teritorijām un Mežaparku.

- Ilgtermiņa attīstības mērķa IM4. “Rīga – starptautiski atpazīstama, nozīmīga un konkurētspējīga Ziemeļeiropas metropole” plānota pilsētas starptautiskās nozīmes palielināšana un tās pieejamības uzlabošana – gaisa, jūras, dzelzceļa un autoceļu transporta infrastruktūras paplašināšana un modernizēšana. Stratēģijā noteikts arī, ka Rīgas brīvostas attīstība būs būtisks pilsētas starptautiskās konkurētspējas faktors. Ilgtermiņa attīstības mērķa IM4. rezultatīvajos rādītājos līdz 2030. gadam ir plānots palielināt pasažieru apgrozījumu Rīgas ostā 2 reizes (no 815 tūkst. 2012. gadā līdz > 1500 tūkst. 2030.g.), kravu apgrozījumu - 1.38 reizes (36,1 milj.t. 2012.g. līdz 50 milj.t. 2030.g.), pasažieru apgrozījumu starptautiskajā lidostā “Rīga” 2,5 reizes (no 4,8 milj. 2012.g. līdz 12 milj. 2030.g.), vairākdienu ceļotāju skaitu 2,52 reizes (1,19 mil. 2012.g. līdz 3 milj. 2030.g.) un ārvalstu tiešās investīcijas arī 2,52 reizes (3530 milj. Ls līdz 8900 milj.Ls 2030.g.)). Plānoto izaugsmes rādītāju sasniegšana paredzēta attīstot transporta infrastruktūru gan Rīgā, gan pierīgā teritorijās, kura atrodas bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgi objekti. Pierīgas teritorija, ko ierobežo Rīgas apvedceļš - autoceļi Baltezers—Saulkalne (A4) un Salaspils—Babīte (A5), atrodas dabas parki „Beberbeķi” un „Doles sala” un viens mikroliegums Salaspils lauku teritorijā

Ievērojot dabas parka „Doles sala” atrašanās vietu Doles salas ziemeļu galā, var secināt, ka Rīgas transporta gaisa, jūras, dzelzceļa un autotransporta infrastruktūras attīstība to neietekmēs. Vadlīnijās ietverts arī upju transporta maršruts ar pieturpunktu Doles salā. Ministru kabineta 2011. gada 27. septembra noteikumu Nr.735 „Dabas parka "Doles sala" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 1. pielikumā dabas parkā iekļautas divas kuģīšu pieturvietas - „Annuškas” un „Daugavas muzejs”. Dabas parka dabas aizsardzības plānā¹⁰⁷ apskatīta šo pietātņu darbības atjaunošana. Potenciālās pietātnes ierīkojamas agrākajās vietās „Annuškās” un pie Daugavas muzeja. Uz „Annuškām” arī paredzēts atjaunot ceļu. Plānā teikts, ka, šie projekti „ir realizējami, veicot ietekmes uz Natura 2000 novērtējumu atbilstoši likumam „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un 06.06.2006. Ministru kabineta noteikumiem Nr. 455 „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000)”. Plānošana šajā teritorijā jāveic piesardzīgi, jo „Annušku” tuvumā konstatēti īpaši aizsargājamie biotopi un augu atradnes. Turklāt, pret pietātnes izveidi pie „Annuškām” iebilst apkārtnējo zemju īpašnieki. Daugavas muzejs ir ieinteresēts kuģīša satiksmes atjaunošanā, jo muzejam būtu ieguvums – palielinātos apmeklētāju skaits.” 2012. gadā kuģīša maršruts līdz Daugavas muzejam ir atjaunots. Tas kalpo tūristu vajadzībām¹⁰⁸. Rīgas pašvaldībai par pieturvietas „Anuškās” darbības atjaunošanu ir jāsadarbojas ar Salaspils novada pašvaldību un Dabas aizsardzības pārvaldi.

¹⁰⁸ „Salaspils Vēstis”, 2012. gada 22. jūnijs Nr. 12

24. attēls Plānotās transporta infrastruktūras un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un mikroliegumu izvietojums Rīgā un Rīgas apkārtnē

Avots: RD pilsētas attīstības departaments un Dabas aizsardzības pārvalde, dabas datu informatīvā sistēma „Ozols”

Plānotajā transporta infrastruktūras shēmā attēlots Eiropas standarta platuma dzelzceļa līnijas Rail Baltica ievads Rīgā, kurš atrodas aptuveni 3 km attālumā no iepriekšminētā mikrolieguma. Ievērojot šo attālumu, var secināt, ka nav sagaidāms, ka dzelzceļa ievada izbūve negatīvi ietekmēs mikroliegumu. Eiropas standarta platuma dzelzceļa līnijas Rail Baltica Latvijas posma detalizēta tehniskās izpētes darba uzdevumā attiecībā uz Rail Baltica ievadu alternatīvām Rīgā vismaz pirmajā izpētes posmā (alternatīvu izstrāde) plānots skatīt arī ievadu no Saulkrastiem. Tas telpiski tiek saistīts ar valsts autoceļu A1 un tāpat kā šis autoceļš atrodas dabas parka „Piejūra” tuvumā. Rail Baltica dzelzceļa līnijas un tās ievadu un izvietojuma Rīgā alternatīvas, kuras tiks izvēlētas turpmākai izstrādei, tiks vērtētas arī ietekmes uz vidi novērtējuma procesā, ietverot ietekmes uz NATURA2000 teritoriju novērtējumu. Rail Baltica dzelzceļa izbūves ietekme uz Latvijas NATURA2000 teritorijām ir pilnībā novērtējama iepriekšminētajā IVN.

Dabas parks „Beberbeķi” (NATURA2000 teritorija) atrodas starp valsts autoceļiem Salaspils—Babīte (A5) un Rīga - Ventspils (A10), netālu no starptautiskās lidostas „Rīga” paplašināmās teritorijas. Valsts autoceļu savienošana ar Rīgas Ziemeļu transporta koridoru nākotnē palielinās transporta plūsmas pa autoceļiem. Valsts autoceļiem A5 un A10 rekonstrukcijai, kā arī Rīgas Ziemeļu transporta koridora (RZTK) izbūvei ir veikti ietekmes uz vidi novērtējumi¹⁰⁹. Valsts autoceļa A5 rekonstrukcija ir veikta, autoceļa A10 - posma rekonstrukcija 12,6 km ir pabeigta 2012. gadā. RZTK 3. un 4. posma ietekmes uz vidi novērtējumā¹¹⁰ secināts, ka plānotā RZTK trase (visas alternatīvas) atrodas pietiekami attālināti no dabas parka „Beberbeķi” un tā neatstās tiešu ietekmi uz šo dabas teritoriju.

Lidostas darbības paplašināšana ietekme uz vidi ir vērtēta Starptautiskās lidostas „Rīga” attīstības plāna 2012.-2036.gadam stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procesā¹¹¹. Vides pārskatā ir minēts, ka dabas parku „Beberbeķi” apdraud vai nākotnē var apdraudēt dabas parka teritorijas vērtību teritorijas atrašanās vieta tuvu Rīgai, pieaugošais apdzīvoto vietu skaits un izmēri dabas parka apkārtnē, teritorijas piesārņošana un citi faktori. Plašāk par lidostas paplašināšanas ietekmi tieši uz dabas parku skatīta nākamajā punktā.

Secinājums: Rīgas transporta infrastruktūras objektu ietekme uz vidi, tostarp, uz Pierīgas īpaši aizsargājamām dabas teritorijām daļēji jau ir vērtēta transporta infrastruktūras ietekmes uz vidi novērtējumos, starptautiskās lidostas „Rīga” attīstības plāna 2012.-2036.gadam stratēģiskajā ietekmes uz vidi novērtējumā. Šajos novērtējumos būtiskas negatīvas ietekmes uz Pierīgas (joslā no Rīgas administratīvās robežas līdz valsts autoceļiem A4 un A5) īpaši aizsargājamām dabas teritorijām nav konstatētas. Rail Baltica dzelzceļa un, ja nepieciešams, citu transporta infrastruktūras objektu izbūves ietekme uz Rīgā un Pierīgā esošajām Latvijas NATURA2000 teritorijām ir turpmāk vērtējama ietekmes uz vidi un/vai vai ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējumos.

- Stratēģijā uzsvērts, ka starptautiskā lidosta “Rīga” ir pilsētas attīstībai prioritārs nacionālas nozīmes transporta infrastruktūras objekts. Ilgtermiņa attīstības mērķa IM4. rezultatīvajos rādītājos līdz 2030. gadam ir plānots palielināt pasažieru apgrozījumu starptautiskajā lidostā “Rīga” līdz 12 milj. (2012.g. - 4,8 milj.), t.i. plānots palielināt pasažieru apgrozījumu 2,5 reizes. Stratēģijā iekļautajās transporta attīstības vadlīnijās ir iekļauta lidostas paplašināmā teritorija. Lidostas „Rīga” tuvumā Babītes pagastā (Babītes novads) atrodas dabas parks „Beberbeķi” (NATURA2000 teritorija).

¹⁰⁹ http://lvceli.lv/lat/sadarbibas_partneriem/normative_dokumenti/ietekmes_uz_vidi_novertejumi

¹¹⁰ Ietekmes uz vidi novērtējums automaģistrāles būvniecībai posmā no autoceļa A5 (Rīgas apvedceļš, Salaspils - Babīte) un A10 (Rīga - Ventspils) krustojuma līdz Daugavgrīvas ielai – Rīgas Ziemeļu transporta koridora 3. un 4. posms. Noslēguma ziņojums.SIA "Eirokonsultants", 2010.

¹¹¹ Starptautiskās lidosta „Rīga” attīstības plāns 2012.-2036.gadam stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums, SIA „Infraprojekti”, 2013. <http://www.riga-airport.com/uploads/files/Par%20lidostu/Vides%20parskats.pdf>

Dabas aizsardzības pārvalde, sniedzot atsaukumi par šo Vides pārskatu, ir ieteikusi vērtēt lidostas „Rīga” paplašināšanās ietekmi uz dabas parku „Beberbeķi”. Lidostas darbības paplašināšana Stratēģijā ir plānota laika periodā līdz 2030. gadam. Tās paplašināšanas ietekme uz vidi ir vērtēta Starptautiskās lidostas „Rīga” attīstības plāna 2012.-2036.gadam stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procesā. Vides pārskatā¹¹² saistībā ar lidostas darbību kā galvenie faktori, kas varētu ietekmēt dabas parka „Beberbeķi” teritoriju, ir norādīti emisiju un trokšņu palielināšanās lidlaukam piegulošajā teritorijā. Emisiju un trokšņu palielināšanās saistīta ar prognozēto lidojumu intensitātes būtisku pieaugumu. Vides pārskatā, balstoties uz sugu un biotopu ekspertu atzinumiem, secināts, ka lidojumu intensitātes palielināšanās un lidostas darbība tiešā veidā neapdraud dabas parka „Beberbeķi” izveidošanas mērķu īstenošanu. Netiešās ietekmes uz dabas parka „Beberbeķi” vērtībām saistītas galvenokārt ar vispārēju gaisa, ūdens, kā arī trokšņa piesārņojuma palielināšanos. Vides pārskatā atzīmēs, ka vienīgā ietekme varētu būt no emisiju, īpaši slāpekļa savienojumu, pieauguma, kas palielinātu vides piesārņojumu. Pārskatā ir izteikts viedoklis, ka gaisa piesārņojuma pieaugums varētu pasliktināt mežaudžu veselības stāvokli, kā arī veicināt dabiskiem priežu mežu biotopiem neraksturīga un nevēlama krūmu stāva attīstību un invazīvo sugu pastiprinātu izplatību. Īpaši tas varētu skart dabas parka ziemeļrietumu daļu, kas atrodas starp Rīgas–Jūrmalas šoseju un dzelzceļu (41. un 42. meža kvartāli), kur vairākos meža apgabalos konstatēti īpaši aizsargājami meža biotopi. Palielinoties piesārņotiem nosēdumiem no gaisa, var tikt veicināta Beberbeķu dzirnavezera eitrofikācija un pastiprināta tā aizauģšana. Palielinoties teritorijas aizauģšanai ar krūmiem, kas nav raksturīgi priežu mežiem, tajā skaitā invazīvās sugas – korintes izplatībai, varētu palielināties kopējo sastopamo putnu sugu skaits, taču šajā gadījumā par prioritāti uzskatāma veciem priežu mežiem raksturīgās faunas saglabāšana, kas saistīta ar Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamiem biotopiem. Īpaši nozīmīga ir piemērotu ligzdošanas un barošanās iespēju saglabāšana melnajai dzilnai, no kuras kaltajiem dobumiem atkarīgas vairākas citas īpaši aizsargājamas putnu sugas, kuru atgriešanās teritorijā principā ir iespējama (īpaši – attiecībā uz meža balodi). Vides pārskatā secināts, ka trokšņa pieaugums neatstās būtisku ietekmi uz putnu faunu, jo pētījumi liecina, ka putni ātri pie tā pierod. Iespējams, ka tas varētu samazināt dabas parka kā atpūtas vietas pievilcību, tomēr ir akcentēts fakts, ka būtisks trokšņa avots Beberbeķu dabas parkā ir arī Rīgas–Jūrmalas šoseja un dzelzceļš.

Lidosta „Rīga” attīstības plāna 2012.-2036.gadam Vides pārskata būtiskās ietekmes uz vidi sadaļā (6. nodaļā) vērtēšanai ir izdalīti šādi faktori: gaisa kvalitāte, virszemes ūdeņi, augsne un gruntsūdeņi, kā arī iedzīvotāji un sabiedrības veselība. Būtisko ietekmju vērtējumā nav konstatētas sagaidāmas būtiskas negatīvas ietekmes uz NATURA2000 teritoriju - dabas parku „Beberbeķi”.

Plānojot konkrētus lidostas paplašināšanas projektus, atkarībā no to satura un aktivitāšu komplektācijas, iespējams, ka to ietekme uz vidi tiek vērtēta sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējumā (LR likums „Ietekmes uz vidi novērtējums” 2. pielikums „Darbības, kurām nepieciešams sākotnējais izvērtējums” - 4) lidlauku būvniecība (visas darbības, uz kurām neattiecas šā likuma 1.pielikums „10. Jaunbūvējamās lidostas ar 2,1 kilometru garu vai vēl garāku skrejceļu”). Birojs, sniedzot atzinumu par šo Vides pārskatu, vērš uzmanību uz to, ka pašlaik (2014. g. Maijā) ir uzsākts ietekmes uz vidi novērtējums projektam “Starptautiskās lidostas “Rīga” infrastruktūras attīstības projekti līdz 2020.gadam”.

Secinājums: atbilstoši Starptautiskās lidostas „Rīga” attīstības plāna 2012.-2036.gadam stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskatā veikto novērtējumam starptautiskās lidostas „Rīga” paplašināšanai nav sagaidāma būtiska negatīva ietekme uz NATURA2000 teritoriju - dabas parku „Beberbeķi”. Ieviešot konkrētus lidostas paplašināšanas projektus, atkarībā no to aktivitāšu komplektācijas, ja nepieciešams, to ietekme uz vidi, tostarp, dabas parku „Beberbeķi” var tikt vērtēta sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējumā.

- Rīgā dabas parks „Piejūra” robežojas ar Rīgas Brīvostas teritoriju un plānotā ostas darbības rādītāju palielināšana liek domāt, ka līdz ar ostas darbības aktivizēšanos ir sagaidāma ietekme uz dabas parku „Piejūra” Rīgā. Taču Stratēģijā izdalītajā rīcības virzienā RV17 „Augoša daudzprofilu

¹¹² Starptautiskās lidosta „Rīga” attīstības plāns 2012.-2036.gadam stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums, SIA „Infraprojekti”, 2013. <http://www.riga-airport.com/uploads/files/Par%20lidostu/Vides%20parskats.pdf>

osta" plānotie, Programmā iekļautie pasākumi aptver ostas teritoriju pašreizējās robežās, lielā mērā skar ostas pārvaldības optimizāciju, informēšanu par kravu un pasažieru apkalpošanas iespējām un citiem pasākumiem. Tādēļ šajā SIVN nav iespējams identificēt ostas plānotās darbības sagaidāmo ietekmi uz dabas parku „Piejūra”. Ievērojot to, ka pasākumi programmā nesniedz plašu priekšstatu par to iespējamo saturu, tad, ja, attīstoties ostai, tiek ierosinātas darbības, kam ir iespējama būtiska negatīva ietekme uz dabas parku „Piejūra”, tā ir vērtējama ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējumu, ja Vides pārraudzības valsts birojs pieņem lēmumu par tā nepieciešamību.

Kā jau minēts, Programma detalizē Stratēģijas ieviešanas plānoto gaitu turpmākajiem 6 gadiem, investīciju plāns – 3 gadiem. Programmā aspekti, kas saistīti ar dabas teritoriju attīstību (priekšrocības, trūkumi, kā arī minētas prioritātes, galvenie uzdevumi, pasākumi/aktivitātes) ir iekļauti rīcības virzienā RV15 „Laba vides kvalitāte”. Rīcības virzienam noteikti vairāki ar dabas teritoriju izplatību saistīti rezultatīvie indikatori 2020.gadā. Piemēram, zaļo teritoriju īpatsvars no pilsētas kopējās teritorijas, degradēto zaļo teritoriju samazinājums, Rīgas sabiedrisko apstādījumu (dārzi, parki, skvēri) teritorijas, vidējais iedzīvotāju īpatsvars no kopējā iedzīvotāju skaita, kuriem 300m rādiusā ap dzīves vietu ir pieejamas dabas un apstādījumu teritorijas un 500 m rādiusā ap dzīves vietu ir pieeja ūdensmalai, vidējais ūdensmalu pieejamības un pieejamības kvalitātes vērtējums, iedzīvotāju vērtējums par dabas vides daudzumu un kvalitāti Rīgā kopumā. Attiecībā uz dabas teritorijām Programmā noteiktas vairākas prioritātes un principi: pilsētas zaļo teritoriju nesamazināšana un to kvalitātes uzlabošana, zaļo teritoriju pieejamības uzlabošana, ūdensobjektu izmantošanas daudzveidības un intensitātes paaugstināšana un jaunu videi draudzīgu apstādījumu uzturēšanas tehnoloģiju ieviešana. Savukārt, to ieviešanai turpmākajiem 6 gadiem ir noteikti 4 uzdevumi: nodrošināt efektīvu pilsētas dabas, apstādījumu un rekreācijas teritoriju apsaimniekošanu un labiekārtošanu (t.sk. ūdensmalas), saglabāt bioloģisko daudzveidību, veicināt videi draudzīgu rīcību iedzīvotāju vidū un nodrošināt ūdens resursu kvalitāti un aizsardzību. Rīcību plānā katram no uzdevumiem iekļauti pasākumi parku, skvēru, dabas parku, mežu apsaimniekošanas plānošanai un mežu teritoriju labiekārtošanai iedzīvotāju rekreācijas iespēju uzlabošanai, ūdenstilpju krastu infrastruktūras krastu attīstīšanai un labiekārtošanai, apstādījumu koncepcijas izstrādei un citi.

Publiskās ārtelpas revitalizācijas pasākumi ir plānoti arī rīcības virzienā RV9 „Kvalitatīva dzīves vide un pieejams mājoklis”. Tās ietvaros paredzēts īstenot Foruma „Radi Rīgu” publiskās ārtelpas projektu ieviešanu Ziepniekkalnā, Āgenskalnā, Čiekurkalnā, Bolderājā un Maskavas forštatē.

Investīciju plānā ar konkrētu finansu līdzekļu plānojumu iekļauti šādi projekti: Pils laukuma rekonstrukcija, Grīziņkalna un tam pieguļošā Miera dārza teritorijas revitalizācija, Anniņmuižas kultūras un atpūtas parka izveide, Kultūras un atpūtas parka „Mežaparks” attīstības programmas 1. posma realizācija un Piekrastes biotopu aizsardzība dabas parkā „Piejūra” (CoHaBit). Plānota arī Rīgas pilsētas dalība projektā „Pilsētvides ilgtspējīga atjaunošana” un „Inovatīvi pilsētvides risinājumi pilsētās ar nozīmīgu vēsturisku mantojumu”, Vecrīgas un vēsturiskā Rīgas centra pilsētvides objektu un teritoriju izpēte, inovatīvu pilsētvides problēmu risinājumu izstrāde, pilotprojektu izstrāde (līdz detālplānojuma vai tehniskā projekta līmenim), kas, var domāt, ka ietvers arī publiskās ārtelpas risinājumus un būs saistīti ar pilsētas prioritāšu ieviešanu attiecībā uz dabas teritorijām pilsētas centrā jeb Kodolā.

***Vērtējums:** Programmā ietvertie pasākumi detalizēti vērtējums iekļauts šā pārskata Pielikumā. Kopumā turpmākajam 6 gadu periodam plānotie pasākumi sekmēs pilsētas virzību uz Stratēģijā noteikto ilgtermiņa attīstības mērķu sasniegšanu un telpiskās perspektīvas ieviešanu attiecībā uz dabas teritorijām, šo teritoriju kvalitātes uzlabošanu. Programmā un investīciju plānā iekļautajiem pasākumiem kopumā ir sagaidāma pozitīva, tieša vai netieša, vidēja termiņa ietekme uz dabas teritoriju kvalitāti un to vienotības nodrošināšanu. Uzturot un saglabājot konkrēto projektu rezultātus nākamajiem plānošanas periodiem – ilgtermiņa ietekme. Lokāla vai apkaimes līmeņa ietekme.*

KOPUMĀ šajā plānošanas stadijā var pozitīvi vērtēt Stratēģijā iekļautās pamatnostādnes, attīstības virzienus un vadlīnijas attiecībā uz dabas struktūru plānoto izmantošanu, taču jāuzsver, ka pozitīvu rezultātu ilgtermiņā attiecībā uz dabas teritoriju kvalitātes, daudzveidības, ilgtspējīgas izmantošanas un vienotības nodrošināšanu var sniegt tikai konkrētas rīcības, realizētie projekti un to rezultāti,

Pašvaldībai ir jāpārtrauc to ieviešanas gaita un mērķu sasniegšana, kā arī jāvirza katras dabas teritoriju struktūras elementa mērķtiecīga attīstība atbilstoši telpiskajā perspektīvā iekļautajām vadlīnijām Stratēģijas darbības laikā gan plānojot dabas teritoriju apsaimniekošanu pilsētas līmenī un apkaimēs, gan arī sagatavojot darba uzdevumus, izstrādājot, saskaņojot, un realizējot labiekārtošanas projektus. Lai īstenotu vienotas dabas struktūras funkcionēšanu, pašvaldībai ilgtermiņā ir jāplāno un jāveic pasākumi sadarbībai ar zemes īpašniekiem, lai praktiski ieviestu dabas struktūru saglabāšanu, uzturēšanu, ja nepieciešams, izveidi katrā zemes īpašumā, vienojoties ar zemes īpašniekiem par tādiem attīstības risinājumiem, kas nodrošinātu it īpaši zaļo koridoru un taku funkciju ieviešanu.

Rīgas transporta infrastruktūras objektu ietekme uz vidi, tostarp, uz Pierīgas īpaši aizsargājamām dabas teritorijām daļēji ir vērtēta transporta infrastruktūras ietekmes uz vidi novērtējumos, starptautiskās lidostas „Rīga” attīstības plāna 2012.-2036.gadam stratēģiskajā ietekmes uz vidi novērtējumā. Šajos novērtējumos būtiskas negatīvas ietekmes uz Pierīgas (joslā no Rīgas administratīvās robežas līdz valsts autoceļiem A4 un A5) īpaši aizsargājamām dabas teritorijām nav konstatētas. Rail Baltica dzelzceļa un, ja nepieciešams, citu transporta infrastruktūras objektu izbūves ietekme uz Rīgā un Pierīgā esošajām Latvijas NATURA2000 teritorijām ir turpmāk vērtējama ietekmes uz vidi un/vai vai ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējumos.

Ieviešot Stratēģiju, ieteicams izvērtēt un integrēt attīstības projektos ilgtspējīgas būvniecības principus, kur kā ilgtspējīgas attīstības jomas saistībā ar dabas teritorijām tiek skatītas zemes izmantošana un bioloģiskā daudzveidība (arī attiecībā uz labiekārtotām apstādījumu teritorijām vai lielāku objektu daļu esošo dabas teritoriju attīstību, ar atbilstošiem apsaimniekošanas pasākumiem radot labvēlīgus apstākļus dabas daudzveidības palielināšanai). Latvijā ilgtspējīgas būvniecības novērtēšanas un sertifikācijas sistēmas izveide ir uzsākšanas stadijā. Par bāzi tai pašlaik tiek izmantota BREEAM (British Research Establishment's Environmental Assessment Method) Europe Commercial 2009 metodika ar pielikumu Latvijai BREEAM-LV (<http://www.ibp.lv/lv/sertifikacija/breeam-lv/>). Šo jomu Latvijā koordinē biedrība „Latvijas Ilgtspējīgas būvniecības padome”(LIBP)¹¹³.

Tāpat arī plānojot publiskās ārtelpas attīstību konkrētās vietās, tematiskajos plānojumos, lokālplānojumos, detālplānojumos un būvprojektos, lai nodrošinātu ūdens resursu ilgtspējīgu izmantošanu, ir ieteicams izvērtēt un, ja iespējams ieviest lietusūdeņu un virszemes noteces ūdeņu ilgtspējīgas apsaimniekošanas risinājumus (plašāka informācija www.drainforlife.eu), uzkrājot lietusūdeņus un plānojot tos iesaistīt teritorijas apsaimniekošanā. Jāpiebilst, ka pašlaik šādi risinājumi tiek izskatīti plānojot Skanstes apkaimes attīstību.

Stratēģijās ieviešanas efektivitātes uzraudzības nolūkiem, ieteicams iekļaut ar dabas teritoriju kvalitāti un to bioloģisko daudzveidību saistītus indikatorus (pašlaik Stratēģijā kā uzraudzības indikators ietverta dabas teritoriju kopējā platība, %, plānojot, ka 2030.g. tā nav samazinājusies). Tā kā Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030.g. akcentē dabas teritoriju struktūras vienotību kā attīstības virzienu, ieteicams detalizētāk vērtēt zaļo koridoru, ūdensmalu teritoriju attīstību, to apstādījumu un bioloģiskās daudzveidības kvalitāti, nosakot kā kritērijus gan platības, kurās, ieviešot Stratēģiju un Programmu, tiek atjaunotas šīs dabas struktūras vai savienojumi, gan arī izvērtēt biotopu daudzveidību, kopējo sugu sastāvu (sugu kopējais skaits, indikatorsugu skaits), bioloģiskai daudzveidībai nozīmīgu indikatorsugu klātbūtni un izmaiņas konkrētās pasākumu realizācijas vietās pirms un pēc pasākuma ieviešanas. Detalizētāka bioloģiskās daudzveidības aspekta iestrāde pilsētas vides monitoringa programmā ir veicama, konsultējoties ar sertificētiem sugu un biotopu ekspertiem (saraksts http://www.daba.gov.lv/public/lat/dati1/dabas_ekspertu_registrs/#Registrs), kā arī izvērtējot un pielietojot BREEAM-LV ietvertos principus.

¹¹³ LIBP vīzija - 2030 gadā Latvija ir ierindojusies pasaules ilgtspējīgāko valstu augšgalā, un ievieš ilgtspējīgu politiku un praksi ne tikai valsts līmenī, bet arī piedāvā attiecīgās zināšanas un pieredzi eksportā. LIBP misija- nodrošināt sabiedrības izpratni par ilgtspējīgu būvniecību un tās pielietošanas iespējām. Panākt ilgtspējīgas būvniecības principu ieviešanu Latvijas būvniecības politikā un praksē. Plašāka informācija <http://www.ibp.lv/lv/par-mums/>

6.4. Ietekme uz kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību

Rīgas vīzijas izklāstā uzsvērts, ka pilsēta virzīsies tā, lai 2030. gadā tā būtu „ar vitālām apkaimēm un saglabātu kultūrainavu” un „ar izcilu kultūrvidi un pilsētnieku radošumu”. Atbilstoši Stratēģijas pamatnostādņēm, kultūrvidē, ainava un kultūras mantojums ir nākotnes Rīgas attīstības sastāvdaļa. Šī joma Stratēģijā ir tieši saistīta ar pilsētas ilgtermiņa attīstības mērķa IM3 „Ērta, droša un iedzīvotājiem patīkama pilsētvidē” ieviešanu, nodrošinot to, ka 2030. gadā ir notikusi pilsētas renesanse, kas nozīmē to, ka: *„Pilsētas laikmetīgais tēls harmoniski sadzīvo ar autentisko kultūrvēsturisko mantojumu, saglabājot pilsētas šarmu. Pilsētas ainavā ir pamanāmi vairāki jauni attīstības akcenti, centra daļas zīmīga šķautne ir dzīvīgā Daugavas telpa, bet kopumā, pilsēta attīstās kompakti, galvenokārt uz jau iepriekš urbanizēto un degradēto teritoriju pamata, veidojot vitālas, sakārtotas un dzīvas teritorijas.”* Pilsētas izaugsme, šajā kontekstā netieši, atsevišķos gadījumos – tieši, ir saistīta ar pārējiem pilsētas ilgtermiņa attīstības mērķiem: IM1 „Prasmīga, nodrošināta un aktīva sabiedrība (multikulturāla sabiedrība, valsts un pilsētas vēstures apziņa, attīstīts kultūras iestāžu tīkls), IM2 „Augoša, inovatīva, atvērta un eksportspējīga ekonomika (industriālo teritoriju attīstība) un M4 „Rīga - starptautiski atpazīstama nozīmīga un konkurētspējīga Ziemeļeiropas metropole” (iekļaušanās Ziemeļeiropas un Baltijas jūras reģiona metropoļu sadarbības telpā, Eiropas kultūras galvaspilsētas statuss – viens no pilsētas attīstības virzošais faktoriem). Ieviešot Stratēģiju, saistībā ar kultūrvēsturisko un ainavu saglabāšanas un attīstības jomu kopumā ir sagaidāmas šādas galvenās ietekmes:

- Stratēģijas struktūrplāns, akcentējot svarīgākos pilsētas telpiskos un funkcionālos mezglus, definē pilsētas interešu virzienus, kuri tiek noteikti kā prioritāri investīcijām. Veidojot kompaktu pilsētu, augsta prioritāte ir piešķirta esošā RVC teritorijas revitalizācijai, kā prioritārās attīstības teritorijas tiek definētas Maskavas forštates revitalizācija, pilsētas centrālā biznesa rajona attīstība Skanstes apkaimē, iepretim Vecrīgai tiek plānots zinātnes un izglītības centrs, Latvijas Nacionālā bibliotēka, Zinātnes un pašvaldības centra attīstība Torņakalnā, Zinātnes centra attīstība Ķīpsalā, potenciālais Akustiskās koncertzāles projekts, un citi teritorijas enkurobjekti. Ievērojot Daugavas salu ainavisko nozīmi, Zaķusalas un Lucavsāls teritorijas tiek iekļautas pilsētas stratēģiskajā rezervē, plānojot nostiprināt to ekonomiski pamatotākos risinājumus Rīgas teritorijas plānojumā. Struktūrplānā attēlots arī galveno loģistikas un ražošanas attīstības teritoriju izvietojums, Rīgas brīvostas teritorija, uzsvērtā dzīvojamās vides revitalizācija padomju laikos projektētajos mikrorajonos, pilsētas centrālās daļas atbrīvošana no tranzīta satiksmes, Rīgas brīvostas iekļaušana, plānots izbūvēt vienu jaunu Daugavas šķērsojumu, tai pašā laikā mazinot maģistrālo ielu fragmentāro raksturu Rīgā, dabas teritoriju struktūra, pilsētas rekreācijas vērtības - Mežaparks un Rīgas jūras līča piekraste un citi aspekti.

Šo attīstības virzienu un prioritāro projektu ieviešana, pilsētas kā kompaktas Ziemeļeiropas un Baltijas reģiona metropoles attīstība, padomju laika apbūves revitalizācija, degradēto teritoriju iesaiste pilsētas attīstībā, transporta sistēmas maiņa un citi virzieni to ieviešanas gadījumā būtiski mainīs pilsētas koptēlu 2030. gadā un tādejādi ietekmēs pilsētas kultūrvidi un ainavu. Stratēģijā uzsvērts, ka plānojot pilsētas attīstību būtiski ir, lai ainavas pārveides procesā netiktu pārveidoti tās vērtību veidojošie elementi. Šis uzstādījums un tā īstenošana Stratēģijās darbības laikā nodrošinātu vērtīgo ainavu saglabāšanu.

Vērtējums: tieša un/vai netieša, ilgtermiņa ietekmes uz pilsētas kultūrvēsturisko vidi, kultūras mantojumu un ainavu. Ievērojot to, ka izmaiņas tiek noteiktas pilsētas struktūrplānā, kas konceptuāli nodrošina Stratēģijā definētās vīzijas, ilgtermiņa mērķu ieviešanu laikā un telpā, sagaidāmā ietekme ir uzskatāma par pozitīvu.

- Telpiskās attīstības perspektīvā nozīmīgākās Rīgas kultūrvēsturiskās un ainavu telpas ir izdalītas atsevišķā telpisko struktūru grupā. Stratēģijā uzsvērts, ka līdz šim Rīgas pilsētā dažādos plānošanas dokumentos augsta vērtība ir bijusi piešķirta Rīgas vēsturiskā centra panorāmai un siluetai, skatu perspektīvām uz Rīgas vēsturisko centru, kā arī skatiem pāri Daugavai. Stratēģijā noteiktie nākotnes attīstības ainavu areāli definēti plašāk, tajos iekļaujot kultūrvēsturiski nozīmīgas un ainaviski vērtīgas pilsētas teritorijas: apbūves aizsardzības zonas, vēsturiskās industriālās teritorijas ap pilsētas centra dzelzceļa loku, meža parkus, meža kapsētu ainavas, piejūras ainavu telpas, Brīvības lielceļa ass ainavu, Rīgas centra Daugavas rekreatīvo pilsētvides

ainavu telpu, Daugavas ostas ainavu telpu, lielmēroga mikrorajonu apbūvi, apkaimes un to centrus, kā arī radošos kvartālus.

Kultūrvides un ainavu telpas izpratnes paplašināšana un atbilstošu vadlīniju un struktūras iekļaušana Stratēģijā akcentē jaunās tendences, pilsētas telpiskajā struktūrā iekļaujot kultūrvēsturiski nozīmīgas un ainaviski vērtīgas teritorijas visā pilsētā, un šīs telpiskās struktūras nozīmību pilsētas attīstībā. Ainavu telpu izdalīšana telpiskajā attīstības perspektīvā ir balstīta uz 2010. gadā Rīgas pašvaldībā veikto pētījumu „Rīgas pilsētas ainavu teritoriju izdalīšana, analīze un novērtēšana” (LU Ģeogrāfijas un zemes zinātņu fakultāte). Pētījums veikts, lai nodrošinātu Eiropas ainavu konvencijas prasību īstenošanu Rīgā. Ietverot Rīgas daudzveidīgās ainavu telpas telpiskās attīstības perspektīvā, pašvaldība apliecina to, ka ainavas ir Rīgas pilsētvides, kultūras un dabas mantojuma sastāvdaļa, kura turpmāk tiks integrēta pārējos pašvaldības plānošanas dokumentos (attīstības programmā, teritorijas plānojumā).

Vērtējums: tieša un/vai netieša, ilgtermiņa ietekme uz pilsētas kultūrvēsturiski un ainaviski nozīmīgajām teritorijām, jo tiek nodrošināta to integrēšana Rīgas pilsētplānošanas politikas dokumentos un tādā veidā tiek nodrošināta Eiropas ainavu konvencijas prasību ieviešana Rīgā. Ievērojot to, ka izmaiņas tiek noteiktas kā attīstības virziens pilsētas telpiskajā struktūrplānā, kas ir balstīts uz iepriekš veiktu pilsētas ainavu izvērtējumu un analīzi un konceptuāli nodrošina Stratēģijā definētās vīzijas, ilgtermiņa attīstības mērķu ieviešanu laikā un telpā, sagaidāmā ietekme ir pozitīva.

Stratēģijā ir sniegta informācija par telpiskajā perspektīvā izdalītajiem Rīgas kultūrvēsturiskās un ainavu telpas elementiem, to nozīmību un definētas vispārējās attīstības vadlīnijas. To sagaidāmās ietekmes vērtējums ir sekojošs:

- Telpiskās attīstības perspektīvā iekļautas vairākas telpas, kurām ir *vēsturiska un kultūrvēsturiska nozīme*. Tajā izdalīta *Vecrīga* (neskarta viduslaiku un vēlāko laiku pilsētbūvnieciskā struktūra un būves, Eiropas kultūras mantojums, Vecrīgas ainavas siluets, panorāma skatos no Daugavas, Pārdaugava u.c.). *UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā iekļautais Rīgas vēsturiskais centrs* - pilsētbūvnieciskais piemineklis, kas iekļauts UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā. *Rīgas Vēsturiskā centra aizsardzības zona*. Tās izveidošanas galvenais nolūks ir nodrošināt RVC ainavisko un pilsētas mēroga kultūrvēsturisko vērtību aizsardzību un saglabāšanu. Vecrīgas, Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas kultūrvēsturiskā mantojuma un ainaviskās kvalitātes aizsardzība un attīstība ir noteikta Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas (RVC AZ) teritorijas plānojumā. Teritorijas aizsardzību nosaka „Rīgas vēsturiskā centra saglabāšanas un aizsardzības likums” (20.05.2005.).

Apbūves aizsardzības zonas - autentiskas pilsētvides teritorijas, kas prasa īpašu pieeju plānošanā, kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanā un publiskās ārtelpas veidošanā. Telpiskajā perspektīvā noteikts, ka jaunu elementu parādīšanās apbūvētā ainavā vai arī esošo pārveidei jānotiek, ievērojot apkārtējo ainavu, tās mērogu, kompozīciju un raksturu. *Vēsturiskās industriālās teritorijas ap pilsētas centra dzelzceļa loku* (raksturīga ainava senāk industriālajā Rīgas priekšpilsētā, ar 19.gs. 2. p. un 20. gs. 1. p. ražošanas apbūvi ap dzelzceļa loku). Stratēģijā noteikts, ka kultūrvēsturiskās nozīmes industriālo mantojumu ir nepieciešams saglabāt kā tipisku Rīgas ainavas elementu, ēkas izmantot saprātīgai transformācijai t.sk. publiskai funkcijai, izstrādājot ekonomiski motivējošus instrumentus un kompleksu revitalizācijas programmu šo teritoriju reaktivācijai.

Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas, apbūves aizsardzības zonu un vēsturiskās industriālās teritorijas ap pilsētas centra dzelzceļa loku iekļaušana telpiskajā struktūrā sekmē nozīmīgāko kultūrvēsturisko vērtību aizsardzības integrēšanu pilsētas turpmākajā attīstības periodā, pilsētas atpazīstamības un RVC arheoloģiskā mantojuma un kultūrslāņa, it īpaši, valsts nozīmes arheoloģijas pieminekli „Vecrīgas arheoloģiskais komplekss” kā vēstures un izziņas avota palielināšanu ilgtermiņā.

Vērtējums: pozitīva, tieša un ilgtermiņa ietekme uz pilsētas vēsturiski un kultūrvēsturiski nozīmīgo un vērtīgo teritoriju saglabāšanu, integrēšanu Rīgas 2030. g. pilsētvidē.

- Telpiskajā attīstības perspektīvā izdalītas vairākas vērtīgas dabas teritoriju ainavu telpas. *Meža parki*, kas raksturo pilsētas dabisko ainavu – kāpu reljefu un priežu audzes. Vadlīnijās noteikts, ka tie ir jāveido par ekoloģiski un estētiski augstvērtīgām pilsētas mēroga dabiska meža parka ainavām, ar daudzfunkcionālām izmantošanas iespējām iedzīvotāju atpūtai. Tajos ir jāsaglabā dabiskā meža ainava, bet jāpaaugstina teritorijas izmantošanas iespējas tūrismā un rekreācijā. *Meža kapsētu ainava* ir kultūrvēsturiski nozīmīga brīva plānojuma priežu meža kapsētu ainava. Attiecībā uz turpmāko attīstību Stratēģijā minēts, ka galvenais mērķis ir kultūrvēsturisko ainavas elementu atjaunošana un memoriālā ansambļa estētiskās kvalitātes paaugstināšana. Piejūras ainavu telpa, kurā ietilpst apmežoto kāpu masīvi un Rīgas jūras līča pludmales zona, kas atrodas dabas parkā „Piejūra”. To papildina teritoriāli plašākie valsts aizsardzībā esošie vēstures pieminekļi Rīgā - Komētforta dambis un Daugavas grīvas krastu fortifikācijas būvju komplekss. Stratēģijā uzsvērts, ka teritorijas apsaimniekošana ir veicama atbilstoši dabas aizsardzības plānam, izstrādājot jaunu plānu lielāka uzmanība ir jāpievērš parka teritorijas izmantošanas iespēju palielināšanai rekreācijas un tūrisma attīstībai, tanī skaitā automašīnu novietņu izbūvēšanai un labiekārtotu taku izveidošanai.

Izdalot dabas teritoriju ainavu telpas kā telpiskās attīstības perspektīvas elementus, Rīgas pašvaldība atzīst to nozīmību pilsētas dzīvē un turpmākajā attīstībā, radot priekšnoteikumus to ilgtspējīgai attīstībai. Ainavu telpu apsaimniekošana, raksturīgās ainavas uzturēšana, veidošana un kopšana ir risināma konkrētu dabas teritoriju struktūras elementu apsaimniekošanas plānu (dabas parks „Piejūra”, meži) un labiekārtošanas projektu ietvaros, izstrādes laikā veicot to sabiedrisko apspriešanu (gan normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos, gan arī citos) un uz klausot Rīgas iedzīvotāju viedokli par plānotajiem risinājumiem.

Vērtējums: pozitīva, tieša un/vai netieša, ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju ainavu telpām, jo tiek atzīta to ainaviskā vērtība un nozīmība pilsētas turpmākajā attīstībā un noteiktas galvenās vadlīnijas dabas ainavu telpu attīstīšanai.

- Asis. Rīgas ainavu struktūrā ir izdalītas divas galvenās asis: dabas veidotā Daugava un cilvēku veidotais Brīvības lielceļš. *Brīvības lielceļa ass ainava* vērojama no pilsētas robežas līdz tā saskarei ar Daugavu. Stratēģijā uzsvērts, ka svarīgi ir saglabāt katra Brīvības lielceļa posma – gatves, ielas un bulvāra unikālo pilsētbūvniecisko situāciju un uzlabot publiskās ārtelpas kvalitāti. *Rīgas centra Daugavas telpa* ir lielākā un centrālā publiskā ārtelpa, kuras lietotāju skaits nemitīgi pieaug. Plānots, ka nākotnē rosība Rīgas centra Daugavas telpā papildinās pilsētas sauszemes daļas dzīvi un būs dabisks tās turpinājums, tāpēc plānots pārkārtot pašlaik esošo kuģišu piestātņu vietas, veicināt dažādu estētiski augstvērtīgu pastāvīgu un pagaidu būvju attīstību. Akmens tiltu plānots attīstīt kā skatupunktu uz Vecrīgas torņu siluetu, tāpēc ilgtermiņā tas jāpārvērš par gājēju un sabiedriskā transporta tiltu. *Daugavas rekreatīvā pilsētvides ainavu telpa* - Daugavas telpa gan ūdenī, gan virs tā. Plānots, ka šī ainavu telpa papildinās rekreācijas zaļo koridoru no Vecrīgas līdz Dārziņiem, iekļaujot sevī veloceliņu, kā arī stāvlaukumus, skatu laukumus/platformas dažādas, daudzveidīgas piekļuves vietas Daugavai, peldvietas, laivu ielaišanas vietas u.c. Stratēģijā noteikts, ka šajā telpā jāattīsta piestātnes, krastmalas laipas un citi risinājumi, telpa virs Daugavas izmantojama ar gaisa telpu saistītiem pasākumiem, ziemā - zemledus makšķerēšanai, slēpošanai un pastaigām. *Daugavas ostas ainavu telpa* - saistīta ar Rīgas brīvdabas aktivitātēm, kā arī ar jahtu, kuteru un zvejnieku darbību. Stratēģijā uzsvērts, ka, optimizējot un atsevišķās vietās intensificējot ostas darbību, būtiski ir veidot un attīstīt publiskas piekļuves vietas Daugavas ostas ainavu telpai, kur pietuvināties aktivitātē šajā telpā (vērot kuģus, jahtas, laivas vai regates, attīstīt infrastruktūru laivu ielaišanas vietām).
- Daugavas un Brīvības lielceļa ass ainavu telpas izdalīšana telpiskajā struktūrā nostiprina šo ainavu telpu turpmākās attīstības virzienu un akcentē to daudzveidīgumu, arī dažādās izmantošanas iespējas. Brīvības lielceļa ass ainavas attīstīšanas gadījumā nozīmīga ir katra tās posma pilsētbūvnieciskās situācijas izvērtēšana un vērtību saglabāšana, vienlaikus uzlabojot publiskās ārtelpas kvalitāti. Saistībā ar Daugavu, pretstatā līdz šim plānošanas dokumentos ietvertajai Daugavas skatu telpai pie Rīgas vēsturiskā centra, turpmāk kā ainaviskā vērtība tiek noteikta visa Daugava, tajā izdalot pavisam 3 ainavu telpas ar atšķirīgu raksturu un vērtībām – RVC klātbūtne, osta un pilsētvides rekreācijas telpa. Stratēģijas vadlīnijās noteikta publiskās ārtelpas, ūdensmalu un pieejas ūdeņiem attīstība saistībā ar dabas teritoriju labiekārtojumu, kura izvide un aktivitāšu

piesaiste Daugavas telpai izmainīs tās ainavu, atspoguļojot Rīgas 2030.g. vērtības attiecībā uz pilsētvides kvalitāti, ainavas nozīmību un ūdeņu, tostarp publisko ūdeņu pieejamību. Vadlīnijās noteikts, ka, „lai veicinātu Daugavas centra telpas integrāciju ikdienas dzīvē nepieciešams izveidot publiskās ārtelpas loku - Vanšu tilts, Daugavas krastmala, Spīķeru promenāde, Salu tilts, Mūkusalas promenāde, LNB, AB dambis, Āgenskalna līcis Vanšu tilts. Šai telpā sauszemes aktivitātes mijiedarbojoties ar aktivitātēm uz ūdens veicinātu viena otru un kopā veidoto spēcīgu un dzīvīgu publisko telpu. Vienlaikus Stratēģijā uzsvērts, ka apbūvei Daugavas centra telpā jārespektē Daugavas senkrastu reljefs un publiskām ārtelpām jābūt vērstām uz piekļuves uzlabošanu Rīgas centra Daugavas telpai. Šo vadlīniju ieviešana, īpaši attiecībā uz Daugavas ainavu telpu, nākotnē izmainīs Rīgas ainavu, sekmēs pilsētas atpazīstamību un Daugavas pieejamību.

Daugavas ainavu telpas attīstības vadlīnijas ir cieši saistītas arī ar dabas teritoriju struktūru attīstību un ūdeņu vides kvalitātes nodrošināšanu. Rīgas ūdeņu un ūdensmalu pieejamība ir izvērtēta pētījuma „Pilsētvides attīstību raksturojošo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība Rīgas 55 apkaimēs” (Datorkarte”, 2012.g.) SUS ietvaros. Rīgas vēsturiskā centra teritorijas plānojuma grozījumu izstrādes laikā ir veikts pētījums „Priekšlikumi un rekomendācijas Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu grozījumiem ūdens teritoriju un krastmalu izmantošanai” (SIA „EgG, 2010.), kurā izvērtēta Rīgas ūdensmalu un krastmalu izmantošana un izstrādāti priekšlikumi to izmantošanas nosacījumiem. Plānojuma grozījumu izstrādes laikā gan sabiedrības, gan profesionāļu vidū ir notikušas diskusijas par dažādu pastāvīgu un pagaidu būvju (tostarp arī mazās arhitektūras formas, atpūtas labiekārtojums, laivu piestātnes, arī restorāni un kafejnīcas uz peldošām platformām) attīstību uz ūdeņiem un ūdensmalās, it īpaši Rīgas centra Daugavas ainavu telpā. Diskusija par ūdensmalu izmantošanu un TIAN iekļaujamajiem nosacījumiem 2012. gadā ir notikusi arī Latvijas Arhitektu savienībā. Rīgas dome 2013. gada 19. martā ir pieņēmusi lēmumu Nr.5970 „Par Rīgas domes 20.12.2005. saistošo noteikumu Nr.34 "Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi" un Rīgas domes 07.02.2006. saistošo noteikumu Nr.38 "Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi" grozījumu galīgās redakcijas apstiprināšanu” (šā vides pārskata sagatavošanas laikā ir apstiprināta galīgā redakcija, notiek sabiedrības informēšana, teritorijas plānojuma grozījumiem ir veikts SIVN, saņemts Biroja atzinums). Teritorijas plānojuma materiālos ir iekļauts 20. pielikums „Publiski pieejamās krastmalas un ūdens teritoriju izmantošana” un Rīgas teritorijas izmantošana un apbūves noteikumos ir definētas peldošas būves un peldmājas, laipas, laivu un jahtu ostas, piestātnes, iekļautas prasības piestātnēm, peldošo būvju un māju teritorijām, kuras atļauts ierīkot 20. pielikumā norādītajās vietās. Apbūves noteikumu 2.31. un 2.32. daļās noteiktas prasības, ūdeņu pieejamības nodrošināšanai, laipu konstrukcijām, dzeramā ūdens apgādes un notekūdeņu centralizētas ūdensapgādes risinājumiem. Tādējādi jau teritorijas plānojumā un to grozījumu izstrādē uzsākta Stratēģijā noteikto prioritāšu ieviešana, nostiprinot prasības TIAN. Ūdensmalu un ūdens telpas iesaiste publiskās ārtelpas labiekārtojumā un aktivitātēs nav izplatīta pieeja ūdeņu apsaimniekošanā Rīgā un arī citās Latvijas pilsētās. Tādēļ ir jāturpina skaidrot, diskutēt ar speciālistiem par šo ūdeņu izmantošanas veidu vides, ainaviskajiem un estētiskajiem aspektiem, izstrādāt un ieviest piemērus (pilotprojektus), lai demonstrētu veidus, kā šādos objektos tiek nodrošināt vides prasību ievērošanu (notekūdeņu savākšanas un attīrīšana/nodošana attīrīšanai, kvalitatīva dzeramā ūdens apgāde, atkritumu savākšana u.c.), dabas daudzveidības saglabāšanu un veicināšanu.

Vērtējums: tieša un/vai netieša, ilgtermiņa ietekme uz Brīvības ielas un Daugavas ainavu telpām, jo tiek atzīta to ainaviskā vērtība un nozīmība pilsētas ainavu telpiskajā struktūrā, noteiktas vadlīnijas šo ainavu telpu attīstībai. Jāuzsver, ka Daugavas ainavu telpu plānoto attīstības virzienu ieviešana ir cieši saistīta ar dabas teritoriju struktūras „zaļie koridori un ūdensmalas”, kā arī vides kvalitātes jomu. Nodrošinot vides aizsardzības prasību ievērošanu – neitrāla vai pozitīva ietekme uz dabas teritorijām(tās labiekārtojot, attīstot savienojumus vienotā dabas teritoriju struktūrā utml.), ūdeņu kvalitāti, atkritumu apsaimniekošanas pasākumu realizācijas vietās, ilgtermiņā Daugavas ainavu telpas teritorijā – pilsētas līmenī.

- Dzīvojamās vides ainavu telpas. Stratēģijā kā telpiskās struktūras kategorija izdalīta *lielmēroga mikrorajonu apbūves ainava*, kas atspoguļo padomju laikā pilsētā veidojušos apbūvi. Atzīstot tās kompozīcijas pozitīvās īpašības, Stratēģijā uzsvērts fiziskās infrastruktūras un ēku sliktais stāvoklis,

kā arī potenciāls kļūt par ekoloģiski un estētiski kvalitatīvas pilsētas dzīvojamās apbūves ainavu, kuras attīstības prioritāte ir kvalitatīvas dzīves telpas izveidošana pilsētas iedzīvotājiem. Vadlīnijās plānots, ka šajos rajonos pēc iespējas jācenšas saglabāt vēsturisko plānojumu struktūru un dabiskos ainavas elementus (reljefu, kokus). Jānodrošina apstādījumu un ārtelpas attīstība, veidojot teritorijas, kas perspektīvā varētu kalpot, kā apkaimes nozīmes publiskie parki vai skvēri. Izstrādājot ēku siltināšanas projektus, jānodrošina stilistiski vienāds fasādes risinājumi, jāsekmē zemju konsolidācijas jautājumu risināšana publiskās ārtelpas apsaimniekošanas uzlabošanai. *Apkaimes un to centri.* Rīgas kultūrvēsturiskās struktūras pamatā ir 58 dzīvojamās apkaimes. Stratēģijas īstenošanas laikā apkaimēs ieteicams definēt apkaimju centrus. Noteikts, ka tiem var būt telpiska, funkcionāla, sociālā vai rekreatīva nozīme. Centri ir nosakāmi socializēšanās mezgļpunktos, jeb vietās, kur būs iespējams attīstīt publisko telpu visiem apkaimes iedzīvotājiem. *Radošie kvartāli* ir uzņēmīgu pilsētnieku iniciētas aktivitātes, kas maina pilsētas publisko telpu, veido jaunu vides estētiku un motivē cilvēku sanākšanu kopā, kas vairo Rīgas kultūrvides potenciālu Ziemeļeiropā.

Ainavu telpiskajā struktūrā iekļaujot pilsētas dzīvojamās vides ainavas, pašvaldība apņemas rūpēties par pilsētas ainavu telpām visā pilsētā, ainavu uzskatot par pilsētvides un rīdzinieku dzīves vides sastāvdaļu. Līdz ar plānoto pilsētas apbūves revitalizāciju, tās ieviešanas gadījumā lielmēroga apbūves dzīvojamajos rajonos un apkaimēs mainīsies arī publiskā ārtelpa un ainava. Radošo kvartālu attīstības veicināšana akcentēs apkaimes identitāti, stimulēs to attīstību, dažādos un paaugstināta pilsētas ainaviskā vērtība.

Vērtējums: pozitīva, tieša un/vai netieša, ilgtermiņa ietekme gan pilsētas, gan apkaimju līmenī uz daudzdzīvokļu mikrorajonu un apkaimju ainavu telpām, to revitalizāciju un identitātes veidošanu.

Pozitīvi pilsētas ainavu telpu kontekstā ir vērtējams tas, ka transporta infrastruktūras attīstības perspektīvā (Stratēģija) ir iekļautas vietas, kur jānodrošina „zaļo koridoru savienojumi un skatu perspektīvas gar maģistrālēm” (24. attēls).

Attīstības programmā attiecībā uz vēsturiskās, kultūras un ainavu telpas attīstību visā pilsētā ir plānoti pasākumi rīcību virzienos RV14 „Pilsētas specifisko teritoriju jautājumu risināšana”, RV15 „Laba vides kvalitāte”, RV9 „Kvalitatīva dzīves vide un pieejams mājoklis”, RV3 „Atpazīstama un iesaistoša kultūrvide”, kā arī RV17 „Augoša daudzprofilu osta”. Tie ir vērsti uz pilsētas dzīvojamās vides revitalizācijas uzsākšanu, dabas teritoriju apsaimniekošanu (aprakstīti iepriekšējā nodaļā), ostas, pilsētas infrastruktūras un arī kultūrvides attīstību un kopumā vidējā termiņā (saglabājot rezultātus – ilgtermiņa ietekme), gan tieši, gan netieši pozitīvi vai neitrāli ietekmēs pilsētas ainavu telpas (Pasākumu vērtējumu skatīt Pielikumā). Jāatzīmē, ka programmas rīcības virzienā RV9 „Kvalitatīva dzīves vide un pieejams mājoklis” izvirzīti vairāki uzdevumi: veicināt nolietotā daudzdzīvokļu dzīvojamā fonda renovāciju, veicināt esošo Rīgas daudzdzīvokļu dzīvojamo rajonu renovāciju un labiekārtošanu un veicināt publiskās ārtelpas revitalizācijas pasākumus. To ieviešanai plānoti pasākumu kopumi: „Organizēt renovācijas paraugprojektu izstrādi biežāk sastopamām (12) tipveida ēku sērijām; izvērtēt esošo situāciju daudzdzīvokļu dzīvojamo māju rajonos un sagatavot to sanācijas un humanizācijas rīcības plānu; veikt visu SIA „Rīgas namu pārvaldnieks” apsaimniekojamo īpašumu renovāciju, infrastruktūras uzturēšanu un uzlabošanu; SIA “Rīgas namu pārvaldnieks” pārvaldīšanā esošā dzīvojamā fonda monitoringa sistēmas izstrādāšana un citi”. Šie uzdevumi un minētie, kā arī vēl citi Programmā iekļautie pasākumi tieši ietekmēs rīdzinieku dzīves kvalitāti, uzlabojot dzīvojamo rajonu, kā arī lielmēroga un apkaimju ainavu telpu kvalitāti. Rīcības virzienā RV14 „Pilsētas specifisko teritoriju jautājumu risināšana” izvirzīts uzdevums „Revitalizēt degradētās teritorijas un objektus”, plānoti vairāki pasākumi un aktivitātes, kas uzlabos pilsētas ainavu kvalitāti un samazinās degradēto objektu skaitu. Šāda ietekme ir sagaidāma, ieviešot pasākumus: „Saglabāt un attīstīt kultūrvēsturiskos objektus pilsētas centrā un citās vēsturiskās apbūves teritorijās, kas šobrīd ir degradētas” un „Samazināt citu graustu skaitu (t.sk. vidi degradējošu un pilsētas ainavu bojājošu)”. Rīcības virziena RV15 „Laba vides kvalitāte” ieviešanai Programmā ir plānoti daudzi pilsētas dabas teritoriju apsaimniekošanas un attīstības (rekreācijas nolūkiem) pasākumi un projekti, kuru ieviešana ietekmēs gan dabas teritorijas un to kvalitāti, gan ainavu telpas. Šajā rīcības virzienā plānots arī pasākums „Izstrādāt pamatprincipus ainavu ekoloģiskajai plānošanai un izstrādāt projektu ainavu ekoloģiskajai plānošanai Rīgā, Šmerļa mežā un to realizēt”, kas kalpotu par ainavu ekoloģiskās plānošanas principu

ieviešanas piemēru Rīgā. Šim pasākumam ir sagaidāma pozitīva, tieša, vidēja termiņa ietekme uz ainavu telpu Šmerļa mežā, turpinot projekta rezultātus un pieredzi ieviest citās vietās pilsētā – ilgtermiņa ietekme projektu realizācijas vietās, apkaimēs.

KOPUMĀ Stratēģijā iekļautajām pamatnostādnēm, attīstības virzieniem un vadlīnijām to ieviešanas gadījumā ir sagaidāma pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme uz kultūrvēsturiskajām un ainavu telpām, jo tiek nodrošināta to integrēšana Rīgas pilsētplānošanas politikas dokumentos, kas nosaka gan to vērtību un nozīmību pilsētas turpmākajā attīstībā, gan arī - vadlīnijas un pamatprincipus to apsaimniekošanai pilsētā, tādējādi radot priekšnoteikumus mērķtiecīgai ainavu, kultūrvides un kultūrvēsturiskā mantojuma attīstībai un Eiropas ainavu konvencijas prasību ieviešana Rīgas pilsētā.

Telpiskajā perspektīvā ir noteikti ainavu areāli visas pilsētas mērogā pretstatā līdz šim akcentētajam Rīgas vēsturiskajā centram un tam blakus esošajai Daugavas daļai. Pilsētai nozīmīgajās ainavu telpās iekļautas kultūrvēsturiski nozīmīgas, vērtīgas dabas teritorijas un pilsētas dzīvojamās apbūves telpas, kuras šajā ilgtermiņa attīstības periodā ir plānots kvalitatīvi mainīt. Bez tam Rīgas ainavu telpā izdalītas divas asis: Brīvības lielceļa ass ainava un Daugavas ainavu telpas (Rīgas centra Daugavas telpa, Daugavas rekreatīvā pilsētvides ainavu telpa, Daugavas ostas ainavu telpa). Katrai ainavu telpai noteiktas galvenās attīstības vadlīnijas. Telpiskās perspektīvas un vadlīniju ieviešana sekmēs ainavu daudzveidību un to kvalitātes uzlabošanu, kas ir vērtējama kā pozitīva, ilgtermiņa ietekme.

Daudzos gadījumos (dabas teritoriju, tostarp, Daugavas) ainavu telpu attīstības plānošana ir cieši saistīta ar telpiskajā perspektīvā ietvertu dabas teritoriju struktūru apsaimniekošanu, attīstības risinājumiem, tādēļ dabas un ainavu struktūru plānošana un attīstība ir veicama kompleksi, ieviešot ainavu ekoloģiskās plānošanas principus un vienlaikus arī risinot ūdens, trokšņa, atkritumu apsaimniekošanas un citus vides kvalitātes jautājumus.

6.5. Citas ietekmes

Rīgas vīzijas izklāstā uzsvērts, ka Rīga 2030.gadā ir starptautiski atpazīstama Ziemeļeiropas metropole. Rīgas piederība Ziemeļeiropas metropoļu saimei pamatota arī „.....ar modernu pārvaldi ar aktīvu iedzīvotāju līdzdalību”. Stratēģijā noteiktais ilgtermiņa attīstības mērķa IM1 „Prasmīga, nodrošināta un aktīva sabiedrība” izklāstā skaidrots, ka tā sasniegšana 2030. gadā raksturoties ar iedzīvotāju lojalitāti un uzticību pašvaldībai, ko nodrošinās modernā klientorientētā pārvalde. Tam noteikts rezultatīvais rādītājs „Iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldības darbu kopumā”, plānojot, ka tai ir tendence palielināties (2030. gadā - 75 % respondenti sniedz pozitīvu atbildi). Tā sasniegšanai vidējā termiņā – 6 gados, noteikts rīcības virziens RV17 „Efektīva, atbildīga un uz daudzpusēju sadarbību vērsta pārvaldība”, kurā vairāki uzdevumi, kuri netieši, daži iespējams arī tieši, ieviešot tos ilgtermiņā, ietekmēs vides pārvaldības jomu un iedzīvotāju viedokli par pašvaldības darbu arī saistībā ar vides jomā veiktajiem pakalpojumiem (ūdens apgāde, notekūdeņu savākšana un attīrīšana, atkritumu apsaimniekošanas sistēma, apstādījumu, mežu labiekārtošana un citas). Netiešas ietekmes uz vides jomu un tās pārvaldības izmaiņām ilgtermiņā var būt saistītas ar šādu programmā plānoto uzdevumu īstenošanu: „nepārtraukti pilnveidot pašvaldības sniegtos pakalpojumus un veiktās funkcijas”, „pilnveidot pašvaldības organizatorisko struktūru un procesus”, „nodrošināt pilsētas teritoriju racionālu izmantošanu un ilgtspējīgas attīstības principiem atbilstošu izmantošanu”, „nodrošināt korektas, pārskatāmas un aktuālas informācijas nodrošināšanu par pašvaldību kopumā un katru tās institūciju iedzīvotājiem un citām mērķa grupām, izmantojot plašu informācijas kanālu klāstu”, „nodrošināt regulāru dialogu ar sabiedrību un sekmēt sabiedrības līdzdalību pašvaldības darbībā”, „veicināt sadarbību starp pašvaldību un apkaimju iedzīvotāju teritoriālajām organizācijām” un „nodrošināt regulāru sadarbību ar valsts institūcijām un citām pašvaldībām”. Pašlaik programmā iekļauts pasākums „Pilnveidot mājokļu un vides pārvaldību pilsētā”, kas liek domāt, ka notiks vides pārvaldības jomas darbības efektivitātes izvērtēšana un pasākumu tās pilnveidošanai izstrāde. Netieša, ilgtermiņa, neitrāla vai pozitīva ietekme uz vides pārvaldību pilsētā un iedzīvotāju attieksmes maiņu nākotnē attiecībā uz pašvaldības darbu.

Ar vides jomu tieši saistītie pakalpojumi ir iekļauti rīcības virzienā RV15 „Laba vides kvalitāte”. To sekmīga ieviešana ilgtermiņā arī var sekmēt iedzīvotāju attieksmes pret pašvaldības darbu

uzlabošanas. Tieša, ilgtermiņa, neitrāla vai pozitīva ietekme. Ietekme sākotnēji var izpausties konkrētu projektu vietās, t.i. lokāli, veicot pasākumu kompleksu – apkaimes līmenī, šīs Programmas ietvaros – vidēja termiņa ietekme.

Stratēģijas un Programmas sabiedriskās apspriešanas laikā, uzklusot arī sabiedrības, nevalstisko organizāciju un citu interesentu, kā arī valsts vides institūciju viedokli, ieteicams jaunos Rīgas plānošanas dokumentus pilnveidot, tajos iekļaujot precīzāks pasākumus vides pārvaldības jomas uzlabošanai un/vai pasākumiem, kas ir vērsti uz iedzīvotāju attieksmes uzlabošanas attiecībā uz pašvaldības darbu tieši saistībā ar pašvaldības veikto darbu pilsētvides vides kvalitātes uzlabošanā.

6.6. Kopējā ietekme

Šajā attīstības plānošanas stadijā Stratēģijas un Programmas ieviešanas ietekmi uz vidi var novērtēt pēc šajos dokumentos ietvertās informācijas. Stratēģijā noteiktās vīzijas, ilgtermiņa attīstības mērķu un telpiskās perspektīvas ieviešanai būtiski ir teritorijas plānojuma risinājumi, kuri nav šī stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma objekts. Vides pārskata sagatavošanas laikā Rīgas dome 2013. gada 19. martā ir pieņēmusi lēmumu Nr.5970 „Par Rīgas domes 20.12.2005. saistošo noteikumu Nr.34 "Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi" un Rīgas domes 07.02.2006. saistošo noteikumu Nr.38 "Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi" grozījumu galīgās redakcijas apstiprināšanu”, kuros iekļauti nosacījumi ūdensmalu izveidei, izstrādes stadijā ir Rīgas teritorijas plānojuma 2006. – 2018.g. grozījumi.

Pieņemot, ja tiek sasniegti Stratēģijā izvirzītie ilgtermiņa attīstības mērķi, realizēta pilsētas attīstība atbilstoši telpiskajā perspektīvā noteiktajām struktūrām un to attīstības vadlīnijām, sasniedzot ilgtermiņa attīstības mērķu rezultātos rādītājus, pārsvarā Stratēģijas un Programmas ieviešanai ir sagaidāma pozitīva, tieša un/vai netieša, ilgtermiņa ietekme uz pilsētvides kvalitāti, dabas teritoriju struktūru vienotu attīstību, lielmēroga dzīvojamās apbūves publisko ārtelpu, t.sk. apstādījumiem, dabas daudzveidību, ūdeņu pieejamību, ainavu kvalitāti, gaisa un trokšņa līmeni pilsētas centrā.

Vides ietekmju kopējo vērtējumu pilnībā nevar veikt, jo saistībā ar attīstības plānošanas dokumentu detalizāciju, nav pieejami konkrētiem dati (par esošajām un plānotajām transporta intensitātēm, piemēram), lai veiktu aprēķinus un vērtējumu balstītu uz modelēšanas rezultātiem, īpaši attiecībā uz gaisa un trokšņa piesārņojumu.

Pārkārtojot pilsētas transporta sistēmu, priekšroku tajā nākotnē dodot gājējiem, attīstot sabiedrisko transportu un plānojot transporta plūsmas, tostarp, tranzītkrāvu pilsētas perifērijā, caur ostu, pēc ietekmes uz vides kvalitāti atkarībā no konkrētu projektu realizācijas vietās ietekmes var būt gan pozitīvas, gan neitrālas, gan arī negatīvas. Kompleksi veikta transporta sistēmas pārveide un transporta plūsmu optimizācija, transporta transportmijas sistēmas ieviešana sagaidāms, ka ilgtermiņā kopumā dos ieguldījumu gaisa kvalitātes uzlabošanai pilsētas centrā un dzīvojamajos rajonos. Plānotajai ražošanas, tostarp ostas attīstībai ir sagaidāma dažāda ietekme uz vidi – neitrāla, pozitīva vai atsevišķos gadījumos negatīva. Negatīvo ietekmju novēršanai ir jāveic gaisa piesārņojuma izmešu apjoma mazināšanas, prettrokšņa un citi pasākumi, kā arī vides monitorings, lai sniegtu sabiedrībai objektīvu informāciju par teritorijas attīstības plānošanas dokumentu radīto ietekmi.

Stratēģijas un Programmas ieviešanas laikā, jāturpina pašvaldības teritorijas plānošanas process, jānodrošina normatīvo aktu prasību ievērošana, t.sk. attiecība uz ietekmes uz vidi novērtējuma procedūram. Šajā vides pārskatā galvenie identificētie pasākumi vai projekti, uz kuriem ir attiecināmas likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 1. un 2. pielikuma darbības, vai darbības, kas saistītas ar ietekmi uz Natura 2000 teritorijām.

13. tabula Likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 1. un 2. pielikuma darbībām, ietekmi uz Natura 2000 teritorijām vai citām būtiskām vides ietekmēm, piemēram, apkopojošā formā identificēt būtiskākos aspektus šai iepriekš minētajā kontekstā no pašlaik plānotajiem pasākumiem.

Telpiskās attīstības perspektīvas tematiskās daļas:	Iespējamās likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 1. un 2. pielikuma darbības, vai darbības, kas saistītas ar ietekmi uz Natura 2000 teritorijām
Apdzīvojuma telpiskā struktūra	Iespējamās likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 2. pielikuma darbības saistībā ar inženierinfrastruktūras attīstību.
Transporta infrastruktūra	Rail Baltica ievadu Rīgā plānošana (savienojums ar Rīgas centrālo dzelzceļa staciju, Rīgas Brīvostu, starptautisko lidostu Rīga”) - Satiksmes ministrija uzsākusi iepirkuma „Eiropas standarta platuma dzelzceļa līnijas Rail Baltica Latvijas posma detalizētu tehnisko izpēti un ietekmes uz vidi novērtējums” veikšanu (paredzētā darbība 2014.g maijā nav ierosināta). Darba uzdevums ietver arī ietekmes uz Natura 2000 vērtējuma nodrošināšanu, kas var būt aktuāla Rīgai saistībā ar ievadu Rīgā alternatīvu izpēti dabas parka „Piejūra” tuvumā.
	„Jaunas publiskās lietošanas dzelzceļa līnijas būvniecība Rīgas pilsētā (VAS “Latvijas Dzelzceļš”), kurā plānota dzelzceļa līnijas Rīga – Tukums posmā Imantas stacija – Babītes stacija paredzēts izbūvēt aptuveni 2,3 km garu publiskās lietošanas dzelzceļa līniju diviem sliežu ceļiem līdz starptautiskās lidostas “Rīga” teritorijai. Biroja atzinums: http://www.vpvp.gov.lv/lv/ivn/projekti/?status=3&id=236 Plānojot projekta (būvprojekta izstrāde, būvniecība) ieviešanu jānodrošina Biroja atzinumā iekļautie nosacījumi, t.sk. attiecībā prettrokšņa pasākumu ieviešana.
	Rīgas Ziemeļu transporta koridora I, II, III un IV posms - veikti ietekmes uz vidi novērtējumi. Vides pārraudzības valsts birojs 2008., 2010. un 2011. gadā ir izsniedzis atzinumus par IVN ziņojumiem http://www.vpvp.gov.lv/lv/ivn/projekti/?status=3&year=2011). Programmā un tajā iekļautajā investīciju plānā plānots uzsākt Rīgas Ziemeļu transporta koridora 1.posma (Brīvības ielas dubliera) izbūvi. Veicot būvniecību, jānodrošina Biroja atzinumā un būvprojektā iekļautie nosacījumi attiecībā uz vides aizsardzības pasākumu kompleksu.
	Ziemeļu transporta koridora turpinājums pa Baltezera apvedceļu, kas perspektīvā savienos Ziemeļu transporta koridoru ar Autoceļu A1. Likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 1. pielikuma darbība - IVN veikts. Atkarībā no ieviešanas uzsākšanas - aktualizējams. Plānojot projekta (būvprojekta izstrāde, būvniecība) ieviešanu, jānodrošina Biroja atzinumā iekļautie nosacījumi.
	Piejūras maģistrāle – rezervēta teritorija maģistrālei, kuras nepieciešamība papildus jāizvērtē pēc Ziemeļu un Hanzas šķērsojumu izbūves. Atkarībā no maģistrāles izvietojuma un tehniskajiem parametriem tā var atbilst likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 1. un 2. pielikuma darbības vai ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējuma parametriem.
	Starptautiskās lidostas „Rīga” paplašināšana. Atkarībā no attīstības pasākumu un tehnisko risinājumu komplektācijas iespējamās likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 1. un 2. pielikuma darbības. Uzsākts ietekmes uz vidi novērtējums projektam “Starptautiskās lidostas “Rīga” infrastruktūras attīstības projekti līdz 2020.gadam”.
	Rīgas brīvostas sasaiste ar pārējo nacionālās nozīmes un starptautiskas nozīmes (TEN-T) transporta tīklu (Programmā iekļautie pasākumi).. Iespējamās likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 2. pielikuma darbības un/vai darbības, kas saistītas ar ietekmi uz Natura 2000 teritorijām.

Telpiskās attīstības perspektīvas tematiskās daļas:	Iespējamās likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 1. un 2. pielikuma darbības, vai darbības, kas saistītas ar ietekmi uz Natura 2000 teritorijām
	Transporta infrastruktūras attīstības projekti - likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 2. pielikuma darbība, ja tie ietver autostāvvietas vairāk nekā 300 automašīnām.
Inženierinfrastruktūra	Iespējamās likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 1. un 2. pielikuma darbības, vai darbības, kas saistītas ar ietekmi uz Natura 2000 teritorijām. Vides pārskata sagatavošanas laikā nav identificētas. Ja izstrādājot konkrētus pilsētvides attīstības projektus, tiek plānota ūdensapgādes vai kanalizācijas ārējo tīklu, kuru kopgarums pārsniedz 20 km, būvniecība vai arī plānota gāzes, tvaika un karstā ūdens pārvades līniju un augstsprieguma līniju ierīkošana, ja to garums pārsniedz 5 km, tad šai darbībai ir jāveic sākotnējais ietekmes uz vidi izvērtējums (likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 1. un 2. pielikuma darbības).
Dabas teritoriju telpiskā struktūra	Iespējamās likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 1. un 2. pielikuma darbības, vai darbības, kas saistītas ar ietekmi uz Natura 2000 teritorijām Vides pārskata sagatavošanas laikā nav identificētas. Plānošanas periodā nozīmīga ir dabas parka „Piejūra” jaunā dabas aizsardzības plāna izstrāde un ieviešana, veicot pašreizējo antropogēno slodžu novērtējumu, plānojot atbilstošu teritorijas labiekārtojumu, vienlaikus sabalansējot dabas aizsardzības intereses un nodrošinot dabas parka bioloģiski vērtīgo teritoriju saglabāšanu pilsētas Rīgas jūras līča piekrastē, kas vienlaikus veido piekrastes aizsargjoslu. Par Mežaparku - skatīt „Prioritārās attīstības teritorijas”. Dabas teritoriju, tostarp, ūdeņu teritoriju attīstības projektos, iespējamās likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 2. pielikuma darbības, ja tiek plānota dambju vai citu būvju būvniecība plūdu novēršanai.
Nozīmīgākās Rīgas kultūrvēsturiskās un ainavu telpas	Iespējamās likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 1. un 2. pielikuma darbības, vai darbības, kas saistītas ar ietekmi uz Natura 2000 teritorijām Vides pārskata sagatavošanas laikā nav identificētas
Prioritārās attīstības teritorijas	Ražošanas attīstība Granīta ielā - ietekme atkarībā no attīstības priekšlikumiem nākotnē. Stratēģijā noteikts, ka Granīta iela tiek plānota kā jauna tipa ražošanas telpa, kas piemērota plašam nozaru spektram, darbību veidi un apjomi nav norādīti. Iespējamās likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 1. un 2. pielikuma darbības. Mežaparks plus - iespējamās likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 2. pielikuma darbība, ja tiek realizēta būvju būvniecība plūdu novēršanai.
Nozīmīgākie telpiskās struktūras elementi	Telpiskajā perspektīvā kā galvenais ražošanas centrs Zolitūde, Bolderāja, Kā arī Granīta ielā (Šķīrotava): - Par prioritāro attīstības teritoriju Granīta ielā skatīt iepriekšējo ierakstu. - Zolitūdē - plānoto darbību veidi un apjomi nav norādīti, tā plānota loģistikas un ražošanas objektu attīstībai - iespējamās likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 2. pielikuma darbības. - Bolderāja - plānoto darbību veidi un apjomi nav norādīti. Iespējamās likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 1. un 2. pielikuma darbības. - Spilve - saistīta ar ostas darbību. Iespējamās likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 2. pielikuma darbības. - Rīgas Brīvosta - plānota ražošanas un loģistikas uzņēmumu attīstība atbilstoši Ostas attīstības plāniem, darbību veidi un

Telpiskās attīstības perspektīvas tematiskās daļas:	Iespējamās likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 1. un 2. pielikuma darbības, vai darbības, kas saistītas ar ietekmi uz Natura 2000 teritorijām
	apjomi nav norādīti Iespējamās likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējuma” 1. un 2. pielikuma darbības un/vai ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējums. Transporta infrastruktūra, prioritāri attīstāmās teritorijas, dabas teritorijas skatīt iepriekšējos ierakstus.

Pozitīvus rezultātus ilgtermiņā attiecībā uz pilsētvides kvalitāti, dabas teritorijām, kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu telpām var sniegt tikai konkrētas rīcības, realizētie projekti un to rezultāti, it īpaši Stratēģiju un Programmu atbalstošu risinājumu un nosacījumu iekļaušana Rīgas pilsētas teritorijas plānojumā, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos un to ieviešana. Tādēļ Pašvaldībai ir jāpārbauda Stratēģijas un Programmas ieviešanas gaita un mērķu sasniegšana, kā arī jāvirza katras telpiskās perspektīvas struktūras mērķtiecīga attīstība atbilstoši telpiskajā perspektīvā iekļautajām vadlīnijām gan izstrādājot Rīgas teritorijas plānojuma 2006. – 2018.g. grozījumus, sagatavojot teritorijas plānojumu nākamajiem 12 gadiem, izstrādājot vidēja termiņa un atsevišķu vides un citu jomu pilsētas plānošanas dokumentus, regulāri nodrošinot atbilstoša finansējuma piesaisti to ieviešanai, gan arī piedaloties IVN procesos, sagatavojot darba uzdevumus vai nosacījumus būvniecības procesu uzsākšanai.

7. RISINĀJUMI IESPĒJAMĀS IETEKMES UZ VIDI SAMAZINĀŠANAI

Stratēģijas un Programmas ieviešana ir veicama, nodrošinot valsts normatīvo aktu prasību ievērošanu vides, dabas aizsardzības, kultūras mantojuma un ainavu aizsardzības jomā. Pašvaldībai ir jāpārtrauc ilgspējīgas attīstības stratēģijas un attīstības programmas ieviešanas gaita, noteiktās pilsētas attīstības vīzijas un ilgtermiņa attīstības mērķu sasniegšana kopumā visā šo plānošanas dokumentu ieviešanas laikā.

Šajā stratēģiskajā ietekmes uz vidi novērtējumā ir identificēti galvenie risinājumi Stratēģijas un Programmas iespējamās būtiskās negatīvās ietekmes mazināšanai vai novēršanai: turpmāka teritorijas plānošana un izpēte, ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru piemērošana, rīcību plānošana un ieviešana vides aizsardzības jomā pilsētā.

Turpmāka teritorijas plānošana un izpēte

Vides pārskatā ir uzsvērts, ka Stratēģija sniedz konceptuālās pamatnostādnes pilsētas attīstībai līdz 2030. gadam, Programma ietver projektus un pasākumus vidējam attīstības termiņam, kā arī investīciju programmu. Taču Stratēģijā noteikto pilsētas attīstības pamatnostādņu sekmīgai ieviešanai īpaši nozīmīgi ir turpmākie saistītie plānošanas procesi un to īstenošana: teritorijas plānojuma grozījumi, teritorijas plānojums nākamajam plānošanas periodam, lokālplānojumi, detālplānojumi, tematiskie plānojumi, arhitektūras konkursi un citi plānošanas pasākumi, kas nav šī SIVN objekti.

Stratēģijā iekļautās telpiskās attīstības perspektīvas ieviešanai līdztekus Stratēģijā un Programmā Stratēģijā iekļautās telpiskās attīstības perspektīvas ieviešanai sevišķi svarīgi ir atbilstoši teritorijas plānojuma risinājumi, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu prasības un to īstenošana. Vides pārskata sagatavošanas laikā izstrādes stadijā ir jaunais Rīgas teritorijas plānojums. Tajā, izvērtējot Stratēģijas pamatnostādnes, ir iekļaujama telpiskajā attīstības perspektīvā ietvertā vienotā dabas teritoriju struktūra; teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos nosakāmas prasības atsevišķu dabas teritoriju struktūras elementu attīstībai un izmantošanai. Īpaša uzmanība ir jāpievērš dabas teritoriju pamatstruktūru savienošo elementu: zaļo koridoru, zaļo taku un ūdensmalu attīstīšanas nosacījumiem, jo to izveide un/vai funkcionēšanas nodrošināšana ir jāveic dažādas piederības nekustamajos īpašumos, bet pašlaik spēkā esošajā teritorijas plānojumā dabas teritoriju struktūru vienotība nav akcentēta, tādejādi šo struktūru izmantošanas nosacījumi nav detalizēti apskatīti TIAN (izņemot ūdensmalas). Svarīga ir savienojumu nodrošināšana vai atjaunošana vietās, kur tie pašlaik nepastāv vai nav identificējami, t.sk. savienojumu nodrošināšana Rīgas vēsturiskajā centrā, kur starp esošajām dabas teritorijām ir cita pašreizējā un arī plānotā (atļautā) izmantošana. Prasības vienotas dabas teritoriju struktūras plānošanai un ieviešanai ir iekļaujamas lokālplānojumā, detālplānojumā un tematisko plānojumā, kā arī arhitektūras konkursu darba uzdevumos, mērķtiecīgi virzot dabas teritoriju vienotas struktūras veidošanu pilsētas kopējā attīstības kontekstā visos plānošanas līmeņos katrā no jauna attīstāmajā teritorijā, t.sk. Stratēģijā noteiktajās prioritārās attīstāmās teritorijās.

Rīgas jaunā teritorijas plānojuma izstrādes un Programmas ieviešanas ietvaros ir paredzēts izstrādāt vairākus tematiskos plānojumus: „Rīgas kultūrvēsturisko teritoriju ārpus Rīgas vēsturiskā centra pilsētvides veidošanas vadlīnijas”, „Mājokļu attīstības plāns”, „Ainavu plāns”, „Aizsargjoslu, riska teritoriju un atkritumu apsaimniekošanas plāns”, „Meliorācijas attīstības plāns”, „Zaļo struktūru un publisko telpu plāns”, „Ūdens teritoriju un krastmalu izmantošanas plāns” un „Teritorijas uzņēmējdarbības attīstības funkciju nodrošināšanai”.

Tematiskajā plānojumā „Zaļo struktūru un publisko telpu plāns” jāprecizē, kuras teritorijas ir dabas teritoriju struktūras (tīklojuma) galvenie saglabājamie vai atjaunojamie elementi. Tāpat arī tematiskā plānojuma izstrādes gaitā ieteicams īstenot Stratēģijas 165. punktā noteikto, ka „pilsētas kodolā definēti zaļo taku virzieni, to novietojums un funkcionālais piepildījums nosakāms turpmākajos plānošanas dokumentos.”

Šī tematiskā plānojuma izstrādes ietvaros ir ieteicams apkopot pieejamo informāciju par Rīgas pilsētā veikto Latvijā un ES sastopamo aizsargājamo biotopu un sugu dzīvotņu kartēšanas, aizsargājamo koku - dižkoku apsekošanas rezultātiem pilsētas (RD Pilsētas attīstības departaments, Mājokļa un vides departaments) un valsts informācijas avotos (Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu informatīva

sistēma „Ozols”), izdalīt problēmteritorijas un teritorijas, par kurām ir nepieciešams iegūt datus, veikt aktuālos pētījumus un tematiskā plānojuma risinājumus balstīt uz šajā izpētē iegūto informāciju. Īpaša uzmanība ir jāpievērš mikroliegumu sugu, t.sk. lapkoku praulgrauža *Osmoderma eremita* (Scop.) atradnēm, kurām šobrīd atbilstoši spēkā esošo normatīvo aktu nosacījumiem nav noteikts aizsardzības statuss. Šā Vides pārskata sagatavošanas laikā, izvērtējot esošo situāciju, Latvijas Entomoloģijas biedrības (2014. gada 10. aprīļa vēstule Nr.8/2014) ir konceptuāli atbalstījusi šādus priekšlikumus:

1. Rīgas pilsētai sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi, LEB un konkrētiem speciālistiem – sugu ekspertiem apkopot informāciju par tām īpaši aizsargājamo kukaiņu sugu dzīvotnēm Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā, kuru aizsardzība ir jānodrošina Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijas ieviešanas laikā līdz 2030. gadam.
2. Atspoguļot informāciju Rīgas teritorijas plānojuma paskaidrojuma rakstā un teritorijas apbūves un izmantošanas noteikumos iekļaut nosacījumu par bioloģiskās daudzveidības izpēti nepieciešamību, kas ietver arī īpaši aizsargājamo vai citādi nozīmīgu bezmugurkaulnieku t.sk. kukaiņu sugu detalizētu izpēti un priekšlikumu izstrādi to dzīvotņu un populāciju aizsardzībai šajās teritorijās vai arī potenciālās teritorijās, kur īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu dzīvotnes vai populācijas ir iespējams konstatēt. Bioloģiskās daudzveidības izpēti veicama lokālplānojumu, detālplānojumu un konkrēto būvprojektu izstrādes stadijās. Bioloģiskās daudzveidības izpēti veic sertificēti sugu un biotopu eksperti Sugu un biotopu aizsardzības likuma izpratnē.
3. Izstrādājot konkrētus būvprojektus, tajos iekļaut ekspertu ieteiktos pasākumus īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu dzīvotņu aizsardzībai.
4. Būvniecības un objektu ekspluatācijas stadijā nodrošināt ekspertu ieteikto pasākumu ieviešanu un ievērošanu, Dabas aizsardzības pārvaldei sadarbojoties ar Rīgas pilsētas pašvaldību, nodrošināt kontroli par īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu dzīvotņu saglabāšanu.

Vides pārskata izstrādātāji, ievērojot to, ka tematiskā plānojuma izstrāde aptver visu Rīgas pašvaldības teritoriju, iesaka bioloģiskās daudzveidības izpēti attiecībā uz īpaši aizsargājamo kukaiņu sugu, tāpat kā citu dzīvnieku un augu grupu dzīvotnēm, veikt tematiskajā plānojuma „Zaļo struktūru un publisko telpu plāns” izstrādes gaitā, turpmāk tās rezultātus integrējot teritorijas plānojumā, lokālplānojumos un, ja nepieciešams, veicot detalizētākas izpēti detālplānojumu un būvprojektu izstrādes stadijās.

Izvērtējot līdz šim veikto un aktuālo pētījumu rezultātus, tematiskajā plānojumā ir jānosaka plānotās dabas struktūru saglabājamie un atjaunojamie elementi. Dabas teritoriju struktūras galvenie saglabājamie vai atjaunojamie elementi, kā arī zaļo telpu precizētāks izvietojums un citas tematiskā plānojuma laikā identificētās ar dabas struktūru attīstību un publisko telpu saistītās kategorijas un teritorijas pēc iespējas ir jāatspoguļo gan tematiskā plānojuma, gan arī teritorijas plānojuma grafiskajā daļā. Tādējādi tiks nostiprināts šo teritoriju statuss, sniegta informācija par veidiem, kā pašvaldībā plāno ieviest Stratēģijā noteikto dabas teritoriju telpiskās attīstības plānojumu un tajā pat laikā mazināsies subjektīvas interpretācijas iespējas plānošanas dokumentu ieviešanas gaitā.

Atbilstoši Stratēģijas pamatnostādņēm tematiskā plānojuma „Ainavu plāns” ietvaros ir jāizstrādā ainavu klasifikācija, savukārt teritorijas plānojumā būtu vēlama noteikt kā īpašas teritorijas tās ainavu telpas, kurām ir specifiskas izmantošanas prasības - papildus noteikumi aizsardzībai vai piesaistoši nosacījumi degradētu ainavu revitalizācijai. Tematiskā plānojuma „Ainavu plāns” izstrāde ir saistāma ar tematiskajā plānojuma „Zaļo struktūru un publisko telpu plāns” risinājumiem, jo dabas teritorijas ir nozīmīga ainavu telpas sastāvdaļa.

Tematiskajā plānojumā „Rīgas kultūrvēsturisko teritoriju ārpus Rīgas vēsturiskā centra pilsētvides veidošanas vadlīnijas” jāizstrādā risinājumi, kas paaugstina konkrēto apkaimju un visas pilsētas telpisko kvalitāti, integrējot telpiskajā struktūrā kultūrvēsturiskās vērtības. Pirmkārt, tie ir valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi, bet ne mazāk nozīmīgs ir lokālais kultūras mantojums, kas stiprina teritoriju identitāti, savdabību, jeb unikalitāti. Plānojumā iestrādājami risinājumi un vadlīnijas vietzīmju integrācijai, autentisko kultūrvēsturiskās vides elementu saglabāšanai, atjaunošanai vai atsauču veidošanai, ja autentiskās vērtības ir zudušas. Nozīmīgākie tematiskā plānojuma uzdevumi lokālā (pilsētas daļu, apkaimju) kontekstā ir:

- saikņu attīstīšana starp vēsturiskajām apkaimēm (ielu tīkla, apbūves struktūras konteksta saglabāšana un attīstīšana);
- apbūves struktūras integrācija vidē, apkārtnē: apbūves rakstura saskaņa ar apkārtnes vēsturisko vidi, apbūves raksturu un mērogu;
- autentisko pilsēt būvniecības un arhitektūras objektu saglabāšana un iekļaušana kopējā pilsēt būvnieciskajā struktūrā;
- Rīgas vēsturiskā centra vērtību respekts, iespējamās attīstības procesu negatīvās ietekmes novēršana;
- apkaimju lokālo īpatnību / iespēju izmantošana (reljefs, vēsturiskā apstādījumu struktūra, hidrogrāfiskā tīkla elementi, pilsēt ainavas raksturs, u.tml.).

Teritorijas plānojuma funkcionālajā zonējumā papildus tradicionālajam apstādījumu un dabas teritoriju dalījumam, nepieciešams klasificēt zaļās teritorijas atbilstoši stratēģijas piedāvātajai sistēmai (kategorijām jeb grupām):

- Bioloģiskie centri;
- Urbānās vides zaļie centri;
- Zaļie koridori un takas
- Pilsētai pieguļošā zaļā josla;
- Ūdens vienotā telpiskā struktūra.

Jāizstrādā diferencētas izmantošanas prasības dažādām zaļo teritoriju kategorijām, iespējami vairāk izmantojot kvantitatīvus rādītājus, piemēram – „zaļajos centros” un revitalizējamās dabas teritorijās aizliegt samazināt publisko zaļo zonu īpatsvaru/platību vai noteikt maksimālo samazināmo platību īpatsvaru.

Katrai zaļo teritoriju kategorijai vēlams noteikt piemēroto papildizmantošanu klāstu un minimālo vai maksimālo labiekārtojuma nomenklatūru. Piemēram, stratēģija nosaka to, ka attīstības vai rekonstrukcijas projektos (ielu, publiskās ārtelpas, sabiedrisko objektu), kas atrodas zaļo taku tiešā tuvumā, jāparedz relatīvi nelieli publiskās ārtelpas elementi. Atbilstoši šai nostādnei TIAN būtu jānosaka šādu teritoriju minimālais labiekārtojums.

Atbilstoši pašreizējam teritorijas plānošanas regulējumam, pirms būvniecības ļoti daudzos gadījumos ir jāizstrādā detālplānojums. Rīgas TIAN vēlams izstrādāt prasības detālplānojumam ar mērķi veicināt vienotu dabas teritoriju tīklojuma veidošanu un atjaunošanu. Piemēram, detālplānojuma sastāvā izstrādāt un ietvert materiālu, kas atspoguļo projekta ietekmi uz publiskās ārtelpas un dabas teritoriju struktūru/tīklojumu tuvākās apkārtnes, bet lielākiem projektiem – apkaimes kontekstā. Šajā informācijā jāatspoguļo pašreizējā situācija - (publiska, privāta, pusprivāta teritorija) un projekta ietekme uz publisko zaļo teritoriju struktūru – papildina (palielina īpatsvaru, revitalizē zaļās teritorijas); neitrāla; samazina; ja samazina – projektā jāietver iespējamie kompensējošie pasākumi.

Teritorijas plānojumā ir jāatbalsta stratēģijā ietvertā kompaktās pilsētas koncepcija, tādejādi veicinot ilgtspējīgākus pilsēt būvnieciskos risinājumus. Plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos tas varētu izpausties gan kā apbūves blīvuma gradācija lielā mērogā (koncentriskā struktūra – blīvāks centrs; mazāk intensīva apbūve perifērijā), gan kā lielu publisku/sabiedrisko objektu izvietojuma ierobežojumi perifērijā, tur attīstot pamatā konkrētajām apkaimēm nepieciešamos pakalpojumus. Šāds radikāls paņēmieni reducētu arī pilsētas vēsturiskā centra iztukšošanās un degradācijas draudus, kas nav tik izteikti kā citu valstu vēsturiskajās pilsētās, tomēr reāli vairākās centra daļās.

Kompensējot publiskās telpas un zaļo teritoriju deficītu pilsētas kodola daļā teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos ietveramas prasības, kas atspoguļo stratēģijas nostādnes: „*apbūve atbalstāma ar nosacījumu, ka publiskai lietošanai tiek atvērti skvēri, iekšpagalmi, un citas brīvās teritorijas, kuras atrodas to īpašumā*”.

Jaunajā teritorijas plānojumā, lai ieviestu Stratēģijas pamatnostādnes, stingri jāierobežo vai jāaizliedz daudzdzīvokļu ēku iekšpagalmu apbūve un jādiferencē pagalmi, atbilstoši to nozīmei tuvāk apkārtnē un apkaimē (komunikatīvajai, sociālajai un rekreatīvajai funkcijai). Tematiskajā plānojumā „Mājokļu

attīstības plāns” un TIAN jāizvērtē iespējas identificēt tos konkrētos pagalmus, kas obligāti saglabājami kā publiski pieejami vietējie skvēri vai parki un jāatvēr iespējas labiekārtot un veidot privātu ārtelpu mazāk nozīmīgās vietās. Iespēja veidot ierobežotas piekļūšanas telpu ir tieši jāsaieta ar labiekārtojuma projektu izveidi.

Pašreizējā plānojumā gandrīz visas ūdeņu krastmalas ir noteiktas kā publiskas. Faktiski, neatkarīgi no plānojuma krastmalās ir jābūt tauvas joslai – publiski pieejamam krastam. Jaunajā plānojumā, pamatojoties uz detalizētāku analīzi, kas ir jāveic tematiskā plānojuma „Ūdens teritoriju un krastmalu izmantošanas plāns” izstrādes ietvaros, vēlams norādīt konkrētus posmus, kur obligāti ir jābūt publiski pieejamām vienlaidus krastmalas joslām konkrētā platumā, iespējams, lielākā nekā tauvas joslas platums, jāparedz arī pieejas šīm krastmalām (iespējams, ka pašlaik faktiski tās pieejas tikai no ūdens). Krastmalas ir arī izvērtējamas kā zaļo koridoru un taku potenciāls pilsētas dabas teritoriju struktūrā, īpašu uzmanību pievēršot bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgām krastmalām vai to daļām, kurām jāparedz uz dabas vērtību saglabāšanu verstī izmantošanas nosacījumi (detalizēt risināms tematiskajā plānojumā „Zaļo struktūru un publisko telpu plāns”).

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos jāizvērs un jādetalizē nosacījumi tehniskās infrastruktūras nodrošinājumam tajās krastmalu vietās, kur tiek izvietotas peldbūves, lai nodrošinātu, ja nepieciešams, kvalitatīva dzeramā ūdens apgādi konkrētajā objektā un sadzīves notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu, tādējādi novēršot virszemes ūdeņu piesārņošanas risku ar biogēnajām vielām (slāpekli un fosforu).

Izstrādājot teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus, nepieciešams analizēt un piedāvāt efektīvus un inovatīvus pilsētas attīstības pārvaldības instrumentus, sabalansējot ierobežojumus ar nosacījumiem, kas veicinātu vēlāmās rīcības. Tas nozīmētu kompensējošās plānošanas principiem atbilstošus pietiekami atraktīvus un tai pat laikā caurskatāmus un skaidrus noteikumus, stimulējot pozitīvu dialogu ar ieinteresētajām pusēm. Piemērs – iespēja palielināt būvapjomu (apbūves augstumu) kā kompensāciju par publiskās telpas un zaļo teritoriju atvēlēšanu un labiekārtošanu. Tas būtu iespējams, jo arī pašreizējos TIAN ir ietverti izņēmumi – nosacījumi atkāpēm no vispārējām normām (piemēram, 5.2. apakšnodaļa „Izņēmumi”).

Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus vēlams lokalizēt – izvērtēt iespēju izstrādāt individualizētus noteikumus konkrētām vietām, teritorijas daļām. Piemēram, būtu vēlams noteikt pilsētas areālus, kur izmantojami tikai ilgtspējīgi lietoti ūdens novadīšanas risinājumi.

Teritorijas plānojuma mērogs un detalizācijas pakāpe ne vienmēr ir atbilstoša, lai tieši atspoguļotu stratēģijas (telpiskās perspektīvas) pamatnostādnes. Teritorijas plānojuma izstrādes procesā – tematiskajos plānos jāizvērtē un jāidentificē teritorijas, kurās ir veicama detalizētāka plānošana, piemēram, kā lokālplānojumu teritorijas būtu nosakāmas upju un ezeru krastmalas (posmi), kur jāpasaglabā vai jāatjauno dabiskā ekosistēmas vai jāveic dažāda tipa un līmeņa labiekārtošana, jāprecizē pietātņu izvietojums un jāizstrādā priekšlikumi labiekārtojuma infrastruktūrai.

Lai īstenotu vienotas dabas struktūras funkcionēšanu, pašvaldībai ilgtermiņā ir jāplāno un jāveic pasākumi sadarbībai ar zemes īpašniekiem, lai praktiski ieviestu dabas struktūru saglabāšanu, uzturēšanu, ja nepieciešams, izveidi katrā zemes īpašumā, vienojoties ar zemes īpašniekiem par tādiem attīstības risinājumiem, kas nodrošinātu it īpaši zaļo koridoru un taku funkciju ieviešanu.

Lai sekmētu vides aizsardzības jautājumu risināšanu ostā un vides kvalitātes uzlabošanu ostai blakus esošajās teritorijās, sagatavojot teritorijas plānojuma grozījumus vai izstrādājot jaunu teritorijas plānojumu, īpaša uzmanība ir jāpievērš vides aizsardzības prasībām ostā, nepieciešamības gadījumā, ietverot TIAN nosacījumus, kas ir vērsti uz labāko pieejamo tehnoloģiju vides jomā ieviešanu Rīgas Brīvostas darbībā.

Izstrādājot jauno teritorijas plānojumu, jāizvērtē esošajām ražošanas uzņēmumiem, ražotnēm un ražošanas attīstības teritorijām blakus esošo teritoriju izmantošanas veidi un jāizstrādā noteikumi, kas mazina potenciālos vides konfliktu riskus, kas var rasties, piemēram, atļaujot attīstīt dzīvojamo apbūvi (tostarp, paplašināt esošo dzīvojamo apbūvi) tiešā ražošanas teritoriju tuvumā. Jāizstrādā prasības esošo ražošanas objektu rekonstrukcijai, veicot risku novērtējumu un inženiertehniskās apgādes izvērtējumu.

Izstrādājot jauno teritorijas plānojumu, zonējums būs jāsālāgo ar Ministru kabineta 2013.gada 30.aprīļa noteikumos Nr.240 „Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi” noteikto atļauto izmantošanu klasifikāciju un noteikto atauto izmantošanas veidu klāstu. Tādejādi, ir nepieciešams pārskatīt Jauktas apbūves teritoriju turpmāko izmantošanu, tostarp saistībā ar pašlaik ietvertajiem nosacījumiem attiecībā uz ražošanas apbūves izvietojumu pašreizējās jauktas apbūves teritorijās ar dzīvojamo funkciju un Jauktas apbūves ar ražošanas un komercdarbības funkciju teritorijās. Ieteicams noteikt atļautās darbības un to dislokāciju, pamatojoties uz piesārņojošās darbības veidu.

Saistībā ar teritorijas plānošanu šajā Vides pārskatā pilsētas attīstībā tiek rekomendēts ieviest ilgtspējīgas attīstības risinājumus būvniecībā, dabas teritoriju, ainavu attīstībā un lietus ūdeni apsaimniekošanā:

1. Ieviešot Stratēģiju, ieteicams izvērtēt un integrēt attīstības projektos ilgtspējīgas būvniecības principus, kur kā ilgtspējīgas attīstības jomas saistībā ar dabas teritorijām tiek skatītas zemes izmantošana un bioloģiskā daudzveidība (arī attiecībā uz labiekārtotām apstādījumu teritorijām vai lielāku objektu esošajām dabas teritorijām ar atbilstoši apsaimniekošanas pasākumiem, radot labvēlīgus apstākļus dabas daudzveidības attīstībai). Latvijā ilgtspējīgas būvniecības novērtēšanas un sertifikācijas sistēmas izveide ir uzsākšanas stadijā. Par bāzi tai pašlaik tiek izmantota BREEAM (British Research Establishment's Environmental Assessment Method) Europe Commercial 2009 metodika ar pielikumu Latvijai BREEAM-LV (<http://www.ibp.lv/lv/sertifikacija/breeam-lv/>). Šo jomu Latvijā koordinē biedrība „Latvijas Ilgtspējīgas būvniecības padome”(LIBP)¹¹⁴;
2. plānojot publiskās ārtelpas attīstību konkrētās vietās, lokālplānojumos, detālplānojumos un būvprojektos, lai nodrošinātu ūdens resursu ilgtspējīgu izmantošanu, ir ieteicams izvērtēt un, ja iespējams, ieviest lietusūdeņu un virszemes noteces ūdeņu ilgtspējīgas apsaimniekošanas risinājumus (plašāka informācija www.drainforlife.eu), uzkrājot lietusūdeņus un plānojot tos iesaistīt teritorijas apsaimniekošanā;
3. Daudzos gadījumos (dabas teritoriju, tostarp, Daugavas) ainavu telpu attīstības plānošana ir cieši saistīta ar telpiskajā perspektīvā ietverto dabas teritoriju struktūru apsaimniekošanu, attīstības risinājumiem, tādēļ dabas un ainavu struktūru plānošana un attīstība ir veicama kompleksi, ieviešot ainavu ekoloģiskās plānošanas principus un vienlaikus arī risinot ūdens, trokšņa, atkritumu apsaimniekošanas un citus vides kvalitātes jautājumus.

Plānoto darbību ietekmes uz vidi novērtējums

Attiecībā uz ietekmi uz vidi realizējamus pasākumus var iedalīt trīs kategorijās:

1. Darbības, kurām saskaņā ar normatīvo aktu prasībām ir nepieciešams veikt ietekmes uz vidi novērtējumu.

Pēc šī Vides pārskata sagatavošanas laikā pieejamās informācijas un tās detalizācijas pakāpes, ir identificēts, ka Stratēģijas ieviešanas laikā atbilstoši LR likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.pielikuma „Objekti, kuru ietekmes novērtējums ir nepieciešams” nosacījumiem būs jāveic ietekmes uz vidi novērtējumi transporta infrastruktūras objektiem (piemēram, Rail Baltica ievads Rīgā, citi transporta infrastruktūras objekti, kuri atbilst Likuma 1. pielikuma nosacījumiem). Iespējama arī IVN procedūras piemērošana attīstības projektiem pēc kompetentās institūcijas – Vides pārraudzības valsts biroja lēmuma, pēc sākotnējā ietekmes uz vidi novērtējuma. Šādā veidā iespējama IVN procedūras piemērošana, piemēram, Programmā plānotajiem pretplūdu pasākumiem. IVN procesa laikā tiek veikta sabiedrības informēšana paredzētās darbības sākotnējās sabiedriskajā apspriešanās un IVN ziņojuma sabiedriskajā apspriešanās.

¹¹⁴ LIBP vīzija - 2030 gadā Latvija ir ierindojusies pasaules ilgtspējīgāko valstu augšgalā, un ievieš ilgtspējīgu politiku un praksi ne tikai valsts līmenī, bet arī piedāvā attiecīgās zināšanas un pieredzi eksportā. LIBP misija- nodrošināt sabiedrības izpratni par ilgtspējīgu būvniecību un tās pielietošanas iespējām. Panākt ilgtspējīgas būvniecības principu ieviešanu Latvijas būvniecības politikā un praksē. Plašāka informācija <http://www.ibp.lv/lv/par-mums/>

2. Darbības, kurām saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu ir nepieciešams veikt sākotnējo ietekmes uz vides izvērtējumu

Atbilstoši likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 2.pielikumā “Darbības, kurām nepieciešams sākotnējais izvērtējums” noteiktajam, sākotnējais ietekmes uz vidi izvērtējums tiek piemērots dažādu ražošanas un infrastruktūras objektu attīstībai, piemēram, iespējama sākotnējā izvērtējuma piemērošana plānotajās dambju, molu un citu būvju būvniecība plūdu novēršanai, ceļu būvniecībai, ostu un jahtu ostu būvniecībai, pilsētvides attīstības projektiem (piemēram, tirdzniecības centri, jaunu ūdensapgādes vai kanalizācijas ārējo tīklu būvniecība, ja to kopgarums pārsniedz 20 kilometrus, vairāk nekā 300 automašīnām paredzētas autostāvvietas, dzelzceļa līniju būvniecība, ja to kopgarums pārsniedz vienu kilometru, un kravas pārkraušanas iekārtu un termināļu būvniecība, izņemot visu minēto objektu renovāciju (visas darbības, uz kurām neattiecas šā likuma 1.pielikums, t.i., kurām nav jāveic IVN) un citām. Informācija sabiedrībai par sākotnējiem izvērtējumiem līdz lēmuma pieņemšanai ir pieejama Vides valsts dienesta interneta vietnē <http://www.vvd.gov.lv>, par Vides pārraudzības valsts biroja pieņemtajiem lēmumiem - <http://www.vpvb.gov.lv/lv/ivn/projekti>.

3. Darbības, kurām saskaņā ar normatīvo aktu prasībām ir nepieciešams veikt ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju novērtējumu

Gadījumos, ja konkrētais risinājums var būtiski ietekmēt NATURA 2000 teritoriju, saskaņā ar „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.1. panta nosacījumiem novērtē tās ietekmi uz NATURA 2000 teritoriju. Lēmumu par ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju nepieciešamību pieņem Vides pārraudzības valsts birojs. Šādā gadījumā ietekmes uz vidi izvērtēšana tiks veikta ekspertiem izvērtējot ar konkrētā projekta īstenošanu saistīto ietekmi uz NATURA 2000 teritoriju, izvērtējot dažādas alternatīvas un iespējas negatīvo ietekmju samazināšanai, kā arī dodot iespēju sabiedrībai piedalīties sabiedriskās apspriešanas procesā. Šajā SIVN nav identificēti tādi konkrēti projekti vai plānotas rīcības, kurām noteikti būtu jāveic ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju novērtējums. Taču, ja Stratēģijas un Programmas ieviešanas laikā, tiek ierosinātas darbības, piemēram, saistībā ar ostas attīstību vai transporta infrastruktūras attīstību, t.sk. jaunajiem transporta ievadiem Rīgā vai citiem projektiem, kuru risinājumi iespējams var būtiski negatīvi ietekmēt kādu Rīgas vai pilsētas pierobežas NATURA 2000 teritoriju, tiem ir jāveic ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju novērtējums.

4. Darbības, kurām saskaņā ar spēkā esošo likumdošanu ir nepieciešams saņemt nosacījumus no vides institūcijām (no Valsts vides dienesta un Dabas aizsardzības pārvaldes).

Darbības, kuru veikšanai nepieciešami tehniskie noteikumi ir noteiktas Ministru kabineta 2004. gada 17. februāra noteikumu Nr. 91 „Kārtība, kādā reģionālā vides pārvalde izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai, kurai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums” 1. pielikumā. Tehniskajos noteikumos VVD reģionālā vides pārvalde (Rīgas pilsētā - Lielrīgas RVP) nosaka vides aizsardzības prasības, kuras ir jāņem vērā būvprojektu izstrādē un skaņošanā. Tehniskie noteikumi no VVD reģionālās vides pārvaldes ir jāsaņem, piemēram, šādām darbībām: atpūtas kompleksu, atpūtas parku un atrakciju parku ierīkošana, golfa laukumu ierīkošana, sporta sacensību norises vietu un masu pasākumiem pastāvīgi paredzētu vietu (piemēram, ledus haļļu, sporta laukumu, stadionu, peldbaseinu, zirgu sacensību vietu) ierīkošana, atkritumu kompostēšanas vietu ierīkošana, iekārtu uzstādīšana elektroenerģijas, tvaika un karstā ūdens ražošanai, ja to ievadītā siltuma jauda pārsniedz 0,2 MW, asfaltbetona un gāzbetona ražotņu ierīkošana, stikla ražotņu ierīkošana, naftas, naftas ķīmijas produktu un ķīmisko produktu uzglabāšanas iekārtu ierīkošana un citām. Sabiedrība tiek informēta par darbībām, kurām ir pieprasīti tehniskie noteikumi, kā arī par izsniegtajiem tehniskajiem noteikumiem Vides valsts dienesta mājas interneta vietnē <http://www.vvd.gov.lv/tehniskie-noteikumi/tehniskie-noteikumi/>.

No Dabas aizsardzības pārvaldes noteikumi un saskaņojumi ir jāsaņem darbībām ĪADT 2010.gada marta Ministru kabineta noteikumos Nr.264 “Vispārējie īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumi” vai ĪADT individuālajos aizsardzības un izmantošanas noteikumos noteiktajos gadījumos. Šajā gadījumā Dabas aizsardzības pārvalde nosaka prasības plānotajai darbībai saistībā ar sugu un biotopu aizsardzību un labvēlīgu to pastāvēšanas apstākļu nodrošināšanu. Rīgā svarīgi ir plānot rekreācijas slodzēm atbilstošu un vienlaikus dabas vērtības saudzējošu atpūtas infrastruktūru dabas parkā „Piejūra” Buļļu salā un Mangaļu pussalā.

Rīcību plānošana un ieviešana vides aizsardzības jomā pilsētā

Rīgas pilsētā pašlaik ir izstrādāti vairāki plānošanas dokumenti (plašāk 1.3.3. nodaļā), kuri ir pieejami projektu redakcijās. Tie nav apstiprināti, pastāv kā projektu rezultāti, piemēram, Rīgas vides programma 2011. – 2017.gadam, Rīgas pilsētas virszemes ūdens objektu apsaimniekošanas koncepcija 2008. – 2013. gadam un Rīgas pilsētas apstādījumu attīstības koncepcija 2007.-2018.gadam. Lai sekmīgi ieviestu Stratēģijas pamatnostādnes, īpaši attiecībā uz telpiskajā struktūrā iekļauto vienotas dabas teritoriju struktūras attīstību, līdztekus Stratēģijā un Programmā plānotajiem pasākumiem ir svarīgi izvērtēt un, ja nepieciešams, aktualizēt, iepriekš minētos vides jomas pilsētas plānošanas dokumentus saistībā ar Stratēģijā noteikto vīziju, ilgtermiņa attīstības mērķiem un telpisko attīstības perspektīvu. Šo dokumentu aktualizēšana, apstiprināšana un īstenošana vienlaikus ar Stratēģijas un Programmas ieviešanu atbalstītu Stratēģijas pamatnostādņu ieviešanu ilgtermiņā.

Rīgas vides programmā 2011.- 2017.gadam (projekts) ir izvirzīti pavisam 13 sasniedzamie mērķi, Programmā noteikti 13 sasniedzamie mērķi, kas balstīti uz pašlaik spēkā esošo Rīgas pilsētas ilgtermiņa attīstības stratēģiju. Saistībā ar Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2030.g. pamatnostādņēm ir ieteicams aktualizēt Rīgas vides programmas mērķus: „Nodrošināt efektīvu pilsētas dabas un apstādījumu un rekreācijas teritoriju apsaimniekošanu un labiekārtošanu”, „Nodrošināt ūdens resursu aizsardzību”, „Nodrošināt meliorācijas pasākumus pilsētā”, „Saglabāt bioloģisko daudzveidību Rīgā” un „Veicināt siltumenerģijas un elektroenerģijas racionālu izmantošanu”.

„Rīgas pilsētas virszemes ūdens objektu apsaimniekošanas koncepcija 2008. – 2013. gadam” un „Rīgas pilsētas apstādījumu attīstības koncepcija 2007.-2018.gadam” ir aktualizējama saistībā ar telpiskajā struktūrā plānoto iekļauto vienotas dabas teritoriju struktūras attīstību. Saistībā ar Valsts atkritumu apsaimniekošanas plāna 2013. – 2002.g. stāšanos spēkā ir jāizstrādā jauns Rīgas pilsētas sadzīves atkritumu apsaimniekošanas plāns nākamajam periodam.

Lai nodrošinātu, ka plānojot un attīstot ostu Rīgā, vienlaikus tās darbībā tiek nodrošināta arī vides aizsardzības jautājumu risināšana un vides kvalitātes uzlabošana ostai blakus esošajās teritorijās, šajā Vides pārskatā tiek rekomendēta vides aizsardzības un labas vides pārvaldības pasākumu plānošana Rīgas Brīvostas darbībā ostas attīstības programmas sastāvā vai arī izstrādājot un ieviešot Rīgas Brīvostas vides rīcības programmu kā atsevišķu plānošanas dokumentu.

8. ALTERNATĪVU IZVĒLES PAMATOJUMS UN IZVĒRTĒJUMS

Viena no prasībām, izstrādājot vides pārskatu, ir izvērtēt plānošanas dokumentu dažādu alternatīvu īstenošanas sagaidāmo ietekmi uz vidi. Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2030.g. un Rīgas attīstības programmai 2014. – 2020.g. netiek izstrādātas alternatīvas. Stratēģijas un Programmas SIVN Vides pārskatā ir apskatīts arī t.s. nulles scenārijs jeb situācija, ja plānošanas dokuments netiek īstenots. Šī alternatīva netiek uzskatīta par piemērotāku, jo, neieviešot Stratēģiju un Programmu, tikta pārtraukti līdzšinējie pilsētas attīstības virzieni (saistībā ar vides kvalitātes uzlabošanu pilsētas centrā, dabas teritoriju un ainavu telpu struktūru attīstību, ostas attīstību, t.sk. arī ar vides kvalitātes uzlabošanu ostā un tai blakus esošajās dzīvojamajās teritorijās), Stratēģijā netiktu iestrādātas jaunākās normatīvo aktu prasības (piemēram, telpiskā perspektīva un vadlīnijas to izmantošanai), netiktu plānoti vidēja termiņa attīstības uzdevumi un pasākumi un projekti to izpildei, tādejādi pārtraucot pašvaldībai ieviešamo projektu plānošanu saistībā ar pilsētas vīzijas sasniegšanu (pat gadījumā, ja Rīgas pilsēta turpinātu ieviest pašlaik spēkā esošo Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2025.g.).

9. IESPĒJAMIE KOMPENSĒŠANAS PASĀKUMI

Stratēģija un arī Programma, kura detalizē pašvaldības plānotos pasākumus, aktivitātes un projektus Stratēģijas ieviešanai turpmākajos 6 gados ir vērsta uz ilgtspējīgas attīstības principu ieviešanu Rīgā, vides kvalitātes uzlabošanu, dabas teritoriju vienotu attīstību, kvalitātes paaugstināšanu un bioloģiskās daudzveidības palielināšanu, Stratēģijā ir noteikti kvalitatīvie rādītāji, uz kuru sasniegšanu Rīgas pilsēta virzīsies turpmākajā laikā līdz 2030. gadam, abi plānošanas dokumenti ir izstrādāti, ievērojot normatīvo aktu prasības. Pašvaldībā ir ieviesta stratēģijas uzraudzības sistēma (SUS), kas kalpos šo kvalitatīvo rādītāju kontrolei un nepieciešamības gadījumā uz SUS ietvaros iegūtās informācijas pamata būs iespējams plānot pasākumus nākamajam vidēja termiņa attīstības periodam, kā arī veikt teritorijas plānojuma grozījumus un izmantot iegūtos rezultātus teritorijas plānojuma izstrādei pēc 2018. gada. Tādēļ šā SIVN izstrādes stadijā var uzskatīt, ka plānot kompensējošos pasākumus nav nepieciešams. Ieviešot Stratēģiju un Programmu, ir jānodrošina vides, dabas aizsardzības un kultūrvēsturiskā mantojuma aizsardzības jomas normatīvo aktu prasību ievērošana.

Saskaņā ar LR likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43. pantā noteikto „paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot, ja tas negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*NATURA 2000*) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*NATURA 2000*), darbību atļauj veikt vai dokumentu īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums nozīmīgu sabiedrības sociālo vai ekonomisko interešu apmierināšanai un tajā ir ietverti kompensējoši pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (*NATURA 2000*) tiklām”.

Rīgas pilsētas attīstības ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2030.g. un Rīgas attīstības programmā 2014. - 2020.g. iekļautie ilgtermiņa attīstības mērķi, rīcības virzieni, uzdevumi, pasākumi un aktivitātes neparedz tādas rīcības, kuru rezultātā tiešā negatīvi varētu tikt būtiski negatīvi ietekmētas īpaši aizsargājamās dabas – *NATURA 2000* teritorijas Rīgā. Stratēģija un Programma ir izstrādāta, ņemot vērā starptautiskos un nacionālos vides mērķus, vides aizsardzības normatīvos aktus. Dabas parks „Piejūra”, dabas liegumi „Jaunciems” un „Vecdaugava” telpiskajā attīstības perspektīvā kā zaļās struktūras jeb bioloģiskie centri, kas kopā ar mežiem un meža parkiem veido pilsētas dabas struktūru pamatu. Dabas parks „Piejūra” atbilstoši plānotajai telpiskajai perspektīvai kopā ar Rīgas jūras līča piekrasti ietilpst piejūras ainavu telpā. Tā Stratēģijā tiek noteikts, ka Rīgas *NATURA 2000* teritorijas ir pilsētas dabas vērtība un kā tāda tā tiks arī apsaimniekota ilgtermiņā.

Rīgas transporta infrastruktūras objektu ietekme uz vidi un arī uz Pierīgas īpaši aizsargājamām dabas teritorijām - Latvijas *NATURA2000* teritorijām daļēji ir vērtēta transporta infrastruktūras ietekmes uz vidi novērtējumos, starptautiskās lidostas „Rīga” attīstības plāna 2012.-2036.gadam stratēģiskajā ietekmes uz vidi novērtējumā. Šajos novērtējumos būtiskas negatīvas ietekmes uz Pierīgas (joslā no Rīgas administratīvās robežas līdz valsts autoceļiem A4 un A5) īpaši aizsargājamām dabas teritorijām

nav konstatētas. Rail Baltica dzelzceļa un, ja nepieciešams, citu transporta infrastruktūras objektu izbūves ietekme uz Rīgā un Pierīgā esošajām Latvijas *NATURA2000* teritorijām ir turpmāk vērtējama ietekmes uz vidi un/vai vai ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējumos.

Šajā plānošanas stadijā var uzskatīt, ka specifiski dabai nodarīto kaitējumu kompensēšanas pasākumi nav nepieciešami.

Ja Rīgas plānošanas dokumentu ieviešanas laikā, tiek ierosinātas darbības, piemēram, saistībā ar ostas attīstību vai transporta infrastruktūras attīstību, t.sk. jaunajiem transporta ievadiem Rīgā vai citiem projektiem, kas iespējams var būtiski negatīvi ietekmēt kādu Rīgas vai pilsētas pierobežas *NATURA 2000* teritoriju, saskaņā ar normatīvo aktu prasībām ir jāveic ietekmes uz *NATURA 2000* teritoriju novērtējums un, ja nepieciešams jānosaka kompensējošie pasākumi.

Dabas aizsardzības pārvalde, konsultācijās, kuras Vides pārskata izstrādātājs SIVN procesā ir veicis ar šo atbildīgo institūciju, nav izteikusi priekšlikumus par kompensēšanas pasākumu nepieciešamību.

10. PLĀNOŠANAS DOKUMENTU IESPĒJAMĀS BŪTISKĀS PĀRROBEŽU IETEKMES VĒRTĒJUMS

Vides pārskata izstrādes laikā nav identificētas iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes, kuras varētu rasties Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2030.g. un Rīgas attīstības programmas 2014. – 2020.g. ieviešanas laikā.

Netieši pārrobežu ietekme ir saistāma ar Rīgas kā Ziemeļeiropas un Baltijas reģiona metropoles attīstību, ko raksturotu pilsētas tēls, atpazīstamība, ekonomiskā attīstība, dabas un kultūrvēsturiskās vērtības. Veismīgas Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2030 un ar to saistīto plānošanas dokumentu – attīstības programmas un teritorijas plānojuma ieviešanas gadījumā ir sagaidāma pozitīva ietekme.

11. VIDES MONITORINGS UN PAREDZĒTIE PASĀKUMI PLĀNOŠANAS DOKUMENTU ĪSTENOŠANAS MONITORINGA NODROŠINĀŠANAI

Attīstības plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringa nepieciešamību nosaka Ministru kabineta 2004. gada 24. marta noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Monitorings ir instruments, lai konstatētu attīstības plānošanas dokumentu īstenošanas tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, lai operatīvi reaģētu un novērstu kādu pasākumu ieviešanas negatīvas sekas, un, ja nepieciešams, veiktu grozījumus teritorijas plānojumā. Monitoringa ziņojums ir jāsastāda un atzinumā par vides pārskatu noteiktajā termiņā jāiesniedz Vides pārraudzības valsts birojā. Monitoringa ziņojumā apkopo pieejamo informāciju un ietver ar plānošanas dokumentu īstenošanu saistīto vides stāvokļa izmaiņu un to tendenču raksturojumu.

Vides monitoringa mērķis ir iegūt informāciju par vides stāvokli un tā izmaiņām plānošanas dokumentu ieviešanas rezultātā.

Plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringam izmanto valsts statistikas datus, informāciju, kas iegūta veicot vides monitoringu, speciālus pētījumus, kā arī pašvaldības citu pieejamo informāciju,

Rīgas pilsētā pašlaik spēkā esošās Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijas un Rīgas Attīstības programmas ieviešanas uzraudzības kontrolei, novērtēšanai un iedzīvotāju informēšanai ir izveidota Stratēģijas uzraudzības sistēma, kurā iekļautā informācija pieejama datu bāzē interneta vietnē www.sus.lv. Tā strukturēta šādās sadaļās: mērķi, statistika, apkaimes, pētījumi prezentācijas. Tajās atspoguļoti stratēģijā un programmā iekļautie ilgtermiņa mērķi, to indikatīvie rādītāji un novērtējums laika griezumā, dati un diagrammas nozaru griezumā par Rīgu, ekspertu vērtējumu par dzīves kvalitāti Rīgā apkaimju griezumā, Rīgas domes iestāžu un struktūrvienību veiktie pētījumi (daļa publicēti), kā arī prezentācijas par galvenajiem Rīgu raksturojošajiem rādītājiem.

Eiropas Savienības Baltijas jūras reģiona transnacionālās sadarbības programmas līdzfinansētā projekta „Baltijas jūras reģiona sadarbības tīkla projekts – Eko reģions” ietvaros, sagatavojot Rīgas vides programmu 2012.-2017.gadam, tās īstenošanas pārraudzībai ir izveidota Stratēģijas uzraudzības sistēmas Vides sadaļa, kurā ir ietverti vides indikatori. Tie pašlaik ir iedalīti atbilstoši Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijā līdz 2025.gadam noteiktajiem stratēģiskajiem mērķiem. Vides indikatori ir situācijas un politikas ieviešanas vērtēšanas instruments, kas objektīvi un kvantitatīvi parāda attīstības virzienu, norādot, cik efektīvi ir ieviestas plānotās rīcības, vai konstatē tendences vai kādu parādību, kam vides politikas veidotājiem ir jāpievērš uzmanība. Rīgas vides indikatoru izstrādei ir izmantoti Eiropas statistikas biroja (Eurostat) indikatori pilsētu vērtēšanai izdalītie svarīgākie vides indikatori. Daļa no indikatoriem ir balstīta ne tikai uz monitoringa vai statistikas datiem, bet gan uz veikto socioloģisko aptauju rezultātiem, kas atspoguļo sabiedrības attieksmi attiecībā uz vides kvalitāti. Tādējādi tiek noskaidrots sabiedrības viedoklis vai vērtējums par svarīgiem vides pārvaldības jautājumiem Rīgā. SUS vides sadaļa ietver vides indikatoru raksturojošas diagrammas par situāciju Rīgā gaisa kvalitātes, ūdens kvalitātes, mežsaimniecības, atkritumu un notekūdeņu apsaimniekošanas jomās.

Izveidotā Stratēģijas uzraudzības sistēma ir pašvaldības instruments attīstības plānošanas dokumentu ieviešanas monitoringa nodrošināšanai. Tā ir izmantojama arī turpmāk Stratēģijas un Programmas ieviešanas rezultātu uzraudzībai.

Stratēģijā iekļauta nodaļa „Stratēģijas ieviešanas un uzraudzības kārtība”, kurā teikts, ka SUS pamatā nodrošinās uzraudzības funkciju, tomēr ļoti būtiski ir arī attīstīt Stratēģijas ieviešanas mehānismu. Tādēļ Rīgas dome plāno izveidot Stratēģijas ieviešanas uzraudzības padomi, kurā tiks pārstāvēti atbildīgo pašvaldības iestāžu vadītāji. Tās uzdevums būs veikt saskaņotas un operatīvas darbības stratēģisko risinājumu ieviešanai dzīvē. Stratēģijas ieviešanas uzraudzības padomi vadīs Rīgas domes priekšsēdētājs.

Tā kā pašvaldības administratīvais aparāts, pārstāvēto jomu loks un ģeogrāfiskais darbības lauks ir plašs un bieži trūkst kopēja redzējuma par attīstības jautājumiem un aktuālo situāciju, tad, lai pilnvērtīgi sagatavotu ikgadējos darbības plānus, pieņemtu lēmumus, katru gadu plānots sagatavot SUS pārskatus. Tie pirms ikgadējā pašvaldības budžeta plānošanas sniegs informāciju speciālistiem un lēmumu pieņēmējiem par pašvaldības kopējo progresu ilgtermiņa attīstības mērķu sasniegšanā. Plānots, ka pārskatu veidos katra rīcības virziena izvērtējums: katram rīcības virzienam uzdevumam, pamatojoties uz pārskata gadā veiktajiem pasākumiem un projektiem to ietvaros, tiks sagatavots vērtējums, lai identificētu vai uzdevums tiek īstenots sekmīgi vai gluži pretēji pilsētā vērojami pasākumi, aktivitātes, kas ir pretrunā ar uzdevumu, papildus, tiks vērtētas arī rīcības virzienu raksturojošo fonu indikatoru attīstības tendences. Lai novērtētu ilgtermiņa mērķu progresu, tiks veikti aprēķini ņemot vērā katra rīcības virziena kopējo attīstības izvērtējumu un atbilstošā rīcības virziena ietekmi uz ilgtermiņa mērķu sasniegšanu un rezultāti tiks ievietoti ilgtermiņa mērķu progresu novērtējuma matricā. Plānots arī, ka reizi četros gados (pirms pašvaldību vēlēšanām) tiks sagatavots plašāks pārskats, kurā ikgadējā Pārskata saturs tiks papildināts ar vispārēju apskatu par pēdējo četru gadu laikā paveikto un nozaru ekspertu vērtējumu par padarīto un ieteicamajiem attīstības virzieniem.

Lai gūtu priekšstatu par Stratēģijas un Programmas īstenošanas ietekmi uz vides kvalitāti, dabas teritorijām, to kvalitāti un daudzveidību, ainavu un kultūrvēsturiskā mantojuma stāvokli, uzsākot jauno attīstības plānošanas dokumentu ieviešanu, ir ieteicams izvērtēt pašlaik SUS vides sadaļā iekļauto vides indikatoru atbilstību Stratēģijas indikatīvajiem rādītājiem un papildināt ar šajā un Rīgas teritorijā plānojuma SIVN vides pārskatos ietvertajiem ieteikumiem. Ja nepieciešams par SUS vides sadaļas pilnveidošanu ieteicams konsultēties un sadarboties ar konkrēto jomu speciālistiem, VVD Lielrīgas reģionālo vides pārvaldi, Veselības inspekciju, Dabas aizsardzības pārvaldi, pierīgas pašvaldībām (par pilsētai piegulošo zaļo joslu) un SIA „Rīgas meži” (par pilsētai piegulošo zaļo joslu un pilsētas mežiem) un izmantot Vides pārraudzības valsts biroja informatīvo materiālu par plānošanas dokumentu realizācijas ietekmes novērtējumu (monitoringu), kurš pieejams Biroja mājas lapā <http://www.vpvb.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/monitorings>, kā arī izmantot uzņēmumu, operatoru (ražošanas uzņēmumi, Rīgas Brīvostas pārvalde) veiktajos monitoringos un valsts monitoringa programmas īstenošanā iegūtos datus par vides stāvokli Rīgas pilsētā.

Vides pārraudzības valsts birojs, sniedzot atzinumu par šo Vides pārskatu, iesaka: „Monitoringa turpmākai veikšanai un plānošanas dokumentu ieviešanas atgriezeniskās saites iespējami lietderīgai

nodrošināšanai, Birojs iesaka turpmāk sistemātiski un mērķtiecīgi izmantot stratēģijas uzraudzības sistēmu (SUS), tajā uzkrājot ar vides kvalitāti saistītos datus, tādējādi nodrošinot atbilstošu un vienotu mērķlielumu un indikatoru izmantošanu, kas būtu efektīvi izmantojami citos attīstības plānošanas dokumentos.”

Valsts vides monitoringa programma iedalīta četrās programmās: Gaisa monitoringa programma, Ūdeņu monitoringa programma, Zemes monitoringa programma, Bioloģiskās daudzveidības monitoringa programma (<http://www.meteo.lv/lapas/noverojumi/noverojumu-arhivs/vides-monitoringa-programma/vides-monitoringa-programma?id=1539&nid=695>). Valsts monitoringa programmas ietvaros Rīgā tiek veikti šādi novērojumi un mērījumi:

- *Atmosfēras gaisa kvalitātes monitorings* Rīgā tiek veikts 3 novērojumu stacijās: 1) Mīlgrāvis, Viestura prospektā 24; 2) Ķengarags, Maskavas ielā 165; 3) Brīvības iela, Brīvības ielā 73.
- *Nokrišņu kvalitātes novērojumu monitorings* Rīgā tie veikts 1 stacijā (meteolaukuma koordinātas: platums 56°57'17.4, garums 24°06' 17.1.). Tiek vērtēta nokrišņu nedēļas vidējā koncentrācija.
- Gaisa piesārņojuma ietekme uz dabisko veģetāciju un graudaugiem monitoringa programmas ietvaros Rīgā paraugi tiek ņemti no divām sūnu paraugu ņemšanas vietām Jaunciemā un Beberbeķos. Tiek noteikts piesārņojums ar slāpekļa un smago metālu savienojumiem;
- Virszemes ūdeņu monitoringa programmas Rīgā tiek realizēta šādās vietās: Daugava (D413SP, paraugu ņemšanas vietas: pie Rumbulas, Andrejostā, Daugavas grīvā), Mazā Jugla (D410, paraugu ņemšanas vieta: Mazajā Juglā, grīvā), Mīlgrāvis – Jugla (D401, paraugu ņemšanas vieta Mīlgrāvja caurteka), Daugava (D400, paraugu ņemšanas vieta Daugavgrīva), Ķīšezers (E042, Ķīšezers - Rīga, paraugu ņemšanas vieta pretī Mīlgrāvja caurteikai), Juglas ezers (E045, paraugu ņemšanas vieta Juglas ezerā);
- *Iekšzemes ūdeņu radioaktivitātes monitoringa programmas* ietvaros Rīgā paraugi tiek ņemti Daugava (D400, paraugu ņemšanas vieta Daugavgrīva);
- *Jūras ūdeņu monitoringa programmas* ietvaros Rīgas jūras līča pārejas ūdeņos izvietotas 8 stacijas, no tām 3 stacijas tiešā Rīgas tuvumā. Stacijās tiek veiktas smago metālu savienojumu analīzes moluskos;
- *Pazemes ūdeņu monitoringa programmas stacijas*. Rīgas pilsētā ir četras pazemes ūdeņu novērojumu stacijas¹¹⁵: Akmens tilts (4 urbūmi), Imanta (8 urbūmi), Jugla (6 urbūmi) un Rīga (18 urbūmi);
- Zemes monitoringa programmas ietvaros Rīgā tiek veikts mūsdienu ģeoloģisko procesu monitorings Mangaļsalā;
- *Bioloģiskās daudzveidības programmas Natura 2000 vietu monitorings*. Monitorings tiek veikts dabas parkā „Piejūra” (2 putnu sugām, 4 augu sugām un biotopiem: jūrmalas pļavas, oligotrofu līdz mezotrofu augu sabiedrības minerālvielām nabadzīgās ūdenstilpēs un to krastmalās, dabīgi eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju, mežainās jūrmalas kāpas, boreālie meži, purvaini meži, embrionālās kāpas, priekškāpas, ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas), dabas liegumā „Jaunciems” (biotopiem dabīgi eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju un mēreni mitras pļavas);
- *Bioloģiskās daudzveidības programmas fona monitorings*, kas nodrošina sugu un biotopu monitoringu, kas ir reprezentatīvs visai valsts teritorijai kopumā. Rīgā nav konkrētu monitoringa vietu, tās tiek izvēlētas atkarībā no monitoringa veikšanas veida: sistemātiskā izvēle, nejaušā izvēle un stratificētā nejaušā izvēle.

Šajā vides pārskatā attiecībā uz dabas teritorijām tiek ieteikts iekļaut ar dabas teritoriju kvalitāti un to bioloģisko daudzveidību saistītu indikatorus (pašlaik Stratēģijā kā uzraudzības indikators ietverta dabas teritoriju kopējā platība, %, plānojot, ka 2030.g. tā nav samazinājusies). Tā kā Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030.g. akcentē dabas teritoriju struktūras vienotību kā attīstības virzienu, ieteicams detalizētāk vērtēt zaļo koridoru, ūdensmalu teritoriju attīstību, to apstādījumu un bioloģiskās daudzveidības kvalitāti, nosakot kā kritērijus gan platības, kurās, ieviešot Stratēģiju un Programmu, tiek atjaunotas šīs dabas struktūras vai savienojumi, gan arī izvērtēt biotopu

¹¹⁵ VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra 2012. gada 23. augusta vēstule Nr.4-6/1211

daudzveidību, kopējā sugu sastāva (sugu kopējais skaits, indikatorsugu skaits), bioloģiskai daudzveidībai nozīmīgu indikatorsugu klātbūtni un izmaiņas katrā pilsētas vienotajā dabas un apstādījumu telpiskās struktūras elementā (bioloģiskie centri, urbānās vides zaļie centri, zaļie koridori un takas, pilsētai piegulošā zaļā josla un ūdens vienotā telpiskā struktūra), kā arī konkrētās pasākumu realizācijas vietās pirms un pēc pasākuma ieviešanas. Detalizētāka bioloģiskās daudzveidības aspekta iestrāde pilsētas vides monitoringa programmā ir veicama, konsultējoties ar sertificētiem sugu un biotopu ekspertiem (saraksts http://www.daba.gov.lv/public/lat/dati1/dabas_ekspertu_registrs/#Registrs), kā arī izvērtējot un pielietojot BREEAM-LV ietvertos principus.

Lai objektīvi novērtētu piesārņojošo vielu izkliedes un sagatavotu trokšņa kartes gan plānošanas vajadzībām, gan sniegtu pamatotu informāciju iedzīvotājiem un lēmumu pieņēmējiem par veikto pasākumu gaisa kvalitātes uzlabošanai vai prettrokšņa pasākumu efektivitāti, izvērtētu iedzīvotāju iesniegumus, izvirzītu pamatotus nosacījumus gaisa kvalitātes uzlabošanai un trokšņa līmeņa mazināšanai attīstības priekšlikumu vai būvprojektu izstrādē u.c., kas ir īpaši svarīgi ieviešot Stratēģijā plānotās Transporta attīstības vadlīnijas, pašvaldībai īpaša uzmanība ir jāpievērš regulārai transporta intensitātes uzskaitē, lai iegūtu reprezentatīvus datus, kas ir nepieciešami trokšņa līmeņa un gaisu piesārņojošo vielu izkliežu aprēķināšanai. Tāpat arī, lai pašvaldības darbība būtu efektīva un nepieciešamā informāciju lēmumu pieņemšanai vai nosacījumu izstrādei būtu pieejama savlaicīgi, pašvaldībai ir ieteicams uzturēt aprēķinu veikšanai nepieciešamo programmatūru, kā arī piesaistīt arī kvalificētus speciālistus darbam ar iepriekšminēto programmatūru. Izstrādātajos attīstības plānošanas dokumentos, t.sk. investīciju plānā turpmākajiem 3 gadiem šādi līdzekļi nav plānoti. Taču pašvaldības struktūrvienības (Mājokļa un vides departaments, Pilsētas attīstības departaments) var plānot minētā darba organizēšanu un speciālistu piesaisti ikgadējā pilsētas budžeta ietvaros.

Pilsētas vides monitoringam Stratēģijas un Programmas ieviešanas kontekstā ir jābūt vēršamam uz pasākumu/ projektu realizācijas vietām, noskaidrojot vides kvalitāti pirms un pēc pasākuma/ projekta realizācijas, kā arī sekojot līdzi īstenoto projektu ietekmei uz vidi. Īpaši nozīmīgi tas ir attiecībā uz transporta infrastruktūras pārkārtojumiem, samazinot transporta plūsmas pilsētas centrā, novirzot tas uz pilsētas loku un perifēriju. Īstenojot transporta infrastruktūras projektus, vienlaikus ir jāseko līdzi transporta intensitātes, gaisa kvalitātes (slāpekļa oksīdi, daļiņas u.c.) un trokšņa līmeņa izmaiņām gan pilsētas centrā (pašlaik raksturīgi minēto vides kvalitātes rādītāju pārsniegumi), gan transporta infrastruktūras izbūves/rekonstrukcijas vietās, lai sniegtu iedzīvotājiem objektīvu informāciju par vides stāvokli un nepieciešamības gadījumā veiktu pasākumus negatīvas ietekmes mazināšanai. Rīgas Brīvostas pārvalde 2013. gadā uzsāka divu nepārtrauktas darbības putekļu PM₁₀ monitoringa staciju, kas izvietotas abās pusēs Daugavai Rīgas Brīvostas teritorijā – Gāles ielā 2 un Voleru ielā 2, darbināšanu. Nepieciešamības gadījumā (sadarbībā ar valsts vides institūcijām un pašvaldību) Rīgas Brīvostas pārvalde var papildināt savu monitoringa tīklu ar citām stacijām. Savukārt, saglabājoties iedzīvotāju sūdzībām par gaisa kvalitāti Rīgas Brīvostas teritorijai blakus esošajā dzīvojamā apbūvē, ir arī ieteicams tajā izvietot monitoringa stacijas konkrētu gaisu piesārņojošo vielu (piemēram, daļiņas, benzols vai citas vielas) regulārai kontrolei.

Pašvaldībai kopumā ir jāpievērš pastiprināta uzmanība gaisa un trokšņa piesārņojumam pilsētā, to samazināšanas nodrošināšanas mehānismiem ilgtermiņā un šim nolūkam ir nepieciešams arī sistemātiski paredzēt atbilstošu finansējumu un uzraudzību par plānoto un jau veikto pasākumu pietiekamību. Uz to norāda Birojs, sniedzot atzinumu par šo Vides pārskatu.

12. KOPSAVILKUMS

Vides pārskats ir sagatavots stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros diviem savstarpēji saistītiem attīstības plānošanas dokumentiem: Rīgas pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai līdz 2030. gadam un Rīgas attīstības programmai 2014. – 2020. gadam. Attīstības plānošanas dokumenti ir izstrādāti Rīgas administratīvajai teritorijai. Vides pārskatā ir analizēts vides stāvoklis Rīgas pilsētā un sagaidāmā būtiskā ietekme uz to saistībā ar ilgtspējīgas attīstības stratēģijā iekļautās vīzijas, ilgtermiņa attīstības mērķu, telpiskās attīstības perspektīvas, tās vadlīniju un attīstības programmā iekļauto rīcības virzienu, uzdevumu un pasākumu iespējamo ieviešanu. Vides pārskats ir sagatavots līdztekus plānošanas dokumentu izstrādei un atspoguļo to stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma rezultātus.

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai līdz 2030. gadam un attīstības programmai 2014. – 2020. gadam ir veikts, jo to nosaka likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4. panta 3. daļas un Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” II sadaļas nosacījumi.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (SIVN) procesa mērķis ir panākt vides aspektu integrēšanu plānošanas procesā, nodrošinot, ka vides un dabas aizsardzības jautājumi tiek atbilstoši integrēti pilsētas attīstības plānošanas dokumentos. Gadījumā, ja plānošanas dokumentos tieši nav iespējams iekļaut konkrētus vides un dabas aizsardzības jomas risinājumus, tad ir jāsagatavo rekomendācijas, kuras ievēro turpmākajā plānošanas un attīstības plānošanas dokumentu īstenošanas procesā: izstrādājot teritorijas plānojumu, tā grozījumus, lokālplānojumus, detālplānojumus, attīstības programmā iekļautos konkrētus projektus, izvērtējot būvniecības ieceres, pirms būvniecības vai tās laikā, uzsākot jaunu ražotņu darbību, veicot pasākumus iespējamās negatīvās ietekmes uz vidi mazināšanai. SIVN vispārīgie uzdevumi ir novērtēt vides apstākļus un sniegt informāciju lēmumu pieņēmējiem, kā arī informēt plašāku sabiedrību par sagaidāmo būtisko ietekmi uz vidi plānošanas dokumenta ieviešanas gadījumā.

Abiem Rīgas pilsētas jaunajiem teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem ir sagatavots viens – apvienots vides pārskats. Vides pārskata projektā ir iekļauta informācija un veikta pieejamās informācijas un datu analīze atbilstoši prasībām un tādām detalizācijas līmenim, ko nosaka vides aizsardzības jomas normatīvie akti un Vides pārraudzības valsts birojs. Vides pārskats ir sagatavots saskaņā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumu Nr.157 nosacījumiem.

Vides pārskatā ir sniegts esošās situācijas raksturojums, kas apkopots nodaļās „Teritorijas struktūra un zemes izmantošana”, „Dabas apstākļi”, „Dabas teritorijas un resursi”, „Degradētās teritorijas”, „Kultūrvēsturiskais mantojums” un „Vides kvalitāte”.

Viena no prasībām, izstrādājot vides pārskatu, ir izvērtēt plānošanas dokumentu dažādu alternatīvu īstenošanas sagaidāmo ietekmi uz vidi. Attīstības plānošanas dokumentiem netiek izstrādātas alternatīvas. Tādēļ Vides pārskatā ir apskatīts t.s. nulles scenārijs jeb situācija, ja plānošanas dokuments netiek īstenots.

Stratēģija ir pašvaldības darba instruments, tā ir pamats Rīgas pilsētas attīstības programmas sagatavošanai un pilsētas teritorijas plānojuma atjaunošanai, dažādu tematisko plānojumu un lokālplānojumu izstrādei, kā arī pilsētas nozaru un jomu detalizētākai plānošanai un pilsētas pašvaldības institūciju rīcības plānu sagatavošanai. Stratēģijas veiksmīgas ieviešanas priekšnosacījums ir integrēta plānošana, sabiedrības iesaiste un interešu sabalansēšana.

Stratēģijā formulēta pilsētas attīstības vīzija 2030.gadam:

„Starptautiski atpazīstama Ziemeļeiropas metropole. Rīgas pilntiesīgu piederību Ziemeļeiropas metropoļu saimei pamato dzīves kvalitāte pilsētā, inovatīva ekonomika, vieda un resursus taupoša saimniekošana un moderna pārvalde ar aktīvu iedzīvotāju līdzdalību. Rīga ir kompakta pilsēta. Rīgu pazīst ar tai vien piemītošu atmosfēru, kultūrvidi, pilsētas ritmu un radošiem cilvēkiem. Pilsēta ērti iekļaujas starptautiskajos transporta tīklos. Vienota Rīgas metropoles areāla ekonomika ir labklājības pamats visa areāla iedzīvotājiem, kā arī tā sniedz būtisku pienesumu visas valsts attīstībai. Lai arī pilsētas iedzīvotāju kompetence - zināšanas, prasmes, aktivitāte – ir visattīstītāko valstu līmenī un kā pašsaprotamu dzīves elementu viņi pieņēmuši mobilitāti, rīdiniņeki mīl savu pilsētu un jūtas tai

piederīgi, jo pilsētas pašvaldības galvenā vērtība ir iedzīvotājs, un to pašvaldība apliecina savā darbībā. Iedzīvotāju skaits pilsētā palielinās". Piepildot šo vīziju, Rīga kļūs par pilntiesīgu Ziemeļeiropas metropoli.

Stratēģijas izstrādes ietvaros atbilstoši aktuālās esošās situācijas analīzei, problēmām un tendencēm pārskatītas, pārvērtētas un jaunajām normatīvo aktu prasībām pieskaņotas iepriekš spēkā esošajā Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijā līdz 2025.gadam (apstiprinātas 2006.gadā, aktualizētas 2010.gadā) iekļautās pilsētas attīstības pamatnostādnes.

Rīgas pilsētas attīstības programma 2014. – 2020.g. ir pilsētas pašvaldības vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas vidēja termiņa prioritātes un pasākumu kopums ilgtermiņīgas attīstības stratēģijā noteiktās vīzijas, izvirzīto stratēģisko mērķu sasniegšanai. Tajā ir iekļauts rīcību plāns ar 19 rīcību virzieniem un galvenie īstenojamie pasākumi, kā arī investīciju plāns turpmākajiem 3 gadiem. Attīstības programmā katra rīcības virziena ietvaros ir noteikti sagaidāmie sasniegumi un definēti veicamie uzdevumi. Rīcības plānā noteiktie uzdevumi ir izvērsti detalizētāk pasākumos un projektos. Katrs rīcības virziens lielākā vai mazākā mērā ietekmē katra Stratēģijā noteiktā ilgtermiņa attīstības mērķa sasniegšanu.

Vides pārskatā ir konstatēts, ka Rīgas pilsētas ilgtermiņīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam un Rīgas attīstības programmas 2014. – 2020. gadam ieviešana ir saistīta šādiem vides aspektiem: vides kvalitātes saglabāšana un uzlabošana, vienota dabas teritoriju struktūru attīstība un kvalitātes uzlabošana, kā arī kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstība. Dokumentā ir vērtēta Stratēģijas un Programmas ietekme uz vidi kontekstā ar identificētajiem vides aspektiem.

Vides pārskatā ir apskatīti starptautiskie mērķi vides aizsardzības jomā, kas noteikti starptautiskajās Konvencijās un Eiropas Savienības direktīvās. Rīgas pilsētai būtiski ir ņemt vērā tos starptautiskos vides aizsardzības mērķus, kas attiecas uz vides kvalitātes normatīviem, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un vairošanu, ainavu aizsardzību, kā arī kultūras mantojuma saglabāšanu. Rīgas pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos noteiktā teritorijas attīstības vīzija, telpiskā perspektīva un izvirzītie ilgtermiņa attīstības mērķi, rīcību virzieni un pasākumi plānoti atbilstoši Latvijai saistošajām konvencijām, starptautisko un nacionālo tiesību aktu prasībām vides un dabas aizsardzības jomā.

Vides pārskatā ir iekļauts būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums, raksturojot pozitīvās un negatīvās, tiešās un netiešās, īstermiņa un ilgtermiņa ietekmes un kopējo ietekmi.

Šajā attīstības plānošanas stadijā var secināt, ka Stratēģijas un Programmas ieviešana, ja tiek sasniegti izvirzītie ilgtermiņa attīstības mērķi, to rezultatīvie rādītāji, realizēta pilsētas attīstība atbilstoši telpiskajā perspektīvā noteiktajām struktūrām un to attīstības vadlīnijām, pārsvarā ir sagaidāma pozitīva, tieša un/vai netieša, ilgtermiņa ietekme uz pilsētvides kvalitāti, dabas teritoriju attīstību, lielmēroga dzīvojamās apbūves publisko ārtelpu, t.sk. apstādījumiem, dabas daudzveidību, ūdeņu pieejamību, ainavu kvalitāti, gaisa kvalitāti un trokšņa līmeni pilsētas centrā. Taču Vides ietekmju kopējo vērtējumu pilnībā nevar veikt, jo saistībā ar attīstības plānošanas dokumentu detalizāciju, nav pieejami konkrētiem dati (par esošajām un plānotajām transporta intensitātēm, piemēram), lai veiktu aprēķinus un vērtējumu balstītu uz modelēšanas rezultātiem, īpaši attiecībā uz gaisa un trokšņa piesārņojumu.

Ņemot vērā Stratēģijā noteikto, Rīgas pilsēta kā turpmākās attīstības vērtību plāno turpināt saglabāt dabas teritorijas, no kurām lielākās platības aizņem meži un ūdeņi. Stratēģijā ir noteiktas prioritāri labiekārtojamās dabas teritorijas rekreācijas nolūkiem, kas sekmēs kvalitatīvas dzīves vides uzturēšanu un veidošanu. Telpiskās attīstības perspektīvā dabas teritorijas ir izdalītas atsevišķā struktūrā un uzsvērtā pilsētas dabas teritoriju vienotības nodrošināšana. Dokumentā ir iekļautas vadlīnijas dabas teritoriju vienotai attīstībai, izdalot atsevišķus dabas struktūras elementus un nosakot tiem katram funkcijas un vadlīnijas turpmākai izmantošanai vienotajā pilsētas dabas teritoriju sistēmā. Vides pārskatā dabas teritoriju plānotā attīstība ir vērtēta kā pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju kvalitāti, struktūras vienotības saglabāšanu ekosistēmas kvalitātes, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un veicināšanu, kā arī uz dabas teritoriju funkciju nodrošināšanu.

Vides pārskatā Stratēģijas un Programmas ieviešanai ir konstatēta pozitīva, tieša un/vai netieša, ilgtermiņa ietekme uz pilsētas kultūrvēsturiski un ainaviski nozīmīgajām pilsētas teritorijām, jo to

plānošana ir veikta balstoties iepriekšējiem pētījumiem un Stratēģijas pamatnostādņu ieviešanas gadījumā šo pētījumu rezultāti tiktu integrēti Rīgas pilsētplānošanas politikas dokumentos. Tādējādi tiktu nodrošināta Eiropas ainavu konvencijas prasību ieviešana Rīgas pilsētā.

Transporta sistēmas plānotajos pārkārtojumos nākotnē paredzēta priekšroka gājējiem, sabiedriskā transporta attīstība un transporta, tostarp, tranzītkrāvu plūsmu optimizācija. Šiem pasākumiem, atkarībā no konkrētu projektu realizācijas vietas, var būt gan pozitīvas, gan neitrālas, gan arī negatīvas ietekmes uz vides kvalitāti. Kompleksi veikta transporta plūsmu optimizācija, transporta transportmijas sistēmas ieviešana, (ātrgaitas) sabiedriskā transporta maršrutu pagarināšanu ārpus pilsētas, kā arī publiskās ārtelpas reorganizācijā konkrētās vietās, plānojot arī autonomvietņu izvietojumu iedzīvotāju privātajam autotransportam, ilgtermiņā kopumā dos ieguldījumu gaisa kvalitātes uzlabošanai pilsētas centrā, un arī dzīvojamos rajonos. Negatīvo ietekmju novēršanai, ir jāveic gaisa piesārņojuma izmešu apjoma mazināšanas, prettrokšņa un citi pasākumi gan konkrētu objektu plānošanas un projektēšanas stadijās, gan arī ekspluatācijas laikā. Jāveic vides kvalitātes monitorings, lai sabiedrībai nodrošinātu aktuālo informāciju par vides kvalitātes izmaiņām saistībā ar pilsētas transporta sistēmas pārkārtošanu. Plānojot apbūvi jauno transporta maģistrāļu apkārtnē, ir veicami uz vides piesārņojuma, īpaši trokšņa mazināšanu vērsti pasākumi. Stāvparku izveides vietu apkārtnē, kas tālākā nākotnē plānota arī ārpus pilsētas, ir jāsadarbojas ar Rīgas kaimiņu pašvaldībām gan teritorijas plānošanā, gan arī vides stāvokļa izvērtēšanā, pasākumu plānošanā un projektēšanā iespējamās negatīvās ietekmes mazināšanai.

Plānotajai ražošanas attīstībai ir sagaidāma dažāda ietekme uz vidi – neitrāla, pozitīva vai atsevišķos gadījumos negatīva. Pozitīva vai neitrāla ietekme uz vidi šajā Vides pārskatā ir konstatēta ražošanas objektu attīstībai saistībā ar inovāciju un zinātnisko sasniegumu ieviešanu, efektivitātes un produktivitātes paaugstināšanu, kas vērsta uz rūpniecības pievienotās vērtības paaugstināšanu, modernu mūsdienīgu un nākotnes tehnoloģiju ieviešanu, vienlaikus mazinot dabas resursu (ūdens, kurināmā, citu ražošanas izejvielu) izlietojumu un vides piesārņojumu. Pozitīva, tieša un/vai netieša ilgtermiņa ietekme ir sagaidāma ražošanas teritoriju attīstībai plānotajā kompaktas pilsētas modelī, kur šo teritoriju attīstību plānots veicināt jau apbūvētās, bet ekonomiski neefektīvās t.sk. degradētās teritorijās, kas sekmēs zemes izmantošanas efektivitāti, degradēto teritoriju likvidēšanu. Stratēģijā minētās prioritārās nozares ir osta, transports un loģistika, ķīmiskā rūpniecība, datoru tehnoloģijas, elektrotehnikas ražošana, profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi, metālizstrādājumu ražošana un mašīnbūve, tūrisms un izglītība. To sagaidāmā ietekme uz vidi ir dažāda. Ostas, transporta, ķīmiskās rūpniecības, metālizstrādājumu ražošanas un mašīnbūves attīstības ietekmes uz vidi var būt pārsvarā neitrālas, lokāli iespējama arī negatīva ietekme uz vides kvalitāti, bet tā var būt arī pozitīva, ja, attīstot ražotnes, tiek sakārtotas degradētās teritorijas vai modernizētas tehnoloģijas, tādējādi samazinot vides piesārņojumu. Attīstot daudzfunkcionālu ostu, vienlaikus ir jāplāno vides aizsardzības pasākumi un uzlabojumi, jāturpina pilnveidot vides pārvaldība un vides kvalitātes monitorings gan ostas teritorijā, gan tai blakus esošajās teritorijās, īpaši dzīvojamā apbūvē. Saistībā ar ražošanas attīstību ir svarīgi ievērot normatīvajos aktos noteiktos vides kvalitātes standartus un veikt vides kvalitātes monitoringu, lai nodrošinātu sabiedrībai objektīvu informāciju par vides stāvokli ražošanas teritoriju apkārtnē.

Vides pārskatā tiek uzsvērts, ka pozitīvu rezultātu ilgtermiņā attiecībā uz pilsētvides kvalitāti, dabas teritorijām, kultūras mantojumu un ainavu telpām var sniegt tikai konkrētas rīcības, realizētie projekti un to rezultāti. Īpaši nozīmīga ir Stratēģiju un Programmu atbalstošu risinājumu un nosacījumu iekļaušana Rīgas pilsētas teritorijas plānojumā, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos un to ieviešana. Tādēļ Pašvaldībai ir jāpārtrauga to ieviešanas gaita un mērķu sasniegšana, kā arī jāvirza katras telpiskās perspektīvas struktūras mērķtiecīga attīstība atbilstoši telpiskajā perspektīvā iekļautajām vadlīnijām. Tas veicams gan izstrādājot Rīgas teritorijas plānojuma 2006. – 2018.g. grozījumus, gan sagatavojot teritorijas plānojumu nākamajiem 12 gadiem, tostarp teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumus, arī izstrādājot vidēja termiņa un atsevišķu jomu pilsētas plānošanas dokumentus, piedaloties IVN procesos, sagatavojot darba uzdevumus lokālplānojumiem, detaļplānojumiem, arhitektūras konkursiem vai noteikumus būvniecības procesu uzsākšanai.

Stratēģija un Programma neparedz rīcības, kuru rezultātā tiktu tiešā veidā negatīvi ietekmētas pilsētas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (gan NATURA 2000 – Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas

teritorijas, gan vietējas nozīmes teritorijas) un mikroliegumi. Vides pārskatā konstatēts, ka plānot kompensējošos pasākumus nav nepieciešams. Ieviešot Stratēģiju un Programmu, ir jānodrošina normatīvo aktu prasību ievērošana vides, dabas un kultūras mantojuma aizsardzības jomās.

Vides pārskata izstrādes laikā nav identificētas iespējamās būtiskas pārrobežu ietekmes, kuras varētu rasties Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2030.g. un Rīgas attīstības programmas 2014. – 2020.g. ieviešanas laikā.

Vides pārskatā ir identificēti galvenie risinājumi Stratēģijas un Programmas iespējamās būtiskās negatīvās ietekmes mazināšanai vai novēršanai: turpmāka teritorijas plānošana (teritorijas plānojuma grozījumi, teritorijas plānojums nākamajam plānošanas periodam, lokālplānojumi, detālplānojumi), ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru piemērošana, tehnisko noteikumu izdošana un ievērošana būvniecības projektu izstrādē, rīcību plānošana un ieviešana vides aizsardzības jomā (Rīgas vides programmas apstiprināšana un ieviešana, pilsētas vides monitorings, uzņēmumu vides monitorings, t.sk. Rīgas Brīvostā un citi).

Pašlaik spēkā esošās Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģijas un Rīgas Attīstības programmas ieviešanas uzraudzības kontrolei, novērtēšanai un iedzīvotāju informēšanai ir izveidota Stratēģijas uzraudzības sistēma, kurā iekļautā informācija pieejama datu bāzē interneta vietnē www.sus.lv. Tai ir izstrādāta arī vides sadaļa. Izveidotā Stratēģijas uzraudzības sistēma kā pašvaldības instruments attīstības plānošanas dokumentu ieviešanas monitoringam ir izmantojama arī turpmāk.

Lai gūtu priekšstatu par Stratēģijas un Programmas īstenošanas ietekmi uz vides kvalitāti, dabas teritorijām, to kvalitāti un daudzveidību, ainavu un kultūras mantojuma stāvokli, uzsākot jauno attīstības plānošanas dokumentu ieviešanu, ir ieteicams izvērtēt pašlaik SUS vides sadaļā iekļauto vides indikatoru atbilstību Stratēģijas indikatīvajiem rādītājiem. Tos vēlams papildināt ar šajā un Rīgas teritorijā plānojuma SIVN vides pārskatos ietvertajiem ieteikumiem. Ja nepieciešams, par SUS vides sadaļas pilnveidošanu ieteicams konsultēties un sadarboties ar konkrēto jomu speciālistiem, VVD Lielrīgas reģionālo vides pārvaldi, Veselības inspekciju un Dabas aizsardzības pārvaldi. Iespējams arī izmantot Vides pārraudzības valsts biroja informatīvo materiālu par plānošanas dokumentu realizācijas ietekmes novērtējumu (monitoringu), kurš pieejams Biroja mājas lapā <http://www.vpvp.gov.lv/lv/strategiskais-ivn/monitorings>, kā arī izmantot valsts monitoringa programmas īstenošanā iegūtos datus par vides stāvokli Rīgas pilsētā.

Šim SIVN Vides pārskatam vienlaikus ar Stratēģijas un Programmas 1. redakciju 2013. gadā (no 24.10.2013. līdz 05.12.2013.) notika sabiedriskā apspriešana. Sabiedriskās apspriešanas rezultāti ir integrēti Vides pārskatā.

Par Vides pārskatu ir saņemtas atsauksmes no LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, LR Satiksmes ministrijas, LR Veselības ministrijas, VVD Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes, Dabas aizsardzības pārvaldes, Rīgas plānošanas reģiona administrācijas, Rīgas Brīvostas pārvaldes un VAS starptautiskās lidostas „Rīga” administrācijas. Vides pārraudzības valsts birojs par Vides pārskatu ir izsniedzis atzinums Nr.10 „Par Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam un Rīgas attīstības programmas 2014. – 2020.gadam Vides pārskatu” (izsniegts 2014.gada 23. maijā).

Vides pārskats ietver 12. nodaļas un divus pielikumu.

IZMANTOTIE AVOTI

Plānošanas dokumenti

1. Aktualizētā Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programma 2014.-2015.g., SIA "Vides konsultāciju birojs", 2013.
2. Austrumu maģistrāles posmā Viestura prospekts – Slāvu aplis projekta īstenošanas vides pārskata ziņojums, SIA „Europrojekts”, 2004.
3. Bābelītes ezera peldvietas ūdens apraksts, Veselības inspekcija, 2011.
4. Dabas parka „Doles sala” dabas aizsardzības plāns 2009. - 2019. gadam. SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, 2009.
5. Dabas parka „Piejūra” dabas aizsardzības plāns 2004. - 2015.g., LU Bioloģijas fakultāte, 2004.
6. Dabas lieguma “Vecdaugava” dabas aizsardzības plāns 2004. - 2013.g., SIA “Estonian, Latvian & Lithuanian Environment”, 2003.
7. Dabas lieguma „Jaunciems” dabas aizsardzības plāns 2004. - 2008.g., Latvijas Dabas fonds, 2004. (darbības laiks ar Vides ministra rīkojumu pagarināts līdz 2013. gadam)
8. Dabas lieguma „Krēmeri” dabas aizsardzības plāns 2006. - 2016. g., SIA „Grupa93”, 2006.
9. Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2010. – 2015. gadam. Publiskā versija. Rīga: VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2009.
10. Daugavas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2010. – 2015. gadam. Apstiprinātā versija. Rīga: VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2009.
11. Ilgtspējīga programma lietuss ūdens kanalizācijas sistēmu sakārtošanai, RD Satiksmes departaments.
12. Ģimenes valsts politikas pamatnostādnes 2011.–2017.gadam
13. Meliorācijas sistēmas attīstības koncepcijas 2010.-2018.gadam rīcības programma, 2010
14. Plūdu riska pārvaldības plāns Rīgas pilsētai, 2012.gads
15. Par rīcības plānu vides trokšņa samazināšanai Rīgas aglomerācijā, Rīgas domes 2012.gada 28.februāra saistošie noteikumi Nr.168, SIA “ELLE”, 2009.gads
16. Par Rīcības programmas gaisa kvalitātes uzlabošanai Rīgā izpildi 2011.gadā, RD MVD Vides pārvaldes apkopotā informācija par paveikto rīcības programmas izpildē laika periodā no 2011.gada 7.jūnija līdz 2012.gada 1.martam.
17. Rīgas aglomerācijas trokšņa stratēģiskās kartēšana, SIA “ELLE”, 2008.gads
18. Rīgas aglomerācijas trokšņa stratēģiskās kartēšana, kopsavilkums, SIA “ELLE”, 2008.gads
19. Rīgas pilsētas attīstības programma 2014.-2020.gada, projekts.
20. Rīgas pilsētas atkritumu apsaimniekošanas plāns 2006. – 2012.gadam
21. Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programma 2011.-2015. Par iespējām samazināt piesārņojumu (daļiņas un slāpekļa oksīdus) un uzlabot gaisa kvalitāti Rīgā (spēkā no 10.06.2011)
22. Rīgas pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam, projekts 20.05.2013.
23. Rīgas pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2025.gadam, projekts 20.05.2013.
24. Rīgas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāns 2010.-2020.gadam. 2009./2010.
25. Rīgas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāns viedai pilsētai 2014.-2020.gadam. 2013./2014.
26. Rīgas pilsētas ainavu teritoriju izdalīšana, analīze un novērtēšana, 2010.g., LU ĢZZF.

27. Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģija 2000.-2020.gadam (aktualizēta 2008.gadā); Rīga, 2008.
28. Rīgas plānošanas reģiona telpiskais (teritorijas) plānojums 2005.-2025.gadam; Rīga, 2007.
29. Rīgas reģiona attīstības programma 2009.-2013.gadam, aktualizēta 2013.gadā
30. Rīgas teritorijas plānojums 2006.-2018.gadam ar grozījumiem.
31. Rīgas vides rīcības programma 2012-2017.gadam, projekts
32. Rīgas virszemes ūdens objektu apsaimniekošanas koncepcija 2008.-2013., informatīvā daļa, RD Vides departaments
33. Ūdenssaimniecības attīstība Rīgā, 4. kārta, ES komisijas lēmums, 12.12.2012

Citi avoti (pārskati, ziņojumi, metodikas un izpētes)

34. Eiropas Savienībā aizsargājami biotopi Latvijā. Auniņš A. (red.). Noteikšanas rokasgrāmata. Latvijas Dabas fonds, 2010.
35. Enciklopēdija „Rīga”. Rīga, 1988., 28. – 29. lpp.
36. Esošās situācijas izpēte jauktas apbūves, ražošanas un centra apbūves teritorijās un neapbūvēto zemesgabalu identificēšanu Rīgas pilsētā izņemot Rīgas brīvdabas teritoriju un Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritoriju”, SIA „Grupa93”, 2013
37. Gaisa kvalitātes mērījumi Rīgas Brīvdabā 2012.gada decembrī, Rīgas Brīvdabas pārvalde, 2013. Ziņojums par virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzību, LVĢMC, 2010.
38. Ietekmes uz vidi novērtējums Rīgas ostas aktivitāšu daļas pārcelšanai no pilsētas centra uz Krievu salu un ar to saistītās infrastruktūras attīstībai, Noslēguma ziņojums, SIA „Europrojekts”, 2009
39. Ietekmes uz vidi novērtējums automaģistrāles būvniecībai posmā no autoceļa A5 (Rīgas apvedceļš, Salaspils - Babīte) un A10 (Rīga - Ventpils) krustojuma līdz Daugavgrīvas ielai – Rīgas Ziemeļu transporta koridora 3. un 4. posms. Noslēguma ziņojums. SIA "Eirokonsultants", 2010.
40. Latvijas biotopi. Kabucis I. (red.) Biotopu klasifikators. Latvijas Dabas fonds, 2001
41. Gaisa piesārņojuma mērījumu rezultāti Rīgā 2012. gadā, Rīgas dome Mājokļu un vides departaments, 2013.
42. Gaisa piesārņojuma mērījumu rezultāti Rīgā 2013. gadā. Pārskats. Rīgas dome Mājokļu un vides departaments, 2014
43. Metodika „Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājami biotopi Latvijā”, Latvijas dabas fonds, 2010
44. Pārskats par dzeramā ūdens kvalitāti un uzraudzību 2012. gadā, Veselības inspekcija, 2013
45. Pārskats par gaisa kvalitāti Latvijā. Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2011
46. Pārskats par peldvietu ūdens kvalitāti 2012. gada peldsezonā, LR Veselības inspekcija, 2013
47. Pārskats par Stratēģijas ieviešanu Rīgā par 2011. gadu. Stratēģijas Uzraudzības sistēma.
48. Priekšlikumi un rekomendācijas Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu grozījumiem ūdens teritoriju un krastmalu izmantošanai, SIA „EgG”, 2010
49. Rīgas Brīvdabas Vides pārskats 2011.gadam, Vides konsultāciju birojs, 2012
50. Rīgas jūras līča piekrastes Vecāķu peldvietas ūdens apraksts, Veselības inspekcija, 2011.
51. Rīgas pilsētas ainavu teritoriju izdalīšana, analīze un novērtēšana”, 2010.g., LU ĢZFF.
52. Rīgas teritorijas plānojums 2006-2018.gadam. Ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma Vides pārskats, Rīgas vides centrs „Local Agenda 21”, 2005.

53. Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam grozījumu stratēģiskā IVN vides pārskats. SIA „Vides Konsultāciju Birojs”, 2009.
54. Rīgas teritorijas plānojuma 2006.-2018. gada grozījumu stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums Vides pārskats, SIA „ELLE”, 2013
55. Starptautiskās lidosta „Rīga” attīstības plāns 2012.-2036.gadam stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums, SIA „Infraprojekti”, 2013. <http://www.riga-airport.com/uploads/files/Par%20lidostu/Vides%20parskats.pdf>
56. Vadlīniju izstrāde Rīgas pilsētas inženierinfrastruktūras turpmākai attīstībai, 4.sējums Lietus kanalizācija, SIA „Aqua-Brambis”, 2009
57. VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” 15.08.2012. vēstule Nr.4-6/1153
58. Zabrauskis A.L Būvakustika. Teorija un realitāte, Rīga 2006 <http://www.akustika.lv/buva2007.pdf>
59. Ziņojums par virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzību 2010. gadā. VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”, 2010.

Interneta vietnes

60. Centrālās statistikas pārvaldes datu bāzes <http://data.csb.lv>
61. Rīgas enerģētikas aģentūra, www.rea.riga.lv
62. Valsts meža dienests www.vmd.gov.lv
63. Veselības inspekcijas mājas lapa <http://www.vi.gov.lv> – informācija par dzeramā ūdens un peldvietu ūdens kvalitāti, peldvietu raksturojumu
64. Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapa <http://www.vpvb.gov.lv> - informācija par IVN, sākotnējiem IVN, izsniegtajām A un B kategorijas piesārņojošo darbību atļaujām, rūpnieciskā riska uzņēmumiem
65. SIA „Rīgas ūdens” māja <https://www.rigasudens.lv/>
66. https://www.riga.lv/media/gaiss/04_days_04.gif
67. Valsts vides dienests, www.vvd.gov.lv
68. Gaisa piesārņojuma zonu kartes, http://mvd.riga.lv/lv/vide/piesarn_zona/
69. www.lv.wikipedia.org/wiki/Rīgas_klimats
70. Normatīvie akti: Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija http://www.varam.gov.lv/lat/likumdosana/normativie_akti/

PIELIKUMI

1. pielikums Rīcību plāna ietekmes vērtējums identificētajos plānošanas dokumenta ietekmes uz vidi aspektos

SIVN procesā ir identificēti šādi Stratēģijas un Programmas vides aspekti: vides kvalitātes saglabāšana un uzlabošana, vienota dabas teritoriju struktūru attīstība un kvalitātes uzlabošana, kā arī vēsturiskās, kultūras un ainavu telpas attīstība. No Programmā ietvertajiem 19 rīcības virzieniem 10 Rīcības virzieni attiecas uz vides jomu, t.i. : RV9 „Kvalitatīva dzīves vide un pieejams mājoklis”, RV10 „Ērta sasniedzamība”, RV11 „Līdzsvarota satiksmes infrastruktūra un organizācija”, RV12 „Infrastruktūras un komunālo pakalpojumu uzlabošana”, RV13 „Plaša energoefektivitātes īstenošana”, RV14 „Pilsētas specifisko teritoriju jautājumu risināšana”, RV15 „Laba vides kvalitāte”, RV 16 „Labvēlīga uzņēmējdarbības vide un augsta ekonomiskā aktivitāte”, RV17 „Augoša daudzprofilu osta” un RV19 „Efektīva, atbildīga un uz daudzpusēju sadarbību vērsta pārvaldība”. Šajā pielikumā ir iekļauts iepriekšminēto aspektu un rīcības virzienu ietekmes uz vidi vērtējums. Vērtējumā iekļauti tikai tie pasākumi/aktivitātes, kuriem kādā no vērtējuma aspektiem ir konstatēta būtiska ietekme uz vidi.

Rīcības virziens RV 9 „Kvalitatīva dzīves vide un pieejams mājoklis”

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
U 9.1. Veicināt nolietotā daudzdzīvokļu dzīvojamā fonda renovāciju	9.1.1. Biežāk sastopamām (12) tipveida ēku sērijām renovācijas paraugprojektu izstrādes organizēšana	Projektu ieviešanas gadījumā: pozitīva, tieša, vidēja termiņa ietekme uz gaisa kvalitāti (kurināmā apjoma samazināšana, efektīvāka izmantošana). Ieviešanas gadījumā lokāla ietekme projektu realizācijas vietās, netieši – ietekme apkāmes un pilsētas līmenī, jo radīs pozitīvus piemērus.	Ietekme nav sagaidāma	Pozitīva, tieša vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme. Lokāla ietekme pilsētainavas kvalitātes uzlabošanā konkrēto projektu teritorijās un apkārtnē. Tieša lokāla vidēja termiņa ietekme konkrēto ēku tuvākajā apkārtnē. Ilgtermiņā netieša ietekme uz pilsētainavu kopumā.	Pozitīva, tieša vidējā termiņā un ilgtermiņa ietekme uz dzīves vides kvalitāti; vidējā termiņā-lokāla ietekme; ilgtermiņā ietekme apkāmes un pilsētā mērogā – pozitīvi piemēri.
	9.1.1. Atbalsts ESKO un citu progresīvu organizācijas un finansēšanas formu darbībai daudzdzīvokļu māju renovācijā	Projektu ieviešanas gadījumā: pozitīva, tieša, vidēja termiņa ietekme uz gaisa kvalitāti (kurināmā apjoma samazināšana, efektīva izmantošana). Ieviešanas gadījumā lokāla ietekme projektu realizācijas vietās, netieši – ietekme apkāmes un pilsētas līmenī, jo vairo iespējas realizēt projektus un radīs pozitīvus piemērus.	Ietekme nav sagaidāma	Pozitīva netieša vidēja un ilgtermiņa ietekme uz pilsētainavu, realizējot māju renovācijas projektus. Vidējā termiņā lokāla ietekme, ilgtermiņā – apkāmes mēroga ietekme.	Pozitīva netieša vidēja un ilgtermiņā ietekme uz vides pārvaldības kvalitāti un kapacitāti pilsēta mērogā.
	9.1.4. Rotācijas fonda veidošana daudzdzīvokļu māju renovācijas atbalstam	Projektu ieviešanas gadījumā: pozitīva, tieša, vidēja termiņa ietekme uz gaisa kvalitāti (kurināmā apjoma	Ietekme nav sagaidāma	Pozitīva, tieša vidēja termiņa un ilgtermiņā ietekme. Lokāla ietekme pilsētainavas kvalitātes	Ietekme nav sagaidāma.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
		samazināšana, efektīva izmantošana). Ieviešanas gadījumā lokāla ietekme projektu realizācijas vietās, netieši – ietekme apkāmes un pilsētas līmenī, jo vairo iespējas realizēt projektus un radīs pozitīvus piemērus.		uzlabošanā konkrēto projektu teritorijās un apkārtnē.	
U 9.2. Veicināt esošo Rīgas daudzdzīvokļu dzīvojamo rajonu renovāciju un labiekārtošanu	9.2.1. Tematiskais plānojums „Mājokļu attīstības plāns”	Pozitīva, netieša ietekme uz vides kvalitāti, piemēram, gaisa kvalitāti, ja tiek plānoti energoefektivitātes pasākumi, dzeramā ūdens kvalitāti, ja tiek rekonstruēta ūdensapgādes sistēma utml. Ieviešanas gadījumā ilgtermiņā – pilsētas līmeņa ietekme, citādi lokāla ietekme plānojuma realizācijas vietās.	Pieņemot, ka pasākumā tiek plānota arī dabas teritoriju struktūra, pozitīva, netieša ietekme. Ieviešanas gadījumā ilgtermiņā – pilsētas līmeņa ietekme, citādi lokāla ietekme plānojuma realizācijas vietās.	Pieņemot, ka pasākumā tiek plānota arī vēsturiskās, kultūras un ainavu telpas, pozitīva, netieša ietekme. Ieviešanas gadījumā ilgtermiņā – pilsētas līmeņa ietekme, citādi lokāla ietekme plānojuma realizācijas vietās.	Ietekme nav sagaidāma.
	9.2.2. Esošās situācijas daudzdzīvokļu dzīvojamo māju rajonos izvērtēšana un to sanācības un humanizācijas rīcības plānu sagatavošana	Projektu ieviešanas gadījumā: pozitīva, tieša, vidēja termiņa ietekme uz gaisa kvalitāti (kurināmā apjomu samazināšana, efektīva izmantošana). Ieviešanas gadījumā lokāla ietekme projektu realizācijas vietās, netieši – ietekme apkāmes un pilsētas līmenī, jo radīs pozitīvus piemērus.	Ietekme nav sagaidāma	Projektu ieviešanas gadījumā: pozitīva, tieša, vidēja termiņa ietekme uz gaisa kvalitāti (kurināmā apjomu samazināšana, efektīva izmantošana). Ieviešanas gadījumā lokāla ietekme projektu realizācijas vietās, netieši – ietekme apkāmes un pilsētas līmenī, jo radīs pozitīvus piemērus.	Pozitīva, tieša vidēja termiņā un ilgtermiņa ietekme uz dzīves vides kvalitāti; vidējā termiņā – lokāla ietekme; ilgtermiņā – ietekme apkāmes un pilsētā mērogā – pozitīvi piemēri.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
	9.2.3. Dzīvojamo apkaimju sakārtošana un labiekārtojumu (soliņi, atkritumu savākšana u.c.) nodrošināšana iekšpagalmu pielāgošana fiziskajām aktivitātēm 9.2.4. Kvalitatīvu un drošu rotaļu laukumu nodrošināšana 9.2.5. Risināt individuālo transportlīdzekļu novietošanu daudzdzīvokļu māju iedzīvotājiem (saglabājot zaļus pagalmus) 9.2.6. Iekškvartālu brauktuvi, trotuāru un pievedceļu stāvokļa apzināšana un renovācija 9.2.7. Ugunsdrošības paaugstināšana daudzstāvu dzīvojamās mājās (ID 2129)	Projektu ieviešanas gadījumā pozitīva tieša, vidēja termiņā un ilgtermiņā lokāla un apkāmes mēroga ietekme, uzlabojot gaisa kvalitāti, samazinot autotransporta radīto troksnis, samazinot antropogēno slodzi uz publisko ārtelpu (rekreācijas teritorijām) un samazinot atkritumu apjomu. Uzlabota lietus ūdeņu apsaimniekošana. Ietekme nav sagaidāma	Pozitīva vidēja termiņā un ilgtermiņā ietekme uz vienota pilsētas dabas teritoriju tīklojuma veidošanu, saglabājot esošās zaļās zonas un palielinot to platības dzīvojamās apbūves teritorijās. Vidējā termiņā – lokāla un apkāmes mēroga ietekme; ilgtermiņā – pilsētas mēroga ietekme. Ietekme nav sagaidāma	Pozitīva vidēja termiņā un ilgtermiņā ietekme uz pilsētainavu, uzlabojot labiekārtojumu, saglabājot esošās zaļās zonas un palielinot to platības dzīvojamās apbūves teritorijās. Vidējā termiņā – lokāla un apkāmes mēroga ietekme; ilgtermiņā – pilsētas mēroga ietekme. Saistībā ar ēku renovācijas projektiem netieša vidēja un ilgtermiņa pozitīva lokāla ietekme uz pilsētainavas kvalitāti un kultūras mantojuma saglabāšanu. Vidējā termiņā - lokāla ietekme; ilgtermiņā p pilsētas mēroga ietekme uz pilsētainavu kopumā..	Vidēja un ilgtermiņa pozitīva tieša un netieša ietekme uz dzīves vides kvalitāti. Vidējā termiņā – lokāla un apkāmes mēroga ietekme, ilgtermiņā – pilsētas mērogā ietekme. Ietekme nav sagaidāma
U 9.3. Veicināt mājokļu pielāgošanu personām ar īpašām vajadzībām	9.3.1. Renovējamās dzīvojamās mājās pacēlāju ierīkošana un servisa dzīvokļu paredzēšana personām ar funkcionāliem ierobežojumiem	Ietekme nav sagaidāma	Ietekme nav sagaidāma	Saistībā ar ēku renovācijas projektiem netieša vidēja un ilgtermiņa pozitīva lokāla ietekme uz pilsētainavas kvalitāti	Pozitīva, tieša vidējā termiņā un ilgtermiņa ietekme uz dzīves vides kvalitāti; vidējā termiņā- lokāla ietekme; ilgtermiņā ietekme apkāmes mērogā.
U 9.4. Nodrošināt pašvaldības īpašumā esošo	9.4.1. Iedzīvotājus izvietošana no dažādu sociālo grupu kopdzīvojamām mājām, dalība to renovācijas projektu izstrādāšanā un renovācijas organizēšanā	Ja renovējot ēkas, tiek pārbūvētas arī ēkas ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas, nomainot cauruļvadus, piemēram, tad pozitīva, netieša, lokāla ietekme uz kvalitatīva dzeramā	Ja renovējot ēkas, tiek labiekārtoti to pagalmi, ierīkojot kvalitatīvus apstādījumus un citu iedzīvotāju atpūtai nepieciešamo infrastruktūru, tad pozitīva, tieša,	Saistībā ar ēku renovācijas projektiem netieša vidēja un ilgtermiņa pozitīva lokāla ietekme uz pilsētainavas kvalitāti	Pozitīva, tieša vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme uz dzīves vides kvalitāti; vidējā termiņā- lokāla ietekme; ilgtermiņā

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
mājokļu renovāciju un infrastruktūras uzturēšanu un uzlabošanu		ūdensapgādi iedzīvotājiem un sadzīves notekūdeņu savākšanu, nodrošinot to attīrīšanu centralizētajā ūdensapgādes sistēmā un attīrītu notekūdeņu novadīšanu apkārtējā vidē.	lokāla ietekme uz dabas teritoriju kvalitāti.		ietekme apkaimes mērogā.
	9.4.2. SIA „Rīgas namu pārvaldnieks” apsaimniekojamo īpašumu infrastruktūras uzturēšana un uzlabošana	Ja apsaimniekojot infrastruktūru, tiek uzturētas un uzlabotas arī ēkas ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas, tad pozitīva, netieša, lokāla ietekme uz kvalitatīva dzeramā ūdensapgādi iedzīvotājiem un sadzīves notekūdeņu savākšanu, nodrošinot to attīrīšanu centralizētajā ūdensapgādes sistēmā un attīrītu notekūdeņu novadīšanu apkārtējā vidē.	Ja apsaimniekojot infrastruktūru, tiek uzturēts un uzlabots pagalmu labiekārtojums un apstādījumi, tad pozitīva, tieša, lokāla ietekme uz dabas teritoriju kvalitāti.	Saistībā ar ēku renovācijas projektiem netieša vidēja un ilgtermiņa pozitīva lokāla ietekme uz pilsētainavas kvalitāti.	Pozitīva, tieša vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme uz dzīves vides kvalitāti. Lokāla ietekme.
U 9.5. Paplašināt pašvaldības īres un sociālo mājokļu fondu	9.5.1. Jaunu daudzdzīvokļu sociālo dzīvojamo māju un daudzdzīvokļu īres dzīvojamo māju būvniecība/ierīkošana	Īstermiņā – negatīva lokāla ietekme, palielinot slodzi vidē (satiksmes intensitāte, gaisa piesārņojums, trokšnis) būvniecības laikā, vidējā termiņā un ilgtermiņā – neitrāla ietekme.	Ietekme nav sagaidāma.	Vidējā un ilgtermiņā – pozitīva lokāla ietekme uz pilsētainavas kvalitāti.	
U 9.7. Veicināt iedzīvotāju attieksmes un negatīvā pieraduma maiņu daudzdzīvokļu māju pārvaldīšanas un apsaimniekošanas jautājumos	9.7.1. Informatīvo materiālu par daudzdzīvokļu māju pārvaldīšanas un apsaimniekošanas jautājumiem sagatavošana un izplatīšana	Ietekme nav sagaidāma	Ietekme nav sagaidāma	Netieša pozitīva ilgtermiņa lokāla ietekme uz pilsētas kvalitāti, mainot iedzīvotāju attieksmi un veicinot ārtelpas sakārtošanu un labiekārtošanu	Ietekme nav sagaidāma
	9.7.3. Tematisko semināru, lietpratēju diskusiju kluba semināru, atvērto durvju dienu pie	Pozitīva, netieša, vidēja termiņa ietekme uz gaisa kvalitāti (kurināmā apjomu samazināšana, efektīva	Ietekme nav sagaidāma	Netieša pozitīva ilgtermiņa lokāla ietekme uz pilsētas kvalitāti, mainot iedzīvotāju attieksmi un	Ietekme nav sagaidāma

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
	renovētiem daudzdzīvokļu namiem organizēšana par māju renovācijas ekonomisko pamatojumu, labākās prakses piemēriem un ieteicamiem renovācijas risinājumiem un to kvalitāti	izmantošana) un antropogēno slodzi. Ieviešanas gadījumā lokāla ietekme projektu realizācijas vietās, netieši – ietekme apkaimes un pilsētas līmenī, jo radīs pozitīvus piemērus.		veicinot ēku renovāciju. Ilgtermiņā – ietekme apkaimes un pilsētas līmenī.	
U 9.8. Veicināt publiskās ārtelpas revitalizācijas pasākumus	9.8.1. Tematiskais plānojums „Ainavu plāns”	Ietekme nav sagaidāma	Ieviešanas gadījumā – arī tieša ietekme uz dabas teritoriju kvalitāti konkrētu pasākumu realizācijas vietās	Netieša, pozitīva ietekme uz ainavu kvalitāti, ieviešanas gadījumā – tieša ietekme konkrētu pasākumu realizācijas vietās	Ietekme nav sagaidāma
	9.8.2. „Radi Rīgu” publiskās ārtelpas projektu ieviešana (Ziepniekkalns, Āgenskalns, Čiekurkalns, Bolderāja, Maskavas forštate).	Būtiska ietekme nav sagaidāma	Ja pasākumi skar dabas teritorijas, tad pozitīva tieša ietekme uz dabas teritoriju kvalitāti lokāli, vidējā un ilgtermiņā – apkaimes līmenī.	Tieša, pozitīva lokāla ietekme uz pilsētainavas kvalitāti	Ietekme nav sagaidāma
	9.8.3. Miera ielas attīstības projekts	Būtiska ietekme nav sagaidāma	Ja pasākumi skar dabas teritorijas, tad pozitīva tieša ietekme uz dabas teritoriju kvalitāti lokāli, vidējā un ilgtermiņā – apkaimes līmenī.	Tieša, pozitīva lokāla ietekme uz pilsētainavas kvalitāti	Ietekme nav sagaidāma

Rīcības virziens RV 10 „Ērta starptautiskā sasniedzamība”

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
U 10.1. Veicināt Rīgas starptautisko sasniedzamību	10.1.1. Līdzdarbība starptautiskā pasažieru ātrgaitas dzelzceļa projekta “Rail Baltica” precizēšanā un potenciālajā īstenošanā	Ietekmi plānots izvērtēt ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrā – saskaņā ar Satiksmes ministrijas izsludinātā atklātā konkursa nosacījumiem: http://www.sam.gov.lv/satmin/content/?cat=385 Var atzīmēt, ka būvniecības laikā - īstermiņā sagaidāma tieša negatīva lokāla ietekme uz gaisa kvalitāti, hidroloģisko režīmu, gruntsūdeņu kvalitāti, trokšņa līmeni vidē. Vidējā un ilgtermiņā pozitīva ietekme uz gaisa kvalitāti un trokšņa līmeni vidē, samazinot autotransporta pārvadājumu īpatsvaru.	Ietekmi plānots izvērtēt ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrā – saskaņā ar Satiksmes ministrijas izsludinātā atklātā konkursa nosacījumiem: http://www.sam.gov.lv/satmin/content/?cat=385	Ietekmi plānots izvērtēt ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrā – saskaņā ar Satiksmes ministrijas izsludinātā atklātā konkursa nosacījumiem: http://www.sam.gov.lv/satmin/content/?cat=385	Ietekmi plānots izvērtēt ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrā – saskaņā ar Satiksmes ministrijas izsludinātā atklātā konkursa nosacījumiem: http://www.sam.gov.lv/satmin/content/?cat=385
	10.1.3. Rīgas starptautiskās autoostas attīstības veicināšana	Īstermiņā būvniecības laikā tieša negatīva lokāla ietekme uz gaisa kvalitāti, hidroloģisko režīmu, gruntsūdeņu kvalitāti, trokšņa līmeni vidē.	Ietekme nav sagaidāma	Vidējā termiņā un ilgtermiņā tieša pozitīva lokāla ietekme uz pilsētainavas kvalitāti, realizējot augstvērtīgu projektu.	Ietekme nav sagaidāma
	10.1.4. Starptautiskās lidostas „Rīga” ērtas sasniedzamības nodrošināšana ar Rīgas centru	Ietekme atkarīga no risinājuma. Ja tiek būvēta tramvaja līnija - īstermiņā būvniecības laikā tieša negatīva lokāla ietekme uz gaisa kvalitāti, hidroloģisko režīmu, gruntsūdeņu kvalitāti, trokšņa līmeni vidē; vidējā un ilgtermiņā – netieša pozitīva pilsētas līmeņa ietekme uz gaisa kvalitāti un trokšņa līmeni, palielinot videi draudzīga transporta veida īpatsvaru. Ja savienojumu nodrošinās pa dzelzceļu, tad tā ietekme ir vērtēta IVN procesā – vērtējums apkopots ziņojumā „Jaunas publiskās dzelzceļa līnijas būvniecības Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētā (dzelzceļa savienojums ar starptautisko lidostu „Rīga”) ietekmes uz vidi novērtējums”, SIA „Estonian, Latvian & Estonian Environment”, 2011., Rail Baltica savienojums ar lidostu „Rīga” nākotnē kā	Ja savienojumu nodrošinās pa dzelzceļu, tad tā ietekme ir vērtēta IVN procesā – vērtējums apkopots ziņojumā „Jaunas publiskās dzelzceļa līnijas būvniecības Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētā (dzelzceļa savienojums ar starptautisko lidostu „Rīga”) ietekmes uz vidi novērtējums”, SIA „Estonian, Latvian & Estonian Environment”, 2011., Rail Baltica savienojums ar lidostu „Rīga” nākotnē kā	Ja savienojumu nodrošinās pa dzelzceļu, tad tā ietekme ir vērtēta IVN procesā – vērtējums apkopots ziņojumā „Jaunas publiskās dzelzceļa līnijas būvniecības Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētā (dzelzceļa savienojums ar starptautisko lidostu „Rīga”) ietekmes uz vidi novērtējums”, SIA „Estonian, Latvian & Estonian Environment”, 2011.,	Ietekme nav sagaidāma

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
		Rīgas pilsētas Zemgales priekšpilsētā (dzelzceļa savienojums ar starptautisko lidostu „Rīga”) ietekmes uz vidi novērtējums”, SIA „Estonian, Latvian & Estonian Environment”, 2011., Rail Baltica savienojums ar lidostu „Rīga” nākotnē kā alternatīva tiks vērtēts ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrā – saskaņā ar Satiksmes ministrijas izsludinātā atklātā konkursa nosacījumiem: http://www.sam.gov.lv/satmin/content/?cat=385	alternatīva tiks vērtēts ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrā – saskaņā ar Satiksmes ministrijas izsludinātā atklātā konkursa nosacījumiem: http://www.sam.gov.lv/satmin/content/?cat=385	Rail Baltica savienojums ar lidostu „Rīga” nākotnē kā alternatīva tiks vērtēts ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrā – saskaņā ar Satiksmes ministrijas izsludinātā atklātā konkursa nosacījumiem: http://www.sam.gov.lv/satmin/content/?cat=385	
U 10.2.	10.2.1. Rīgas Ziemeļu transporta koridora izbūve	Ietekme ir vērtēta ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrās: http://www.vpvb.gov.lv/lv/ivn/projekti/?status=3&id=138; http://www.vpvb.gov.lv/lv/ivn/projekti/?status=3&id=11 http://old.vpvb.gov.lv/ivn/projekti/proj1/LbrivibasgatveA2.htm	Ietekme ir vērtēta ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrās: http://www.vpvb.gov.lv/lv/ivn/projekti/?status=3&id=138; http://www.vpvb.gov.lv/lv/ivn/projekti/?status=3&id=11 http://old.vpvb.gov.lv/ivn/projekti/proj1/LbrivibasgatveA2.htm	Ietekme ir vērtēta ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrās: http://www.vpvb.gov.lv/lv/ivn/projekti/?status=3&id=138; http://www.vpvb.gov.lv/lv/ivn/projekti/?status=3&id=11 http://old.vpvb.gov.lv/ivn/projekti/proj1/LbrivibasgatveA2.htm	Ietekme ir vērtēta ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrās: http://www.vpvb.gov.lv/lv/ivn/projekti/?status=3&id=138; http://www.vpvb.gov.lv/lv/ivn/projekti/?status=3&id=11 http://old.vpvb.gov.lv/ivn/projekti/proj1/LbrivibasgatveA2.htm
Attīstīt tranzīta infrastruktūru atbilstoši Eiropas transporta tīkla (TEN-T) plāniem	10.2.2. Labas un efektīvas Rīgas brīvdostas sasaistes nodrošināšanu ar pārējo nacionālas nozīmes un starptautiskas nozīmes (TEN-T) transporta tīklu Rīgas brīvdostas pievedceļu izbūve: 1. Daugavas labais krasts: - Austrumu maģistrāles posms (Ieriķu iela – Vietalvas iela) pabeigšana – satiksmes pārvads pāri dzelzceļam Rīga – Skulte ar pievedceļiem:	Īstermiņā būvniecības laikā tieša negatīva lokāla un apkāmes mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti, hidroloģisko režīmu, gruntsūdeņu kvalitāti, trokšņa līmeni vidē; vidējā un ilgtermiņā – tieša neitrāla, pozitīva vai negatīva lokāla un apkāmes mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti un trokšņa līmeni,	Tieša, neitrāla vai dažviet negatīva, ietekme uz dabas struktūru nepārtrauktību, veidojot barjeras.	Tieša vidēja termiņa un ilgtermiņa lokāla ietekme uz ainavu var būt gan negatīva, gan pozitīva atkarībā no konkrētajiem risinājumiem.	Ietekme nav sagaidāma

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošana	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
	1.kārta. Satiksmes pārvads pāri dzelzceļam Rīga - Skulte ar pievedceļiem; 2.kārta. Tvaika ielas rekonstrukcija; 3.kārta. Tvaika ielas – Ganību dambja – Dunties ielas – Tīlta ielas krustojuma rekonstrukcija; - Rīgas brīvostas savienojums ar Austrumu maģistrāli Rīgā (Laivinieku iela no Jaunciema gatves līdz Mangaļsalai, ieskaitot tiltu pār Audupi un satiksmes pārvads pār dzelzceļa līniju Rīga – Skulte). 2. Daugavas kreisais krasts: - Eiropas komunikāciju tīklu projekta Rīgas pilsētas un Rīgas ostas integrēšana TEN – T tīklā ietvaros „Rīgas brīvostas savienojuma ar Via Baltica dienvidu ievadu Rīgā (Raņķa dambja un Vienības gatves, Mūkusalas ielas savienojums”; - Dienvidu maģistrāles 4.kārta (Ziepniekkalna iela – Vienības gatve); - Daugavgrīvas ielas rekonstrukcija: 1. Posmā no Lidoņu ielas līdz Podraga ielai; 2. Posmā no Podraga ielas līdz Zilajai ielai; 3. Posmā no Zilās ielas līdz Platajai ielai; 4. Posmā no Ūdens ielas līdz Tvaikoņu ielai; - Buļļupes tilta pieeju rekonstrukcija (Flotes iela, Piestātnes iela un Gaigalas iela)	salīdzinot ar esošo situāciju. Ievērojot normatīvo aktu prasības būvprojektēšanā un objekta ekspluatācijā nav sagaidāma kvalitātes robežlielumu pārsniegšana. Ilgtermiņā tieša pozitīva ietekme uz satiksmes intensitāti, trokšņa līmeni un gaisa piesārņojumu pilsētas centrā, atslogojot to no autotransporta.			

Rīcības virziens RV 11 „Līdzsvarota satiksmes infrastruktūra un organizācija”

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
U 11.1 Nodrošināt kvalitatīvu un drošu satiksmes infrastruktūru	11.1.1. Tematiskā plānojuma „Transporta attīstības plāns” izstrāde	Transporta sistēmas pārkārtošana ir vērtēta šajā Vides pārskatā 6.2. nodaļā. Tematiskā plānojuma izstrādei sagaidāma netieša ietekme uz 6.2. nodaļā minētajām ietekmēm uz vides kvalitāti – gaisa kvalitāti un trokšņa līmeni.	Būtiska ietekme nav sagaidāma.	Būtiska ietekme nav sagaidāma.	Būtiska ietekme nav sagaidāma.
	11.1.2. Satiksmes infrastruktūras tīkla attīstīšana (būvniecība un rekonstrukcija, būtiski mainot funkciju un apjomu: - Tunelis zem dzelzceļa, lai savienotu Ģertrūdes ielu ar Daugavpils ielu. - Anniņmuižas bulvāra un Anniņmuižas ielas savienojums posmā no Jūrmalas gatves līdz Jūrkalnes ielai - Eksporta ielas izbūve; - Dzelzavas ielas izbūve (no Ulbrokas ielas līdz Juglas ielai). Lietus ūdens kanalizācijas kolektoru būvniecība Krasta ielā un Viestura prospekta no Meža prospekta	Īstermiņā būvniecības laikā tieša negatīva lokāla un apkaimes mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti, hidroloģisko režīmu, gruntsūdeņu kvalitāti, trokšņa līmeni vidē. Vidējā un ilgtermiņā tieša pozitīva lokāla ietekme uz lietus ūdens noteci un novadīto lietus ūdeņu kvalitāti, trokšņa līmeni un gaisa kvalitāti (cietās daļiņas).	Ietekme nav sagaidāma.	Vidējā termiņā un ilgtermiņā tieša, pozitīva, lokāla ietekme uz pilsētainavu, uzlabojot ielu kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.
	11.1.3. Esošās satiksmes infrastruktūras tehniskā stāvokļa un satiksmes drošības uzlabošana, veicot satiksmes infrastruktūras objektu būvniecību un rekonstrukciju. Tilti, satiksmes pārvadi, tuneļi: - Satiksmes pārvada rekonstrukcija pār dzelzceļu Kārļa Ulmaņa gatvē - Salu tilta komplekss: Satiksmes pārvads pār Krasta ielu - Salu tilta komplekss: Salu tilts pār Daugavu - Salu tilta komplekss: Salu tilts pār Mazo Daugavu. - Salu tilta komplekss: Satiksmes pārvads Lucavsalā - Salu tilta komplekss: Estakāde pār Bieķengrāvi K.Ulmaņa gatvē. - Salu tilta komplekss: Tilti pār Bieķengrāvi (Iejteces un	Īstermiņā būvniecības laikā tieša negatīva lokāla un apkaimes mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti, hidroloģisko režīmu, gruntsūdeņu kvalitāti, Daugavas ūdens kvalitāti, trokšņa līmeni vidē. Vidējā un ilgtermiņā tieša pozitīva lokāla ietekme uz lietus ūdens noteci un novadīto lietus ūdeņu kvalitāti, trokšņa līmeni un gaisa kvalitāti (cietās daļiņas).	Ietekme lielākoties nav sagaidāma. Atsevišķos gadījumos var būt tieša negatīva ietekme un dabas teritoriju struktūru, tās (barjeras). Atsevišķos gadījumos var būt tieša lokāla negatīva ietekme uz bioloģisko daudzveidību. Atsevišķos gadījumos var būt tieša pozitīva ilgtermiņa ietekme uz	Vidējā termiņā un ilgtermiņā tieša, pozitīva, lokāla ietekme uz pilsētainavu, uzlabojot ielu kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
	augšteces pusē) - Deglava ielas satiksmes pārvada deformācijas šuvju rekonstrukcija Ielas: - Murjāņu ielas rekonstrukcija (no Brīvības gatves līdz Vangažu ielai); - Tadenavas ielas un Gatiņu ielas rekonstrukcija; - Līksnas ielas rekonstrukcija; - Misas ielas rekonstrukcija; - Buļļu ielas rekonstrukcija (no Kleistu ielas līdz dzelzceļam); - Brīvības gatves vietējās joslas (no Ropažu ielas līdz Juglas ielai) rekonstrukcija; - Mangaļu prospekta rekonstrukcija; - Jūrkalnes ielas posma rekonstrukcija (no Apūzes ielas līdz Irlavas ielai); - Konsula ielas un Skrīveru ielas rekonstrukcija; - Dziesmas ielas rekonstrukcija; - Balasta dambja rekonstrukcija; - Prūšu ielas rekonstrukcija; - Komētas ielas rekonstrukcija; - Valdeķu ielas rekonstrukcija (no Ozolciema ielas līdz Saulkalnes ielai); - Jāņavārtu ielas rekonstrukcija; - Baložu ielas rekonstrukcija; - Mores ielas rekonstrukcija; - Marijas ielas un A.Čaka ielas rekonstrukcija; - Spulgas ielas rekonstrukcija; - Dzelmes ielas rekonstrukcija; - Brekšu ielu rekonstrukcija; - Vētras ielas rekonstrukcija; - Akāciju ielas rekonstrukcija; - K.Valdemāra ielas rekonstrukcija (no Zirņu ielas līdz Upes ielai); - Eiženijas ielas rekonstrukcija - Mežroziņu ielas rekonstrukcija no Stūrmaņu ielas līdz ielas galam pie ēkas Nr.34 - Dārziņu ielu rekonstrukcijas		dabas teritoriju struktūru veidojot ielu apstādījumu sistēmu – savienojošus elementus.		

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz				
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošana	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām	
	- Martas Rinkas ielas pieslēguma pie Augusta Dombrovska ielas atjaunošana - Turaidas ielas rekonstrukcija - Krimuldas ielas rekonstrukcija - Dandāles ielas rekonstrukcija - Brauktuves un ietves rekonstrukcija posmā no Zaķusalas krastmalas 1 līdz Zaķusalas krastmalai 3 Lietusūdens novadīšanas sistēmas: - Lietus ūdens kanalizācijas kolektoru remonts K.Ulmaņa gatvē - Caurteku rekonstrukcija Murjāņu ielā, Spīrgus ielā, Jaunciema gatvē, Dārziņu ielā, Jāņogu ielā. 11.1.4. Satiksmes infrastruktūras tīklu līdzvērtīgās zemes kompensācijas fondā esošo zemesgabalu piebraukšanas nodrošināšana: - Jaunu ielu izbūve Juglā kvartālā starp Juglas ielu, Murjāņu ielu, Redzes invalīdu sociālās aprūpes centru un Juglas ezeru. - Ielejas ielas un Asnu ielas posma rekonstrukcija; - Jaunu ielu izbūve Imantā – Ceriņu ielu, Vērgales iela. 11.1.5. Satiksmes drošības uzlabošanas pasākumu veikšana, atbilstoši Rīgas pilsētas satiksmes drošības „Baltā grāmata” 2010.-2014.gadam: - luksoforu rekonstrukcija un būvniecība; - regulējamu gājēju pāreju izveidošana; - redzamības pilnveidošana pie gājēju pārejām un krustojumiem; - brauktuviņu sašaurināšana un drošības salīņu izbūve pie gājēju pārejām; - gājēju drošības barjeru uzstādīšana;	Īstermiņā būvniecības laikā tieša negatīva lokāla un apkāmes mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti, hidroloģisko režīmu, gruntsūdeņu kvalitāti, trokšņa līmeni vidē. Vidējā un ilgtermiņā tieša pozitīva lokāla ietekme uz lietus ūdens noteci un novadīto lietus ūdeņu kvalitāti, trokšņa līmeni un gaisa kvalitāti (cietās daļiņas). Īstermiņā būvniecības laikā tieša negatīva lokāla un apkāmes mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti, hidroloģisko režīmu, gruntsūdeņu kvalitāti, trokšņa līmeni vidē. Vidējā termiņā un ilgtermiņā tieša pozitīva lokāla ietekme, samazinot autotransporta satiksmes intensitāti, līdz ar to	Ietekme lielākoties nav sagaidāma. Atsevišķos gadījumos var būt tieša pozitīva ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju struktūru veidojot ielu apstādījumu sistēmu – savienojošus elementus. Ietekme lielākoties nav sagaidāma. Atsevišķos gadījumos var būt tieša pozitīva ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju struktūru veidojot ielu apstādījumu sistēmu – savienojošus elementus.	Vidējā termiņā un ilgtermiņā tieša, pozitīva, lokāla ietekme uz pilsētāinavu, uzlabojot ielu kvalitāti. Vidējā termiņā un ilgtermiņā tieša, pozitīva, lokāla ietekme uz pilsētāinavu, uzlabojot publiskās telpas kvalitāti.	Ietekme sagaidāma. Ietekme sagaidāma.	nav nav

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
	- dzīvojamo zonu izveide; - automašīnu pieļaujamā braukšanas ātruma samazināšana. - u.c. pasākumi. Izstrādāt Rīgas pilsētas satiksmes drošības „Balto grāmatu 2015.-2019.gadam” Pilsētas ielu seguma periodiskā atjaunošana: - P.Lejiņa iela no Anniņmuižas bulvāra līdz Rostokas ielai - Progresā iela no mājas Nr. 6 līdz mājai Nr.20 - Ozolciema iela no Valdeķu ielas līdz Mežkalna ielai - Fridriha Candra iela - Pavasara gatve - Aviācijas iela no Rasas ielas līdz Ikšķiles ielai - Rūjienas iela - Akadēmiķa M.Keldiša iela no A.Saharova ielas līdz Ilūkstes ielai - Senču iela no Brīvības ielas līdz Hospitāļu ielai - Pūces iela no G.Astras ielas līdz Stirnu ielai - Kurmju iela - Emmas iela no A.Dombrovska ielas līdz Rūpnīcas ielai - Satiksmes pārvads A.Deglava ielā (centra virziena brauktuve) - Satiksmes pārvads pie Zemitānu stacijas - Satiksmes pārvads pār Bieķengrāvi - Brīvības gatve no Silciema ielas līdz Šmerļa ielai. - Biķernieku iela no Lielvārdes ielas līdz Ulbrokas ielai - K.Ulmaņa gatve no Bauskas ielas līdz satiksmes pārvadam. - Senču iela no Brīvības ielas līdz Miera ielai. Braslas iela. - Akadēmiķa M.Keldiša iela no A.Saharova ielas līdz Ulbrokas ielai. - Kalnciema iela no Melnsila ielas līdz satiksmes pārvadam. - Maskavas iela no Taisnās ielas līdz pilsētas robežai. - Nīcgales iela no Dzelzavas ielas līdz A.Deglava ielai - Juglas iela no Malienas ielas līdz Biķernieku ielai. - Brīvības gatve no Ropažu ielas līdz Lielvārdes ielai. - K.Ulmaņa gatve no Satiksmes pārvada līdz Liepājas ielai. - Skanstes iela no Kr.Valdemāra ielas līdz Sporta ielai.	arī trokšņa līmeni un uzlabojot gaisa kvalitāti. Īstermiņā būvniecības laikā tieša negatīva lokāla un apkaimes mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti, trokšņa līmeni vidē. Vidējā un ilgtermiņā tieša pozitīva lokāla ietekme uz lietus ūdens noteci un novadīto lietus ūdeņu kvalitāti, trokšņa līmeni un gaisa kvalitāti (cietās daļiņas).	Ietekme nav sagaidāma.	Vidējā termiņā un ilgtermiņā tieša, pozitīva, lokāla ietekme uz pilsētāinavu, uzlabojot publiskās telpas kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
	- Gunāra Astras iela no Dzelzavas ielas līdz Lielvārdes ielai - Nīcgales iela no A.Deglava ielas līdz Pildas ielai. - Jaunciema gatve pa posmiem. - Pildas iela no Piedrujas ielas līdz Dārziema ielai - Juglas iela no Malienas ielas līdz Pāles ielai. - K.Ulmaņa gatve no Liepājas ielas līdz Lielirbes ielai. - Brīvības gatve no Lielvārdes ielai līdz Gustava Zemgala gatvei. - Lielvārdes iela no Biķernieku ielas līdz Brīvības gatvei. - Brīvības iela no VEF satiksmes pārvada līdz Tallinas ielai. - Kr.Valdemāra iela no Kalpaka bulvāra līdz Elizabetes ielai - Jaunciema gatve pa posmiem. - Kr.Valdemāra iela no Elizabetes ielas līdz Bruņinieku ielai - Elizabetes iela no Brīvības ielas līdz Satekles ielai - Ilūkstes iela no Lubānas ielas līdz A.Deglava ielai - Krasta iela no Ogres ielas līdz 13.janvāra ielai (pa posmiem) - Mūkusalas iela no Bauskas ielas līdz Salu tiltam (pa posmiem)				
	Pērnavas iela no Rūdolfa ielas līdz A.Deglava ielai				
	11.1.6. Pilsētas apkaimju iekškvartālu ceļu, kas atrodas ārpus publiskā lietojumā esošā ielu tīkla, attīstība un uzturēšana	Īstermiņā būvniecības laikā tieša negatīva lokāla un apkaimes mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti, trokšņa līmeni vidē. Vidējā un ilgtermiņā tieša pozitīva lokāla ietekme uz lietus ūdens noteci un novadīto lietus ūdeņu kvalitāti, trokšņa līmeni un gaisa kvalitāti (cietās daļiņas).	Ietekme nav sagaidāma.	Vidējā terminā un ilgtermiņā tieša, pozitīva, lokāla ietekme uz pilsētāinavu, uzlabojot publiskās telpas kvalitāti.	nav
	11.1.7. Gājējiem paredzētās satiksmes infrastruktūras un gājēju ielu tīkla pilnveidošana un attīstība.	Īstermiņā būvniecības laikā tieša negatīva lokāla un apkaimes mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti, hidroloģisko	Ietekme lielākoties nav sagaidāma. Atsevišķos gadījumos var	Vidējā terminā un ilgtermiņā tieša, pozitīva, lokāla ietekme uz pilsētāinavu, uzlabojot	nav

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
		režīmu, gruntsūdeņu kvalitāti, trokšņa līmeni vidē. Vidējā termiņā un ilgtermiņā tieša pozitīva lokāla ietekme, samazinot autotransporta satiksmes intensitāti, līdz ar to arī trokšņa līmeni un uzlabojot gaisa kvalitāti.	būt tieša pozitīva ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju struktūru veidojot ielu apstādījumu sistēmu – savienojošus elementus.	publiskās telpas kvalitāti.	
U 11.2. Pilnveidot pašvaldības autostāvvietu sistēmu	11.1.8. Uzmērījumus veikšana pilsētas ielu segumu periodiskās atjaunošanas darbu apjomu kontrolei	Vidējā termiņā un ilgtermiņa netieša pozitīva pilsētas mēroga ietekme, sekmējot ielu rekonstrukcijas darbus, kas uzlabo gaisa kvalitāti un samazina trokšņa līmeni.	Ietekme nav sagaidāma.	Vidējā termiņā un ilgtermiņā netieša, pozitīva, pilsētas mēroga ietekme uz pilsētāinavu, sekmējot publiskās telpas kvalitātes uzlabošanu.	Ietekme nav sagaidāma.
	11.2.1. Autostāvvietu infrastruktūras attīstīšana un autostāvvietu izvietojuma optimizēšana (samazināt uz ielas braucamās daļās esošo autostāvvietu skaitu pilsētas centrā)	Īstermiņā būvniecības laikā tieša negatīva lokāla un apkāmes mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti, hidroloģisko režīmu, gruntsūdeņu kvalitāti, trokšņa līmeni vidē. Vidējā termiņā un ilgtermiņa netieša pozitīva lokāla un apkāmes (pilsētas centra) mēroga ietekme, sekmējot racionālu satiksmes organizāciju un samazinot satiksmes intensitāti.	Ietekme nav sagaidāma.	Vidējā termiņā un ilgtermiņā netieša, pozitīva, pilsētas mēroga ietekme uz pilsētāinavu, sekmējot publiskās telpas kvalitātes uzlabošanu.	Ietekme nav sagaidāma.
	11.2.2. Ar autostāvvietu pakalpojuma sniegšanu saistīto pakalpojumu uzlabošana	Vidējā termiņā un ilgtermiņa netieša pozitīva lokāla un apkāmes (pilsētas centra) mēroga ietekme, sekmējot racionālu satiksmes organizāciju un samazinot satiksmes intensitāti.			

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
U 11.3. Nodrošināt ērtus, ātrus, pieejamus, drošus un videi draudzīgus sabiedriskā transporta pakalpojumus	11.2.3. Sistēmas „novieto un brauc” stāvparku un saistīto pakalpojumu attīstīšana. Nodrošināta informācijas pieejamība par sistēmas “novieto un brauc”- stāvparku pakalpojumiem un autostāvvietu pakalpojumiem	Īstermiņā būvniecības laikā tieša negatīva lokāla un apkāmes mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti, hidroloģisko režīmu, gruntsūdeņu kvalitāti, trokšņa līmeni vidē. Vidējā termiņā un ilgtermiņā netieša pozitīva pilsētas mēroga ietekme, sekmējot racionālu satiksmes organizāciju un samazinot satiksmes intensitāti, uzlabojot gaisa kvalitāti un samazinot trokšņa līmeni.	Ietekme nav sagaidāma.	Vidējā termiņā un ilgtermiņā netieša, pozitīva, pilsētas mēroga ietekme uz pilsētāinavu, sekmējot publiskās telpas kvalitātes uzlabošanu.	Ietekme nav sagaidāma.
	11.2.4. Privāto autostāvvietu attīstības pilnveidošana, atbilstoši stratēģiskajiem mērķiem. Normatīvo aktu pilnveidošana autostāvvietu ierīkošanai Rīgas centrā un pārējā pilsētas daļā (jānosaka regulējums autostāvvietu attīstībai iekšpagalmos)	Netieša, pozitīva vai neitrāla ietekme uz gaisa kvalitāti vai trokšņa līmeni.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	11.3.1. Sabiedriskā transporta sistēmas attīstība, lai nodrošinātu kvalitatīvu, pieejamu un autotransportam konkurētspējīgu pārvietošanās veidu visām sociālajām grupām.	Vidējā termiņā un ilgtermiņā netieša pozitīva pilsētas mēroga ietekme, samazinot nepieciešamību lietot individuālo autotransportu, samazinot satiksmes intensitāti, uzlabojot gaisa kvalitāti un samazinot trokšņa līmeni.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	11.3.2. Informācijas par sabiedriskā transporta un autostāvvietu pakalpojumiem pieejamības uzlabošana iedzīvotājiem.	Vidējā termiņā un ilgtermiņā netieša pozitīva pilsētas mēroga ietekme, sekmējot racionālu satiksmes organizāciju, samazinot nepieciešamību lietot	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
		individuālo autotransportu, samazinot satiksmes intensitāti, uzlabojot gaisa kvalitāti un samazinot trokšņa līmeni.			
	11.3.3. ZGT ieviešanas Rīgā projekta 2.posma realizācija (4.tramvaja maršruta pielāgošana ZGT parametriem un ZGT iegāde, apakšstaciju un kabeļu saimniecības rekonstrukcija 6. un 11.tramvaju maršrutos, ražošanas ēku rekonstrukcija Brīvības ielā 191, Rīgā)	Īstermiņā būvniecības laikā tieša negatīva lokāla un apkaimes mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti, hidroloģisko režīmu, gruntsūdeņu kvalitāti, trokšņa līmeni vidē.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme sagaidāma.
	11.3.4. 2.tramvaja maršruta pielāgošana zemās grīdas tramvaja parametriem, jaunu zemās grīdas tramvaju iegāde				
	11.3.5. 2.jaunas tramvaja līnijas izbūve līdz lidostai „Rīga”, iekļaujot to esošā tramvaju maršrutu tīklā (2.tramvaja maršruta pagarinājums), jaunu zemās grīdas tramvaju iegāde	Vidējā termiņa un ilgtermiņa netieša pozitīva pilsētas mēroga ietekme, samazinot nepieciešamību lietot individuālo autotransportu, samazinot satiksmes intensitāti, uzlabojot gaisa kvalitāti un samazinot trokšņa līmeni.			
	11.3.5. 2.jaunas tramvaja līnijas izbūve līdz lidostai „Rīga”, iekļaujot to esošā tramvaju maršrutu tīklā (2.tramvaja maršruta pagarinājums), jaunu zemās grīdas tramvaju iegāde				
	11.3.6. Jaunas tramvaja līnijas izbūve līdz Kaivas ielai (iekļaujot esošo sliežu posmu uz Zemitāna tilta) (Dreiliņi (Kaivas iela) – Dzelzavas iela – Stacijas laukums), jaunu zemās grīdas tramvaju iegāde				
	11.3.7. 7.tramvaja maršruta pielāgošana zemās grīdas tramvaja parametriem, jaunu zemās grīdas tramvaju iegāde				
	11.3.8. 7.tramvaja maršruta pagarināšana līdz Rumbulai (Šķērstes un Mazjumpravas ielu rajonā), jauna tramvaju depo izbūve un jaunu zemās grīdas tramvaju iegāde				
	11.3.9. Infrastruktūras modernizācija (sliežu ceļi, vilces apakšstacijas, kontakttīkls, kabeļtīkls). Civilā būvniecība, luksofori, satiksmes vadības centrs, „Park&ride” sistēma, pieturvietas, depo būvniecība (ZGTR)				
	11.3.10. Tramvaja līnijas pagarināšana līdz Bergiem				
	11.3.11. Sabiedrisko transportlīdzekļu—modernizēšana, lai nodrošinātu sabiedriskā transporta pieejamību un pasažieru drošību un samazinātu negatīvo ietekmi uz vidi: - iegādāties jaunus autobusus (175 vienības) un trolejbusus	Īstermiņa, vidējā termiņa un ilgtermiņa uzlabojot gaisa kvalitāti un samazinot trokšņa līmeni.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme sagaidāma.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
	(125 vienības) ar videi draudzīgām tehnoloģijām, tādējādi samazinot CO2 izmešu apjomu				
	11.3.14. Multimodālā transporta mezgla izbūve Torņakalnā	Vidējā termiņā un ilgtermiņā ietekme uz gaisa kvalitāti un trokšņa līmeni, izbūvējot Staciju un Autoostu ārpus pilsētas centra. Tas dos ieguldījumu transporta plūsmu mazināšanā pilsētas centrā.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
U 11.4. Attīstīt velosatiksmes sistēmu integrēt kopējā satiksmes infrastruktūrā un to	11.4.1. Nepārtrauktas un pakāpeniskas velosatiksmes sistēmas (velosatiksmes infrastruktūra, informācija, izglītība) attīstības veicināšana, integrējot to kopējā pilsētas transporta infrastruktūrā. Prioritāri uzlabojot velosatiksmes drošību pilsētas centrā: - Velojoslu ierīkošanas pilotprojekts Rīgas centrā; - Akmens tilta pieejamības uzlabošana gājējiem un velobraucējiem; - Gājēju un velosipēdu ceļš „Centrs-Ķengarags-Rumbula-Dārziņi”; - Gājēju un velosipēdu ceļš „Vecmīlgrāvis-Vecāķi”; - Veloceļš „Imanta – Vakarbulļi”; - Veloceļš maršrutā uz Daugavgrīvas salu (līdz Vakarbulļu pludmalei). - Veloceļš „Centrs- Torņakalns-Ziepniekkalns”; - Attīstīt velosatiksmes savienojumu starp Centrālo staciju, Autoostu, Centrāltirgu, un 11.novembra krastmalu. Velosatiksmes infrastruktūras izbūve, ielu, tiltu, satiksmes pārvadu, tuneļu būvniecības un rekonstrukcijas ietvaros	Īstermiņā būvniecības laikā tieša negatīva lokāla un apkāmes mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti, trokšņa līmeni vidē. Vidējā termiņā un ilgtermiņā netieša pozitīva pilsētas mēroga ietekme, sekmējot videi draudzīgu transporta veidu un samazinot satiksmes intensitāti, uzlabojot gaisa kvalitāti un samazinot trokšņa līmeni.	Ietekme nav sagaidāma.	Vidējā termiņā un ilgtermiņā tieša, pozitīva, lokāla apkāmes mēroga (vidējā termiņā) un pilsētas mēroga (ilgtermiņā) ietekme uz pilsētainavu, uzlabojot publiskās telpas kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.
	11.4.2. Veicināt velonovietņu tīkla attīstību un multimodālu pārvietošanos. Drošu velonovietņu ierīkošana velobraucēju pieprasītās vietās, sasaiste ar stāvparkiem, sabiedrisko transportu, dzelzceļa transportu.	Vidējā termiņā un ilgtermiņā netieša pozitīva pilsētas mēroga ietekme, sekmējot videi draudzīgu transporta veidu un samazinot satiksmes intensitāti, uzlabojot gaisa kvalitāti un samazinot trokšņa	Ietekme nav sagaidāma.	Vidējā termiņā un ilgtermiņā tieša, pozitīva, lokāla apkāmes mēroga (vidējā termiņā) un pilsētas mēroga (ilgtermiņā) ietekme uz pilsētainavu, uzlabojot publiskās telpas	Ietekme nav sagaidāma.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
		līmeni.		kvalitāti.	
	11.4.3. Rīgas velotransporta attīstības programmu aktualizēšana	Vidējā termiņā un ilgtermiņā netieša pozitīva pilsētas mēroga ietekme, sekmējot videi draudzīgu transporta veidu un samazinot satiksmes intensitāti, uzlabojot gaisa kvalitāti un samazinot trokšņa līmeni.	Ietekme nav sagaidāma.	Vidējā termiņā un ilgtermiņā tieša, pozitīva, lokāla apkaimes mēroga (vidējā termiņā) un pilsētas mēroga (ilgtermiņā) ietekme uz pilsētainavu, uzlabojot publiskās telpas kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.
U 11.6. Sekmēt jaunāko tehnoloģiju, ekonomiski izdevīgu transporta pakalpojumu attīstību	11.6.1. Atbalsta programmas pārejai uz atjaunojamiem energoresursiem transporta sektorā un nepieciešamās infrastruktūras nodrošināšana	Vidējā termiņā un ilgtermiņā netieša pozitīva pilsētas mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	11.6.2. Elektromobiļu ātrās uzlādes tīkla shēmas izstrādāšana, izmantojot pielāgotu RP SIA „Rīgas satiksme” esošo infrastruktūru	Vidējā termiņā un ilgtermiņā tieša pozitīva pilsētas mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti un trokšņa līmeni, iesaistot elektromobiļus satiksmē.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	11.6.3. Publisko uzlādes punktu ierīkošana elektromobiļiem, izmantojot pielāgotu RP SIA „Rīgas satiksme” esošo infrastruktūru	Vidējā termiņā un ilgtermiņā tieša pozitīva pilsētas mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti un trokšņa līmeni, iesaistot elektromobiļus satiksmē.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	11.6.4. Elektromobiļu izmantošanas palielināšana pašvaldības tehniskajos dienestos	Vidējā termiņā un ilgtermiņā tieša pozitīva pilsētas mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
	11.6.5. Ūdeņraža tehnoloģiju un kurināmā elementu izmantošana pilsētas sabiedriskajā transportā	Vidējā termiņā un ilgtermiņā tieša pozitīva pilsētas mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme sagaidāma. nav
U 11.7. Nodrošināt vides pieejamību	11.7.1. Ielu būvniecības un rekonstrukcijas ietvaros paredzēt pasākumus vides pieejamības nodrošināšanai, atbilstoši pieņemtajām vadlīnijām	Īstermiņā būvniecības laikā tieša negatīva lokāla un apkaimes mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti, hidroloģisko režīmu, gruntsūdeņu kvalitāti, trokšņa līmeni vidē. Vidējā termiņā un ilgtermiņā netieša pozitīva pilsētas mēroga ietekme, sekmējot racionālu satiksmes organizāciju un samazinot satiksmes intensitāti, uzlabojot gaisa kvalitāti un samazinot trokšņa līmeni.	Ietekme nav sagaidāma.	Vidējā termiņā un ilgtermiņā tieša, pozitīva, lokāla apkaimes mēroga (vidējā termiņā) un pilsētas mēroga (ilgtermiņā) ietekme uz pilsētainavu, uzlabojot publiskās telpas kvalitāti.	Ietekme sagaidāma. nav
U 11.9. Veicināt iekšējo ūdeņu kuģošanas, teritoriju un infrastruktūras attīstību	11.9.1. Normatīvo aktu un regulējumu izstrāde t.sk. ūdensmalu attīstībai, piestātņu izbūvei.	Vidējā termiņā un ilgtermiņā netieša pozitīva pilsētas mēroga ietekme, sekmējot ūdenstransportu un samazinot autosatiksmes intensitāti. Piestātņu būvniecības ietekme ir lokāla, īstermiņa. Tā var būt neitrāla vai negatīva atkarībā no tehniskā risinājuma. Var būt tieša īstermiņa lokāla negatīva ietekme būvniecības laikā galvenokārt uz ūdens kvalitāti.	Ietekme lielākoties nav sagaidāma. Atsevišķos gadījumos var būt negatīva lokāla ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju struktūru viengabalainību ūdeņu krastmalās.	Vidējā termiņā un ilgtermiņā tieša, pozitīva, lokāla ietekme uz pilsētainavu, uzlabojot krastmalu pieejamību un publiskās telpas kvalitāti.	Ietekme sagaidāma. nav

Rīcības virziens RV 12 „Infrastruktūras un komunālo pakalpojumu uzlabošana”

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
U 12.1. Veicināt ogļu izmantošanas nomaiņu mājāsaimniecībās ar dabasgāzi vai atjaunojamiem energoresursiem	12.1.1. Saskaņošana kurināmā maiņai objektos pēc pieprasījuma	Vidēja termiņa netieša pozitīva lokāla un apkāmes līmeņa ietekme uz gaisa kvalitāti, sekmējot pāreju uz videi draudzīgāku kurināmā veidu. Ilgtermiņa netieša pozitīva ietekme pilsētas mērogā uz gaisa kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.1.2. Informāciju sagatavošana un izplatīšana par kurināmā maiņas lietderību	Vidēja termiņa un ilgtermiņa netieša pozitīva pilsētas mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti, sekmējot pāreju uz videi draudzīgāku kurināmā veidu.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
U 12.2. Turpināt siltumtīklu rekonstrukciju un nomaiņu, samazinot siltumenerģijas zudumus tīklos		Vidēja termiņā un ilgtermiņa pozitīva tieša pilsētas mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti un siltuma salas efekta samazināšanu, samazinot siltuma zudumus, nepieciešamo kurināmā daudzumu un izmešus.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
U 12.3. Veicināt jaunu patērētāju un perspektīvo attīstības teritoriju pieslēgumu centralizētai siltumapgādei	12.3.1. Jauno patērētāju un perspektīvo attīstības teritoriju pieslēgšana centralizētai siltumapgādei	Vidēja termiņa un ilgtermiņa pozitīva netieša pilsētas mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti un siltuma salas efekta samazināšanu, samazinot siltuma zudumus, nepieciešamo kurināmā daudzumu un izmešus.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	
	12.3.2. Pilsētas attīstības teritoriju siltumapgādes jautājumu risinājumu izvērtējums atbilstoši Rīgas siltumapgādes attīstības koncepcijai (2006.-2016.gadam)	Netieša ietekme uz gaisa kvalitāti saistībā ar koncepcijas ieviešanu	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	Ietekme uz		
			vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošana	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
	12.3.3. Atjaunojamo energoresursu izmantošana enerģijas ražošanā, samazinot atkarību no fosilajiem energoresursiem, un energoefektivitātes veicināšana centralizētajā siltumapgādē	Pozitīva, tieša, vidēja termiņa lokāla un apkaimes mēroga ietekme. Ilgtermiņā pilsētas mēroga ietekme uzlabojot gaisa kvalitāti, samazinot siltumsalas efektu.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	
U 12.4. Ieviest centralizētās aukstumapgādes pakalpojumu		Pozitīva netieša ilgtermiņa pilsētas mēroga ietekme uz energoresursu patēriņu, uzlabojot energoefektivitāti.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
U 12.5. Veicināt elektropārvades sadales sistēmu sakārtošanu	12.5.1. Informācijas lapu un citu skaidrojošos materiālu sagatavošana un izplatīšana ievietošanai interneta vidē par nepieciešamību daudzdzīvokļu māju iekšējās elektrosadales tīklu sakārtošanai un drošībai	Pozitīva netieša ilgtermiņa pilsētas mēroga ietekme uz energoresursu patēriņu, uzlabojot energoefektivitāti.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
U 12.6. Veicināt perspektīvo attīstības teritoriju nodrošināšanu ar gāzes infrastruktūru	12.6.1. Gāzes infrastruktūras izbūve	Pozitīva netieša ilgtermiņa pilsētas mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
U 12.7. Nodrošināt kvalitatīvus ūdenssaimniecības pakalpojumus pilsētas apkaimēs	12.7.2. Projekta „Ūdenssaimniecības attīstība Rīgā, 4. kārtā” aktivitātes: - Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu paplašināšana Katlakalnā; - Ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmu paplašināšana Bolderājā; - Ūdens sagatavošanas stacijas izbūve Baltezerā	Pozitīva tieša vidēja termiņa un ilgtermiņa apkaimes mēroga un pilsētas mēroga ietekme, samazinot riskus, kas saistīti ar neattīrītu sadzīves notekūdeņu novadīšanu un uzlabojot dzeramā ūdens kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.7.3. Sūkņu stacijas "Daugava-1" un "Daugava-2" armatūras nomaiņa	Pozitīva tieša īstermiņa un vidēja termiņa ietekme apkaimes un pilsētas mērogā uzlabojot ūdensapgādes sistēmas darbību, paplašinot centralizēto ūdensapgādi un uzlabojot	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	Ietekme uz		
			vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošana	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
		ūdens kvalitāti. Būvniecības laikā var būt īslaicīga lokāla tieša negatīva ietekme uz hidroloģisko režīmu, virszemes ūdeņu kvalitāti, trokšņa līmeni un gaisa kvalitāti saistībā ar būvdarbiem un satiksmes intensitātes īslaicīgu palielināšanos.			
	12.7.4. Ūdens sūkņu stacijas "Daugava-1" un "Daugava-2" transformatora apakšstaciju rekonstrukcija	-"-	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.7.5. Ūdensgūtnu aku aprīkojuma nomaiņa ūdensgūtnēs "Rembergi" un "Zakumuiža"	-"-	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.7.6. Jaunu filtraku ierīkošana, aku tamponāža un esošo aku reģenerācija pazemes ūdensgūtnēs	-"-	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.7.7. Ūdensgūtnu kompleksa AVS modernizācija, integrācija un datu interfeisa izveidošana ar ŪTSSD AVS	-"-	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.7.8. Maģistrālā ūdensvada zemtekas 2XDN500 Mīlgrāvja kanālā rekonstrukcija	-"-	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.7.9. Ūdensvada izbūve no Maskavas/Krustpils līdz Granīta/Malēju ielas krustojumam	-"-	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	Ietekme uz		
			vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošana	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
	12.7.10. Ūdensvada izbūve (saistīts ar kanalizācijas sūkņu stacijas rekonstrukciju) Flotes un Parādes ielās	-"-	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.7.11. Ūdensapgādes tīklu izbūve Lauvas ielas, Matīsa ielas rajonā	-"-	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.7.12. Sadalošo ūdensvada tīklu atjaunošana	-"-	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.7.13. Stratēģisko ūdensapgādes sistēmas aizbīdņu nomaiņa un ūdens zonu izveide	-"-	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.7.14. Jaunu ūdensvada un kanalizācijas tīklu paplašināšana: Čiekurkalna ielas rajonā	-"-	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.7.15. Maģistrālo ūdensvadu atjaunošana	-"-	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.7.16. Kanalizācijas paštesces vadu atjaunošana Vesetas iela Emmas iela Šarlotes iela Ventpils iela	Pozitīva tieša īstermiņa un vidēja termiņa ietekme apkāmes un pilsētas mērogā samazinot riskus, kas saistīti ar neattīrītu notekūdeņu nonākšanu vidē – virszemes ūdensobjektos,gruntsūdenī (tostarp, avāriju riskus). Būvniecības laikā var būt īslaicīga lokāla tieša negatīva ietekme uz hidroloģisko režīmu, virszemes ūdeņu kvalitāti, trokšņa līmeni un gaisa kvalitāti saistībā ar būvdarbiem un satiksmes intensitātes īslaicīgu palielināšanos.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.7.17. Ganību dambja ielas rajona kanalizācijas tīklu izbūve no Pētersalas līdz		Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	Ietekme uz		
			vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošana	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
	Bukultu ielām	-"-			
	12.7.18. Kompleksu notekūdeņu attīrīšanas procesu attīstīšana un dūņu apsaimniekošanas optimizācija	-"-	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.7.19. Kanalizācijas sūkņu staciju rekonstrukcijas: Daugavgrīvas 101, Ilūkstes 14 Dammes 4a Spulgas 6	-"-	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.7.20. Lietus ūdeņu kanalizācijas atdalīšana no sadzīves kanalizācijas sistēmas	-"-	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.7.21. Lietusūdens kanalizācijas tīkla attīstība un rekonstrukcija	Pozitīva tieša īstermiņa un vidēja termiņa ietekme lokālā un apkaimes mērogā, uzlabojot lietus ūdeņu noteces režīmu un virszemes ūdeņu kvalitāti. Būvniecības laikā var būt īslaicīga lokāla tieša negatīva ietekme uz hidroloģisko režīmu, virszemes ūdeņu kvalitāti, trokšņa līmeni un gaisa kvalitāti saistībā ar būvdarbiem un satiksmes intensitātes īslaicīgu palielināšanos.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.7.22. Lietus ūdens kanalizācijas dn 1500 mm kolektora rekonstrukcija K.Ulmaņa gatvē no Lielirbes ielas līdz Mārupītei	-"-	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.7.23. Mazajā Bolderājas ielā kolektora Ø600mm būvniecība L=300m un ielas rekonstrukcija;	-"-	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.7.24. Sūkņu stacijas likvidācija Stirnu ielā. Jauna paštecības kolektora Ø1500mm būvniecība;	-"-	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.7.25. Čiekurkalna 2. garajā līnijā kolektora Ø600 mm būvniecība L=450m;	-"-	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	Ietekme uz		
			vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošana	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
U 12.8. Nodrošināt atkritumu saimniecības attīstību	12.7.26. Čiekurkalna 1. garajā līnijā kolektora Ø600,Ø800 mm būvniecība L=1200m;	-"-	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.7.27. Vienības gatvē kolektora Ø800 – 700mm būvniecība, L=2,5 km	-"-	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.7.28.Dandāles ielas rekonstrukcija ar lietus ūdens kolektora izbūvi;	-"-	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.7.29. Augstrozes un Atlasa ielu krustojuma kolektora Ø400 mm būvniecība L=250m.	-"-	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.7.30. Ūdens kvalitātes kontrole pirms novadīšanas pilsētas lietus ūdens kanalizācijas tīklā	Pozitīva, netieša ietekme uz virszemes ūdeņu kvalitāti ilgtermiņā (ja pasākums tiek nodrošināts visā pilsētā), jo virszemes ūdeņos no lietus ūdeņu kanalizācijas sistēmas tiks novadīti normatīvo aktu prasībām atbilstošas kvalitātes ūdeņi.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.7.31. Nelegālo pieslēgumu lietus ūdens kanalizācijai tīklam likvidēšana	Pozitīva, netieša ietekme uz virszemes ūdeņu kvalitāti ilgtermiņā (ja pasākums tiek nodrošināts visā pilsētā), jo virszemes ūdeņos no lietus ūdeņu kanalizācijas sistēmas tiks novadīti normatīvo aktu prasībām atbilstošas kvalitātes ūdeņi.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	12.8.1. Tematiskais plānojums „Aizsargjoslu, riska teritoriju un atkritumu apsaimniekošanas plāns”	Pozitīva, netieša (ieviešanas gadījumā – tieša), vidēja termiņa, nākotnē arī ilgtermiņa ietekme uz vides kvalitāti, jo sagaidāms, ka plānā ieviešanas gadījumā mazināsies savākto nešķiroto atkritumu daudzums un uzlabosies dalītu atkritumu savākšanas un otrreizējās pārstrādes iespējas.	Pozitīva, netieša (ieviešanas gadījumā – tieša), vidēja termiņa, nākotnē arī ilgtermiņa ietekme uz dabas teritorijām, samazinot to piesārņošanu sadzīves atkritumiem.	Pozitīva, netieša (ieviešanas gadījumā – tieša), vidēja termiņa, nākotnē arī ilgtermiņa ietekme uz ainavas kvalitāti, samazinot teritoriju piesārņojumu ar sadzīves atkritumiem.	Pozitīva ietekme, uzlabojot vides pārvaldības sistēmu.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
12.8.2. Atkritumu šķirošanas iespēju nodrošināšana Nodrošināt iespēju šķirot atkritumus tuvu dzīves vietai. Četru lielgabarīta un šķiroto atkritumu savākšanas laukumu izbūve		Pozitīva, netieša, lokāla, bet attīstot šķirošanas sistēmu arī apkaimes un pilsētas mēroga, vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme, veicinot nešķirotu atkritumu daudzuma samazināšanu un otrreizējas pārstrādes iespējas.	Pozitīva, netieša, lokāla, bet attīstot šķirošanas sistēmu, arī apkaimes un pilsētas mēroga, vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme uz dabas teritorijām, samazinot to piesārņošanu sadzīves atkritumiem.	Pozitīva, netieša, lokāla, bet attīstot šķirošanas sistēmu, arī apkaimes un pilsētas mēroga, vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme uz ainavas kvalitāti, samazinot teritoriju piesārņojumu ar sadzīves atkritumiem.	Pozitīva ietekme, uzlabojot vides pārvaldības sistēmu.
12.8.3. Viena bioloģiski kompostējamo atkritumu laukuma izveidošana katrā Daugavas pusē		-"-	Ietekme nav sagaidāma.	Pozitīva, netieša, lokāla ietekme veicinot teritoriju sakopšanu.	Pozitīva ietekme, uzlabojot vides pārvaldības sistēmu.
12.8.4. Atkritumu saimniecības radītā vides piesārņojuma samazināšana		-"-	Pozitīva, netieša, lokāla, bet attīstot šķirošanas sistēmu, arī apkaimes un pilsētas mēroga, vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme uz dabas teritorijām, samazinot to piesārņošanu.	Pozitīva, netieša, lokāla, bet attīstot šķirošanas sistēmu, arī apkaimes un pilsētas mēroga, vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme uz ainavas kvalitāti, samazinot teritoriju piesārņojumu ar atkritumiem.	Pozitīva ietekme, uzlabojot vides pārvaldības sistēmu.
12.8.5. Sadzīves bīstamo atkritumu nodošanas vietu tīkla paplašināšana. Astoņu sadzīves bīstamo atkritumu nodošanas punktu-izvietošana		Pozitīva, netieša, lokāla, bet attīstot sistēmu arī apkaimes un pilsētas mēroga, vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme, veicinot bīstamo atkritumu savākšanu, samazinot ūdeņu un grunts piesārņojuma risku ar bīstamajiem atkritumiem.	Pozitīva, netieša, lokāla, bet attīstot sistēmu arī apkaimes un pilsētas mēroga, vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme, veicinot bīstamo atkritumu savākšanu, samazinot dabas teritoriju piesārņojuma risku ar bīstamajiem atkritumiem.	-"-	Pozitīva ietekme, uzlabojot vides pārvaldības sistēmu.

Rīcības virziens RV 13 „Plaša energoefektivitātes īstenošana”

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	Ietekme uz		
			vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
U 13.1. Veicināt siltumenerģijas un elektroenerģijas racionālu izmantošanu, ieviešot inovatīvas tehnoloģijas, iekārtas un risinājumus	13.1.1. Rīgas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāna viedai pilsētai 2014.-2020.gadam izstrāde un ieviešanas vadība un koordinācija, integrējot inovatīvas tehnoloģijas un iekārtas, tai skaitā IKT	Pozitīva, netieša, pilsētas mēroga, vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme, samazinot energoresursu patēriņu, gaisa piesārņojumu un siltuma zudumus, tostarp siltuma salas efektu.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Pozitīva ietekme, uzlabojot vides pārvaldības sistēmu.
	13.1.2. Atbalsts inovatīvu enerģētikas un energoefektivitātes tehnoloģiju projektiem	Pozitīva, netieša, pilsētas mēroga, vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme, samazinot energoresursu patēriņu, gaisa piesārņojumu un siltuma zudumus, tostarp siltuma salas efektu.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Pozitīva ietekme, uzlabojot vides pārvaldības sistēmu.
	13.1.3. Rīgas pilsētas ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāna 2010.-2020.gadam pārstrādāšana, ieviešanas organizēšana un vadība	Pozitīva, netieša, pilsētas mēroga, vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme, samazinot energoresursu patēriņu, gaisa piesārņojumu un siltuma zudumus, tostarp siltuma salas efektu.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Pozitīva ietekme, uzlabojot vides pārvaldības sistēmu.
	13.1.4. Pilotprojektu realizēšana zema enerģijas patēriņa vai pasīvajām ēkām	Pozitīva, tieša, lokāla mēroga, vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme, samazinot energoresursu patēriņu, gaisa piesārņojumu un siltuma zudumus, tostarp siltuma salas efektu. Pozitīva netieša pilsētas mēroga ilgtermiņa ietekme kā pozitīviem piemēriem.	Ietekme nav sagaidāma.	Iespējama pozitīva tieša lokāla ietekme uz pilsētainavu realizējot augstvērtīgus projektus.	Pozitīva ietekme, uzlabojot vides pārvaldības sistēmu.
	13.1.5. Atbalsta programmas dzīvojamo ēku energoefektivitātei un pārejai uz atjaunojamiem energoresursiem	Pozitīva, netieša, lokāla mēroga, vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme, programmu ieviešanas gadījumā, jo sagaidāms, ka tiks samazināts	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Pozitīva ietekme, uzlabojot vides pārvaldības sistēmu.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
		energoresursu patēriņš, gaisa piesārņojums un siltuma zudumi.			
	13.1.6. Daudzdzīvokļu dzīvojamo māju energoauditu un energosertifikātu izstrādes organizēšana	Pozitīva tieša, lokāla mēroga, vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme, sertifikātu darbības ieviešanas gadījumā, jo sagaidāms, ka tiks samazināts energoresursu patēriņš, gaisa piesārņojums un siltuma zudumi.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Pozitīva ietekme, uzlabojot vides pārvaldības sistēmu.
U 13.2. Nodrošināt pašvaldības iestāžu ēku renovāciju	13.2.1. Energoefektivitātes programmas valsts un pašvaldību sabiedrisko ēku sektorā	Pozitīva, netieša, pilsētas mēroga, vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme, samazinot energoresursu patēriņu, gaisa piesārņojumu un siltuma zudumus, tostarp siltuma salas efektu.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Pozitīva ietekme, uzlabojot vides pārvaldības sistēmu.
	13.2.2. Pilsētas izglītības iestāžu un citu sabiedrisko ēku renovāciju turpināšana, ievērojami samazinot siltumenerģijas patēriņu ēku apkurei	Pozitīva, tieša, pilsētas mēroga, lokāla, vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme, samazinot energoresursu patēriņu, gaisa piesārņojumu un siltuma zudumus, tostarp siltuma salas efektu.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	
	13.2.3. Pašvaldības īpašumā esošo sabiedrisko ēku energosertifikātu izstrādāšana un to izvietošana apmeklētāju plūsmai redzamā vietā	Pozitīva, netieša, pilsētas mēroga, vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme, samazinot energoresursu patēriņu, gaisa piesārņojumu un siltuma zudumus, tostarp siltuma salas efektu.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Pozitīva ietekme, uzlabojot vides pārvaldības sistēmu.
U 13.3. Ieviest energoefektīvu apgaismojumu sabiedriskās ēkās un daudzdzīvokļu dzīvojamās ēkās	13.3.1. Aprīkot sabiedriskās un daudzdzīvokļu ēkas ar LED tehnoloģijām	Pozitīva tieša, lokāla mēroga īstermiņa un vidēja termiņa ietekme, veicinot energoresursu taupību un videi draudzīgus risinājumus. Iespējama arī pilsētas mēroga pozitīva ietekme, samazinot gaismas piesārņojumu.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz dabas resursu taupīšanu plašākā nozīmē. Pozitīva ietekme, uzlabojot vides pārvaldības sistēmu.
U 13.4.	13.4.1. Atjaunojamo energoresursu	Pozitīva netieša, pilsētas mēroga vidēja	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Pozitīva ietekme, uzlabojot

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
Veicināt atjaunojamo energoresursu izmantošanu	izmantošanas veicināšana pilsētas energoapgādei, tai skaitā izmantojot saules enerģiju, ūdeņraža tehnoloģijas, ģeotermālos energoresursus, biogāzi, biomasu u.c.	termiņa un ilgtermiņa ietekme, veicinot energoresursu taupību, videi draudzīgus un alternatīvās enerģijas izmantošanas risinājumus.			vides pārvaldības sistēmu.

Rīcības virziens RV 14 „Pilsētas specifisko teritoriju jautājumu risināšana”

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
U 14.1. Revitalizēt degradētās teritorijas objektus	14.1.1. Kultūrvēsturiskos objektus saglabāšana un attīstīšana pilsētas centrā un citās vēsturiskās apbūves teritorijās, kas šobrīd ir degradētas	Tieša, pozitīva , īstermiņa (lokāla), vidēja termiņa un ilgtermiņa (pilsētas centra un apkaimju mēroga) ietekme, rekonstruējot inženierkomunikācijas, samazinot energopatēriņu, novēršot grunts, gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu piesārņojuma risku ar sadzīves notekūdeņiem, uzlabojot ūdensapgādi vēsturiskās apbūves teritorijās. Resursu taupības veicināšana, attīstot kompakto apbūvi.	Netieša pozitīva ietekme uz dabas teritoriju kvantitāti un kvalitāti, attīstot iepriekš apbūvētas, tostarp, degradētas teritorijas un veidojot kompakto apbūvi	Tieša pozitīva ietekme uz pilsētainavas kvalitāti, atjaunojot un attīstot vēsturiskās apbūves teritorijas.	Ietekme nav sagaidāma.
	14.1.1. Graustu klasifikācijas veikšana nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanas vajadzībām	Netieša pozitīva vidēja termiņa un ilgtermiņa pilsētas mēroga ietekme, veicinot īpašnieku ieinteresētību apbūves atjaunošanā.	Netieša pozitīva ietekme uz dabas teritoriju kvantitāti un kvalitāti, attīstot iepriekš apbūvētas, tostarp, degradētas teritorijas un veidojot kompakto apbūvi	Netieša pozitīva ietekme uz pilsētainavas kvalitāti, atjaunojot un attīstot vēsturiskās apbūves teritorijas.	Monitoringa sistēmas uzlabošana. Pozitīva vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme.
	14.1.3. Pastāvīgu finansējuma avotu graustu sakārtošanai (fonda) izveide	Netieša pozitīva vidēja termiņa un ilgtermiņa pilsētas mēroga ietekme, veicinot apbūves atjaunošanu.	Netieša pozitīva ietekme uz dabas teritoriju kvantitāti un kvalitāti, attīstot iepriekš apbūvētas, tostarp, degradētas teritorijas un veidojot kompakto apbūvi	Netieša pozitīva ietekme uz pilsētainavas kvalitāti, atjaunojot un attīstot vēsturiskās apbūves teritorijas.	Ietekme nav sagaidāma.
	14.1.4. Visu graustu likvidēšana ar reālu sabiedriskās drošības apdraudējumu	Netieša, pozitīva vidēja termiņa un ilgtermiņa pilsētas mēroga ietekme, veicinot īpašnieku ieinteresētību apbūves atjaunošanā.	Ietekme nav sagaidāma.	Tieša vidēja termiņa pozitīva ietekme uz pilsētainavas kvalitāti, nojaucot graustus. Netieša ilgtermiņa pozitīva ietekme pilsētas mērogā, veicinot apbūves atjaunošanu.	Pozitīva ietekme, novēršot apdraudējumu cilvēkiem.
	14.1.5. Citu graustu skaita samazināšana (t.sk. vidi degradējošu un pilsētas ainavu bojājošu)	Netieša, pozitīva vidēja termiņa un ilgtermiņa pilsētas mēroga ietekme, veicinot īpašnieku ieinteresētību apbūves atjaunošanā, novēršot vides piesārņojuma riskus.	Ietekme nav sagaidāma.	Tieša vidēja termiņa pozitīva ietekme uz pilsētainavas kvalitāti, nojaucot graustus. Netieša ilgtermiņa pozitīva ietekme pilsētas mērogā, veicinot apbūves atjaunošanu.	Pozitīva ietekme, novēršot apdraudējumu cilvēkiem.
	14.1.6. Pieostas apkaimju	Tieša, pozitīva vidēja termiņa un	Tieša, pozitīva vidēja termiņa un	Tieša, pozitīva vidēja termiņa	Ietekme nav sagaidāma.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
	degradēto teritoriju revitalizācijas pasākumi	ilgtermiņa pilsētas mēroga ietekme, ja revitalizācijas pasākumos tiek risināti ar vides piesārņojuma samazināšanas pasākumi (uzlabotas atkritumu savākšanas iespējas, izvietotas urnas, utml.) uz pieostas teritorijām Sarkandaugavā, Mangaļsalā, Vecmīlgrāvī, Mīlgrāvī, Daugavgrīvā un Bolderājā.	ilgtermiņa pilsētas mēroga ietekme, ja revitalizācijas pasākumos tiek risināti ar dabas teritoriju kvalitātes un vienotas struktūras izveidošanu saistīti pasākumi. Ietekme sagaidāma Sarkandaugavā, Mangaļsalā, Vecmīlgrāvī, Mīlgrāvī, Daugavgrīvā un Bolderājā.	un ilgtermiņa pilsētas mēroga ietekme, ja revitalizācijas pasākumos tiek risināti ar šo jomu saistīti pasākumi – uzlabota, piemēram, ainavas kvalitāte. Ietekme sagaidāma Sarkandaugavā, Mangaļsalā, Vecmīlgrāvī, Mīlgrāvī, Daugavgrīvā un Bolderājā.	
U 14.2. Nodrošināt piesārņoto teritoriju sanāciju	14.2.1. Potenciāli piesārņotu vietu izpēte, lai noteiktu nepieciešamos sanācijas pasākumus. Piesārņotu vietu sanācijas programmu izstrāde un sanācijas darbu realizēšana	Tieša, pozitīva, vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme, novēršot grunts, gruntsūdeņu un pazemes ūdeņu piesārņojumu un piesārņojuma risku.	Lokāla neitrāla ietekme vai pozitīva, tieša, lokāla vai apkaimes mēroga, vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme. Ietekme atkarīga no teritorijas turpmākās izmantošanas pēc sanācijas pasākumu veikšanas. Iespējama pozitīva ietekme, veidojot jaunas dabas un apstādījumu teritorijas, iesaistot tās kopējā dabas teritoriju struktūrā.	Neitrāla ietekme vai pozitīva, tieša vidēja termiņa un ilgtermiņa lokāla un apkaimes mēroga ietekme uz pilsētainavas kvalitāti.	Monitoringa sistēmas uzlabošana. Pozitīva vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme pilsētas mērogā.
U 14.3. Veicināt/nodrošināt ģimeņu dārziņu (mazdārziņu) kvalitatīvu izmantošanu	14.3.1. Noslēgto zemes nomas līgumu nosacījumu izpildes kontrole.	Netieša, pozitīva ietekme uz vides kvalitāti, jo tiek novērsta vides piesārņošana, pieņemot, ka nomas līgums paredz nosacījumus ūdens ņemšanai, darbībām ar notekūdeņiem, sadzīves atkritumiem u.c. vides aizsardzības jautājumiem.	Pozitīva īstermiņa un vidēja termiņa lokāla un apkaimes mēroga ietekme uz dabas teritoriju struktūru un kvalitāti.	Ilgtermiņā, regulāri ieviešot pasākumu visā pilsētā – tieša ietekme uz ainavas kvalitāti.	Monitoringa sistēmas uzlabošana. Pozitīva vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme. Vides pārvaldības sistēmas uzlabošana. Pozitīva ietekme.
U 14.4. Veikt preventīvus pasākumus plūdu risku mazināšanai	14.4.1. Tematiskā plānojuma „Meliorācijas attīstības plāns” izstrāde	Netieša, pozitīva ietekme plāna realizācijas vietās uz virszemes ūdeņu noteci, to ekosistēmu funkcionēšanu, t.sk. pašattīrīšanos un līdz ar to virszemes ūdeņu kvalitātes uzlabošanu ilgtermiņā.	Tieša, pozitīva ietekme plāna realizācijas vietās uz dabas teritoriju kvalitāti, novēršot to pārpurvošanos ilgtermiņā.	Ietekme nav sagaidāma.	Vides pārvaldības sistēmas uzlabošana. Pozitīva ietekme.
	14.4.2. Pretplūdu pasākumu realizācija Rīgas pilsētā - ap Buļļupi (Vakarbūļi, Rītabūļi,	Pozitīva, tieša ietekme pasākumu realizācijas vietās, novēršot piesārņojuma izplatīšanās iespējas	SIVN līmenī ietekme uz vidi ir vērtēta „Plūdu riska pārvaldības plānam Rīgas pilsētai”, Biroja atzinums Nr. 13,	SIVN līmenī ietekme uz vidi ir vērtēta „Plūdu riska pārvaldības plānam Rīgas	Būtiska ietekme nav sagaidāma.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
	Daugavgrīva, Bolderāja); - ap Vecdaugavu; - ap Hapaka grāvi un Beķera grāvi (Krēmeri, Voleri, Spilve); - ap Ķīšezeru, Juglas kanālu, Juglas ezeru un Baltezeru; - ap Sarkandaugavu; - ap Zunda kanālu (Ķīpsala, Klīversala, Mārupītes lejtece); - ap Bieķengrāvi (Mūkusala, Bieķensala, Lucavsala); - ap Krasta ielu no Salu tilta līdz Dienvidu tiltam	plūdu laikā. SIVN līmenī ietekme uz vidi ir vērtēta „Plūdu riska pārvaldības plānam Rīgas pilsētai”, Biroja atzinums Nr. 13, 26.04. 2012. SIVN uzsvērts, ka konkrētiem pretplūdu būvobjektiem vai to sistēmai ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, kura ietvaros veicama procesa matemātiskā modelēšana, precīzi nosakot sagaidāmās ietekmes apmēru. Saskaņā ar Likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” dambju, molu un citu būvju būvniecība plūdu novēršanai ir veicams sākotnējais ietekmes uz vidi izvērtējums un, ja Birojs pieņem lēmumu par IVN piemērošanu, tad arī IVN.	26.04. 2012. SIVN uzsvērts, ka konkrētiem pretplūdu būvobjektiem vai to sistēmai ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, kura ietvaros veicama procesa matemātiskā modelēšana, precīzi nosakot sagaidāmās ietekmes apmēru. Saskaņā ar Likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” dambju, molu un citu būvju būvniecība plūdu novēršanai ir veicams sākotnējais ietekmes uz vidi izvērtējums un, ja Birojs pieņem lēmumu par IVN piemērošanu, tad arī IVN.	pilsētai”, Biroja atzinums Nr. 13, 26.04. 2012. SIVN uzsvērts, ka konkrētiem pretplūdu būvobjektiem vai to sistēmai ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, kura ietvaros veicama procesa matemātiskā modelēšana, precīzi nosakot sagaidāmās ietekmes apmēru. Saskaņā ar Likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” dambju, molu un citu būvju būvniecība plūdu novēršanai ir veicams sākotnējais ietekmes uz vidi izvērtējums un, ja Birojs pieņem lēmumu par IVN piemērošanu, tad arī IVN.	
	14.4.3. Applūstošo teritoriju aizsargāšana	Ietekmi nevar novērtēt, jo nav skaidrs kādā veidā plānots aizsargāt applūstošās teritorijas. Pieņemot, ka tiek saglabātas un uzturētas upju un ezeru palieņu teritorijas, kas sekmētu Rīgas upju un ezeru ekosistēmu funkciju nodrošināšanu, ir sagaidāma pozitīva ietekme uz ūdeņu ekoloģisko kvalitāti ilgtermiņā.	Ietekmi nevar novērtēt, jo nav skaidrs kādā veidā plānots aizsargāt applūstošās teritorijas. Pieņemot, ka tiek saglabātas un uzturētas upju un ezeru palieņu teritorijas - pozitīva, tieša ietekme uz dabas teritoriju struktūras vienotību vidējā termiņā un ilgtermiņā.	Ietekmi nevar novērtēt, jo nav skaidrs kādā veidā plānots aizsargāt applūstošās teritorijas.	Ietekme nav sagaidāma.
U 14.5. Nodrošināt efektīvu kapsētu apsaimniekošanu	14.5.1. Sauso un bojāto koku zāģēšana, ārpus kapavietām esošās teritorijas kopšana un savlaicīgas atkritumu izvešanas nodrošināšana	Īstermiņa un vidēja termiņa pozitīva, lokāla ietekme, samazinot teritoriju piesārņojumu ar sadzīves atkritumiem, ierobežojot augu slimības un kaitēkļu izplatību.	Uzlūkojot kapsētas kā dabas teritoriju struktūras sastāvdaļu – pozitīva, lokāla, īstermiņa un vidēja termiņa ietekme uz šo teritoriju kvalitāti.	Pozitīva lokāla īstermiņa un vidēja termiņa ietekme uz kultūrainavas kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.
	14.5.2. Kapsētu teritorijas jaunu apbedījumu vietu ierādīšanai un	Īstermiņa un vidēja termiņa pozitīva, lokāla un apkaimes mēroga ietekme,	Pozitīva ietekme uz esošajām dabas teritorijām, nepaplašinot kapsētu	Pozitīva lokāla īstermiņa un vidēja termiņa ietekme uz	Ietekme nav sagaidāma.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
	kolumbāriju izveidošanai	ierobežojot kapsētu teritoriju palielināšanos esošajās dabas teritorijās..	teritorijas.	kultūrainavas kvalitāti.	
	14.5.3. Kapsētas konteinerus uzstādīšana zaļo atkritumu savākšanai un apmeklētājus informēšana par atkritumu šķirošanu	Īstermiņa un vidēja termiņa pozitīva, lokāla ietekme, samazinot teritoriju piesārņojumu ar sadzīves atkritumiem.	Uzlūkojot kapsētas kā dabas teritoriju struktūras sastāvdaļu – pozitīva, lokāla, īstermiņa un vidēja termiņa ietekme uz šo teritoriju kvalitāti.	Pozitīva lokāla īstermiņa un vidēja termiņa ietekme uz kultūrainavas kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.

Rīcības virziens RV 15 „Laba vides kvalitāte”

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
U 15.1. Nodrošināt efektīvu pilsētas dabas un apstādījumu un rekreācijas teritoriju apsaimniekošanu un labiekārtošanu (t.sk. ūdensmalas)	15.1.1. Tematiskā plānojuma „Zaļo struktūru un publisko telpu plāns” izstrāde	Tematiskā plānojuma ieviešanas gadījumā, netieša, pozitīva ietekme uz virszemes ūdeņu kvalitāti, kas var uzpausties ilgtermiņā, samazinot izkliedētā piesārņojuma no nekoptām, ekstensīvi izmantotām dabas teritorijām.	Plānojuma izstrādei netieša, pozitīva, ietekme uz dabas teritoriju un publiskās ārtelpas kvalitāti, vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību pilsētā. Tieša ietekme – plānojuma ieviešanas gadījumā, lokāli, apkaimes līmenī, ilgtermiņā – pilsētas līmenī	Tematiskā plānojuma ieviešanas gadījumā ilgtermiņā tieša, pozitīva ietekme uz pilsētas ainavu kvalitāti, kultūrvēsturiskajām publiskās ārtelpas struktūrām. Sākotnēji ietekme sagaidāma lokāla – pasākumu realizācijas vietās, vai apkaimju līmenī.	Ietekme nav sagaidāma.
	15.1.2. Tematiskā plānojuma „Ūdens teritoriju un krastmalu izmantošanas plāns” izstrāde	Tematiskā plānojuma ieviešanas gadījumā, netieša, pozitīva ietekme uz virszemes ūdeņu kvalitāti, ja plānojumā noteikti nosacījumi attiecībā uz ūdeņu piesārņojuma mazināšanu vai novēršanu saistībā ar ūdeņu un ūdens teritoriju krastmalu izmantošanu.	Plānojuma izstrādei netieša, pozitīva, ietekme uz ūdens teritoriju un krastmalu kā dabas teritoriju struktūru kvalitāti, vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību pilsētā. Tieša ietekme – plānojuma ieviešanas gadījumā, lokāli, apkaimes līmenī, ilgtermiņā – pilsētas līmenī	Tematiskā plānojuma ieviešanas gadījumā ilgtermiņā tieša, pozitīva ietekme uz pilsētas ainavu kvalitāti. Sākotnēji ietekme sagaidāma lokāla – pasākumu realizācijas vietās, vai apkaimju līmenī.	Ietekme nav sagaidāma.
	15.1.3. Parku, pagalmu u.c. labiekārtojums (rotaļu laukumi, soliņi u.c.)	Pozitīva, tieša, vidēja termiņa un ilgtermiņa lokāla ietekme samazinot antropogēno slodzi apstādījumu un dabas teritorijās, uzlabojot to kvalitāti, rekreatīvo potenciālu, bioloģisko vērtību un estētisko kvalitāti.	Pozitīva, tieša, ilgtermiņa lokāla ietekme samazinot antropogēno slodzi apstādījumu un dabas teritorijās, uzlabojot to kvalitāti. Pilsētas mēroga ietekme - parku, pagalmu un apstādījumu teritoriju iesaiste Rīgas kopējā dabas teritoriju struktūrā.	Pozitīva, tieša, vidēja termiņa un ilgtermiņa lokāla ietekme paaugstinot publiskās telpas un ainavas kvalitāti, rekreatīvo potenciālu un bioloģisko vērtību.	
	15.1.4. Dabas parku labiekārtošana saskaņā ar dabas aizsardzības plāniem	Pozitīva, tieša, vidēja termiņa un ilgtermiņa lokāla ietekme samazinot dabas teritorijās antropogēno slodzi, paaugstinot to bioloģisko vērtību, rekreatīvo un dabas izziņas potenciālu.	Pozitīva, tieša, vidēja termiņa un ilgtermiņa lokāla ietekme samazinot dabas teritorijās antropogēno slodzi, paaugstinot to bioloģisko vērtību, rekreatīvo un dabas izziņas potenciālu.	Pozitīva, tieša, vidēja termiņa un ilgtermiņa lokāla ietekme paaugstinot publiskās telpas un ainavas kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.
	15.1.5. Jaunu un videi draudzīgu	Pozitīva tieša, vidēja un ilgtermiņa	Pozitīva tieša, vidēja un ilgtermiņa	Pozitīva, tieša, vidēja termiņa	Ietekme nav sagaidāma.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
	apstādījumu uzturēšanas tehnoloģiju ieviešana	ietekme uz apstādījumu teritoriju un stādījumu (ekosistēmu) kvalitāti, paaugstinot to nozīmi pilsētas mikroklimata uzlabošanā.	ietekme uz dabas un apstādījumu struktūras kvalitāti, to ilgtspēju.	un ilgtermiņa lokāla ietekme paaugstinot publiskās telpas un ainavas kvalitāti.	
	15.1.6. Apstādījumu kopšanas mehanizācijas līmeņa uzlabošana	Būtiska ietekme nav sagaidāma.	Pozitīva tieša, vidēja un ilgtermiņa ietekme uz apstādījumu teritoriju un stādījumu (ekosistēmu) stāvokli, uzlabojot to kvalitatīvas un regulāras kopšanas iespējas, dabas un apstādījumu struktūras kvalitāti, to ilgtspēju.	Pozitīva, tieša, vidēja termiņa un ilgtermiņa lokāla ietekme paaugstinot publiskās telpas un ainavas kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.
	15.1.7. Apsaimniekojamajās teritorijās augošo dižkoku, dendroloģiski vērtīgo koku monitorings un kvalitatīva kopšana: nodrošinot regulāru periodisko piebarošanu ar agrotehniski atbilstošām un inovatīvām metodēm	Būtiska ietekme nav sagaidāma. Lokāla, pozitīva, netieša ietekme uz izklaidētā piesārņojuma mazināšanu sagaidāma, optimizējot koku kopšanas metodes, t.sk. attiecībā uz mēslošanas līdzekļu lietošanu.	Tieša, pozitīva ietekme uz dižkoku, dendroloģiski vērtīgo koku kvalitāti to augšanas teritorijās. Ietekme – lokāla. Aptverot visu pilsētu un veicot pasākumu regulāri ilgtermiņā – apkaimes vai pilsētas līmeņa ietekme.	Pozitīva, tieša vai netieša, vidēja termiņa un ilgtermiņa lokāla ietekme ainavas kvalitāti pasākuma realizācijas vietās.	Uz regulāri apkopotu un izvērtētu informāciju balstīta apsaimniekošana, monitorings kā vides pārvaldības sastāvdaļa. Pozitīva ietekme.
	15.1.8. Periodiska dekoratīvo stādījumu un to elementu (ziemciešu dobes, krūmu grupas, dzīvžogus) atjaunošana	Būtiska ietekme nav sagaidāma.	Tieša, pozitīva ietekme uz apstādījumu kvalitāti to augšanas teritorijās. Ietekme – lokāla. Aptverot visu pilsētu un veicot pasākumu regulāri ilgtermiņā – apkaimes vai pilsētas līmeņa ietekme.	Pozitīva, tieša, lokāla ietekme ainavas kvalitāti pasākuma realizācijas vietās.	Ietekme nav sagaidāma.
	15.1.9. Apstādījumu teritoriju un ar tām saistīto labiekārtošanas, aktīvās atpūtas un rekreācijas zonu un elementu savlaicīga kopšana un uzturēšana	Būtiska ietekme nav sagaidāma.	Pozitīva tieša, vidēja un ilgtermiņa ietekme uz apstādījumu teritoriju un stādījumu (ekosistēmu) stāvokli, uzlabojot to kvalitatīvas un regulāras kopšanas iespējas, dabas un apstādījumu struktūras kvalitāti, to ilgtspēju.	Pozitīva, tieša, vidēja termiņa un ilgtermiņa lokāla ietekme paaugstinot publiskās telpas un ainavas kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.
	15.1.10. Informācijas sistēmas par Rīgas pilsētas parkiem izveidošana	Netieša pozitīva ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī, uzlabojot iespējas novērtēt parkus stāvokli un savlaicīgi plānot to kopšanas un labiekārtošanas pasākumus.	Netieša pozitīva ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī, uzlabojot iespējas novērtēt parkus stāvokli un savlaicīgi plānot to kopšanas un labiekārtošanas pasākumus.	Netieša pozitīva ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī, uzlabojot iespējas novērtēt parkus stāvokli un savlaicīgi plānot to kopšanas un	Monitoringa un vides pārvaldības sistēmas uzlabošana. Pozitīva ilgtermiņa ietekme.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
				labiekārtošanas pasākumus.	
	15.1.11. Rīgas pilsētas kultūras un atpūtas zonas „Mežaparks” apsaimniekošana	Pozitīva un/vai neitrāla, tieša un netieša, vidēja un nākotnē arī ilgtermiņa ietekme uz vides kvalitāti Mežaparkā, tā apkārtnē.	Pozitīva, tieša un netieša, vidēja un nākotnē arī ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju kvalitāti Mežaparkā.	Pozitīva, tieša un netieša, vidēja un nākotnē arī ilgtermiņa ietekme uz Mežaparka ainavu kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.
	15.1.12. Mežaparka turpmākās attīstības nodrošināšana – lokālplānojuma realizācija	Netieša pozitīva ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī, nodrošinot parka attīstības iespējas un tā nozīmi pilsētas mikroklimata uzlabošanā, iedzīvotāju rekreācijas iespēju pilnveidošanā. Tieša, pozitīva lokāla, ilgtermiņa ietekme uz dabas vides kvalitāti, izbūvējot apkalpes infrastruktūru un inženierkomunikācijas; pozitīvas ietekme uz Ķīšezera ūdens kvalitāti. Pozitīva ietekme uz gaisa kvalitāti, maksimāli ierobežojot autotransporta kustību; pozitīva ietekme uz bioloģisko daudzveidību, labiekārtojot teritoriju un samazinot antropogēno slodzi. Iespējama īstermiņa lokāla negatīva ietekme būvdarbu laikā (zemsedzes bojājumi, ezera ūdens kvalitātes īslaicīga pazemināšanās, troksnis).	Tieša, pozitīva lokāla, ilgtermiņa ietekme uz dabas vides kvalitāti.	Tieša, pozitīva lokāla, ilgtermiņa ietekme uz ainavas kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.
	15.1.13. Kultūrvēsturisko vērtību saglabāšana un pilnveidošana	Ietekme nav sagaidāma.	Tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme uz kultūrvēsturiski nozīmīgo dabas un apstādījumu teritoriju bioloģisko vērtību saglabāšanu	Tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme uz kultūrvēsturiski nozīmīgo dabas un apstādījumu teritoriju ainavisko vērtību saglabāšanu un attīstību.	Ietekme nav sagaidāma.
	15.1.14. Vides kvalitātes paaugstināšana (attiecībā uz sabiedriskajiem apstādījumiem)	Ietekme nav sagaidāma.	Tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme uz sabiedrisko apstādījumu kvalitāti, to bioloģisko vērtību saglabāšanu	Tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme uz sabiedrisko apstādījumu un līdz ar to ainavu kvalitāti	Ietekme nav sagaidāma.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
	15.1.15. Apstādījumu koncepcijas izstrāde	Būtiska ietekme nav sagaidāma.	Netieša, pozitīva, ilgtermiņa pilsētas mēroga ietekme, paaugstinot apstādījumu teritoriju kvalitāti, nozīmi pilsētas mikroklimata uzlabošanā un kopējā dabas struktūru tīklojumā.	Netieša, pozitīva, ilgtermiņa pilsētas mēroga ietekme, paaugstinot apstādījumu teritoriju ainavisko, estētisko un rekreatīvo kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.
	15.1.16. SIA „Rīgas meži” meža apsaimniekošanas plāna aktualizēšana un īstenošana	Būtiska ietekme nav sagaidāma.	Tieša pozitīva vidēja un ilgtermiņa ietekme uz mežu bioloģisko vērtību, rekreatīvo potenciālu un estētisko kvalitāti, nozīmi pilsētas mikroklimata uzlabošanā.	Tieša pozitīva vidēja un ilgtermiņa ietekme uz mežu bioloģisko vērtību, rekreatīvo potenciālu un estētisko kvalitāti, nozīmi pilsētas mikroklimata uzlabošanā.	Uzlabota dabas teritoriju pārvaldība. Pozitīva ietekme.
	15.1.17. Mežu iedalīšana funkcionālajās zonās, atkarībā no rekreatīvās slodzes un pieļaujamās darbības noteikšana katrā zonā	Būtiska ietekme nav sagaidāma.	Netieša pozitīva vidēja un ilgtermiņa ietekme uz mežu bioloģisko vērtību, rekreatīvo potenciālu un estētisko kvalitāti, nozīmi pilsētas mikroklimata uzlabošanā.	Netieša pozitīva vidēja un ilgtermiņa ietekme uz mežu bioloģisko vērtību, rekreatīvo potenciālu un estētisko kvalitāti, nozīmi pilsētas mikroklimata uzlabošanā.	Uzlabota dabas teritoriju pārvaldība. Pozitīva ietekme.
	15.1.18. Normatīvo aktu prasībām atbilstošu peldvietu izveidošana	Tieša, pozitīva ietekme uz virszemes ūdeņu kvalitāti un antropogēnās slodzes mazināšanu ūdensobjektu krastmalās, organizējot cilvēku plūsmas.	Tieša pozitīva, lokāla, īstermiņa un ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju kvalitāti ūdensobjektu krastmalās. (bioloģisko vērtību, iesaisti kopējā dabas teritoriju struktūrā).	Tieša, pozitīva, lokāla, īstermiņa un ilgtermiņa ietekme uz publiskās telpas un ainavas kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.
	15.1.19. Juglas ezera krasta attīrīšana, peldvietas un aktīvās atpūtas zonas izveide pie Strazdumuižas	Tieša, pozitīva ietekme uz Juglas ezera ūdeņu kvalitāti un antropogēnās slodzes mazināšanu ezera krastmalās, organizējot cilvēku plūsmas.	Tieša pozitīva, lokāla, īstermiņa un ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju kvalitāti Juglas ezera krastmalās (bioloģisko vērtību, iesaisti kopējā dabas teritoriju struktūrā).	Tieša, pozitīva, lokāla, īstermiņa un ilgtermiņa ietekme uz publiskās telpas un ainavas kvalitāti Juglas ezera apkārtnē.	Ietekme nav sagaidāma.
	15.1.20. Ūdenstilpu krastu infrastruktūras krastu attīstīšana un labiekārtošana	Tieša, pozitīva ietekme uz virszemes ūdeņu kvalitāti un antropogēnās slodzes mazināšanu ūdensobjektu krastmalās, organizējot cilvēku plūsmas.	Tieša pozitīva, lokāla, īstermiņa un ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju kvalitāti ūdensobjektu krastmalās. (bioloģisko vērtību, iesaisti kopējā dabas teritoriju struktūrā).	Tieša, pozitīva, lokāla, īstermiņa un ilgtermiņa ietekme uz publiskās telpas un ainavas kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.
	15.1.21. Dažādu projektu atbalstīšana akvatorijās (ūdens	Pareizi ierīkojot un ekspluatējot būves un konstrukcijas - neitrāla ietekme.	Neitrāla vai negatīva ietekme uz dabas teritoriju struktūru un kvalitāti. Negatīva,	Ietekme atkarīga no projektu kvalitāte. Kvalitatīvi projekti	Ietekme nav sagaidāma.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
	slēpošanas trases, peldmājas, mājlaivas, peldošās kafejnīcas, akvaparki u.c.)	Īslaicīgas, lokālas negatīvas ietekmes risks uz virszemes ūdeņu kvalitāti, ja notiek avārija (piemēram, kanalizācijas sistēmā).	lokāla ietekme iespējama, izbūvējot nekvalitatīvu infrastruktūru krastmalā (pieklūšanai objektiem). Īslaicīga vai vidēja termiņa ietekme, atkarībā no projekta dzīves laika.	nodrošina pozitīvu ietekmi uz pilsētainavu. Tieša, lokāla ietekme. ' Īstermiņa vai vidēja termiņa ietekme – atkarībā no projekta rakstura.	
	15.1.22. Pašvaldības īpašumā esošo apstādījumu teritoriju un objektu (t.sk. ielu un pašvaldības izglītības iestāžu teritorijas) apsekošana un izvērtēšana	Netieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī, apkopojot informāciju turpmākajām rīcībām.	Netieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī, apkopojot informāciju turpmākajām rīcībām.	Netieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī, apkopojot informāciju turpmākajām rīcībām.	Uzlabota monitoringa sistēma. Pozitīva ietekme uz vides pārvaldības sistēmas pilnveidošanu.
	15.1.23. Krīdeners dambja un turpinājuma līdz Daugavas krastmalai attīstība	Lokāla ietekme – pasākuma realizācijas vietas apkārtnē. Ietekme uz vides kvalitāti ir sagaidāma dažāda. Pieņemot, ka attīstot teritoriju tiks izstrādāts labiekārtojuma projekts un tajā plānoti vides aizsardzības pasākumi, tad sagaidāma neitrāla ietekme uz vides kvalitāti.	Pozitīva, tieša, lokāla, vidēja termiņa un, saglabājot/uzturot projekta rezultātus, - ilgtermiņa ietekme uz konkrētās dabas teritorijas un tās tiešās apkārtnes kvalitāti. Saglabājot/uzturot projekta rezultātus, - vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme.	Pozitīva, tieša, lokāla ietekme uz konkrētās teritorijas ainavas kvalitāti. Saglabājot/uzturot projekta rezultātus, - vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme.	Ietekme nav sagaidāma.
	15.1.24. Skvēra Rīgas centrā starp Tērbatas un Brīvības ielām labiekārtošana	Ietekme nav sagaidāma.	Pozitīva, tieša, lokāla, vidēja termiņa un, saglabājot/uzturot projekta rezultātus, - ilgtermiņa ietekme uz skvēru un tā tiešās apkārtnes kvalitāti. Saglabājot/uzturot projekta rezultātus, - vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme.	Pozitīva, tieša, lokāla ietekme uz skvēra un tā tiešās apkārtnes ainavas kvalitāti. Saglabājot/uzturot projekta rezultātus, - vidēja termiņa un ilgtermiņa ietekme.	Ietekme nav sagaidāma.
U 15.2. Saglabāt bioloģisko daudzveidību Rīgā	15.2.1. Zemes un citu dabas resursu ilgtspējas izmantošanas un bioloģiskās daudzveidības stimulēšana, pielietojot vidi saudzējošas tehnoloģijas	Tieša un/vai netieša pozitīva, ilgtermiņa ietekme uz pilsētvides kvalitāti.	Tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju bioloģisko vērtību.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
U 15.3. Nodrošināt ūdens resursu kvalitāti un aizsardzību	15.3.1. Tādu virszemes ūdens izmantošanas projektu atbalstīšana, kuri nerada apdraudējumu ūdens kvalitātei vai ūdens resursiem	Vispārīgi vērtējot, tieša, pozitīva, ilgtermiņa, pilsētas mēroga ietekme uz virszemes ūdeņu resursiem un kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	15.3.2. Neizmantojamo urbumu apzināšana un likvidēšana	Tieša, pozitīva, ilgtermiņa, lokāla un apkāmes mēroga ietekme uz pazemes ūdeņu resursiem un kvalitāti, novērsti pazemes ūdeņu piesārņojuma riski	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	15.3.3. Mazo upīšu gultņu un krastu atbilstoša tīrīšana	Tieša, pozitīva, ilgtermiņa, lokāla un apkāmes mēroga ietekme uz virszemes ūdeņu kvalitāti, hidroloģiskajiem apstākļiem un virszemes ūdeņu noteces regulēšanu Iespējama īslaicīga lokāla negatīva ietekme uz ūdens kvalitāti darbu veikšanas laikā.	Pozitīva, tieša ietekme uz mazo upīšu kā dabas teritoriju struktūru kvalitāti. Ietekme pārsvarā lokāla vai apkāmes līmenī.	Tieša, pozitīva, ilgtermiņa, lokāla un apkāmes mēroga ietekme uz krastmalu ainavu kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.
	15.3.4. Novadgrāvju un caurteku tīrīšana	Tieša, pozitīva, ilgtermiņa, lokāla un apkāmes mēroga ietekme uz meliorācijas sistēmu stāvokli, teritoriju hidroloģiskajiem apstākļiem, lietus ūdeņu un virszemes noteces regulēšanu.	Pozitīva, tieša ietekme uz novadgrāvju kā meliorācijas sistēmas un dabas teritoriju struktūru kvalitāti. Ietekme pārsvarā lokāla vai apkāmes līmenī.	Tieša, pozitīva, ilgtermiņa, lokāla un apkāmes mēroga ietekme uz krastmalu ainavu kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.
U 15.4. Nodrošināt gaisa kvalitātes atbilstību normām	15.4.1. Bezizmešu mobilitātes ieviešanas veicināšana	Netieša, pozitīva, ilgtermiņa, pilsētas mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti, jo mazināsies gaisa piesārņojums.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	15.4.2. Gaisa kvalitātes aspektu ievērošana kurināmā izvēlē	Netieša, pozitīva, ilgtermiņa, pilsētas mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	15.4.3. Energoinspektoru dienesta izveide REA sastāvā	Netieša, pozitīva, ilgtermiņa, pilsētas mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
	individuālo katlu iekārtu un ēku energoefektivitātes uzraudzībai				
	15.4.4. Energoauditu veicināšana individuālām katlu iekārtām ar jaudu >20 kW, lai kontrolētu to energoefektivitātes līmeni	Netieša, pozitīva, ilgtermiņa, pilsētas mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	15.4.5. Efektīva dūmgāzu attīrīšana	Vispārīgi vērtējot, tieša, pozitīva, vidēja termiņa, un, turpinot pasākumu, ilgtermiņa, pilsētas mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti, jo tiks samazināti izmeši no AS „Rīgas siltums” stacionārajiem avotiem.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	15.4.4. Rīgas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmas 2016.-2020.gadam izstrāde	Netieša un tieša (nodrošinot tās ieviešanu), pozitīva, vidēja termiņa ietekme uz gaisa kvalitāti pilsētā, un, turpinot pasākumu, ilgtermiņa, pilsētas mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
U 15.5. Pilnveidot un uzturēt vides monitoringu un informācijas sistēmas	15.5.1. Gaisa kvalitātes monitorings	Netieša, pozitīva, ilgtermiņa, pilsētas mēroga ietekme uz gaisa kvalitāti (situācijas apzināšana un kontrole turpmākajām rīcībām, lēmumiem, veikto Stratēģijas un Programmas pasākumu ieviešanas rezultātu apzināšana, gaisa kvalitātes uzlabošanas plānošanai).	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Uzlabota vides pārvaldība.
U 15.6. Samazināt trokšņu piesārņojumu pilsētā	15.6.1. Trokšņa līmeņa samazināšana rūpniecības avotos	Tieša, pozitīva, ilgtermiņa, lokāla un apkāmes mēroga ietekme, samazinot trokšņa piesārņojumu.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma
	15.6.2. Dzelzceļa joslas posmā	Tieša, pozitīva, ilgtermiņa, lokāla un	Ietekme nav sagaidāma.	Neitrāla vai ilgtermiņa, lokāla,	Ietekme nav sagaidāma.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
	no Brasas līdz Ziemeļblāzmai norobežošana ar trokšņu aizsargbarjerām (ID 563)	apkaimes mēroga ietekme, samazinot trokšņa piesārņojumu.		negatīva ietekme uz ainavas kvalitāti.	
	15.6.3. Mājokļu fasāžu skaņas izolācijas īpašību uzlabošana	Tieša, pozitīva, ilgtermiņa, lokāla ietekme, samazinot trokšņa piesārņojumu.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	15.6.4. Prettrokšņa ekrānu un stādījumu joslu izbūve gar trokšņa avotiem	Tieša, pozitīva, ilgtermiņa, lokāla un apkaimes mēroga ietekme, samazinot trokšņa piesārņojumu.	Iespējama ilgtermiņa pozitīva lokāla un apkaimes mēroga ietekme uz dabas teritoriju kvantitāti, veidojot stādījumu joslas.	Neitrāla vai ilgtermiņa, lokāla, negatīva ietekme uz ainavas kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.
	15.6.5. Receptoru norobežošana no avota	Tieša, pozitīva, ilgtermiņa, lokāla un apkaimes mēroga ietekme, samazinot trokšņa piesārņojumu.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.

Rīcības virziens RV 16 „Labvēlīga uzņēmējdarbības vide un augsta ekonomiskā aktivitāte”

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
U 16.1. Paaugstināt motivāciju inovācijām un uzņēmējdarbības uzsākšanai	16.1.1. Tematiskā plānojuma „Teritorijas uzņēmējdarbības attīstības funkciju nodrošināšanai” izstrāde				Ietekme nav sagaidāma.
	16.1.4. Rīgas pilsētas ekonomikas vides monitorings	Netieša ietekme uz vides kvalitāti, ja monitoringa rezultātus izmanto vides jomas pasākumu plānošanā un ieviešanā saistībā ar uzņēmējdarbības attīstību.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Netieša ietekme uz vides pārvaldības sistēmu pilsētā, ja monitoringa rezultātus izmanto vides jomas pasākumu plānošanā un ieviešanā saistībā ar uzņēmējdarbības attīstību.
	16.1.5. Koordinētas sadarbības ar valsts un pašvaldību institūcijām Rīgas pilsētas ekonomikas vides pilnveidošanas jautājumu risināšanai veidošana un uzturēšana	Netieša, sagaidāms, ka pozitīva ietekme uz vides kvalitāti, ja aktivitāte saistīta arī ar vides jomas pasākumu plānošanā un ieviešanā saistībā ar uzņēmējdarbības attīstību.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
U 16.3. Sekmēt zinātnes un uzņēmējdarbības sadarbību	16.3.1. Sadarbības ar zinātnes un pētniecības institūcijām, biznesa inkubatoriem un inovāciju centriem veidošana un uzturēšana	Ja sadarbības ietekmē tiek ieviestas inovācijas, kas saistītas ar vides jomu, tehnoloģijas, kas mazina apkārtējās vides piesārņošanu, netieša, pozitīva ietekme uz vides kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	16.3.4. Saziņas uzturēšana ar augstākajām mācību iestādēm, lai identificētu jaunas komercializācijas iespējas, kā arī izmantotu jau esošās sadarbības platformu	Ja pasākums ir saistīts ar vides jomu, tehnoloģijām, kas mazina apkārtējās vides piesārņošanu, netieša, pozitīva ietekme uz vides kvalitāti.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
U 16.6. Veidot un attīstīt	16.6.2. Uzņēmēju ierosinātu detālplānojumu un lokālplānojumu	Netieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme pilsētas mērogā, plānojot uzņēmējdarbības attīstības teritorijas, ja	Netieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme pilsētas mērogā, plānojot uzņēmējdarbības	Netieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme pilsētas mērogā, plānojot uzņēmējdarbības	Ietekme nav sagaidāma.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
infrastruktūru uzņēmējdarbības uzsākšanai, tostarp, nozīmīgu privāto investīciju piesaistei	administratīvās vadības un/vai izstrādes nodrošināšana teritorijās, kas paredzētas uzņēmējdarbības attīstības funkciju nodrošināšanai	tiek plānoti un īstenoti vides aizsardzība pasākumi.	attīstības teritorijas pilsētas kopējās telpiskās struktūras kontekstā, pieņemot, ka tiek ietvertas arī dabas teritorijas.	attīstības teritorijas pilsētas kopējās telpiskās struktūras kontekstā.	
	16.6.3. Pilsētvides kvalitātes modelēšana un monitorings, datu sistēmas veidošana un uzturēšana	Netieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme pilsētas mērogā apkopojot un analizējot datus, ko izmanto turpmākajā plānošanā procesā un lēmumu pieņemšanai par konkrētām rīcībām, t.sk. Stratēģijas un Programmas ieviešanas rezultātu izvērtēšanai.	Netieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme pilsētas mērogā apkopojot un analizējot datus, ko izmanto turpmākajā plānošanā procesā un lēmumu pieņemšanai par konkrētām rīcībām, t.sk. Stratēģijas un Programmas ieviešanas rezultātu izvērtēšanai.	Netieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme pilsētas mērogā apkopojot un analizējot datus, ko izmanto turpmākajā plānošanā procesā un lēmumu pieņemšanai par konkrētām rīcībām, t.sk. Stratēģijas un Programmas ieviešanas rezultātu izvērtēšanai.	Pilnveidota pilsētas vides monitoringa sistēma. Pozitīva ietekme uz pilsētas vides pārvaldības sistēmu.
	16.6.7. Skanstes apkaimes centralizētas inženierinfrastruktūras un augstvērtīgas publiskās telpas attīstība (Olimpiskais parks)	Pozitīva, tieša ietekme uz Skanstes attīstības teritorijas vides kvalitāti, izbūvējot inženierinfrastruktūru, kas nodrošinās kvalitatīvu dzeramā ūdensapgādi, notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu centralizētajā notekūdeņu savākšanas sistēmā, nodrošinās atkritumu savākšanu, attīstot šo teritoriju.	Pozitīva, tieša un/vai netieša ietekme uz Skanstes publisko ārtelpu, paaugstinot teritorijas vērtību vienotā pilsētas dabas struktūrā.	Pozitīva, tieša un/vai netieša ietekme uz Skanstes publisko ārtelpu, paaugstinot teritorijas ainavisko vērtību.	Ietekme nav sagaidāma.
	16.6.8. Torņakalna apkaimes centralizētas inženierinfrastruktūras un augstvērtīgas publiskās telpas attīstība	Pozitīva, tieša ietekme uz Torņakalna attīstības teritorijas vides kvalitāti, izbūvējot inženierinfrastruktūru, kas nodrošinās kvalitatīvu dzeramā ūdensapgādi, notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu centralizētajā notekūdeņu savākšanas sistēmā, nodrošinās atkritumu savākšanu, attīstot šo teritoriju.	Pozitīva, tieša un/vai netieša ietekme uz Torņakalna publisko ārtelpu, paaugstinot teritorijas vērtību vienotā pilsētas dabas struktūrā.	Pozitīva, tieša un/vai netieša ietekme uz Torņakalna publisko ārtelpu, paaugstinot teritorijas ainavisko vērtību.	Ietekme nav sagaidāma.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
	16.6.9. Industriālo teritoriju aprīkošana ar nepieciešamo infrastruktūru	Pozitīva, tieša ietekme uz industriālo teritoriju Šķirotavā, Ziepniekkalnā un Spilvē attīstības teritoriju vides kvalitāti, izbūvējot inženierinfrastruktūru, kas nodrošinās kvalitatīvu dzeramā ūdensapgādi, notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu centralizētajā notekūdeņu savākšanas sistēmā, nodrošinās atkritumu savākšanu, attīstot šo teritoriju. Industriālo teritoriju attīstības ietekmes vērtējums sniegts arī 6.2. nodaļā.	Pozitīva, tieša un/vai netieša ietekme uz industriālo teritoriju Šķirotavā, Ziepniekkalnā un Spilvē publisko ārtelpu, paaugstinot teritorijas vērtību vienotā pilsētas dabas struktūrā.	Pozitīva, tieša un/vai netieša ietekme uz industriālo teritoriju Šķirotavā, Ziepniekkalnā un Spilvē publisko ārtelpu, paaugstinot teritorijas ainavisko vērtību.	Ietekme nav sagaidāma.

Rīcības virziens RV 17 „Augoša daudzprofilu osta”

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
U 17.2. Sekmēt ostas uzņēmumu attīstību	17.2.1. Ostu pārvaldības sistēmas efektivizācija	Netieša, ilgtermiņa ietekme lokālā mērogā. Ietekme atkarīga no konkrēto objektu veida, izvietojuma un būvniecības filozofijas (piemēram, pozitīva ietekme – degradēto teritoriju sakārtošana, kompaktas apbūves struktūras veidošana; negatīva ietekme – autotransporta plūsmu palielināšana intensitātes palielināšana, īpaši blakus esošajos dzīvojamajos rajonos.	Netieša, ilgtermiņa ietekme lokālā mērogā. Ietekme atkarīga no konkrēto objektu izvietojuma un tā, kādā mērā konkrēto projektu realizācijā tiks risināti ar vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību saistīti jautājumi.	Netieša, ilgtermiņa ietekme lokālā mērogā. Ietekme atkarīga no konkrēto objektu veida, plānošanas un būvniecības kvalitātes.	Sagaidāma pozitīva ietekme, ja pasākuma ietvaros tiek īstenoti arī vides pārvaldības pasākumi ostā.
	17.2.2. Projekta „Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai no pilsētas centra” īstenošanas atbalstīšana	„Atbalstīšana” ir vērtējama kā netieša ietekme. Lokāla, pozitīva un ilgtermiņa ietekme uz vides kvalitāti pilsētas centrā; iespējama lokāla, negatīva un īstermiņa ietekme uz ūdens kvalitāti, dabas vidi būvdarbu veikšanas laikā; ilgtermiņa lokāla, neitrāla, ievērojot vides aizsardzības prasības, vai negatīva ietekme uz Daugavas ūdens kvalitāti un gaisa kvalitāti ostas ekspluatācijas laikā. Neitrāla vai negatīva ietekme uz gaisa piesārņojumu un trokšņa piesārņojumu, ko rada transporta, tostarp, dzelzceļa satiksmes intensitātes palielināšanās, pilsētas daļas (ostas teritorijas) līmenī. Atsevišķu ostas infrastruktūras objektu var būt vērtējama ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrās.	Krievu salā infrastruktūras izbūves vietās dabas teritoriju samazināšanās, taču pretstatā pilsētas centra atslogošanai – neitrāla ietekme. Atsevišķu ostas infrastruktūras objektu var būt vērtējama ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrās.	Ainavas izmaiņas pilsētas centrā un Krievu salā, saistībā ar ostas darbības pārcelšanu. Atsevišķu ostas infrastruktūras objektu var būt vērtējama ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrās.	Ietekme nav sagaidāma.
	17.2.3. Ostas robežās noteikto teritorijas aprobežojumu analīze SEVESO II direktīvas aspektā no ostas terminālu ilgtermiņa attīstības iespējām	Neitrāla vai pozitīva ietekme uz vides kvalitāti, ja izvērtējot Seveso II direktīvas prasības, ostas turpmākajā darbībā tiek ieviesti labas vides pārvaldības principi.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
U17.3.	Nav definēti, uzdevums Programmā	Nevar novērtēt, jo pasākumi vai	Nevar novērtēt, jo pasākumi vai	Nevar novērtēt, jo pasākumi	Nevar novērtēt, jo

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
Sekmēt rūpniecības un loģistikas centru attīstību brīvostas teritorijā	iekļauts ar piezīmi „Atbilstoši ostas attīstības plāniem”	konkrēti projekti ostas rūpniecības un loģistikas centru attīstībai nav norādīti. Ja nepieciešams ieviešanas laikā ietekme vērtējama IVN procedūrās.	konkrēti projekti ostas rūpniecības un loģistikas centru attīstībai nav norādīti. Ja nepieciešams ieviešanas laikā ietekme vērtējama IVN procedūrās.	vai konkrēti projekti ostas rūpniecības un loģistikas centru attīstībai nav norādīti. Ja nepieciešams ieviešanas laikā ietekme vērtējama IVN procedūrās.	pasākumi vai konkrēti projekti ostas rūpniecības un loģistikas centru attīstībai nav norādīti. Ja nepieciešams ieviešanas laikā ietekme vērtējama IVN procedūrās.
U17.5. Sadarboties ar pieostas apkaimēm	17.5.1. Kultūras projekti apkaimēs, kas robežojas ar ostas teritoriju	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.		Ietekme nav sagaidāma.
	17.5.2. Labiekārtošanas pasākumi pieostas apkaimēs	Dažāda ietekme, ja sakārtos degradētas teritorijas vai likvidēs piesārņotas vietas - pozitīva ietekme uz vides kvalitāti	Pozitīva vai neitrāla ietekme apkaimes līmenī, ja tiks veikta publiskās ārtelpas labiekārtošana.	Pozitīva vai neitrāla ietekme apkaimes līmenī, ja tiks veikta publiskās ārtelpas labiekārtošana.	Ietekme nav sagaidāma.

Rīcības virziens RV 18 „Mērķtiecīgs tūrisma piedāvājums”

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
U 18.1. Veicināt tūrisma attīstību	18.1.1. Pašvaldības tūrisma informācijas centra darbības nodrošināšana un attīstība	Netieša ietekme, neitrāla vai, pieaugot tūristu skaitam, iespējama arī negatīva ilgtermiņa, lokāla un pilsētas centrālās daļas mēroga ietekme, palielinoties antropogēnajai slodzei, satiksmes intensitātei. Negatīvā ietekme ir mazināma veicot antropogēno slodžu izvērtējumu un plānošanu. Pozitīva ietekme, ja tiek veikta apmeklētāju slodzēm piemērotas infrastruktūras izbūve.	Netieša ietekme, neitrāla vai, pieaugot tūristu skaitam, iespējama arī negatīva ietekme, ja nav veikta apmeklētāju slodzēm atbilstoša dabas teritoriju labiekārtošana.	Būtiska ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	18.1.4. Uz eksportu orientētu tūrisma produktu veidošana, izmantojot reģionu unikālo, dabas un kultūrvēsturisko mantojumu, reģionos izveidoto infrastruktūru un kurortoloģijas pakalpojumu potenciālu	Netieša ietekme, neitrāla vai, pieaugot tūristu skaitam, iespējama arī negatīva ilgtermiņa, lokāla un pilsētas centrālās daļas mēroga ietekme, palielinoties antropogēnajai slodzei, satiksmes intensitātei. Negatīvā ietekme ir mazināma veicot antropogēno slodžu izvērtējumu un plānošanu. Pozitīva ietekme, ja tiek veikta apmeklētāju slodzēm piemērotas infrastruktūras izbūve.	Netieša ietekme, neitrāla vai, pieaugot tūristu skaitam, iespējama arī negatīva ietekme, ja nav veikta apmeklētāju slodzēm atbilstoša dabas teritoriju labiekārtošana.	Būtiska ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.
	18.1.6. Dalība starptautiskajās tūrisma izstādēs	Netieša ietekme, neitrāla vai, pieaugot tūristu skaitam, iespējama arī negatīva ilgtermiņa, lokāla un pilsētas centrālās daļas mēroga ietekme, palielinoties antropogēnajai slodzei, satiksmes intensitātei. Negatīvā ietekme ir mazināma veicot antropogēno slodžu izvērtējumu un plānošanu. Pozitīva ietekme, ja tiek veikta apmeklētāju slodzēm piemērotas infrastruktūras	Netieša ietekme, neitrāla vai, pieaugot tūristu skaitam, iespējama arī negatīva ietekme, ja nav veikta apmeklētāju slodzēm atbilstoša dabas teritoriju labiekārtošana.	Būtiska ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
		izbūve.			
	18.1.7. Mangaļsalas krasta baterijas nocietinājumu izveidošana par tūrisma objektu (ID 606)	Tieša ietekme, neitrāla, pozitīva vai, pieaugot tūristu skaitam, iespējama arī negatīva ietekme, ja teritorijā netiek ierīkota apmeklētāju slodzēm piemērotas infrastruktūra.	Netieša ietekme, neitrāla vai, pieaugot tūristu skaitam, iespējama arī negatīva ietekme, ja nav veikta apmeklētāju slodzēm atbilstoša dabas teritoriju labiekārtošana.	Ilgtermiņa, pozitīva un lokāla ietekme uz kultūras vērtībām (kvalitāti) un pilsētainavu.	Ietekme nav sagaidāma.
U 18.4. Veicināt kruīza kuģu ienākšanu Rīgas ostās	18.4.1. Dalība starptautiskajās kruīza kuģu kompāniju izstādēs	Pieaugot kuģu satiksmes intensitātei, iespējama, periodiska vai pastāvīga negatīva, ilgtermiņa pilsētas daļas (ostas teritorijas) mēroga ietekme uz upes ūdens kvalitāti, kas ir novēršama īpašu uzmanību pievēršot vides aizsardzības prasību ievērošanai kruīza kuģu darbībā.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.	Ietekme nav sagaidāma.

Rīcības virziens RV 19 „Efektīva, atbildīga un uz daudzpusēju sadarbību vērsta pārvaldība”

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
U 19.1. Nepārtraukti pilnveidot pašvaldības sniegtos pakalpojumus un veiktās funkcijas	19.1.1. Priekšlikumu sniegšana pakalpojumu pārvaldības sistēmas pilnveidošanai	Ja pasākums attieksies uz vides jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz dabas teritorijām, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz vides pārvaldības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.
	19.1.2. Klientu apkalpošanas tīkla pilnveidošana pilsētā, vadoties pēc „Vienas pieturas aģentūras principa”	Ja pasākums attieksies uz vides aizsardzības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz dabas teritoriju apsaimniekošanu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz vides pārvaldības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.
U 19.2. Nodrošināt efektīvu, centralizētu IKT atbalsta funkciju pašvaldībā	19.2.1. Rīgas pilsētas portāla izveide	Ja pasākums attieksies uz vides jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz dabas teritorijām, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz vides pārvaldības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.
	19.2.3. Pašvaldības ĢIS attīstība	Ja pasākums attieksies uz vides jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz dabas teritorijām, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz vides pārvaldības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.
	19.2.11. Būvuzraudzības IS izveide (konceptija, izstrāde)	Netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme uz vides kvalitāti, ieviešot vides aizsardzības pasākumus.	Netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju pārvaldību vienotas dabas teritoriju struktūras ieviešanu.	Netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme uz kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu pārvaldību. pilsētas līmenī.	Netieša, pozitīva ietekme uz vides pārvaldību, to pilnveidojot.
	19.2.12. Stratēģijas uzraudzības sistēmas attīstība	Netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme uz vides kvalitāti pilsētas līmenī, sniedzot informāciju sabiedrībai par	Ja pasākums attieksies uz dabas teritorijām, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī, sniedzot	Ja pasākums attieksies uz kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai	Ja pasākums attieksies uz vides pārvaldības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
		Stratēģijas un Programmas ieviešanas rezultātiem.	informāciju sabiedrībai par Stratēģijas un Programmas ieviešanas rezultātiem.	ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī, sniedzot informāciju sabiedrībai par Stratēģijas un Programmas ieviešanas rezultātiem.	pilsētas līmenī, sniedzot informāciju sabiedrībai par Stratēģijas un Programmas ieviešanas rezultātiem.
	19.2.13. Interneta vietnes www.apkaimes.lv	Ja pasākums attieksies uz vides jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz dabas teritorijām, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz vides pārvaldības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.
	19.2.14. Projektu vadības sistēmas attīstība	Ja pasākums attieksies uz vides jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz dabas teritorijām, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz vides pārvaldības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.
U 19.3. Pilnveidot pašvaldības organizatorisko struktūru un procesus	19.3.1. Esošās pašvaldības struktūras un tās pilnveidošanas iespēju izvērtēšana, novēršot funkciju dublēšanos, efektīvi izmantojot līdzekļus	Ja pasākums attieksies uz vides aizsardzības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz dabas teritoriju pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz vides pārvaldības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.
	19.3.2. Budžeta plānošanas pilnveidošana saskaņā ar pilsētas stratēģiskajiem uzstādījumiem un valsts politiku pārejot uz vidēja termiņa (trīs gadu) budžetu	Ja pasākums attieksies uz vides aizsardzības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz dabas teritoriju pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz vides pārvaldības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.
	19.3.3. Mājokļu un vides pārvaldības pilnveidošana pilsētā	Ja pasākums attieksies uz vides aizsardzības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz dabas teritoriju pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz vides pārvaldības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
	19.3.4. Pasākumus īstenošana budžeta izdevumu ierobežošanai un pašvaldības veikto funkciju optimizēšanai	Ja pasākums attieksies uz vides aizsardzības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz dabas teritoriju pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz vides pārvaldības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.
U 19.4. Nodrošināt pilsētas teritoriju racionālu izmantošanu un ilgtspējīgas attīstības principiem atbilstošu izmantošanu	19.4.1. Pilsētas attīstības plānošanas dokumentos iekļauto nostādņu īstenošana efektīvu darbību, un plānoto aktivitāšu uzraudzība un koordinācija	Ja pasākums attieksies uz vides aizsardzības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz dabas teritoriju pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz vides pārvaldības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.
	19.4.2. Vienota pašvaldības attīstības plānošanas dokumentu reģistra izveidošana	Ja pasākums attieksies arī uz vides aizsardzības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz dabas teritoriju pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz vides pārvaldības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.
	19.4.3. Tematiskais plānojums „Teritorijas valsts un pašvaldības funkciju nodrošināšanai”	Ja pasākums attieksies uz vides aizsardzības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme uz vides kvalitāti.	Ja pasākums attieksies uz dabas teritoriju pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju kvalitāti.	Ja pasākums attieksies uz kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme.	Ietekme nav sagaidāma.
	19.4.4. Patvaļīgās būvniecības ierobežošana tauvas joslā	Pozitīva, tieša, ietekme uz vides kvalitāti, mazinot iespējamu ūdeņu piesārņošanu no nelikumīgām būvēm.	Pozitīva, tieša, ietekme uz zaļo koridoru funkcionēšanas nodrošināšanu.	Ietekme nav sagaidāma.	
U 19.5. Sniegt korektu, pārskatāmu un aktuālu informāciju par pašvaldību	19.5.2. Regulāra sabiedrības informēšana par pašvaldības finanšu un budžeta aktualitātēm, kā arī atbildes un sabiedrību interesējošiem jautājumiem	Ja pasākums attieksies uz vides aizsardzības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz dabas teritoriju pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz vides pārvaldības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošana	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
kopumā un katru tās institūciju				līmenī.	
U 19.7. Nodrošināt regulāru dialogu ar sabiedrību un sekmēt sabiedrības līdzdalību pašvaldības darbībā (t.sk. lēmumu pieņemšanā un īstenošanā)	19.7.1. Informatīvie un izglītojošie pasākumi/projekti par līdzdalības iespējām pašvaldībā un par pienākumiem attiecībā pret pašvaldību dažādām iedzīvotāju grupām	Ja pasākums attieksies uz vides aizsardzības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz dabas teritoriju pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz vides pārvaldības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.
	19.7.2. Pilsoniskās sabiedrības stiprināšanas aktivitāšu/projektu atbalsts, kuros iesaistās dažādas sabiedrības grupas	Ja pasākums attieksies uz vides aizsardzības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz dabas teritoriju pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz vides pārvaldības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.
	19.7.3. Pašvaldības sadarbības memorands ar NVO, kā arī RD izveidotās konsultatīvās padomes, darba grupas un publiskās apspriešanas	Ja pasākums attieksies uz vides aizsardzības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz dabas teritoriju pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz vides pārvaldības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.
	19.7.6. Jauns pilsētas portāls, kurā dažādas iedzīvotāju grupas varēs atrast nepieciešamo informāciju	Ja pasākums attieksies uz vides aizsardzības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz dabas teritoriju pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz vides pārvaldības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.
U 19.8. Veicināt sadarbību starp pašvaldību un apkaimju	19.8.1. Pašvaldības un NVO sadarbības memoranda ietvaros – sabiedrības iesaistes un aktīvas līdzdalības pašvaldības lēmumu pieņemšanā un īstenošanā nodrošināšana, attīstot	Ja pasākums attieksies uz vides aizsardzības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz dabas teritoriju pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz vides pārvaldības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
iedzīvotāju teritoriālajām organizācijām	pastāvīgu partnerību starp pašvaldību un NVO		līmenī.	līmenī.	pilsētas līmenī.
	19.8.2. Esošajam Rīgas pilsētas centram pakārtotu daudzfunkcionālu vietējo centru attīstības veicināšana	Ilgtermiņa, pozitīva, lokāla un apkaimes mēroga ietekme; attīstot projektus – pilsētas mēroga ietekme kā pozitīviem piemēriem.	Ilgtermiņa, pozitīva, lokāla un apkaimes mēroga ietekme; attīstot projektus – pilsētas mēroga ietekme kā pozitīviem piemēriem.	Ilgtermiņa, pozitīva, lokāla un apkaimes mēroga ietekme; attīstot projektus – pilsētas mēroga ietekme kā pozitīviem piemēriem.	Ietekme nav sagaidāma.
	19.8.4. URBACT II līdzfinansētā projekta „Pilsētvides ilgtspējīga attīstība” īstenošana (01.02.2013. – 30.04.2015.)	Ilgtermiņa, pozitīva, lokāla un apkaimes mēroga ietekme; attīstot projektus – pilsētas mēroga ietekme kā pozitīviem piemēriem.	Ilgtermiņa, pozitīva, lokāla un apkaimes mēroga ietekme; attīstot projektus – pilsētas mēroga ietekme kā pozitīviem piemēriem.	Ilgtermiņa, pozitīva, lokāla un apkaimes mēroga ietekme; attīstot projektus – pilsētas mēroga ietekme kā pozitīviem piemēriem.	Ietekme nav sagaidāma.
	19.8.5. Apkaimju ideju fonda izveide, tā nepārtrauktas darbības nodrošināšana un ikgadēja finansējuma (2014. – 2020.) piesaiste	Netieša, ilgtermiņa, pozitīva, lokāla un apkaimes mēroga ietekme; attīstot projektus – pilsētas mēroga ietekme kā pozitīviem piemēriem.	Netieša, ilgtermiņa, pozitīva, lokāla un apkaimes mēroga ietekme; attīstot projektus – pilsētas mēroga ietekme kā pozitīviem piemēriem.	Netieša, ilgtermiņa, pozitīva, lokāla un apkaimes mēroga ietekme; attīstot projektus – pilsētas mēroga ietekme kā pozitīviem piemēriem.	Ietekme nav sagaidāma.
	19.8.6. Apkaimju iedzīvotāju talku, akciju, ielu svētku un citu pasākumu organizēšana, kuri vērsti uz iedzīvotāju līdzdalību apkaimes attīstībā un iekļaušanos apkaimes kopienā	Netieša, ilgtermiņa, pozitīva, lokāla un apkaimes mēroga ietekme; attīstot projektus – pilsētas mēroga ietekme kā pozitīviem piemēriem.	Netieša, ilgtermiņa, pozitīva, lokāla un apkaimes mēroga ietekme; attīstot projektus – pilsētas mēroga ietekme kā pozitīviem piemēriem.	Netieša, ilgtermiņa, pozitīva, lokāla un apkaimes mēroga ietekme; attīstot projektus – pilsētas mēroga ietekme kā pozitīviem piemēriem.	Ietekme nav sagaidāma.
U 19.9. Nodrošināt regulāru sadarbību ar valsts institūcijām un citām pašvaldībām	19.9.1. Sadarbība ar Rīgas plānošanas reģionu un Rīgas aglomerācijā esošajām pašvaldībām un pašvaldību organizācijām (Latvijas Pašvaldību savienība, Latvijas Lielo pilsētu asociācija, u.c.)	Ja pasākums attieksies uz vides aizsardzības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz dabas teritoriju pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz kultūrvēsturisko mantojumu un ainavu pārvaldību, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.	Ja pasākums attieksies uz vides pārvaldības jomu, tad – netieša, pozitīva, vidēja un/vai ilgtermiņa ietekme pilsētas līmenī.
	19.9.2. Sadarbība ar valsts institūcijām (nozaru ministrijām, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru, u.c.)	Attiecībā uz sadarbību vides jomā – pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides kvalitāti, ja tiek risināti vides aizsardzības jomas jautājumi	Attiecībā uz dabas teritoriju vienotu struktūru – pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme, ja tiek risināti ar tās vienotu attīstību saistīti jautājumi	Attiecībā uz sadarbību kultūrvēsturiskās mantojuma un ainavu jomā – pozitīva, netieša ilgtermiņa ietekme, ja tiek risināti ar to saistīti jautājumi.	Attiecībā uz sadarbību vides pārvaldības jomā – pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme, ja tiek risināti vides pārvaldības jomas jautājumi
U 19.10	19.10.1. Sadarbības veicināšana ar	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
Veicināt daudzpusēju pašvaldības starptautisko sadarbību	starptautiskām organizācijām/institūcijām un sadarbības tīkliem, pārstāvēt Rīgas pilsētas intereses tajos un organizējot RD vadības, RD deputātu un Rīgas pilsētas pašvaldības darbinieku dalību starptautisko organizāciju/institūciju un sadarbības tīklu iniciētos pasākumos.	ietekme uz vides aizsardzības jomu, ja pasākums tiek īstenots vides aizsardzības jomā.	ietekme uz dabas teritoriju struktūru attīstību, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.	ietekme uz kultūrvēsturiskā mantojuma un ainavu attīstības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.	ietekme uz vides pārvaldības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.
	19.10.2. Starptautisko organizāciju/institūciju un sadarbības tīklu pārstāvju uzņemšanas koordinēšana un organizēšana Rīgas domē	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides aizsardzības jomu, ja pasākums tiek īstenots vides aizsardzības jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju struktūru attīstību, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz kultūrvēsturiskā mantojuma un ainavu attīstības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides pārvaldības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.
	19.10.3. Rīgas domes vadības dalības organizēšana nozīmīgos starptautiskos projektos, pasākumos, kongresos un konferencēs	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides aizsardzības jomu, ja pasākums tiek īstenots vides aizsardzības jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju struktūru attīstību, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz kultūrvēsturiskā mantojuma un ainavu attīstības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides pārvaldības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.
	19.10.4. Sadarbības veicināšana ar Rīgas sadarbības un sadraudzības pilsētām ārvalstīs, pārstāvēt Rīgas pilsētas intereses un organizējot RD vadības, RD deputātu un Rīgas pilsētas pašvaldības darbinieku dalību aktivitātēs Rīgas sadraudzības pilsētās un pie sadarbības partneriem.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides aizsardzības jomu, ja pasākums tiek īstenots vides aizsardzības jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju struktūru attīstību, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz kultūrvēsturiskā mantojuma un ainavu attīstības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides pārvaldības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.
	19.10.5. Pieredzes apmaiņas vizīšu un tikšanās Rīgas pašvaldības pārstāvjiem un ārvalstu pašvaldību institūciju speciālistiem organizēšana	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides aizsardzības jomu, ja pasākums tiek īstenots vides aizsardzības jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju struktūru attīstību, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz kultūrvēsturiskā mantojuma un ainavu attīstības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides pārvaldības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.
	19.10.6. Informācijas materiālu par Rīgas pašvaldības sadarbību ar ārvalstīm sagatavošana RD vadības vizītēm un sanāksmēm	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides aizsardzības jomu, ja pasākums tiek īstenots vides aizsardzības jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju struktūru attīstību, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz kultūrvēsturiskā mantojuma un ainavu attīstības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides pārvaldības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
	19.10.7. Uzņemt ārvalstu sadraudzības un sadarbības pilsētu, kā arī starptautisko organizāciju/institūciju un sadarbības tīklu delegācijas Rīgas domē (t.sk. norišu plānošana un sagatavošana sadarbojoties ar valsts un pašvaldības institūcijām un NVO)	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides aizsardzības jomu, ja pasākums tiek īstenots vides aizsardzības jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju struktūru attīstību, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz kultūrvēsturiskā mantojuma un ainavu attīstības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides pārvaldības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā..
	19.10.9. Rīgas un tās sadraudzības pilsētu attiecību regulējošo dokumentu izstrādes nodrošināšana un koordinēšana	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides aizsardzības jomu, ja pasākums tiek īstenots vides aizsardzības jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju struktūru attīstību, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz kultūrvēsturiskā mantojuma un ainavu attīstības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides pārvaldības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.
	19.10.10. Ārvalstu sadarbības projektu izstrāde un realizēšana	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides aizsardzības jomu, ja pasākums tiek īstenots vides aizsardzības jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju struktūru attīstību, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz kultūrvēsturiskā mantojuma un ainavu attīstības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides pārvaldības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.
	19.10.11. Sadraudzības un sadarbības pilsētu, kā arī starptautisko organizāciju dalības atbalsts Rīga 2014 pasākumos	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides aizsardzības jomu, ja pasākums tiek īstenots vides aizsardzības jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju struktūru attīstību, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz kultūrvēsturiskā mantojuma un ainavu attīstības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides pārvaldības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.
	19.10.12. Citu valstu un pilsētu labās prakses pārņemšana Rīgas pilsētas teritorijas plānošanā un pilsētvides attīstīšanā	Tieša, vidēja termiņa, lokāla vai apkaimes mēroga pozitīva ietekme, realizējot projektus; ilgtermiņā arī netieša ietekme pilsētas mērogā kā pozitīviem piemēriem.	Tieša, vidēja termiņa, lokāla vai apkaimes mēroga pozitīva ietekme, realizējot projektus; ilgtermiņā arī netieša ietekme pilsētas mērogā kā pozitīviem piemēriem.	Tieša, vidēja termiņa, lokāla vai apkaimes mēroga pozitīva ietekme, realizējot projektus; ilgtermiņā arī netieša ietekme pilsētas mērogā kā pozitīviem piemēriem.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides pārvaldības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.
	19.10.13. Pašvaldības (pārvaldes) speciālistu profesionālās starptautiskās konkurētspējas veicināšana (piedzīves apmaiņa, dalība apmācību programmās, u.c.)	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides aizsardzības jomu, ja pasākums tiek īstenots vides aizsardzības jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju struktūru attīstību, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz kultūrvēsturiskā mantojuma un ainavu attīstības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides pārvaldības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.
U 19.11. Veicināt Rīgas pilsētas starptautisko	19.11.1. Rīgas pilsētas kā starptautiskas konferenču un kongresu rīkošanas vietas atpazīstamības nodrošināšana	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides aizsardzības jomu, ja pasākums tiek īstenots	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju struktūru attīstību, ja pasākums	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz kultūrvēsturiskā mantojuma un ainavu attīstības jomu, ja pasākums	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides pārvaldības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.

Uzdevumi (U)	Pasākums/aktivitāte	Ietekme uz			
		vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu	vienotu dabas teritoriju struktūru attīstību un to kvalitātes uzlabošanu	kultūrvēsturiskās un ainavu telpas attīstību	citām vides jomām
atpazīstamību		vides aizsardzības jomā.	tiek īstenots šajā jomā.	tiek īstenots šajā jomā.	
	19.11.5. Rīgas atpazīstamības veicināšana, organizējot starptautisku organizāciju un sadarbības tīklu darba grupu ikgadējās tikšanās Rīgā	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides aizsardzības jomu, ja pasākums tiek īstenots vides aizsardzības jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju struktūru attīstību, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz kultūrvēsturiskā mantojuma un ainavu attīstības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides pārvaldības jomu, ja pasākums tiek īstenots šajā jomā.
	19.11.6. Rīgas pārstāvības EK Reģionālās politikas un pilsētpolitikas ģenerāldirektorāta rīkotajās Reģionu un pilsētu atvērto durvju dienās „Open Days” Briselē nodrošināšana	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides aizsardzības jomu, ja pasākums tiek īstenots saistībā ar vides aizsardzības jomā.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz dabas teritoriju struktūru attīstību, ja pasākums tiek īstenots saistībā ar šo jomu.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz kultūrvēsturiskā mantojuma un ainavu attīstības jomu, ja pasākums tiek īstenots saistībā ar šo jomu.	Pozitīva, netieša, ilgtermiņa ietekme uz vides pārvaldības jomu, ja pasākums tiek īstenots saistībā ar šo jomu.

2. pielikums Bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgas teritorijas